12. 23 E. 24

MARCI ANtonii Zimaræ Philoſophi ac Medici Famigeratiſsimi Queſtio de primo cognito.

EIVSDEMQVE Solutiones contradictionū in dictis Auerrois. In q̄bus eā ſolertiā internoſces, vt eas ne parua q̄dē labes contaminet

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Marcus Antoniꝰ Zimara Sācti petrinas ꝛ byƶātinus magnifico Marco Antonio Cōtareno, magnifici dn̄i Caroli filio: felicitatem.

Diu multūq̧ dubitaui Contarene iuuenis optime: ꝛ in ſtudijs noſtris eminentiſſime: an libellū hunc: quē ſucceſſiuis horis ac tumultuarie ſane collegerā: ederē: quaſi ſatis ſuperq̧ laborauiȝ a nobis eſſet in Auerre emendādo: nec in his quoq̧ periclitādū nobis eēt: quū nō parū adhuc ex editione illa ſollicitꝰ ſim. Sed qm̄ boni qdam iuuenes ꝛ nimiuȝ amantes mei: quos inter tu vel p̄cipuus: cui quippiaȝ a me negari nefas ſit: Cū me tibi tm̄ debere profitear: quātū apud domeſticos Petro Bonifio ꝑpreſuli auūculo: qui me ſemꝑ eque ac filiuȝ charū habuit, fouitq̧: cuiq̧ nō minus q̄ƶ parēti mee animā hanc debere me libens ꝓfitear: editionē ſollicitabant: decreui votis veſtris ſatiſfacere: Et huic me pelago cōmittere. Eſt aūt in hoc opuſculo nobis elaboratum: vt diſcordes Auerrois ſentētias: quoad eius fieri potuit: cōcordes eſſe oſtēderemus: nō ēn̄ oīa ſunt a nobis cōprehēſa: multaq̧ ſunt aliene induſtrie vel ↄſulto a nobis derelicta: vt ſi qui fuerint qui hoc exiſtimēt facilius fuiſſe q̄ƶ fuerit periclitarētur ꝛ ipſi: Cognoſcerētq̧ difficultatē operis: qđ oībus qui equa lance rem perpēdere voluerint: apertiſſimū fore non dubito. Ceterum multus ego qui mihi obtrectatores defuturos quauis rōne credam: in ſūma ſi non his acquieuerint tuū erit: ſi tibi quoq̧ ita videbit, defendere: ſin minus reprehēdamur. Uale ſemꝑ litteratoꝝ memor.

¶ Marci Antonij Zimare ſancti petrinatis ⁊ hydrontini Queſtio de primo cognito. in gymnaſio Patauino publice examinata.

Querebatur in lectionibus hiis ſuper prologo phyſice auſcultationis: vtrum magis vniuerſalia eſſent intellectui noſtro notiora: in ſua prima naturali cognitione: quaꝫ cõiter cõfuſaꝫ appellare ſolemus. ⁊ videbatur ꝙ nõ. Nam neqꝫ hoc eſt in prima operatione intellectus que eſt formatio: nec in ſecũda que eſt fides ſeu diſcurſus. igit̃ nullo modo vniuerſale magis eſt notius minus vniuerſali in tali cognitione. cõſequentia nota. q2 iſti duo actus ſufficiẽter videntur diuidere omneꝫ actum intellectus. ſicut patet tertio de aia. tex. cõmẽ. 26. Antecedẽs quãtuꝫ ad primaꝫ ſui partẽ probat̃: nam in cognitiõe incõplexa que eſt in p̃ma intellect⁹ opatiõe noia diffinitoꝝ ſunt notiora nobis in cognitiõe ꝯfuſa. talia aũt ꝯm Auer. ibi in cõmẽ tot ſunt ſpẽs noiare. igitur ſpẽs in cognitiõe prima eſt notior alijs magis vlibus qualia ſunt gña ⁊ ꝓprie. ¶ Nec valet ſi dicat̃: vt. d. beatus doc. ibi ꝙ diffiniẽs ad diffinitũ dupl'r cõparari põt. vno mõ abſolute. Et iſto mõ magis vlia ſunt notiora in cognitiõe cõfuſa minus vlib⁹ q̄ ſic abſolute cõſiderant̃. Alio mõ vlia magis pñt cõparari min⁹ vlib⁹ vt ſunt diffinientia ea. Et iſto mõ min⁹ vlia ſunt notiora nobis magis vniuerſalib⁹. ¶ Contra. magis vlia vt diffiniẽtia ſunt prius nota minus vlibus: q2 diffinitio min⁹ vlis haberi nõ põt ignorata diffinitiõe magis vlis. cuꝫ diffinitio detur per priora ⁊ notiora. ex. 6. topi. Scḋa pars antecedẽtis oſtẽdit̃: naꝫ in ſcḋo actu intellect⁹ qui eſt cuꝫ cõpoſitione ⁊ diſcurſu cõfuſa magis ſunt nobis notiora per Phm̃ p̄ phyſi. t. cõ. ſcḋi ⁊ tertij: vbi dr̃ ꝙ p̃ma nr̃a cognitio nãlis ꝓcedit a notiorib⁹ nobis q̄ ſunt ꝯfuſa magis. illa aũt q̄ ſunt ꝯfuſa magis ſunt ipſa cõpoſita cauſata ex elemẽtis: ſicut exponit Cõmẽtator ibi in cõ. 3. p talia aũt intellexit ipſas ſpẽs: ⁊ nõ ſingularia: q2 talia nõ ingrediunt̃ form ſyllm demõſtratiuũ: ergo ẽt in cognitiõe p̃ma habita p diſcurſuꝫ minus vlia ſunt notiora magis vlibus. igit̃. Abſolute ꝯcedẽduꝫ eſt min⁹ vlia in p̃ma cognitiõe nr̃a nãli eẽ notiora: cũ p̃ma nr̃a nãlis cognitio aut cõplexa/aut incõplexa ſit: ⁊ in vtraqꝫ probatũ fuit ꝓpoſitum noſtrum. ¶ Ad oppoſitũ dicitur eſſe Ariſto. ⁊ Cõmẽta. primo phy. tex. cõmẽti. 4. Et in infinitis alijs locis.

¶ In iſta q̄õne difficillima ita procedam. primo exponã titulum q̄õnis. ſcḋo ponam opiniones famoſas in hac mã: ⁊ poſtremo ponaꝫ opinionem quã credo veram eſſe.

Debes ſcire ꝙ vniuerſale dupliciter ſumi poteſt. vel formaliter vel fundamentaliter. formaliter. d. vniuerſalitateꝫ ipſam: que eſt ſecũda intentio ⁊ eſt accidens a rõne cauſatuꝫ. funda/

mentaliter autē eſt prima intentio: ⁊ prima rei notio. Iſta diſtinctio
colligitur de intentione Auer. 7. meta. cōmento. 46. vbi h3 ꝙ vniuer/
ſalia habent aliquā diſpoſitionē diſpoſitionū ſubſtātialiū: ⁊ qualita/
tem accidētem eis. Uniuerſale autē pro prima intentione ſumptum
adhuc dupliciter ꝯſueuit ſumi. vno modo ꝑ vniuerſali in cauſando:
⁊ ſic conſueuim⁹ deum ⁊ intelligentias vniuerſalia nūcupare: ⁊ ipſo
mō ſumpſit philoſoph⁹ vniuerſale in ꝓhemio ſue metaphyſice dum
dixit vniuerſalia ſunt difficillima ad cognoſcēdum cum ſint a ſenſi/
bus remotiſſima. Alio modo ſumit vniuerſale in predicādo: ⁊ eſt illud
qđ aptum natū eſt de pluribus predicari. Et ſic ſumpſit vniuerſale
Philoſoph⁹ in primo periher. ⁊ in. 7. meta. tex. cōmē. 45. ⁊. 57. in hac
igitur queſtiōe non loquimur de vniuerſali primo ſecūda intentione
ſed de vniuerſali primo prima intentiōe. Et adhuc de iſto non loqui/
mur: vt ſupponit pro vniuerſali in cauſando: q2 de hoc cōuenerūt om
nes peripathetici: ꝙ eſt poſteri⁹ cognitū a nobis. loquimur igitur de
vniuerſali primo prima intentiōe: vt ſupponit pro vniuerſali in predi
cando: ſicut eſt aial ⁊ homo ⁊ hmōi. ¶ Scđo debes intelligere ꝙ co/
gnitio in nobis duplex eſt. quedā eſt que ꝓcedit a nobis magis notis
qualia ſunt effectus vt in plurib⁹: ⁊ ipſa accidētia: ⁊ iſta cognitio ap/
pellatur ab Auer. prima cognitio naturalis: nam cum intellectus no/
ſter nāliter intelligat ꝯcurrētibus phantaſmatibus. 3. de aia. tex. cō.
39. Illa igitur appellat prima hoīs nālis cognitio que ortū h3 ime/
diate a rebus magis phantaſiatis: qualia ſunt effectus ⁊ ipſa accidē/
tia: ⁊ iſta a latinis dicit cognitio cōfuſa ⁊ indiſtincta. ⁊ talis ſi fuerit
complexa habet demonſtratiōe ſigni vel aliqua via conſimili: ſi incō/
plexa habet per diffinitionē quid noīs vel per aliquid illi ſimile. Et eſt
qñ hō cognoſcit aliquid ſolum quo ad quid noīs. Alia vero eſt cogni
tio diſtincta. ⁊ iſta procedit a cauſis ⁊ a reb⁹ nature priorib⁹ ⁊ notio/
ribus: ⁊ iſta habet per diffōnem qđ rei: ſi incōplexa fuerit: vel per de/
monſtrationē a priori ſi fuerit cōplexa: precipue aūt mouet queſtio de
cognitione confuſa incōplexa. Licet etiam de cōplexa dicemus illud
qđ nobis apparet: hec de primo.

Quantum ad ſcđm principale inuenio Burleū ⁊ Gregorium
ariminēſem: quē nominales precipuū hñt qui in
primo ſentētiarū diſtinctione tertia. qōne tertia. articu. ſcđo. tenet ꝙ
ſingulare eſt primo cognitū in cognitiōe cōfuſa ſiue cōplexa: ſiue inco
plexa fuerit: motus varijs argumētis ⁊ rōnibus: ſupponit aūt in pri/
mis vnum de intentione Cōmēta. ꝙ vle nō eſt aliquid extra animā
exiſtens: ſed eſt conceptus fictus ſeu formatus per animā cōmunis
pluribus de quibus predicatur: quo ſuppoſito ſtante probat propo/
ſitū ſuū ſic. ante ꝙ vniuerſale formet ſeu fingatur ab intellectu aliqđ
ſingulare eſt cognitū. igitur ſingulare eſt primo cognitū ab intellectu
cōſequētia eſt manifeſta: ⁊ antecedēs probat ab ipſo: q2 impoſſibile
eſt: vt dicit abſtrahere ⁊ fingere aliquē cōceptū ab aliquib⁹ rebus:
niſi ille res vel alique earū ſint apprehēſe: q2 de rebus oīno ignotis
nullus concept⁹ omnino formari poteſt: nec valet ſi dicatur ad hoc ꝙ
tale a quo fit abſtractio ſit prius notum quo ad ſenſū/ nō aūt quo ad
intellectū: nam hoc directe cōtradicit Ariſto. ⁊ ſuo Cōmenta. in. 12.
meta. cōmēto. 4. vbi h3 vniuerſalia apud Ariſt. ſunt collecta ex par/

ticularibus in intellectu qui accipit inter ea cōſimilitudinem ⁊ facit ea vnam intentionē. Nec eſt imaginabile: vt. d. ꝙ vna virtus cōprehendat ſingularia ⁊ conueniātiam eorum. ⁊ alia formet ipſum vniuerſale. nam hoc eſſet ſimile ac ſi vnus homo apprehendat ſingularia: ⁊ alter homo apprehēdat vniuerſale qḋ eſt abſurdū: ⁊ pro hoc vr̄ facere ſentētia Philoſophi in ſcḋo de anima. in tex. cōmēti. 146. vbi cōſimili medio arguit de ſenſu cōmuni. hȝ enim ꝙ virtus apprehendens cōuenientiā ⁊ differentiā inter aliqua eadē cōprehēdit illa ſub rationib⁹ proprijs que adinuicē cōueniunt ⁊ differunt. ⁊ cōfirmatur adhuc iſta poſitio auctoritate Auer. primo phyſi. cōmēto. 5. vbi hȝ ꝙ ⁊ ſi ſingulare nō ſit principiū in ſcientia demonſtratiua: eſt tn̄ principium acquiſitiōis vniuerſalis: qḋ eſt principiū doctrine demonſtratiue. Sicut dicit etiā Phus in calce ſcḋi poſteriorū. ¶ Preterea ad principale arguit̄ ſic. primo cognitū ab intellectu non eſt aliquid ab intellectu fabricatū. vniuerſale eſt hmōi. p ſuppoſitū: ergo vniuerſale nō eſt primo cognitū ab intellectu: relinquit̄ ergo ꝙ ſingulare ſit primo cognitū: diſcurſus notus cū minori: ⁊ maior probat̄: nam intelligibile intellectionē nā̄ pcedit: ſic cā pcedit effectū: minor pȝ ex ſuppoſito: vt diximus: ⁊ eſt ēt ipſius Auer. in primo de aīa. cō. 8. vbi hȝ ꝙ intellect⁹ eſt qui facit vniuerſalitatē in rebus. ¶ Tertio principaliter ⁊ iſtud argumētū etiā eſt Burlei in prologo primi phyſi. ſi vniuerſale eſſet primo cognitū ab intellectu tale nō poſſet ꝯferre ad intellectiōē ſingulariū: q: cum illud abſtractū ſit a ſingularib⁹ mediante illo non deuenim⁹ ad cognitionē vni⁹ ſingularis potius ꝙ ad cognitionē alterius: aut ergo per illud deueniem⁹ ad cognitionē omniū: aut ad cognitionē nullius: quorū vtrū𝔮 abſurdū eſt. ¶ Amplius nullus imponit nomen rei quā ignorat per Phm̄. 4. meta. tex. cōmē. 10. Et per Auer. 7. meta. tex. cōmē. 54. Sed intellect⁹ imponit nōīa primo ſingularibus: ergo illa ſunt ſibi primo nota. Nec valet ſi dicat̄ ꝙ ſingulare nō cognoſcit̄ ab intellectu: q: vt dicūt intellect⁹ ponit conuenientiam ⁊ differētiā inter ſingulare ⁊ vniuerſale: intellect⁹ in inductione procedit a ſingularib⁹ ad vniuerſalia: ⁊ cum pcedat ex pexiſtente cognitione ſequit̄ ipſū ſingulare cognoſcere: ſimil'r intellect⁹ format iſtā propoſitionē: ſortes eſt homo/ ſortes eſt animal: ergo opȝ ipſum extrema precognoſcere. hec ⁊ alia cōſimilia dicunt in hac materia ſuſtinētes ſingulare eſſe primo cognitum ab intellectu in prima cognitione que confuſa dicitur.

Quicquid ſit ex pte rei de iſta opinione: mihi tn̄ vr̄ ſalua reuerentia taliter ſentientiū ꝙ iſta opinio nō eſt ex intentione Ariſto. ⁊ ſui Cōmen. Auer. Nam ſicut ſcribit Cōmēta. 3. de aīa. cō. 36. ex ſnīa Auēpace: quiditas in intellectu nō hȝ formā corporalē neq̄ ſpiritualē: cui ſuſtentat̄: cū intellectū (vt declaratū eſt) non ſit indiuiduū. (Unde ſicut mea fert opinio) ſnīa peripatheticoꝝ fuit ꝙ intellectio ſingularis māl'is repugnat intellectui: vt intellectus eſt nō quaten⁹ ſingulare: ſed q̄ten⁹ mā̄le eſt: vn̄ Cōmē. in cō. ſup lib. de diuinatione inquit ꝙ declaratū eſt in pma phīa ꝙ intelligētie .i. ō intelligunt: niſi naturas vl'es. ⁊ nō dant niſi ſimile eius qḋ hn̄t. ¶ Impoſſibile eſt: vt dent intentionē indiuidualē oīno cum nō habeant nām cōprehendentē particularē intentionē: ⁊ ille forme nō indiuiduant

niſi per mām. Et ſi intelligētie abſtracte cōprehēderēt in diuiduū: tūc
neceſſario eēnt mãles. h Cōmētator. vñ ſi alicui intellectui cōperit co
gnoſcere ſingulare: hoc nou eſt inquãtuȝ intellect⁹ eſt: q2 vt ſic vſr hȝ
cognoſcere. ſic. n. ponit dr̄ia inter receptioneȝ mãe: ꝛ inter receptio/
nem intellect⁹. ſicut ptȝ. 3. de aīa. cō. 5. ꝛ. 28. nam mã eſt cā receptiōis
ſignate: intellect⁹ aūt eſt cā receptiōis abſtracte: ſi ergo hoc alicui in/
tellectui cōpetet; hoc erit inquãtuȝ mãlis. i. inquãtuȝ a mã in operan
do aliquo mã dependet. Et ſic eſt de intellectu noſtro poſſibili: qui cū
ſit infim⁹ in genere abſtractoꝝ. 3. de aīa. cō. 19. accidit ſibi inquãtuȝ
intellectus eſt ipſuȝ taleȝ habere habitudinē ad hominē: ꝙ vt ſic ſine
phantaſmate nō poſſit intelligere: aut hō per ipſuȝ. Niſi igitur intelle
ctus noſter cōiunct⁹ eſſet phantaſie ꝛ continuo ꝛ tēpori: nullo pacto
poſſet ſingulare cognoſcere. Et iō fuit maxīa diſcolia inter antiquos
qualr ꝛ qūo intellect⁹ iſte ſingulare cognoſcat. nullus autē ex antiqs
dixit ſingulare eē pmo cognitū: cuȝ dubiū ſit apud ipſos an cognoſci
queat ab intellectu: ꝛ de mō cognitiōis eius. Et iō opinio iſta non vr̄
Ariſtotelica nec rōnes iſtius opinionis cogūt.

Solo rōnū Gregorij ari minenſis. ¶ Ad pmū dico admittēdo ſuppoſitū ad iſtū intellm. vȝ. ꝙ vl'e nō eſt
aliqd ex aīam diſtinctū a ſingulari: ſed eſt aliqd cātū ab intellu agen
te vna cū phãtaſmate. Et tunc dico ꝙ cū intellect⁹ agens ſit q faciat
vlitatem in rebus. pmo de aīa. cō. 8. vbi dr̄ ꝙ intellect⁹ eſt q facit vli/
tatem in reb⁹. iſte aūt intellect⁹ faciēs apud ipſuȝ agēs intellect⁹ eſt:
nam ſi lȝ nobis Auer. exponere p Auer. inuenimus hoc qd diximus. ipſe
eniȝ. 3. de aīa. cō. 18. hȝ ꝙ intellect⁹ agens eſt qui transfert res de or/
dine in ordinē. Et facit de potētia intelligētie actu intelligētia: ſȝ iſte
intellect⁹ in abſtrahēdo nō cognoſcit ſingularia a qb⁹ abſtrahit. ſicut
eniȝ ſcribit Cōmē. 3. de aīa. cō. 19. Et ante ipſuȝ Themi. 3. de aīa. ſuper
expoſitiōe tex. cō. 35. Talis intellect⁹ nō cognoſcit aliqd eoꝝ que ſunt
h: tale aūt vl'e abſtractū ab intellectu agēte eſt illud qd imediate mo/
uet intellectū poſſibilē: q2 mãle imediate agere nō pōt in imãle. vnde
Cōmēta. 3. de aīa. cō. 5. ꝛ. 18. hȝ ꝙ intentiōes imaginate nō pñt moue
re actu intellectū: niſi poſtꝙ fuerint actu intellecte. nō fiunt aūt actu
intellecte: niſi per intellectum agentē: qui operat̄ in hoc: ſicut agens
nãle. Abſtrahit enim vl'e a ſingulari: ꝛ nō cognoſcit ſingulare mãle a
quo abſtrahit: ſicut ignis comburit lignuȝ: ꝛ neſcit ſe cōburere illud.
Et q2 Gregorius credidit tale vl'e fieri ab intellectu poſſibili: hine eſt
ꝙ grauiter decipitur ni fallor. ¶ Et ſic formaliter ad argumētū dicoꝛ
ꝙ ſtat intellectū poſſibileȝ primo cognoſcere vl'e: qd vl'e eſt ab intelle
ctu agente abſtrahente nãm a ſingularitate ſine cognitiōe: ſed mere
nãliter. Et ideo ſi argumētuȝ aliquid probaret maxime probaret ſin/
gulare eſſe primo cognitū ab intellectu agente: q2 ille eſt qui abſtra/
hit. nullus autē dixit hoc: nam iudiciuȝ eſt in capitulo perfectiōis iu/
dicis ſm Auer. 3. de anima cōmēto. 19. Talis autē iudex cognoſcens
ꝛ diſcernens eſt intellectus poſſibilis. Et nō intellectus agens in co/
gnitione iſta que cōiter nobis ſolet cōtingere. ¶ Ad auctoritatē Cō/
mēta. in. 12. meta. cō. 4. Reſpondet ꝙ ibi loquit̄ de vniuerſali pro for
mali: qd eſt ſecūda intentio: ꝛ ideo nō eſt ad propoſituȝ. pro quo de/
bes ſcire ꝙ vniuerſale duo importat; materiale ꝛ formale: materiale
eſt eſſe in multis: formale autē eſt dici de multis: ꝛ quo ad iſtud ſicut

mihi videtur cauſatur ab intellectu poſſibili taliter cōparante vnum
obiectū cognitū ad aliud obiectū cognitū: vnde ex ſimilitudine quā
accipit intellꝰ inter ſingularia/cauſat vniuerſale: qđ eſt ſcđa intētio.
Et eſt quo ad id qđ eſt dici de pluribus: dicat Jo. de gādauo et aliȷ mo
derni quicquid velint: dico vniuerſale pꝛo formali ſuo ab intellectu
poſſibili cauſari: et non ab intellectu agente: qꝛ intellꝰ agens non co
gnoſcit ſingularia atque ſunt h̄ ſm Cōmen. modo vniuerſale pꝛo ſcđa
intentione cauſatur ex ſingulariū cognitione: ideo non pōt ab intelle
ctu agente cognoſci: et per ꝯñs neq̄ cauſari. Nota tū ꝙ licet intellꝰ
poſſibilis pꝛius cognoſcat ſingularia: ex quoꝛum ſimilitudine cauſat
vniuerſale pꝛo ſcđa intentione: non tamen ea cognoſcat: niſi median
te ſenſu: et vt eſt phantaſie cōiunctus. ſicut patet tertio de anima. cō/
men. 9. Sed loquendo de vniuerſali pꝛimo pma intentione bene po/
no illud ab intellectu agente cauſari. Et illud pꝛimo innoteſcit intelle
ctui poſſibili ꝙ̄ ſingulare. Et qñ dicebatur ꝙ impoſſibile eſt ꝙ ſingu
lare cognoſcatur ab vna potentia. et vniuerſale ſit cauſatum ab alia
ſicut ꝙ vnus faciat antecedēs: et alius ꝯñs. Reſpondet ꝙ ſi loq̄mur
de vniuerſali pꝛo ſcđa intentione cauſatur ab intellectu poſſibili co/
gnoſcere ſingularia: ex quoꝝ ſimilitudine cōparata cauſat tale vl'e
et ſingularia illa innoteſcunt ſibi mediante ſenſu. In cognitione aūt
vlis pꝛo pꝛima intentione ſi loquamur de vniuerſali incomplexo tale
cauſatur ab intellectu agente: qꝛ ille eſt qui transfert res de oꝛdine in
oꝛdinē. Et facit de potētia itelligētis actu itellecta: et ille in cauſando
non cognoſcit ſingularia a quibus abſtrahit. talis eni3 actio ꝓcedit
ab ipſo per modū nature. De vniuerſali aūt cōplexo vi The. et multi
magne auctoꝛitatis viri: ꝙ non inconuenit ꝙ in inductione pꝛemiſſe
ſint cognite a virtute cogitatiua. Et cōcluſio ſiat ab intellectu poſſi/
bili pp eſſentialē oꝛdinē exiſtētē3 inter iſtas virtutes: que ita ſe hñt: ꝙ
qñ vna ipſarū exit ad actū: alia etiā per cōcomitantiā eſt etiā in actu.
vnde Phs in libꝛo de memoꝛia et reminiſcētia dixit: ꝙ qñ intellꝰ in/
telligit quantū in vniuerſali potētia ſenſitiua aliqđ quantū in parti/
culari cōtemplat. vnde h̄ ſunt verba The. ſuper ſcđo poſte. c. 36. Poꝛ
ro huius inductionis: in qua ſenſus vicē obtinet ſumptoꝝ: vl'e cōclu/
ſionis: non ſtatim a ſumptis ſequit cōcluſio. Nec paruo tpe abſoluit:
ſed inter ſumpta et cōcluſionē aliquāta vis incidit tpis. Na3 ſumpta
illico incipit affoꝛmare ſenſus: ſed cū ꝓceſſit admodum ac diu exerci
tus eſt. Tñ ea vis animi que intellꝰ nominat ꝯclōnē ipſa3 ſubiungit.
In hoc aūt opus eſt etate et viſu multo: qꝛ qđ effuſum ſparſumq̄ eſt:
niſi ſpacio tpis cogi/ et in vnū cōferri non pōt. Hoc etiā videt ſentire
Auer. in cōmen. ſuo. ſup lib. de diuinatione: vbi volēs declarare mo/
dum quo ſomnia vera cauſent in nobis ab itelligētia dixit: ꝙ intelli
gentia dat intentiones vles et imaginatiua recipit eas particulares ſic
quēadmodū medicus enūciat qđ accidit coꝛpoꝛi foꝛtis: et eius anime
in aliquo tpe terminato per duas ꝓpoſitiones: quarum vna eſt vlis
intelligibilis. Et alia particularis ſenſibilis. et hec vr̄ eſſe intētio eius
in illo loco: ſi cōſiderent bene verba eius. Hoc idem videtur fuiſſe de
intētione phi in pmo poſte. in tex. cō. 33. vbi oſtendit ꝙ deficiente ali/
quo ſenſu a natiuitate impoſſe eſt ſcientiā illius ſenſibilis in intellectu
gigni. Si quidē addiſcimus: aut per demrationē: aut per inductionē.

inductio aũt eſt de his/q̃ particularia ſunt: demr̃atio autẽ de vlibus: impoſſe eſt autẽ vlia ſpeculari: niſi per inductionẽ. Inducere autem non habẽtes ſenſum impoſſe eſt. ſingulariũ enim ſenſus eſt: non enim cõtingit accipere ipſorũ ſcientiã. neq; enĩ ex vlibus eſt ſine inductione. Neq; per inductionem ſine ſenſu. Et ꝓpter hoc dixit ipſe in ſcđo phy. tex. cõ. 6. q̄ cecus de coloribus diſputãs de noĩbus ſolis rõnem habebit nihil tñ intelliget. Et ideo caueant qui tenent de intentione phi: cecum a natiuitãte poſſe habere ſcientiã non per inuentionẽ ſed per doctrinã. Inmo ſnĩa ſua fuit: nullomodo ſcientiam in eo cauſari poſſe. Et ſi tu queras quõ eſt hoc poſſibile q̄ in vno diſcurſu premiſſe fiant ab vna virtute. Et cõcluſio ab alia v̄tute diceret̃ q̄ hoc nõ debet videri alicui mirabile: nam ſicut eſt in magno mũdo: videmus q̄ ex omnibus corporibus celeſtibus: et ex oĩbus ſuis motoribus fit vnum animal magnũ: ita q̄ ex eis fit vnus actus ſicut ſcribit Cõmen. ſcđo celi cõmen. 42. et ſcđo cap. de ſuba orbis. et. 12. meta. 44. cõ. et in libro deſtructio deſtructionũ. in diſputatione. 3. in ſolutione. 18. dubij. Sic dicimus in hoĩe qui eſt microcoſmos. i. paruus mundus: cõtingere poſſe q̄ ꝓpter eſſentialem ordinẽ: et colligationẽ intellꝰ cum cogitatiua virtute fuit hoc q̄ ad vnã operationẽ cõcurrant ambe ſm diuerſas rationes. Et cum illud qđ adducitur a Gregorio ariminẽſi tanq̃ impoſſibile videt̃ eſſe neceſſarium. Et quando dicebat q̄ hoc eſſet ac ſi vnus homo faceret antecedens et alter cñs. Reſpondet̃ negãdo ſimilitudinem: q: non eſt ordo eſſentialis in intelligẽdo vnius hominis reſpectu alterius: ſicut eſt de ſenſu interiori reſpectu intellꝰ. Et licet iſta opinio videatur noua: tamen videt̃ eſſe antiqua ſatis ſicut vides. Aut aliter põt dici q̄ in cognitione cõplexa vlis que per inductionẽ habet̃ eadẽ virtus. ſ. intellꝰ poſſibilis eſt qui format premiſſas et cõcluſiones: q: ſm Phm ſcđo de anima. tex. cõ. 146. videt̃ velle eãdem virtutẽ eſſe que cognoſcit extrema et medium in quo cõueniunt. Et tũc diceret̃ ſm illam viam nõ eſſe incõueniens incõplexa cognitione ſingularia prius intellectui innoteſcere q̃ vlia. tñ iſta ſingularia cognoſcunt̃ ab intellectu poſſibili: vt reflectit̃ et vnitur phãtaſie virtuti: non vt intellꝰ precise et in ſe cõſiderat̃. Et ſi iſta via teneretur poſſent gloſari oẽs auctoritates: et Themiſtij: et Auer. et Ariſto. que ſonare videntur premiſſas in inductione cauſari a v̄tute ſenſitiua interiori. et cõcluſionẽ ab intellectu iſto modo. nã pro quãto vlis cõcluſio nõ põt ſequi ex vna ſingulari precipue in mã ꝓbabili et in mã que eſt in his que vt in pluribus cõtingunt neceſſariũ eſt virtutẽ experimentatiuã: que eſt cogitatiua maxime verſatam eſſe in cognitione ſingulariũ: ex quibus tandẽ intellꝰ vniuerſalẽ cõcluſionẽ deducit. Iſtud igit̃ experimentũ ſenſitiue partis eſt: quo habito intellꝰ ipſe ſingulares illas premiſſas iam diu per cogitatiuã virtutẽ notas adinuicem cõponit: quibus ſic cõpoſitis ipſe cõcluſionẽ etiã infert. Diſcurſus iſte igitur a premiſſis ad cõcluſionẽ vniuerſalẽ per inductionẽ oſtẽſam ab intellectu poſſi fit tam quo ad ꝑmiſſas q̃ quo ad cõcl̃onẽ: ſ; q: ad diſcurrendum/iſto modo intellꝰ poſſibilis motus fuit a cogitatiua virtute: in qua iſta cognitio ſingularium preexiſtebat pro quãto igit̃ cogitatiua virtus occaſio fuit intellectui ad diſcurrendũ a talibus premiſſis precognitis diu ante ab ipſa q̃ ab ipſo intellectu. pro tanto dixit The.

Cómen. inductionis antecedēs formari a virtute ſenſitiua interiori: cōcluſionē autē ab intellectu. Et iſta via eſt magis vera vt mihi vr̄: ſicut etiaȝ infra dicā: quicquid tn̄ ſit de hoc. dico ꝙ nos loquimur de cognitione incōplexa qn̄ querimus qd ſit p̄mo cognitū in tali cognitione cōfuſa. ❡ Ad tertiū argumentū Gregorij reſpondet diſtinguendo illam dum. d. illud qd̄ p̄mo cognoſcit ab intellectu non cauſat ab intellectu: q2 ſi hoc referat ad vnū ⁊ eundē intellectū: puta poſſibileȝ tantū vera eſt: q2 quelibet potētia receptiua preſupponit obiectū ſuū a quo mouet p̄mo. Et ſic cum ego teneā vl'e pro prima intentione eſſe p̄mo cognitū ab intellectu poſſibili: dico illud non eſſe cauſatū, vt ſic ab intellectu poſſibili: ſed ab intellectu agēte. intētiones eniȝ imaginate ſicut ſcribit Cōmenta. 3. de anima. cōmen. 5. ⁊ cōmen. 18. nō poſſunt mouere intellectū poſſibilem: niſi poſtꝙ fuerint actu intellecte. nō ſunt aūt neqȝ fiunt actu intellecte ſm ipſuȝ: niſi per intellectū agētem trāſferēteȝ eas de ordine in ordinē pro quāto de eſſe materiali ⁊ ſignato trāſfert eas ad ordinē imaterialiū ⁊ vniuerſaliū. ❡ Alio modo hoc pōt referri ad diuerſos intell's. ſ. ꝙ illud qd̄ primo cognoſcit ab intellectu nō cauſat ab intellectu: ſiue ille ſit poſſibilis ſiue ille ſit agēs. ⁊ ſic negat. Immo dico ꝙ iſta duo ſtant ſimul: ꝙ intell's poſſibilis cognoſcat ⁊ iudicet illud qd̄ ab intellectu agēte p̄ductū eſt. iudiciū em̄ ſicut ſcribit Auer. 3. de aīa. cō. 19. eſt in cap. perfectionis iudicis. Actio aūt non eſt ſm illuȝ modū in cap. perfectionis agētis. Et hoc non dixiſſet Cōmen. niſi tenuiſſet alium eſſe intellectū diſtinguentē ⁊ cognoſcentem: ⁊ alium intellectū vniuerſale p̄ducentē. Illud igit qd̄ fecit iſtuȝ hominez errare (ſi ita licet loqui de tanto viro) fuit: q2 credidit quodlibet vniuerſale cauſari ab intellectu poſſibili: ſed nō eſt veruȝ. Licet eniȝ vniuerſale/ vt eſt ſc'da intētio/ cauſet ex actu collatiuo intellectus poſſibilis cōparātis vnū obiectū cognitū ad aliud obiectū cognitū: non tn̄ vniuerſale prout eſt p̄ma intentio ab intellectu poſſibili cauſatur: ſed ab intellectu agente vna cum phantaſmate.

❡ Ad tertiuȝ principale qd̄ eſt Burlei reſpondet ꝙ vl'e p̄mo cognoſcitur ⁊ directe ab intellectu: ſed ſingulare nō cognoſcit: niſi reflexe ⁊ mediante ſenſu. ſicut ſcribit Cōmen. tertio de anima. cō. 9. vbi. d. ꝙ ſi vniuerſale ⁊ ſingulare/ ita ſe habeant/ ꝙ vtrūqȝ per ſe ⁊ ſolitarie cōſideretur. Tunc vniuerſale per ſe ab intellectu cognoſcitur: ſingulare autem a ſenſu: ſed ſi iſta adinuiceȝ cōparentur cognoſcuntur ab vna ⁊ eadem virtute ſm diuerſas habitudines ſe habente. puta quando cōparantur quo ad cōuenientiā ⁊ differentiam: vnde intellectus eſt ille qui cognoſcit cōuenientiā ⁊ differētiam inter ſingulare ⁊ vniuerſale: ſed diuerſis modis: q2 vniuerſale per ſe cognoſcit ſub ratione. ſ. qua intellectus eſt: ⁊ ſingulare cognoſcit mediāte ſenſu hoc eſt inquātum cōſideratur: vt eſt phātaſie ⁊ tempori colligatus: naȝ vt ipſe dicit ibidem: illud quod cognoſcit alietatem inter duo: neceſſe eſt vt ſit vnum vno modo: ⁊ multa alia modo. Unde hec ſunt verba Auerro. ibi. cum fuerit declaratum ꝙ ſenſibilia diuiduntur in duplex eſſe. ſ. in hoc ſingulare ⁊ in ſuam formam: neceſſe eſt/ vt virtus experimentatiua. i. cōprehenſiua cōprehendat eam: aut per duas virtutes: aut per vnam: ſed duabus diſpoſitionibus diuerſis. Cum duabus auteȝ virtutibus erit quādo vtrūqȝ cōprehenderit per ſe: ſcilicet indiuiduū ſingulariter ⁊ formam ſingulariter. Per vnam vero virtutem ⁊ diſpoſi/

tionem diuerſam erit qñ cõprehēderit alietatē que eſt inter has duas
intētiones. qd enim cõprehendit alietatem inter duo neceſſe eſt: vt
declaratum eſt. ſ. in ſcdo de anima. tex. cõ. 146. vt ſit vnuʒ vno modo:
ꝛ multa alio modo. Et iſta eſt diſpoſitio intell's in intelligēdo alieta-
tem que eſt inter formā ꝛ indiuiduū. Cõprehendit enim formā per ſe:
ꝛ indiuiduū mediāte ſenſu. hoc eſt dictu intell's quatenus intellectus
vniuerſalis eſt cõprehenſiuus: ſed quatenus ſenſui colligatus eſt etiā
ſingularis cõprehenſiuus. pro quāto igit intell's cõuertit ſe ad phan-
taſma ſingulare cognoſcit. Et ſi querat qūo intell's deuenit ad cogni-
tionē talis ſingularis per tale phantaſma: aut tanꝙ per aliquid no-
tum: aut tanꝙ per ignotū. ſi pmū cū phantaſma ſit qd ſingulare: er-
go ſequit ꝙ prius ſingulare cognoſcat ꝙ vle. ſi ſecūdū hoc eſt incõue-
niens: qꝛ per ignotū nihil ſcitur. pmum argumentū ſtat adhuc in ſuo
vigore ꝙ ſi intell's pmo cognoſcit vniuerſale ꝙ ſingulare: tūc ergo nõ
magis deueniet in cognitionē vnius ſingularis ꝙ alterius: aut igitur
oīa ſingularia ſimul cognoſcet: aut nullū: qd videt abſurdum ſatis ꝛ
incõueniens. ¶ Ad hoc rñdetur ꝙ ꝛ ſi intell's cognoſcit ſingulare me-
diante phantaſmate: non eſt neceſſariū phantaſma illud intellectui
prius notū eſſe. Et ſi arguat cõtra. ꝓpter qd vnūquodqꝫ tale: ꝛ illud
magis. pmo poſte. ꝛ ſcdo meta. tex. cõ. 4. Cum igit ſingulare cogno-
ſcatur ab intellectu mediāte phantaſmate. ergo phātaſma magis in-
telligetur. Soluit. ꝓpoſitio illa famoſa ſic limitat a nobis in limita-
tionibus noſtris. qñ eſt aliqua diſpō que denoīat cauſaʒ ꝛ cauſatū ꝛ
in cauſato repit ꝓpter cauſaʒ: magis tūc cauſe ꝙ cauſato attribuit
denominatio illius diſpōnis. Et hoc eſt verum in omni genere cauſe:
quicquid dicāt latini ſuper hoc: modo ſi argumentū tuū debet valere
deberes ſic argumētari. ſingulare intelligit: ꝛ phantaſma intelligit: ꝛ
ſingulare intelligit ꝓpter phantaſma: ergo phantaſma magis intel-
ligitur. Tamen illa negat ꝙ phantaſma intelligat. In hoc caſu ꝛ pro
illo inſtāti. ideo non valet. vnde ſicut in viſu obiectuʒ videt mediāte
ſpecie viſibili: non tamen ſequit ſpeciē illaʒ magis videri: ſic dico in
iſto caſu. ¶ Ad aliud dicūt aliqui ꝙ intellectus magis deuenit ad co-
gnitionem vnius ſingularis ꝙ ad cognitionē alterius pro quāto for-
tius mouet a phantaſmate vnius ꝙ a phantaſmate alterius: mihi ta-
men videt ſaluo ſemper meliori iudicio ꝙ dria illa quā intellectus fa-
cit inter vniuerſale ꝛ ſingulare: ꝙ tale ſingulare non ſit ſingulare ali-
qd ſignatū: ſed eſt ſingulare aliqd vagū ſtans ſub vniuerſalitate par-
ticularizatum. vnde ego video Phm in lib. priorum. vbi docet ſyllo-
gizare ex premiſſis vliter ꝛ abſolute: ꝛ diffinit vniuerſaleʒ: particula-
rem: ꝛ indefinitā ꝓpoſitiones nullam de ſingulari mentionē faciens.
videoipſum in predicamētis vbi de pma ſuba loquit ſemper exempli-
ficare de indiuiduo vago: vt de aliquo homine: ꝛ aliquo boue. Et hoc
non fuiſſet: niſi vidiſſet ꝙ cum ſyllogizare ſit actus intellectus: Et qꝛ
intellectus noſter ſingulare iſtud ſignatum: vt ſignatum eſt: non pōt
cognoſcere: cum modus ſibi ꝓprius cognoſcēdi ſit huic ex toto oppo-
ſitus. videtur mihi ꝙ ſi intellectus noſter intelligit ſingulare ꝙ hoc
eſt in ordine ad vniuerſale quo ad conuenientiam ꝛ differentiam: ꝛ
quo ad vniuerſalitatem: cui ſupponitur tanꝙ pars. Et hoc ſicut vide-
tur mihi: eſt de intentiōe Cōmē. tertio de aīa cōmē. 10. Si bene cõſide-

rentur verba eius: ⁊ ſtante hoc fundamento ſoluit argumentū Burlei: q2 ipſe imaginatur intellectuȝ deduci ad cognitionem ſingularis ſignati ut ſignatuȝ eſt: ⁊ hoc fuit negatū. ¶ Ad alia que adducebant ad ꝓbandum ſingulare per ſe cognoſci ab intellectu: q2 imponit ſibi nomen: ⁊ q2 format ꝓpōnem iſtam ſortes eſt homo: ⁊ hmōi vnica reſponſione dicit ꝙ ſortes vt eſt ſuppoſitum hominis/cognoſcit ab intellectu: ⁊ vt habitudineȝ hȝ ad ipſum vniuerſale: ſub quo cognoſcit: non autem inquantuȝ ſortes dicit mihi indiuiduuȝ ſignatum loco ⁊ tēpore. q2 vt ſic a ſenſu cognoſcit. Et ideo dixit Cōmē. 3. de aīa. cōmē. 9. ꝙ ſingulare per ſe. i. ſolitarie: ⁊ vt ſignatuȝ a ſenſu cognoſcitur: ſed quando cōſideratur in ordine: ⁊ in habitudine ad vniuerſale quo ad alietatē ⁊ cōuenientiā: ſic ab intellectu cognoſcit: ⁊ iſta non viderūt moderni ſicut poteris videre. ¶ Subtilis doctor primo ſnīaꝝ diſt. 3. qōne. 2. hȝ ꝙ loquendo de prioritate originis ꝑmo videndū eſt in cognitione actuali quid ſit ꝑmo cognitū ab intellectu noſtro: premittit aūt aliq̄ ſuppoſita. ꝑmuȝ ꝙ alius eſt cōceptus ſimplr ſimplex: ⁊ alius eſt cōceptus ſimplex nō ſimplr ſimplex. Simplr ſimplicē cōceptū dicit illū qui nō eſt reſolubilis in quid ⁊ in q̄le: ſicut eſt ꝯceptus entis ⁊ paſſionū ſuarum ⁊ cōceptus vltimarū dr̄iaꝝ. Cōceptus ſimplex non ſimplr ſimplex eſt cōceptus qui actu ſimplicis intelligentie cognoſci poteſt. Et eſt reſolubilis in quid ⁊ in quale. ¶ Scdo ſupponit ꝙ aliud eſt cōfuſum intelligere. ⁊ aliud eſt confuſe intelligere. Cōfuſum enim idem eſt qđ indiſtinctuȝ. ⁊ ſicut duplex eſt indiſtinguibilitas. ſ. totius vniuerſalis in ſuas partes: ⁊ totius eſſentialis in ſuas partes: ita eſt duplex totum cōfuſum. igit intelligit: quando intelligitur aliqđ iſtorum duoꝝ indiſtinctoꝝ. ſ. totū eſſentiale: aut totū vniuerſale. Cōfuſe aūt aliquid cōcipi dicit: qn̄ cōcipit aliqđ ſicut exprimit per nomen: ſed diſtincte aliquid cōcipit quando cōcipitur: ſicut exprimit per diffinitioneȝ. ¶ His ſtantib' ponit duas cōcluſiones: ꝑma cōcluſio talis eſt: in cognitione actuali via originis ⁊ gn̄ationis coꝝ que cōcipiunt cōfuſe primū actualiter cognitū cōfuſe eſt ſpecies ſpecialiſſima cuius ſingulare fortius mouet ſenſuȝ ſiue ſit audibile ſiue viſibile ſiue aliqđ aliud: ⁊ hoc ſuppoſito ꝙ ſingulare nō poſſit ab intellectu itelligibili. iſta concluſio ꝓbatur tribus rationibus: ⁊ primo ſic. cauſa naturalis agit ad effectū ſuum ſm vltimuȝ potētie ſue quando nō eſt impedita: igitur ad effectū perfectiſſimū quem ꝑmo pōt ꝓducere ꝑmo agit. Sed omnia cōcurrētia ad iſtuȝ ꝑmum actuȝ intellꝰ ſunt cauſe mere naturales: q2 precedūt omnem actū voluntatis: ⁊ nō ſunt impedite: vt pȝ. ergo ꝓducunt perfectiſſimū effectum quem poſſunt. Ille aūt non eſt: niſi cōceptus ſpeciei ſpecialiſſime. ſi eniȝ aliqs alius eēt cōceptus: puta cōceptus cōmunioris alicuius: vl'e eſſet perfectiſſimus in queȝ iſta pn̄t. Et cuȝ cōceptus illius cōioris ſit imperfectioꝛ cōceptu ſpēi ſpecialiſſime: ſicut pars eſt iperfectioꝛ toto: ſequeret ꝙ illa nō poſſent in cōceptum illius ſpeciei: ⁊ ita nunq̄ cauſarēt cōceptū iſtū: qđ eſt abſurdū. ¶ Scdo principaliter ꝑȝ Auic. metaphyſica. eſt vltima via doctrine. ergo ꝑncipia oīum aliaruȝ ſcientiarū poſſunt cōcipi: ⁊ etiam termini illaꝝ ante principia metaphyſice. Sȝ hoc non eſſet ſi oporteret ꝑmo cōcipere actualiter cōceptus cōioꝛes q̄ cōceptus ſpēruȝ ſpāliſſimaꝝ: tūc em̄ ꝑmo oporteret cōcipiens ⁊ hmōi: ⁊ ita metaphyſica eſt prioꝛ

via doctrine qđ eſt abſurdū. Tertio ꝓncipalr: ſi vl'e magis cognitiōe actuali prīo cognoſcerer̄ ꝙ̄ minus vl'e cōfuſe. ſeq̄ret ꝙ intellect' magnū tp̄s apponeret anteꝙ̄ deducat̄ in cognitionē ſpēcuiꝰ ſingulare erit prīo ſenſatū: q: pri'oporteret itelligere oīa p̄dicata q̄ditatiua ad ipſam anteꝙ̄ ipſaꝫ cognoſcat: qđ eſt contra experimentū.

¶ Scđa ꝯcl'o ꝓncipalis eſt iſta ꝙ in cognitōe diſticta magis vl'ia ſūt prīo cognita cognitōe actuali: ⁊ illis ꝓpīgora ſūt ꝓora: ⁊ q̄ ſūt remotiora pfectiora ſunt. iſta ꝯcl'o ſic ꝓbat̄ ab ipſo. Nil intelligit̄ diſtincte: niſi qñ intelligunt̄ ea que ſunt in intima rōne eius ⁊ eſſentiali. Ens autem includit̄ in rōne eſſentiali cuiuſlibet inferioris ad entis cōceptū quiditatiuū: ergo nullus cōceptus inferior diſtincte cōcipi pōt non concepto ente. Ens aūt nō pōt cōcipi: niſi diſtincte: q: nō hꝫ conceptum niſi ſimpl'r ſimplicē: ergo ens eſt prim' cōceptus qui diſtincte concipi pōt cognitiōe actuali: q: alij cōcept' nō pñt diſtincte cōcipi ſine eo: ipſum aūt bene ſine alijs cōcipi pōt. Et ex hoc infert vnū pulchrum ꝙ principia aliarū ſciaruꝫ ſunt per ſe nota ex cōfuſa rōne terminorū. Et ex metaphica ſunt ſcita: ponit inſuper duas alias cōcl'ones: quarum vna ptinet ad cognitionē habitualē ſeu eſſentialē. ⁊ de primo cognito, prioritate pfectiōis de quib' nihil ad pñs. Sꝫ in duab' primis concluſionib' iam poſitis debes ſcire ꝙ in ſcđa ꝯcl'one: q̄ eſt de cognitione diſtincta oēs vnanimiter cōuenerūt ꝙ magis vl'ia ſunt primo cognita: niſi q̄dā qui de nouo incipit phari qui oppoſitū opinat̄ de quo nō ſit nobis cure: nā vt ſcribit phs in primo topi. capite. 9. quelibet pferēte cōtraria opinionibus ſapientū de quolibet ſollicitū eſſe ſtultum eſt. Sꝫ in prima cōcl'one principes noſtre militie. vꝫ. beatus doctor ⁊ Scotus vident̄ eſſe diſcordes. Nam ſanct' doctor in prima preſumme. q. 85. arti. 3. tenet magis vl'ia in cognitiōe cōfuſa notiora eſſe minus vl'ibus. Et ideo poſteriores huic opinioni fauētes cōſueuerūt reflectere argumēta Scoti que adduxit ꝓ prima cōcl'one cōtra [illegible]: prima rō reflectit̄ ſic: q: data illa rōne ſequit̄ ꝙ intellect' prius habebit cognitionē diſtinctā de ipſa re ꝙ̄ cōfuſam: q: illa perfectior eſt cognitione confuſa. cum igit̄ cāe ꝓductiue vtriuſqꝫ cognitionis naturales ſint: ⁊ natural'r agant: ⁊ nō ſint īpedite videtur ꝙ prius ꝓducent diſtinctā cognitionē ꝙ̄ cōfuſam. Qđ ſi Scotus dicat ꝙ ante diſtinctam cognitionē neceſſe eſt intellectū prius diſponi per cognitionem confuſaꝫ: a pari dicam ſibi ꝙ intellect' anteꝙ̄ habeat cognitionē confuſam ſpeciei ſpāliſſime: opꝫ ipm prius diſponi per confuſum cōceptū generis ⁊ aliorꝫ vl'ium. Et ſic ſoluunt ꝓ vtroqꝫ: ⁊ magis ꝓ Thoma dicentes aliquid eſſe diſpoſitū ad receptionē alicui' forme cōtingit dupliciter. poſitiue ⁊ ꝓuatiue. ¶ Priuatiue aliqđ ſubiectū eſſe diſpoſituꝫ: qñ non hꝫ cōtrariū reſpectu forme inducende: ⁊ ſic diaphanū dr̄ eſſe ſumme diſpoſita ꝓ receptione luminis. Et ſic intellect' noſter etiā eſt diſpoſitus ad oīa itelligibilia: cuꝫ ſit oīa fieri. 3. de aīa. tex. cō. 5. ⁊. 14. ⁊. 17. ¶ Alio modo aliq̄d dicit̄ eſſe diſpoſitū poſitiue ꝓ inductiōe alicuius forme. Et hoc eſt in caſu quo vna forma non pōt induci in aliquo ſubiecto: niſi prius inducta aliqua priore: ſicut dicimus ꝙ aer anteꝙ̄ recipiat coloris ſpecies neceſſe eſt ipſum diſpoſitū eſſe per lumen. ſicut patet ſcđo de anima. cō. 67. Et ſic materia prima anteꝙ̄ recipiat formā minus vniuerſalē: opꝫ eam prediſponi per vniuerſaleꝫ.

primo meta.17.cō. Sic etiā dicūt de intellectu ꝙ anteꝗ̄ recipiat minus vl'e: oportz eum prius recipere magis vl'e. Et tunc ad formaz argumenti dicunt ꝙ maior illa sic dz gloſari. agens naturale debite applicatum paſſo/ ꝛ nō impeditū producit effectū perfectiſſimū quem poteſt. verū eſt ſi illud paſſum fuerit priuatiue ꝛ poſitiue diſpoſitum ꝑ recipienda illa forma. Et tunc minor negatur in hoc ſenſu: licet enim intellect⁹ poſſis priuatiue diſpoſitus ſit ꝑ receptione cōceptus ſpecifici nō tamen poſitiue diſpoſitus eſt anteꝗ̄ vniuerſaliores conceptus recipiat. ꝛ ſi queratur ab eis. vnde ſit hoc. dicunt iſtud prouenire ex eſſentiali ordine exiſtente inter iſtos conceptus qui ita ſe habent ꝙ poſterior non poteſt induci nō inducto priori ꝛ vniuerſaliori. ¶ Secūdum argumentū Scoti reflectunt qꝛ a pari ego dicam ſibi librum de celo precedere via doctrine librum phorum. ſi ipſe teneat conceptum ſpeciei ſpāliſſime notiorē eſſe conceptu generico. Et ideo ad argumentum Scoti dicentis: ſi magis vniuerſalia eſſent primo cognita in cognitione cōfuſa actuali: tunc metaphica via doctrīe precederet alias ſcientias. dicūt concedendo totum. vnde diſtinguūt de metaphica. quedam enim pars ſui cōſiderat de ſenſibilibus: ꝛ quedā de abſtractis: ꝛ tunc dicunt metaphicam quo ad illam ſui partem/ que de ſenſibilibus tractat precedere oēs alias ſciētias via doctrine. Et quo ad illam partem in qua pertractat de abſtractis ſubſtātijs: dicūt illaz via doctrine vltimā eſſe: ꝛ ſic cōſueuerunt gloſare auctoritatem Auicē. ꝛ Auer. 6. meta. cō. 3. dicentiū diuinam ſcientiā eſſe vltimā via doctrine. Iſta reſponſio non eſt vera: nec eſt de intentione ſancti Thome: nam cum denominatio ſiat a ſuperabundanti: cum maxima pars methaphyſice de ſenſibilibus pertractet. minima autem particula eius de abſtractis. nam ſolum in. 12. metaphice incipit de eis pertractare. a tex. cōmenti. 29. vſqꝫ in finem: ſed totum precedens: ꝛ omnes alij precedentes libri de ſenſibilibus ꝛ tranſcendentibus per indifferentiam ſe habentibus ad materialia ꝛ imaterialia pertractatur. Ergo ſequitur ꝙ abſolute cōcedendum eſſet diuinā eſſe priorem via doctrine: ꝛ ſm quid poſteriorē: ꝗd eſt abſurdū. ¶ Amplius falſum eſt quod dicunt ꝙ metaphyſica quo ad illam partem que de ſenſibilibus agit ſit via doctrine prior. nam Ariſto. in ſcdo metaphy. in tex. cōmen. 6. vbi probat non eſſe proceſſum in infinitum in cauſis mouentibus facit rōnem/ que motui innititur: ꝛ que naturalem cognitionez preſupponit: ſicut ſcribit ibi Cōmenta. ſimilr. 7. metaphyſice. vbi impugnat ideas Platonis quādo probat ꝙ non ſunt ponende ꝑpter eſſe generationis. dicit ꝙ hoc eſt: qꝛ non poſſunt materiam tranſmutare. nam tranſmutatio omnis ſit per contactuz. talis autē ſit rōne ꝗ̄titatis. cōtingentia enim. 5. phyſi. 22. ſunt quorū vltima ſimul ſunt. vnde patet inſpicienti. cōmē. 28. ꝛ. 31. illius ſeptimi: ꝙ tales rōnes preſupponūt ſcientiam materialem. Similr illud nō eſt de intentione ſancti Thome. Nam in prohemio metaphice in lectiōe ſcda ſuper illo paſſu phi. vniuerſalia ſunt difficillima ad cognoſcendū dubitat cōtra phm: qꝛ vt inquit videt̄ ꝯtradicere ſibi phs in primo phyſicorū tex. cō. 3. ꝛ. 4. vbi oppoſitū videt̄ tenere. vz. ꝙ vniuerſalia ſunt nobis primo nota. Et ſoluendo dicit ꝙ vniuerſalia in cognitione incōplexa ſunt notiora nobis minus vlibus. vnde cuz vniuerſaliſſimū omnium ſit ens ꝛ reos

ꝗ ideo iſta prima cognitione concipiūtur iuxta illud Auicē. Ens ⁊ res
prima impreſſione imprimunt in anima noſtra. vnde ſicut in eſſe na/
ture prius eſt animal q̄ homo: cum natura de imperfecto ad perfectuz
procedat: ſic etiaz eſt apud intellectum noſtrum in cognitione prima
prius cōcipitur animal q̄ homo: ſed in cognitione complexa: ⁊ in in/
ueſtigatione naturaliū proprietatum ⁊ cauſarum. prius ſunt nota mi
nus cōmunia: eo ꝙ per cauſas particulares que ſunt vnius generis ⁊
ſpeciei/ peruenimus in cauſas vniuerſales. Et ſic patet ſm viam ſan/
cti doctoris ſolutio ad ſecundum argumentum Scoti probantis me/
taphyſicam via doctrine precedere reliquas ſcientias. ¶ Dico ꝙ li/
cet Thomas in cognitione quo ad ſimplicem apprehenſionem termi/
noruz tenuerit magis vniuerſalia eſſe notiora minus vniuerſalibus.
Tamen hoc non tenet in cognitione per diſcurſum habita: qualis eſt
cognitio metaphyſica: ⁊ aliarum ſcientiarum. Et hoc patet in indu/
ctiōe in qua a ſingularibus tanq̄ ex precognitis deuenimus ad vni/
uerſalia. ſicut patet in primo poſterioruz. ad principium. ⁊ hoc vide/
tur eſſe de intentione Auer. primo phyſicorum in cōmen. 5. vbi ver/
bum illud in textu. 3. Sunt autem nobis prius nota confuſa magis.
dupliciter exponit: ⁊ in ſecunda expoſitione dicit: ꝙ per confuſa ma/
gis exponi poteſt ipſum ſingulare: quod licet non ſit principiuz ſcien/
tie: eſt tamen principium inquiſitionis vniuerſalis: quod eſt princi/
pium artis ⁊ ſcientie. Et ſm primam expoſitionem per confuſa magis
exponit ſpecies: ⁊ quomodocūq; ſit patet ꝙ ibi loquitur de via doctri/
ne: que eſt cognitio habita per demonſtrationez ſigni ſicut ipſe habet
in expoſitione tex. cōmēti. 21. Et ita ſm Auer. videt ꝙ in cognitiōe ha
bita per diſcurſuz non eſt neceſſariū a magis vlibus ſemp incipere quo
ad viam doctrine. Sic igitur ad ſcđm Scoti dictū ſit. ¶ Ad tertium
argumentum Scoti dicentis ſi magis vniuerſale eſſet primo notum.
tunc intellectus magnum tempus apponeret anteq̄ deueniret in co/
gnitionem ſpēi ſpecialiſſime: dicūt retorquēdo argumētū cōtra Au/
ctorez: q: a pari ſequeret ꝙ ſi ſpēs ſpecialiſſima eſſet primo nota: tūc
intellectus magnū tēpus apponeret anteq̄ deueniret in cognitionez
gnīs gnāliſſimi vel ipſius entis. pz ꝯſequētia. nā eadē eſt via ab Athe
nis Thebas: ⁊ a Thebis ad Athenas. Et iđ ſoluētes dicūt ꝙ itellēs ali/
quando magnū tēpus apponit anteq̄ deueniat in cognitiōez ſpēi ſpe/
cialiſſime. Et hoc in caſu quo nō eſt informatꝰ per ſuperiores ⁊ vlioꝛes
conceptus: ſed q̄ primū tales cōceptus habuerit ſtatim deducitur in
cognitionez ſpeciei: hec cōmuniter ⁊ paſſim dicunt contra Scotum.
Et ad argumenta ſua he ſolutiones ſunt famoſe.
opinio .3. thos ¶ Alia opinio famoſa ſatis eſt opinio cui ſuſtentat ſanctus Thomas.
in prima parte ſumme queſtione. 85. arti. 3. vbi habet ꝙ in cognitio/
ne noſtri intellectus duo oportet cōſiderare: vnum ꝙ noſtra cognitio
intellectiua aliquo modo a ſenſitiua primordiū ſumit. Et q: ſenſus eſt
ſingulariuz: intellectus vero vniuerſaliū: Neceſſe eſt ꝙ cognitio ſingu
larium quo ad nos prior ſit q̄ cognitio vniuerſaliū. ſcđo opz ꝯſidera/
re ꝙ intellectꝰ noſter de potētia ad actuz procedit: oē autez qđ proce/
dit de potentia ad actuz prius peruenit ad actū incōpletuz qui eſt me
dius inter potentiā ⁊ actū: q̄ ad actuz perfectū. Actus autez pfectus
ad quez peruenit intellectus eſt ſciētia cōpleta per quā diſtincte ⁊ de/

terminate cognoſcunt res. Et ideo anteq̄ intellectus ad talez cognitionem deueniat ex pura negationis ignorantia neceſſe eſt ipſum deuenire prius in cognitionē aliquā in qua res ſub cōfuſione quadaz ⁊ in vniuerſali cognoſcunt. Et ideo concludit q̄ cognitio alicuius vlis confuſa mediat inter puraz potentiā ⁊ actuz puruz ⁊ diſtinctū. ⁊ vult q̄ primuz cognitū cognitione cōfuſa ſit magis vniuerſale loquēdo de actuali cognitione: ⁊ q: ſenſus etiā exit de potentia ad actū cōſimilez ordinem etiā in ſenſu ponit. vnde ſm ſenſuz prius iudicam⁹: ⁊ ſm tēpus ⁊ ſm locum aliquid magis cōmune q̄ aliquid min⁹ cōmune ſm tēpus quidez: nam pueri vt inquit Phs. primo phyſi. tex. cō. 5. prius appellant oēs viros patres ⁊ omnes feminas matres: qui poſterius autem determinant vnūquodq3 ſm locum autez: q: prius comprehēdimus aliquem venientez a remotis eſſe corpus q̄ animal: ⁊ prius q̄ ſit animal q̄ homo: ⁊ prius q̄ ſit hō q̄ h homo: puta Callias vl Plo.

¶ Cōtra iſtā opinionē que cōmuniter teneri ſolet etiā ab Auer. inſtatur ſic. primo quātuz ad primā rationē in qua dicit q̄ intellect⁹ prius deuenit ad actū mediuz qui vlis eſt: ⁊ imperfect⁹ q̄ ad actuz completum: quero aut iſte tranſitus ſit per oia media: aut per aliqua ſic: ⁊ p aliqua nō: non pōt dici primuz: q: hoc eſt impoſſibile. nam teſte pho 7. meta. tex. cō. 28. Plura genera rerum ſunt inominata ⁊ incognita nobis: nec pōt dici ſcdm: q: nō eſt maior rō de vno q̄ de alio: cuz vnūquodq3 iſtoruz eque benē habeat rōnez medij inter extrema ſicut aliud. Ratio igitur iſta inixa rationi medij inter extrema nō videt efficax: ⁊ cōfirmat: q: iſte ordo/ aut eſt eſſentialis: aut accidentalis. ſi accidentalis: cuz omne accidētale remouibile ſit ⁊ ſine ꝯtradictione ſeparari queat. ſequitur ergo q̄ intellect⁹ poſſet habere indiſtinctū ſpeciei cōceptum nō habitis alijs conceptib⁹ ſuperiorib⁹: qḋ ipſe hz pro inconuenientī. ⁊ ſi eſt eſſentialis: tūc ſequit q̄ intellectus per omnia iſta media tranſibit anteq̄ deueniat in extremuz: q: in eſſentialiter. ordinatis quicquid per ſe competit vni per ſe competit alteri. Et ideo ſi vni mediorūz eſſentialiter cōpetit q̄ intellect⁹ prius deueniat ad illud q̄ ad extremū: ſi ordo in omnibus medijs eſſentialis eſt ſequit q̄ ita erit in omnib⁹ reliquis: qḋ tamē falſum eſt: ⁊ contra phm.

¶ Amplius. actus eſt ratio cognoſcēdi: ſed minus vniuerſale: ⁊ precipue ꝯceptus ſpeciei ſpecialiſſime plus hz de actu q̄ concept⁹ generis. Ergo ſequit conceptū ſpecificū eſſe primo notū. Maior eſt phi. 9. meta. tex. cōmē. 20. Et minor eſt Porphyrij in cap. de differentia. dicentis. Differētia eſt quo ſpecies abundat a genere: ⁊ per cōſequens plus actualitatis includit ſpecies q̄ genus.

¶ Amplius ſi intellect⁹ prius cognoſcit magis vle q̄ min⁹ vniuerſale: aut hoc eſt merito intellectus: aut hoc eſt merito obiecti: aut hoc eſt merito ordinis exiſtētis inter ꝯceptus obiectales ipſius intellect⁹: nō poteſt dici q̄ hoc ſit merito intellect⁹: q: aut hoc eſt reſpectu intellect⁹ polis: aut hoc eſt merito intellect⁹ agentis. nō poteſt dari primū: q: intellect⁹ polis eſt oia fieri. ⁊ eſt pura potentia intelligibiliū oīum in qua nihil eſt diſtinctū: nō ēt eſt ex pte intellect⁹ agētis: q: ipſe eſt oia facere per indifferētiā ſe habēs. ſicut pz 3. de anima. tex. cōmē. 17. Nec eſt merito obiecti in ſe: q: obiectum ſi mutat intellectum: hoc eſt inquantum eſt actus vel actu participans: ⁊ modo ſtat minus cōmune plus actualitatis habere q̄ magis

edē: ſicut in ſequentibus oſtendet. non etiā eſt hoc merito ordinis: q̄
ordo iſte aut eſſet eſſentialis aut accidentalis: ⁊ quōcunq; datum fue/
rit deducatur vt ſupra. ¶ Amplius. ⁊ eſt argumentū quod elicitur ex di
ctis Scoti in q̄ōne propria de hac materia ſuper primo ſentē. diſtin.
3. q. 2. Si magis vniuerſale eſſet primo cognitum cognitione confuſa
⁊ actuali. ſequit̄ ꝙ conceptus entis eſſet primo cognit᷒ cognitiōe cōfuſa.
cōſequēs eſt falſum: q̄ conceptus entis non pōt confuſe concipi: ſed
ſolum diſtincte. non enim h̄z aliquid per quod poſſit ſciri: ⁊ aliquid per
quod poſſit ignorari: cum ſit ſimplr̄ ſimplex. ꝯña clara eſt de ſe: nam in/
ter omnes cōceptus: conceptus entis vltimus eſt. ¶ Amplius. ⁊ eſt
argumentū eiuſdem: illud quod eſt difficilioris abſtractionis eſt diffici/
lioris cognitionis. Sed cōceptus genericus eſt difficilioris abſtra/
ctionis cōceptu ſpecifico: ergo. Tūc vltra que ſunt difficilioris cogni/
tionis poſterius cognoſcunt̄. Conceptus generici ſunt difficilioris co/
gnitionis conceptibus ſpecificis: ergo poſterius cognoſcunt̄. Minor
prioris ſibi probat̄ auctoritate Boetij dicentis ꝙ ſpecies eſt tenuis
ſimilitudo indiuiduorū. ⁊ genus magis tenuis ſpecierum. Et per ꝯñs
difficilior eſt abſtractio generis ꝙ̃ ſpeciei. ¶ Amplius. quod habet ratio
nem totius eſt prius notum: eo ꝙ habet rationē partis. ſicut colligit̄
ex intentione ph̄i in primo phyſi. tex. cōmen. 4. Sed ſpecies ſpecialiſ
ſima reſpectu generis ⁊ differentie habet rōnem totius: cum ſpecies
ſit quędam totum cōpoſitum ex genere ⁊ differētia ſicut dicit Cōmen.
primo phyſi. cōmen. 5. Ergo ſpecies videtur habere rationem prius
cogniti confuſe. hec ſunt que contra hanc viam obijci ſolent.

¶ Dico ꝙ iſta queſtio eſt multū difficilis: q̄ vbi ſubtilis doctor diſcre
Opīo ꝓpria pat a beato doctore difficile eſt videre veritatem. conabor tamē oſtē
dere veritatem in hac materia q̄ntum mihi poſſe fuerit. Et propter hoc
debes ſcire aliqua que ſunt tanq̄ radices / ⁊ ſuppoſitiones in diſſolu
tione iſtius q̄ōnis. Prima radix eſt iſta. ꝙ intellectio noſtra que com
muniter cōtingit nobis / ortum habet a ſenſu: hoc eſt de intētione phi
loſophi. 3. de anima. tex. cōmen. 20. ⁊. 39. vbi habetur ꝙ ſine intelle/
ctu paſſiuo: qui: vt exponit ibi Cōmenta. cogitatiua virtus eſt: nihil
intelligit anima. Et ideo dixit. 39. tex. primi quidē intellectus quid
different: vt nō phantaſmata ſint? Et ſoluendo reſpondit: aut neq; hi
phantaſmata: ſed non ſine phātaſmatibus. Sc̄da radix eſt iſta. ꝙ cū
intellectus duplex ſit pro nunc agens. ſ. ⁊ poſſibilis alter eſt oīa fieri:
alter eſt omnia facere. 3. de anima. tex. cōmen. 17. Et q̄ intellect᷒ poſ
ſibilis nullam aliam habet naturā: niſi hanc ꝙ poſſis ſit qui vocatur
anime intellectus ibidē tex. cō. 5. Inde ſequit̄ ꝙ cum ens in potētia
non deducat̄ ad actū niſi ab aliquo ente in actu. 9. metaphy. tex. cō.
13. inde ſequit̄ ꝙ illud quod intelligit̄ ab intellectu noſtro: intelligit̄ ſm
ꝙ eſt in actu. Et iſta eſt clara ſnīa Ariſto. 9. meta. tex. cō. 20. vñ debes
ſcire ꝙ intelligibilitas ſm doctrinā Ari. ⁊ Auer. eſt paſſio primo ⁊ ꝑ
ſe cōpetens enti in actu quatenus ens actu: non aūt eſt paſſio prio cō
petens enti in q̄ntum ens eſt. Et hoc demonſtraui alr̄s ſic. illa eſt paſſio
primo competens alicui que competit illi rōne illius. ita ꝙ poſito illo
ponatur īmediate talis paſſio: ⁊ illo primo remoto primo remoueat̄
illa paſſio ſm doctrinā Ariſt. prio poſter. in. c. de vli. Sed actualitas
eſt hmōi reſpectu intelligibilitatis: q̄ poſita illa mediate ponit̄ intel
ligibilitas

ligibilitas.nõ.n.eſt dare ens actu qđ nõ ſit intelligibile.ſimilr remo
ta actualitate ab aliquo remanẽte qualibet alia rõne priori illud nõ
eſt intelligibile: ſicut eſt de mã prima ſm ſe.ꝛ ſolitarie conſiderata:
que lꝫ vt ſic ens ſit:non tñ intelligibilis eſt ſm viam Ariſto.7.meta.
tex.cõmẽ.35.vbi habet ꝙ mã ſm ſe eſt ignota. Et tñ mã eſt ens: nec
valet ſi dicatur: vt quidaꝫ dicere conſueuerũt ꝙ hoc intelligit̃ quan/
tum ad actuꝫ non quãtum ad potentiaꝫ.Nam phus primo phyſico.
tex.cõmẽti.69.hꝫ ſubiecta quideꝫ nã ſcibilis eſt per analogiã ad for/
mam.vbi loquitur phus quo ad potẽtiam ꝛ aptitudinẽ ne dum quã/
tum ad actuꝫ.ꝛ Cõmẽtator ibi in cõmẽ.d.Et iſta nã ſubiecta per ſe
non põt intelligi per ſe:cum nõ ſit aliquid in actu habẽs quiditatẽ.
Ecce quõ Cõmẽtator neduꝫ negat actuꝫ verum ẽt potẽtiam ad hoc
ꝙ mã intelligibilis ſit per ſe ꝛ ſolitarie cõſiderata.ꝛ hoc non pp aliã
cãm:niſi qꝛ non hꝫ quiditatem in actu: ergo actualitas eſt prima rõ
intelligibilitatis tam ſm actum ꝙ̃ ſm potẽtiam.¶ Amplius Cõmẽ
tator.4.phyſi.cõmẽ.16.dicit ꝙ materia non põt intelligi ſine forma.
¶ Amplius Cõmẽtator.12.meta.cõmẽ.14.dicit loquẽdo de prima
materia.Jſta nã qꝛ nõ hꝫ formã.ideo nõ hꝫ intentionẽ intellectã ab
ea: ecce igitur ꝙ remota actualitate ab aliquo remanẽte in illo enti/
tate remouet̃ intelligibilitas nedum actu veruꝫ ẽt potẽtia: qđ etiam
rõne demonſtrat̃.Nam eiuſdem eſt potẽtia: cuius eſt actꝰ ſubiectiue
loquẽdo ſicut colligitur de intentione phi in lib.de ſomno ꝛ vigilia.
per hoc eniꝫ probat ibi ꝙ cum actus ſentiendi ſit cõpoſiti: ſic etiam ꝛ
potentia erit in cõpoſito tanꝙ̃ in ſubiecto.ſi igitur mã vt eſt preciſe
ꝛ ſolitarie cõſiderata poteſt intelligi ſm potẽtiam:non erit inconue/
niens ꝙ ẽt ſm actum intelligat̃.¶ Amplius Cõmẽtator.3.phy.cõ.
15.ex intẽtione phi.dicit motum eſſe diſſimilis cognitiõis pp imperfe
ctionẽ ſue nature pp ipſuꝫ habere cõicationẽ cuꝫ potẽtia. Et ꝯſimile
dicit de tpe ꝛ numero.4.phy.cõmẽ.131.Arguat̃ ergo ſic.oppoſitoꝝ
primi: ꝛ per ſe effectus ꝛ ꝓprietates ſunt oppoſite.ſed ꝓprietas ꝑmo
ꝛ per ſe inſequẽs potentiã eſt occultatio.ergo ꝓprietas ꝑmo ꝛ per ſe
inſequẽs actũ eſt manifeſtatio: ꝛ cõfirmat̃ p Auer.imo p Ariſt.in.2.
meta.tex.cõ.2.qui duplicẽ difficultatis cãm in intellectiõe aſſignat.
vnam ex pte obiecti: aliã ex p te potẽtie.Et Cõmẽtator ibi.in cõ.dic̃.
ꝙ difficultas in cognitõe reruꝫ mãlium eſt ex parte ipſaꝝ: qꝛ nõ ſunt
actu intellecta: ſed potẽtia intellecta: cũ includãt mãm que radix eſt
potentialitatis: que eſt rõ oppoſita agẽdi tam in actione reali ꝙ̃ ſpi/
rituali: cũ forme ſit agere.ex.2.de gñatiõe.53.ꝛ.3.phy.17.ꝛ.12.meta.
30.ꝛ.9.meta.20.ꝙ ſiquis inſtare voluerit ens eẽ primũ intelligibi/
litatis ſcđm auctoritate phi.4.meta.tex.cõ.4.vbi hꝫ ꝙ res ſicut ſe
hꝫ ad eſſe: ita ſe hꝫ ad veritateꝫ: dicemus ſibi hoc verũ eſſe: ſe aduer
tãt iſti ꝙ ens dr̃ de ente in actu ꝛ de ente in potẽtia analogice: ꝛ tunc
ſenſus eſt iſte: ꝙ ſi aliqđ fuerit ens actu illud eſt ꝑmo intelligibile.ſi
aũt aliqđ eſt ens in potẽtia illud potẽtia eſt intelligibile rõne q̃ actu
participat.nunꝙ̃.n.intelligibilitas enti in potẽtia tribuit̃.niſi rõne
entis in actu tanꝙ̃ rõne illius ad qđ ꝑmo ꝛ per ſe cõſequit̃ intelligi/
bilitas.vnde Cõmẽtator.9.meta.cõ.20.ſcribit ꝙ itelligere qđ eſt in
potẽtia nõ venit ad actũ: niſi per aliud intelligere qđ eſt in actu. Et
hoc nõ eſt dubiũ.immorari.n.ſuper hoc eſt ſuperfluũ.dicat Scotus ꝛ

moderni quicquid velint iudicio meo iſta fuit indubitata Auer. ſnia
ꝙ intelligibilitas eſt prima paſſio entis in actu non entis:niſi eo mō
quo riſibilitas diceret̃ paſſio animalis. Stantib⁹ ergo iſtis radicib⁹
tanꝙ̄ veris manuducā intellectuꝫ tuum ſtatim in cognitionē verita
tis. Dico ꝙ ſi volumus videre qđ ſit primuꝫ cognitum in cognitiōe
cōfuſa:opꝫ recurrere ad ſenſum. Nam iſtud ſicut mihi videt̃ eſt pre/
cipuuꝫ fundamētuꝫ ſuper quo fundatur Auer. in hoc prologo primi
phyſi. inquit eniꝫ. 4. ⁊. 5. comentis. ꝙ cā pp quam via doctrine ſunt
nobis nota cōfuſa magis: ⁊ cā ꝓpter quam magis vlia ſunt notiora
ſuis ſpeciebus ex quib⁹ componūtur: ⁊ cā pp quaꝫ nomina ſpecierū
ſunt notiora ſuis partibus diffinientib⁹ apud intellectū/eſt: qꝛ ſingu/
lare qđ eſt quoddā totum eſt cognituꝫ apud ſenſum prius ſuis parti/
bus. Si igitur inſpiciam⁹ ad iſtam radicē: videbim⁹ inde pullulare
iſtam veritatem: ⁊ eſt: ꝙ ſenſui: vt in pluribus accidētia vniuerſa/
liora ſunt notiora ſibi: ⁊ ſm temp⁹ ⁊ ſm locuꝫ accidētibus min⁹ vni/
uerſalib⁹. ſm locuꝫ quidē: nam vt ait Themiſtius ſup expoſitiōe tex.
cōmē. 4. primi phy. in ſenſibilib⁹ videre lꝫ accedentis procul aīalis
celerius totuꝫ corpus: ꝙ̄ caput: aut manuꝫ: aut partē aliquā cōprehē
di. eodeꝫ modo prompti⁹ eſt dicere id qđ patet emin⁹ animal eſſe ꝙ̄
hominē: ita ⁊ in his quorū rōnes querim⁹ vniuerſalia atqꝫ cōmunia
manifeſtiora ſunt nobis ꝙ̄ proxima ⁊ pticularia. ſꝫ tēpus vero: qꝛ vt
hꝫ phus in tex. pueri prius appellant oēs viros patres: ⁊ omnes fe/
minas matres: tanꝙ̄: vt inquit ibi Themiſti⁹: qui matrē ⁊ feminam
perinde ac cōmunia quedā vocabula prius cognoſcāt. Sed vbi ve/
getioribus ſenſib⁹ fuerint diſpoſiti ad min⁹ cōmunia accedūt. Recte
igitur dixit Auer. ꝙ ex hoc ꝙ indiuiduū demonſtratū noti⁹ eſt apud
ſenſum ꝙ̄ ſue partes: eſt cā in hoc: ꝙ illa duo tota ſunt notiora apud
intellectuꝫ. Et confirmat̃ hoc. vꝫ. ꝙ accidentia vniuerſaliora: vt in
pluribus notiora ſunt nobis: nam vt ſcribit Cōmētator. 8. phy. ⁊ pri
mo celi vtrobiqꝫ. cōmē. 22. Experimētuꝫ ſermonū verorūꝫ eſt: vt cō/
cordent ſenſatis: videm⁹ ꝙ ſi aliqua planta vel aliquis lapis precio/
ſus alicui oſtēdatur. primo iudicabit illud vel plantaꝫ vel lapidem
eſſe in genere: quale aūt ſit vnūquodqꝫ iſtorū in ſpecie dignoſcere nō
pōt: ⁊ hoc nō eſt pp aliam cām: ſicut mihi videt̃: niſi qꝛ accidētia ge/
neris notiora ſunt ſenſui accidētibus ſpeciei. Et ideo cuꝫ intellectus
noſter in intelligēdo imitet̃ ſenſum a pari videt̃ ꝙ cōcept⁹ generans
illius lapidis vel plante prius percipiat̃ ab intellectu ꝙ̄ ꝯceptus ſpe/
cificus: qui adhuc ſenſui ignotus eſt: quid eniꝫ prohibet in illo priori
conceptū illū intellectui innoteſcere nō video. Qđ ſi in aliquo caſu
cōtingeret accidētia inſequētia ſpecieꝫ ⁊ naturā minus cōmunē no/
tiora eſſe accidētibus inſequētibus naturā magis cōeꝫ. dico ꝙ loquē
do de cognitiōe confuſa actuali quicquid ſit de habituali prius intel
lectus percipiet cōceptū ſpecificū ꝙ̄ conceptū genericū. Et hoc ſicut
mihi videt̃: nullus ſani capitis negare pōt. Nam ſm phm. 7. meta.
tex. cōmē. 28. Sunt aliqua genera intermedia inominata. aliqđ eniꝫ
eſt genus proximū equo ⁊ aſino qđ inominatū eſt. Et nō eſt dubiū ꝙ
accidētia inſequētia naturas ſpecificas iſtoꝝ. ſ. equi ⁊ aſini notiora
ſunt accidētibus inſequētib⁹ tale inominatū genus: ſtante igitur co
gnitione illoꝝ in ſenſu talia pñt agere in intellectu mere nāliter quo

ad primã imutationẽ. Et in illo inſtanti accidentia magis vlia non
agunt in intellectũ: cum per caſuʒ ſint ſenſui ignota: ergo in illo hoꝛi
in quo iſta ſunt nota ⁊ illa ignota ſtat iſta imutare intellectũ qui de
ſe eſt oĩa fieri anteq̃ accidẽtia vlioꝛa ſint ſenſui nota. nõ eniʒ eſt ibi
actio aliqua ſubiacẽs imperio volũtatis que retinere poſſit obiectũ
minus cõe non agere: niſi prius obiectuʒ magis cõe agat. Naʒ obie
ctũ relucẽs in phãtaſmate nãliter agit in intellectũ. Et aptũ natũ eſt
ad imutatione intellect⁹ quo ad cognitionẽ ſui: ⁊ non alterius. ſicut
quilibet ſani capitis ſcire põt. Quis ex philoſophãtib⁹ antiquis ne-
garet mihi equi ⁊ aſini cõceptuʒ prius intellectui inoteſcere cõceptu
generis innotari in quo iſta cõueniunt? Ratio igit̃ ꝙ prius aliquid
innoteſcat intellectui non eſt: qꝛ illud alio ſit magis cõe abſolute: ſed
requirit̃ ꝙ ſit magis ſenſatuʒ: qꝛ intellect⁹ noſter in intelligẽdo depẽ
det a ſenſu: ſi igitur qñq; contigerit min⁹ cõe eſſe magis ſenſatũ ma
gis cõi: nõ video quo ad actualẽ cognitionẽ quicqd ſit de habituali
quin minus cõe in hoc caſu prius intelligat̃ ab intellectu q̃ magis
cõe. Et iſta eſt ſentẽtia phi ſine dubio. vnde in ſexto topi. cap. 4. dicit
ꝙ coꝛpus eſt magis notũ quo ad nos q̃ ſuperficies: ⁊ ſupficies magis
q̃ linea: qꝛ magis ſub ſenſu cadunt. Secus aũt eſt quo ad nãm. Et ſi
Subtilis doctoꝛ habuerit iſtũ ſenſum: ſicut p̃tendũt verba eius: cre
do opinionẽ illam veraʒ eſſe. Nec ſancto doctoꝛi repugnabit quãtũ
ad hoc. Nam ipſe dicit ꝙ concept⁹ ſpeciei cuius ſingulare foꝛti⁹ mo
uet ſenſum eſt primo cognit⁹ ab intellectu: ſed moderni ſequaces vo
lunt ſuſtinere iſtam viam vlr ſicut ſequaces ſancti Thome vlr vo-
lunt tenere ꝙ magis vlia ſunt notioꝛa. Sed nos mediãdo inter iſtas
duas vias dicimus. ꝙ qñq; vlia ſunt notioꝛa minus vlibus. ⁊ hoc qñ
cis fuerint magis ſenſata: ⁊ qñq; cõtingit oppoſitũ. vʒ. ꝙ min⁹ vlia
ſunt primo cognita. ⁊ hoc qñ illa fuerint magis ſenſata magis vni-
uerſalib⁹. ¶ Sed pp quid eſt ꝙ cõiter dicit̃ magis vlia notioꝛa eſſe
minus vlibus? Dico ꝙ qꝛ in plurib⁹ contingit accidẽtia ſingulariuʒ
ipſoꝛuʒ magis vniuerſaliũ eſſe magis ſenſata accidẽtib⁹ ſingulariuʒ
minus vlium: ⁊ qꝛ denominatio fit a ſuperabũdanti: ideo hoc cõtin-
git: tñ iſtud nõ eſt vlr verum. ſicut quidaʒ pꝛoterui ſuſtinere volunt:
ſciant iſti propoſitiões naturales nõ ſemp̃ verificari vniuerſalr̃: ſuffi
cit qñq; eas verificari: vt in plurib⁹. Eoꝛũ eniʒ que nã fiunt: quedaʒ
ſunt ſemp̃: ⁊ quedã frequẽter. Radix igitur iſti⁹ veritatis fuit ſenſus,
ſicut vidiſti. Et hoc erat ꝙ Cõmẽtatoꝛ in hoc ꝓlogo plerũq; ad hãc
radicem aſpiciẽs dicebat ꝙ rõ pp quã vle qḋ eſt quoddã totũ noti⁹
eſt apud intellectũ/eſt: qꝛ particulare qḋ eſt quoddã totuʒ eſt notius
apud ſenſum. ¶ Ad q̃onem ergo querentẽ vtruʒ magis vle noti⁹ ſit
minus vli cognitione cõfuſa ⁊ actuali: nõ eſt ſimplr̃ rñdenduʒ: qꝛ q̃õ
multiplex eſt: ſed debem⁹ diſtinguere: qꝛ aut cõparat̃ magis vle ad
minus vle: vt eſt quoddã totuʒ: ⁊ minus vle eſt pars magis vlis: aut
cõparatio taliuʒ eſt cõuerſo modo: ita. ſ. ꝙ magis vle conſideret̃: vt
eſt pars minus vlis: qḋ accidit vniuerſalr̃ qñ minus vle conſideraẽ:
vt eſt diffinituʒ quoddã ⁊ cõfuſum ⁊ totius rõnem habens: ⁊ minus
vle: vt eſt diffiniẽs: ⁊ eſt pars diffinitiõis eius. ſi primo fiat cõparatio
diſtinguẽduʒ eſt adhuc: nam aut ſingulare magis vniuerſalis ẽ ma
gis ſenſatuʒ q̃ ſingulare min⁹ vniuerſalis: aut ecõtra. ſi p̃mũ ſic ma-

gis vl'e eſt notius prius intellectui ꝙ̄ minus vl'e. Si detur aūt oppo/
ſitum. dico tunc ꝙ min⁹ vl'e eſt notius magis vli: ſi aūt cōparatio fue
rit inter magis vl'e ⁊ min⁹ vl'e: vt vnū eſt diffiniēs: ⁊ aliud diffinituꝫ.
dico ꝙ in ꝓma cognitione actuali ⁊ cōfuſa prius occurrit intellectui
minus vl'e: qḋ eſt quoddā totuꝫ ꝙ̄ magis vl'e: qḋ eſt pars eius: ⁊ vt ſic.
⁊ rō iſtius eſt. q: particulare qḋ eſt quoddā totum prius īnoteſcit ſen
ſui ꝙ̄ ſue partes. vnde ſiquis ingrediat̄ in aliquā domuꝫ prius occur
rit ſibi tota cōpoſitio ꝙ̄ partes eius. ſic nomina ſpecierū diffinitarū
que cōfundunt in ſe partes ex quibus cōponunt̄ notiora ſunt nomi/
nibus partiū diffinientium: ⁊ hoc voluit Ariſto. ꝓmo phyſi. tex. cōmē.
5. ⁊ Themiſtius ibi in cōmēto. ⁊ hoc ſentit ēt ſanctus Doctor in ꝓma
parte ſumme. q. 85. ar. 3. Et in expōne iſtius prologi. vbi ipſe ſoluit cō
tradictionem phi in tex. 3. ⁊ 4. ex vna parte: ⁊ in tex. 5. ex alia parte:
ſicut igitur ſenſus prius fertur in totum ꝙ̄ in partes: ⁊ prius in cōfu/
ſam cognitionē ꝙ̄ in diſtinctā. ſic prime cognitiōis nāl'is noſtri intel
lectus ordo eſt: vt prius in nomē diffiniti ſe transferat ꝙ̄ in noīa dif/
finientiū: ⁊ prius cognitionē qd noīs que cōfuſa eſt attingit ꝙ̄ attin/
gat diffinitionē qd rei que diſtincta eſt. Recte igit̄ dixim⁹ ꝙ radix du
cens nos ad veritatem iſtius qōnis ſenſus eſt: ⁊ iſta radix cōicat cuꝫ
illa alia que eſt ꝙ rō cognoſcēdi eſt ab actu. Et ideo res magis ſenſa
te magis ⁊ prius īnoteſcunt intellectui: q: tales magis ſunt in actu
ad mouēdum intellectuꝫ ꝙ̄ ſint res minus ſenſate: vnde Cōmētator
2. de anima. cōmē. 92. ꝙ comprehēſio differētiarū ſenſibiliuꝫ a ſenſu
cā eſt cōprehēſionis earuꝫ ab intellectu: ⁊ ideo dixit phus ibideꝫ. ꝙ
nō eſt manifeſtū quale quid ſit odor. Et reddens cām huius. inquit.
cā autē huius eſt: q: ſenſum hunc nō habemus certū: ſed peiorē mul
tis animalib⁹: ſed ſiquis arguat contra ſcḋm dictū probando magis
vniuerſalia notiora eſſe minus vniuerſalib⁹ inquātū diffiniētia ſunt:
q: ſexto topico. diffinitio datur per notiora. Rñr. ꝙ diffiniētia ad dif
finituꝫ dupl'r cōparari poſſunt. Uno mō in cognitiōe cōfuſa que eſt ꝑ
diffinitionē quid noīs. Alio modo quo ad diffinitionē quid rei diſtin
ctam. Et iſto modo hꝫ per verū genus ⁊ veram differētiaꝫ. Et primo
quidē modo: dico ꝙ magis vl'e eſt minus notuꝫ: q: hꝫ rōnem partis:
⁊ minus vniuerſale eſt magis notū: q: hꝫ rōnem totius ⁊ ꝯfuſi. Sed
in cognitione diſtincta. dico ꝙ eſt econtra. q: cauſe notiores ſunt: ⁊
priores nature ꝙ̄ ſint effectus: diſtincta aūt cognitio ꝓcedit ex notio
ribus ⁊ prioribus quo ad nām: ⁊ nō quo ad nos: per iſtuꝫ modū igitur
ſoluendi tollunt̄ omnes difficultates. ⁊ cōtra diuiſiones. Unde ratio
ſan. Tho. in prima parte ſumme. q. 85. ar. 3. in qua. d. ꝙ tranſiēs de
extremo ad extremū ⁊ de potētia pura in actum prius dꝫ tranſire ꝑ
mediuꝫ ⁊c. Dico ꝙ veruꝫ eſt: ſed nō eſt neceſſarius iſte tranſitus quo
ad cognitionē actualē: ita ꝙ fiat per omnia media nō eſt neceſſariū:
nam ſi talia media non fuerint ſenſata: aut male ſenſata nō eſt neceſ
ſarium intellectū prius in cognitionē iſtorum deuenire ꝙ̄ in cogni/
tionem ſpecierum: vnde ſicut dicit Cōmētator. 2. de aīa. cōmē. 105.
Albedo qñ transfert̄ ad nigredinē: quādoqꝫ tranſit mediāte kiano:
⁊ in aliquo tranſit mediante karoppo: ſic intellectus noſter quo ad
actualem cognitionē tranſit a magis vniuerſali ad minus vl'e: vbi
tale fuerit magis ſenſatuꝫ: ⁊ ſi fuerint aliqua minus vniuerſalia que

mediēt que nō fuerīt ſenſata: nō opus eſt intellectū per ea actua/
liter tranſire: qꝛ tunc magnū temp⁹ apponeret anteꝗ̄ ad actualem
cognitionē ſpeciei ſenſate deuenire poſſet: qđ eſt cōtra experiētiā:
Iꝫ igitur intellectus quo ad habitualē vel virtualem cognitionē pri⁹
aptus natus ſit procedere a magis vlibus ⁊ a cōioribus ad minus
cōia: ſicut bene dixit in hoc Subtilis doctor. 3. diſtin. primi. qꝛ forme
que apte ſunt perficere aliquid perfectibile ordine quodā perficere
nate ſunt perficere mediatius ⁊ minus mediate: ita ſi eadem forma
virtualiter plures formas contineat illarū formaꝝ ordinataꝝ quaſi
conſimili ordine perficiet illud perfectibile: ſicut ſi forma ſbe ⁊ forma
corporis eſſentialis forme in aliquo prius informaret forma ſbe ꝗ̄ for/
ma corporis: ita ſi vna forma virtualiter in aliquo cōtineret vtriuſq̄
forme perfectionem prius informaret natura ſub gradu cōiori ꝗ̄ ſub
gradu minus cōi cum nā procedat de potentia ad actū: vnde Cōmē
tator primo meta. cō. 17. dicit ꝙ materia pri⁹ recipit formas magis
vles ꝗ̄ minus vles: ⁊ mediantibus eis recipit particulares formas
(nō ꝙ ipſe velit formā vlem realiter diſtinctā eſſe a forma min⁹ vli:
ſicut quidam tenuerunt ex intentione eius) ſed vna ⁊ eadem forma
prius natura perficit materiā ſm abſtractiorē gradum ꝗ̄ ſm gra/
dum minus abſtractum. Et hoc eſt qđ in intellectu noſtro quantum
ad habitualē cognitionē poſſumus tenere: ſed quātum ad cognitio/
nem actualē ineuitabiliter credo illud prius intelligi ab intellectu cu
ius ſingulare fortius mouet ſenſū. ⁊ hoc ſiue illud viſibile ſit ſiue au/
dibile ſiue aliquo alio ſenſu perceptibile. Et iđ opio illa Heruei Tho
miſtarum acutiſſimi tenētis accidens concretiue ſumptū eſſe primū
cognitū ab intellectu noſtro in cognitione cōfuſa eſt opinio vera lo/
quendo. ſ. de accidētibus magis ſenſatis: vnde ſi accidētia inſequē
tia naturas vniuerſaliores fuerint magis ſenſata talia concretiue
ſumpta ſunt in cognitione ꝯfuſa notiora nobis in cognitiōe actuali:
ſi vero accidētia inſequētia naturas minus cōes fuerīt magis ſen
ſata accidētibus inſequētib⁹ naturas magis vles talia notiora ſunt:
ita ꝙ in hoc ſemꝑ recurrēdū eſt ad ſenſum: ſed qꝛ vt in pluribus cō
tingit accidentia magis vniuerſaliū notiora eē accidētibus minus
vniuerſaliū: inde accidit ꝙ magis vniuerſalia dicūtur cōiter notiora
eſſe minus vniuerſalibus in cognitione cōfuſa: tñ hoc eſt vt in pluri/
bus verum. Sed quādoq̄ oppoſitū pōt contingere: ſicut ratione ⁊
auctoritate ꝓbauim⁹. Iſta igitur opinio mediat inter duas opinio/
nes extremas: ⁊ eſt tollens omnes ambiguitates ⁊ difficultates: ⁊ eſt
opinio ſenſata. Et ꝑ cōſequēs mihi videt̄ ſalua omniū reuerentia
ꝙ ſit opio vera. Experimētū. n. ſermonū veroꝝ eſt: vt cōcordent ſen
ſatis. 8. phy. ⁊ primo celi vtrobiq̄. cō. 22. ¶ Per hoc pꝫ etiā ad rōnes
ſcotiſtarū probātium ſemꝑ conceptū ſpeciei notiorem eſſe: qꝛ ſpecies
eſt magis in actu: ⁊ actus eſt rō cognoſcēdi. Reſpondet̄ ꝙ hoc eſt ve
rum: tñ tunc obiectū dicit̄ eſſe magis in actu ad inuitandū intelle/
ctum: qñ eſt magis ſenſatum: vnde phus in ꝓhemio meta. d. ꝙ vni/
uerſalia ſunt difficillima ad cognoſcēdum: eo qꝛ ſunt a ſenſibus re/
motiſſima: ⁊ loquit̄ de vniuerſalibus in cauſando ſm cōmunem expo
ſitionem: ſic dico ſi ſingulare ſpeciei magis ſenſatum fuerit ſingulare
generis: tūc ſpecies erit prius actualiter cognita cognitione cōfuſa:

ꝙ genus. Si vero fuerit oppoſita modo oppoſitũ ↄtinget. Et ſi que/
ras: vnde hoc eſt. dico ꝙ non eſt alia ratio niſi propter modũ natura
lem intelligendi intellectus noſtri: qui in ĩtelligẽdo dependet a ſen
ſu: ⁊ precipue in prĩa noſtra naturali cognitiõe ſm phĩ ſnĩaȝ. 3. de anĩ
ma. te. cõ. 39. ⁊. 20. ℭ Ad aliud Scoti dicentis magis vlĩa eſſe diffici/
lioris abſtractiõis: ⁊ per cõſequẽs poſterius cognoſci. Reſpondetur
ꝙ abſtractio primi obiecti motiui ĩtellect' poſſibilis fit ab intellectu
agente qui nõ cognoſcit ea a quib' abſtrahit. 3. de aĩa. cõ. 19. Et ſi illa
vniuerſaliora ſint magis ſenſata prius intelligent ab intellectu ꝙ mi
nus vlĩa. Si vero oppoſitũ. oppoſituȝ etiã ↄtinget. cõprehẽſio enim
ↄ̃riaruȝ a ſenſu eſt cauſa cõprehenſionis eaꝝ ab intellectu. 2. de aĩa.
cõ. 92. ℭ Ad aliud qñ dr̃ ſpẽs hȝ rationẽ totius: ⁊ genus rõnẽ ptis: ⁊
ergo notior erit ſpẽs genere. Rñdet. totuȝ ↄcedẽdo: nã taliter ↄſi/
derata ſpẽ ꝙ habeat rõnem totius ⁊ indiſtincti: ⁊ confuſi ſic notior
erit genere: vt hȝ rõneȝ partis: ⁊ hoc eſt: qꝛ ſicut ſenſus prius fert in
totuȝ ꝙ̃ in ptes: ſic intell's imitans ſenſum prius deuenit in cognitõe
cõfuſa in cõceptu ſpẽi diffinite qui habet rationeȝ totius: ꝙ̃ in cõce/
ptuȝ generis: aut differentie. Sed qñ ſpẽs cõparatur generi in rõne
partis: tunc illa eſt ignotior propter eãdem cauſam: ⁊ oĩa iſta veri/
tatem hñt cõcurrente atteſtatione ſenſus: qꝛ ſine ſenſu nihil fieri po/
teſt in tali caſu: qꝛ ipſe eſt radix vniuerſe cognitiõis humane. ℭ Ad
argumentũ principale. Reſpondet negãdo aſſumptũ: ꝙ. vȝ. in nulla
cognitione magis vl'e poſſit eſſe notius minus vniuerſali: vnde dico
ꝙ in cognitione incõplexa vbi ſingulare eius fuerit magis ſenſatum
ꝙ̃ ſingulare minus vlĩs: tale magis vl'e prius cognoſcit ab intellectu
ꝙ̃ minus vl'e: ⁊ precipue qñ cõparatur ſibi: ſicut totum ad partes. Si
vero cõtingat oppoſitũ: oppoſito modo dicenduȝ eſt: qꝛ non incõue/
nit idem reſpectu eiuſdem poſſe notius ⁊ ignotius eſſe ſm oppoſitas
cauſas ⁊ ratiões. Iſta pauca ſunt que mihi viſa ſunt dicta in taȝ per/
ardua mã ⁊ antiqua queſtione: in qua / rogo: vt ſi veritatẽ ipſaȝ aſſe/
cutus ſum (vt credo) illud deo attribuatur: ſi vero illaȝ non ſim aſſe/
cutus: aſcribat hoc ruditati intellectus mei: ſaltem dedi moduȝ per/
ſcrutandi veritatem fratribus meis.

Deo laus ſempiterna ⁊ honor imortalis.

¶ Solutiones cõtradictionum in dictis Auerrois: col lecte per ſolertiſſimũ philoſophũ Marcũ antoniũ Zimaram ſanctipetrinatem ⁊ hydrontinuz.

Et primo ſuper libro phyſicorum.

Auerrois in ſuo ꝓlogo ſup primo phyſi. in ſcdo ca. vbi ponit vtilitatez ſcientie ſpeculatiue: dicit ꝙ hoiem eſſe perfe/ctum per ſciẽtias ſpeculatiuas: eſt hominẽ ha bere ſuam vltimã perfectionem: ⁊ talis diſpoſi tio eſt ſibi felicitas vltima ⁊ ſempiterna vita: ⁊ eandẽ ſententiã ponit in ſuo ꝓlogo ſuper. 8. phyſi. Nos aũt inuenimus oppoſituz ab ipſo 3. de anima. cõmen. 36. ⁊ nono meta. cõmen. vlti. vbi hꝫ iſta verba. Et declarauimus. ſuper 3. de aĩa. cõmen. allegato: ꝙ fortunitas maxi/ma que eſt inſpicere intellectum ſeparatum eſt per potentiam: que fit in intellectu ſpeculatiuo apud ſuam vltimam perfectionem ſimi/lem poſitione que fuit in viſu apud aſpectum ad colores: non per po/tentiam de modo potentiarum cogitatiuaruz que acquiruntur per co gnitionem: quoniaz non eſt ſicut exiſtimauit Auẽpace. ꝙ hoc acqui ritur per cognitionem. Et in hoc etiam ipſe accuſat Alpharabium. 3. de anima. vbi ſupra. ſicut patet intuenti. Cõtradictio igitur cõſiſtit in hoc: q: hic in ꝓlogo dicit. felicitatem hominis conſiſtere in acqui/ſitione ſcientiarum ſpeculatiuarum: in alijs vero locis allegatis di/cit felicitatem hominis non conſiſtere in huiuſmodi ſcientijs: que per diſcurſum acquiruntur: ſed in intuitiua cognitione dei que habet per intellectum adeptum: ⁊ hoc etiam videt velle Themiſtius: ſicut ipſe allegat. 3. de anima. Ad hoc ſoluentes dicimus ꝙ tertio de anima. vbi erat locus proprius diſcutiendi iſtam difficultatem: locutus eſt ex propria ſententia: hic vero locutus eſt ſm mentem aliorum. ¶ Et iſtam ſolutionem mihi confirmat ipſemet Cõmentator ſuper ꝓlogo octaui phyſi. vbi ponẽs cõſimilez ſententiã. inquit. ⁊ declaratũ eſt in ſciẽtia morali ꝙ eſſe hoĩs in ſua vltima perfectione eſt ipſuz eſſe per/fectũ per ſciẽtias ſpeculatiuas. Et ꝙ iſta diſpoſitio eſt fortunitas vlti ma: ⁊ ſm fatuos vita eterna: ecce ꝙ dicit ſm fatuos: aut aliter. ⁊ ſub/tilius põt illa cõtrouerſia conciliari vt dicamus felicitatem hoĩs cõ/ſiſtere in acquiſitione ſcientiarũ ſpeculatiuarũ dupl'r poſſe intelligi vel diſpoſitiue: vel cõpletiue. Et tunc dicimus ꝙ pmo modo eſt verum ſm viam Auer. Scdo vero modo eſt falſum: primo modo loquitur hic. ſcdo modo loquitur. 3. de anima. ⁊. 9. meta. vbi negat felicitatez cõſiſtere in ſcientijs ſpeculatiuis: cõpletiue. ſ. nam cognitio ſcientia/rum ſpeculatiuarũ non eſt felicitas: ſed eſt via ad illam. Et q: quã/doq; via ad terminũ cõſueuit ſumere denominationem a termino. iuxta illud phi. 2. phyſic. text. cõmen. 14. generatio eſt natura: q: eſt via in naturam: ita etiã ſciẽtia ſpeculatiua eſt felicitas: q: eſt via ad felicitatẽ: que felicitas eſt primũ principiũ a quo celũ dependet ⁊ na tura: ſicut patet expreſſe. 12. meta. cõmen. 38. ⁊ tex.

¶ Scđa cõtradictio ibidē eſt iſta: q꞉ declarans quõ ad ſcientiarũ ſpe
culatiuarũ acquiſitioneꝫ cõſequantur oẽs virtutes morales oſtēdit
quõ conſequatur magnanimitas. inquit ꝙ ſapiens cum cognouerit
paruitatem vite ſue: ⁊ perpetuitatem ſempiternam ⁊ motum conti/
nuum. Et ꝙ ꝓportio ſue vite ad tempus ſempiternũ eſt: ſicut puncti
ad lineam: vel ſicut finiti ad infinitum: non ꝓcurabit ꝓpriam vitam.
Et paruum infra ſubdit ꝙ eligit mortem pre vita. Sed huius oppoſi
tum nos inuenimus ab Ariſt. in. 3. ethicoꝝ. ca. 11. vbi habet: ꝙ quan/
to aliquis magis omni virtute pollet: quãtoq; felicior eſt: tanto ma/
gis illi mors moleſta eſt. Nã huiuſmodi vir maxime dignus eſt vita.
⁊ maximis bonis priuat idipſum ſciens. Sed ad hoc ſoluentes dici/
mus ꝙ phs in alio caſu loquitur: ⁊ in alio caſu loqut Auerro. hic.
Nam ſi cõparentur felix ⁊ miſer. i. non habens ſcientiã: tunc ſine du
bio felix magis timebit mortem ꝙ̃ miſer. Et ratio eſt: q꞉ plus perdit
quãdo moritur ꝙ̃ miſer. Auerro. autem hic loquitur in caſu quo ſa/
piens dubitat ne felicitatem amittat: tunc in illo caſu debet preelige/
re mortem pre vita. Et hoc expreſſe ſonant verba eius: inquit enim ⁊
ꝓprie cum hꝫ perfectionē humanam. Et dubitat ꝙ a perfectione ex/
polietur: tunc non eſt mirum: ſi aliqñ eligit mortem pre vita. ⁊ ſic ſe/
datur cõtradictio. ¶ Sed hic eſt locus dubitationis contra Auerro.
perarduus. Tum q꞉ malum non habet rationē appetibilis: ſicut pꝫ
ex primo ethico. cap. pmo. Bonum eſt qđ omnia appetunt: ⁊. 5. ethi/
corum. malum a nullo appetitur: mors aũt malum: ergo ⁊c̃. Amplius
eſt cõtradictio in dictis eius: q꞉ ipſe dicit ꝙ ſapiens debet eligere mor
tem/ ne expoliet felicitate: ſed hoc nihil eſt ſm fatuam opinionē eius
de vnitate intellectus. Et videt eſſe etiã contra phm. 3. ethico. ca. 6.
vbi reddens cauſam: quare mors omnium terribiliſſimum. inquit.
Terribiliſſimũ vero omniũ mors: hic eniꝫ finis: neq; quicꝙ̃ preterea
bonum vel malũ mortalibus videt eſſe. Et primo ethico. ca. 14. mor/
tuum felicē non dicimus: iſta ſunt que faciunt difficultatē in hac ma
teria. Et nos ſoluimus ꝓlixe in ſuperiori anno in expoſitione noſtra ſu
per quattuor primos de phyſica auſcultatione. Pro nunc tñ breuiter
dicendũ puto ꝙ ſentētia Auer. non cõtradicit pho ad intellm datũ:
imo ipſemet Ari. 9. ethi. ca. 9. expreſſe tenet ꝙ ſapiēs appetitu cõfor/
mi rationi recte debet vitam ꝓpriam morti exponere. inquit eniꝫ oīs
mens eligit optimũ ſibi: bonus aũt menti paret: verũ eſt aũt id de ſtu
dioſo ⁊ amicoꝝ grã ipſuꝫ multa facere. ⁊ ſi opus ſit pro patria mortē
ſubire. Abijciet eñ ⁊ pecunias ⁊ honores: ⁊ oīno oīa quib⁹ hoīes inter
ſe cõcertãt: vt honeſtatē cõſequant. magiſq; volet breui tpe letari ve
hementer ꝙ̃ longo leuiter. Et honeſte vitã agere per vnũ annũ: ꝙ̃ mul
tis annis vtrũq; cõtingat: ac rem vnã honeſtã ⁊ magnã ꝙ̃ multas ⁊
paruas. obeuntibus aũt mortem id forte euenit: eligunt ꝑfecto rem
magnam ⁊ preclaram ſibi ⁊c̃. Et ex iſtis verbis clare patet ſolutio ad
obiecta: mors eñ non eſt illud qđ primo appetit: ſed bonitas ⁊ hone/
ſtãs actus quem exercet ſapiens in tali caſu: nam ſicut patuit in ver/
bis phi maximũ bonũ ſapiens ſibi tribuit in exercendo illũ actuꝫ vir
tutis. Et hoc bono priuaret ſe: imo vitioſe viueret ſi illo actu/ tunc pre
termiſſo ſaluaret ſuũ eſſe: per quantũcunq; eſſe. ¶ Vñ melius eſt ſim/
pliciter maximum bonum ⁊ momentaneum: ꝙ̃ remiſſum bonum vir/

tutis: vel vita vitioſa per magnum tempus. Et ex iſto loco colligitur
de intentione phi euidenter φ bonū cōe ſm rationē rectaȝ: eſt magis
eligendū ꝙ̄ bonū ꝓpriuȝ: qȝ totū bonū ꝓpriū dȝ hō exponere ēt deſtru
ctioni ſimpliciter ſi neſciat animā imortalem ꝓpter ſaluationeȝ boni
cōmunis. Sapiens igitur in caſu iſto agit: ſicut agit agēs naturale:
qḋ primo intendit inductionē forme generande: ſed qȝ forma illa nō
pōt induci niſi ad deſtructionē preexiſtentis in materia ſecundario:
⁊ per accidēs intendit corruptionē. ſic ſapiens: qȝ non pōt in caſu in
quo loquitur Auerrois conſequi felicitatem ⁊ euitare miſeriam: niſi
exponat morti mortē per accidens: ⁊ ſecundaria intentione preeligit.
¶ Ad obiecta aūt ex dictis patet iam ſolutio.
¶ Tertia cōtradictio eſt ſuper ꝑmo cōmē. ꝑmi phy. ibi enim exponit cō. primo
per ꝑncipiū: cauſas agētes ⁊ mouentes: per cauſas aūt exponit fines:
⁊ per elemēta cauſas que ſunt partes rei. ſ. materiā ⁊ formā. Huius
tñ oppoſitū inuenimus in dictis eius. 12. meta. cō. 23. vbi hȝ φ cauſa
dr̄ de oībus: principiū aūt dr̄ de extrinſecis: elementū vero de intrinſe
cis: ⁊ ſubdit. Et ideo dixit in phyſicis φ diſpoſitio ſciētie in oībus ar
tibus habētibus ꝑncipia cauſas ⁊ elemēta: qȝ intēdebat per princi/
pia cauſas mouētes: ⁊ per cauſas: illud qḋ eſt cōmune illis quattuor:
⁊ per elemēta: ea que ſunt in re. Cōtradictio igit̄ eſt ſuper expoſitione
illius verbi: cauſa: qȝ hic exponit cauſaȝ pro fine: ibi vō cām pro cōmu
ni ad oīa gn̄a cauſarū: ſed ſoluit̄ φ hoc nomen cauſa ſumit̄ dupl̄r cō/
muniter ⁊ ꝓprie. Et ꝑmo quidē modo dr̄ de oībus: ⁊ ſic ſumpſit phs
⁊ Cōmē. cauſaȝ. 2. phy. tex. cō. 28. ⁊. 29. ⁊ etiā. 12. me. 23. ⁊ ſic eſt ſyno
nymum cū ꝑncipio: ſicut etiā ipſemet Cōmen. dicit ꝑmo phy. cō. p.
inquit eñ φ cum hoc nomen ꝑncipiū ⁊ cauſa vſitant̄ cōmuniter ſunt
noīa ſynonyma. Et ſic ſumpſit etiā cauſam phs. ꝗmet. ad ꝑncipiuȝ.
¶ Alio modo ſumit̄ cauſa ꝓprie: ⁊ ſic diſtinguit̄ cōtra ꝑncipiū: ⁊ etiā
cōtra elementū: cauſa eñ ꝓprie ſumpta verificat̄ ſolū de fine ⁊ huius
rō eſt: qȝ cauſalitas finis eſt ſimpl̄r incauſata: iuxta illud phi. 2. phy.
finis eſt cauſa cauſarū. ¶ Principiū aūt ꝓprie ſumptū dicit̄ de cauſa
agēte ⁊ mouēte. Et huius ratio eſt: quia. 5. meta. tex. cō. primi. de ra/
tione ꝑncipij eſt primū eſſe. Et qȝ cauſa agens ſcd̄m eſſe ꝑcedit alias
cauſas: licet cauſa finalis precedat quantū ad cauſalitatē: ideo hoc
nomen principiū appropriat̄ cauſe efficiēti. Alia eñ eſt rō cauſaruȝ
quantū ad eſſe. Et alia quantū ad cauſalitatē: ſicut late diſputaui/
mus ſuperiori anno super. 2. phyſi. ¶ Elementū vero ꝓprie ſumptum
dr̄ de cauſis intrinſecis. ſ. de mā ⁊ forma: ⁊ rō eſt qȝ vt dicit̄. 5. meta.
tex. cō. 4. elementū eſt ex quo ſit aliqḋ primū inexiſtēte indiuiſibili
ſm ſpeciē: ⁊ cōparando adhuc materiā ad formā magis ꝓprie elemē
tum dicit̄ de materia ꝙ̄ de forma: ſicut ſcribit Cōmen. cōmē. 4. quinti
meta. ⁊ ratio eſt iſta: qȝ magis ꝓprie diffinitiū elemēti cōpetit mate
rie ꝙ̄ cōpetat forme. Materia eñ ſic deſcribit̄. 2. phyſi. 28. materia eſt
ex quo ſit aliquid cū inſit. Forma vō ibi deſcribit̄ per hoc φ eſt ratio
ipſius qḋ quid erat eſſe. Et ſic ſolutio iſta quantum ad rem ſatiſfacit:
ſicut vides. tñ quantuȝ ad verba non dȝ ſatiſfacere Auer. qȝ eandem
ꝓpoſitionem hic expoſitaȝ aliter exponit hic. ⁊ aliter ibi: ſed ad hoc
dicimus φ forte peccauit per obliuionem dum dixit φ in phyſicis per
cauſas intellexit illud qḋ eſt cōmune omnibus. Aut aliter φ primo

phyſi. quando ipſe expoſuit per cauſas fines locutus fuit ſm ſenten/
tiam Alexan. ſicut dicit ipſemet hic: inquit enim: et ſic expoſuit ipſe
Alexander: vt mihi videtur in. 12. meta. 23. cõmen. licet exponat iſtã
eandem ꝓpoſitionem que ponitur in tex. primo. primi phyſico. dum
exponit cauſam pro communi. ad omnes cauſas. dico ꝙ locutus eſt
ſm ꝓpriam ſententiam. Aut tertio et magis iuxta realem ſolutionem
prius datam inſiſtendo: ideo Auerro. idem verbum aliter exponit
hic: et aliter in metaphyſicis: vt oſtenderet nobis diſtinctionem hu/
ius verbi cauſa: ꝙ. vz. quandoque poteſt ſumi cõmuniter: et quandoque
ꝓprie. et dum cõmuniter accipit põt ſumi pro omni cauſa. quãdo ve/
ro ſumit ꝓprie: dicit ſolum de fine. Et tunc dico ꝙ cauſam hic ſumpſit
ꝓprie: cauſam vero. 12. met. 23. ſumpſit cõmuniter.

¶ Quarta cõtradictio ſuper cõmẽto ꝑmo eſt: q: hic dicit ꝙ metaphy
ſica cõſiderat tria genera cauſarũ. ſ. mouentem/ formalem/ et finalẽ.
Huius tamen oppoſitum inuenimus ab ipſo. 2. meta. cõmen. 6. vbi
d. metaphyſicum cõſiderare omnia genera cauſarum. Similiter ter
tio meta. cõmen. 3. et. 12. meta. cõmen. 6. dicit. metaphyſicum duo ge
nera cauſarum cõſiderare. ſ. formam et finem. Sed ad hoc ſoluẽtes di
cimus ꝙ refert apud me plurimum dicere aliquem artificem conſi/
derare quattuor genera cauſarum: et ipſum conſiderare quattuor pri
ma genera cauſarum. Similiter refert aliquem artificem cõſiderare
omnes cauſas ſub rationibus vniuerſalibus: et eundem conſiderare
eaſdem ſub rationibus ꝓpriis. Et tunc dico ꝙ cum in omni genere
cauſe ſit deuenire ad vnum primum in illo genere: ſicut probat Philo
ſophus. 2. meta. dico ꝙ duo prima genera cauſarum conſiderat me/
taphyſicus: et duo prima conſiderat naturalis. Prima enim formas
et primus finis a metaphyſico conſiderantur: ſicut ſcribit Cõmenta
tor. 3. meta. cõmen. 3. et. 12. meta. cõmen. 6. Et huius ratio eſt: q: ra/
tio prime forme quatenus prima forma eſt. et ratio primi finis quate/
nus primus finis eſt/ abſtrahit a motu: et tranſmutatione: ſicut colli/
gitur ex intentione Auerro. 7. met. cõmen. 5. et. 9. Prima autem ma/
teria et primum mouens cõſiderantur a naturali: q: ratio prime ma
terie: et primi mouentis eſt ratio concernens: vt ſic motum et tranſ/
mutationem. Diuiſerũt igitur ſibi hereditatem iſte due ſcientie: na/
turalis. ſ. et diuina: et ex quattuor primis cauſis duas primas cauſas
vendicauit ſibi naturalis: et duas primas appropriauit ſibi diuina.
Ulterius dico ꝙ diuina omnes cauſas conſiderat ſub rationibus vni/
uerſalibus: et trãſcendentibus: nam materia prima de qua minus vi/
detur ſub ratione qua ſubſtãtia: et ſub ratione qua ens ſeu potentia a
diuino cõſideratur: ſicut patet. 7. meta. cõmen. 9. et. 2. phyſico. 21. et
12. meta. cõmento. 14. et alibi frequenter. Materia tamen ſub ratio/
ne propria cõſideratur a naturali: vt. ſ. eſt principium tranſmutatio/
nis. ex quo aliquid fit vt inexiſtente: ſicut patet. 7. meta. commen. 9.
Ita etiam dicas de primo mouẽte ꝙ ſub ratione qua ens et ſubſtan/
tia ſeu actus a metaphyſico conſideratur ſub ratione qua mouens a
naturali. Et breuiter quodlibet genus cauſe ſub rationibus vlibus a
diuino cõſideratur. Et hoc ſonat auctoritas Auer. 2. meta. cõ. 6. vbi
ſcribit: et cõſideratio vlis in eo: ꝙ ſunt cauſe eſt huius ſciẽtie. ſ. diuine
recte dixit vlis: q: ſub rationibus vlibus. vz. ſicut eſt ratio cauſe ratio

actus ⁊ potentie⁊ ratio entis: ratio ſubſtātie ⁊ hmōi: ſub iſtis rōnibus
oēs cauſe a diuino cōſiderant: oēs etiam cauſe cōſiderant a nāli vt
quelibet dat eſſe ꝑ motū: non vt dāt eſſe abſolute: ſicut etiā ſubtilis
Scotus declarat in pmo ſue meta. q. prima. Et Albertus magnus ſu/
per. 2. phyſi. ſuper tex. 27. ¶ Sed quō diuinus tria gn̄a cauſarum cōſi
derat. Ad hoc. d. Burleus in preſenti loco ꝙ hoc eſt quantū ad illam
partem que cōſiderat de abſtractis ſubſtātijs in quibus non eſt mate
ria: ſed iſta ſolutio cōſueuit a modernis moleſtari: q2 a parte natura/
lis in. 8. phyſ. vbi agit de primo motore: qui eſt a materia ſeparatus:
diceret abſtrahere a materia. Et ꝓpter hoc aliter ipſi reſpondēt ⁊ di/
cunt. ꝙ metaphyſicus ſolum tres cauſas conſiderat: vt cauſe ſunt. ſ.
formam ſinez ⁊ efficiēs: nam he cōmunes ſunt abſtractis ⁊ materia/
libus ſub ratione qua cauſe: ſed q2 materia vt materia non eſt cōmu
nis abſtractis ⁊ materialibus: ideo ſolū illam cōſiderat ſub ratione
potentie que eſt vna de differentijs entis. Diuinus eniz cōſiderat ab/
ſtracta a materia ⁊ a motu: vel ꝑ eſſentiā: vel ſaltem ꝑ indifferen/
tiam: ſicut eſt ſententia Auic. in pmo ſue meta. cap. 2. ſed iſta opinio
non poteſt ſtare. primo quantū ad inſtantiam contra Burleum dico
ꝙ non cogit: q2 diuinus quiditatiue cōſiderat abſtracta a materia: ⁊
ideo in illa parte in qua diuinus agit de abſtractis ſubſtantijs recte
pōt dici ꝙ ī illa parte abſtrahit a materia. Naturalis aūt in illa par
te in qua agit de abſtractis non dicit agere de eis: niſi quantuz ad ſi
eſt: non quantū ad quid eſt: vnde quantum ad ea que quiditatiue a
naturali cōſiderantur. dico ꝙ in eis reꝑitur ratio materie vel habi
tudo eſſentialis ad materiam: ſumo aūt materiā hic analogice: ſicut
noſti ex via Auer. Et ꝓpter hoc dixit Cōmen. in. 2. phyſi. cōmen. 70.
ꝙ opz naturalem dare in reſponſione oēs cauſas: q̄m in ſciētia natu
rali apparet materia. ⁊ in quo eſt materia ſunt oēs cauſe: Artifex
ergo aliquis dicit ꝓprie a materia abſtrahere quantū ad cōſiderata
quiditatiue ab eo: non quantū ad ea que ſolum quantū ad ſi eſt cō/
ſiderat. ¶ Scientiarum enim ſpeculatiuarū diſtinctio eſt penes qui/
ditatiuam cōſiderationem: ⁊ non penes ſimplicem inuentionez con
ſideratorum: ſicut patet ex ſententia phi. 6. meta. text. cōmento. 2. ⁊
2. phyſi. tex. cōmen. 26. vbi ponitur terminus phyſice conſideratio/
nis: quicquid igitur ſit de reſponſione Burlei: in ſe: dico ꝙ inſtantia
modernorum non cognoſcit cōtra illam. Peccat iterū reſponſio mo
dernorum in eo qd̄ dicunt ꝙ diuinus cōſiderat ſolum tres cauſas: vt
cauſe ſunt: non aūt materiā diuinus cōſiderat: vt cauſa eſt: ſed ſoluz
vt potentia: ſed iſta rn̄ſio eſt purus error. Nam Cōmentator. 2. me/
taphy. cōmen. 6. dicit. ꝙ cōſideratio vniuerſalis in oībus cauſis in
eo ꝙ cauſe ſunt: eſt huius ſcientie. ſ. diuine. Ecce ꝙ dicit in omnibꝫ
cauſis: ⁊ non in tribus. Nec obſtat dictum ipſoꝝ: ꝙ q2 materia non
eſt cōmunis nālibus ⁊ abſtractis: ideo non cōſideratur a diuino ſub
rōne qua cā: q2 tūc cum ratio lapidis non ſit ratio cōis abſtractis ⁊
nālibus: ſequeret ꝙ lapis non poſſet a diuino cōſiderari ſub ratione
qua ens: vel ſub rōne qua cauſatū eſt abſolute: qd̄ eſt contra phm̄ in
ꝓhemio meta. ⁊. 4. meta. tex. cō. primi. ⁊. 6. meta. ad principium qui
vult ꝙ diuinus cōſiderat ens inquantū ens: ⁊ oīa inquantū entia:
⁊ vt corrigit. Licet igitur ratio materie cōſiderate non ſit cōmunis

abſtractis ꝛ mãlibus: qꝛ tñ rõ cãe que eſt rõ ſub qua mã cõſideratᷓ ẽ
rõ indifferẽs ad inãlia ꝛ abſtracta. iuxta illud Auer. 12. meta. cõ. 29.
in ſubſtantiis eterna inueniunt cauſe que per ſimilitudinẽ dicuntur
cauſe cum cauſis generabilibus ꝛ corruptibilibus. ꝛ eandẽ ſenten/
tiam habet ibidẽ cõ. 44. ꝛ. 4. celi. cõ. primo. ꝛ ſcdo de genera. cõ. 51.
pp hoc dico ꝙ mã a diuino ẽt conſideratᷓ: vt cã. vñ ꝓpoſitio iſta. mã
eſt cã eſt diuine cõſiderationis: ſicut iſta. mã eſt ens in potẽtia. ſicut
enim potẽtia ꝛ actus ſunt de differẽtiis entis ꝛ ita cauſa ꝛ cauſatuꝫ.
Et lꝫ mã in ſuo genere nõ niſi per trãſlationẽ cãlitatẽ habeat ſupra
cõpoſitũ: prioꝛ tñ eſt rõ cauſandi ſm nãm ꝙ ratio motus ꝛ tranſla/
tionis. Et ideo in illo priori ad diuinũ ſpectat. ¶ Abiectis igitᷓ alioꝝ
ſolutionibus. dico ꝙ diuinus dꝫ tria genera cauſarũ conſiderare ꝓ/
prie pro ꝙ̃to forma ꝛ finis ꝛ efficiens idẽ ſunt ſubiecto: ꝛ ſola ratione
diſtinguuntᷓ. 12. meta. cõ. 6. Et qꝛ materia prima non coincidit cum
aliquo iſtoꝝ: iõ mãm diuin⁹ nõ cõſiderat: niſi ſub rõnibus tranſcẽdẽ
tibus: ꝛ breuiter cõcordia in omnibus dictis Auer. cõſiſtit in hoc pũ
cto: vt dicamus diuinũ ſub rõnibus cõibus oẽs cãs conſiderare ſub
rõnibus trãſcẽdentibus tres tñ ꝓ ꝙ̃to in vnũ ſubiecto coincidunt ꝛ
vt vero cõparatᷓ naturali diuin⁹ quo ad quattuoꝛ prima gñã cauſarũ
ſic appropriate nãlis duo prima cõſiderat. ſ. mãm primã ꝛ primum
mouẽs: ſicut pꝫ. 12. meta. cõ. 6. ex ſnĩa Alexã. primus aũt finis ꝛ pri
ma forma a diuino appropriate ꝯſiderantᷓ. Et hoc eſt qð elegãter di/
xit Auer. in. 7. meta. cõ. 5. vbi dicit ꝙ prima diuiſio ſm quaꝫ diuiditᷓ
ens eſt in ſubſtantiã ꝛ accidẽs. Et iſta qð differt ab illa que eſt in ſciẽ
tia naturali: qm̃ iſta qð inducit ad ſciẽdũ primã formã omniũ entiũ
ꝛ vltimũ finẽ. Et prima qð quã incepit in ſcĩa nãli inducit ad ſcien/
dum primã mãm ꝛ formas naturales ꝛ primũ motorẽ. Et hãc eãdẽ
ſnĩam ſcribit Cõmen. primo phy. in ſuo ꝓlogo. vbi dicit ꝙ naturalis
hꝫ cognoſcere cãs primas ſm ꝙ poſſe eſt cognoſcere in hac ſcientia:
ſicut mãm primã ꝛ mouẽs primũ. Forma aũt prima ꝛ primus finis
a metaphyſico cõſideratᷓ. Ita. n. iacet vera lr̃a in antiqſſimo codice
manu ſcripto: ꝛ ſic caſtigaui. Et cõcordat hoc Auer. 3. meta. cõ. 3. vbi
dicit. ſciẽtia nãlis cõſiderat de duabus primis cauſis. ſ. motoꝛe ꝛ mã.
Iſta aũt de duab⁹ vltimis. ſ. forma ꝛ fine. Nota igitᷓ bene iſtã ſolonẽ:
qꝛ nullus ante nos vidit veritatẽ in hac mã: ſicut videre potes.
¶ Quinta ꝯtradictio eſt in eodẽ cõmẽto p̃io. ibi. n. in expõne ꝓba
tionis maioris ꝑ prima principia exponit primũ agẽs ꝛ vltimũ finẽ
oĩum rerũ ex quo vrᷓ ꝙ vltimus finis omnium rerũ a nãli conſideretᷓ.
Nos aũt inuenim⁹ oppoſitũ hui⁹. 7. meta. cõ. 5. Et. 3. met. cõ. 3. Et. 12.
meta. cõ. 6. vbi. d. vltimũ finẽ oĩuꝫ rerũ a diuino cõſiderari. Sꝫ ad
hoc ſoluẽtes dicimus ꝙ nãlis cõſiderat vltimũ finẽ omnium rerum
naturaliũ. Dicimus aũt: cõſiderat vltimũ finẽ ꝫ omniũ rerum ſimplr
ꝛ abſolute: ſicut in ſimili. d. Cõmen. ꝙ de principiis ſubſtãtie quate/
nus ſubſtãtia eſt cõſiderat diuin⁹: de pricipiis aũt ſbe ſenſibilis q̃te/
nus ſenſibilis eſt ꝯſiderat nãlis. 12. meta. ꝑ. 5. ꝛ. 6. cõmẽtis.
¶ Sexta cõtradictio eſt in tex. cõ. 4. qꝛ ibi phs ꝛ Cõmen. vult ꝙ ab
vlibus ad particularia ſit in ſcĩa ꝓcedendũ. Huius tamen oppoſitũ
inuenim⁹ ab ipſis in. 2. poſterio. tex. cõ. 21. vbi dicit. ꝙ facili⁹ eſt ſin/
gulare diffinire ꝙ̃ vle: ꝛ vnde opꝫ ex ſingularib⁹ in vlia aſcẽdere: nãqꝫ

equiuocatões latent magis in vlibus q̄ in differẽtibus ſpecie. Reſpõ
detur ꝙ nulla eſt cõtradictio. Nã phs hic loquit̃ de ordine doctrine
qui ordo nõ eſt aliqđ genus demõſtrationis: ſicut dixerũt vulgares:
ſ3 eſt reſpectus quidã ſm prius ⁊ poſterius: qui fundant̃ in ſcibilibꝰ
ſciẽtie. Et de iſto reſpectu loquutꝰ eſt phs ibi. ⁊ Cõmen. qñ dixit. ꝙ ex
vniuerſalibus ordine doctrine ad pticularia. i. ad minus vniuerſalia
ſcibilia d3 ordo ſcie naturalis attẽdi: ſ3 i poſterioribus loquutꝰ fuit đ
diffõne que inueſtigari h3 per viam diuiſiuã ⁊ cõpoſitiuã ⁊ reſolutiuã
ſicut dicit Lincõniẽſis in illo loco. Et dixit ꝙ faciliꝰ eſt diffinire ſpẽm
que ſingularibꝰ eſt cõis ⁊ ꝓpria q̄ genꝰ qđ eſt cõe ſpeciebꝰ ꝓp latẽtiã
equocationũ exiſtentẽ in ipſo gñe: ſicut et p3. 7. phy. tex. cõ. 31.
¶ Septima cõtradictio eſt in cõ. 17. vbi h3 ꝙ totu3 nihil aliud eſt q̄
ſue partes. Huius tñ oppoſitũ inuenimus. 7. meta. tex. cõ. vltimi ⁊
alibi frequẽter: iſta cõtradictio eſt ſatis difficilis: oẽs tñ Auerroiſte
currunt eodẽ curſu dicẽtes de intẽtione eius fuiſſe totu3 nihil aliud
eſſe q̄ ſuas ptes ſimul ſumptas. ¶ Et pro hoc facit auctoritas Auer.
7. meta. cõ. 20. vbi habet ꝙ ſortes nihil aliud eſt q̄ animalitas ⁊ ra/
tionalitas. Et infra ibidẽ cõ. 44. dicit ꝙ in indiuiduo nõ eſt niſi ma
teria ⁊ forma ex quibus cõponit̃. Et phus. 2. de anima. tex. cõ. 10. ꝙ
vt pupilla viſuſq3 oculus eſt: ſic anima ⁊ corpus animal. dicunt in/
ſuper ꝙ totũ eſt aliud a ſuis partibus diuiſim ſumptis. Et primo mo
do dicunt Auerr. loquutũ fuiſſe hic. ſcđo vero modo loquutus eſt. 7.
meta. cõ. vlti. Et in alijs locis vbi videtur oppoſitũ ſentire. ⁊ iſtã ſen
tentiam etiã impoſuit Auer. Subtilis doctor in. 3. ſentẽtiarum. diſtinc.
2. q. 2. Nobis autẽ videt̃ ꝙ nõ ſit vniuerſalr̃ verũ de intẽtiõe Auer.
hoc. manifeſtũ eſt enim ſi totum qđlibet nil aliud eſſet q̄ ſue partes
ſimul ſumpte: tũc mixtũ ex q̃ttuor elemẽtis nil aliud eẽt q̄ q̃ttuor ele
menta ſimul ſumpta: ⁊ ſic nõ haberet aliquã formã ſupadditam for/
mis elementorum per quã eſſet hoc aliquid: ⁊ vnum ens: qđ eſt contra
Ariſt. in fine primi de generatione. ⁊ cõtra Auer. 3. celi. cõ. 67. Et. 7.
meta. cõmen. 60. dicit. ꝙ caro nõ eſt terra ⁊ ignis: ex quibus cõponi
tur: ſ3 eſt aliquid aliud additũ. ⁊ eandẽ ſnīam h3 primo đ anima. cõ.
77. ⁊ primo de generatiõe. 84. ⁊ primo meta. cõ. 12. Nec valet dicere
ad hoc: ſicut quidã dicunt ꝙ elemẽta nõ ſunt partes mixti: q2 quelib3
pars mixti mixta eſt. Nam elemẽta ſm Auer. formalr̃ ſunt in mixto:
⁊ ſunt ptes mãles eius amplius Cõmen. 3. de anima. cõ. 5. in ſolutio/
ne ſcđe. q. principalis. d. ꝙ ex intellectu ⁊ intelligibili fit verius vnu3
q̄ ex materia ⁊ forma. Et reddens cãm ſui dicti ſubdit. qđ enim com
ponitur ex eis nõ eſt aliqđ tertiũ aliud ab eis: ſicut eſt de alijs compo
ſitis ex materia ⁊ forma. Ecce ꝙ vult expreſſe cõpoſitũ dicere tertiã
entitatẽ diſtinctã a partibus etiã ſimul ſumptis: nam ſi ſic nõ intel/
ligeret̃ dictum ſuum nõ eſſet ad ꝓpoſitum. Amplius Cõmẽ. 5. meta.
cõ. 6. in fine cõmen. d. ꝙ in cõpoſitis eſt natura addita nature cõpo/
nentiũ. ſ. illud qđ fit ex cõpoſitione. quid clarius? Amplius Cõmen.
7. meta. cõ. 26. habet ꝙ generatũ cõponitur ex materia ⁊ forma: ⁊ eſt
aliud ab eis: ecce qđ dicit ꝙ eſt aliud: ⁊ hoc nõ dixiſſet: ſi tenuiſſet cõ
poſitum nõ ſupaddere aliquã naturã partibus cõponentibus. Am/
plius ibidẽ. cõ. 27. dicit. in natura hac. ſ. ſingulari ſunt tria materia:
forma: ⁊ aliquid quaſi mediũ. i. mixtum inter materiã ⁊ formã: ſ3 ecce

qũo ponit tertiam entitatẽ. Amplius Phũs.2. de anima.⁊ Cõmẽ.
diuidunt ſbſtãtiã:tex.cõ.2.⁊.8.meta.tex.cõ.3.⁊.12.meta.tex.cõ.14.
in tres.ſ.in mãm:formã ⁊ cõpoſitũ. Et dicunt ꝙ ſubſtantiaꝝ quedã
eſt mã que nõ eſt ꝑ ſe hoc. Et quedã eſt forma per quã res eſt hoc. Eſt
autem tertia ⁊ eſt illud qđ fit ex ambobus:ecce ꝙ volũt ſubſtantiã
cõpoſitã eſſe vnã tertiã ſubſtãtiã:aliã ab ambob⁹:ſi aũt ſubſtãtia cõ
poſita nõ eſſet niſi mã ⁊ forma ſimul:tũc ꝓprie nõ diceret̃ ſubſtantia
tertia:ſed eſſent due ſubſtãtie ſimul:qđ eſt cõtra oẽs phiam. Amplĩ⁹
Cõmẽ.2.phy.cõ.4.cõparãs mãm formã ⁊ cõpoſitũ adiuicẽ dicit:cõ
poſitũ igit̃ eſt digni⁹ habere hoc nomẽ ſbã ꝙ̃ mã:q2 eſt in actu:⁊ ma
teria eſt in potẽtia. Et forma eſt dignior habere hoc nomẽ ſubſtãtia ꝙ̃
cõpoſitũ:qm̃ per illã cõpoſitũ eſt ĩ actu. Et cã rei eſt dignior cauſato.
pȝ aũt ꝙ inter cãm ⁊ cauſatũ cadit realis diſtinctio ſm̃ principia om
niũ phoꝝ ⁊ theologoꝝ:nullus.n.intellect⁹ capere põt:ꝙ aliqđ ſeipſũ
cauſet:ſicut colligit̃ ex intẽtione phi.2.de aĩa.tex.cõ.47.⁊ ex intẽtio
ne diui Aug.in primo de trinitate. Unde ſi ſbã cõpoſita nil aliud eſ
ſet ꝙ̃ mã ⁊ forma ſimul ſumpte:accideret formã eſſe ſuimet cãm:⁊ ita
etiã de materia. ❡ Et cõfirmat̃.certũ eſt ꝙ materia ⁊ forma ſunt due
cauſe reales intrinſece ipſius cõpoſiti.vel igit̃ cauſant aliquid reale
vel nihil.ſi nihil:pro nihilo habeat̃.ſi aliquid:illud vel eſt aliqđ abſo
lutum vel aliqđ reſpectiuũ. Et ſi abſolutũ:vel erit ſubſtãtia:vel acci
dens.non poteſt dici ꝙ ſit accidens:q2 tunc generatio ſubſtãtialis
nõ diſtingueret̃ ab accidẽtali. Si igit̃ ſit ſubſtãtia:tunc vel eſt ſubſtã
tia forme:⁊ hoc nõ:q2 forma nõ eſt cã intrinſeca forme:nec etiã ma
teria eſt cauſa eſſentialis intrinſeca forme:vel eſt materia. Et hoc nõ
ꝓpter eandẽ rõnem.ergo opȝ ꝙ iſta ſubſtãtia ſit quedã ſubſtãtia ter
tia/alia a ſubſtantia forme ⁊ mãe. Nec valet reſpõſio chimerica que
conſueuit dari ꝙ cauſalitas materie ⁊ forme terminat̃ non ad for
mam abſolute:nec ad materiã abſolute.ſed ad materiã ⁊ formam
ſimul. ❡ Sed contra.ſimultas iſta eſt relatio:modo relatio non po
teſt eſſe primus ⁊ per ſe terminus generationis ſubſtantialis:licet ſit
cõditio neceſſaria ad illam. Amplius ſequit̃ aliquid cauſare ſeipſũ:
q2 forma cũ materia erit cã forme cum materia:ſi enim cõpoſitũ nõ.e.
niſi formã cũ mã cũ ſit verũ dicere formã cũ mã cauſare cõpoſitum
ineuitabilr̃:ſequit̃ ſicut vides idem cauſare ſeipm̃. Amplius oĩs mo
tus ⁊ omnis mutatio ꝑ ſe vna dȝ habere ꝑ ſe vnũ terminũ. Si gene
ratio igit̃ eſt ꝑ ſe vna.mutatio ergo hȝ ꝑ ſe vnum terminũ. Si autem
cõpoſitũ qđ eſt terminus per ſe generationis.7.meta.26.⁊.27.⁊.31.
cõ.nil aliud eſſet niſi ſue partes ſimul ſumpte:tunc ibi nõ eſſet aliqđ
per ſe vnũ:ſed duo:materia enim ⁊ forma ſimul ſumpta non ſunt vna
ſubſtãtia:ſed ſunt due ſubſtãtie. Et cõfirmat̃.omne qđ ꝑ accidens di
cit̃ generari eſt rõne alicuius qđ ꝑ ſe generat̃.ſȝ tã mã ꝙ̃ forma ꝑ acci
dens dicunt̃ generari.7.meta.cõmẽ.allegatis.ergo vltra mãm ⁊ for
mam eſt aliqua ſubſtãtia que ꝑ ſe generat̃. Et iſta nõ eſt niſi ſubſtan
tia cõpoſita. ❡ Nec valet ſi dicas ꝙ mã ⁊ forma ſimul eſt illud qđ ꝑ
ſe generat̃:q2 vt ſupra dictũ fuit:tũc cõtingeret reſpectũ aliquẽ eſſe
primũ ⁊ ꝑ ſe terminũ gñationis ſubſtãtialis:qđ nullus ſani capitis
cõcedit. Nec valet ſi dicat̃:vt quidã imperiti dicũt:ꝙ partes diuiſiue
cauſant ſuũ totũ:⁊ vt ſic nõ ſunt ſuũ totũ.partes vero collectiue nõ

cauſant ſuū totū: ⁊ he ſunt ſuū totū. Sȝ iſtud dictū eſt adeo fatuūȝ: qḋ forte eſſet magis fatuū ipſuȝ improbare. Ariſto. 8. metaphyſi. in tex. cō. 15. oſtendit ideo ex forma ⁊ materia fieri vnū per ſe: q̄ illud potentia: illud vero actus: nunq̄ enim reperit ab Ari. nec ab aliquo peripathetico ꝙ materia ſit cā cōpoſiti ſine forma: vel forma ſine materia: ſȝ ſemp inuenim⁹ mām ⁊ formā ſimul cās eſſe compoſiti: vn̄ Albertus cognomēto magnus ſup. 27. tex. 2. phy. dicit expſſe mām eſſe cām cōpoſiti: vt eſt forme ſubiecta: ſicut ēt eſt cognitōis principiū: vt ſtat ſub forma. Et Auer. 8. phyſi. cō. 4. expſſe hȝ ꝙ ipoſe eſt aliqd̄ generari a mā: vt intelligit nuda a forma. Stat igit argumentū ſuperius factū: ꝙ ſi cōpoſitū nīl ſit aliud q̄ forma ⁊ mā ſimul: cū mā ⁊ forma ſimul ſint cāe cōpoſiti: tūc idē eſſet cā ſuimet ⁊ eodē mō: qḋ eſt merū impoſe. Amplius Cōmen. expſſe cōtradiceret ſibi. ⁊ Ariſto. 8. meta. tex. cō. 15. vbi ponūt oppoſitū per ſe habere maiorē vnitatē q̄ cōpoſitū per aggregationē: qḋ nō eſſet verū: ſi cōpoſitū ſubſtantiale nihil aliud eſſet q̄ ſue partes ſimul ſumpte: q̄ ita etiā eſt de cōpoſito per aggregationē. vnde Cōmen. cō. vltimo. 7. meta. hanc ponit differentia inter cōpoſita per ſe ⁊ cōpoſita per cōtactum: q̄ in cōpoſitis per contactum nō ſit vnum niſi p cōtactum: ſed in cōpoſitis per ſe ex partibus cōponentibus ſimul cōgregatis ſit vnū additū aliud a cōponentibus. Et ideo nō poſſum nō mirari q̄uo iſti ſuperficietenus cōſiderātes imponāt iſtam poſitionē manifeſti erroris ipſi Auer. cum tamen ipſi ſe emeritos in via eius opinent. ℂ Ad auctoritates omnes Auer. in oppoſitum que videntur ſonare totum nihil aliud eſſe q̄ ſue partes ſimul ſumpte. Reſpondetur ꝙ hoc eſt verum cōſtitutiue ⁊ integratiue: q̄ nihil aliud intrinſece per ſe cōcurrit ad toti⁹ conſtitutionem q̄ ſue partes ſimul ſumpte. Cum hoc tamen ſtat ꝙ entitas totius ſit alia ab entitate partiū etiā ſimul ſumptaꝝ: aut aliter nō eſt totū aliud a partibus ſimul ſumptis: verū eſt aliud diſtinctuȝ loco ⁊ ſubiecto: bene tamen eſt aliud ſm rem ipſam.

ℂ Octaua cōtradictio eſt in cōmēto. 18. ibi enim ex ſententia Auer. videtur colligi ꝙ nullum indiuiſibile ſit in p̄dicamento. Et ita habit⁹ intellectuales cum in indiuiſibili cōſiſtant non vident eſſe in p̄dicamento. cuius tamen oppoſitū inuenimus in p̄dicamentis ab Ariſte. ca. de qualitate ⁊ alibi. Niſi eſſet ꝙ via Auer. eſt iſta: ſicut pȝ ab ipſo ſup Porphyrio cap. de ſpecie. ⁊. 2. celi. cō. 49. ꝙ ſolum materialia ⁊ corruptibilia ſunt in p̄dicamento. Et ideo ipſe poſuit genus generaliſſimū predicamenti ſubſtantie nō eſſe ſubſtantiā: ſed corpus cōpoſitum ex materia ⁊ forma. vnde deus ⁊ intelligētie nō ſunt in p̄dicamento: ⁊ iuxta hoc dixit hic in cō. 18. primi phyſi. ꝙ omne qḋ eſt in aliquo decē p̄dicamentoꝝ eſt diuiſibile: aut per ſe: aut per accidēs. De habitibus autem intellectualibus exiſtentibus in noſtro intellectu dicendū puto in via eius ꝙ ſi cōſiderent rōne phantaſmatum cum quibus ſunt colligati: ſicut pȝ. 3. de anima. cō. 30. ⁊. 39. ſic tales habitus ſpectāt ad predicamentū qualitatis: quia vt ſic continuo ⁊ tempori ſubduntur. iuxta illud philoſophi. 2. ⁊. 3. de anima. noſtrum intelligere ſit cuȝ continuo ⁊ tēpore. Si autem habitus intellectuales conſiderent: vt ſunt in intellectu poſſibili: vt ſic cōſiſtunt in indiuiſibili. Et vt ſic nō ſpectant ad aliquod predicamentū ſm viam eius: elicio iſtaȝ diſtin-

ctionē ex cõmen.5.tertij de anima.in ſolutione prime qõnis.Et ſi tu habes ſubtilioꝛē modũ dicas illũ:q2 facile eſt inuentis addere.

¶ Nona contradictio eſt in text.cõ.24.q2 ibi dr͂ aliqd moueri poſſe ſm partes toto remanēte imobili. Huius tamen oppoſitũ inuenim9 4.phyſi.cõ.43.cõtra Themiſtiũ.ſi intelligat dictũ iſtud de oĩb9 partibus:q2 ſm ipm totũ nihil aliud eſt ꝙ ſue ptes maxime loquēdo de toto integrali. Si aũt intelligat dictũ ſuũ de vna parte:iterũ hoc videt falſum eſſe:q2.5.meta.tex.cõmē.8.mota vna parte cõtinui totũ mouet. Ad hoc dici poteſt ꝙ dictũ phi ꝛ Cõmētatoꝛis verificari poteſt hic:vt dicamus ꝙ partibus totius motis ſm materiã ſtat totuꝫ imobile eſſe ſm materiã:ſicut declarat Cõmen.6.phyſi.cõ.85.ſed quãdo.4.phyſi.cõ.43.negat hoc.dico ꝙ nõ habet illud pro inconuenienti de motu ſm materiã tm͂:ſed de motu tam ſm formã ꝙ ſm materiã. Aut aliter ꝛ magis iuxta litterã ſedari põt iſta cõtrouerſia: vt dicamus Auer.cõtra Themi.4.phyſi.43.locutũ fuiſſe de omnibus partibus:hic vero de vna parte tm͂. Et hoc ꝯſonat littere dicēti:ſicut enim pars vna ꝛc. Alij aũt dixerũt.4.phyſi.Auer.locutũ fuiſſe ð motu locali puro:hic vero de motu indifferēti ad purũ ꝛ nõ purum. Et multi foꝛmant caſus de rarefactione ꝛ cõdenſatione in quib9 oſtenditur manifeſte totũ nõ mutare locum qualibet parte mota: vt ſi aer rareſiat ſm vnam medietatē verſus aliam medietatem:ſed alia medietas tm͂ cõdenſat vltima ſupꝑficie remanēte imobili ꝙtum prima rareſit:tunc totus aer nõ mutat locum. Et tamen quelibet pars mouetur:nec in tali motu opꝫ quicquid eſt illius moueri:vltima eniꝫ ſuperficies eſt imobilis:ſimilr foꝛmat alius caſus in quo aliquid mouetur aliquo eius quieſcēte:ſicut ſi vna pars moueẗ rarefaciēdo verſus vnuꝫ extremũ:ꝛ alia verſus aliud:tunc ſupficies media remaneret imobilis:q2 nõ magis haberet moueri ad vnam partē ꝙ ad aliam: hic ꝛ alia dici cõſueuerũt que gratia breuitatis omittimus alibi diffuſius pertractaturi domino concedente.

¶ Decima ꝯtradictio eſt in eodē cõ.24.q2 ibi.d.ꝙ opinio dicēs omnia eſſe vnuꝫ in ſubſtãtia non põt verificari:niſi ſm illud ex quo generatur.ſ.materia.ꝙ autē entia ſint vnũ in foꝛma impoſſe eſt opinari:videt velle omnia entia mãlia cõicare poſſe in eadē materia. Huius tamen oppoſitũ inuenimus in.8.phyſi.cõ.46.vbi ex diuerſitate materierũ infert diuerſitatē foꝛmaꝝ cõtra Auic.niſi eſſet ꝙ materia duplex.remota ꝛ ꝓpinqua:ꝫmã remota eſt vna omniũ p indifferētiã ꝛ priuatiue.12.meta.cõ.14.ſed materie ꝓpinque ſunt plures: ꝛ ſũnt diſtincte ſm foꝛmaꝝ numerũ ꝛ diſtinctionē. Et hoc tenet expſſe phs 8.meta.tex.cõ.11.de materia igitur remota dictum Auer.hic habet locum:de materia autē ꝓpinqua verificatur dictum ſuum in.8.phy. Et ex iſto cõmēto poteris colligere ꝙ diſtinctionis prima radix eſt ipſa foꝛma.iuxta illud phyſi.7.met.49.actus ſeparat ꝛ diſtinguit. ꝛ ideo diſtinctio in foꝛmis entium eſt manifeſtioꝛ ꝙ in eoꝝ materijs. Et ideo.d.Auer.in fine iſtius cõmēti.24.ꝙ aũt entia ſint vnũ in foꝛma ĩpoſſe eſt opinari.hõ.n.manifeſtũ eſt ꝙ ē ali9 ab equo ſm foꝛmã.

¶ Undecima contradictio eſt in cõ.28.q2 ibi.d.partes diffĩnis eſſe reales. Huius tamen oppoſitũ inuenim9 primo phyſi.cõ.5.vbi ptes diffinitõis appellat ptes ſm imaginationē. Et.7.meta.cõmē.33.43. ꝛ.46.

c.46.idem ſentire videt. Niſi eſſet ꝙ de partibus diffinitiõis dupli͛ poſſumus loqui: vel fundamẽtaliter: vel formaliter. Et primo quidē mõ ſunt reales.nam.7.meta.43.genus ſumit a mã. Et dr̃ia ſumitur a forma: ſicut et hꝫ ipſe Cõmẽtator.2.celi.cõ.49. Et iuxta hoc dixit ipſe primo de aĩa cõmẽ.7.ꝙ partes diffinitiõis ſumunt a diuerſis pn/cipijs que ſunt in re: et ita etiã loquit in pñti loco dum dicit: ꝙ aĩal qḋ eſt genus hominis: et bipes qḋ eſt eius dr̃ia ſunt entia in rei veritate: nã partes rei que ſunt ſm diffinitionē precedunt rem in eſſe.loquẽdo autē de partibus diffinitiõis formaliter: ſic ille ſunt partes ſm imagĩnationē et ſm rõnem: predicata.n.quiditatiua de intẽtione eius ſunt ab intellectu: ſicut eſt gen⁹ et dr̃ia: ſicut colligit ex ſnĩa eius pͥo meta. cõmē.45.vbi habꝫ ꝙ Ariſto.opinabat ꝙ intellecta rerū notificant ſb̃as rerum: et nõ ſunt ſubſtãtie earuꝫ. Et iſto quidē modo loquitur de partibus diffinitionis.primo phyſi.cõmē.5.et in alijs locis vbi vr̃ di/cere ꝙ ſunt a rõne et nõ reales.

¶ Duodecima cõtradictio eſt in cõmẽto.29.vbi ad principiū.d.par/tes diffinitiõis precedere diffinitū nõ diffinitū precedit diffinitionē. Huius tñ̃ oppoſitū inuenit primo phyſi.tex.cõmē.5. Rñdet.non in/conuenire totū p̃cedere partes: et precedi a partib⁹ ſm diſtinctas rõ/nes. Auer.eniꝫ.7.meta.cõmē.35.hꝫ ꝙ prioritas totius ad p̃tes eſt prioritas forme ad mãm: prioritas aũt partiū ad totū eſt prioritas mate/rie ad formã. Ita in ꝓpoſito partes diffinitiõis precedūt diffinitū ſim/pliciter: et cognitiõe diſtincta: diffinitū aũt precedit p̃tes diffinitionis quo ad nos: et cognitione cõfuſa.

¶ Decimatertia ꝯtradictio eſt in cõ.32.vbi recitãs opinionē Anaxa. de mundo.dicit ipſuꝫ poſuiſſe mundū factū a principio: ſed a p̃te poſt voluit ipſuꝫ in infinitū ꝑmanere. Huius tñ̃ oppoſitū inuenit p̃mo celi cõmē.102.vbi recitãs quattuor opiniones de mūdo.d.ꝙ opĩo. Ana. fuit mundū eſſe generabilē et corruptibilē. Et hanc eandem ſnĩam hꝫ 8.phyſi.cõmē.2. Aliqui voluerūt cõciliare iſtaꝫ cõtrouerſiaꝫ dicẽtes litterã cõmẽti eſſe deprauatam. Et volunt ꝙ vbi eſt Anaxa.deꝫ ſtare Anaximãder.ſed iſtud nõ põt ſtare q: etiã textus Ariſto.loquitur de Anaxagora et Empedo.quõ differebãt in generatiõe mundi: pp hoc aliter dicẽduꝫ puto cū Alberto magno ſuper primo celi.tracta.4.ca. p̃mo.vbi hꝫ ꝙ Empedo.et Anaxa.differebãt circa generationē et cor/ruptionē mūdi ſic.q: Anaxa.poſuit mundū incepiſſe per generatio/nem: et dixit ipſuꝫ corrūpi: nunꝗ̃ tñ̃ idem numero reiterabit. Empe. autē dixit mundū generari et corrūpi: et cum hoc eundē numero reite/rari in magno anno qui ſacro deoruꝫ cõfirmat⁹ eſt: qui ann⁹ magn⁹ erat ſpaciū quo ſuperiores orbes et ſtelle reuertunt oẽs ſimul ad prin/cipium primū ſui motus: qḋ nõ accidit ſm Ptholemeū: niſi in.36.mĩ/libus annorū. Et ſtante iſta ſnĩa facile ſedari põt ꝯtradictio in Auer. q: qñ.d.mundū a p̃te poſt in infinitū ꝑmanere: verꝫ eſt ſm vnitatem ſpecificã: nõ ſm vnitatē numeralē: qñ vero p̃ celi.et.8.phyſi.dicit.mū/dum apud Anaxa.infinities gñari et infinities corrūpi: illud veritatē hꝫ ſm vnitatem numeralem.

¶ Decimaquarta cõtradictio eſt in tex.cõmē.41.ibi eniꝫ.d. Parme/nidem poſuiſſe igneꝫ et terrã principia rerum naturaliū. Huius tñ̃ op/poſituꝫ inuenim⁹ primo de aĩa.tex.cõmē.32.vbi dicit oĩa elementa

in alicem acceperūt preter terrā. Et eandē ſniam inuenim⁹ p̄rio meta.
tex.cō.primi.t.14. Hanc aūt ꝯtradictionē quidā ſedare conati ſunt
dicentes: ꝙ per terrā ⁊ ignem Parmenides intellexit calidū ⁊ frigi/
dum: nō ſbam terre vel ignis: ſed iſta ſolutio vt mihi vr̄ dicit totū op/
poſitum illius qd̄ eſt in textu: naꝫ textus.d. Parmenidē poſuiſſe cali/
dum ⁊ frigiduꝫ principia nālia reruꝫ. Hec aūt appellat terrā ⁊ ignē:
⁊ ſic cōtradictio adhuc eſt in ſuo robore. Dicam⁹ igitur melius ꝙ nul
lus ex nāliter loquētib⁹ poſuit ſolam terraꝫ eſſe principiū nāle reruꝫ:
ſicut quidā poſuerūt ſolam aquā: vt Thales Mileſius: ⁊ quidā ſoluꝫ
aerem vt Diogenes. ⁊ quidaꝫ ſolum ignem vt Hypaſus Methapon/
tinus ⁊ Heraclitus: vt dicit in erratis primi metaphy. Solum autē
ponentes leges poſuerūt terram ſolaꝫ eſſe principiū: ſicut Heſiodus
qui fuit ex antiquis theologizātibus qui hanc opinionē metrice figu/
rauit. Non tñ negauit Phs vel Cōmētator quin aliqui phyci poſue/
rint terram vna cum aliquo alio elemēto: vel cum oībus reliquis eſſe
principiū nāle. Empedo.n. poſuit quattuor elemēta eē principia ma/
terialia oīum: ⁊ litem ⁊ amicitiā eſſe principia efficiētia: ita etiā Par
menides terram cū igne poſuit principiū non terraꝫ ſolam. Solutio
iſta colligitur in Auer.2.phyſi.cōmē.9.ad finem. vbi hꝫ. Et cū dixit.
Et quidam terraꝫ intendebat eum alijs elemētis: vt dixit Parmeni/
des terram ⁊ ignem. nullus eniꝫ dixit ſolam terram eſſe principium
ſup. de naturaliter loquentibus.

Cōmē. 41. ¶ Decimaquinta cōtradictio eſt in eodē cōmēto.41. vbi hꝫ ꝙ figu/
ra diuidit per cōtraria. Huius tñ oppoſitū reperit.3.celi.tex.cō.75.
Rñdet ꝙ aliqd cōtrariari figure dupl'r cōtingit vel vere vel apparē/
ter. Et pmo quidē mō figure nihil eſt ꝯtrariuꝫ. Et ſic verificat dictuꝫ
phi.3.celi.75. Scdo mō pōt apparēter ⁊ ſm famoſitatē aliqd figure cō
trariari. Et iō.d. Cōmētator hic. ꝙ figura diuidit in cōtrarias dr̄ia
ſm famaꝫ: ⁊ in fine cōmēti ponit documētū dicēs. Et notandū eſt ꝙ
hoc nomē cōtrariū vtitat hic large/pro cōtrario ⁊ priuatiōe ⁊ habi/
tu: ſiue ſit in rei veritate: ſiue ſm famam: qd̄ cōtrariū ſm ꝙ ego credo
nos appellamus diſperatum.

Cōmē. 49. ¶ Decimaſexta cōtradictio eſt in cōmē.49. in quo dicit Cōmētator
ꝙ raruꝫ ⁊ denſuꝫ ſunt min⁹ vlia ꝙ̄ magnū ⁊ paruū: qꝛ rarū ⁊ denſum
ſoluꝫ ſunt in corpibus ſenſibilib⁹ nālibus. Magnū aūt ⁊ paruū cōpre
hendunt in corpibus nālibus ⁊ mathematicis. Sed hui⁹ oppoſitū ſe
quitur ex cōmēto.84. quarti phyſi. vbi habet ꝙ raritas ⁊ dēſitas in/
ſequunt quātitatē. cum igitur in mathematicis ſit rō quāti: erit ēt rō
illius/qd̄ inſepabiliter ⁊ imediate cōſequit quātitatē. ¶ Soluit. rarū
⁊ denſuꝫ in via Auer. qñqꝫ ſumunt pro qualitatib⁹ ſenſibilib⁹ ꝯñtib⁹
calidum ⁊ frigiduꝫ. Et ſic ſolum reperiunt in corporib⁹ nālibus gña/
bilibus ⁊ corruptibilib⁹: qd̄ addo pp raritateꝫ ⁊ denſitatē exiſtenteꝫ
in corporib⁹ celeſtib⁹: que equoce dr̄. vt inquit Cōmētator.2.cap. de
ſba orbis. cuꝫ raritate ⁊ denſitate iſtorum nālium. Et ſic loquut⁹ eſt
Cōmētator hic: ⁊.7.phyco.11.⁊.15.⁊.2. de generatiōe. cōmē.15. Alio
mō ſumunt pro diſtātia ⁊ approximatiōe partiuꝫ quātitatis adinui/
cem: ⁊ ſic inſequūtur quātitateꝫ: ⁊ vt ſic reperiunt in mathematicis
corporibus ⁊ nālibus indifferēter. Et ſic loquutus eſt de raro ⁊ denſo
Cōmētator.4.phyſi.cō.84.⁊.72.

¶ Decimaſeptima cōtradictio eſt in cōmē.52.vbi.d.ꝙ rō coegit anti Cōmē. 52.
quos ad ponēduꝫ ꝑncipia eſſe cōtraria. Huius tñ oppoſitū dr̄ in tex.
cō.48.ſupra ꝙ oēs antiqui ſine rōne tanq̄ ab ipſa veritate coacti po
ſuerunt elemēta⁊ ab ipſis vocata ꝑncipia eē ꝯtraria. ¶ Soluit.per
dicta Auer.cō.48.q̄.d.antiquos ſine rōne quoquo mō poſuiſſe prin/
cipia eſſe ꝯtraria⁊qꝛ ſine rōne perfecta ⁊ demōſtratiua⁊naꝫ vt.d.Cō/
mētator.ibi inductio induxit eos ad hoc in qua nō inducunt̃ oīa parti/
cularia⁊qñ,aūt dixit Cōmētator cō.51.ꝙ rō coegit eos ad dicēdū pn
cipia eē ꝯtraria:intelligēdū eſt de rōne imꝑfecta. ¶ Sed tūc eſt dubi
tatio: nā inductio in qua nō inducunt̃ oīa ſingularia eſt inductio de/
mōſtratiua que fit in mā neceſſaria:in qua ideꝫ eſt iudiciū de vno in/
diuiduo:⁊ de oīb⁹.2.celi.cō.59.Talis aūt inductio eſt perfecta rō: qꝛ
nō petit:ſicut alie inductiōes:ſicut ptꝫ.2.prioꝝ.cap.23.in Auer. ¶ Re
ſpondet̃ ꝙ refert dicere inductioneꝫ in qua nō inducunt̃ oīa ſingula/
ria eſſe inductionē perfectā. Et dicere illā eſſe rōnem perfectaꝫ.⁊ pri
mum quidē eſt verū precipue loquēdo de inductiōe que fit in materia
neceſſaria. Et ſcdm quideꝫ dictū eſt falſum:ſicut refert dicere aliquid
eſſe perfectiſſimū aīal:⁊ illud eſſe perfectiſſimū aſinū: inter ſpēs enim
argumētationis ſolus ſyllogiſm⁹ eſt non ꝑfecta:alie vero ſunt rōnes
imperfecte:⁊ quaſi obliquitates eius.

¶ Decimaoctaua cōtradictio eſt in eodem.cōmē.52.vbi videt̃ dice/
re ſbas habere cōtrarietatē ſm formas:nō auteꝫ ſm ſbm. Hui⁹ tñ op
poſituꝫ reperit̃ in dictis eius.5.phy.cō.10.⁊.8.meta.cō.5. ¶ Soluit̃.
hic loquit̃ ſm menteꝫ Alex.vt oſtendit series verborum ſuorū:ſed.5.
phyſi.⁊.8.metaphyſice loquit̃ ſm intentionē propriam.

¶ Decimanona cōtradictio eſt in cōmen.54.ibi eniꝫ dicit ꝙ ꝯtrarie/ Cōmē. 54.
tas eſt min⁹ ſenſibilis in mediis q̄ in extremis: ex hoc ſequi vr̄ ꝙ cuꝫ
terra ſit extremū⁊aqua aūt ſit mediū:vt etiā h̄ dicit̃:ſequit̃ terrā fri/
gidioreꝫ eſſe aqua.⁊ hoc idem formari pōt rōnemam quāto aliquid
diſtat a motu celi tanto illud eſt frigidius:qꝛ vt ſcribit Cōmētator.2.
celi.cōmē.94.Remotio a motu dat grauitatē ⁊ quietē ⁊ frigiditatē:
ſicut vicinitas dat leuitatē ⁊ caliditatē ⁊ motum: modo ſicut ſimplr
ad ſimplr:ita magis ad magis:⁊ maxime ad maxime.ſi remotio igit̃
a motu dat frigiditatē.ergo maior maioreꝫ. Et maxima remotio ma/
ximam frigiditatē dabit:ſed hmōi eſt nature remotio:vt ptꝫ.ergo ter
ra eſt primuꝫ frigidorū. Huius tñ oppoſitū inuenit̃ in dictis Ariſto.⁊
Cōmen.2.de generatiōe.tex.cōmē.23.vbi hꝫ terram eſſe magis ſicci
q̄ frigidi.aquaꝫ vero magis frigidi q̄ humidi. Iſta mā eſt multū diffi
cilis ſolutionis. Et ſignum difficultatis eius eſt diuerſitas opinan/
tium.aliqui pp primā rōnem moti ⁊ alias q̄plures tenuerunt terraꝫ
aqua frigidiorē eſſe:ſicut Albertus alemā.⁊ multi ſequaces. Alij vero
tenuerūt aquā eſſe terra frigidiorē pp auctoritatē phi allegataꝫ in.2.
de generatiōe:⁊ pp duplicē rōnem:vnam a priori:⁊ aliā a poſteriori:
quaruꝫ quelibet de per ſe innititur quintuplici medio:vt eſt videre in
Cōciliatore in dfia.12. Alij vero conati ſunt vtraq̄ viaꝫ tenere vnica
diſtinctione cōciliantes dicta iſtorū repugnātia.dīt eniꝫ duplicē eſſe
frigiditatem:ſicut eniꝫ duplex eſt caliditas:elemētalis ⁊ celeſtis: vt
eſt videre.2.de gñatōe aīaliuꝫ.ca.3.⁊.2.cap.de ſba orbis.⁊.12.meta.
cō.18.ſic dupliceꝫ ponunt frigiditatē eē vnā elemētalem:⁊ tali aquam

Digreſſio pulchra de qualitatib⁹ elmtorum.

frigidiorez inquiũt eſſe terra. Aliam vero celeſtẽ: ⁊ tali terrã aiunt eẽ
frigidiorem aqua: ⁊ hac via proceſſit Egidius Roma. Eſt ẽt mã iſta
difficilis: q2 multas ſecum trahit difficultates: quarũ vna eſt: vtrum
quelibet qualitas in elemẽtis exiſtens ſit in ſũmo vel vna tm̃: ⁊ ſi fue/
rit vna tm̃: nunqd alia ſit remiſſa per admixtionẽ ſui ↄtrarij: nec ne.
⁊ alia quidẽ eſt/ vtruz vna ⁊ eadez ꝓprietas elemẽtalis poſſit eẽ eiuſ/
dem ſpẽi cuz cõſimili repta in alio elemẽto. ⁊ tertia eſt: vtrũ duabus
qualitatib⁹ in ſũmo exñtibus in elmtis adhuc mixtio poſſet fieri: vel
non: vt vr̃ velle Auer. 4. meteororuz. cõ. 10. ⁊ videre mõ Thomas de
garbo in ſũma ſua. tracta. pmo. in ſumma de elemẽtis. q. ſcda multuz
ſubtiliter proſecut⁹ eſt iſtas difficultates. ⁊ declarauit ꝙ opiones nar
rate nõ hñt aliquã rõnez demr̃atiuã ad adherẽdũ potius vni parti ꝙ̃
alteri: q2 ſi qua fuiſſet ad hoc rõ demr̃atiua probabile eſt Ariſto. eam
adduxiſſe: ſed ex medijs rõni inixis: qñqȝ vr̃ ſequi vnum: qñqȝ videẗ
ſequi oppoſitũ. Et dixit ꝙ illud ſuper quo debem⁹ initi in hoc queſito
eſt via ſenſus: q2 rectiſſimus iudex de qualitatibus tãgibilib⁹ eſt ſen/
ſus tact⁹: ⁊ q2 per tactũ diſcernim⁹ aquã frigidiorẽ eſſe terra: iõ tenen/
dum eſt hoc hac ſola via: ⁊ nõ pp aliquas rõnes q̃ oẽs ſolui pñt: ſicut
pȝ intuẽti ipſuz. Illud aũt qð mihi vr̃ dicẽdũ in hac mã eſt vnũ ꝙ di
cere vnũ elmtũ eẽ frigidius aut calidi⁹ altero cõuenit duplr̃: vno mõ
quãtũ ad gradũ ⁊ intẽſionẽ forme: alio mõ ꝙ̃tũ ad agere ⁊ poſſe: ſtat
eĩz pmõ aliqd eẽ calidi⁹ altero: nõ tñ ſcðo mõ: ſic flãma ſtuppe eſt ca/
lidior intẽſiue ferro ignito: ferrũ tñ plus calefacit ⁊ potẽtius ꝙ̃ faciat
ipſa flãma: ſicut ẽt ſenſus oñdit. Dico tunc terrã quãtũ ad gradũ eſſe
frigidiſſimã: ſic̃ ⁊ aqua. Et hoc ſentit phs p meteo. vbi. d. expͤſſe ꝙ in
medio ⁊ circa mediũ eſt qð grauiſſimũ ⁊ frigidiſſimũ: ⁊ ita argumẽ/
tuz pmũ ex remotiõe a motu credo ipſuz demr̃are ad iſtũ ſenſuz. Nec
obſtat ꝙ vna ⁊ eadẽ qualitas in ſũmo repiatᷓ in duob⁹ elmtis: vbi fue
rit diuerſis aſſociata qualitatib⁹. Et vbi vna min⁹ pncipalr̃ cõpetat
vni ꝙ̃ alteri: vñ teneo frigiditatẽ taz in aq̃ ꝙ̃ in terra eẽ in ſũmo: ſȝ l
aqua eſt humiditati ↄiũcta: in terra vero ſiccitati: aq̃ ẽt pncipali⁹ cõ/
petit ꝙ̃ terre: ex iſto fundamẽto: q2 ſm fundamẽtũ phi ab vno inquã/
tum vnum imediate nõ ꝓuenit niſi vnũ. Et iõ ꝓbabile eſt. ꝙ ſi ambe
qualitates in ſummo reperiunẗ in vno elemẽto: tñ prius nã vna illaꝝ
conſequitᷓ formã elemẽti ꝙ̃ altera: vnde cũ ignis ſit formaliſſimũ ele/
mentorũ cõueniẽtiſſimuz vr̃ ꝙ formaliſſima qualitas prius ſm nãm
ſibi ↄpetat. Et q2 caliditas formalior eſt ſiccitate: hinc eſt ꝙ igne cali
do ⁊ ſicco exiſtente dicim⁹ ignem plus eſſe calidi ꝙ̃ ſicci. Et ita diſcur/
rendo per alia dicas cõſequẽter. Si vero queraẗ: vtrũ aqua ſit frigi/
dior terra ſcðo mõ: q2 magis infrigidat: ⁊ põt magis infrigidare: hoc
pȝ ad ſenſuz: ⁊ q de hoc dubitat ſenſu indiget. Et ſic pñt dicta iſta con
cordari. ⁊ lȝ poſitio iſta cõtradicat Auer. 4. meteo. cõ. 10. vbi vr̃ di/
cere duas qualitates in fine nõ poſſe repiri in vno ⁊ eodẽ elmto: q2 tũc
nõ poſſet ex elmtis cõtrarijs in ambab⁹ qualitatib⁹ fieri aliquid: nec
poſſent adinuicẽ miſceri: ⁊ tẽperari: iſtud tñ nõ multũ mouet: tum q2
auctoritas eius in illo lib. nõ multũ cõiter teneẗ: q2 ibidem p meteo/
rorum poſuit dari epiciclos ⁊ ecẽtricos: quos tñ deſtruit infinities in
ſcðo celi. tuz ẽt q2 ſi rõ illa aliqd cogit: ſequereẗ ꝙ ignis ⁊ aqua nunꝙ̃
poſſent agere: nam cũ actio ſit merito ↄtrarietatis ignis: ergo p cal/

ditatem aget in frigiditatē aque: ⁊ cū ambe iſte ſint in ſummo: ſeqtur
igitur ꝙ nō erit actio. ¶ Nec valet ſi dicat ꝙ reactio nō fit ꝑ eaſdem
qualitates: q2 tunc ſequeret̃ ꝙ quodlꝫ elemētū nō poſſet in aliud īme
diate cōuerti ꝯtra phm̃. 2. de gñatiōe: q̃ūo. n. tunc ignis cōuertetur in
aerē: ſi. n. ignis patitur ab aere ꝑ humiditatē per qd reaget ſi ꝑ ſicci/
tatē hō intentū ꝙ reactio fit per eaſdē qualitates: ſi per caliditatē hoc
nō pōt ſtare: q2 actio ē merito ꝯtrarietatis: mō caliditas nō ꝯtrariat̃
humiditati ſed frigiditati. ¶ Nec valet ſi dicat̃ reactionē nō poſſe fie
ri in elm̃tis hn̄tibus ſymbolū: ſicut quidā dicūt: q2 iſtud eſt ꝯtra phm̃
primo de gñatiōe in infinitis locis. vbi. d. ꝙ q̃cūq3 cōtrarietatē ha/
bentia cōicant in mā in agendo repatiunt̃. Et iſta ēt eſt mens Alexā.
⁊ Jo. grāmatici in primo de gñatiōe: ⁊ in ſcdo ꝑcipue ſup expōne tex.
cō. 8. vbi expſſe ponit reactionē per eaſdē qualitates cū actio fit me/
rito cōtrarietatis: ſicut expreſſe phs dicit. ¶ Itē tūc ſequeret̃ ꝙ in
hn̄tibus ſymbolū nō eſſet facilior tranſit⁹: ſicut pꝫ diſcurrēti. Si igitur
Cōmētator intelligat ambas qualitates in elemēto ſimplici nō eē in
fine: i. in ſummo quantū ad gradū: ſed vna ſit in ſummo: ⁊ alia ſit re
miſſa nō ſum cū ipſo: nā in hn̄tibus cōtrariis remiſſio fit ꝑ admixtio/
nē cōtrarij. iuxta illud phi. illud eſt albi⁹ qđ eſt nigro impmixti⁹. Et
ſō ſequeret̃ ꝙ elm̃tū nō eēt ſimplex. Et hoc eſt qđ ante nos tenuit ꝑci
puus expoſitorꝫ antiquorꝫ Alexāder ſup cōmēto ſuo in primo meteo/
rorū. Inquit. n. magis qdē aqua frigidū q̃ terra. ſed nō mixtura ca
liditatis terra eſt min⁹ frigida q̃ aq̃: ⁊ magis eſt terra ſicca q̃ ignis:
ſed nō ignis mixtura humiditatis eſt min⁹ ſiccus: ⁊ magis qdē cali/
dus ignis q̃ aer: ſed nō mixtura frididitatis aer min⁹ calidus q̃ ignis:
⁊ aer magis quidē humidus q̃ aqua: ſed nō ſolidi alicui⁹ mixtura aq̃
minus humida q̃ aer. Non. n. vtiq3 aliqđ ſimpliciorꝫ corporꝫ eēt: hec
ille ad lr̃am. Pōt ēt illud alia rōne fulciri: q2 ſi qualitas altera eſſet
ꝑmixta ſuo cōtrario: tunc Ariſt. ex cōbinationib⁹ quattuor qualitatū
primarꝫ nō ſufficiēter oſtēdiſſet numerꝫ quaternariū elm̃torū: dicit. n.
ꝙ caliditas ⁊ ſiccitas cōſtituūt ignē: qđ ſi vidiſſet aliquā humiditatē
ſiccitati ignis cōiungi vtiq3 ⁊ illius meminiſſet. Et hoc vr̃ ſentire eſſe
Cōmētator in. 3. celi. cōmē. 67. Si aūt auctoritas Cōmētatoris itelli
gatur quātū ad poſſe. ſ. ꝙ vnū elm̃tū nō hꝫ ambas in fine ſic ſum cū
ipſo: q2 vt eſt ſn̄a phi ſn̄a. 2. de gñatione. tex. cō. 48. mixtio nō fit qñ
alterū dñatur ſuper alterꝫ: neq3 qñ hn̄t equalē potētiā: ſi. n. potētia al
terius fuerit ſimpl̃r dominās corruptio erit dñati ⁊ gñatio dominā/
tis. Et ſi equales fuerint potētie: tunc nō fiet alteratio: ſicut declara/
tum eſt in. 4. meteororꝫ. ſupp. tu in cōmēto. 10. ſupius allegato. ⁊ cū
potētia alterius fuerit dñans dñati nō dominās ſimpl̃r: generabit̃ ex
eis aliqđ mediū: ſed tñ declinat ad partē dñantis. hec Cōmētator.
Patet igitur expone do Auer. per Auerroē ꝙ elm̃ta non hn̄t ambas
qualitates in fine nō quātū ad gradū: ita ꝙ vna ſit in ſummo: ⁊ alia
ſit remiſſa per ſuū cōtrariū: ſicut cōiter oēs poſteriores expoſuerunt:
ſed hoc intelligit̃ quātū ad potentiā agendi. ſicut ipſemet ſeipſū de/
clarat in verbis allegatis. ⁊ ſic verificant̃ dicta phi que adinuicē vi/
dent̃ aduerſa: qñ. n. dixit ꝑ meteororꝫ terrā eē frigidiſſimū hoc eſt verꝫ
quātū ad gradū. q2 nō eſt terre frigiditas caliditati ꝑmixta: vt bene
dixit Alexāder. qñ vero dixit. 2. de gña. 23. aquā eſſe magis frigidā q̃

humidi: ⁊ terrā magis ſicci ꝙ̄ frigidi hoc intelligit̄ quātū ad poſſe: q2 plus pōt infrigidare aqua ꝙ̄ terra: ſicut ſenſus d̄mōſtrat. Aut aľr pōt dici ꝙ pħus ibi nō cōparat vnū elemētū alteri in eadē qualitate: ita ꝙ velit aquā eſſe terra frigidiorē: hoc. n. nō d̄r in lr̄a: ſed ibi cōparantur due qualitates ad vnū ⁊ idem elm̄tū: ⁊ q2 ab vno in quātū vnum nō prouenit imediate niſi vnum: pp̄ hoc dicunt ignem p̄ prius ſibi determinare caliditatē ꝙ̄ ſiccitatē: ⁊ aerē per prius humiditatē ꝙ̄ caliditatē: cū hoc tn̄ ſtat tam ignis ꝙ̄ aeris caliditatē ſummā eſſe: nulla eniȝ in hoc eſt ꝯtradictio ꝙ eadē qualitas in ſūmo poſſit repiri in duobus ſubiectis ſpē differētib': ſicut pȝ. ¶ Ad ꝯtradictionē igit̄ formaliter rn̄dentes dicim' ꝙ qn̄. d. Cōmētator ꝙ ꝯtrarietas eſt magis ſenſibilis in extremis ꝙ̄ in medijs. Rn̄det̄ ꝙ illud hȝ veritatē de medijs per cōpoſitionē ex extremis: nō aūt hȝ locum de medijs per cōparationē: aqua aūt eſt mediū inter terrā ⁊ ignē ſcd̄o mō. Q̄d ſi dicatur ꝙ Cōmētator ⁊ pħs loquūtur d̄ medijs ſm̄ cōparatiōeȝ. q2 laudat illos q̄ poſuerūt aerē eē ſīm̄ vel aquā poti' ꝙ̄ illos q̄ poſuerunt ignē vel terraȝ. Rn̄det̄ ꝙ pħs loquit̄ ibi ſm̄ opiōnē antiquoꝝ q̄ credebāt aquaȝ ex quo eſt mediū ſm̄ ſitū: ⁊ ēt ſm̄ cōparatiōnē inter elm̄ta: ſicut teſtat̄ Cōmētator. 4. celi. cō. 26. ꝙ haberet min' ſenſibiles qualitates ꝙ̄ terra vel ignis: qd̄ tn̄ nō eſt verū maxime loquendo de aqua vt cōparat̄ terre in q̄litatib' alteratiuis: ſicut eſt frigiditas ⁊ hūiditas. Nulli. n. dubiū eſt ꝙ frigiditas aq̄ eſt magis ſenſibilis ꝙ̄ frigiditas terre. Si vero intelligat̄ ꝓpō Cōmētatoris ēt in iſtis medijs ſm̄ ſitū ⁊ cōparationem dicim' ꝯtrarietatē in medijs talib' eē min' ſenſibilē ꝙ̄ ſit ꝯtrarietas in extremis: veꝝ eſt quātū ad qualitates locaľ motiuas: q2 terra eſt grauis ſimpľr: aqua aūt eſt grauis in reſpectu. Siľr aer eſt leuis in reſpectu: ſed ignis eſt leuis ſimpľr: quo aūt ad qualitates alteratiuas nō credo illam ꝓpōneȝ eſſe vľr veraȝ in talibus medijs nō per ꝯpōneȝ extremoꝝ reſultātib': lȝ qn̄q3 verificari poſſit: ſicut caliditas ignis eſt magis ſenſibilis ꝙ̄ caliditas aeris: ſed ꝙ vľr verificet̄ hoc nō video. Et per hoc pȝ ad auctoritatē pħi ⁊ Cōmētatoris h̄ ſe. Sȝ ad auctoritatē eius. 2. de gn̄atiōe: iam dictū eſt. Iſta ſunt que ſentim' in hac mā: que lȝ noua videant̄: forte tn̄ ſunt ſatis antiqua: ſicut poteris intueri. Non me latet cōcordia modernioꝝ dicētiū aquā frigidiorem terra quātum ad gradū: terrā aūt frigidiorē quātū ad formā: atq2 multitudo forme inſequit̄ multitudinē mãe: tn̄ primū dictū eoꝝ nō credo veruȝ eſſe: q2 nō video quō poſſet teneri ſimplicitas in elemētis cum remiſſione alterius qualitatis per admixtionē cum ſuo cōtrario. Et tu magnifice dn̄e Marceantoni ſup hoc cōſiderabis: ſufficit mihi excitare intellectuȝ tuū in iſtis: tu aūt bonitate ingenij tui ⁊ ſolertia poteris facile veritatem intueri.

Cōm. 56. ¶ Ugeſima ꝯtradictio ē in cōmēto. 56. q2 ibi ponēs dr̄iaȝ inter ſīm̄ ⁊ mediū. d. ꝙ mediū eſt vtrūq3 extremū nō pura potētia. Hui' tn̄ oppoſitū reperit̄ in dictis eius. 10. meta. cō. 7. vbi loquēs de colorib' medijs. inquit ꝙ nō dȝ aliquis dicere ꝙ alij colores componūtur ex albo ⁊ nigro: qm̄ nigrum eſt priuatio albi. ſicut obſcuritas eſt priuatio lucis. ¶ Ad hoc ꝯſueuim' dicere limitando propoſitionē iſtaȝ Auer. que. d. ꝙ media cōponunt̄ ex extremis diſtinguēdo d̄ duplici medio: ſicut ipſemet diſtinguit. 4. celi. cōmē. 26. quoddaȝ eniȝ eſt medioȝ per

cōparationē: ſicut dicimus ꝙ aer eſt mediū per cōparationē īter graue ſimplr: et inter leue ſimplr: nam reſpectu ignis grauis eſt: reſpectu aque et terre eſt leuis: ꝓp hoc tñ non dicimus aerē eſſe cōpoſitū ex graui et leui: et ideo de talibus medijs loquēdo extrema non ſunt in actu permixto poſitiōe in eſſentia medioꝝ: ſed ſolū quātū ad denoiationē ſunt in eo: qꝛ talia media in cōparatione vnius extremi ſumunt denominationē alterius: aliud eſt mediū per realē cōpoſitionē ex extremis: et de talibus verificant̄ dictū Auer. hic: et .5. phyſi. cō. 6. 19. et 52. et 10. meta. cō. 23. vbi adducit rōnem demonſtratiuam ſuper hoc: ꝙ media inter cōtraria ſunt cōpoſita ex extremis. Aliter enim nō eſſet motus: et ſic in coloribus medijs ſunt colores extremi formalr in eſſe: tñ refracto: et iſta eſt indubitata ſnīa Cōmen. in hoc: quicquid dicat Burleus in hoc. Et quidā iuniores qui nouas phantaſias impoſuūt Auerro. Et tunc ad auctoritatē Auer. in oppoſitū dico. ꝙ noluit dicere ꝙ colores medij non cōponant̄ ex albo et nigro abſolute: ſicut male intellexit Burleus et ſequaces. Sed nō cōponunt̄ tanꝙ̄ ex duobus ꝑncipijs eque perfectis menſurantibus ſuū eſſe. Et hoc voluit dicere ibi phs et Cōmentator. qꝛ ibi volunt oſtendere ꝙ in omni genere eſt deuenire ad vnū primū qḋ eſt metrū: et menſura omniū que ſunt in illo genere: et ita in genere coloꝝ eſt color albus qui eſt metrū omniū aliorum colorū. Et qꝛ aliquis poſſet dicere ꝙ cum colores medij ſint cōpoſiti ex ambobus extremis .ſ. albo et nigro poſſet aliquis opinari: ꝙ tam albedo ꝙ̄ nigredo eſt mēſura aliorū: et ita non eſſet vnum primū metrū reſpectu omniū. Et Phs et Cōmētator videntes iſtam obiectionem excludunt eam dicentes ꝙ hoc nō pōt dici: qꝛ nigrū eſt priuatio albi: ſicut tenebra eſt priuatio lucis: mō ratio menſurandi cōpetit habitui nō priuationi: iuxta illud phi. ꝓmo de aīa. 85. Rectum eſt iudex ſui et obliqui: et ꝙ iſta fuerit mens Auer. oſtendūt verba ſua ſequentia: qꝛ vbi dixit: ꝙ non debet aliquis dicere ꝙ alij colores componunt̄ ex albo et nigro: qm̄ nigrū eſt priuatio albi: ſicut obſcuritas eſt priuatio lucis: ſtatim ſubdit: ergo in coloribus non eſt principium et menſura: niſi vnum. Bene igit̄ diximus gloſando colores medios non componi ex extremis tanꝙ̄ ex duabus mēſuris: non tamen abſolute ſunt incompoſiti quantum ad eſſe.

¶ Uigeſima prima cōtradictio eſt in eodē cōmen. 56. qꝛ ibi. d. ꝙ ſubiectum eſt in potentia pura vtrunqꝫ extremum: huius tñ oppoſitum dicere videt̄ infra in cōmen. 82. primi phyſi. ¶ Ad hoc eſt dicendum diſtinguēdo de duplici ſubiecto primo et ſecūdo. Sicut ipſemet diſtinguit in cōmen. illo. 82. Et loquendo de primo ſubiecto qḋ verius appellatur prima materia ꝙ̄ ſubiectum (vt ſtatim dicaꝫ:) tale eſt in potentia pura vtrūqꝫ extremum. Et tale ſubiectū Cōmen. diſtinxit cōtra medium in hoc cōmen. 56. Sed loquendo de ſecundo ſubiecto qḋ vere ſubiectum dicitur tale non eſt in pura potentia vtrūqꝫ extremis qꝛ tale eſt in actu: aut modo medio inter actum et potentiam. ¶ Dixi autem notabiliter primum ſubiectum: qḋ eſt in pura potentia vtrūqꝫ extremū rectius dici materiam ꝙ̄ ſubiectum: et per oppoſitū ſc̄m ſubiectum rectius appellari ſubiectum ꝙ̄ materiam. Et iſta fuit ſententia phi ad principium primi meteororum: vt ibi deducit Alexander ſuper illo verbo: quare accidentiū circa ipſum ignem quidē et terram

& ſingenea his: vt in materie ſpecie: opʒ putare eoꝝ que fiũt: ſubiectũ
enim & patiens appellamus hoc modo: & iſta etiaʒ eſt ſententia luci/
diſſimi Themiſtij in paraphraſi ſuper p̄mo phyſi. in digreſſione quaʒ
facit de potẽtia materie & eius priuatione. Nomen materie cum poten
tia & priuatione eſt. dicit enim materia earum rerūʒ: que nondũ orte
aut facte ſunt. vnde ſi cõſideremus materiã: vt eſt priuata forma. ſic
materia recte dicit. Sed cum accipit pro ſubiecto: vt ſic cum priua/
tione non eſt: vnde materia ex qua generat homo anteq̄ hoīs formã
recipiat materia recte nuncupatur: ſed vbi forma hominis eſt affecta
non amplius vt ſic materia dicit ſed ſubiectũ. vnde auctoritate Boe
thĳ materia qualitatibus informata non amplius materia remanet.
Nam ſm ſe informis eſt: & ſpeciebus omnib' caret: ſed adhibitis qua/
litatibus materia abit in ſubiectis. Et propter hoc dixit etiam Auer.
imitando iſtam ſententiam in. 2. cap. de ſubſtantia orbis: & in. 8. me/
taph. cõmen. 12. q̄ celuʒ rectius dicit ſubiectũ q̄ materia: q2 videbat
in celo non eſſe materiã: que ſit in potẽtia pura vtrũq; extremũ: ſicut
ſonat ratio materie: nec eſt ibi priuatio forme ſbalis ad quã ſit in po/
tentia: que p̄uatio importat per nomẽ materie ex ſnīa Themiſtij: ſʒ q2
ſemper eſt actu ſub ſua forma: ideo rectius dr̄ ſubm̄ q̄ mã. Accedit ad
hoc: q2 mã etiã eſt ex quo fit aliq̄d: vt in exiſtẽte. 2. phy. 27. Sʒ q2 for/
ma celi nõ educit de potẽtia eius: cũ ſit abſtracta: hinc etiã dictũ eſt q̄
& bene celũ rectius ſubiectũ q̄ materiam dici.
¶ Uigeſimaſeda cõtradictio eſt in cõ. 60. vbi. d. q̄ illd̄ qd̄ de generat
eſt mã huiꝰ tñ oppoſitũ. d. ipſe infra. cõ. 64. & . 7. meta. 23. & . 26. & . 25.
vbi hʒ q̄ de gñatum eſt cõpoſitũ: & mã & forma generant p accñs. Niſi
dicat q̄ aliq̄d vere gñari dupl'r ſumit ſubiectiue & terminatiue. ſbm eñ
gñationis de dr̄ gñari. put. vʒ. eſt fundamentũ deferẽs gñationẽ: naʒ
cũ motus ſit vere in mobili nõ in motore: nec in forma q̄ acquirit: vt
accidẽs in ſubo: ideo mobile dʒ denoĩari a motu: vñ Cõmẽ. 5. phyſi.
cõ. 3. Cũ motũ eſt aliud ab eo ad qd̄ eſt motus & eſt forma. manifeſtũ
eſt q̄ motus eſt in moto non in illo ad qd̄ eſt motus & eſt forma: ſicut
igit paſſio vere denoĩat paſſum: ſic motus vere denoĩat mobile: & ideo
cũ mã ſit vere ſubm̄ gñationis: ideo veriſſime dr̄ gñari. ¶ Aliomodo
aliquid dr̄ gñari terminatiue: q2. vʒ. tale accipit eſſe per gñationẽ: &
modus iſte eſt famoſior: & de iſto loquutus fuit phs in. 7. meta. tex. cõ.
27. & . 32. vbi. d. q̄ illd̄ qd̄ fit: opʒ q̄ ſit diuiſibile ſemper: & qd̄ nõ ſit ea
nec ſphera ſʒ enea ſphera. Et Cõmẽ. in cõ. 26. ibidẽ. d. q̄ agẽs facit ex
alio aliud nõ aliud in alio. facit eniʒ ex mã formatũ non in mã formã:
& ſm iſtũ modũ verificat dictũ ſuum q̄ cõpoſitũ vere & per ſe generat:
materia aũt & forma per accidẽs. primus igit modus eſt verior: & ſcdꝰ
eſt famoſior. valeãt igit qui dicũt q̄ materia non põt dici aliquo mō
generari. dicũt eniʒ q̄ iſta diſtinctio poſita nunq̄ invẽta eſt in Ariſt.
nec in Auer. ſed videant iſti queſo preſens cõmen. 60. primi phyſi. &
inuenient q̄ omne generatũ ſemper indiget aliquo ſubiecto: & eſt illd̄
qd̄ in rei veritate dr̄ generari. ſ. in tempore in quo generat in actu: ge
neratum eniʒ cõpletuʒ fuit generatũ & nõ eſt in actu. generatio igitur
ſm q̄ eſt motus neceſſario hʒ ſubiectuʒ: & eſt illud qd̄ dr̄ generari in actu:
hec ille formaliter. Et in eodẽ cõmento: parũ infra. d. recipiẽs formaʒ
hoĩs eſt illud qd̄ in rei veritate dr̄ generari. ſ. illud in quo inuenit iſte

motus.ꝛ reddens cauſaꝫ ſubdit:motus enim dꝫ eſſe in ſubiecto:ſicut
diximus.Recte igit̃ diximus nos.ꝙ p̄mus modus eſt verioꝛ: ꝛ ſc̄ds
eſt famoſioꝛ:ꝛ hoc ꝓuenit pp latentiã materie: que eſt ſubm̃ generatio
nis.Et ideo ꝓuenit ꝙ ſubm̃ generationis modo denoiatur gn̄ari ſm̃
famoſitatē:licet vere generet̃ modo expoſito.
¶ Uigeſimatertia cōtradictio eſt in cō.62.vbi dicere vr̃ gn̄ationem Cōmē.62.
ſucceſſiue fieri.inquit eniꝫ ꝙ ptes oppoſiti ſucceſſiue recedūt a ſubo ꝛ
fiūt in ipſo partes gn̄ati:ꝛ ſilr̃ eſt in ſ̄ba:in ſpermate em̄ apud gn̄atio/
neꝫ hois nō ceſſant ptes ſpermatis recedere.ꝛ partes fieri hois: donec
forma humana perficiat̃.ꝛ hoc ſi forma hois recipit partitionē.Et hu/
ius tm̄ oppoſitū reperit̃ in dictis ſuis ſuper.6.phy.cōmē.32.vbi vult
gn̄ationē fieri ſubito:ꝛ ꝙ nō eſt motus:ſed finis motus.Debes ſcire
ex ſnīa Auer.ꝙ gn̄atio ſumit̃ duplr̃.p̄mo pro aggregato ex alteratiōe
preuia ꝛ ex ſubito ꝓuentu forme.alio mō pro ſubito ꝓuētu forme tm̄.
iſta diſtinctio colligit̃ ex cō.59.ſexti.phy.Ulterius ſcias Auer.tenuiſ
ſe oēm formā nālem extenſaꝫ eſſe ad ſubiecti extenſionē:ſicut pōt vi/
deri ab ipſo primo caplo de ſub̄a orbis.Ulterius notare debes Auer.
poſuiſſe minima nālia in rebus nālibus. datur em̄ minima caro p̄mo
phyſi.38.ꝛ alibi infinities.Dubiū tn̄ arduū eſt an de intētione Auer.
in formis intēſibilibus ꝛ remiſſibilib⁹:ſicut ſunt forme elemētoꝝ ſm̃
ipſuꝫ ſit dare minimū:ſicut etiā dubiū eſt verū in qualitatib⁹ haben
tibus cōtrariū ſit dare minimū ex parte forme.ꝛ in hoc eſt magna di/
ſcordia apud viros magnos:aliqui voluerūt dari minimū ignē geni/
tum:ita ꝙ volūt generationē elementi fieri iſto modo. imaginant̃ ꝙ
p̄mo inducit̃ minimū ignis in mā:ſed poſt illud minimuꝫ imaginant̃
gn̄ationē elnti fieri ſucceſſiue per partē ante partē in infinitū: vn̄ iſti
ꝓn̄r dicūt ꝙ etiā in qualitatib⁹ elemētoꝝ eſt dare minimā quātitatē:
cui corn̄deat minimū alteratū eſſe:minimuꝫ generabile de forma ele
menti:ꝛ qꝛ poſt illud minimū qualitas per partē ante partē generat̃
ꝛ fit ita dicūt.de forma elnti poſt minimū gn̄abile ſui fit per partē an/
te partē in infinitū.Alij vero magne auctoritatis viri tenēt de intētione
Auer.formas elemētoꝝ cū ille intēſibiles ſint ꝛ remiſſibiles ſm̃ ipſuꝫ
ad intenſionē ꝛ remiſſionē ſuoꝝ accidentiuꝫ:ꝛ ſatis ꝓbabilr̃ videre
modo tenēt nō dari minimū ex parte forme in talib⁹:ꝛ ꝓn̄r tenēt ꝙ
in qualitatib⁹ ipſoꝝ elntoꝝ non eſt dare minima:imo tales q̄litates
inducunt̃ per partē ante partē in infinitū.ꝛ rō eſt iſta:qꝛ tales q̄lita
tes hn̄t cōtrariū:vbi aūt cōtrarietas ibi reſiſtētia:vbi aūt reſiſtētia
ibi de neceſſitate ſucceſſio:ſicut pꝫ in.4.phyſi.cō.71.ꝛ ita ſi dꝫ induci
minimus gradus caloris cū talis cōtrariū habeat quō in inſtāti in/
ducet̃ nō video.ꝛ in veritate iſtud argumentū apud me eſt ſatis effi/
cax pro iſta via:ꝛ multi q oppoſitā partē tenuerūt nō potuerūt eua/
dere ab hoc argumēto ſine incurſu in grauioꝛa incōuenientia.ꝛ ideo
ꝓbabilius vr̃ nobis tenere viā iſtā ad quā paucioꝛa incōueniētia ſe/
quunt̃:iuxta illud Cōmen.2.celi.cō.p̄mo. ex ſnīa Alexādri ſuſtētati
ſumus ſuper ſermonib⁹ iſtius viri:qꝛ inuenimus eos magis remotos
a cōtradictione:vn̄ dicimus nō dari minimā q̄litatē:loquēdo de qua/
litatibus hn̄tibus cōtrariū.ꝛ licet nō det̃ pp rōneꝫ dictā minima qua/
litas:tn̄ bene tenemus dari minimuꝫ alteratū:qꝛ in talibus dat̃ bene
minimū quo ad ſbm̃:non tn̄ quātuꝫ ad formaꝫ.Etſi adducat̃ auctitas

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Cõmen. in. 8. phy. cõ. 23. vbi dicit ꝙ in oĩ motu eſt dare primũ: ⁊ per ꝯñs in motu alterationis eſt dare primũ. ⁊ ita dabit minima q̃litas. Ad hoc dicimus ꝙ qñ in oĩ motu eſt dare p̄mũ v̄bũ eſt quãtũ ad ſbm⁊ nõ aũt vl'r hoc eſt verũ quãtũ ad formã: ⁊ ita dicimus ꝙ ĩ motu alte/ rationis eſt dare p̄mũ alteratũ: nõ p̄mã q̃litatẽ p alterationẽ inductã. ⁊ per iſtã gloſaʒ ſoluunt oẽs auctoritates: in quib⁹ Cõmẽ. vĩ ponere mi/ nimũ ĩ talib⁹ formis: q̃ varie ⁊ fere ĩfinite ſunt. Loquẽdo aũt de formis ſ͞bãlibus mixtoꝝ: q: ille ſunt vere ſbe: ⁊ nõ intendunt: neq; remittunt tales acquirunt partibil'r: ſʒ iſta partibilitas ⁊ ſucceſſio nõ hʒ attẽdi ſic: ꝙ cõtinue per partẽ ante partẽ in ĩfinitũ acq̃rant: ſʒ acquirunt p minima: prius eñ diſponit mã q̃litatiue ⁊ quãtitatiue: ⁊ deinde intro ducit vnũ minimũ forme in q̊ nõ eẽ forme p̄cedẽtis: ⁊ ſic de ſc͞do mini mo dicendũ eſt: ⁊ ſic intelligit dictũ Auer. hic dicẽtis ꝙ non ceſſant partes ſpermatis. Per partes eniʒ ſpermatis/ ⁊ hoĩs itelligit ipſe mĩ nima q̃ ſucceſſiue. i. vnũ poſt aliõ inducunt nõ ſucceſſiue: q: cõtinue.

¶ His igit ſtantib⁹: Rñdet ſoluẽdo ꝯtradictionẽ ꝙ loquẽdo de gñā/ tione ſimpliciũ taliũ fit ſucceſſiue ad modũ declaratũ ex hoc: tñ nõ ſe quet gñationẽ illã eẽ motũ: q: eſt fallacia ꝯñtis: q: vltra diuiſibilita/ tem forme req̃rit ꝙ ſbm motus ſit ens in actu ad hoc ꝙ ſit v̄e motus. vñ ẽt Linconiẽſis p̄mo poſte. in fine illius capli. ſi aũt eſt idẽ ſyllogi/ ſtica interrogatio ſup iſto exẽplo phi dicẽtis. ignẽ gñari in multiplica ta analogia. d. ꝙ in ſimplicib⁹ forma generata induit parteʒ materie poſt partẽ ſucceſſiue: q: pars generãti ꝓpinquior citius preparat ad receptionẽ forme ſbalis: vnde prius recipit eam q̃ pars remotior: ſed inquit ꝙ cũ pars aliqua recipit formã ſbalem non vltra recipit inten ſionẽ/ in prima forma recepta: ſed ſi forma accidẽtalis fuerit recepta in aliquo: põt intendi ſucceſſiue/ vſq; ad ſummuʒ caloris: ⁊ erit alte/ ratio ſucceſſiua: ⁊ per diuerſitatẽ: ⁊ diuiſibilitatẽ caloris ⁊ etiã ꝓpter receptionẽ partis eius poſt partẽ in parte ſua: ⁊ hãc ſucceſſioneʒ/ que eſt per diuerſitatẽ vel diuiſibilitateʒ forme recepta non hʒ generatio: tamen generatio ſubſtãtie bene hʒ ſucceſſionẽ: que eſt per diuiſibilita tem materie recipientis formaʒ ſubſtantialẽ in parte ſua poſt partẽ. Et per iſta dicta Linconiẽſis voluerunt aliqui cõcordare: q̃ñ gene/ ratio ſit ſucceſſiua: ⁊ q̃ñ ſucceſſione caret: ſed iudicio meo iſtud non põt ſtare quantũ ad oĩa. nam ſm Auer. in formis ſimplicium põt eſſe ſucceſſio in forma recepta: q: ipſe tenet ꝙ forme elementoꝝ intendun tur ⁊ remittunt: ⁊ ideo adhuc remanet difficultas qualiter generatio forme elementi ab alteratione diſtinguat cũ vtrobiq; ſit vtraq; ſuc/ ceſſio: maxime ſm ſecundã viam. Et ꝓpter hoc dicimus ꝙ differẽtia eſt ex parte ſubiecti: ⁊ ex parte termini: q: ſubiectuʒ generationis eſt ens in potentia: alterationis vero ſubiectum eſt ens in actu: ſimiliter terminus vnius eſt ſubſtantia: aut modo loquendi Cõmentatoris id qđ eſt medium inter ſubſtantiaʒ ⁊ accidens: alterius vero terminus eſt qualitas: ſi igitur generatio ſumatur pro aggregato ex alteratio/ ne preuia ⁊ ſubito ꝓuentu forme in formis mixtoruʒ ſucceſſio eſt quã/ tum ad alterationem: ſed generatio pro ſubito ꝓuentu forme in tali/ bus fit ſubito: ſicut patet per Cõmenta. 6. phy. 59. de carne. in ſimpli cibus aũt dicas ꝯñter: iuxta alteram duarũ viarũ: quarum p̄ma cõ munior ⁊ ſc͞da verior: vt mihi datur cernere.

¶ Uigeſimaquarta cōtradictio eſt in cō.69.ꝓmi phy.ibi enim.d.ꝙ Cō.69.
primū ꝓncipiū in hoc gñe non potuit ſciri in hac ſcia:ſicut ꝓmū ſubm.
per ꝓmum aūt ꝓncipiū intelligit primā formā:que deus eſt. Huius tñ
oppoſitū reperiť cō.vlt.in hoc ꝓmo.ꝛ cō.3.octaui phy.vbi hʒ cōtra
Auic.hec vba:ꝛ qḋ exiſtimauit Auic.ꝙ diuinus dʒ demr̄are primum
ꝓncipiū eſſe eſt falſuʒ:ꝛ accedit ad hoc ꝙ ꝓmuʒ ſubm fuit ſcitū in ſcia
nāli demr̄atione ſigni:ſʒ ſbe ſeparare ſm ipſuʒ:ꝛ per ꝯñs ꝓma forma:
que eſt ꝓmuʒ ꝓncipiū in ſcia nāli demonſtraŕ demr̄atione ſigni:ꝛ̃ pri
mum ꝓncipiū pōt ſciri in hac ſcia:ſicut potuit ſciri ꝓmū ſubm:cuius
oppoſitū ipſe dicit.Et ad hoc aliqui de nouo incipiētes phari dixerūt
de intētione Auer.metaphyſicū poſſe demr̄are ſbas ſeparatas eē de/
monſtratione ſigni:ſʒ dixerūt ꝙ altiori modo ꝙ̄ ſit mediū naturale.
nālis eniʒ demr̄atione ſigni in.8.phy.ꝓbat primū motorē eſſe.ſed di
uinus in.12.meta.demonſtrat ꝓmā formā eſſe:q̄ eſt idē re cū ꝓmo mo
tore.Et cōfirmāt hoc aucītate Cōmen.12.meta.cō.5.ꝛ.6.ꝛ.3.meta.
cō.3.ſed iſtud eſt dictū erroneū ꝛ nullo modo pōt ſtare qḋ dicūt.Et
ratio eſt iſta:q: ſm Auer.ꝓmo phy.cō.vlti.ꝛ ſc̄do phyſi.cō.22.ꝛ.26.
Nulla ſcia ſiue vl̄is fuerit ſiue particularis demonſtrat ſuuʒ ſubm eſſe
aliquo genere demonſtrationis.ꝛ ratio eſt.q: vt ipſe.d.ſubm in quali
bet ſciētia ſupponiť tanꝙ̄ notū:vel q: ipſum de ſe eſt notū:vel q: aſſu
mitur ex alia ſcia tanꝙ̄ notū.tunc ſic ꝓma forma:vt prima forma eſt
ſubiectū in metaphyſica.modo loquēdo Auer.de ſubiecto ſiue ſit ade
quatum ſiue ꝓncipalior pars ſubiectiua.ergo ꝓmaʒ formā eē:vt ſic di
uinus non pōt demonſtrare.Et ideo aliter nobis viſuʒ eſt dicere repe
tentes ea que diximus a ꝓncipio ꝙ de duabus ꝓmis cauſis cōſiderat
nālis.ſ.de ꝓmo motore:ꝛ de ꝓma mā.De ꝓma aūt forma:ꝛ de ꝓmo fine
cōſiderat diuinus.nā vt ſcribit Cōmen.7.meta.cō.9.in nāli phia po
tuit cognoſci ꝓma materia:non aūt ꝓma forma.ꝛ ratio eſt iſta:q: ex
trāſmutatione ſbali:que eſt actio materie:vt ipſe dicit:mā oium ma/
terialiū ſciri potuit:vtpote ex medio cōmuni in quo oīa iſta inferiora
cōmunicant participatione materie:ſʒ forme rerū naturaliū:q: plu/
res ſunt:ꝛ nō hn̄t vnā actionē eādem:ideo nō potuit nālis ex actioni/
bus formarū in ſcia nāli demonſtrare primā formam eſſe. cōſideratio
autem de forma inducens ad primam formam eſt conſideratio de for
ma:vt eſt ſuba:nālis aūt non ſic conſiderat.Et forte iſta verba male
intellecta fuerūt cauſa illius opinionis adducere.Sʒ aduerte ꝙ diui
nus bene declarat ꝓmum principiū ꝙ ſit forma ꝛ finis oium entiuʒ:ꝛ ĥ
hoc eſt poſtꝙ̄ accepit pro cōſtanti a naturali pho:ꝙ mouens eternam
ſubſtantiā eſt abſtractū a mā.diuinus eniʒ tūc eſſe dei declarat:ꝛ eſt
prima forma:ꝛ ꝓmus finis:ꝛ primū efficiēs omniū entiuʒ.Bene igiť
tenemus de mente Auer.ꝙ poſtꝙ̄ naturalis via motus demonſtrauit
ſubſtantias abſtractas eſſe.tunc diuinus declarat ꝙ tales abſtracte
ſubſtantie ſunt principia ſenſibiliū ſubſtantiarū:vt ſubſtātie ſunt ſub
ratione finis ꝛ ſub rōne forme:nunꝙ̄ tñ cōcedimus diuinum demon/
ſtrare ꝓmam formā eſſe demonſtratione ſigni:ſicut fatui ſibi imponūt:
q: impoſe eſt ſciam aliquā hr̄e rōnem formalē ſui ſubiecti ignotā:mo
do vt dixi ſubſtātie abſtracte ſunt ſubm in metaphyſica:non vt ſunt
motrices:ſed vt ſunt forma ꝛ finis oium.Et licet Cōmentator dicat
ſc̄do met.cōmē.4.ꝙ ꝓma cauſa omniū entiū declarat in ſciētia nālis

illud tñ nō opꝫ intelligi inquantū oīum entiū abſolute cōtracte.vꝫ.
vt eſt prima cā oīum entiū ſenſibiliū ⁊ mobiliū. Naturalis enim for/
malr demōſtrat primū motorē eſſe qui eſt primū ens:non tñ formalr
demōſtrat primū ens eſſe:vt ſic. Et ex hoc colligas de intētiōe Cōmē
tatoris phiam naturalē nō demōſtrare ſubiectū formale metaphice:
ſed materiale tm̄. Nam ſc̄m formale metaphice:ſicut ſūt ſeparate:vt
ſunt finis ⁊ forma:⁊ ſub iſtis rōnibus nō demonſtrant eſſe in ſcia na/
turali:ſicut expreſſe ſcribit Cōmētator in cōmentis allegatis.vꝫ.cō/
men.9.7.meta.⁊ cōmē.5.duodecimi meta.⁊.7.meta.cōmen.5.dicit
etiā ꝙ prima qꝺ in ſcia nāli deducit in cognitionē piē māe ⁊ formaꝝ
naturaliū:⁊ primi motoris:ſꝫ prima qꝺ in ſciētia diuina pducit in co/
gnitionē prime forme oīum entiū ⁊ vltimū finem; ſed cōtra hoc ma/
gnificentia tua ſubtiliſſime dubitauit:nam ſm̄ Auerroim.12.meta.
cōmento.5.⁊.6.⁊.10.meta.cōmen.7.idem eſt primū mouens; prima
forma:⁊ primus finis.ſi igitur naturalis demōſtrat primuꝫ motorem
eſſe:ergo poterit etiā demōſtrare primā formā ⁊ primū finem. Et ad
hoc dico iuxta doctrinā Auer.12.meta.cōmē.6.ſtat aliqua eſſe ſubie/
cto eadē:que tamē ꝓprijs rōnibus ſunt diſtincta:⁊ ſic eſt in caſu iſto
licet enīꝫ primus motor:⁊ prima forma:⁊ primus finis ſint eadē ſub/
iecto:nō ſunt tamen rōnibus formalibus eadē. Et ideo ſtat vnum ⁊
idem obiectū ſub vna rōne cōſiderari ab vna ſcia:⁊ ſm̄ aliā rōneꝫ cō
ſiderari ab alia ſcia:ſicut teſtatur Cōmentator.2.phyſi.cōmento.71.
Et per hoc ſoluit argumentū ſubtilis doctoris qꝺ adduxit.q.4.in ſe/
xto meta.inquit enim:ſi nālis demonſtrat ſc̄m metaphice:tunc phia
naturalis eſſet prior diuina:qꝺ falſum eſt. Et ad hoc dicimus nos ꝙ
hoc argumentū demōſtraret ſi naturalis formale ſubiectū metaphice
demōſtraret;qꝛ ſi tale demōſtraret nō poſſet illud a poſteriori demō/
ſtrare:qꝛ vt dixit Cōmētator cōſideratio de forma que inducit ad pri
mam formā eſt conſideratio vt forma eſt ſubſtātia:non vt forma eſt
naturalis. Relinqueret igitur ꝙ illa demōſtratio fieret a priori:⁊ ita
naturalis haberet aliquā rationē priorē ſimpliciter per quā demon/
ſtrare poſſet primū ſubiectū diuine ſciētie:qꝺ eſt merum impoſſe:⁊ ſic
naturalis eſſet ſcia ſimplr prior.nunc aūt naturalis nō demonſtrat
niſi ſubiectū māle metaphice:qꝛ demōſtrat primū motorē eſſe:qui eſt
ſubiectū materiale diuine ſcie:qꝛ illud qꝺ eſt primus motor eſt ſc̄m
materiale.prima aūt forma ⁊ primus finis eſt ſc̄m formale. Ad ſc̄ꝫ
igitur materiale nālis hꝫ mediuꝫ a poſteriori:⁊ illud eſt motus.⁊ ſic
ex quo nālis māle ſubiectū ſcie diuine eſſe demōſtrat a poſteriori:ſeq
tur ꝙ ſit prior via doctrine:nō aūt ſimplr:qꝛ ſubiectū formale eius
nec a priori:nec a poſteriori naturalis demōſtrare pōt;⁊ ad hec non
aduertunt moderni:ſicut noſtis. ¶ Et tunc dubitabis:cum ſubiectū
formale metaphyſice nō videat oīno notum eſſe:videt igitur ꝙ ī ali/
qua ſcientia demōſtrari poſſit:in nulla aūt ſciētia videt demonſtrari
poſſe:niſi in metaphyſica:ergo prior opinio vera. Et ad hoc dicimus
cum Ariſto.noſtro ⁊ Themiſtio ⁊ Auerroi.2.poſterioꝝ.t.cō.noni.ꝙ
talia ſubiecta ſciarū demōſtrari nō pñt:ſꝫ ſi indigeāt aliqua notifica/
tione:illa nō erit demrātio:ſꝫ inferior ad illā:⁊ ad ſyllm cathegoricū.
vnde Themiſtius ibi hꝫ iſta aurea verba:q̄ volut adducere pp quoſdā
ꝑuerſores Ari.⁊ bonaꝝ lrāꝝ.ingt enīꝫ in.11.ca.hec verba. At queꝝ

ſe ſunt nec alio inſunt in his eadē ratio obſeruari nō pōt. q̄. vʒ. demō
ſtrari poſſint q̄ ſint q̄ res alteri inherētes de quibus ſupra locutꝰ fue
rat in verbis imediate p̄cedentibus. Et reddens cauſam ſubdit quia
cauſam ſuperiorē nō habent per quam mōſtrent: cuiuſmodi ſunt ſua
ſcientiis ſingulis ſubiecta: que tum vt ſint tum quid ſint certum ⁊ cō
ſtitutum eſſe neceſſe eſt: nec alio modo cognobiliora euadunt q̄ aut
inductione aut fide aliqua: aut periculo: demōſtratione nō euadunt.
⁊ hoc eſt qḋ. d. Cōmentator etiā. 4. celi. cōmē. 22. Alia eſt latentia q̄
indiget ſyllogiſmo: ⁊ alia eſt latētia que indiget inductiōe: ⁊. 2. phyſ.
cōmē. 3. dixit q̄ ſyllī hypothetici p̄ naturā ſumuntur in declaratione
illoꝝ que indigent modicula innuitione: ſicut vſitat diuiſio ⁊ indu
ctio: per talia enim nullū oīno ignotū naturalr̄ oſtēdi pōt: q: aūt impli
cat cōtradictionē aliqḋ ſbm in ſcīa i qua eſt ſbm eſſe oīno ignotum na
turalr̄: q: tunc nō eſſet ſbm cum de ſbto opʒ p̄cognoſcere qd ⁊ q: ſi tū
cōtingat ſbm illud aliqualr̄ indigere aliqua declaratiōe: illud fiet p̄ di
ſciplinē maneriem. ⁊ nō per viam doctrine: ſicut eſt triplex genus demō
ſtratiōis. ⁊ hoc etiam eſt de itentiōe Auer. manifeſte in primo prioꝝ in
diſgreſſiōe de ſyllogiſmis hypotheticis. dicamus ergo diuinum ſbm
ſuum formale habito ⁊ recepto pro cōſtanti a naturali ſbto ſuo mālī. de
clarare illud poſſe aliqua fide aliquo periculo aliqua iductione. vt di
cit Ariſt. ⁊ Themiſtius locis allegatis: ſed dicimus ipſum tale demr̄a
re non poſſe. vnde Cōmētator cōmē. 5. 12. meta. d. q̄ p̄mus phs decla
rat abſtractū eſſe q̄ eſt principiū ſbe ſenſibilis: ſed poſtq̄ accepit pro
cōceſſo hmōi eſſe ſbam a nālī. Ecce qḋ dicit declarat: ⁊ non demrat: q:
ſm Ariſto. expreſſe. 2. poſte. t. c. 9. talia opʒ ſupponere: vt ſint: ⁊ quid
ſint. ⁊ ſi idigeant aliqua declaratione opʒ ea alio mō ſupple q̄ demō
ſtratiuo ea nota facere: ſicut bene expoſuit ibi Themiſtius ⁊ Cōmen.
vnde ſi queras exemplū quomō pōt declarare diuinus ex ꝯſideratio
ne ſbe: vt ens ⁊ primā formā eſſe. dico p̄ ſyllm̄ hypotheticum p̄ nām: ſic
arguēdo. ſi ſbe que ſunt entia p̄ pticipationē ſunt primū ens eſt ⁊ pri
ma forma eſt: ſed ſbe p̄ pticipationē entes ſunt: ḡ primū ens eſt: ⁊ p̄ma
forma eſt. iſta eſt declaratio nō demōſtratio: eſt iſtuſtio eſt fides aliqua
nō vera ꝓbatio: q: ſyllō iſte hʒ adduci ad cōfirmandū ea q̄ indigent
aliqua ſuaſione: ⁊ nō ad ꝓbandū naturalr̄ ignota.

¶ Uigeſima quīta ꝯtradictio eſt in cōmē. 70. vbi. d. q̄ potētia mãe nō Cōmē. 70.
eſt de eēntia mãe. ⁊ p̄ ca. de ſba orbis. d. oppoſitum. ingt. n. q̄ potētia
eſt dfia ſbalis mãe. ⁊ ad hoc qdā Auerroiſte dixerūt in mā duplicem
eſſe potētiā vnā q̄ eſt potētia receptiua forme: ⁊ eſt altera ps cōpoſiti:
⁊ illa potētia eſt ſba mãe: ⁊ eēntia eiꝰ. ⁊ de hac locutꝰ fuit phs. 8. met.
t. cō. 15. vbi reddēs cām quō ex mā ⁊ forma fiat vnū. d. q̄ nulla alia ē
niſi q: mā eſt potētia: ⁊ forma eſt actꝰ: ⁊ ex actu aūt ⁊ potētia fit per ſe
vnū. Et de hac locutꝰ eſt Cōmē. p̄io ca. de ſba orbis. q̄ñ dixit potētiā
eſſe dfiam ſbalē mãe. Aliā dixerūt potentiā eſſe in mā qua reſpicit po
tentiā actiuā agentis per quā potentiā deducit de potētia in actum vt
actu imprimat ſibi formā: ⁊ illa potētia qua ſic reſpicit agēs eſt de ge
nere relonis: ⁊ eſt quedā ꝓprietas ꝯñs eēntiā mãe: ⁊ de hac potētia
dicūt locutū fuiſſe Auer. in hoc cō. 70. vñ dixit q̄ potētia nō eſt in eēn
tia mãe: q: tūc mā eſſet de p̄dicamēto ad aliqd. Alij dixerūt in mā du
plicē eſſe potētiā remotā ⁊ ꝓpinquā: ſicut ē ſnia Cōmē. p̄ celi cō. 110.

⁊.4.phy.cō.120.⁊ tūc dixerūt potentiā remotā eſſe de eſſentia mãe
ſcdam vero dixerūt eſſe relonem:⁊ ſic ↄcordant dicta Cōmētatoris.
Alij dixerūt diſtinguētes de duplici potētia vna eſt abſoluta:⁊ hāc di
cunt eſſe ꝓpriā mãe paſſionē.⁊ dicūt eā eſſe abſolutā nō q͛ꝑ talē mã
nulla rōne relatiua ſit ad opationē:ſꝫ eo ꝙ reſpicit generatim. Et in/
differenter oē genus oēmq; ſpēm:ac oē indiuiduū formet ⁊ dicūt hāc
potentiā eſſe propriā mãe naturalitatē. Aliā vero dicūt potētiā eſſe re
ſpectiuā:que nō vna rōne eſt:ſꝫ ſi ad formā genericā generalis eſt:ſi
ad ſpecificā ſpecifica:ſi ad indiuidua indiuidualis.prio igit͛ modo po
tētia eſt dr̄ia ſubſtātialis:vel loco dr̄e poſita:ſecūdo modo eſt rela/
tio:⁊ dicūt potentiā ſcdo mō dictā eſſe generabilē ⁊ corruptibilē om
nino.Et ideo dicūt iſtā ſcdaꝫ potentiā differre a mã. Iſta ſunt dicta
olum fere Auerroiſtaꝝ vſq; ad noſtra tēpora. Et lꝫ nos fecerim⁹ pli/
xam ſatis queſtionē hoc mō ſup iſto loco vbi diffuſe ſatis mãm iſtam
ptractauim⁹. Nunc tamen quedā breuiter volo colligere ꝓ vtilitate
veſtra:⁊ ꝓ inquiſitione veritatis:⁊ q͛ oīs cōtradictor ſup inquiſitione
veritatis in primis excuſandus eſt. Dico ſalua reuerētia oīuꝫ taliter
opinantiū ꝙ ipſi nō habēt mentem Auerrois:nec recte gloſant eius
verba:oēs iſte tres reſponſiones cōcordant ſup hoc puncto ꝙ in ma
teria eſt duplex potentia:vna que eſt relatio:⁊ alia que eſt diſtincta a
relatione:⁊ per cōſequēs illa eſt abſoluta.omne eniꝫ ens diſtinctū cō
tra relationē eſt ens abſolutū:ſꝫ iſtud eſt purus error:⁊ cōtra oēs peri
pathericos. Nam quero de potētia illa abſoluta quid ſit vtrū ſit po/
tentia actiua an potentia paſſiua:an vt alij dicūt ſit aliqua potentia
obiectiua:⁊ ſi fingendi dareꝫ licētia non poſſet in caſu verificari:niſi
alterū iſtorū nō eſt dicendū ꝙ ſit potentia actiua: q͛ oēs dicunt ꝙ ꝑ
iſtam potentiā mã recipit formā:nec obiectiua: q͛ ſi obiectiua iſta ē
res relatiua ad actum entitatiuū:⁊ per cōſequens nō eſt abſoluta:ſi
paſſiua ſicut dicere videnꝫ omnes:⁊ tunc arguaꝫ ſic.potentia paſſiua
nō eſt aliquid abſolutū: q͛ ſuum eſſe eſt ad aliud ſe habere.nam potē
tia paſſiua eſt principiū trāſmutādi ab altero inquantū alterū:patet
autē ꝙ hoc importat reſpectū ad actū receptū ab agente:⁊ vt ab agēte
ſicut potentia actiua importat reſpectū ad actū:⁊ vt imprimiꝫ in paſ/
ſum:vt in paſſum quelibet igitur potentia reſpectiua eſt:⁊ ergo vti di/
ſtinctione(vbi nō opus eſt)eſt diſtinguere de lana caprina. Preterea
ſpecialiter contra tertiā viam falſum eſt ꝙ potētia reſpectiua ſit cor/
ruptibilis oīno. Nam potētia reſpectiua ſpecifica ⁊ generica ſunt eter
ne ſimplr̄:⁊ a parte ante:⁊ a parte poſt reſpectu ꝑmi terminiꝫ ad queꝫ
primo referunꝫ eum ſpecies ſint eterne ꝑm phos.bene verū eſt ꝙ po/
tentie iſte reſpectu forme indiuidualis quaꝫ per accidens ⁊ ſecunda/
rio reſpiciunt ſunt corruptibiles per accidēs:⁊ a parte poſt tantū:ſicut
recte declarat Cōmē.prio celi.cō.120.⁊.4.phy.cō.120. Et ꝓp hoc ali/
ter nobis viſum eſt dicere ꝙ quelibet potentia in materia exiſtens re
ſpectiua eſt. Et vlterius dico potentiā iſtam vno modo eſſe de eſſentia
materie:⁊ alio modo minime.vnde indubitanter credo Auerroim
imitatum fuiſſe Themiſtiuꝫ in ſua diſgreſſione ſpeciali ⁊ aurea quaꝫ
facit ſuper primo phyſi. Cuius opinio vt ſummatiꝫ dicā/cōſiſtit in hoc
puncto. Materia duplr̄ pōt cōſiderari.vno modo in ſe:⁊ quo ad ſua
predicata:que in ſuo eſſe quidditatiuo ſibi attribuuntur:⁊ ſic cum ma

teria ſit quoddā ens abſolutū: cum ſubſtātia ſit: ſic nō includit q̈dita
tiue ⁊ eſſentialr̄ aliquē modū potentie: neqȝ remotā: neqȝ ꝓpinquā:
neqȝ paſſiuā: neqȝ actiuā: neqȝ obiectiuā. Nam vt dixit Aui. 5. ſue me
ta. Equinitas eſt tantū equinitas: nec vna: nec plures: nec ſingula/
ris: nec vlis: nec actu: nec potētia. Et iſtā primā ꝯſiderationē ſubtiles
nominauere p̄mū ſignū nature. Alia eſt ꝯſideratio mãe: vt hȝ cōpa
rationē ad alia ⁊ ad ipſaȝ formā quā recipit: ⁊ ad agens a quo ipſam
formā recipit: ⁊ in tali cōſideratione: que cōſideratio in cōparatione
conſiſtit ipſa materia includit q̈diditatiue ipſam potentiā: que poten
tia eſt potētia paſſiua: que potētia paſſiua nō eſt res abſoluta: imo ē
relatio quedā que identificat̄ realr̄ cū eſſentia materie: ⁊ eſt dr̄ia ſub
ſtantialis materie: eo modo quo Auerrois loquit̄ de dr̄ijs cum dixit.
Actus ⁊ potētia ſunt dr̄e valde oppoſite entis: ⁊ circuunt oē genus.
Declaraui enīȝ alias de intentione Cōmētatoris duplex eſſe genus: ⁊
duplices eſſe dr̄ias. ſ. p analogiā: ⁊ p vniuocationē: vñ ens ſm ipſum
genus ē analogū: ita actus ⁊ potētia ſunt dr̄e analogice entis: quas
moderniores modales dr̄ias nūcupauere: ens igit̄ per potentiā cōſti/
tuit materiā: ſicut ens per actū cōſtituit formam: vñ phs. 12. meta. t.
cō. 8. volēs declarare qd̄ ſit eſſe materie: diuidit primo eſſe p potētiā ⁊
actū: ⁊ cōcludit mām eſſe ens in potētia. Et ſi cōſideret̄ ꝓbatio phī ⁊
ꝓceſſus ei9 loquit̄ de potētia paſſiua ⁊ receptiua mãe: ⁊ nō de potētia
obiectiua; ſicut q̈dā voluere: ſȝ de hoc alias. ¶ Ad ꝓpoſitū igit̄ dico tā
actū ꝙ̄ potentiā eſſe de q̈ditate ⁊ mãe ⁊ forme: in ſcd̄a ſui cōſideratiōe
ſm quā hn̄t adinuicē cōparationē: q2 mā vt ens in potētia refert̄ ad
formā: vt eſt ens in actu. Et iſta ꝯſideratio de mā in qua ꝯſiderat̄ quo
ad p̄dicata q̈diratiua: que ſibi cōpetunt in primo ſigno nãe eſt diuinis
p̄dicata enīȝ ſub quib9 cōcipit̄ mā in tali eſſe ſunt abſoluta: cuiuſmōi
eſt ſb̄a ⁊ ens: ptȝ aūt ꝙ talia ptinēt ad diuinū. Nālis enīȝ nō ꝯſiderat
mām in ſub aliquo p̄dicato abſoluto qd̄ cōpetat mãe in prima ſui cōtē/
platione: q2 ſi qd̄ eſſet: maxīe eēt nā. Natura aūt p̄dicatū reſpectiuū
eſt: cū ſit p̄ncipiū mot9. Et hoc exp̄ſſe ſentit Cōm. 2. phy. cō. 21. vbi. d.
ꝙ mā vt eſt vnū entiū ptinet ad diuinū. Et cōmē. 4. ibidē: necnō. 7.
meta. cō. 9. ⁊. 8. meta. cō. 4. exp̄ſſe dicit ꝙ mām eē ſb̄am ptinet ad me
taphicū: ſȝ nām eſſe ſb̄m ptinet ad nālē. Et hoc ēt ſentit Cōmē. 12. me
ta. cō. 14. vbi dicit ꝙ ꝯſideratio mãe in ſe ⁊ abſolute ptinet ad primū
phm: ſȝ de cōſideratione mãe in ſcd̄a ſui ꝯſideratiōe p quā cognoſcit̄
in cōparatione ad alia. Diſtinguēdū eſt: nā talis cōparatio pōt eſſe
trāſcendēs: ⁊ pōt eſſe limitata: ⁊ primo q̈dē mō cōſiderat̄ adhuc a di
uino. Nam Cōmē. expreſſe. 7. meta. cō. 9. dicit ꝙ mā vt eſt ens in po/
tentia cōſiderat̄ a diuino phō: ⁊ ita etiā forma vt actus ꝯſiderat̄ a di
uino: q2 phs. 8. met. 15. dicit. id ex mā ⁊ forma fieri p ſeunū: q2 illud po
tentia: hoc vero actus. ſȝ loquēdo de mā in ſcd̄o eſſe quo ad cōpara/
tionem limitatā. vȝ. vt eſt in potentia ad formā per tranſmutationē:
ſic ptinet ad nālem. Et ſic intelligit̄ dictū Cōmēta. in. 2. phy. cō. 21.
ꝙ mā in reſpectu forme eſt cōſiderationis nālis: vñ licet materia ſm
rem nō ſit in potētia ad formā: niſi p trāſmutatōē: tñ pōt eē rō potē
tie ⁊ act9 ꝙ̄ rō trāſmutatōis. iuxta illd̄ phī. 9. met. t. cō. p̄mi. in plus ē
potētie ⁊ act9 eorū q̄ dr̄ ſȝ motū ſolū. Dico igit̄ iuxta Themiſtij ⁊ Cō
mē. ſniaȝ mām ī ſcd̄a ſui ꝯſideratōe icludere q̈ditatiue potētiā ſiue li/

mitata ſit ſiue trāſcendēs:nam potētia abſolute eſt de q̄ditate mãe
vt mã referť ad formã:q2 mã vt referť ad formã que eſt actus:nō pōt
abſolui a potētia in ſuo itellectu:cuꝫ potentia ſit rō referibilitatis ad
actū:vñ lꝫ p̄ternitas nō ſit ꝺ rōne Socratis:vt eſt ſubã:eſt tñ de rōne
Socratis:vt referť ad filiū:q2 nō niſi p̄nitate referť. Vñ Boeti' ſup
p̄dicamētis dixit nihil incōuenire vnū ⁊ idē reponibile eē in diuerſis
p̄dicamētis ſub diuerſis ꝯſiderationib'.hō abſolute eſt in p̄dicamēto
ſube:ſꝫ hō vt pr̄ eſt in p̄dicamēto relõnis:ſilr mã vt referť ad formaꝫ
vt ad actū trāſmutabilē q̄ditatiue icludit:vt ſic potētiã trāſmutabi/
lem:⁊ ſic ꝯſiderat eã nãlis:vñ ois cōſideratio quã hꝫ nãlis de mã eſt
ꝯſideratio relatiua. Et iō nō incōuenieter dixit phs.2.phyſi.26.mãꝫ
relatiue dici ad formã.nō ois tñ ꝯſideratio quã hꝫ diuinus de mã eſt
relatiua:q2 etiã aliquã abſolutã hꝫ ſicut illã q̄ eſt pr̄la ⁊ mere q̄ditati/
ua:vñ nãlis cōſiderat mãm vel ſub habitudie quã hꝫ ad formã tranſ
mutabilē nōdū exiſtentē in ipſa:vel ſub habitudine ad formã trāſmu
tabilē q̄ actu eſt in ea. Et p2io q̄dē mō recte dicť mã:⁊ ſcdo mō recti'
dr̄ ſubm:vñ Cōmē.7.meta.cō.9.dixit q̄ mã vt eſt ens in potētia per
trāſmutationē pertinet ad naturalē. Et hoc.d.quantū ad iſtã cōſide/
rationē ſm quã mã a naturali cōſiderata reſpicit futura.⁊ in.8.met.
cōmē.4.dixit mã vt eſt ſubm cōſiderať a nãli. Et hoc dicit quãtū ad
iſtam cōſiderationē ſm quã mã a naturali ꝯſiderata reſpicit futura.
⁊ in.8.meta.cō.4.dixit mã vt eſt ſubiectū ꝯſiderať a nãli. Et hoc di/
cit quantū ad ꝯſiderationē qua reſpicit p̄ſentia:vñ Themiſtius au/
ctoritate Boethi mã qualitatib' ſenſibilib' informata ex mã trāſit in
ſubiectū. Et iſtã ſnīaꝫ voluit dicere Cōmē.p2io ca.de ſuba orbis.ibi
eniꝫ ꝯſiderat mãm nãliter:⁊ vt eſt receptiua oium formaꝝ p trāſmuta
tionē. Et iō.d.q̄ neceſſe eſſe nãm hui' ſubiecti eē nãm potētie.ſ.q̄ po/
tētia eſt dr̄ia ſubalis eius:⁊ iō nullã hꝫ formã. Et ptꝫ q̄ hic loquiť de
potētia paſſiua mãe:q2 illa eſt per quã recipit oēm formã a p2io moto
re:in cui' potētia actiua ſunt oēs forme. Et hoc teſtať phs ⁊ Cōmē.9.
meta.t.cō.2.vbi hñt ipſi q̄ in diffōne ois potētie paſſiue accipiť diffō
prime mãe:ſicut in diffōne ois potētie actiue ſumiť diffō actōis prime
forme.⁊ ſequiť poſtea Cōmētator in eodē p̄ ca.⁊.d. Et iō nullã hꝫ for
mã p̄p2iã ⁊ nãm exñteꝫ in actu:ſꝫ eius ſuba eſt ei' poſſe. Et ex hoc mã
recipit oēs formas:ecce q̄ loquiť de potentia paſſiua mãe. Et poſtea
ſequiť:ſꝫ poſſe quo ſubſtãtiať hoc ſbꝫ: differt ēt a nã ſubiecti qḋ ſubſtã
tiať p hoc poſſe in hoc:⁊ q̄ poſſe dr̄ reſpectu forme. Hoc aũt ſbm eſt vnū
entiū.ſ.abſolutoꝝ. Ecce bone de' q̄uo Cōmē.de vna ⁊ eadē potētia
mãe loqť ſemp̄ vniformiter ⁊ vno mō:q2 de illo poſſe de quo ſupra di
xerat:q̄ erat dr̄ia ſbalis mãe:ꝺ illo ponit dr̄iaꝫ:poſtea cū ipſa mã q̄
tale poſſe ē relõ. Et mã eſt ens abſolutū. Q̄uō igiť errauerūt ita gra/
uiter expoſitores Auer.exiſtimãtes ipm in ꝯtradictōe eē? Et q̄uo ima
ginanť aliã eē potētiã:quã Cōmē.d.eē dr̄iaꝫ ſbalē mãe:⁊ aliã eē potē
tiã:q̄ ſit relõ:⁊ nō ſit de eius eēntia:cū vniformiter de vna potētia lo/
quať ſemp:ſicut luce clari' oſtēdūt ṽba eius. Et q̄uo finxerūt potētiã
receptiuã mãe eē ens abſolutū:cū ipſe dicat eã eē relõnē. Et vbi iue/
nerūt in Ariſt.vnq̄ potētiã abſolutã nō video:niſi velit iproprie loq
⁊ metaphorice:qḋ nō decet phm. Dicam' ḡ q̄ imagiatio Auer.ē eadē
cum imaginatiōe Themiſtij:ſꝫ ſub obſcurioꝛib' verbis dicta. Eadeꝫ

potētia paſſiua eſt de eſſentia mãe. Et eſt dr̃ia ſbalis mãe. ⁊ dico ꝙ ē
dr̃ia analoga nō vniuoca: ſicut ens ē gen⁹ analoguz. 2. de aīa. cō. 30.
⁊. 5. meta. cōmē. 4. ⁊. 4. meta. cōmē. 2. ⁊ primo de aīa. cōmē. 7. ⁊. 3. de
aīa. cōmē. 4. Et nō opʒ dicere ꝙ ſit dr̃ia circūlocuta: vt dicūt oēs qui
multū detrahant intellectui noſtro. Fere eniʒ dicūt oēs reruʒ dr̃ias
eſſe circūlocutas. ⁊ mirū eſt quō intellectus noſter ſit adeo rudis: cū
tū̃ nihil ſit naturalr̄ ignotuʒ noſtro intellectui. 2. phy. 47. ⁊ talis po/
tentia nō eſt de eſſentia materie: niſi in ſcđa ſui cōſideratione. Et qꝛ
aliquis poſſet credere taleʒ potentiaʒ oī modo eſſe de quiditate mãe.
Et qꝛ Cōmētator tenet cū Themiſtio ꝙ materia in ſui primo intelle/
ctu nō includit niſi predicata quiditatiua que abſoluta ſunt: ꝓꝑ hoc
ſtatim documentuʒ appoſuit: declarādo differētiaʒ inter mãʒ ⁊ talē
potentiaʒ dicēs: ꝙ mã eſt ens abſolutū: ⁊ talis potētia eſt ens reſpe/
ctiuū: ⁊ qꝛ abſolutuʒ vt abſolutū non includit in primo ſigno nature
aliqđ reſpectiuū: ſic mã in primo ſigno nō includit potētiaʒ: ſed ſolū
in ſecūdo. Et ſic ēt locut⁹ eſt Cōmēta. de potētia primo phy. cō. 7. vbi
d. ꝙ ſi potentia eſſet de q̄ditate mãe: tunc ſbã mãe eſſet ad aliqđ. ibi.
eniʒ hʒ pro incōuenientī mãʒ in ſuo eſſe quiditatiuo primo ſm ꝙ in ſe
cōſideraṫ ꝙ potētia ſit de eius q̄ditate: qꝛ tūc ſine dubio mã nō eſſet
ens abſolutū: ſʒ ens reſpectiuū. ſiſr ſbã mãe corrūpereṫ ablatōe potē
tie ⁊ pñſentia forme: nã talis potētia paſſiua reſpectū dicit ad formam
recipiēdū ſub rōne q̄ recipit eã ab agēte: ⁊ talis potētia quo ad illuʒ
reſpectū corrūpiṫ inducta forma. ⁊ ideo ſi potētia eſſet de primo ꝯce
ptu mãe: mã eſſet corruptibilis: qđ tū̃ falſuʒ eſt: qꝛ mã in ſuo primo eē
abſtrahit a generatiōe ⁊ corruptiōe: qꝛ eſt tm̄ ipſa. eo mō quo Aui.
dixit. ꝙ eq̄tas eſt tm̄ equitas. Sed tu dices: cuʒ ꝑ te mã in ſcđa cōtē
platōe ſui includat quiditatiue talē potētiã. igiṫ cū talis potentia ſit
corruptibilis: ſequitur ꝙ mã erit corruptibilis. Et ad hoc dico ꝙ ma
teria per potentiam ſui paſſiuam includit reſpectū ad formam cōem
ꝑ ſe primo in ordine ad agēs: ⁊ talis nō eſt corruptibilis: niſi ꝑ accñs
qꝛ nō corrūpiṫ ille reſpectus: niſi in ordine ad indiuidualē formaʒ: q̄
ꝑ accñs reſpiciṫ a tali potentia. ⁊ ſic nō habeo pro incōuenienti mãm
eſſe corruptibilē ⁊ variabilē ſm eſſe: dumtū̃ ſm ſui eſſentiã inuaria/
bilis ꝑmaneat. Bene tū̃ pono in mã potētias ꝓprias diſtinctas a mãʒ
per quas mã ꝑmo reſpicit formas indiuiduales. Numer⁹. n. formaruʒ
coegit ponere numerū potētiaꝝ. 12. meta. cō. 11. Et iſte potētie indiui
duales ſunt bene ſimplr̄ gñabiles ⁊ corruptibiles. ⁊ tales nullo mō
ſunt de q̄ditate mãe. Et iſte ſunt infinite ſucceſſiue nō in actu: ſicut peſ
ſime opinat⁹ eſt Joānes de gādauo in q̄ōne ꝓpria đ potētia mãe. ſup
ꝑ phy. ſed ipſe nō vidit Cōmē. ꝑ celi cō. 120. nec recordat⁹ eſt. cōmenti
120. quarti phy. Iſta eſt igiṫ ſnĩa nr̃a: que vt vides oēm ꝯtradictōeʒ
excludit. oēmqꝫ difficultatē abſoluit. ⁊ lʒ noua ſit: nō tū̃ ꝓꝑ hoc ꝯtēnē
da: cū cōſuetudo ſit q̄ſi extraneū accñs veritati.

¶ Cōcordantie Auer. ſuper ſcđo phyſi.

In ſecundo phyſi. cōmēto primo dicit. ꝙ nō inueniṫ corpus ſimplex qđ altereṫ ex ſe: ſicut inueniṫ corpus ſim Cōmē. ꝑ
plex qđ moueṫ in loco ex ſe. Huius tū̃ oppoſitū videṫ ſentire. 7. meta.
cōmēto. 29. vbi vr̄ loqui vr̄ de mobilibus motu localr̄: ⁊ de mobilib⁹
motu gñationis ⁊ alteratiōis. inquit. n. ꝙ quēadmodū corū que mo/

uentur in loco quedā mouenť ex ſe: ⁊ q̄dā ex alio. ſicꝫ eſt ꝺe gñabilibus.
⁊ ita vř ꝙ motu alteratiōis ⁊ gñatiōis aliqd moueať ex ſe. Ad hoc dī
cim⁹ ꝙ aliud eſt loq̄ in ſimplicib⁹ corꝑib⁹: aliud in mixtis: vñ ipſemet
Cōmēta. in hoc cō. ꝺ. ꝙ in cōpoſitis pōt eē ꝓncipiū alteratōis in ipſo
alterato ab eis: q̄ adueniūt corꝑi ſuo vt in aīalib⁹ ⁊ plātis. In. 7. igiť
meta. loquiť ꝺe cōpoſitis: ſed hic loquiť ꝺe ſimplicib⁹. vide ⁊ gloſa ſic
Auer. in. 8. phy. cō. 20. ⁊ tex. cō. 60. ⁊. 4. celi. cōmen. 24. ⁊ ſcꝺo ꝺe aīa
cōmē. 50. ⁊ nono meta. cōmē. 2. Et pro iſta ſolutione vide tex. cōmēti
34. primi ꝺe generatione.
¶ Secūda cōtradictio eſt in eodēꝫ cōmē. p̄. ibi enīꝫ ꝺicit ꝙ vnūqꝺq;
Cōmē. p. ens nāle hꝫ principiūꝫ trāſmutatiōis: ⁊ numerādo ea q̄ hñt ꝓncipiūꝫ
motus localis enumerat elītate hñtia aīas ⁊ corꝑa celeſtia: vř igitur
velle motū celi eē nālem. Et pro hoc facit auctoritas eiuſdēꝫ p̄ ce. cō.
81. vbi ꝺicit. ꝙ nō eſt corꝑ⁹ nāle: cuius motus nō ſit nālis. Sed huius
oppoſitū ipſe hꝫ exp̄ſſe. 2. celi. cō. 3. vbi. ꝺ. motū celi nō eſſe nālēꝫ. So
lutio iſtius q̄ōnis p̄ſupponit ſolutionē q̄ōnis qua queriť. vtrū celū ſit
corpus nāle: quā ꝺiffuſe ptractat Cōmētator p̄ celi. cō. 5. ſed quantūꝫ
ad rem nām attinet: ꝺebes ſcire ex ſnīa Auer. cō. 5. p̄mi ꝺe celo. Et cō.
3. ſcꝺi phy. Natura ꝺř ſm prius ⁊ poſterius ꝺe inferiorib⁹: ⁊ ſuꝑiorib⁹
corꝑibus: vñ ſm nām rei nā per prius ꝺř ꝺe ſuꝑioribus: vtpote ꝺe cāis
q̄ ꝺe inferiorib⁹ que ſunt cauſata reſpectu ſuꝑiorꝫ. tñ ſm famoſitatēꝫ
iſta inferiora ꝺñr magis nālia q̄ ſuꝑiora: ſicut teſtať Cōmēta. manife
ſte. 2. meta. cō. 16. Dico igitur ꝙ Cōmēta. tenet motū celi eē nālēꝫ: qꝛ
eſt ipſūꝫ celū qꝺdā motū ex ſe cōpoſitū ex ꝺuab⁹ naturis. ſ. nā agente
motū: ⁊ nā recipiēte motū: ſicut ptꝫ p̄ cap. ꝺe ſbā orbis. ⁊. 8. phyſi. tñ
nō eſt nālitas motus celi eiuſdem rōnis cum nālitate iſtorūꝫ inferio
rum. Et in tantū proceſſerūt q̄dāꝫ cum hoc fundamēto ꝙ coacti ſunt
ꝺicere intelligētiāꝫ eſſe formā formaliter ꝺantem eſſe ipſi orbi. nō enīꝫ
aliter celum eſſet motū ex ſe. Nec valet ſi ꝺicatur ꝙ celum pro aggre
gato ex intelligētia ⁊ orbe ſit motūꝫ ex ſe: qꝛ a pari ꝺicereť ꝙ aggrega
tum ex plauſtro ⁊ bobus mouereť localiter. Et cōfirmāt iſtud. 7. phy.
tex. cōmē. 10. oīs motus localis aut ex ſe: aut ab alio. Motus aūt ab
alio: aut eſt pulſio: aut tractus: aut vectio: aut vertigo. Et ſi pulſio:
aut impulſio: aut expulſio. ergo ſi ītelligētia nō ſit forma intrinſeca ce
lo per formalē inherentiā: ſequiť igitur celum nō eſſe motūꝫ ex ſe: ſed
ab alio: ⁊ ſi ab alio mouebiť igitur aliqua iſtarūꝫ quattuor ſpecierūꝫ
motus. vꝫ. vel pulſionis: vel tractionis: vel vectionis: vel vertigi
nis: qꝺ impoſſibile eſt ꝺicere: ſicut ptꝫ ex rōnibus formalib⁹ iſtorum.
Nos aūt lꝫ fecerim⁹ prolixāꝫ q̄ōnem ꝺe triplici cauſalitate intelligē
tie: in qua ꝺiffuſe ꝺeclaratū fuiſſe putam⁹ intelligētiāꝫ nō eſſe vnitāꝫ
per informationē ipſi orbi: ſed ſolum per appropriationē eo mō quo
motor ꝺiciť forma mobilis: vnde Cōmētator. 8. phyſi. cōmēto p̄mo.
principiū motus ꝺe omnib⁹ mobilibus eſt ſicut aīa ꝺe rebus viuis.
Tamē quātum ſpectat ad p̄ſens ꝺicim⁹ motūꝫ celi nō eſſe nālem a ſua
forma: cum ſua forma nō ſit nā: ſed ſit ſupra naturā. Natura enīꝫ eſt
inferior ad animā: ⁊ anima eſt inferior ad intelligētiāꝫ. quō igitur ꝺi
cunt motūꝫ celi eſſe nālem ab intelligētia. ſequereť igitur intelligen
tiam eſſe naturā: ſi intelligāt motūꝫ celi formalr eſſe naturalē: qꝛ eſt a
forma que eſt nā: ſi aūt intelligant motū celi eſſe naturalē effectiue ab

ipſa intelligẽtia: tunc nõ ſequit̃ ꝙ intelligẽtia ſit forma dans eẽ orbi: qꝛ ſtat aliquẽ motuꝫ eſſe nãlem a principio paſſiuo intrinſeco: tñ motus efficitur ab aliquo principio effectiuo extrinſeco: ſicut eſt reſpectu ſimpliciũ motus alteratiõis in via Cõmẽta. vnde ſorino contra iſtos rõnem: cuius ſolutionẽ adhuc habere nõ potui: ꝙ impoſſibile ſit intelligentiã eſſe formã ſui orbis: vt iſti aſſerunt: qꝛ ſi hoc eſſet: aut hoc eẽt pp appetitũ: aut pp motuꝫ in loco: nam vt ſcribit Cõmẽtator primo cap. de ſbã orbis. nõ fuit dictũ celum habere animã niſi pp appetitũ e motuꝫ in loco: ſꝫ neqꝫ pp appetitũ: neqꝫ pp motuꝫ neceſſe eſt intelligentiã formaliter animare ipſum orbeꝫ. ergo nullo mõ informat: vt iſti dicunt. maior eſt Auer. vt dixi: ⁊ minor probat̃. primo ꝙ non pp appetitũ indiget intelligẽtia: vt ſit forma informãs orbem. Nam intelligentia intelligit ⁊ appetit per ſuaꝫ eſſentiã: vt eſt de intentiõe Cõmentatoris. 12. meta. cõmẽ. 25. 36. ⁊. 39. ⁊. 51. qui vult ꝙ in abſtractis a mã idem eſt intelligẽs ⁊ intellectio ⁊ intellectũ: ſi eniꝫ intelligentia in intelligẽdo dependeret a ſuo orbe cũm ſua intellectio ſit ſua ſubſtantia ſcḋm ipſum. Accideret ergo intelligẽtiã eſſe cauſatã a ſuo orbe: qḋ eſt impoſſibile. ⁊ cõtra Cõmenta. primo phyſi. cõmẽ. 63. Si vero dicas pp ſcḋm. ſ. pp motum intelligẽtiaꝫ eſſe formam. Cõtra. intelligentia ad cauſandũ motuꝫ hꝫ omnẽ actiuitatẽ abſqꝫ hoc ꝙ vniatur ſibi formaliter. ergo pp iſtam cãm non opꝫ ipſam dare eſſe orbi: aſſumptum probat̃: qꝛ intelligẽtia nõ mouet orbem manu: aut pede: aut aliquo corporeo iſtrumẽto: ſed ſolo intelligere: ⁊ velle. iuxta illud Auer. 12. meta. cõmẽto. 36. corpora celeſtia ſunt aĩata: ⁊ declarat quõ ſint animata. ⁊. d. ⁊ nõ hñt de virtutib⁹ aĩe niſi intellectũ: ⁊ virtutem deſideratiuaꝫ: que mouet in loco: ſi igit̃ intelligẽtia mouet orbẽ ꝑ intelligere ⁊ velle: ſed ſuum intelligere ⁊ velle abſtractuꝫ eſt ⁊ nõ ſit mediante corpore: nec mediante aliquo exiſtente in corpore: ſequitur ergo ꝓpter neutrũ iſtorum intelligẽtiaꝫ dare eſſe formaliter orbi. ⁊ hoc teſtatur etiaꝫ Cõmẽtator. 8. meta. cõmẽ. 12. vbi. d. ꝙ corpora celeſtia ſunt aĩata ex corpore ⁊ forma intelligibili. Et declarans quõ: ſubdit: nõ ita ꝙ anima ſit: res aĩata: neqꝫ ſic ꝙ ibi ſit aliquid qḋ aĩetur ꝑ animam: aut viuat per vitaꝫ: ſed ſunt animata per ſe ⁊ viua: omne. n. qḋ viuit per vitã ⁊ aĩatur per aĩam eſt gñabile ⁊ corruptibile. iſta aũt verba ꝓ tãto. d. qꝛ in reb⁹ aĩa informãte aĩatis res aĩata eſt aĩa ſua: qꝛ tota qditas aliuꝫ eſt a ſua forma. 7. meta. 34. ⁊. 21. qditas hoĩs eſt hõ vno mõ. ¶ Sed corpa celeſtia ſunt aĩata ꝑ ſe ⁊ viua: hoc eſt dictũ: hñt formã que appellat̃ vita ⁊ aĩa orbis per ſe: qꝛ nõ transfundit̃ in orbem formale viuere: ⁊ aĩatum eſſe. Si eniꝫ ſic eẽt vtiqꝫ verũ eẽt dicere orbẽ viuere ꝑ intelligẽtiã: ſicut eſt in iſtis inferiorib⁹. Et iõ ẽt ſcḋm ipſum nõ ponit̃ ibi aĩa imaginatiua: ſicut poſuit Auicẽ. ſunt igit̃ aĩata corpora celeſtia: ⁊ viua per ſe. i. ſolitarie. qꝛ hñt ſibi appropriatuꝫ ꝓncipiũ qḋ põt dici aĩa ⁊ vita: iuxta illud ſupra allegatũ ꝓncipiũ motus de oĩb⁹ mobilib⁹ eſt: ſicut aĩa de reb⁹ viuis. vñ in vltio ca. de ſbã orbis. declarat quõ intelligẽtia eſt ſepata ab orbe. dicit ꝙ hoc eſt inquãtuꝫ iſtud corp⁹ nõ indiget ipſo: qꝛ ipſuꝫ eſt ꝑmanẽs ꝑ ſe. ¶ Reuertamur igitur ⁊ dicam⁹ motũ celi eſſe naturalẽ: non qꝛ ſit a forma nãli cauſat⁹: ſꝫ qꝛ eſt a ꝓncipio paſſiuo hñte ex ſui rõne itrinſeca ĩclinatiõeꝫ ad ſuſcipiẽdũ motũ ab ipſa intelligẽtia: q̇ eſt intrinſeca celo: ſumendo

celum pro aggregato ex intelligētia ⁊ orbe.⁊ eſt intrinſeca quātū ad
opationē: nō quātuz ad formale eē. Et ſic dico celū eē motū ex ſe: or/
bis aūt nā eſt.⁊ qditatiue a nāli cōſideraṫ.eſt aūt nā que eſt mā nō in
potentia: ſed in actu: nā enim analogice dr̄ de illa ⁊ iſta mā. Nālitas
aūt accidētiū h̄z attēdi penes ſbm ſuuz: ⁊ nō penes efficiēs: ſba eniz
vt dicit Cōmētator.4.meta.cōmē.2.nō eſt cā accidentis ſm finem ⁊
efficiens: ſed ſm materiā. Motus eniz lapidis proiecti deorſuz ab ali/
quo nō eſt nālis rōne proijciētis: ſed rōne ſui. ¶ Et qn̄ dicit ꝙ a pari
aggregatū ex plauſtro ⁊ bobus eſſet motū ex ſe: qꝛ boues ſunt intrin/
ſeci tali aggregato. ¶ Rn̄detur negādo ꝯn̄s ⁊ ꝯn̄tiam: qꝛ nō eſt talis
habitudo inter plauſtrū ⁊ boues qualis eſt inter orbē ⁊ intelligētiaz.
nam ſm Auer.2.celi.cō.3.ex intelligētia ⁊ orbe fit verius vnuz ꝙ̄ ex
mā ⁊ forma.nam intelligētia nō vnitur orbi diuiſibiliṫ: nec mediante
quātitate.ſicut vniṫ forma mae.ſimiliṫ plauſtrū nō h̄z nālem inclina/
tionē ad motū: ſicut orbis ad motuz. Et iō bene mot⁹ plauſtri eſt ab
alio. Et de illo bene cōcedim⁹ ꝙ fit de aliquo illorū generū.vz.vel pul
ſio: vel vectio: vel vertigo: vel tractio: vnde illa diuiſio pertinet ad
motus violētos: violentū autē (vt.d. Phūs in.3.ethicoꝝ.) eſt cuius
principiū extrinſecū eſt nihil cōferente illo/cui vis affert: qualiṫ non
eſt in propoſito de orbe: lz hoc ſit veruz de plauſtro reſpectu bouum:
quare pꝫ ſolutio. ¶ Ad formā igitur cōtradictiōis principalez dice/
mus motuz celi eſſe naturalē. ¶ Ad oppoſitū aūt rn̄detur ꝙ Cōmen/
tator nō negauit motū celi omnib⁹ modis eſſe naturalē: ſed negauit
ipſum nō eſſe nālem: ſicut mot⁹ elemētoꝝ eſt nālis. vt ipſe expreſſe h̄z.
Pro quo aduerte ꝙ elṅta mouenṫ a pncipio intrinſeco actiuo: ſic pꝫ
p ipſuz cō.p.e.3.in.2.phy. Et in cō.71.ſup.4.phy. Et.3.celi.cō.28.⁊
alibi infinities. elemēta eniz nō h̄nt principiū paſſiuū intrinſecū: per
qđ moueanṫ: qꝛ illud eſt ens in actu: elṅta aūt nō h̄nt niſi pmā mām
⁊ formā: ⁊ prima aūt mā eſt ens in pura potētia: ⁊ iō nālitas in motu
elementoꝝ eſt a principio intrinſeco actiuo qđ eſt nā: tale aūt eſt ipſa
forma elemēti. motus aūt celi eſt nālis oppoſito modo: qꝛ ſua nālitas
eſt ex parte principij paſſiui: qꝛ celum h̄z mām in actu ⁊ nō h̄z nālita/
tem ſuam a forma: que ſit nā. imo ſua forma eſt aliqn̄ nā. Et hoc cōſi/
derauit Magn⁹ Albert⁹ in.2.phy. ad principiū dum dixit motū celi
nō eſſe motū nāe: ſed intelligētie: cōparādo.vz.ipſuz motū ad princi
piū actiuū: qꝛ tale nō eſt nā: ſed intelligētia. recte igiṫ dixit Cōmēta.
corpis celeſtis motū nō eſſe nālem: ſicut eſt mot⁹ elṅtoꝝ: naz nālitas
in motu elṅti eſt a forma: nō a mā: ſꝫ nālitas in motu celi eſt a mā nō
a forma. Cui⁹ tn̄ oppoſitū ſentiūt moderni ad pauca reſpiciētes.
Kōmē. 10. ¶ Tertia cōtradictio eſt in cōmēto.10.ſcdi phyſi. ibi eniz dicit formā
eſſe cōprehēſibilē intellectui ⁊ hoc idem ipſe ſentit in pmo celi.cōmē.
92.vbi h̄z formā eſſe ſubiectū vniuerſalitatis. Et per cōſequēs intelli
gibilitatis. Huius tn̄ oppoſitū inuenim⁹ ab ipſo in ſecūdo de aīa.cō.
2.vbi videṫ velle formaz ſenſu cōprehēdi. ¶ Ad hoc dicēduz puto cū
Auer.12.meta.cōmē.14.ꝙ forma nō comprehēdiṫ ſm ſe a ſenſu: ſed
ſm ſuam actionē. Et ideo nō cōprehendiṫ ipſa niſi ab intellectu: qn̄
igitur dixit h̄ ⁊ primo celi ab intellectu cōprehendi formā: hoc eſt in/
telligēdum de ipſa forma in ſe. ſed qn̄ dixit eam ſenſu cōprehēdi: hoc
eſt quātuz ad ſuam actionē: ſed ſi ſic ſoluamus: tunc reſtat maius du/

ꝓbium: q: ẜm Auer. 2. de aīa. cōmē. 63. ſenſus hoīs/ ⁊ precipue virtus cogitatiua cognoſcit intentiōes indiuiduales omniū decē predicamē toꝛuꝫ. Et per cōſequēs ipſa foꝛma ſubſtātialis cognoſcit a ſenſu: nedū in ſua operatiōe: veruꝫ etiā in ſeipſa. Dicam⁹ ergo aliter cū ipſo: ꝑmo meta. cōmē. 27. vbi dicit ꝙ ſenſibilia hñt duos modos cōpꝛehenſio/ nis. modū qui nō eſt ſciētia eoꝛuꝫ: ſed imaginatio. Et moduꝫ qui eſt ſciētia eoꝛuꝫ ⁊ eſt intellecta vlia: vnde ſolutio cōſiſtit in hoc: ſenſibi/ lia iſta particulariter cōcepta ⁊ foꝛme ipſoꝛū: vt ſic a ſenſu cōcipiunt: ⁊ precipue a ſenſu hoīs: qui eſt virtus cogitatiua: ſed ſenſibilia iſta ⁊ ſue foꝛme vniuerſalr̄ cōcepte a ſolo intellectu cōcipiunt. ⁊ hoc intelle xit cōmēto. 10. dum dixit ꝙ per rōneꝫ intellexit diffōneꝫ: ⁊ dixit hoc: q: foꝛma cōpꝛehēditur ꝑ intellectū: ecce quō ſumit ibi foꝛma pro foꝛ/ ma vli: que diffōneꝫ cōſtituit: vnde Cōmētatoꝛ plerūq; vle foꝛmā ap pellat ⁊ intelligere foꝛmare per intellectum.

¶ Quarta cōtradictio eſt in cōmē. 18. vbi dicit aſtrologiā abſtrahere a motu. Huius tñ oppoſituꝫ vr̄ dicere primo meta. cōmē. 19. niſi eſſet ꝙ aſtrologus abſtrahit a motu pro quāto nō cōſiderat ⁊ demrāt per mediū ſenſibile: ſicut demrāt nālis. Imo foꝛmale mediū ī ꝯſideratiōe aſtrologica eſt mathematicū. ꝑſi tñ ꝯſiderat motū in rōne mãe nō in rōne foꝛme. ꝯſiderat. n. mot⁹ coꝛpoꝝ celeſtiū ẜm ſui quātitatē: ⁊ ẜm ve locitateꝫ ⁊ tarditateꝫ: ⁊ ẜm ꝓpoꝛtionalitateꝫ/ quaꝫ hñt adinuiceꝫ: ⁊ pꝫ ꝙ oēs iſtiuſmodi ſunt mathematici: foꝛmale igitur in aſtrologia eſt mathematicū: ſꝫ mãle eſt nāle. ⁊ ideo recte dixit Cōmēta. pͥo meta. cōmē. 19. Et. 2. celi. cōmē. 57. ⁊. 12. meta. cōmē. 44. ꝙ aſtrologus cōſi derat coꝛpa celeſtia: q̄ ſunt ſbā ei⁹: nō tñ ꝯſiderat ea ẜꝫ ꝙ ſunt mota: ⁊ ſic ſedatur cōtradictio: ſicut vides. Cōmē. 18.

¶ Quinta cōtradictio eſt in cōmē. 26. vbi. d. ꝯſideratiōeꝫ qditatiuā eē vſq; ad foꝛmā hoīs: vtinā que eſt media inter foꝛmas mãles ⁊ ab/ ſtractas: ex quo pꝫ dari aliquā nām mediā inter nāꝫ abſtractā ⁊ mã/ lem. Hui⁹ tñ oppoſitū ſcribit ipſe ꝑ meta. cō. 39. vbi. d. ꝙ notuꝫ eſt ꝑ ſe ꝙ nulla nā eſt media inter abſtractū ⁊ mãle. Ad hoc dicim⁹ mediū duplex eē. vꝫ. ꝑ abnegatiōeꝫ extremoꝝ. ⁊ ſic. d. Cōmē. ꝑ meta. nullaꝫ eē nām in effectu: q̄ nec ſit mãlis: nec abſtracta ſicut vr̄ ſeq; ꝯtra antiqͦs ꝯtra q̄s inuehit ibi Phs ⁊ Cōmē. Aliud aūt eſt mediū ẜm cōparationē vel ꝑticipatiōeꝫ ꝓperatū ipſoꝝ extremoꝝ: ⁊ ſic dicim⁹ de ītētiōe Auer. eīntia media eē īter ſbāꝫ/ ⁊ accñs: ſic ēt verificat dictū ei⁹ hic ꝙ intelle ctiua/ q̄ eſt foꝛma hoīs vltia eſt media īter abſtracta ⁊ mãlia: q: ꝓ q̄to in ſua opatiōe depēdet a phātaſmatib⁹/ ſic cū mãlib⁹ ꝯuenit. pro q̄to vero nō eſt foꝛma educta de potētia mãe ⁊ hꝫ aliquā ſibi opatōeꝫ in ſe ꝯſiderata: in qua nō depēdet a coꝛpe ẜm ipſuꝫ. 3. de aīa. cō. 20. ſic cuꝫ abſtractis dr̄ cōuenire. Et hoc foꝛte voluit dīe Themi. ſup ꝑ phy. ad ꝑncipiū: ꝙ ſcīa d̄ aīa ē mathematica ⁊ media: eſt. n. mathematica op poſito mō q̄ ſunt entia mathematica: q: talia ſcdꝫ eē ſunt in mā: ſꝫ ẜꝫ ꝯſiderationē a mā abſtrahūt: ſcīa vero de aīa: ⁊ ꝑcipue quo ad iſtam ꝑtem/ in qua agit de aīa intellectiua eſt deobro ẜm eē abſtracto a mā: nō aūt ẜm ꝯſiderationē: ſcʒ ēt aīa intellectiua ibi ꝯſideret vt act⁹ coꝛ/ poꝛis. Dicam⁹ igit nil ꝓhibere ẜm ꝯſiderationē dari mediū īter ab/ ſtractū ⁊ mãle: ſed bñ ẜꝫ eē inconueniēs eſt aliqd eē qd nō ſit neq; hoc neq; illud. Et ita hec pōt eē ſcdā ſolo vel ex duab⁹ ſiat vna. Cōmē. 26.

Cōmē. 70. ¶ Sexta ɔtradictio eſt in cōmē.70.vbi dicit Cōmēta:ꝙ diuina ſcīa
cōſiderat res exiſtentes ſm ꝙ exiſtūt. Huius tñ oppoſitū ſcribit ipſe
ɛ Phs.7.meta.tex.cō.53.vbi hʒt rerū exiſtētiū nō eſſe diffinitōes:
neqȝ demſtationes: niſi eſſet ꝙ per res exñtes ſm ꝙ exiſtunt/Cōmē.
voluit res materiales.voluit enīʒ dicere diuinā ſcīaʒ nō ſolū cōſide/
rare de rebus abſtractis a mā: verūēt de reb⁹ exñtibus ſm ꝙ exiſtūt
i.de reb⁹ mālibus:vñ de iſtis mālibus diuina ſcīa ɔſiderat inquātuʒ
exiſtūt.i.inquātū entia ſunt.ɛ ſub rōnibus q̄ cōpetūt enti inquātuʒ
ens eſt. Et iſta eſt expreſſa ſentētia Cōmēta.12.meta.cōmē.primo.ɛ
19.ɛ.4.meta.tex.cō.ṗmi.ɛ.6.meta.te.cō.ṗmi: ſcīa diuina eſt entis
inquātuʒ ens.ɛ coꝝ que huic inſunt ɛ in ṗhemio metaphy.ſapiētia
eſt oīa cognoſcere.vt cōtingit.i.ſub ratiōibus trāſcēdentibus: ꝑ res
igit exñtes nō itellexit res cū actuali exñtia:ſed ꝗditates māles ſub
rōnibus tranſcendentibus cōſideratas:quare.

Cōmē. 80. ¶ Septima ɔtradictio eſt in cōmē.80.ibi eiʒ.d.phs ɛ Cōmē.apes ɛ
formicas agere ſine cognitiōe. Huius tñ oppoſitū ſcribit Cōmē.ſcđo
de aīa.cōmē.156.niſi eēt ꝙ dictū in hoc loco intelligit ſic:ꝙ.vʒ.talia
aīalia agunt ſine cognitione finis rei acte: ſicut yrundo q̄ nunqȝ ni/
dificauit agit:nō tñ agit ꝑ cognitiōeʒ finis rei acte mota.hʒ tñ agit ꝑ
cognitionē reſpectu rerū: q̄ ad finē ordinaſ vel ad op⁹:niſi.n.cogno
ſceret paleas ɛ lutū vtiqȝ nidum cōſtruere nō poſſet.

¶ Concordantie Auer.ſuper.3.phy.

Cōmē. 4. Prima cōtradictio ſup.3.phy.eſt in cō.4.ibi eīʒ Cōmēta.diſ
finiens motuʒ māliter ſumptuʒ.dicit ꝙ motus nihil
aliud eſt q̄ generatio partis poſt partē illius ꝑfectiōis ad quā vadit
motus:donec perficiatur ɛ fit in actu:ex quo patet motum fieri ɛ ma
xime motum intenſionis per additioneʒ partis gradualis ad partē
gradualem. Huius tñ oppoſitū vr̄ ſentire expreſſe Cōmētator in.4.
phyſi.cōmē.84.ibi enīʒ dicit additionē caloris agentis in calorem
corporis nō fieri ſm additionē partis in toto.ɛ vl̄r partis materie in
mām:ſed ſm additionē agentis in paſſioneʒ patientis.ſ.ꝙ qñ calor
agentis vigorabit creſcat calor patiētis nō ſm additionē partiū ca/
lidarum extrinſecarū:cum ad patiēteʒ nō transferaſ aliqđ ab agēte.
¶ Iſta cōtradictio tangit maximā cōtrouerſiā inter duos principes
noſtre militie.ſ.ſanctū doctorē: ɛ doctorē ſubtilem: qui in primo ſen/
tentiaruʒ.diſtin.17.in materia de habitibus.qōne.2.de modo aug/
menti charitatis ſunt diſcordes: vnus enīʒ tenuit intenſionē illaʒ nō
fieri per additionē gradus ad gradū:qꝛ illi gradus: aut eſſent ſpecie
diſtincti:aut numero:nō ſpecie:qꝛ oēs charitates ſunt eiuſdē ſpeciei:ɛ
neqȝ etiā diſtinguūtur numero:qꝛ talis eſt ex parte materie:ſicut hec
albedo differt numero ab illa:qꝛ eſt in alio ſubiecto:charitas aūt que
addi pōt addiſ in eodē ſubiecto in quo eſt ꝓcedēs:intēſio igiſ chari/
tatis:ɛ cuiuſlibet forme nō fit ꝑ additionē alicui⁹ gradus:ſed ſolū.qꝛ
illa qualitas que prius inerat intēdit ſm ꝓpinqtatē ad terminū. Et
iſta eſt via ſancti doctoris vbi ſupra. Scot⁹ vero ponēs ſuas ecbeita
tes dixit intēſionē fieri ꝑ additōeʒ gradus ad gradū:ɛ dixit iſtos gra
dus numero differre ꝑ ſuas ecbeitates:lʒ in eodeʒ ſbto ſint. In via ēt
ſancti doctoris diuerſitas eſt inter ſeq̄ces ſuos: vtrū intēſio forme fiat
ſm eē:aut ſm gradū. Naʒ ꝙ ſcđʒ eēntiā fiat impoſſe eſt:qꝛ eēntie rerū

cōſiſtunt in pūcto:ſicut vr̄ velle phs.8.meta.cō.⁊ tex.10.opʒ ꝙ iſta
intenſio fiat:aut ſm eſſe:aut ſm gradū:quidaʒ aūt precipuit Thomi/
ſtarū tenuerūt intenſionē forme fieri non ſm eſſe.qꝛ hoc videt̄ eſſe cō
tra ſanctū Thomā in infinitis locis.pmo ſniaꝝ.diſt.17.q.2.arti.pmo.
⁊ in ſcda ſcde.q.24.arti.4.in rn̄ſione ad tertiū.Et ideo dixerunt iſtā
intenſionē forme fieri per additioneʒ gradus ad gradum:qui tamen
gradus additus identificatur preexiſtenti:⁊ non remanent diſtincti:
ſicut poſuit Scotus.Et hanc viā imitatus eſt ſubtiliſſimus thomiſta
rum Herueus brito in quolibeto.2.q.13.ſicut eſt in alimēto.ꝙ pars
ſequens addita identificat̄ preexiſtēti.ſic eſt de intēſione forme quā/
tum ad gradus.Capreolus aūt primo ſniaꝝ tenuit intenſionē forme
fieri ſm eſſe:quicquid ſit:vna iſtarū viarum videt̄ habere auc̄titatem
Cōmen.3.phyſi.cō.4.pro ſe.⁊ alia hʒ cōmē.84.⁊ textū:etiā quarti
phyſi.⁊ ita Cōmen.ipſe remanet in cōtradictione:niſi eſſet ꝙ hic di/
xit motū eſſe acquiſitionem partis poſt partē:que quidē acquiſitio eſt
vlis in omnibus formis acquiſibilibus per motum:qꝛ ſm ipſum ſunt
partibiliter acquiſibiles:vtruʒ aūt oēs per minima:nec ne in primo
ſatis diximus ſuper cō.62.Iſtam aūt acquiſitionē ponit Cōmen.ita
ꝙ fiat ex potētia materie educta ad actū.negat tn̄ Cōmen.4.phyſi.
cōmē.84.acquiſitionē partis poſt partē ab extrinſeco factam.⁊ iſta
non cōtradicunt:ſicut vides.vnde ſi ponderabis verba cōmēti.84.
nihil plus inuenies:videre aūt que illarū viarū extremarū ſit verior
non eſt pſentis ſpeculationis.vbi enīʒ eſt diſcordia inter Scotū ⁊ ſan
ctum Thomā difficile eſt videre veritatem:

¶ Scda cōtradictio eſt in cōmē.17.qꝛ ibi declarās quō ſemper forma Cōmē.17.
hʒ rationem agendi ⁊ mouendi declarat hoc de quātitate ⁊ qualitate.
⁊ ſic vr̄ ponere quantitatē eſſe de pncipijs actiuis:huius tn̄ oppoſituʒ
ipſe ſcribit/ſeptimo metaph.cōmē.32.vbi hʒ ꝙ non eſt neceſſariū vt
ante qualitatē generatā:aut quantitatē:vt etiam dicit̄ in littera ſit
alia qualitas agens:aut quantitas:ſimiliter.4.phyſic.cōmē.84.di/
cit quantitatē non eſſe de pncipijs actiuis:ſed ſequit̄ potētias actiuas
⁊ opationes earū.Ad hoc dicimus quātitatē nō eſſe de principijs acti
uis actione reali:bene tn̄ eſt de principijs actiuis actione ſpirituali:⁊
maxime tenendo:ſicut tenet Cōmēta.ſcdo de anima.cōmē.133.talia
ſenſibilia cōia ſentiri per ꝓpriam ſpeciem.In actione autē reali:licet
non ſit ratio agendi:eſt tamen conditio:qꝛ in agentibus materiali/
bus actio eſt per cōtactum.cōtangentia aūt ſunt quoꝝ vltima ſunt
ſimul.5.phyſi.22.Et ſic quoquo modo quātitas pōt dici forma agēs:
qꝛ non pōt imediate ſubſtātia aliqua ſeparata tranſmutare materiā.
vt dicit Cōmen.7.meta.28.⁊.31.cōmen.ſic igit̄ cuʒ quantū agat vt
quantū:lʒ quātitate nō agat:vt pncipio actiuo:ſed vt cōditione ne/
ceſſario requiſita:tamē vt ſic cōcedi poteſt aliquo pacto quantitateʒ
eſſe de pncipijs actiuis:reductiue ſcʒ ⁊ cōcomitanter ſicut ipſemet di/
cit ꝙ quantitas cōſequit̄ potentias actiuas ⁊ operationes ipſaꝝ:ſed
ipſa formaliter non eſt de principijs actiuis.Illud aūt qd̄ adducit̄ de
ſeptimo metaphy.32.non videt̄ eſſe multum ad ꝓpoſitum cōtra tex/
tum iſtum:⁊ cōmen.17.huius tertij:qꝛ ibi Phs ⁊ Cōmen.non negāt
qualitatē vel quantitatē eſſe de principijs actiuis:ſed ſolum dicūt ꝙ
in ſubſtātijs ſolum eſt neceſſariū:ꝙ id qd̄ generat̄/generet̄ ab aliquo

ſibi ſimili in ſpecie. In qualitatibus aūt ⁊ quātitatib⁹ illud nō opꝫ:
ſtat enim aliquam qualitatē generari ſicut dicit Cōmen. que tamen
non gubernabiť a ſimili ſibi in ſpecie preexiſtēte: ſicut qualitates que
ſubſequunť formam mixtionis primarum qualitatū.
Cōmē.31. ¶ Tertia cōtradictio eſt in cōmen. 31. q: ibi dicit ꝙ eſt per ſe notū cō/
tinuum diuidi in infinitū. ſexto aūt phyſi. colligiť oppoſitū: q: ibi de/
monſtrať. demonſtratio aūt non eſt ad per ſe nota. ¶ Rňdetur a mo/
dernis ꝙ non incōuenit vnā ⁊ eandē ꝓpoſitionē eſſe per ſe notam in
vna ſciētia ⁊ in alia demonſtratā: ſicut enim docet phs pmo poſterio.
chirurgia ſubalternať mathematice ſciētie quo ad iſtā cōcluſionē: ꝙ
ꝙ vulnera circularia tardius ſanantur: ita etiam licet ſcientia natu
ralis ⁊ mathematica non ſint ſe inuicē ſubalternantes ſimplr: tñ ſcia
naturalis quo ad iſtam ꝓpoſitionē ſubalternat ſibi ſcientiā mathe/
maticam: nam vt inquit Cōmen. in iſto cōmē. iſta eſt vna maxima in
mathematicis: ꝙ diuiſio menſurarū tendat in infinitū. ⁊ Cōmen. ſub/
dit ꝙ hoc vr̄ eſſe per ſe notum: ſed illi qui ponunt magnitudines cō/
poni ex indiuiſibilibus: vt Plato: nō cōcedēt hāc diuiſionē. Sꝫ vnū
per qđ deſtruiť iſta opinio eſt hoc pncipiū. vꝫ. ꝙ magnitudo non cōpo/
nitur ex indiuiſibilibus: ⁊ iſtud bene deſtruitur per principia nālia: ⁊
ſubdit Cōmenta. ꝙ exiſtimatur illic. ſ. in ſexto phy. ꝙ hoc demonſtrať
in ſciētia naturali. ſ. ꝙ cōtinuū ſit diuiſibile in infinitū. Et ſubdit ꝙ
non eſt remotū ꝙ hoc pncipium ſit per ſe notum. vꝫ. cōtinuum eſſe di/
uiſibile in infinitū. Et tamen ſit ignotū naturaliter ꝙ cōtinuū vel ma
gnitudo ſit cōpoſita ex indiuiſibilibus: tamen cū fuerit declaratū ma
gnitudines non cōponi ex indiuiſibilibus: tunc ſciētia de hoc pncipio
erit certificata: ſequiť enī ex hac poſitione ꝙ magnitudo diuidiť in
ſemper diuiſibilia: vt declarauit Ariſt. in ſexto: forte igiť geometer po
nit hoc principiū: ⁊ naturalis diſſoluit hanc qōnem. vbi dicamus ꝙ
iſtud pncipiū indiget demonſtratione. ⁊ hec erit in hac ſciētia: ⁊ de hoc
perſcrutabiť in ſexto: ī quib⁹ v̄bis Comē. ſꝫ expoſitionē modernoꝝ in/
nuiť duas ſolutiones: vna eſt ꝙ iſta. ꝯtinuū eſt diuiſibile in infinitū. eſt
per ſe nota: tam in ſcia naturali ꝙ̄ in mathematica: ſꝫ iſta ꝙ magnitu
do ſit cōpoſita ex indiuiſibilib⁹ eſt ignota: ⁊ demōſtrať in ſcia nāli. Alia
rñſio eſt ꝙ vtraqꝫ eſt ignota ⁊ vtraqꝫ eſt demonſtrata in ſciētia nāli.
Sꝫ ſalua pace taliter exponētiū hoc nō poteſt ſtare: q: Cōmēta. infra.
cōmē. 70. dicit ſup verbis phi. ibi. qñ. d. ꝙ poſt dicemus de vnoquoqꝫ
eoꝝ: ⁊ de cauſa ī hoc ꝙ oīs mēſura ſit ī magnitudines diuiſibilis ſup
iſtis v̄bis. d. Cōmēta. ꝙ hoc ſignat ꝙ diuiſio menſure ſemp eſt nota ꝑ
ſe. Et ꝙ cauſa eius indiget demōſtratiōe: nō ſicut quidā exiſtimāt ꝙ
geometer accipit hoc eē a nāli. Ecce igiť clariſſimā ſnīaꝫ Auer. cōtra
cōmunē errorē modernoꝝ tenentiū naturalē demōſtrare cōtinuū eē
diuiſibile in infinitū: ipſe enim vult hanc eſſe per ſe notam in vtraqꝫ
ſcia. ſ. naturali ⁊ mathematica quantū ad eſſe: ſꝫ bene eſt ignota qua/
tum ad ꝓpter quid: ⁊ quo ad hoc Cōmen. dicit illam demonſtrari in
ſcientia naturali: ⁊ illa demonſtratio ſm ipſum eſt demonſtratio cau/
ſe tantum: non enī incōuenit aliquā ꝓpoſitionē quo ad q: eſt: notā
eſſe: que tamen non ſit euidens euidētia cauſe: ſicut lunā eclypſabileꝫ
eſſe notū eſt ad ſenſuꝫ: non tamen pp quid eclypſetur eſt notū: ⁊ cauſa
igitur ꝓpter quā cōtinuū eſt diuiſibile in infinitū ignota eſt: ⁊ eſt iſta

q2 magnitudo ipſa non eſt cōpoſita ex indiuiſibilibus: ⁊ iſta demon/
ſtratur in ſcīa naturali: ⁊ ſic dixit Cōmen. in cō. 31. iſtud pͥncipiū indi
gere demonſtratione. ſ. demõſtratione cauſe tantū: nō demõſtratione dante
cauſaʒ ⁊ eſſe: q2 quantū ad eſſe iſtud eſt per ſe notū: ⁊ in nulla ſciētia
demonſtraf: ⁊ ſic patet ꝙ non dedit Cōmē. duas rationes: ſed eſt vna
rñſio. Aliter eniʒ Cōmē. cōtradiceret ſibi in cōmēto illo: ⁊ in cō. 70. ⁊
ita in modico ſpacio ſui oblitus cōtraria diceret. Melius eſt igif expo
nere ipſum Auer. per ipſummet: ⁊ dicere ſicut diximus: ꝙ cōtinuū di
uidi in infinitū eſt per ſe notum; ⁊ in nulla ſcīa demonſtraf: ſed cauſa
eius eſt ignota: ⁊ quo ad illud indiget demonſtratione. Et ex hoc pʒ ꝙ
ſolutio modernoꝝ nō pōt ſtare: qui volūt mathematicaʒ ſubalternari
phie nāli quo ad iſtud pͥncipiū: ꝙ cōtinuum ſit diuiſibile in infinitū:
patet hoc eſſe falſum; q2 demonſtratio erigif ſuper re ignota. iſtud aūt
pͥncipiū eſt notū per ſe: ſicut inquit Cōmē. ī vtraqꝫ ſcīa. ḡ eſt indemon
ſtrabile in vtraqꝫ: ſilr pʒ ꝙ fruſtra querūt ſup. 6. phy. vtrū demonſtra
tio: qua demonſtraf cōtinuū eē diuiſibile ī infinitū: ſit demõſtratio nālis:
vel mathematica; ⁊ faciūt quinterniones ſatis diffuſos ſup hoc: pꝫ ꝙ
oīa iſta ſunt ſine ꝓpoſito: q2 in. 6. phy. nō fuit demõſtratū an cōtinuū ſit
diuiſibile in infinitū. ſʒ cā pp quā eſt diuiſibile fuit demōſtrata. Nota
igif mi Mecenas ſolonē iſtā; ⁊ manda memorie: q2 viri magni ⁊ illu
ſtres noſtri tpis ſup iſto paſſu ſunt decepti errore manifeſto.

¶ Quarta cōtradictio eſt in cōmē. 40. q2 dicit. oē corpus eē figuratū. Cōmē. 40.
Inſtātia eſt. 3. celi. 67. de elemētis q̄ nullā figurā hñt. ¶ Rñdef. omne
corpus eſſe figuratū vel rōne ſue forme: vel ratione cōtinētis. Et hic
elemēta: q2 ſunt indifferēter oium figurarū receptiua: ideo de ſe dicun
tur infigurata eſſe: terminanf aūt ipſa merito cōtinētis. Et ideo meri
to cōtinentis hñt figuram. ⁊ ſm eius diſpōnes diſponunf ⁊ ipſa: ⁊ ſic
patet qualr omne corpus dicif eſſe actu figuratū. ⁊ hoc non cōtradi/
cit ꝙ elementa de ſe dicanf infigurata.

¶ Quinta cōtradictio eſt. 3. phy. cō. 54. vbi hʒ mundū eſſe in loco per Cōmē. 54.
partes. huiꝰ tñ oppoſitū vr̄ ſentire. 4. ph. 43. ¶ Rñdef ꝙ hic ſumpſit
mundū pro toto vniuerſo: ⁊ de hoc eſt verū ipſuʒ eſſe in loco: q2 partes
eius ſunt in loco: ſicut ipſemet dicit. 4. phy. cōmē. 44. ſed qñ dicit ꝙ
mundus non mouef per partes cōtra Themi. ibi ſumpſit mundū pro
corpore celeſti qḋ circulariter mouef: q2 tale ſm ipſum mouef ſm to/
tum: quantū ad formā: ſm partes vero: ⁊ quantum ad formā ⁊ mate
riam ſimul. ſicut ipſe dicit ibi. ⁊. 6. phyſi. 85.

¶ Sexta cōtradictio eſt in cō. 60. vbi tenet magnitudinē tam mathe Cōmē. 60.
matice ꝙ nālr cōſideratā eſſe diuiſibilē in infinitū. huiꝰ tñ oppoſitū
reperif in dictis eius. 4. phy. cō. 72. vbi. d. ꝙ lʒ linea ſm ꝙ linea diui
ſibilis ſit in infinitū: nō tñ ſʒ ꝙ eſt terreſtris aut ignea. Soluif. linea
pōt cōſiderari vt linea pͨciſe: ⁊ ſic cōſiderari hʒ a mathematico prout
vʒ. abſtrahit a mā ſenſibili: ⁊ ſic diuiſibilis eſt ī infinitū. Alio mō pōt
cōſiderari: ⁊ vt eſt in mā pͥma abſolute: ⁊ vt ſic cōſideraf a nāli. ⁊ vt ſic
diuiſibilis eſt in infinitū: q2 infinitas eſt ex pte mãe: finitas aūt eſt ex
parte forme. 3. phy. cō. 65. infinitas accidit mãe ſm ꝙ eſt mā. Alio mō
pōt cōſiderari linea ſm ꝙ eſt in mā q̄li: ⁊ ſic a nāli cōſideraf; ⁊ vt ſic
non eſt diuiſibilis in infinitū: q2 vt ſic cōcernit formā a qua eſt termi/
natio ⁊ actus. Et ſic verificaf dictū Cōmē. hic de linea nāli: vt eſt in pͨ ca. de ſba
orbis.

materia pma abſolute:ſed.4.phy.72.verificaſ ſua ſnīa de linea nulla
vt eſt iu mā quali: ſicut manifeſtāt vba eius. vtruȝ aūt in aliquo caſu
etiā linea: vt in mā quali: ſit diuiſibilis in infinitū ptinet ad qōneȝ
de minimis: qꝛ in via corruptionis nō incōuenit in multis caſib' ne/
gari minima ſm multos ſolēnes Auerroiſtas: ſed de his alſ.

℃ Cōcordantie Auerro. ſuper.4.phyſi.

Cōmē.10. Dicit Cōmē. in cōmē.20. quarti phy. ꝙ illud qd̄ eſt per accidēs aliud eſt rarū: ⁊ aliud eſt ſemper. Huius tn̄ oppoſitum in/
uenit.8.phy.cōmēto.36. vbi habet ꝙ illud qd̄ eſt per accidens nō eſt
ſemper: neqȝ neceſſariū. ℃ Reſpondet ꝙ ly per accidēs.8.phy. ſumit
vt diſtinguit contra primo: ⁊ per ſe. Non ſic autem in iſto loco: ſed ſu/
mit abſolute. vnde. d. ꝙ tale aut eſt ſemper vel frequēter: ⁊ de tali ſiunt
demōſtrationes iuxta ſniam philoſophi in primo poſteriorum. Eorum
que ſepe ſiunt que demonſtrationes appellantur dialectice vt inquit
Cōmētator ibi. de raro autē non ſit demonſtratio.

Cōmē.27. ℃ Dicit Cōmētator in cōmē.27. quarti phyſicoꝝ. ꝙ nihil ſeipſuȝ reci
pit: neqȝ per ſe: neqȝ per accidens: huius tamen oppoſitum inuenit.3.
de anima. de intellectu qui recipit ſeipſum per accidens: quia poſt alio/
ruȝ receptionē vt patet tex. cōmē.8. Et idē ſentit Cōmēta.12. meta.
cōmē.51. niſi eſſet ꝙ quarto phyſicorū. loquit de receptione corporali
⁊ dimēſionata. In tertio vero de aīa: loquit de receptione ſpirituali: ⁊
in tali nō inconuenit ꝙ ideȝ ſit mouens ⁊ motuȝ recipiens ⁊ receptū:
ſicut ſcribit Cōmētator.8. phyſi. cōmēto.40. in intellectu auteȝ nr̄o
verificatur per accidēs: in alijs vero intellectibus: ⁊ precipue in primo
intellectu verificaſ per ſe omnibus modis: quorū cauſaȝ requiras.12.
meta. cōmētis.39. ⁊.51. de hac tamen ꝓpoſitione prolixe diſputaui in
queſtione de mouente ⁊ moto.

Cōmē.32. ℃ In cōmēto.32. quarti phy. dicit Cōmēta. habitū notioreȝ eſſe pri/
uatione. huius tn̄ oppoſitū dicit.8. phy. cōmen.27. vbi hȝ ꝙ in qui/
buſdam locis accidit deſcribere habitum per negationes priuationū
in caſu quo priuatio eſt notior habitu. ℃ Reſpondet ꝙ priuatio qua/
tenus priuatio eſt nunꝙ̄ eſt notior habitu. Et ratio eſt in promptu: qꝛ
ratio cognoſcendi eſt ab actu.9. metaphyſice.20. habitus autē hȝ ra
tionem actus: ⁊ priuatio hȝ rationeȝ potentie a qua eſt occultatio. Et
ideo priuationes habent cognoſci per ſuos habitus: ſicut potentia per
actū: ⁊ ſicut mā per formā: ſicut pȝ.3. de aīa. tex. cō.25. ⁊ pmo de aīa. tex.
cō.85. vbi dr̄ ꝙ rectū eſt index ſui ⁊ obliqui. Sed tn̄ per accn̄s cōtin/
git cognoſcere habitū per ꝑuationē. ⁊ hoc vbi ad vnā formā ignotam
deuenire volumus per aliā formā notiorē diſperatā: tunc ſi volumus co
gnoſcere illam ignotā quid ſit in ſe poterimus eaȝ cognoſcere per ne/
gationes formarū notioꝝ apud nos: que ꝑuationes nō ſunt notiores
rōne ſui. ſed rōne ſui habitus in quo hn̄t reduci: ſicut cōtingit in co/
gnitione noſtra de abſtractis ſubſtātijs ex cognitiōe creaturarū: in q̄
ſm peritiores theologos potius attingimus qd non ſint ꝙ̄ qd ſint. Et
iſtud voluit dicere Cō.8. phy. qꝛ ibi reddit cauſaȝ q̄re Ariſt. deſcripſit
illud qd̄ eſt p ſe per negationē accn̄tis ⁊ inqt ꝙ hoc fecit qꝛ illd̄ qd̄ eſt
per accn̄s eſt notius illo qd̄ eſt p ſe. Et ideo accidet in quibuſdaȝ locis
deſcribere habitū per negatiōes ꝑuationū. Bene igiſ diximus nos ꝙ
ꝑuatio ⁊ negatio q̄tenus ꝑuatio ⁊ negatio nō ſunt notiores habitib' ⁊

affirmationibus.ſed rõne alterius habitus ⁊ affirmationis ad quas
reduci hñt:cõtingere põt ꝑuationẽ notiorẽ eſſe habitu.
¶ In cõmẽ.64.36.⁊.42.dicit vacuũ eẽ nature cõſilis. oppoſitũ vo Cõmẽ.64.
tenet in cõ.48.vbi habet ꝙ vacuũ nõ eſt nature cõſilis neqꝫ diuerſe.
Niſi eẽt ꝙ ſnĩa phi eſt ⁊ Cõmẽ.ꝙ exꝑterei vacuũ nõ eſt nature ꝯſilis
neqꝫ diuerſe.Cuꝫ nihil ſit.ſilitudo aũt idẽtitas ⁊ diuerſitas ſunt diſe
entis.10.meta.tex.cõ.12.ſꝫ ſm imaginationẽ antiquoꝝ ponentiũ va
cuum ſequebat vacuũ eẽ nature ꝯſilis ꝑ totuꝫ:⁊ ſic ad hoiem ꝓbat
ibi phs ꝙ ſuppoſito vacuo non poſſet ibi motus fieri:cũ ſit nature cõ/
ſimilis ꝑ totũ.vnde ſꝫ reꝫ vacuũ nõ eſt nature cõſilis neqꝫ diuerſe:
tñ ſm imaginationẽ que eſt res ſatis ampla nature ꝯſilis eſſe vr̃.
¶ In cõ.71.q̃rti phy.dicit Cõ.in motu elñti formã mouere. Et mãm Cõmẽ.71.
moueri in.4.de celo.d.formã elementi eſſe vtrũqꝫ.ſ.mouẽs ⁊ motũ.
¶ Solo.illõ ꝙ mouet vt qõ nõ eſt mã neqꝫ forma:qꝛ in ꝓhemio me
ta.actiones ſunt ſuppoſitoꝝ:mã.n.non põt eſſe ꝑ ſe motuꝫ vt qõ in
motu elemẽti:qꝛ ſubm motus eſt ens in actu.5.phy.t.c.8.nec forma
qꝛ forma vt forma habet mouere.2.de gñatione.53.Et tertio phy.17.
tum qꝛ forma hꝫ rõnẽ partis.parti aũt nõ cõꝑtit rõ ꝑ ſe moti ſed to
ti qꝛ totius eſt operatio.Illõ igit qõ mouet ⁊ qõ mouet eſt totũ elemẽ/
tum.tñ paſſiue mouet vt quo rõne mãe:⁊ mouet vt q̃ actiue rõne for/
me.bñ verũ eſt ꝙ ẽt ꝯcurrit mediũ tanq̃ cã mãlis extriſeca neceſſario
reqſita ſi mot⁹ elñti dꝫ pfici ⁊ exire in actũ:qꝛ in motu reqrit ſucceſſio
⁊ ſucceſſio eſt merito reſiſtẽtie.reſiſtẽtia aũt non eſt mã nuda.Tñ ſuf/
ficit ꝙ elemẽtuꝫ ⁊ ſua forma ab intrinſeco habeat potentialitatẽ rõne
materie.vñ ſi forma elemẽti eſſet a mã ſepata:nullo mõ eẽt mota ne/
qꝫ p ſe neqꝫ p accñs:qꝛ forme ſepate ſicut.d.Cõmẽ.nono meta. cõ.2.
ſunt tm̃ agẽtes:⁊ nullo mõ patiẽtes neqꝫ eſſentialr neqꝫ accidẽtalr.
Et iſta eſt ſnĩa phi.ꝑ de gñatione ⁊ corruptõe.t.c.55.formis aũt in mã
exiſtẽtibus cõꝑtit paſſibilitas rõne materie:⁊ iõ p accidẽs ſunt mo/
biles nõ p ſe.qui.n.dixerit formas eſſe p ſe mobiles nõ eſt dign⁹ vt a
nãli pho impugnet.5.phy.cõmẽ.5.Et iõ.4.celi cõmẽ.22.ꝙ forma ele
mẽti vt forma mouet:ſꝫ vt in mã mouet.qõ itelligo p accñs. In hoc
vero.71.dicit mãm moueri vt quo tanq̃ ꝑncipio p ſe potẽtialitatis ad
motũ:ſꝫ vt dixi nõ ſit adequatuꝫ.dixit vo formaꝫ mouere tanq̃ ꝑnci/
piũ formale p ſe ꝑncipiãdi motũ.Cũ actio ſit a forma. ¶ Sꝫ ꝯtra obij
cies. ex hac ſolõne ſequit idẽ mouẽs eẽ ⁊ motuꝫ:qꝛ tu cõcedis formaꝫ
elñti eẽ vtrũqꝫ. ¶ Dr̃ admittẽdo totũ ad bonũ intellectũ.vꝫ.ꝙ nõ in/
cõuenit idẽ eſſe p ſe mouẽs:⁊ tñ qõ ſit p accidẽs motuꝫ: ⁊ maxime in
his que nõ mouẽt neqꝫ mouent vt qõ.ſꝫ qõ idẽ ſm idem ſit mouẽs ⁊
motũ hoc bñ facit a ꝑripateticis negatũ:naꝫ vt ſcribit Cõmẽ.in libro
deſtructio deſtructionũ.diſputatiõe prima.in ſolõne ꝑmi dubij.princi/
piũ ab oĩbus cõceſſum eſt:ꝙ nihil ſeipſuꝫ permutare põt.
¶ In cõmẽ.76.quarti phyſi.dicit Cõmẽ.corpus mathematicuꝫ non Cõmẽ.76.
abſtrahere a loco.⁊ eãdẽ ſentẽtiã hꝫ ſupra in cõmẽ.47.Et pᷓo de gña
tiõe.cõmẽ.44.Sꝫ huius oppoſitũ inuenimus tertio celi cõmẽ.55.Ni/
ſi eẽt ꝙ corpus mathematicũ nõ abſtrahit a loco idterminato.tñ bñ
abſtrahit a loco determinato.Naꝫ rõ ꝑꝑ quaꝫ aliqd eſt in loco ideter/
minato eſt ꝙ ſit dimenſionatũ:⁊ qꝛ corpus mathematicũ quãtuꝫ eſt:
ideo vt ſic cõꝑtit ſibi in loco eſſe:ſed ꝙ aliqd ſit in loco determinato.

verbi grā.ſuperius vel inferius.hoc cōpetit corpori quali nedū quātitate
e ſola nālia corpa habētia grauitatē vel leuitatē vl aliqd hmōi ſunt
in loco.Aut alr corpus mathematicū nō abſtrahit a loco ſm imagi/
nationē.Tn̄ ſm rem abſtrahit:qꝛ ſm rem oē corpus eſt nāle:qꝛ corp⁹
mathematicū in effectu nō eſt ſeparatū a nāli:ſʒ ſunt eadē.2.phy.18.
Et hoc voluit Cōmē.4.phy.cō.47.in fine.vbi.d.ꝙ corp⁹ mathema
ticū nō eſt i loco niſi ſm imaginationē:ꝛ vlr oēs ꝓpōnes mathema/
tice ſunt vere ad imagiatōeʒ.3.phy.cō.60.ꝛ.3.celi.cō.72.
Cōmē. 84. ¶ In cō.84.dicit Auerrois ꝙ rarū ꝛ denſum ſunt ꝯtraria in quātita
te.Huius tn̄ oppoſitū.d.in cōmē.ſequēti.vbi hꝫ ꝙ raritas ꝛ dēſitas
nō ſunt de eēntia quātitatis.Et.7.phy.cōm.15.dicit ꝙ ſunt q̄litates.
In primo aūt meta.cō.15.dicit ꝙ ſunt de p̄dicamēto ſitus.in.8.ph.
cō.77.d.ꝙ denſari ꝛ rareſieri ſunt motus locales.qualr ergo eſt tāta
diuerſitas in dictis eius? ¶ Soluit.raritas ꝛ denſitas ſunt de p̄dica/
mento ſitus:verū eſt ſʒ opinionē antiquoꝝ:ſic gloſat Cōmētator.pri
mo meta.cō.15.Et ſic pōt ēt gloſari auctoritas phi in predicamento
q̄litatis dū dixit raritatē ꝛ denſitatē nō eē q̄litates:ſʒ de predicamen
to ſitus.naʒ Phs in p̄dicamētis vt in plurib⁹ loquit ſm famoſitateʒ:
ſicut colligit de intētione Cōmētatoris.5.meta.cō.18.Et iſta etiā eſt
gloſa Cōmētatoris.7.ph.cō.15.vbi.d.ꝙ raritas ꝛ denſitas ſunt rerū
q̄litates cōſequētes calidū ꝛ frigidū.ꝛ ſubdit.Antiq vero dicebāt ꝙ
dēſitas eſt ꝯſtrictio poroꝝ:ꝛ raritas expāſio:ꝛ p ꝯñs ſm antiquos ſe
quitur ꝙ ſint de p̄dicamēto ſitus:ꝛ cōtra iſtos antiquos loquit phs
ꝛ Cōmētator p̄io meta.t.cō.15.ſicut pʒ intuēti.Dimitto hic rñſionē
Burlei ꝛ iuniorū que nulla eſt ꝛ inſtātias hꝫ multas.Raritas tamen
ꝛ denſitas formalr ſunt quales:ꝛ tales vt ſunt in generabilib⁹ ꝛ cor/
ruptibilib⁹ inſequunt calidū ꝛ frigidū:qđ dico pp raritatē ꝛ denſita/
tem corporū celeſtiū:que eſt alteri⁹ rōnis ab iſtis:qꝛ ibi nō cōſequun
tur calidū neqꝫ frigidū ſicut pʒ ſcđo cap.de ſb̄a orbis.Et ſic intelligit
dictū Cōmētatoris.7.phy.15.vñ motus rarefactionis ꝛ cōdenſatio/
nis ſunt in p̄dicamēto qualitatis qꝛ ſui termini ſunt formalr q̄litates
vñ phs in ſcđo de ptibus aīaliū.ca.p̄io.inter q̄litates elemētoꝝ enu
merat etiā raritatē ꝛ dēſitatē:ꝙ̄uīcūqꝫ nō enumerauerit eas in ſcđo
de gnātione.vel qꝛ reducunt ad grauitatē ꝛ leuitatē.vel qꝛ reducun
tur ad mollicieē ꝛ duricieē:vt dixit Alexāder.vel iō tacuit:qꝛ vt.d.Cō
mētator ibi in cō.15.raritas ꝛ dēſitas nō ſunt qualitates actiue ſed
cōſequunt calorē ꝛ frigus.ꝛ eſt ſnīa phi in.2.de generatione.t.c.17.
ſicut bñ notat ibi Jo.gramatic⁹.qñ vero.d.Cōmē.in cō.84.ꝙ rari/
tas ꝛ dēſitas ſunt ꝯtraria in quātitate:hoc itelligit nō formalr ſʒ ꝯſe/
cutiue.vñ ipſemet ſeipm̄ declarat ibi.inqt.n.raritas ꝛ dēſitas ſunt cō
traria in quātitate.ꝛ ſubdit cām dicēs cū trāſlatio corpis de raritate
in ꝯēſitatē eſt trāſlatio de maiori quātitate in minorē.Et hoc idē hꝫ
ipſe.8.phy.in cō.31.Et pp hoc ipſe in cō.85.quarti phy.dixit raritatē
ꝛ dēſitatē nō eſſe de eēntia q̄ntitatis:qꝛ videbat ꝙ nō erāt quātitates
formalr ſʒ cōſecutiue.Qñ vero dixit.8.phy.cō.77.ꝙ dēſari ꝛ rareſie
ri ſunt mot⁹ locales.Dr̄ ꝙ ibi loquit ad hoieʒ:qꝛ ibi.d.ꝙ antiq dice/
bāt gnātionē ꝛ corruptionē ſieri p ꝯgregationē ꝛ ſegregationē:ꝛ ſue/
rūt illi q dixerūt res gnāri ex raro ꝛ dēſo:ꝛ illi ponebāt ꝙ rareſieri ꝛ
ꝯdēſari ſunt mot⁹ locales:ꝛ tales collocabāt raritatē ꝛ denſitatē in

genere cōgregationis ⁊ ſegregatiōis ⁊ ſeparatiōis: ſicut ibi Cōmēta/
toꝛ expſſe h3. Pōt et dici ſm veritatē ꝙ mot⁹ locales conſequunt̄ ad
motū rarefactiōis ⁊ cōdenſationis ſicut pꝫ intuenti.
¶ In eodē cōmēto. 84. dicit Cōmētatoꝛ ꝙ quātitas nō ſit a quātita
te ſicut caliditas a caliditate. Hui⁹ tñ vr̄ dicere oppoſitū p̄rio de ge/ Cōmē. 84.
nera. cō. 30. vbi h3 ꝙ faciens ptes magnitudis eſt magnitudo. Solu/
tionē hui⁹ quere ſupius in tertio ph. ꝯtradictiōe ſcda. ſup cō. 17.
¶ In cōmēto. 97. quarti phy. dicit Cōmētatoꝛ ꝙ mot⁹ pōt imagiari
extra tp̄s. Hui⁹ tñ oppoſitū inuenit̄ in dictis ſuis. 12. meta. cō. 29. vbi Cōm. 97.
h3 ꝙ ſine tpe ꝛ tempoꝛe eſt imaginari motū. Rñdet̄ ꝙ Cōmētatoꝛ hic lo
quit̄ de abſtractiōe q̄ ſit in p̄ia opatiōe intellꝰ in q̄ pōt ꝯſiderari pri⁹
nō ꝯſiderato poſterioꝛi. Nā ſicut ſcribit Cōmētatoꝛ. 12. meta. cō. 39.
intellꝰ natus eſt diuidere ea que ſunt adunata in eē: lꝫ in re ipſa non
ſint diuiſa. Et ita cū tēpus nō ſit de q̄ditate mot⁹: intellectus pōt ab/
ſtrahere motū a tpe. Et ex hoc pꝫ cōtra vulgares ſucceſſionē nō eſſe d̄
intrinſeca rōne mot⁹: ſꝫ eſt de ꝯñtib⁹ ipm. Sꝫ. 12. meta. cō. 19. loquit̄
de abſtractione q̄ ſit in ſcda opatione intellect⁹: ⁊ ſic nō pōt imagina/
ri mot⁹ ſine tpe: q2 imaginādo hoc: talis imagiatio mēdax eſt. prima
aūt minime: q2. 2. phy. t. c. 18. abſtrahentiū nō eſt mendaciū.
¶ Videt̄ dicere Cōmentatoꝛ in cōmento. 99. ꝙ motus ſit q̄ditatiue Cōm. 99.
quātitatis. huius tñ oppoſitū. d. phs ⁊ ipſe in. 5. meta. cō. 18. ⁊ textu.
Burleus ⁊ moderni diſtinguūt de triplici cōſideratōe mot⁹. dicūt. n.
motū poſſe ſumi primo vt nō differt a termio ad quē: niſi ſicut impfe/
ctū a pfecto: ⁊ ſic eſt de gñe termini ad quē. Alio mō p̄io fluxu ꝯtinuo
quo mobile tēdit ad ſuā pfectionē. Et ſic eſt de p̄dicamēto paſſionis.
Tertio mō pōt capi ꝓ illa ſucceſſione vel duratiōe trāſmutatiōis ꝯti
nue: ⁊ ſic eſt in p̄dicamēto quātitatis p ſe. Et ſic dicit phm ꝯſideraſſe
motū in. 5. meta. qñ dixit motū eē quātitatē. Mirum eſt quō iſte vir
ita manifeſte peccat in ponēdo ꝓpꝛiā q̄titatē motui: ⁊ in dicēdo d̄ in/
tētione phi motū eē p ſe quātitatē. Immo phs expſſe. 5. meta. cap. de
quāto. ⁊ eſt textus cōmē. 18. enumerat motū ⁊ tp̄s inter quāta p acci/
dēs. Et dicit. alia vt mot⁹ ⁊ tp̄s. Etenim hmōi quāta quedam dicunt̄ ⁊
ꝯtinua: eo ꝙ illa diuiſibilia ſunt quoꝝ ſunt he paſſiones. Et Cōmen/
tatoꝛ i cōmēto dicit ꝙ tp̄s ⁊ mot⁹ ſunt quātitates eo ꝙ ſunt accidētia
ꝯña eſſentialr̄ illa q̄ ſunt quātitates p ſuā ſbam. ſ. magnitudinem que
diuidit̄ eēntialr̄ ⁊ p̄io. Dicam⁹ g̃ ad cōtradictiōez ꝙ Cōmētatoꝛ nō
dixit in. 99. cō. motū q̄ditatiue eē quātitatē: ſꝫ ſolū p accñs. vñ ſi pon
derent̄ v̄ba ſua ibi reddit cām ꝯtinuatōis in motu: ⁊ dicit ꝙ eſt quāti
tas p quā eſt motus: noluit dicere ꝙ mot⁹ eſt ꝯtinu⁹: q2 motus ſit quā/
titas ſicut imaginat̄ cōtradicēs. ſꝫ voluit motū habere cōtinuatio/
nem a quātitate. i. a magnitudine ſup qua ſit motus.
¶ In cōmento. 117. d. motū abijcere a ſubſtantia. Oppoſitum infra
in codē quarto cōmē. 128. ⁊. 8. phy. 59. Soluit̄. dictum ſuum fallit in Cōm. 117.
motu locali per ſe: verificatur tamen per accidens.
¶ Cōmentatoꝛ in cōmento. 132. quarti phyſi. dicit tēpus nō menſura
re motum celi vt numerus: ſed bene ad alios motus ſe habet vt nu/ Cōm. 132.
merus. Huius tamen oppoſitū. d. in cōmen. 133. Soluitur ꝙ dictum
ſuum intelligit̄ cum preciſione: q2 ad motum celi tēpus habet dupli/
cem habitudinē ⁊ paſſionis per ſe ꝯñtis ſubiectum. Et habitudinem

numeri ⁊ menſure. ſed ad alios motus comparat̃ ſolum in rõne nu-
meri. Et ſic ſedat̃ controuerſia.

¶ Concordantie Auerrois ſuper. 5. phyſi.

Cõmen. 8. In cõmẽto 8. 5. phyſi. dicit Cõmẽ. ꝙ mã nõ eſt in loco. oppo-
ſituʒ apparet p̃ de gnãtõe. cõmẽto. 27. vbi dr̃ ꝙ il-
lud ex quo aliqd gñat̃ nec̃e eſt vt ſit in loco. Soluit̃. mãm non eſſe in
loco ꝑ ſe: ſed per accidẽs rõne. vʒ. totius gñati: cuius ipſa eſt pars: qđ
quidẽ ꝑ ſe eſt i loco. Et phs deſtruit hic mãm nõ eẽ in loco vt eſt ſepa-
rata a phyſicis corporib9: vt imaginabant̃ antiq. tñ vt ẽ in phyſicis
corporib9 ſic eſt in loco ꝑ accñs: q: locat̃ ad locationeʒ illi9 cui ꝑ ſe de-
bet̃ loc9. ¶ Eſſet tñ hic locus dubitatiõis in via Cõmenta. An mã ſit
in loco nõ rõne totius. ſʒ ratiõe ſui vel rõne alicuius ꝯñtis ad ipſaʒ.
Et vr̃ ꝙ ſic. nã ſtantib9 quãtitatibus intermiatis coeternis ipſi mãe
vr̃ ꝙ ſibi debet̃ locus. Naʒ vr̃ ꝙ rõ locãdi abſolute ſumat̃ a quãtitate
iuxta illud phi. 4. phy. textu cõmẽ. 76. Si corpus cubuʒ ſeparatuʒ a
qualitatib9 ſenſibilibus ponat̃ in aqua: tm̃ cedit ſibi aqua quãta eſt
ſua dimẽſio. Ad hoc diceret̃ ꝙ mã quãtitatibus interminatis cõſide-
rata vt abſtrahit ab omni forma ſubſtãtiali: ⁊ ab omni qualitate ſen-
ſibili: vt ſic nõ eſt ens niſi in aĩa ſm viam Auerrois. 12. meta. cõ. 14.
Et ita etiã diceret̃ eſſe in loco ſm imaginationẽ. Aut diceret̃ eſſe in lo-
co indeterminate: ſʒ ꝙ ſit in aliquo loco determinato requirit̃ quanti-
tas terminata ⁊ forma: ad quã cõſequit̃ talis quãtitas. Et ſic dicim9
ſubiectũ gnãtionis nõ occupare locũ determinatũ: ⁊ ſi illud ſit mate-
ria quãta. Soluit̃ igit̃ cõtradictio ꝙ Cõmẽtator nõ dixit ꝙ illud ex q̃
aliqd generat̃ ſit i loco ꝑ ſe: ſʒ dixit ꝙ hoc ẽ aut ꝑ ſe aut ꝑ accñs: ſicut
dicim9 de mã. ecce ꝙ vult mãm eẽ in loco ꝑ accñs: ſʒ qñ dixit. 5. phyſ.
cõmen. 8. ꝙ mã non eſt in loco: intellexit eam non eſſe in loco per ſe.
Et iſta nõ contradicũt. Aut alr̃. non eſt in loco determinato: eſt bene
in loco indeterminato. Sed prima ſolutio eſt magis ad mentem phi
⁊ Cõmentatoris primo de genera. t. cõ. 27. ſicut videre poteris.

Cõmẽ. 9. ¶ In cõmẽto nono. 5. phyſi. dicit Cõmẽtator ꝙ cõtrarietas q̃ eſt in
loco latet. ⁊ eandẽ ſñiam hʒ. 8. phyſi. cõ. 16. Huius tñ oppoſitũ vide-
tur dicere. 8. meta. cõ. 4. Et. 10. meta. cõ. 13. vbi hʒ ꝙ cõtrarietas i reĩ
veritate primo inuenit̃ in eis q̃ ſunt in loco: iõ accepta eſt in diffõne
cõtrarioꝝ diſtãtia: cũ dr̃: cõtraria ſunt q̃ ſub eodeʒ gñe poſita maxĩe
diſtãt. Rñdet̃ vt. d. Cõmẽ. 4. celi. cõ. 38. ꝙ cõtrarietas q̃ eſt in forma
⁊ q̃litate ⁊ in loco dr̃ equoce: q: cõtraria in q̃litate ⁊ in alĳs ꝑdicamẽ-
tis ſunt ſolũ duo in forma. Et ſunt vnũ in ſubiecto: ſʒ cõtraria in loco
ſunt cõtraria tam ſm ſbm q̃ ſm formã. Et q: de rõne cõtrarioꝝ eſt di-
ſtãtia: ⁊ q: plus diſtãt illa q̃ ſunt duo in forma. ⁊ duo in ſbto. q̃ illa q̃
ſunt duo i forma ⁊ vnũ ſbto: iõ ꝯtrarietas ex nãrei prĩo cõperit con-
trarĳs in loco q̃ alĳs cõtrarĳs. Accedit ad hoc vt dicit ẽt Cõmẽtator
10. met. cõ. 13. diſtãtia in loco ẽ maxĩa. ſ. cẽtri ad circũferentiaʒ. ⁊ iſta
diſtãtia eſt cã in cõtrarietate ſbarũ corporũ ꝓprioꝝ iſtis locis. iõ con-
trarietas prĩo repit̃ ex mã rei in loco q̃ in alĳs cõtrarĳs alioꝝ ꝑdica-
mẽtoꝝ. Et hoc ẽt aſſeruit Cõmẽtator. 4. ph. cõm. 5. dũ. d. ꝙ corpa cõ-
traria ſm nãm mouent̃ ad loca ꝯtraria ſʒ nãm: q: loca nõ ſolũ ſunt
extrema vni9 lince recte lõgiſſime: ſʒ ⁊ cũ hoc ſunt ꝯtraria ſm potẽtiã.
rẽs. n. quaꝝ ſbe ſunt hẽs cõtrarĳs hñt ſbas contrarias aliquo mõ:

ecce ꝙ vult ꝯtrarietatē i loco eē eām cōtrarietatis in ſb̄a ⁊ in q̄litate:
eo mō quo in ſubſtātijs ꝯuenit ſb̄az ſb̄e cōtrariā eē. Et lʒ ita ſit ꝙ cō/
trarietas p̄io repiat in loco:tñ nō eſt notū ꝙ oē qđ localr mouet con
trarietatē talem habeat:⁊ ſic dixit Cōmentator in hoc q̄nto cō.19.⁊
8.phy.16. Et.6.phyſi. cōmēto.92.ꝙ cōtrarietas q̄ eſt in loco latet.
nō q: illa lateat ꝙ ſit cōtrarietas:imo eſt prima ⁊ cā aliaꝝ:⁊ ponit in
diuiſione alioꝝ tanꝙ notior ſʒ latet penes hoc ꝙ nō eſt notū p ſe eam
ineſſe cuilibet mobili qđ mouet motu locali. Et ſic nulla ē cōtradictio
ſicut vides:ſʒ cōtra determinationē iſtā dubitauit ſubtilr magnificē
tia tua:q: tūc nō eſſet vera cōtrarioꝝ d̄ſcriptio dicēs.cōtraria ſunt q̄
hn̄t fieri circa idē ſb̄m nō ſimul:ſʒ ſucceſſiue:⁊ nō ſi ꝯtraria i loco ſunt
duo in ſb̄to ⁊ duo in forma:nunꝙ igit aliquo mō circa idē ſb̄m habēt
fieri nec ſimul nec ſucceſſiue. Et ad hoc dixi ꝙ argumētū tuū demr̄at.
nam locus ſupior vniuerſi nunꝙ fiet inferior. ⁊ dixi deſcriptionē illaz
verificari de cōtrarijs in q̄litate nō de cōtrarijs i loco:⁊ dixi cū Auerroi
cō.38.quarti de celo.cōtrarietatē nō dici vniuoce ſʒ equoce vl ana/
logice d̄ his ⁊ d̄ illis:aut alr aliqđ ꝯuenit alicui rōne gn̄is:qđ tñ repu
gnat eidem rōne ſpēi ſicut pʒ.6.ph.cō.15.Et.7.phyſi.cō.2.

¶ In cōmento.19.quinti phyſi.Cōmentator dicit ꝙ non ſit minus
niſi per admixtionē contrarij. Oppoſitū ſcđo celi.cōmento.15. Sol/ Cōmē.19.
uitur.in habētibus cōtrariū ſm viam Cōmentatoris remiſſio p ad/
mixtionē cōtrarij ſit:⁊ per oppoſitū intēſio per remotionē a cōtrario
iuxta illud phi.illud eſt albius qđ eſt nigro impmixtius:⁊ in carētibus
vero contrario ſicut eſt lumen ⁊ alia hmōi non eſt ſic. Et ideo Cōmē
tator in cōmento.15.ſecundi de celo iam allegato inquit.⁊ non ſequi/
tur vt remiſſio ſit ſemper ex mixtione contrarij:ſicut dixit Alexander
in multis locis.

¶ In cōmento.21.quinti phyſi.dicit generationē non eſſe motū: q: Cōmē.21.
forma eſt indiuiſibilis:ſʒ oppoſitū videt ſentire de formis elementoꝝ.
tertio celi.cōmento.67.vbi tenet ꝙ intendunt ⁊ remittunt. Soluitur
de ratione motus due conditiones requirunt.vna ꝙ ſubiectū ſit ens
in actu.alia ꝙ forma ſit diuiſibilis.vnde.5.phyſi.probatur ad rela/
tionez non eſſe motū.⁊ etiaʒ.7.phyſi.de prima ſpecie qualitatis. Et
Cōmentator.6.phyſi.cōmen.85.probat ꝙ ad ſitum non eſt motus:
q: eſt relatio: ⁊ relatio cōſiſtit in indiuiſibili. Requiritur etiā ꝙ ſubie
ctum ſit in actu.5.phyſi.t.cō.8. Et ꝓpter hoc in formis eductis de po
tentia materia quedā ſunt pfecte non intenſibiles neqꝫ remiſſibiles:
ſicut ſunt forme mixtoꝝ:⁊ de iſtis maxime verificat dictū Cōmenta/
toris ꝙ gn̄ātio taliū non eſt mot᷑:q: tales ſunt idiuiſibiles.i.nō ſuc/
ceſſiue acq̄ſibiles:ſʒ p minima acq̄rant. ¶ Forme aūt elemētoꝝ ſunt
medie inter ſb̄am ⁊ accn̄s ſm Cōmētatorē tertio celi.cōmē.67.⁊ ta/
les ptibilr acq̄runt ⁊ ſucceſſiue:tñ earū gn̄ātio non eſt motus:q: ſb̄m
non eſt ens in actu.vide q̄ ſcripſi primo phyſi.cōmento.62.

¶ In cōmento.22.quarti phyſico.dicit Cōmentator ꝙ vltima non
ſunt in loco niſi per accidens non eſſentialiter.ſed huius oppoſituz Cōmen.22.
ipſe ſcribit primo de generatione.cōmento.29.vbi habet ꝙ linee ſu/
perficies, ⁊ puncta non ſunt in loco neqꝫ ſm ſe: neqꝫ ſm accidens.
Soluitur.aliquiđ moueri per accidens cōuenit dupliciter.pure ⁊ nō
pure. Appello illud moueri per accidens pure;quod preciſe mouetur

ad motum alterius ⁊ nullo modo pōt ꝑ ſe moueri. Et iſto modo intel/
ligit̄ dictū Cōmētatoris hic in cōmē.22.qñ di.ꝙ vltima mouentur ꝑ
accñs.ſ.pure q꞉ ꝑciſe mouent̄ ad motū illius cuius ſunt vltima. Alio
modo aliqd dr̄ non pure per accñs moueri. Et eſt illud qđ mouet̄ ad
motū alteri᷒ ⁊ qđ tñ ſi ſeparatū fuerit ab eo ad cuius motū dr̄ moueri
poterit ꝑ ſe moueri: ſicut motus partis ad motū totius: q꞉ pars ſepa/
rata a toto pōt ꝑ ſe moueri: ſicut ptꝫ.4.phy.cō.32. Et qnto phy.cō.
prio. Et prio de aia.cō.37. Et pp hoc dixit Cōmētator.6.phy.cō.86.
ꝙ motus ptis in toto nō eſt mot᷒ pure ꝑ accñs. Formalr̄ igit̄ ſoluētes
dicam᷒ ꝙ quinto phy.cō.22.loquit̄ de accñte puro. primo de genera.
29.loquit̄ de accñte nō puro. Aut alr̄ ſolui pōt ꝙ Cōmētator primo de
genera.loquit̄ ex ſnia Platonis. cōtra quē arguit ibi phs. Plato enī
poſuit mathematica eē ſubiecta corporū nāliuꝫ. ⁊ q꞉ ipſe poſuit talia
nedū ſm̄ itellectū: verūēt ſm̄ eſſe ſeparata a ſenſibilib᷒ videt̄ ſequi/
ergo talia nullo mō in loco eſſe neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ ꝑ accñs realr̄ loquendo
in qnto aūt phy.loquit̄ ſm̄ ſniam Ariſto. ⁊ d. ꝙ talia ſunt in loco per
accñs: q꞉ locant̄ ad locationē ſui ſubiecti qđ eſt ꝑ ſe in loco. ¶ Et iſta
ſolō nō eſt remota a veritate ſm̄ rem ipſaꝫ: tñ ſicut. d. Cōmētator pri
mo de anima. cōmento.26. vniuerſalr̄ hodie nō poſſumus intellige/
re opiniones antiquoꝝ: q꞉ nō ſunt note apud nos.

Cōmē. 34. ¶ In cōmēto.34.quinti phy.dicit Cōmētator tpꝰs cōſtituere motū.
Huius tamen oppoſitū habet̄ ſupra in hoc qnto cōmē.3. vbi enume/
rans ea que cōſtituūt eſſentiā motus nō enumerat tpꝰs. Rñdetur ꝙ re
fert ꝯſiderare motū in ſua qditate: ⁊ refert ꝯſiderare ipm̄ quo ad ſuā
vnitatē ꝯñteꝫ ipm̄. Et tunc dicimus ꝙ motus cōſiderat᷒ quiditatiue
cōſtituit̄ in ſui diuiſione ex trib᷒: ⁊ talia ſunt ſbm termin᷒ ad quē ⁊ ter
min᷒ a quo. vnde Cōmētator ſic ꝯſiderauit motū. Et phs qnto phyſ.
t.cō.3. nam ipſe dicit ibi. ꝙ ſbā motus ꝯſtituit̄ ex iſtis tribus cāis exi
ſtentibus in eo nō extrinſecis: ⁊ ideo nō numerauit motorē aut tpꝰs
vt ipſe hꝫ ibi. ſꝫ cōſideratio motus quo ad ſui vnitatē numeraleꝫ be/
ne cōcernit vnitatē tpis ⁊ motoris. Et ſic cōſiderat̄ mot᷒ ab Auerroi
⁊ ab Ariſt. qnto phy.34. qñ dixit ꝙ ad vnitatē numeralē motus req
ritur vnitas tpis: ⁊ ſic ēt cōſiderauit motū in.8.phy.t.cō.82. vbi di/
xit motū proiectoꝝ nō eſſe cōtinuum ſed videri cōtinuū. Et reddens
cauſam dixit. non enim vnum eſt mouens: vbi expreſſe ptꝫ motoris
vnitatem requiri ad continuitatem ⁊ vnitatem motus. que tamen
non ſunt de quiditate motus ſicut pꝫ conſideranti.

Cōmē. 35. ¶ In.35.cōmē.quinti phyſi. ad vnitatē numeralem motus dicit tria
requiri: ⁊ hec ſunt vnitas ſubiecti: vnitas mobilis: ⁊ vnitas termini
ad quem. Sꝫ huius oppoſitū videt̄.8.phy.t.c.82. vbi habet̄ ꝙ vltra
hec requirit̄ vnitas motoris. Ad hoc dicit̄ ꝙ Ari. nō poſuit hic vnita/
tem motoris reqri ad vnitatē tpis: q꞉ nondū declaratū eſt vtrū omne
motū ab alio ſit motū. Et ideo tacuit illud differēs illud vſqꝫ ad octa
uum phy. vtrum aūt in aliquo caſu poſſit eſſe vnus motus a pluribus
motorib᷒ pertinet ad octauū phy. ſed pronunc dimittat̄.

Cōmē. 35. ¶ In eodē cōmen.35. ⁊ cōmento ſequēti eſt etiā ꝯtradictio: q꞉ hic. d.
tria illa requiri ad vnitateꝫ motus. ſ. tpꝰs ſubiectū ⁊ terminus. Sed
cōmen. ſequenti ſolum ſbm ⁊ terminū requiri dicit: niſi eſſet ꝙ vnitas
motus magis intime dependet ab vnitate ſubiecti: cum ſbm motus

ponat̄

ponat in ſua diffōne: ⁊ etiā terminus ad quē: qui eſt de ſ̄ba motus: q̄ꝛ ab ipſo ſumit ſpēm: cū nō differat ab ipſo niſi ſicut imꝑfectū a pfec/ to. 3. phyſi. cōmē. 4. Motus aūt a tpe dependet tanꝙ̄ ab aliquo ex/ trinſeco: ⁊ nō quidītat̄ p ipſuꝫ. i. tps nō eſt de qditate eius: ſicut dicit Cōmētatoꝛ hic in cōmēto. 35. ꝙ accidit nature mot⁹ ꝙ ſit in tempoꝛe nō ꝙ motus quiditetur per tps. i. qditatiue cōſtituatur p tps. ⁊ ideo tacuit Cōmētatoꝛ i cōmēto ſequēti tps: q̄ꝛ ſoluꝫ ꝯſiderauit motū quo ad p̄dicata que cōſtituūt ipſuꝫ qditatiue. lꝫ aūt ſ̄m nō ſit de qditate accītis: ſufficit tñ ꝙ ſit dclatiuū quiditatis eius. Cōmē. 37.

¶ In cōmēto. 37. quinti. d. oēꝫ motuꝫ cōtinuū eſſe. Hui⁹ tñ oppoſitū dicit. 3. phyſi. cōmēto. 6. Et. 5. phyſi. cōmento. 13. vbi hꝫ motuꝫ aug/ mētatiōis nō eſſe cōtinuuꝫ. Soluit̄ motuꝫ ſub rōne qua motus non repugnare ſibi continuitateꝫ ſicut talpe in quātum aīal nō repugnat viſio: tñ motui applicato ad mām aliquā ſenſibilē determinatā ſtat cōtinuitateꝫ ſibi repugnare: ſicut eſt in caſu de motu augmētī q̄ nō pōt eſſe cōtinu⁹ ſicut ꝓbat Cōmētatoꝛ in locis allegatis: nihil aūt ꝓ/ hiber vnū ⁊ idem p̄dicatū vni ⁊ eidem rei nō repugnare ſub rōne cōis ⁊ ſub rōne generis: qḋ tñ repugnabit illi ſub rōne ſpāli. ſicut talpe vt talpa non pōt videre: ſed vt aīal nō ſibi repugnat. Ariſt. aūt in hoc. 5. phy. ⁊ in. 6. cōſiderat motū in cōi nō applicādo ipſuꝫ ad aliqua mo/ bilia determinata. Et ideo oīa que verificant̄ de motu in iſtis locis verificant̄ ſ̄m eius cōitateꝫ: que tñ cōitas nō repugnat rōnibus ſpe/ cialibus alioꝛū motuū. vide pro hac ſolutione in ſimili Auerroim co/ pioſe. 6. phyſi. cōmēto. 15. vide. 7. phyſi. cōmēto. 2. in ſimili de celo in/ quantum celum ⁊ inquātum coꝛpus.

¶ In cōmēto. 47. quinti phyſi. dicit Auer. terminuꝫ a quo nō eſſe de ſ̄ba motus: ſed eē accidēs motui. Sed nos oppoſituꝫ inuenim⁹ in di/ ctis eius ſupꝛa. in cōmē. 3. huius quinti. Soluit̄. termin⁹ a quo dupl̄r pōt cōparari motui. vno mō abſolute. Et ſic eſt de quiditate mot⁹ cū ponatur in eius diffinitiōe. Motus eniꝫ ſit de affirmato in affirmatū. Alio mō reſpectiue. vꝫ. in cōparatiōe ad terminū ad quē. Et ſic termi nus a quo eſt accidēs reſpectu mot⁹ in reſpectu termini ad quē: mot⁹ eniꝫ cū termino ad quē idēptificant̄ ⁊ reponunt̄ in ſpē: nō aūt per ter minū a quo. termin⁹. n. a quo abijcit̄. ſumit̄ igitur hic accidēs prout oē illud qḋ nō eſt eque intimū ſicut aliud. ⁊ q̄ꝛ termin⁹ a quo nō eſt eq̄ intimus motui ſicut termin⁹ ad quē: iō nomē accītis accepit: ⁊ hoc ē de mēte Cōmētatoꝛis infra in cō. 49. vbi dicit ꝙ lꝫ ꝯtrarietas in mo tibus ſit taꝫ ex termino a quo ꝙ̄ ex termino ad quē. Magis tñ mot⁹ ſunt ꝯtrarij ex termino ad quē ꝙ̄ ex termino a quo. Cōmē. 47.

¶ Cōcoꝛdantie Auerrois ſuper ſexto phyſi.

In cōmento 16. dicit Cōmētatoꝛ ꝙ exēpla que adducunt̄ ī lr̄is adducunt̄ vt ſermo ſit manifeſtioꝛ. Huius tñ oppoſitū ipſe ſcribit. 4. phy. cō. 71. Soluit̄. ꝙ exēplificatio in lr̄is ad duo pōt cōparari. vꝫ. ad mām ſubiectā de qua eſt ſermo. Et ſic ta/ lis dr̄ eē manifeſtatiua ſermonis. ⁊ iſto mō vtit̄ Phs plerūq; in loco prioꝛū. ⁊ in loco poſte. Alio mō pōt cōparari ad exempla cōſimilia in mā determinata: ⁊ ſic eſt minus manifeſta. ⁊ qñ ſecūda ſequit̄ p̄maꝫ ſic ſermo reddit̄ manifeſtioꝛ. Et iſto ſc̄do mō loquebat̄ Cōmētatoꝛ. 4. phyſi. cōmē. 71. inquit eniꝫ ſecū dedit exēpluꝫ de litteris dedit exēplū Cōmē. 16.

de materijs vt demōſtratio ſit manifeſtior. Primo aūt mō loqmur hic
qr di.ꝙ Ari. adduxit exēplū in litteris vt ſermo eius ſit manifeſt⁹.
qñ eniȝ caſus ponit̃ in terminis reddit̃ vtriꝗ clarior.
Cōmē. 41. ¶ In cōmē.41. dicit inter nō ens ⁊ ens nihil mediant. Huius tamē
oppoſitū hȝ primo phy. cōmēto.78. Et.12. meta. cōmē.11. Et.5. phy.
cōmē.8. de materia. Soluit̃.12. meta. cōmēto.11. Non ens ſumitur
tripl'r. ꝑmo pro illo qđ nō hȝ eſſe nec imagniationē. Et iſtud eſt vere
nihil. ⁊ ſolū iſtud: vñ illud. qđ nō hȝ eſſe nec imaginationē ē illud qđ
īplicat ꝯtradictionē: ⁊ tale eſt vere nihil. nā tale nō pōt facē vnū p ſe
cōceptū nec ſicut obiectū cū obiecto nec ſicut modus cū obiecto. Si/
cut dicit ſubtilis doctor in.2. q. quolibeto ꝝ. Et Cōmē.4. metheo. cō.
9. qui. d. alīqđ intelligibile ponit hoc fundamētuȝ ꝙ oppoſita nō cō/
gregantur inſimul. Alio mō ſumit̃ pro priuatōe exiſtēte in prima mā.
Tertio modo ſumit̃ pro illo qđ nō eſt in actu. Tunc dicit̃ ꝙ inter non
ens primo mō ⁊ ens/nihil cadit mediū: qr talia cōtradictorie oppo/
nunt̃ quoꝝ nō eſt mediuȝ ſm ſe inuenire: prio poſte. Et.10. meta. tex.
cō.23. ⁊ ſic loqtur Cōmē. in hoc cōmē.41. huius ſexti. Sȝ iter nō ens
prio mō: ſ. iter nō ens ſimpl'r ⁊ ens in actu eſt bñ dare mediū: ⁊ iſtud
eſt ens in potētia. talia aūt nō opponunt̃ ꝯtradictorie. vñ ens in potē
tia nō eſt vere nihil neꝗ eſt ens ſicut phus. ſed mediat inter vtrūꝗ.
⁊ ſic loquit̃ Cōmentator in alijs locis allegatis.
¶ In eodeȝ cōmē.41. hȝ Cōmētator ꝙ trāſmutatio in ſbā eſt princi
Cōmē. 41. paliter tranſmutatio. Huius tñ oppoſitū dixit in hoc ſexto cōmē.32.
vbi dixit tranſmutationeȝ in ſbā nō eſſe trāſmutationē: ſȝ fineȝ tranſ/
mutatiōis. Sicut v'r eſt de qualȝ tranſmutatiōe indiuiſibili: ſicut hȝ
ēt ipſe.4. phy. cō.129. vbi hȝ trāſmutationē dici equoce de tranſmu/
tatiōe p ſe. ⁊ de trāſmutatiōe que nō eſt p ſe. ſȝ eſt finis trāſmutatiōis.
Et cōſimilē ſniaȝ hȝ ipſe.6. phy. in cō.45. ¶ Soluit̃. tranſmutatio in
ſbā dicit̃ ſimpl'r ⁊ principal'r trāſmutatio terminatiue: qr termina/
tur ad illud qđ eſt ſimpl'r. ⁊ ꝑncipal'r ens.7. meta. tex. cō.4. ſba ꝑce/
dit acciñs. Et ſic dixit Phs ꝑ de gña. tex. cō.11. Et.5. phy. tex. cō.7. ge
neratio ſbe eſt ſimpl'r trāſmutatio. accñtiū vero nō eſt ſimpl'r tranſ/
mutatio: ſed eſt aliqua trāſmutatio: ⁊ qdaȝ cuiuſdā. Tñ in rōne mot⁹
formal'r ſumpti trāſmutatio in ſba non dr̃ ꝑncipaliter tranſmutatio:
ſed eſt finis trāſmutatiōis: nec eſt mot⁹ ſed ſequit̃ motum: Et ſic au/
ctoritates ꝯtrarie ꝑcedūt vijs ſuis.
¶ In cōmēto.59. ſexti phyſi. ſcribit Cōmētator accidētia carnis in/
Cōmē. 59. duci in mā ante formā ſbalem carnis. Huius tñ oppoſitū hȝ prio cap.
de ſba orbis. vbi dicit̃ ꝙ accidētia ꝯſequētia formā ſequunt̃ formaȝ.
Accedit ad hoc ꝙ ſubiectū accñtiū eſt ens in actu. ſcđo de aīa. cō.4.
Et alibi frequēter. Soluit̃. accñtia ſunt in duplici drīa quedā in fieri
⁊ talia ab Auerroiſtis interminata dici ꝯſueuerūt. Et qdā ſunt in fa/
cto eſſe: ⁊ talia dicta ſunt terminata. Tunc dicim⁹ accñtia in fieri ꝑce
dere formā in mā. ſȝ terminata ſunt poſt formā poſterioritate nature:
nō tpis: vt ſcribit ipſe ꝑmo cap. de ſba orbis. ¶ Replica. ꝑmo de gña/
tione ⁊ corruptione. gñatio eſt trāſmutatio totius in totū nullo ſenſi/
bili remanēte. ergo v'r ꝙ oīa accñtia fundent̃ in cōpoſito. ⁊ p ꝯñs nō
eſt dare accñtia ꝑcedētia formā in mā. Soluit̃ ibideȝ. dr̃ nullo ſenſi/
bili remanēte vt ſubiecto. vn de accidētia interminata: lȝ precedant

formaꝫ in mā ſm Auer. pp hoc tñ nō dicim⁹ ea cōuenire in rōne ſbīe: ſed ſunt diſpōnes ſubiecti qḋ eſt mā. Et hoc aduertēs Cōmētator dixit ſcḋo de aīa. cō. 4. ſbm forme ſbalis ſm ꝙ eſt ſbm/ eſt ens in pura potentia: dans intelligere nullā aliam rem hre rōnem ſubiectiuā preter ipſaꝫ māꝫ. ℭ Replica. tunc ergo accidēs remanebit corrupto ſbto et migrabit de ſubiecto in ſbm. Soluit. lꝫ ꝓximū ſbm alterationis ſit cōpoſitū: radicale aūt eſt ipſa mā que eſt pars eēntialis cōpoſiti: nō. n. opꝫ vt inquit Cōmētator primo de gñatione. cō. ꝑ. ꝙ ſbm trāſmutationis ſbalis ſit aliud a ſubiectis aliarū trāſmutationū: aliogn ſublato tali ſubiecto remanere poſſent ſbta aliaruꝫ trāſmutationuꝫ: qḋ eſt merū impoſſe: et ſic nō eſt ibi tranſit⁹ de ſbto in ſbm: q: manet ſbm radicale taliū accñtiū in aduentu forme que inducit: ſicut manebat in corruptione forme ꝑexiſtentis.

ℭ In cōmē. 86. ſexti huius dicit Phs et Cōmētator ꝙ īdiuiſibile mouetur per accñs. Inſtantia eſt de polis ipſius orbis qui oībus modis ſunt īmobiles. ſicut ptꝫ. 2. celi. cō. 14. ℭ Soluit. ibideꝫ dr̄ ꝙ quies polorum eſt quies methaphorica et nō eſt vera quies. Sed iſta ꝓpō in q̄ cōiter dici ſolet polos orbis īmobiles eē oībus modis: verificatur ad imaginationē mathematicoꝝ abſtrahētiuꝫ a motu. ꝓpōnes. n. ipſoꝝ fere oēs ſunt vere ad imaginationē. 2. phyſi. cō. 60. Nāliter tñ loquēdo ipſi poli ſiue ſint aliqḋ diuiſibile ſiue indiuiſibile mouent̄ p accñs ad motū orbis in quo ſunt formalr̄. Et ex hoc ptꝫ ꝙ illi q tenēt intelligentiaꝫ eſſe formā celi: nō recte rñt ad argumētū: p qḋ ꝓbat̄ ꝙ tunc ipſa moueret̄ per accñs: q: oē qḋ formalr̄ eſt in re mota ſicut forma informās: vel ſicut pars in toto: vel ſicut terminus in terminato mouet̄ ad motū rei mote p accñs. Quidā ſolēnis doctor voluit mihi ſoluere iſtud argumētuꝫ dando inſtātiaꝫ de polis mundi qui formalr̄ inexiſtunt orbi: et tñ nō ſunt mobiles aliquo pacto neqꝫ p ſe neqꝫ p accñs. ſꝫ ego replicaui per auctoritateꝫ allegataꝫ Auer. in cōmēto allegato ſcḋi de celo. et in. 4. phy. cō. 118. vbi hꝫ ꝙ qes poloꝝ eſt trāſumptiuaꝫ et ſm ſilitudinē. Et facta replica neſciuit amplius loqui.

ℭ Cōcordantie Auerrois ſup. 7. phy.

Dicit Cōmētator ſuper cōmēto primo et. 4. ſeptimi phyſi. ꝙ primum motū in aīali eſt cor. Huius tñ oppoſitū inuenimus primo de aīa. cōmē. 37. vbi dicit ꝙ ſunt pedes. ℭ Soluit. principiū et fons totius ſenſationis et motus eſt ipſuꝫ cor: ſicut probat Phs in. 2. de partibus aīaliuꝫ. cap. 10. Et in libro de ſenſu et ſenſato. Et in. 3. de aīa expreſſe hꝫ cor eē originale ꝑncipiū oīs mot⁹ exñtis in aīali. ſicut pꝫ in tex. cō. 55. Et in lib. de motib⁹ aīaliū. et iſta fuit ſnīa oīuꝫ antiquoꝝ periſpatheticoꝝ: qcquid dicant moderni miſcētes et cōfundētes opinioneꝫ periſpatheticā cum opinione medicoꝝ: videant Alexādruꝫ in paraphraſi de aīa. videant Themiſtiū et Simpliciū in. 2. de aīa: et videbunt nunqd cerebrū ſit principiū motus vel ſenſus de intentione Ariſt. Dico igit̄ cor eē ꝑncipiū mot⁹ initiatiuū: et ei mot⁹ attribuit̄ vt origini et vt ꝑncipio: pedib⁹ aūt attribuit̄ tanꝙ inſtrō quo ad ex̄ manifeſtetur et executioni demādet̄: et ſic teneo cuꝫ Ariſt. et peritiſſimis periſpatheticis eſſe de qualibet ſenſatiōe: ſiue ſit ſenſuū exteriorū: ſiue ſit ſenſuum interiorū: ꝙ quelibet talis ſit a corde tanꝙ a radicali ꝑncipio: et iſta eſt indubitata ſnīa Ariſto. lꝫ Auer. pro parte nō ex toto attri/

Cōmē. 86.
Cōmē. ꝑ. et cōmē. 4.

gerit veritatē ſicut aliȷ̈ antiquiores: moderni aūt in hoc aberrāt ma/
nifeſte: ⁊ nō eſt curabilis egritudo eoꝝ: qꝛ ſunt aſſueti in ſermonibus
falſis: ⁊ nō pñt aſſentire veris principiȷ̈s.

Cōmē. 11. ¶ In cōmento. 11. ſeptimi phy. Cōmēta. hꝫ qualitates ſenſibiles eē
dr̄ias corpoꝝ cōſimiliū. Et tñ oppoſitū hꝫ ipſe in. 5. phy. cō. 10. ⁊. 8.
meta. cō. 5. cōtra Alexādrū. Moderni voluerūt grauitatē ⁊ leuitatē
eē formas ſbales elemētorū: moti forte pp auctoritatē allegatā hic ex
11. cō. ⁊ ex auctoritate ipſius Cōmētatoris. 2. de aīa. male intellecta.
cōmen. 108. vbi hꝫ graue ⁊ leue eē ſbam. Sed iſta opinio eſt pur⁹ er/
ror: qꝛ qð vni eſt accñs alteri nō eſt ſba in his q̄ vniuoce dicunt. Sed
grauitas ⁊ leuitas elemēti eſt eiuſdē rōnis cū grauitate ⁊ leuitate mi/
xti: qð pꝫ ex opationib⁹ eſſentialib⁹ ipſorū. cum igitur in mixtis ſint
accñtia q̄ñ in elemētis erunt ſbe: ita arguit Cōmētator cōtra Alex.
5. phyſi. cōmē. 10. ⁊. 8. meta. cō. 5. ¶ Sed dñt ꝙ rōnes Cōmētatoris
ibi ꝓcedūt de aliȷ̈s qualitatib⁹: nō aūt de graui ⁊ leui. ¶ Cōtra. phs
2. de gñatiōe tex. cō. 8. enumerat qualitates elemētoꝝ: ⁊ ſilr in ſcðo de
partibus aīaliū. cap. p. ⁊ ibi ponit grauitatē ⁊ leuitatē. Amplius. q̄ñ
ſoluet rō facta: eque. n. rō ꝓcedit de grauitate ⁊ leuitate: ſicut de aliȷ̈s
qualitatib⁹. ⁊ q̄ñocunq̧ ſoluere volueris: ita ſoluā pro Alexādro rō/
nem Auerrois. Amplius. forma ſbalis nō eſt ſenſibilis ſenſu exteriori
ſed grauitas ⁊ leuitas ſentiunt ſenſu tactus: ſicut pꝫ. 2. de aīa. tex. cō.
108. ergo ⁊ ſoluūt ꝙ forma ſbalis eſt ſenſibilis a ſenſib⁹ hoīs. naꝫ ſm
Auerroim in cōmē. ſup libro de ſenſu ⁊ ſenſato. hō cōprehēdit dr̄ias
reꝝ ⁊ eaꝝ intēriōes ꝓprias: q̄ ſunt in re ſenſata q̄ſi medullā de fructu.
Animalia aūt bruta comprehēdunt ea que ſunt extra quaſi cortices
fructuū. Sed cōtra qꝛ ſenſus brutoꝝ ēt ſentiūt grauitatē ⁊ leuitatē:
nam aſinus magno pondere oppreſſus dolet: qð nō eſſet niſi grauita/
tem ſenſu tactus ſentiret. igitur grauitas eſt ſimplr accñs: ſed q̄libet
grauitas eſt vnius ⁊ eiuſdē rōnis eſſentialis et ſi igitur qð vere eſt nulli
accidit ſi grauitas ⁊ leuitas in elm̄tis eſſent forme ſbales: non igitur
eſſent accidētia in mixtis. Multa ēt alia incōueniētia dimitto breui/
tatis cā: tñ nā tūc ſba ſbe p ſe ꝓ ꝯtrariaret. ⁊ multa hmōi. ¶ Dicam⁹ igit
dr̄ias vltias corpoꝝ ſimpliciū eē nobis ignotas: ⁊ circūlo q̄mur eas p
ſuas ꝓprietates: ⁊ hoc colligit ex ſnīa phi in. 8. phyſi. in tex. cō. 32. vbi
hꝫ ꝙ eēntia grauis eſt vbicari inferi⁹ ⁊ eēntia leuis eſt vbicari ſupi⁹.
⁊ tñ ſupra. 28. dixit moueri ſurſuꝫ ⁊ deorſuꝫ eē actiōes grauiū ⁊ leuiū
nāles: qð nō cōtigiſſet niſi eſſet verū qð diximus: ⁊ hoc eſt ēt de inten/
tione Auer. 8. meta. cōmē. 5. ⁊. 7. meta. cō. 41. Grauitas igitur ⁊ leui/
tas ſunt dr̄ie circūloquutiue elemētoꝝ ⁊ nō ſunt vere forme ſbales il/
lorum ſicut fingunt moderni: quomō autē auctoritas Cōmēta. in. 2.
de aīa. ſoluat ſtatim patebit in ſequēti cōtradictione.

Cōmē. 11. ¶ In eodeꝫ cōmēto. 11. dicit grauitatē ⁊ leuitatē eē qualitates tan/
gibiles. Oppoſitū hꝫ ſcðo de aīa cōmēto. 108. vbi. d. ꝙ ſunt ſbe. Et. 5.
meta. cōmēto. 18. d. ꝙ ſunt quātitates. Soluit. formaliter qualitates
ſunt: ſicut. d. Phs. 2. de generatiōe. ⁊. 2. de partib⁹ animaliū. ſunt ſbe
imitatione ⁊ ſimilitudine quo ad moduꝫ imutādi ſenſum. Nam ſicut
ſubſtātia nō imutat ſenſuꝫ niſi mediātibus accidētibus: ſic grauitas
⁊ leuitas nō imutant ſenſuꝫ tactus niſi mediāte motu: ⁊ ſic aſſimilā/
tur ſubſtātie ⁊ nō ſunt ille: ſed ſicut ille. In. 5. meta. cōmēto. 18. dicit

gas eſſe quãtitates:ſecũdaria intẽtione ſicut ipſe gloſat ibi. Nam di/
uidunt eadẽ diuiſione qua magnitudo diuidit. iuxta illud. p̃hi p̃ celi.
in maiori quãto eſt maior virtus: tñ ipſe in ſe ſunt qualitates nãles.
Et ſic ſedatur contradictio.

¶ In cõmẽto. 15. dicit raruʒ ⁊ denſuʒ eſſe qualitates. ſʒ quarto phy. 84. dixit ꝙ ſunt q̃titates. ꝯtradictio iſta in quarto fuit ſoluta. in cõ/
mento. 84. ideo recurre illuc. Cõmẽ. 15.

¶ In cõmẽ. 20. dicit ꝙ ſciẽtia dignius eſt vt ſit ad aliquid. oppoſitũ Cõmẽ. 20.
dicit. 10. meta. 22. ⁊ in predicamẽtis: vbi hʒ ꝙ ſit qualitas. Soluit.
formalr̃ qualitas eſt ⁊ maxie in noſtro intellectu. ad eã tñ conſequit
relo ad ſcibile. 5. meta. 20. vtrũ. aũt dcm̃ p̃hi in. 7. phyſi. tex. cõ. 20. Et
ſui Cõmẽ. habeat locũ ſm mẽtes eoꝝ: vel ſm mẽteʒ Platonis nõ eſt
p̃ntis ſpeculatiõis. Alio tñ mõ põt declarari ſciam eſſe in capitulo
relonis: taʒ ſm mẽtẽ Platonis ponẽtis noſtruʒ ſcire eſſe reminiſcẽtiã
ſm menteʒ Auer. ponentis vnitatẽ intellectus colligari cuʒ intẽtio/
nibus imaginans in intelligẽdo: ſed iſta ptinẽt ad tertiũ de aĩa. nec
eſt opus p̃ntis negocijmam ſufficit nobis magnifice domine in iſtis
fragmentis intellectuʒ tuum excitare: nec opus eſt calcaria ſubdere
ſponte currenti.

¶ Concordantie Auerrois ſuper octauo phyſi.

In octauo phy. cõmẽto. 2. eſt cõtradictio de opione Anaxa. Cõmẽ. 2
Et primo phyſi. cõmẽ. 32. ſed q: in p̃mo phyſi. cõ.
32. fuit ſoluta. ideo nõ opʒ eam hic repetere.

¶ In cõmẽto. 4. octaui phy. dicit Auer. ꝙ ſi mã eſſet denudata ab oĩ
forma nõ poſſet aliã formã recipe. Cui⁹ oppoſitũ vr̃. 5. phy. tex. cõ. 8.
vbi dr̃ ꝙ mã ſm ꝙ eſt ens in pura potẽtia eſt ſcdm receptiuũ forme q̃ p
gñationẽ inducit. ¶ Aliq ex antiq̃s quos multi moderni imitant te/
nẽt formã corpeitatis de intẽtiõe Auer. ⁊ ſic tenẽdo viã iſtã diceret ꝙ Digreſſio de forma corporeitatis cõtra modernos.
Cõmẽ. dixit hic ꝙ ſi mã eſſet denudata ab oĩ forma: ⁊ p̃cipue a forma
iſta corpeitatis de p̃dicamẽto ſbẽ: tũc vtiq̃ nõ poſſet aliã recipe: q: ta
lis forma eſt neceſſaria: tuʒ q: vt dicũt oẽs forme educunt de potẽtia
eius: tuʒ q: eſt diſpõ mãe: Ad hoc vt ipſa recipiat formas ſpãles. Nam
cũ mã maxime ſit a formis remota opʒ mãm neceſſario diſponi p talẽ
formã gñataʒ impfectã. tuʒ ẽt pp ppetuitatẽ dimẽſionũ interminata/
rum: q̃ ſunt mãe coeterne. Nulluʒ. n. accñs vr̃ hr̃e ppetuitateʒ niſi pp
formã: ⁊ ideo vr̃ ꝙ talis dimẽſio fundet in mã mediãte forma corpis de p̃/
dicamẽto ſbẽ ſibi coeterna. Aſtruũt hãc opionẽ eẽ Auer. indubitãter
q: 3. celi. cõ. 61. vbi Ari. in lr̃a hʒ: oꝫ aũt fortaſſe ſenſibiliũ ſenſibilia:
ſempiternoꝝ vero ſempiterna: corruptibiliũ aũt corruptibilia eẽ p̃n/
cipia. ⁊ Cõmẽtator gloſans illa verba inquit. ꝙ hoc hʒ veritatẽ de p̃n
cipijs ꝓpinquis ⁊ nõ remotis reꝝ ſenſibiliũ: q: talia nõ ſunt ſenſibi/
lia: ſicut ſunt p̃ma mã ⁊ p̃ma forma: p p̃mã aũt formã vt dicũt nõ põt
intelligi niſi forma corpis: nõ. n. dimẽſio eſt p̃ncipiũ ſbẽ: q: illa eſt ac/
cidẽs. Iteʒ talis eſt ſenſibile cõe. Ampli⁹ Cõmẽ. 2. phy. cõ. 15. Expo/
nens q̃ō forma dr̃ p̃uatio dic: ꝙ p̃uatio exñs in p̃ma mã eſt quaſi for/
ma mãe ⁊ nõ eſt pura p̃uatio. hoc aũt nõ vr̃ poſſe intelligi niſi de for/
ma corpis ſbali: q: illa nõ eſt ſimplex p̃uatio. ſed eſt quedã gñalis p̃ua
tio: de qua oẽs forme educunt. Ampli⁹ Cõmẽ. 7. meta. cõ. 29. reddẽs
cãm quare q̃dã gñant ab arte tm̃: Et q̃dã a nã ⁊ arte. dicit: ꝙ in illis

in qbus eſt ps potētie nālis ſilis artificio illa pnt a nā gñari ⁊ ab arte.
ſed illa in qb⁹ nō eſt ps potētie nālis ſilis artificio talia gñant ab arte
tm̄: vr̄ igit gñatio re⁊ nāliuꝫ pſupponere aliquā prōptitudinē in mā
ex qua educunt. Et h̄ ec nō pōt eē niſi forma ſbalis corpis. Ampli⁹ rō/
ne probatur ſic. dimēſiones ſm Auer. remanent eedē in genito ⁊ in
corrupto: tunc quero vel ſm rem eſt iſta remanentia: vel ſm ratione.
Si ſm rōnē: tunc nō erit niſi ſm ſpecieꝫ: qđ tn̄ Auer. negat: qꝛ ponit
eas remanere eaſdeꝫ numero. Si aūt ſm reꝫ remaneāt: tūc oꝫ ponere
formaꝫ ſbaleꝫ coeternā māe: p quā illa ſemp remaneat: vel opꝫ māim
ſm eſſe reale nō dependere a forma: qđ eſt ꝯtra Auer. 12. meta. cōmē.
14. Nos aūt ⁊ ſi meminimus cōſtruxiſſe ſpāleꝫ queſtioneꝫ ſup addi/
tionibus noſtris queſtionuꝫ methaphyſicaliuꝫ Joānis de gandauo.
tn̄ hic aliqua tangā q̄ ibi ꝑtermiſi cōtra iſtā viā. Et qꝛ oīs ꝯtradictor
amore veritatis in ꝑm.o excuſandus eſt: cū ſuppoſit aīde taſr opinātiū
mihi vr̄ ꝙ illa nūꝙ fuerit opio Auer. nec Ari. ſicut pꝫ ex diſcurſu phi
in p. phy. Et in. 2. de gña. vbi teſtat antiquos ponētes ſbꝫ gñatiōis
eē aliqđ hñs formā. ſi. n. hoc eēt cuꝫ quālibet formā cōſequant accn̄/
tia p q ſentiri poſſit: tūc accideret ſbm gñatiōis eſſe ſenſibile: qđ eſt cō
tra ſenſuꝫ. Et iſta via ꝓcedēs Phs poſuit ſbm gñatōis eē ens in pura
potētia: nō hñs aliquā formā ſbalē coeternā neqꝫ genericā: neqꝫ ſpeci
ficaꝫ. forma eiꝫ generis ⁊ forma ſpēi vna eſt ⁊ eadē apud ipſos: qꝛ ta/
les de vna ⁊ eadē re p ſe ꝑdicant. Ita. n. ꝓbat. 4. meta. tex. cō. 3. Ens
⁊ vnū: eandaꝫ nām ſignificare: qꝛ de eadē re p ſe ꝑdicant: Et iō defi/
niēs gñationē p̊ de gña. 23. dixit ꝙ gñatio ē traſmutatio toti⁹ in totū
nullo ſenſibili remanēte vt ſbto: qđ nō dixiſſet ſi opinat⁹ fuiſſet māim
eſſe corpus. imo dānat antiquos hoc opinātes. Nec aliqs loc⁹ eſt in
Auerroi vbi ponat taleꝫ formā. imo repreh̄edit Aui. hoc opinātē in p̊
phy. 63. ⁊ ꝑmo cap. de ſba orbis. vbi dicit ꝙ Aui. fuit opinat⁹ ꝙ eadē
eſt diſpō dimēſionū interminatarū ⁊ terminatarū: qđ nō dixit. ſicut
male gloſauit Joānes ⁊ ſequaces: qꝛ Aui. poſuerit illam formā in mā
ſpecificā: Cōmētator aūt ponit eā genericā: qꝛ nullibi Aui. dixit iſtam
fatuitatē manifeſti erroris. ſed illud dixit: qꝛ ſm Auic. quātitates in/
terminate fundabant in cōmēto ex mā ⁊ forma corpeitatis: ſicut fun
dant quātitates terminate. Et in hoc diſcrepat Cōmē. ab ipſo. qꝛ ſm
ipſuꝫ fundant in ꝑma mā ſine aliqua forma ibi ꝑexñte. Mirū ꝑfecto
mirū quō Auer. ponat iſtā formā. Et tn̄ in libro de ſba orbis. ⁊ ꝑcipue
in ꝑmo cap. vbi inueſtigat oēs diſpōnes māe: nullā faciat mētionē de
tali forma ſbali: ſibi poſtꝙ ꝯcluſit māꝫ eſſe ens in potētia ad oēs for/
mas ſtatiꝫ ſubdit: ꝙ ꝑmū qđ accidit māe eſt trina dimēſio: quō igitur
ꝑtermiſit formā ſbaleꝫ ꝑexñteꝫ nullā de ea mentionē faciēs? Auctori
tates aūt adducte nō ſonāt hoc. qn̄ eiꝫ.⁹ .ce. cō. 61. dixit ꝑncipia rerū
ſenſibiliū eē ſenſibilia loquēdo de ꝓpinquis ⁊ nō de remotis: ſicut eſt
ꝑma mā ⁊ ꝑma forma: dico ꝙ hoc eſt veꝛ. ſed p ꝑmā formā nō intelle
xit formā corpis ſbe: qꝛ vtiqꝫ illa ſenſibilis eſſet cum ſit dimēſionata
quātitatib⁹. vn̄ mirū eſt quō iſti ad pauca reſpiciētes dicāt Cōmē. nō
poſſe intelligere dimēſiones: qꝛ ille ſunt ſenſibile cōe: cū tn̄ hoc idem
retorqueri poſſit ꝯtra eos de forma corpis: qꝛ ſaltiꝫ erit ſenſibilis rōne
dimēſionū q̄ in ea fundant ſm ipſos. ⁊ iō ſi dimēſiōes iſte ſunt ſenſibi
les vt dñt cōtingeret formā corporeitatis eſſe ſenſibilē ratione ipſa/

rum: qđ ipſi negant. Accedit ad hoc ꝙ cū forma generis non ſit re diſtincta a forma ſpēi: ⁊ cum forme ſpeciales ſint ſenſibiles merito ſuoꝝ accidētiū: vtiq; ⁊ forma illa ſenſibilis appareret. Dicamus igit̄ ꝓmā mām eſſe inſenſibilē: qꝛ h̄z ſe nullā formā h̄ʒ p quā ſentiri poſſit: qꝛ illud qđ ſentit̄ eſt in actu qꝛ aūt mā nō eſt in actu p aliquā formā nō eſt ſenſibilis. quātitas etiā interminata quatenus interminata eſt ens potētiale: ⁊ vtiq; ipſa ſentiri nō pōt. Et ideo. d. Cōmēta. ꝙ mā vt eſt denudata ab oī actu eſt ens rōnis: qꝛ ſolus itellectus ſic pōt intelligere eā in actu ſecūdo ꝙ non ſit forma nec formā h̄ñs. per ꝓmā aūt formā Cōmē. intellexit deū glorioſuʒ q ēt ſenſibilis nō eſt. dr̄. n. eſt ꝓncipium remotū ſenſibiliū ⁊ prima mā iuxta illud Auer. 12. meta. cōmē. 18. q̄ꝛ ꝓportiones ⁊ forme ſunt in potētia in prima ⁊ ſunt in actu in primo motore. ⁊ hoc cōfirmatur auctoritate eiuſdē. 12. meta. cōmē. 6. vbi gloſans dictuʒ Alexādri dicētis nālem ſumere a diuino ꝓncipia ſibi/ que eſt in motu: dicebat ꝙ illud h̄ʒ veritatē de cā formali ⁊ finali: non de cā māli ⁊ mouēte. Un dicimus nos ꝙ prima ꝓncipia remota rerū ſenſibiliū ſunt prima forma ⁊ prima mā: tñ prima mā a pho nāli cōſiderat̄: ſed ꝓma forma cōſiderat̄ a diuino. ⁊ hoc etiā eſt de intentiōe ipſius. Auer. ꝓmo phy. cōmē. 69. vbi gloſans dictū phi enumerātis ibi tria ꝓncipia reꝝ nāliū. ſ. mām formā ⁊ ꝓuationē. Ponēs drīaʒ inter māʒ ⁊ formā. inqt. entia h̄nt aliud ꝓncipiū a ſbto. ⁊ eſt forma. Sʒ ꝓmū ꝓncipiū in hoc gñe. ſ. in gñe cauſe formalis nō potuit ſciri in hac ſcia. ſicut ꝓmuʒ ſbm. Et hoc idē dixit pho ante ipſuʒ in ꝓmo phy. ad finē: vbi poſtꝙ egit de ꝓma mā. d. de ꝓncipio aūt ꝑʒ ſpēʒ: vtrū vnū aut plura aut quot: aut q̄ ſunt p certitudinē phie ꝓme eſt determinare. ſi igit̄ entia nālia h̄rent formā corpeitatis tāꝙ ꝓmā: illa vtiq; a nāli cōſideraret̄. Nō aduertūt moderni ꝙ aliud eſt nālē cōſiderare quattuor gña cāꝝ: ⁊ aliud eſt ipſaʒ q̄ttuor ꝓma gña cāꝝ cōſideraret ꝓma. n. vā eſt: ⁊ ſcđa falſa: nā duo ꝓma cāꝝ gña ꝯſiderat diuin⁹. ſ. primaʒ formā ⁊ ꝓmū finē. ⁊ duo ꝓma ꝯſiderat nālis. ſ. ꝓmā mām ⁊ ꝓmuʒ mouēs: ipſa aūt ꝓma forma q̄ a diuino ꝯſiderat̄ nō eſt forma corpeitatis: nā ſm Auerroiʒ ꝓma forma eſt idē ſbto cū ꝓmo fine ⁊ ꝓmo mouente. Et hoc eſt qđ dixit egregie Cō. noſter. 7. meta. cō. 5. ꝙ ꝓma queſtio quā icepit in ſcia diuina ꝑducit ad cognitioneʒ ꝓme forme ⁊ vltimi finis. ſʒ ꝓma q̄ſtio quā incepit in ſcia nāli ꝑducit ad ſciēdū ꝓmaʒ māʒ ⁊ formas nāles ⁊ ꝓmū motorē. Idē ꝯfirmat in eodē. 7. meta. cō. 9. vbi expſſe h̄ʒ ꝙ nālis pōt deuenire ad cognitionē ꝓme māe: nō aūt ad cognitionē ꝓme forme. ⁊ ibi dat rōneʒ iſtius: ſicut poteris videre. Idem h̄ʒ ipſe. 3. meta. cōmē. 3. ⁊ q̄rto meta. cō. ꝓmo. vbi h̄ʒ ꝙ hec ſcia ꝯſiderat de nobiliſſima cauſaꝝ. ſ. de ꝓma forma ⁊ de ꝓmo fine. Nūꝙ igit̄ ꝓmā formā appellauit Cōmē. corpeitatis formā. imo vbiq; locoꝝ vbi loquit̄ de ꝓma forma dicit eaʒ a diuino ꝯſiderari: ⁊. d. illā eſſe eandeʒ ſbto cū ꝓmo fine ⁊ ꝓmo mouente: q̄ de forma corpis minime verificari pñt. ¶ Ad aliaʒ auctoritatē Cōmēta. 2. phy. cōmē. 15. dico ꝙ per priuationē ibi nō intellexit formā corporeitatis: ſi eniʒ illa daret̄ non dixiſſet Cōmenta. ꝙ eſt quaſi forma materie: ſed dixiſſet que eſt forma materie: ſed per priuationeʒ intellexit ipſammet priuationem materie que connotat aptitudinem que aptitudo eſt ſuamet potentia per quam omniuʒ formarū eſt capax: ⁊ merito illius aptitudinis: que eſt

aliqd ex nā rei ꝑuatio materie nō eſt ſimplex ꝑuatio: ita ꝙ ſit purum
nihil: ⁊ talis ꝑuatio eſt q̄ſi forma materie: qꝛ vt dicit Cōmē.7.meta.
cō.60. vbi exponens dictū phi aſſerētis q̄nq̧ fieri qōnes per q̄re que⸗
rētes de mā: dicit ibi Cōmē. ꝙ iſta nā eſt illa cui⁹ quiditas ⁊ forma eſt
recipere oēm formā: quid clarius potuit inueniri bone deus in Auer.
per qḋ poſſemus ipſummet per ipſummet exponere: iſta igiẗ eſt forma
materie: ipſam nullā hr̄e formā: ⁊ ipſam eſſe receptiuā oīuꝫ: ⁊ hoc vo⸗
luit etiā dicere pmo cap. de ſub̄a orbis: vbi dixit ꝙ nā materie ſubſtā
tiatur per poſſe: ⁊ ꝙ potētia eſt dr̄ia ſub̄alis mãe: ecce q̄ꝺo verū vero cō
ſonat ex omni parte. ¶ Ad aliaꝫ auctātē Cōmē.7.meta.cō.29. dico
ꝙ ibi ponit dr̄iam inter res artificiales ⁊ nāles in hoc: qꝛ forme artifi
ciales non ſunt in potētia materie ſm Auer. non enim mā hꝫ inclina
tionē nālem ad tales formas: ſꝫ tales inducunẗ ab extrinſeco motore
vt teſtaẗ ipſe.3. de aīa.cō.18. Et iſta eſt rō pp quā ipe dixit in.8.meta.
cōmen.11. ꝙ ſolū in artificialibus eſt poſſibile ꝙ ſtante vnitate mate⸗
rie pōt eſſe diuerſitas formaꝝ pp diuerſitatē materieꝝ: ſꝫ in rebus na
turalibus nō eſt hoc poſſe: qꝛ dantur materie ꝓprie ꝓprijs formis: ⁊
ideo res ille in quib⁹ eſt pars potētie nālis illis artificio pñt induci a
nā ⁊ ab arte ſimul: ſicut eſt de medico qui eſt miniſter nature: vt teſta
tur Gal. tertio tegni. tex.cō.29. vbi dicit. oīum aūt eoꝝ nā operatrix:
medicus vero miniſter. ⁊ Auic. pma fen q̄rti. trac.2.ca.8. Curās ſicut
ſcīuiſti eſt virtus: nō medicus; qm̄ medicus facit ꝑuenire iuſtā ad
virtutē. Dicamus igiẗ ꝙ ad hoc ꝙ aliqua forma inducaẗ a natura: vel
a nā ⁊ ab arte ſimul: eſt neceꝯ in ſub̄o eſſe aptitudinē nālem ad taleꝫ
formā: ⁊ nō opꝫ aliquā formā corporeitatis ponere: ſꝫ ſola potētia ma
terie ad hoc ſufficit ex q̄ oēs forme educunẗ ad actū. in quib⁹ autē iſta
ꝓmptitudo deficit illa bene ab arte tm̄ induci pñt: ſꝫ a nā minime. Et
huic teſtaẗ experiētia. dicūt nāq̧ medici ꝙ ethica tertie ſpēi eſt incu⸗
rabilis ⁊ ꝙ ſi ad eā eſſet ingeniū: eſſet ingeniū ad mortē. vt.d. Auic.
in pma q̄rti. in cap. ꝓprio. Et pp qḋ eſt non eſt pp aliud: niſi qꝛ in tali
corpe eſt corrupta oīs potētia ⁊ oīs vtus ⁊ ꝓpſio p quā corpus inclina
baẗ ad ſanitatē: ſicut.d. Phyſic̄ Cō.c.38. tertij tegni. Et qꝛ īductio ſa
nitatis neceſſo reqrit talē nature ꝓꝺptitudinē. hinc eſt ꝙ ad eā nullū
valet artis ingeniū. Forme vō mere artificiales nō requirūt in ſb̄o
talē īclinationē: ſb̄m em̄ poti⁹ inclinat ad oppoſitū: cuꝫ vt in plurib⁹
tales forme inducanẗ cū diuiſione ⁊ īciſione ⁊ remotiōe partiū ſub̄iq̄
oīa atteſtanẗ corruptioni: aut ſaltē eſt ī potētia neutra reſpectu taliū:
ſicut dicit Subtilis doctor in.2.ſen.diſt.18.q. vnica. Et hoc in caſu q̄
tales forme non inducunẗ ꝯtra inclinationē nālē ꝑncipij paſſiui. ¶ Ad
rōnē aūt eoꝝ quā reputāt demr̄are: Rñdeẗ cū queriẗ an dimēſio iter⸗
minata remanet ſm reꝫ: vel ſm rōneꝫ: dico ꝙ remanet vna numero:
eo mō quo mā ſecluſa oī forma dr̄ vna numero: ⁊ vt ſic eſt ens rōnis.
12.meta.cō.14. Iſta aūt vnitas numeralis eſt ꝑuatiua: ſicut eſt vni⸗
tas mãe: nā ſicut mā dr̄ vna nūero: qꝛ nō hꝫ aliquā vnā formā nume
ro: p quā ſit hec: ſꝫ eſt ī potētia ad oēs formas: ita pariformiter dicēdū
puto dimēſionē interminatā eē vnā numero ꝓ quāto non hꝫ aliquē
vnū terminū p quē ſit terminata: ſꝫ ſm ſe eſt indifferēs ad oēs termi
nos. Et q̄ñ dr̄ ꝙ ꝑpetuitas iſta reqrit aliquā formā ſb̄alē in mā p quā
ipſa mā ꝑpetuo ſit ſub tali dimēſione: nego argumētū: qꝛ alia eſt diſp

ſtio accñtiũ terminatoꝝ: ⁊ alia eſt interminatoꝝ: accñtia terminata bene preſupponũt formã in mã. nõ aũt interminata. vñ in hoc diſcre/pat Cõmẽ. vt ſupra dixi ab Aui. qꝛ Aui. credidit vnã ⁊ eãdẽ diſpõnez eſſe vtrorũqꝫ accñtiũ: ꝙ vz. talia in cõpoſito ex mã ⁊ forma fundarent. ⁊ iõ poſuit in mã ante dimẽſiones ĩterminatas formã corporeitatis ſbe. Et ſi hoc eſſet vt inqt Cõmẽ. tunc forma illa eẽt idiuiſibilis: ⁊ nõ hrẽt diuiſionẽ p ſuũ ſbm: ⁊ ipſaꝫ eſſe eternaꝫ: ⁊ ipſaꝫ nõ hre cõtrariuꝫ ſibi ſuccedẽs in codeꝫ ſbto. Et ſi ita eſſet: tũc nullaꝫ aliã formã ſibi reciperet preter iſtã ſibi pmã. Et ne qs credat me ſomniare iſta: decreui adduce/re vba ei⁹ formalr i pŕio. c. de ſba orbis. inqt. n. ſic. vñ putauit Aui. ꝙ diſpõ triũ dimẽſionũ exñtiuꝫ in mã ſimplr. ſ. nõ terminataꝝ eſt diſpõ dimẽſionuꝫ terminataꝝ in ea. Et declarãs hoc ſubdit: quapp dixit. ne/ceſſe eſt pmã formã exiſtere ĩ pma mã anteq̃ dimẽſiones exiſtãt in ea. ecce ꝙ nõ. d. vt dicũt moderni ꝙ Aui. poſuerit illã formaꝫ ſpecificãte ideo reputauit ꝙ eadem eſt diſpõ vtrorũqꝫ. ſed qꝛ putauit ꝙ dimẽſio interminata fundaẽ in cõpoſito ex mã ⁊ forma corpis in hoc. d. eſſe cõ/uenientiã. vñ ẽt ipſe Auic. in ſcđo ſue meta. cap. 4. de poꝛitate forme ad mãm. d. mãm nõ depẽdere a forma inquãtũ eſt forma ſpẽ deſignata in ſuo eſſe. ſꝫ ſolũ a forma inquãtũ eſt forma. cuꝫ igiẽ forma corpis ſit illa a qua depẽdet in ſuo eſſe. ſicut pꝫ p ipſuꝫ/cap. 2. illius ſcđi ſeqẽ ꝙ illa ſit gñata. Et hoc idẽ hꝫ ipſe in illo loco ſi põderent bñ vba eius. Mi/rũ pfecto mixꝫ ꝙ Aui. q fuit adeo pfectus logicus teſte ſuo aduerſa/rio. 3. de aĩa. cõ. 30. ꝙ ignorauerit corpus de pdicamẽto ſubſtãtie eẽ ge/nus ⁊ nõ ſpẽm ſpãliſſimãꝫ cuꝫ tñ oẽs ſorticuli hoc ſciãt ⁊ videãt Aui. primo ſufficiẽtie ſue cap. 2. ⁊ videbũt errorẽ ſuuꝫ. Auer. poſtea in illo loco impugnat Auic. ⁊ ſua verba ſunt illa. ex quo accidũt ei multa impoſſibilia: quorũ vnũ eſt: formã nõ diuidi per diuiſionẽ mãe. quapp non reciperet diuiſionẽ. ⁊ ipſam eſſe eternã nõ diuiſibilẽ per diuiſioneꝫ ſui ſbti: ⁊ ipſaꝫ nõ hre ꝯtrariũ ſibi ſuccedẽs in eodẽ ſbto. ꝙ ſi ita eſſet. tunc mã nullã reciperet formã preter iſtã ſibi pꝛimã. hec ille. pꝫ aũt oĩa iſta incõuenientia ſeq cõtra Auer. ſi ipſe ponat talẽ formaꝫ vel ſub rõne gñis: vel ſub rõne ſpẽi. Et iõ erubeſcãt moderni iponere iſtũ errorẽ tã/to pho: cũ ipſe oppoſitũ ſentiat vbiqꝫ: vnde ⁊ pmo phy. cõmẽ. 63. Et primo cap. de ſba orbis. ⁊. 12. meta. cõmẽ. 14. oppoſitũ tenet. ¶ Re/uertamur igiẽ eo/vñ diuertamus: ⁊ dicamus Auer. non ſibi cõtradi/cere. vñ dicta ſua vera ſunt in hac mãꝫ: nã qñ. d. ꝙ ſi mã eẽt denudata ab oĩ formaꝫ: nõ poſſet aliã reciperet: hoc veꝝ eſt: nã ꝑ ꝫ ipſum ⁊ Ariſt. al/teratio eſt neceſſaria ad gñationẽ: ⁊ qꝛ ſbꝫ alterationis pꝛimũ eſt ens in actu, tũc mã nuda nõ poſſet alterari mõ ſi alteratio eſſet impoſſibi/lis: ⁊ vtiqꝫ ⁊ impoſſibilis eſt gñatio ⁊ ecõtra. pꝛio de gñatiõe. t. c. pmi. in 5. aũt. phy. dicit mãꝫ nõ recipe in rõne ſbti formã vt eſt ens actu: ſꝫ vt eſt ens in potẽtia bñ tñ mã alterabilis eſt vt ens actu. ⁊ ſi nõ eẽt alte/rabilis vt ens actu: neqꝫ ẽt ſuſcipere poſſet formã vt ens in potẽtia pp eſſentialẽ ordinez ⁊ cõcomitãtiã exñtẽ inter iſta: ⁊ ſic ſedaẽ cõtradi/ctio. ¶ Reſpõſio aũt modernoꝝ nulla eſt: qꝛ vt dictũ eſt: mã depẽdet a forma ſbali: quo ad eſſe accidẽtiũ in ipſa: put talia terminata ſunt. terminus enim eſt a forma: ſed non depẽdet a forma in eſſe accidẽtiũ interminatoꝝ in ipſa: prout talia interminata ſunt a forma: qꝛ vt ſic mã per ſuãmet quiditatẽ ſeu naturã ſubſterniẽ talibus accidẽtibus

Solo ꝓpoſite cõtradictionis.

quatenus ſunt interminata: cuȝ terminatio fit a mā. Et ideo mā non
indiget forma pro inherētia accidentiū terminatoꝝ: inquantū inter/
minata ſunt: niſi per accidēs inquantū idētificant terminatis: nō aūt
vt rōne diſtinguunt ab illis. et hoc non viderūt moderni.

Cōmē.20. ¶ Dicit Cōmen. cōmē.20. ꝙ non inuenit aliquid moueri ex ſe niſi ſm
motu locali. Huius tñ oppoſituȝ. d. ſcdo de anima. cō.50. de animali/
bus et plantis quo ad nutritionis motū. Soluit. in ſimplicibus hȝ lo/
cum dictū ſuuȝ: ſicut ipſe gloſat ſeipſuȝ: ſcdo phy. cō. pmo. Fallit aūt
in mixtis precipue perfectis ſicut ſunt plante et animalia: talia enim
ab intrinſeco poſſunt alterari.

Cōmē.24. ¶ Cōmē.24. dicit plures q̄litates traſmutabiles nō recipere magis
et minus. Huius tñ oppoſituȝ hȝ. 5. phyſi. cō. 19. et. 22. et. 10. meta. cō.
23. niſi eſſet ꝙ illud intelligit ſcdm actū: aut forte loquit de q̄litatibus
traſmutabilibus per accidēs: q̄litates eniȝ que p traſmutationē per
accñs acqrunt: nō opȝ ꝙ recipiāt magis et minus: ſicut eſt de ſcda ſpē
q̄litatis. 7. phy. cō. 20. et. 5. meta. cō. 19. ſilr q̄litates q̄rte ſpēi non reci/
piūt magis et minus: ſicut pȝ. 7. phy. cōmē. 15. et. 16.

¶ In cōmento. 27. hȝ Cōmen. motuȝ celi eſſe nālem ex parte aie. et ex
Cōmē.27. parte corporis. Huius tñ oppoſitū vr dicere. 2. celi. cō. 3. vbi. d. motū
celi nō eſſe nālem. Rñdet non dixit motū celi Cōmē. ibi nō eē nālem
abſolute: ſȝ dixit ꝙ nō eſt nālis: ſicut eſt motus elemētoꝝ. Sȝ dices.
tu dixiſti ſuperius in. 2. phyſi. in cōtradictione ſcda ꝙ motus celi non
eſt nālis ex parte ſue forme que eſt aīa eius: ſed ſolū ex pte corpis: mō
Cōmē. hic dicit oppoſitū ſicut vides. Dico ꝙ nō eſt cōtradictio: qȝ ibi
negaui motū celi eē nālē ex pte intelligētie: ita ꝙ ipſa ſit nā: ſȝ vt dixi:
vt ſic motus celi eſt ſupra nām pro quāto eſt ab aliq̊ pncipio altiori q̄
ſit nā. vñ Cō. diſputatiōe vndecima: in ſolone pmi dubij cōtra Alga/
zelem. inqt peripatetici ſm veritatē loquētes: dicūt ꝙ entia pcedūt
adeo modo altiori q̄ ſit nā: et q̄ ſit humana volūtas. Et ideo illō qō
ipſe dixit noīe phoꝝ: ꝙ id qō pcedit ab ipſo deo: pcedit modo natu/
re: falſum eſt. hic aūt cōcedo motū celi eſſe nālem ex parte aie: qȝ mo
tus circularis eſt motus aie: ſicut patet. 2. cap. de ſubſtātia orbis: non
tñ aīa celi eſt nā: ſed eſt ſupra naturā: ſed tenentes illam animā dare
eſſe. ſequit illā eſſe vere naturā: qō eſt abſurdum.

¶ Cōmen. 30. octaui phy. dicit ꝙ impoſſibile eſt elemētū eſſe mouēs
Cōmē.30. et motū ſȝ formā eodē modo. Huius oppoſitū. d. 4. celi. cōmē. 22. vbi
hȝ ꝙ in motu elemēti forma eſt mouēs et motū. Soluit. quia. d. eodeȝ
modo: pro quo debes ſcire ꝙ forma mouet inquantū forma: ſed vt ſic
non pōt moueri: ſȝ forma vt in mā moueri pōt: rō eſt iſta: qȝ oīs paſſi/
bilitas et potentialitas: et vlr imperfectio que attribuit forme eſt me/
rito materie ſm phos. et ideo. 4. celi. d. forma elemēti mouet: ſȝ vt eſt
forma in mā mouet. Et pp hec ſm ipm: nono meta. cō. 2. forme abſtra
cte a mā ſunt tm̄ agētes: nullo modo patiētes neqȝ eſſentialiter: neqȝ
accidētalr. et hoc eſt cōueniēs pncipijs phi. nā ratio eēntialis patiēdi
eſt a mā et a potētia. ſcdo de gñatiōe. 53. materie eſt moueri: et ideo nul
la forma per ſe eſt paſſibilis ſiue abſtracta ſiue mālis fuerit: qȝ forma
eſſentialr eſt actio. ſcdo de gñatione. vbi. ē. et. 3. phyſi. 17. et nono me/
taph. 20. tñ māles ſunt paſſibiles per accñs: qȝ rōne materie a q̄ inſi/
ciunt: cuȝ aūt in abſtractis a mā nō ſit rō paſſibilitatis aliquo mō: qȝ

nec vt formę:nec vt in mã:q2 ibi mã non eſt:ſequiť illas eſſe actiões
tantũ:ſ3 iſte que ſunt hic:ſunt actio ⁊ paſſio:ſicut noſti.
¶ In cõmẽ.34.d.ꝙ oẽ motũ hz motorẽ aliũ a ſe in eſſe:oppoſitũ.4.
celi.cõ.22.ad finẽ:vbi.d.ꝙ in motu elemẽti motor ⁊ motũ/ſunt idez Cõmẽ.34.
ſm ſubiectũ:⁊ differunt ſm modũ.Soluiť.in per ſe mouentib⁹:⁊ per
ſe motis/motor ⁊ motũ debẽt diſtingui ſm eẽ.S3 in p ſe mouẽtib⁹:⁊
per accñs motis:ſicut eſt de forma elemẽti:nõ op3 hoc:ſ3 ſufficit ꝙ illḋ
rõne cuius dr̃ eẽ mota forma p accñs ſit diſtinctũ ſm eſſe ab ipſa for/
ma:⁊ illud eſt ipſa mã.Et ideo phi dixerũt nullu3 oĩno ſimplex poſſe
eſſe mouẽs ⁊ motũ:aliquo modo:ſicut ſupra iam diximus.
¶ In cõmẽ.35.octaui phy.dicit:motũ ferri ad magnetẽ eẽ ab extrin Cõmẽ.35.
ſeco.oppoſitũ.d.7.meta.10.cõmẽ.Soluiť.eſt ab extrinſeco:q2 nõ mo
ueť a ſua forma intrinſeca.eſt ab intrinſeco pro quãto moueť vt alte/
ratũ ⁊ informatũ tali qlitate ipreſſa ſibi ab ipſa magnete:cũ in oi mo
tu mouẽs/⁊ motũ debeãt eſſe ſimul:⁊ ſic debem⁹ imaginari de vaporib⁹
eleuatis vtute ſolis ad mediã regionẽ aeris:⁊ de motu attractiõis nu
trimẽti ad mẽbra:ſ3 tũc eſt difficultas:q2 forma exñs in ſbto/nõ agit
in ſuũ ſubm.Niſi eẽt ꝙ hoc fallit in motu locali.alias ẽt limitationes
h3 iſta ppoſitio:ſicut poteris videre in limitationib⁹ noſtris.
¶ In eodẽ cõmen.d.calorẽ nãlez eẽ pmu3 mouẽs vt poteris videre Cõmẽ.35.
in fine cõmẽ.53.in cõmẽ.iſto.circa pncipiũ.⁊ in cõmẽ.37.inferius.d.
ꝙ mouet vt inſtrm.⁊ ɔñs non eſt pmus motor ſ3 eſt medius cõpoſi/
tus ex moto ⁊ motore.niſi eẽt ꝙ exẽplo2 nõ requiriť verificatio:ſ3 ma
nifeſtatio.ſcḋo de aĩa.cõ.67.vnde calor nãlis cõparatus ad aĩam eſt
inſtrm eius.tñ calor nãlis cõparatus ad lapidẽ:⁊ baculũ de quibus
Cõmenta.exemplificat ibi:h3 rõnẽ pmi motoris:q2 lapis eſt vltimu3
motum in illo exẽplo:baculus eſt medius motor vel manus:⁊ calor
nãlis ibi ſupponit pro pmo motore.Licet abſolute cõparatus ad ani
mam:ſit motor inſtrãlis:⁊ ſic ceſſat oĩs cõtradictio.
¶ In cõ.48.ſcribit Cõmen.ꝙ cõſideratio de pluralitate eterno2 eſt Cõmẽ.48.
ppria meta.⁊ hoc idẽ.d.ſupius in cõ.45.hoc idẽ videť de intẽtiõe phi.
p phy.ad finẽ:vbi h3 ꝙ de pncipio aũt ſm ſpẽm vtrũ vnũ aut plura:
aut quot ſm certitudinẽ phie pme eſt determinare.Nui⁹ tñ oppoſitu3
vr̃ p de aĩa.cõ.2.vbi declarãs vtilitatẽ ſcie de aĩa.put dat pluris⁹ ſciẽ
tijs plura pncipia dicit:ꝙ diuinus ſuſcipit ſbam ſui ſubiecti.⁊ multa
alia de diſpõnibus ɔñtib⁹ intelligẽtiã:inquãtũ intelligẽtia ⁊ intelle.
⁊.3.de aĩa.cõ.5.in ſolõne tertie qõnis.⁊ in cõ.14.ibidẽ.d.ꝙ ſi nõ eẽt
iſta nãq eſt intell's polis nõ eẽt multitudo in abſtractis.⁊ ideo ſcia de
aĩa eſt necẽa in ſciẽdo primã phiã.¶ Dicũt aliqui ꝙ numerus ſbarũ
abſtracta2:⁊ ſi in metaphyſica p motũ ⁊ p mediũ aſtrologicũ ſit.de/
monſtratus:tñ ex nã ſcibilũ eſt ɔclõ metaphyſica ⁊ eſt mediũ meta/ Digreſſio
phyſicũ ad pbãdũ talẽ nume2:ſ3 ꝙ nõ demonſtreť:dñt ꝙ hoc eſt me de numero
rito defectus cognitõis nr̃e:q̃ ſatis obſcura eſt:⁊ nõ põt attingere tale abſtracto2
mediũ.⁊ ita ẽt dicũt ꝙ ſbas abſtractas eẽ itelligẽtes eſt ɔclõ in meta an ſit ɔclõ
phyſica:ſed ꝙ nõ cõcludať:eſt q2 ignoramus tale mediũ:⁊ ſic dicũt diuina ɔtra
numerũ abſtracto2 ɔcludi poſſe a diuino ⁊ nõ a pho nãli:ego ãt nõ ꝗ modernos.
potui intelligere iſtã opinionem:⁊ diu fui in ſpeculatione iſtius diffi/
cultatis:nam ſm Auerroim videtur ꝙ iſta poſitio iſto2u3 non poſſit
ſtare:⁊ ratio eſt iſta quia a pari ego dicam ſibi ꝙ eſſe abſtracto2um

eſt cõcl'o diuina: tñ mediũ eſt ignotũ. Soluũt dicẽtes eſſe rõnez diuer
ſitatis: q2 illa eſt principiũ in ſc'ia diuina: cũ nõ ſint ſubiectũ eiuſdẽ nu
merus ſ̃barũ eſt ɔcl'o ⁊ nullo mõ principiũ. Sȝ cõtra iſtud arguo ſic:
ens ⁊ vnũ ſignificãt eandẽ nãm ꝑ Auerroiz: cũ a dr̃ numer⁹ iſte ſ̃barũ
ſeparatarũ cãtus ſit nõ ex diuiſiõe cõtinui: ſȝ ex cõtradictõe ꝑꝑ Iperfe/
ctionẽ ⁊ poſitatẽ in eis reptã. ſequit̃ ſi diuin⁹ demonſtraret numerum
demõſtraret vtiqȝ ⁊ eſſe: ſȝ dicũt ꝙ ens ⁊ vnũ ſignĩant eandẽ nãm: ſȝ
nõ eodẽ mõ. Et iõ põt diuin⁹ demõſtrare aliqd eẽ vnũ: ſȝ licȝ nõ poſſit
demõſtrare illud eſſe ꝑꝑ diſtinctionẽ rõnis inter eẽ ⁊ vnũ eſſe: ſicut ẽ
de primo motore q ⁊ ſi idẽ ſit cũ p̃io fine ⁊ prima forma: tñ rõne diſti
guunt̃: ⁊ iſta diſtinctio ſufficit vt de eo diuerſe ſc'ie cõſiderẽt: nãlis. n.
ɔſiderat primũ motorẽ, diuina primã formã. Sȝ cõtra: q2 ꝑꝑ hoc non
euadũt argumẽtuȝ: nã vnũ vt rõne diſtinguit̃ ab ente: nĩl aliud. d. ſ̃m
Auer. cõ. 3. quarti meta. niſi indiuiſionẽ in eẽ fundatã: q2 nõ impor/
tat aliquẽ cõceptũ poſitiuũ vt voluit Aui. Si igit̃ diuin⁹ demõſtrat ali
quid vnũ eſſe: hoc nõ eſt niſi inquãtũ illud eſt idiuiſũz in eẽ: ſȝ q dmõ
ſtrat indiuiſionẽ in eſſe ipm eſſe demr̃at: eſſe. n. ⁊ indiuiſum eſſe idem
ſunt oĩbus modis: ⁊ nõ dr̃nt niſi ex mõ ſignificãdi: ⁊ iã quicũqȝ dmõ
ſtrat vnũ eſſe: vtiqȝ ⁊ eſſe demõſtrat. Cõfirmat̃ per phm. 4. meta. tex.
cõ. 3. idẽ. n. hõ ⁊ vn⁹ hõ: ⁊ nõ diuerſuȝ aliqd oñdit ſ̃m dictionẽ reperi
tam hõ ⁊ ens hõ ⁊ vn⁹ hõ. Nec inſtãtia d̃ p̃io motore valet: q2 prim⁹
motor ⁊ prima forma lȝ dicãt vnã nãm: tñ dicũt duos cõcept⁹ poſiti
uos diſtictos: q ſunt ſufficiẽtes ad cauſandũ diuerſos habit⁹ in actuȝ
ſaltẽ partialr̃. Sȝ illa q drñt ſicut poſitiuuȝ ⁊ ꝑuatiuũ mĩme pñt hoc
facere: q2 priuatio nõ hȝ aliquã formalitatẽ vel cõceptũ poſitiuũ di/
ſtinctũ a ɔceptu ſui fundamẽti: ꝑ quẽ poſſit intelligi. ⁊ iõ. d. Phs. ꝙ
intelligunt̃ priuatões ꝑ ſuos habit⁹. 3. de aĩa. 25. ſi igit̃ diuin⁹ numerũ
abſtractoꝝ demõſtrare poſſet: tunc vnitates eoꝝ demõſtraret eſſe. ⁊ ſi
vnitates: ꝗ ⁊ entitates: ⁊ iõ mihi vr̃ de intẽtiõe Auer. dicẽduȝ eſſe ꝙ
nulla ſc'ia neqȝ vlis neqȝ ꝑticularis põt demr̃are numerũ ſui ſubiecti:
ſicut ſ̃m ipm nec eẽ põt demr̃ari. Et ɔfirmat̃ ꝑ ipm in. 2. de aĩa. cõ. 27.
vbi Ari. enumerat potẽtias aĩe ſine aliqua ꝓbatõe. ⁊ Cõmẽtator ibi
ſm cõmẽ, reddẽs cãm inqt in ꝓncipio cõmẽti cum voluit incipe loq de
vnaqȝqȝ virtutũ aĩe. incepit p̃io numerare eas eẽ. ⁊ ꝙ qdã aĩalia hñt
quaſdã eaꝝ ꝓprie: ſȝ ꝙ artifex ponit ſ̃bm ſue artis. Artifex. n. neceẽ eſt
vt ponat ſ̃bm de quo loqt̃. ⁊ diuidit gñã ei⁹ quaſi manifeſta in eẽ. Ar/
tifex. n. nõ põt demr̃are ſ̃bm ſue artis: neqȝ ſpẽs eius. ⁊ in ꝓncipio cõ.
19. illius ſc'i. d. q2 vult ponere hic numeꝝ iſtaꝝ virtutũ ſ̃m ꝙ artifex
ponit ſ̃bta ſue artis: ⁊ qlȝ igit̃ artifex qui ſumit ſ̃bm ſue artis vt cõceſ/
ſũz hȝ accipe ⁊ numeꝝ. vñ Aui. ꝑma fen ꝑmi, vbi agit de ſ̃btis medi/
cine: dicit ꝙ medicina nõ hȝ declarare: q̃ ſunt elr̃nta ⁊ qd ſunt: aut qt
ſunt: nec humores cõplones/ virtutes q̃ ſunt: qd ſunt: aut quot ſunt: ſȝ
in his phico credere dȝ. Lȝ igit̃ numer⁹ abſtractoruȝ ſit in metaphica
demõſtrat⁹: nõ tñ eſt metaphicalis ɔcl'o: ſȝ eſt pricipiũ in ea: ſunt eas
eſſe: ⁊ eas eẽ intelligẽtes ſunt principia: ⁊ nõ ɔcl'ones. p̃io de aĩa. cõ.
2. ⁊. 12. meta. cõ. 36. ⁊. 2. celi. cõ. 61. ⁊ vltimo cap. de ſ̃ba orbis. vñ mirũ
eſt de iſtis dicẽtibus tales ꝓpõnes eſſe diuinas ɔcl'ones: cum tamen
Cõmẽ. dicat ꝙ ſunt pricipia diuia ⁊ ɔcl'ones nãles. Donec igit̃ iſti nõ
inueniãt media diuina ꝑ que iſtas ɔcl'ones demõſtrent: Nũꝙ cõcedã

illas diuinas ɔcl'ones eſſe:ʒ Ariſt.eas in diuina ſcia ɔcludat:pp hoc
tñ nõ ſunt ɔcl'ones diuine:q2 ɔcl'ones ſpecificant a medijs. Et Ariſt.
multas demõſtratiões naturales adduxit in ſua metaphyſica:ſicut pʒ.
Dicamus igitur φ numer⁹ abſtractoꝝ eſt ɔcl'o demõſtrabilis medio
aſtrologico ⁊ nãli:ſicut pʒ intuẽti demõſtrationẽ illam Phi.ibi enim
ingreſſum hʒ rõ nãlis:⁊ ibi etiam eſt aſtrologicũ mediũ.ſimilr natu/
ralis põt demõſtrare multitudinẽ in abſtractis pp intellm poſſem re/
pertum in eis ſicut.d.Cõmẽ.3.de aĩa.ſ.c.14.comẽ.qd quo ſit intel
ligenduʒ nõ eſt pñtis negocij.Sed quid dicem⁹ ad auctoritates Cõ/
men.⁊ Ariſt.Dico φ dcs gloſari debẽt iſta gloſa φ determinatio de
abſtractoꝝ numero eſt diuine ſcientie ꝓpria:non rõne medij.ſʒ rõne
ſubiecti ⁊ predicati:que bene ſunt diuine cõſiderationis.vnitas eniʒ
⁊ multitudo ſunt de cõſequẽtibus ens inq̃tũ ens:ſimilr dicit ꝓpria
metaphyſice illa determinatio:q2 in metaphyſica pertractat.Nam ſi bene
aduertas in illa demõſtratiõe ſumunt multe ꝓpõnes declarate in na
turali phia:ſicut illa φ vnus motus hʒ vnum motorẽ ⁊ φ oẽ motum
hʒ motorẽ:⁊ φ motus eternus hʒ motorẽ eternũ:ſicut pʒ per Auer.⁊
phm ibi in tex.cõ.43.ſimilr q2 ibi ſumit ꝓ cõſtanti numerũ motuum
ab aſtrologis:ſicut pʒ infra ibidem tex.comẽ.45.hinc eſt φ placuit
Ariſt.illam mãm ptractare in metaphyſica nõ in nãli phia:nec in aſtro
logia.Sʒ q2 iſte due ſcie miniſtre ſunt in hoc caſu metaphyſice:ĩõ meta
phyſicus ab vtroq; parte aliquã accipiẽs erexit ibi dmõſtrationẽ:⁊ ſic
ſibi illam cõſiderationẽ appropriauit:preſertiʒ cũ ſubſtãtie abſtracte
ſint ſbã eius ibi:⁊ metaphyſica indiget cognitiõe numeri ſpecieruʒ ſbti
ſui:⁊ q2 declaratio numeri earũ in iſtis ſcientijs ſpãlibus nõ fuit facta:⁊
cum neutra ſine alia ſufficiat:hinc eſt φ cõuocauit eas in ſciẽtia cõi:
ſic igitur eſt ꝓpria ſcientie cõi talis determinatio.ſi eniʒ naturalis
iſtuʒ numerũ vellet dmõſtrare via mot⁹:opʒ ipm ſumere numerũ mo
tuũ ab aſtrologo:ſʒ ad quã vtilitatẽ:nõ ad vtilitatẽ ꝓpriã.quid eniʒ
nãlis vult facere de numero:aut in quo ſibi deſeruit talis numerus
abſtractoꝝ:ſi igit hoc faceret nãlis hoc eſſet ad vtilitatẽ metaphyſice:q̃
ſumit ſbm ſuũ eſſe a nãli phia:⁊ q2 ſcia dʒ cognoſcere numerũ ſui ſbti
noluit Ari.demõſtrare numerũ in nãli phia:ſʒ ſolũ eſſe:q2 eſſe abſtra
ctoꝝ nãlis per mediũ ꝓpriũ nullo indigẽs auxilio alicui⁹ alteri⁹ arti/
ficis põt demõſtrare.Numerũ aũt nõ põt efficaciter demonſtrare per
ſolũ motũ:ſʒ indiget alio artifice:ideo numerũ voluit demõſtrare in
metaphyſica induẽs habitũ vtriuſq;.ſcia eniʒ ſpãlis dʒ adiuuare ſpe/
cialem ſciam in his:q̃ ſunt ſibi ꝓpria:ſicut plerũq; mathematic⁹ adiu
uat nãlem in nãlibus:vt eſt videre.8.phy.cõ.26.Sʒ velle mathema
ticũ ſeruire nãli non pp ſe:ſed pp diuinũ:eſſet multo tedio afficere ip/
ſum.Et ideo ſicut mihi videt iſta fuit cã φ Ariſt.voluit iſtã determi
nationẽ de numero abſtractorũ in ſcia diuina fieri:q2 diuin⁹ indiget
cognitiõe ſui ſbti ⁊ numeri ei⁹:⁊ eſſe aũt ſubiecti a ſolo nãli potuit acci/
pere.Non potuit auteʒ numerũ accipere a ſolo nãli aliquo manifeſto
medio:ipſe diuin⁹ numerũ in metaphyſica a duob⁹ artificib⁹ probatuʒ
ſumit.Dixi aũt notabilr manifeſto medio:q2 Cõmẽtator bñ vult na/
turalẽ poſſe oſtẽdere multitudinẽ abſtractoꝝ:q2 i eis eſt nũ intellect⁹
poſſe:ſʒ mediũ iſtud nõ eſt ſenſatũ:ſʒ ſatis obſcurũ ſicut vides.Et iõ
pͥmus magiſter nihil vnq̃ dixit ſine forti rõne:ſicut dicit Cõmẽta.

pꝛio de genera.38.cõ. Ne aũt videamur dixiſſe iſta gratis volo confir
mare iſtam ſnĩam auctoꝛitate Auer. pꝛio celi.cõ.90.vbi.d. ꝙ vnitas
mundi poteſt dmõſtrari ex duabus ſcientijs.ſ.nãli ⁊ diuinaꝫ ⁊ Ari.in
illo tex. vult hoc declarare. Et ibi Cõmẽ.d.ꝙ phs.d.illam rõnem di
uinaꝫ eſſe ad ꝓbanduꝫ mũdũ vnũ eſſe: qꝛ ſumit quedã que ſunt pri/
cipia in diuina ſcia: ⁊ nõ ſunt probata in ſcia diuina: ſed in ſcia nãlia
ſicut ꝙ omne qd nõ eſt in mã eſt vnũ: ⁊ ꝙ mot⁹ circularis eſt ſine pri/
cipio ⁊ fine: ⁊ ꝙ ab vno mouẽte non eſt niſi vnũ motũ: que oĩa proba
ta ſunt in phiaꝫ lꝫ ſint etiã ſcripta in metaphica. ſicut pꝫ.12.met.a.29.
vſqꝫ ad.49. Ecce igit̃ qũo ſm Auer. Ari. qñqꝫ appellat aliquã conſi/
derationeꝫ diuinã: non qꝛ a medio diuino ꝓcedat: ſꝫ qꝛ in diuina ſcia
pertractat̃ ⁊ ſcribit̃. Et ſic pꝫ ꝙ ſm Auer. ſententiam tenentis ſbas
abſtractas eſſe a diuino non poſſe demõſtrari: habemus ↄſequẽter di
cere ꝙ nec eas eſſe in tali numero eſt demõſtrabile ab ipſo. Dicere aũt
illã eſſe cõcĩonẽ diuinaꝫ ⁊ ꝙ eſt medium diuinũ ad eã: ignotũ tamen
nobis eſt loqui ſine ratione: qꝛ vt.d. Cõmẽ. in ꝓlogo pꝛimi phy. Ari.
inuenit iſtas tres ſciẽtias ⁊ compleuit. Contradictionis autẽ ſeda/
tio ex dictis liquet: ⁊ mihi hoc non fuit declaratum: niſi cum maximo
laboꝛe: ⁊ ab alijs nihil inuenimus.

Cõmẽ.73. ¶ In cõmẽ.73.d. Auer. ꝙ in linea recta eſt maxima diſtantia. oppo/
ſitum.5.phy.23.⁊ pꝛio celi cõmẽ.28. Solui. eſt breuiſſima: atqꝫ poſſit
cadere inter duo extrema in actu. inter.n. duo puncta diſtantia nulla
bꝛeuioꝛ linea põt cadere ꝙ linea recta. tñ eſt lõgiſſima: qꝛ maxĩa re/
motio nõ iuenit̃: niſi in recto ingꝛtũ rectũ. vñ linea imagiata a cẽtro
terre vſqꝫ ad ↄuexũ ſupme ſphere ẽ lõgiſſime diſtãtie polis in nã.

Cõmen.77. ¶ In.77.cõ. dixit denſari ⁊ rareſieri mot⁹ locales. Oppoſitũ.7.phy.
cõ.15. vbi hꝫ ꝙ ſunt quales: ⁊ ꝑ ↄñs alterationes. Ibi ſoluit: qꝛ loquit̃
ſm antiquos. vide in.4.phy. ſup cõ.84. qꝛ ibi dixi ſatis diffuſe.

Cõmen.78. ¶ Cõmẽ.78.d. Finitatẽ eſſe ex pte mãe nõ ex parte foꝛme. oppoſituꝫ
dicit.3.phy.cõ.60. Soluit̃. hic loquit̃ de finitate actionis ⁊ duratio/
nis. ibi loquit̃ de finitate que eſt rei actualitas ⁊ intrinſeca pfectio ac
terminatio. vñ Cõmẽ.8.phy.cõmẽ.83. dicit ꝙ cauſa pp quã motoꝛes
moti fatigant̃/eſt: qꝛ ſunt in mã. finitas igit̃ actionis eſt materia. Et
ideo qui tenent in aĩali a principio vite vſqꝫ ad vltimũ eſſe aliquam
vnam actionẽ numero continuã ſatis errant. Nam ſi qua eſſet ma/
xime eſſet actio vitalis: que eſt motus coꝛdis: ⁊ manifeſtuꝫ eſt ꝙ illa
nõ eſt cõtinua: qꝛ inter oppoſitos motus neceſſario cadit quies me/
dia: ſicut demõſtrauit Ari. in.8.phy. Deo laus ⁊ virgini.

¶ Concoꝛdantie Auerrois ſuper pꝛimo Celi.

SAper pꝛimo libꝛo celi. Cõmẽta.cõ.2. hꝫ ꝙ Ari. cõ/
ſueuit poſt rões certas adducere famoſas ⁊
Cõmen.2. oppoſitũ huius inuenimus.3.metaphy. cõmen. pꝛimo.
¶ Soluit̃ vtrũqꝫ. eſt verũ in diuerſis caſibus: ⁊ pro quo
debes ſcire ꝙ ſermones ꝓbabiles dupl̃r poſſunt vſitari
vel ad exercitandũ intellectuꝫ: vel ad confirmandum: ⁊
quando autẽ vſitantur ꝓpter pꝛimam intentionem debent pꝛemitti
ſermones dialectici demõſtratiuis. Et hoc adiuuat opinionẽ Ioãnis
grãmatici volentis libꝛum Topicoꝝ via doctrine precedere libꝛum
poſterioꝝ analeticoꝝ: ſicut pꝛeexercitamẽtum intellectus. Ad hoc ꝙ.

intellectus facilius aſſueſcat demōſtratiuis ꝓpoſitionibus ⁊ neceſſa/
rijs. Quando autē dialectici ſermones inducunt ad confirmanduꝫ:
tunc debent ſequi ſermones demōſtratiuos. iſtam ſolutionē nos do/
cuit Auer. primo celi. cōmen. 85. ⁊ tu vide ibi.
¶ In cō. 47. primi. de celo. videt̄ cōcedere corpus infinitū ex vna pte Cōmē. 47.
tm̄. ſed oppoſitū h̄ꝫ. 3. phy. cō. 43. Reſpōdet̄ ꝙ nō pōt imaginari cor
pus infinitū ſm̄ vnam dimenſionē tm̄: ⁊ non ſm̄ aliam ſine implica/
tione cōtradictiōis: qr vt. d. phs ⁊ Cōmēta. 3. phy. tex. cō. 43. Corp⁹
eſt illud qđ h̄ꝫ dimēſionē in oībus partib⁹. infinitū aūt eſt illud qđ h̄ꝫ
dimeſiones infinitas: iō ſequit̄ vt corpus infinitū ſit infinitū in oībus
partib⁹. Et hoc eſt rōnabile: vt. d. ibi Cōmēta. qr quādo aliqd fuerit
cōpoſitū ex duob⁹: neceſſe eſt: vt diffō illi⁹ cōpoſiti cōpoſita ſit ex diffi
nitionib⁹ illoꝝ duoꝝ. Et ideo multi caſus calculatoꝝ: immo intrica/
torum implicant ↄ̄tradictionē imaginādo corpus infinitū ex vna pte
tantū ⁊ nō ex alia: pꝫ eniꝫ ꝙ nō eſſet corpus infinitū: vt deduxim⁹: ⁊
iſta etiā eſt ratio Phi ibi in lr̄a: qđ autē adducit in oppoſitū dictū ei⁹
primo celi. cō. 47. dicit ꝙ ipſe non expreſſit dari corpus infinituꝫ ex
vna parte tm̄: ⁊ non ex alia: ſed ibi imaginatur ꝙ a corpore infinito
extrahat̄ aliqua grauitas finita. Et Cōmen. d. ꝙ illud eſt poſſibile in
quolibet infinito. vꝫ. ꝙ ex eo poſſit extrahi aliqua pars finita ſiue il/
lud ſit infinitū in vna parte ſiue in omnibus: ecce qđ non loquitur de
corpore infinito: ſed de infinito abſolute: ſi etiā de corpore loqueret̄
pꝫ ꝙ ſub conditione loquit̄: ⁊ nō aſſeuerat dari corpus infinitum in
vna parte tm̄: ſicut ſibi contradicens opponebat.
¶ In cōmē. 54. corpora ſimplicia ſunt tm̄ tria. oppoſitū dixit primo
celi. cōmē. 20. vbi h̄ꝫ ꝙ ſunt quattuor. Soluit̄. ſunt tria ſic ſumēdo. ſ. Cōmē. 54.
leue ⁊ graue: ⁊ neutrū. vꝫ. qđ non eſt graue neqꝫ leue: ſicut eſt celum.
ſunt aūt quattuor diuidēdo graue in graue ſimplr̄ ⁊ illud eſt terra: ⁊
in graue in reſpectu: ⁊ illud eſt aqua: ſimilr̄ leue diuidit̄ in leue ſimplr̄
⁊ illud eſt ignis: ⁊ in leue in reſpectu: ⁊ illud eſt aer. Et ſic ſecluſo neu/
tro corpore ſubdiuiſis illis duob⁹ primis mēbris prioris diuiſiōis eo
modo quo dixim⁹ corp̄a ſimplicia q̄ttuor ſunt. Si vero iſtis diuiſiōib⁹
ſuperaddat̄ corp⁹ neutrū: tūc corp̄a ſimplicia ſunt qnqꝫ: ⁊ ideo nō incō
uenit ſm̄ diuerſas ↄ̄ſideratiōes ſimplicia corp̄a ⁊ tria eſſe ⁊ q̄ttuor: ⁊
etiā quinqꝫ. vnde ⁊ celū quintū corpus plerūqꝫ dici conſueuit.
¶ In cōmē. 92. Cōmēta. ſibiipſi vr̄ eſſe ↄ̄trari⁹. Naꝫ in vna pte dicit
inductionē ſumere oīa ſingularia: in alia pte negat illud. Soluit per Cōmē. 92.
Auer. in ſcđo prioꝝ. cō. 23. vbi h̄r diſtinctio de multiplici inductione.
Inductio eniꝫ demſ̄ratiua: qr ſit in mā̄ que venat̄ in qua tm̄ valet p̄ticula/
ris q̄rtū vlis ſumit oīa p̄ticularia ſm̄ rem virtute alicui⁹ medij ↄ̄ foris
appoſiti qđ eſt nobis noti⁹ q̄ ↄ̄cl̄o. U. g. ꝙ in his q̄ ſunt per ſe ⁊ vnius
ſpēi quicq̄d cōpetit vni p ſe: cōpetit illud ⁊ oīb⁹. 2. celi. cō. 59. Sꝫ in
mā ꝓbabili in q̄ ſit īductio dialectica: iſ‍tud nō ſit: vn̄ illa ſumit oīa in
opīone. Sophiſtica aūt īductio ſumit oīa in apparētia. ſolū igit̄ de/
mr̄atiua īductio ſumit oīa ſꝫ rē: ⁊ nec eſt petitio ꝑncipij in ea rōe medij
extrinſec⁹ ↄ̄currētis: ſic igit̄ diſtinguēdo ↄ̄ciliabis Auerroiꝫ ſibiipſi.
¶ Contradictio eſt de opinione Anaxa. de generatione mundi in cō
men. 102. ex vna parte. ⁊ in cōmen. 32. primi phyſi. ex alia parte, d̄ hac Cōmē. 102.
tamen primo phy. 32. diximus. Et tu illuc properabis.

Cōmē.107. ¶ In cōmē.107.dicit Empedo.dixiſſe amicitiā eſſe cām generatiōis mundi:⁊ litē eſſe cām corruptiōis.huius oppoſitū dicit Cōmentator 8.phyſi.cō.2.niſi eſſet ꝙ vt.d.Cōmēta.8.phy.cō.allegato.Empedo. in microcoſmo aliter ſenſit:⁊ in magno mundo:qꝛ voluit parui mundi gñationē:ſicut eſt hō vel aliqḋ tale gñationē fieri pr amicitiā ꝯciliātē elemēta ad mixtionē: eoꝝ autē ſegregatio per litē facta erat cauſa corruptionis mixti ⁊ parui mundi.Sed mundus magnus oppoſito modo ſm ipſum ſe hʒ:qꝛ gñatio eius erat per litem:nam conſiſtentia mundi huius in ordine ⁊ diſtinctiōe cōſiſtit: vnde ſi elemēta ſimul cōfuſa eſſent vtiqꝫ mundus iſte corrūperet.Gñatio igit̃ eius fit ſm litē.Et eius corruptio ſm amicitiā.Et iſtud vr̃ rōnabile ſm illā viam.Et iō mirū eſt quō Cōmē.hic oppoſitū dicat:qꝛ ibi loquit̃ de generatione mundi vlis ⁊ corruptione:forte cōmētū eſt corruptū: aut qꝛ peccauit pr inaduertentiā:aut forte vtrūqꝫ eſt ꝓbabile Empedo. dixiſſe ſm diuerſos modos declarādi. Elemēta enī aliquā amicitiā hñt: vt ſunt ptes vniuerſi.vñ ⁊ Plato dixit ea numeris ligata eſſe. Et iō cōſidera.qꝛ vt.d.Cōmē.pmo de aīa.cō.26.hodie vr̃ opiniones antiquoꝝ nō ſunt note nobis:qꝛ nō ſunt famoſe.

Cōmē.119. ¶ In cōmē.119.hʒ Cōmē.ꝙ potētie oppoſite non ſunt in eodē vide oppoſitū.4.metaphy.tex.comen.20.⁊.9.metaphyſice.10.19.⁊.17. ¶ Soluit̃ potētia ad ꝯtraria recipiēda duplex.vna ē potētia ſimultatis.alia eſt ſimultas potētie.pmū reſpicit formā.ſcḋ reſpicit ſbm. Tunc dico ꝙ in eodē non ſunt potentie ad cōtraria ſimul:qꝛ tunc cōtraria ſimul pñt eē in eodē:qḋ falſum eſt.⁊ non intelligibile: qꝛ tunc cōtraria eſſent ſimul in eodē:⁊ ſic loquit̃ Cōmē.hic.Sʒ ſimultas potētie ad oppoſita bñ ſtat in eodē:qꝛ eadē eſt potētia cōtrarioꝝ.

¶ Concordantie Auerrois ſuper ſecundo Celi.

Cōmen.3. INquit Cōmē.cōmē.3.ſupr.2.celi.ꝙ motus celi non eſt a nā.Oppoſitū pmo celi.cōmē.5.⁊.2.phy.pmo.⁊.3.Soluit̃.non eſt a nā:ſicut motus elemētoꝝ:eſt tñ bñ a nā analogice dicta de ſupioribus ⁊ inferioribus:pmo modo intellexit hic.vt ipſe.d.in lr̃a. Scḋo aūt mō in alijs locis:vide que ſcripſi ſuper cō.pᵒ ſcḋi phy.ſupius.vbi conſimile ſolutū fuit.nō enī inconuenit eadem repetere:vt talia melius memorentur ſicut plerumqꝫ Phus facit in ꝓblematibus ⁊ in alijs locis.

Cōmen.6. ¶ In cōmen.6.ſcribit Cōmentator ꝙ Ari.cōtradicit illis qui tenēt ꝙ anima celi eſt cā permanētie.Ergo ꝯtradicit et ſibi:qꝛ ipſe.2.cap. de ſbā orbis.tenet ꝙ intelligentia q̄ eſt aīa celi:dat ſibi permanentiā eternā ⁊ motū eternū. ¶ Soluit̃.cōtradicit Phs antiqs ponētibus motū corpis celeſtis ꝯtrariari motui aīe:⁊ aīa erat cā pmanētie ſicut dicit Cōmē.Sʒ nō ſic poſuit Auer.qꝛ ipſe nō tenet celū ꝯtrariari itelligētie:imo eſt tanta cōnexio inter orbē ⁊ intelligētiā:ꝙ ad ſimplicē apprehenſionē ⁊ deſideriū mouētis principij orbis ille mouet̃: ſicut enim videmus in rebus iſtis mālibus in qbus forma dominat̃ māe:⁊ mā obedit forme:multomagis hoc debemus imaginari de puro intellectu intelligentie reſpectu orbis eius.Et ideo nulla eſt ibi cōcatenatio:nullus eſt ibi clauus:nulla ligatura vel inſtrumentū:quo mediāte intelligētia moueat orbē:ſed p intelligere ⁊ velle tm̄ mouet:ſʒ.

moderni

moderni quoq̃ imaginatio nõ tranſcẽdit ſenſum/nõ ptingũt ad iſta.
Et iõ dixerũt eã vniri orbi formalr̃.ſicut forma vnit̃ inãc.ꝛ totũ hoc
eſt abſurdũ:ꝛ manifeſti erroris:ſicut ꝓbatũ eſt alibi a nobis.
¶ In cõmẽ.16.vbi querit an celũ nobilius eẽ habeat in polo artico Cõmẽ. 16.
ꝙ̃ antartico.d.ꝙ intellect⁹ human⁹ nõ põt cõprehẽdere verificatio/
nem iſtius opationis:huius tñ oppoſitũ tenet.3.de aĩa.36.vbi ponit
intellectũ adeptũ nõ acquiri homini:niſi poſt cognitionẽ omniũ rez.
¶ Soluitur.ſi nõ põt.nõ arguit ſm ipſum ĩpoſſibilitatẽ. Sed arguit
difficultatẽ:ſicut in ſimili ipſe gloſat exemplũ phĩ de oculo nicticora/
cis reſpectu lucis diei.2.meta.cõ.ꝑ.vñ ipſe tenuit nihil eẽ natr̃ igno/
tum.2.phy.47.verũ aũt idem hõ oĩa poſſit cognoſcere: pulchrũ eẽt
videre in via eius. Et Ari.ſed hoc ad aliuz locũ differatur.
¶ In cõmen.33.ſecundi de celo:ꝛ.34.tenet nullam eſſe oĩno poſſibi/ Cõmẽ. 33.
litatem in ente eterno. Huius tñ oppoſitũ inuenim⁹ in dictis ſuis.3.
de anima.cõmẽ.5.in ſolutiõe tertie q̃õnis.vbi hz ꝙ ſola prima intel/
ligentia liberata eſt a potẽtialitate.¶ Soluit̃.poſſibilitas duplex.ſm
rez ꝛ ſm rõnez. Prima importat poſitiuũ aliquid qđ capax ſit forme ꝛ
perfectiõis. Scđa nihil poſitiuũ dicit:ſed ſoluz dicit nõ repugnãtiaz
ad vlteriorẽ perfectionẽ:ĩque nõ repugnãtia eſt ens rõnis:de prima lo
quitur h. Nam phĩ non poſuerũt in eternis poſſe ab eẽ differre.3.phy.
t.cõ.32.Scđaz aũt poſitatẽ ↄceſſerũt in oĩb⁹ ĩtelligẽtijs:ꝛ vlr̃ in oĩb⁹
entib⁹ citra pmũ:vñ.5.meta.cõ.15.Dicit ſolus de⁹ eſt ens ſimplr̃ pfe/
ctũ. Alia ãt entia ſunt driuate ſilitudines ipſi⁹ deficiẽtes a pfectõe illa
ſimplr̃:ſm ordinẽ tñ:vñ in aliq̃bus pfectio illa pricipat̃ vt forma:in
aliq̃b⁹ vt imago:in aliq̃b⁹ vt obſcura q̃dã reſonãtia.ſicut.d. Plato.
Et iõ ſcđa intelligẽtia eſt aliquãta pfectio:q̃ eminẽter cõtinet̃ in deo:
qui eſt ens p eẽntiã:ꝛ q2 ipſa deficit a plenitudine pfectiõis:q̃ ſibi nõ
repugnat in rõne entis:ſic talpe nõ repugnat viſio inquãtũ aĩal.ſic ꝛ
ipſa ſcđa ĩtelligẽtia:q̃ eſt aliqđ ens:nõ repugnat ſibi ꝙ ſit eẽntia ſub
rõne qua ens. Et iõ ꝑuata eſt ſub rõne generis:nõ tñ ſub rõne ſpẽi: ſz
vt ſic q̃cq̃d põt hře ab eterno hz ſm viã phoꝝ. Et iõ opĩo ſubtilis do/
ctoris in octaua diſtin.pmi.q.2.tenẽtis q̃đlibet ens citra deũ cõpoſi
tum eẽ ex actu ꝛ potẽtia ſicut poſitiuo ꝛ ꝑuatiuo/ẽ magis ↄſona Auer.
ꝙ̃ via ſaueri doctoris tenẽtis quodlibet citra deũ cõpoſitũ eẽ ex actu
ꝛ potentia tanq̃ ex poſitiuo ꝛ poſitiuo.
¶ In cõmẽ.37.ſcđi de celo.d.Cõmẽ.ꝙ intelligẽtie hñt ſollicitudinez Cõmẽ. 37.
erga nos. Hui⁹ oppoſitũ hz.12.meta.51.¶ Soluit̃.ſz ipſuz.12.meta.
cõ.37.Sermo dicens deũ ſollicitari de iſtis:q̃ ſunt hic quoquo mõ ve
rus eſt:ꝛ q̃uquo mõ falſus:nã ſm ſpẽm ſollicit⁹ eſt.nõ aũt ſm indiui/
duũ hoc idẽ vř ſentire ibidẽ in cõ.52.ꝛ.2.de aĩa.cõ.34. Et vř colligi
poſſe ẽt de intentiõe phĩ in ꝓhemio metaphyſice tenentis ſapiẽtis eẽ
oĩa cognoſcere vt ↄtingit:Scđm aũt indiuiduũ iſta nõ cognoſcit.vñ
Cõmẽta.ſup cõ.libri de diuinatiõe dicit ꝙ in pma phĩa eſt declaratũ
ꝙ intelligentie abſtracte intelligũt naturas vles:ꝛ non hñt virtutem
cõprehendentẽ intentionẽ particularẽ. Et ſubdit ꝙ ſi intelligerẽt in/
diuiduũ:tunc neceſſario eſſent mãles:pro quo debes ſcire ꝙ cognitio
ſingularis mãlis ſm peripatheticos repugnat intellectui: vnde intel
lectus eſt:nõ ex parte qua ſingulare eſt:ſed ex parte qua materiale.
Nam cum eſſentia diuina ſit ſingulariſſima ꝛ actualiſſima nõ poſſet

intelligi ab itellectu diuino: ſi ſingularitas obiecti abſolute repugna-
ret intellectioni: dixerunt ergo iſtam repugnātiā eſſe ex parte mate-
rie/que hꝫ oppoſitū ⁊ diuerſuꝫ modū receptionis ab eo qd hꝫ intelle-
ctus. Et ideo poſuerūt nulluꝫ intellectū oīno a mā ſeparatū aliquid
iſtorum: que ſunt hꝯ intelligere: vnde nec intellectꝰ agens teſte Auer.
3. de aīa. cōmē. 19. Et Themiſtius ideꝫ ſentit in. 3. de aīa. ſup expōne
tex. 35. Soluꝫ aūt illum intellectū mālia iſta cognoſcere poſſe dixerūt
qui aliquā cum mālibus hꝫ ligaturā: ſicut eſt intellectꝰ poteſtatis in
nobis: ille diminutꝰ eſt ſatis ⁊ infimꝰ in gñe abſtractoꝝ: ⁊ illi compe-
tit intellectio ſinglis. non vñ intellectꝰ: ſed vnde a phantaſmatibꝰ in
intelligēdo dependet: ⁊ fuit pp hoc cōtrouerſia inter peripatheticos
antiquiores an itellectꝰ noſter poſſit ſingulare cognoſcere: ⁊ qs ſit mo-
dus quo cognoſcit: ſicut recitat Cōmēta. 3. de aīa. cō. 36. Et ideo ca-
ueant Burleiſte ⁊ noīales tenētes primū cognitū apud intellectū eē
ſingulare de intētiōe Phi: ⁊ Cōmē. Immo iſta via eſt magis remota
ab intentiōe iſtoꝝ: q̄ ſit celum a terra. Et ſi dixiſſent ꝙ ſit primuꝫ co-
gnitū a ſenſu rectius vtiqꝫ dixiſſent. Et ſic vt redeamꝰ ad propoſituꝫ
noſtrū: ſequit ꝙ ſi intelligētie intelligerēt indiuiduū materiale māles
eſſent: qꝛ opꝫ ꝙ ſe haberēt/ſicut hō in intellectiōe ſingularis. ⁊ ſic pꝫ
q̄ō oīa ſunt ſub ſollicitudine ⁊ cognitiōe intelligētiarū ſub rōne ſpēi.
⁊ non ſub rōne indiuidui. ¶ Sed cōtra iſtam determinationē inſtat:

Digreſſio de cāſalitate itelligētie: ⁊ ciꝰ itellectōis.

qꝛ preſuppono pmo ꝙ intelligētia agat per cognitionē. ſcdo ſuppono
ꝙ cōcurrat ad cauſationē iſtoꝝ: que ſunt hic per ppoſitionē famoſaꝫ
cā vlis plus influit in effectū q̄ particularis: vt hꝫ auctor de cauſis: ⁊
ēt phus. 8. phy. tex. cō. 38. tunc ſic: cauſalitas intelligētie terminatur
ad ſingulare: ſed nō terminat ad ſingulare: niſi mediāte cognitiōe: qꝛ
cognitione cauſat: ergo ſua cognitio ēt ad ſingulare māle terminatur.
Dixerunt quidā ad hoc argumētū qui ſunt magne auctoritatis viri:
ꝙ i plus ſe extēdit cauſalitas q̄ cognitio: qꝛ alio mō cauſat ⁊ alio mō
cognoſcit: ſed iſtaꝫ ſolutionē nō potui vnq̄ intelligere: qꝛ aut volunt
abſolute cauſalitatē intelligētie eē maioris ambitꝰ q̄ cognitionē: aut
in cōparatiōe. ⁊ primū quidē eſt falſum: qꝛ intelligētia oīa cognoſcit
ſaltem ſub rōnibus ſpecificis: nō tñ oīa cauſat: qꝛ ſeipſaꝫ cognoſcit: ⁊
tñ nō ſeipſaꝫ cauſat: ſi vero dicūt ꝙ iſtud hꝫ locum in cōparatiōe ad
ea que ſunt hic: que mālia ſunt ⁊ cauſabilia. cōtra hoc arguo ſic. effe-
ctus non pōt excedere ſuam cām: qꝛ tunc ſm aliquid ſui eſſet ſine cāa:
opꝫ igitur ꝙ adequet ſuam cām: aut ſalteꝫ ꝙ eam nō excedat. tūc ſic:
cognitio intelligētie ⁊ velle eius ſunt adeq̄ta cā actōis pprie itelligen-
tie erga inferiora. naꝫ. 12. meta. cō. 36. nō agunt niſi mediāte velle ⁊
intelligere: ḡ in tm̄ actio ppria intelligētie ſe extēdet inquātū ſe extē-
dit ſua cognitio. qꝛ aliter effectꝰ vl q̄ſi effectꝰ ſuā cāꝫ vel quaſi cāꝫ exce-
deret: qd eſt impoſſibile ⁊ precipue in cauſis adequatis. Forte dices ꝙ iā
intelligētia aliter cauſat: ⁊ aliter cognoſcit: qꝛ cognoſcit ſeipſa. ſꝫ cau-
ſat cum alio: qꝛ ſol ⁊ hō generāt hominē. Sed iſta eſt fuga. lꝫ ſic ſit: tñ
pp hoc nō euadis argumētū: qꝛ ſumo cauſalitatē ppriā intelligentie
in illo priori in quo precedit cauſalitatē mālis agentis. Nam lꝫ in eo-
dem inſtanti tēporis moueat pmus motor: ⁊ ſcds motor in eſſentialiter
ordinatis. tñ motio primi motoris precedit nā motionē ſecūdi moto-
ris. ſicut pꝫ. 8. phy. tex. cō. 35. Et rō eſt in prōptu ibi: qꝛ motor ſcdus

non mouet niſi motus a primo: ⁊ nō ecōtra. igiť motio illa primi mo/
toris eſt natura prior: qꝛ iſta eſt diſpoſitio prioris naturalr. (vt. d. ibi
Cōmēta. in cōmē.) cū aliud fuerit ipſuꝫ eē ꝛ nō ecōtra: ⁊ hoc ē p3. 5.
meta. cap. de priori. tūc ſic. in iſto priori intelligētia cāt: ⁊ nō niſi co/
gnitiōe ⁊ deſiderio: ſꝫ iſta nō ſe extēdunt vſqꝫ ad ſingularia: ergo nec
ſua cāſitas. Et iō Argumētuꝫ iudicio meo cōcludit cōtra reſpōſionē:
niſi forte vellent iſti ponere aliquaꝫ aliaꝫ potentiaꝫ executiuā in intel
ligentijs aliā ab intellectu ⁊ voluntate: ⁊ merito illius dicant cauſa/
litatem ſe extendere in plus ꝙ ſe extendat cognitio: qᵭ eſt multipli/
care entia ſine neceſſitate: nec hoc vnꝙ inuētum eſt in Ariſtote. nec
in Auer. vel aliquo ꝑipathetico antiquo. Et iō dico ꝙ cauſalitas in/
telligentie per ſe adequať ſue cognitioni: ſed per accidens cauſalitas
excedit cognitionē: pro quo debes ſcire ꝙ intelligētia ⁊ agens māle
faciunt vnam cauſalitateꝫ totalem reſpectu ſingularis effectus qui
producitur: qꝛ ſingulariū ſunt generatiōes: tñ effectus ſingularitatē
habꝫ a materiali agente: naturam vero habꝫ ab intelligentia. vnde
ab intelligentia effectus iſte nō cauſatur: niſi vt vniuerſalis: qꝛ effe/
ctuūꝫ vniuerſaliuꝫ cauſe ſunt vniuerſales. 2. phyſi. 38. ab agente autē
materiali cauſatur: vt ſingularis. intelligētia igiť cauſat effectū p ſe:
primo modo vniuerſalis: ſed per accidens ſua cauſalitas ad ſingulari/
tatem terminať pro quāto ſimul cōcurrit: cum ſignato agēte ad pro/
ductionem tertij. Et iſta eſt mens ſincera Auer. ſuper cōmē. libri. de
diuinatione: vbi facit digreſſionē de cauſis veri ſomnijs: ⁊ in hoc gauiſ
ſus eſt multū animus meus: ⁊ eſſet tñ adhuc ſpeculationis locus quomō
intelligantur dicta Auerrois: volentis intentiones vniuerſales eſſe
intellectas ab intelligentia: ſed iſtud declarabimus. 12. meta. domi/
no concedente.

¶ In cōmen. 41. huius ſcdi de celo. dicit Cōmēta. ꝙ eſſe huius cor/
poris nō eſt ſenſibile: ſed rōne cōprehēditur. Oppoſituꝫ dixit primo Cōmē. 41.
celi. cōmen. 5. ¶ Soluitur. ſenſibile apud Auer. eſt nomen multiplex
qñqꝫ ſumiť pro tangibili. Et iſto modo ſumitur. 3. phy. cōmen. 48. vbi
exponit ſenſibile pro tangibili: quādo phs dixit: omne corpus ſenſibi
le habet vbi. Et etiā hoc modo ſumpſit. primo celi. cōmēto. 68. Et ſic
et ſumiť. ſcdo de generatiōe. tex. cōmē. 7. qñqꝫ aūt ſumiť ſenſibile pro
naturali. ⁊ ſic ſumiť in prologo Auer. ſuper primo phyſi. dum. d. Res
ſenſibiles ſunt ſubſtātia iſtius artis: quādoqꝫ ſumitur pro mobili. Et
quādoqꝫ pro ſenſibili ſenſu quolibet; ⁊ ſic ſumiť: ⁊ de aīa plerumqꝫ:
quādoqꝫ vero pro ſenſibili ſenſu viſus tantū. ⁊ ſic. d. Cōmēta. 3. phy.
48. Corpus celeſte eſt ſenſibile ſenſu viſus. ¶ Dicamꝰ ergo ꝙ ſi que/
ratur abſolute an celum ſit ſenſibile. Dicēdum ꝙ eſt bene ſenſibile. ſi
pro naturali ſupponat. ſimilr ſi pro ſenſibili ſenſu viſus: ⁊ nō aūt eſt ſen
ſibile: ſi pro tangibili vel alio ſenſu perceptibili ſupponat: quātuꝫ ad
intentionē Auer. hic ſenſibile capitur pro eo qᵭ diſtinguiť cōtra illud
qᵭ eſt per rōneꝫ inueſtigabile diſcurſiue: vnde pro tanto. d. Cōmēta.
hic. ꝙ eſſe iſtius corporis. ſ. celeſtis nō eſt ſenſibile: ſed per rōnem com
prehenditur: qꝛ eſſe eius eſt eſſe neutrū: qꝛ. vꝫ. neqꝫ graue: neqꝫ leue.
Et ꝙ celum ſit iſtius nature argutiue hoc fuit cognitū a poſterioribꝰ
procedendo: nō auteꝫ ſimplici cognitione ſenſitiua hoc cognoſci potē:
licet illa ad hoc ſit occaſio: ⁊ origo. ſic modo applicate dic cōſequen/
ter ad cōtradictionis formam.

Cōmē. 42. ¶ In cōmē.42.d.Cōmētator ꝙ in ſubſtātijs gegā gñatur:gñaꝛ ab
vniuoco. Oppoſitū ptȝ ibidem de igne qui ex motu generaꝛ ꝛ de genī
tis per putredinē.7.meta.28.ꝛ.31.Niſi eſſet ꝙ illud hȝ locum in ſub/
ſtantijs pfectiorcui nō eſt ignis.nam ſm ipſuȝ.3.ce.cō.67.Elementa
ſunt media inter ſbam ꝛ accñs:ſilr hȝ locū in gñabilib⁹ gñatione nō
ceſſabili cui nō ſunt aīalia generata ex putredine:qꝛ mus genit⁹ p pu/
tredinē: aut nō generat:aut aliud generat qđ nō eſt mas: neqꝫ femi/
na:ꝓ de gñatiōe aīaliū.caplīs:ꝑmo ꝛ.16.ꝛ ſic gloſat Cōmē.iſtā ꝓpō/
nem.7.meta.28.hȝ ēt alias gloſas:ꝙ gbus vide.12.meta.cō.24.ꝛ in
limitationibus noſtris ſatis diximus.

Cōmē. 42. ¶ In eodē cō.42.d.ꝙ corpora celeſtia nō agunt frigiditatē.Hui⁹ tñ
oppoſitū ipſe ſentit.2.cap.de ſba orbis.¶ Soluiꝛ.ꝙ ſe loquiꝛ ex ſen/
tentia ꝓpria. Nam ſm ipſuȝ corpora celeſtia nō cōcurrūt ad frigidi/
tatem:niſi priuatiue ꝛ cōparatiue:qꝛ vt ipſe hȝ.2.celi.cōmen.94.Re
motio a motu celi dat grauitatē ꝛ quietē:ꝛ frigiditatē ſicut vicinitas
dat leuitatē caliditatē ꝛ motū.Thomas aūt nititur improbare illam
opinionē rōnibus ſatis apparētibus de quib⁹ diligēs Auerroiſta ꝯſi
deret in.2.cap.de ſba orbis.loqtur ſm aſtrologos.vñ ibi dicit cōſide
rantes aūt in ſcīa aſtroꝝ longo tpe vere dicunt.

Cōmē. 51. ¶ In cōmē.51.d.ꝙ ſphera hȝ nām vt moueaꝛ ſm partes: ꝛ nō ſm to
tum. Hui⁹ oppoſitū dixit.4.phy.43.cōtra Themiſtiū.¶ Soluitur.ꝙ
ſphera moueꝛ ſm partes quātum ad formam ꝛ ſubiectū.ſed ſm totū
nō mutat locū ſm ſbm:ſed ſolum ſm formā:corpora aūt recta ſm to/
tuȝ mutarē locū pñt:ꝛ ſm formā:ꝛ ſm ſbm.Et ideo hoc ꝓpriū eſt ſoli
ſpherico corpori taliter moueri.Aut dicas ꝙ loquiꝛ ſm Themiſtiuȝ:
Cōmē. 59. ſed prima ſolutio magis placet.

¶ In cōmē.59.dicit Cōmētator ꝙ demōſtratiōes mathematice non
ſunt miſcende naturalib⁹.Huius oppoſitū.d.3.meteororū.cōmen.p.
vbi.d.ꝙ cauſe iridis poſſunt ex vtraqꝫ ſcientia aſſignari.Reſpondeꝛ
ꝙ dictū ſuum eſt verum hic:ꝙ nō ſunt inuicem miſcēde rōnes natu/
rales cum mathematicis:niſi forte in caſu quo cauſis mathematicis
accidit ꝙ ſint propinque cauſe rerū naturaliū.ſicut.d.Cōmētator.8.
phyſi.cōmē.76.ratio aūt eſt: qꝛ vnaqueqꝫ ſciētia ex proprijs medijs
demōſtrat.ꝑmo poſte.vnde phus plerūqꝫ dānat Pythagorā:ꝛ Pla/
tonem:ꝛ ſequaces qui voluerūt aſſignare cauſas mathematicas lo/
co cauſarū naturaliū reſpectu ſenſibiliū effectuū.vnde.3.celi.cōmē.
61.Amor magiſtri:ꝛ Geometrice fecerunt Platonē errare:qꝛ crede/
debat res geometrie eſſe principia ſenſibiliū:ꝛ primo meta.cōmē.21.
contingit antiquis ꝙ nō dicunt ſermones cōuenientes: ꝛ cauſas con/
uenientes:qꝛ intromiſerūt ſe dare cauſas reruȝ mobiliū ex nō mobili/
bus.Idem primo meta.tex.cōmē.19.ꝛ.3.meta.cōmē.2.Qđ autē al/
legatur in oppoſitū auctoritas eius in.3.meteoroꝝ.dicenduȝ ꝙ illud
nō mouet:qꝛ ipſemet Auer.in illa materia ſe retractauit in cōmē.vl/
timo illius tertij cōtra Auenetan.Licet illa retractatio videaꝛ cōtra
Ariſto.primo poſte.tex.cōmen.30.Et quicquid ſit de hoc poteris tutē
dicere ꝙ in cōmē.primo qñ dixit cauſas iridis poſſe ex ſcientia ma/
thematica aſſignari:hoc dixit ex opinione Auenetan.Aliter eniȝ non
ſeipſum retractaſſet in fine illius tertij: Et quōcunqꝫ ſit poſterioribus
dictis magis debemus credere: ex quo patet ꝙ omnes rationes cal/

eplatorum in naturalibus applicate nullius ſunt roboris cum tran/
ſcendant cauſas naturales.

¶ In eodem cõ.59. dicit Cõmē. corpa celeſtia eſſe eiuſdē ſpeciei: op/ Cõmē. 59
poſitum huius habet in vltimo cap. de ſba orbis. ¶ Soluit. ſpecies
duplex analogice dicta: ꝛ vniuoce: corpa celeſtia ſunt eiuſdē ſpēi ana
loge: non autē vniuoce: ſed vt ſic ſunt diuerſoꝝ ſpecieruꝫ. Colligitur
diſtinctio iſta ex Auer. in. 2. celi. cõ. 49. Et ēt ſolo ibi pꝫ vnde ēt cõſue
ui dicere. duplex eſſe genus vniuocuꝫ ꝛ analogū: pꝫ per Auer. primo
de aīa. cõmē. 7. ꝛ. 2. de aīa. cõ. 30. ꝛ. 3. de aīa. cõmē. 4. ꝛ. 4. meta. cõ.
2. ꝛ. 5. meta. cõ. 4. Et ſic conſueui dicere ſm Auer. ens eſſe gen⁹ ana/
loguꝫ. ꝛ hr̄e analogas drias. vñ primo de aīa. cõ. 6. dixit actus ꝛ po/
tētia ſunt drīe valde oppoſite entis ꝛ circuīt oē genus.

¶ In cõmē. 83. dicit Cõmentator ꝙ corpora nālia habēt motuꝫ pro/ Cõmē. 83
prium eodeꝫ modo: ſed huius oppoſitū inuenim⁹ in ipſo. 2. phyſi. cõ.
3. vbi vult diffinitionē nature nõ vniuoce dici de oibus. ꝛ primo celi.
cõmē. 5. ꝛ. 2. celi. 3. ꝛ. 71. Cõmēta. idem. d. ¶ Soluit. hic loquit ad ho
mineꝫ: q2 arguit cõtra antiquos: ꝛ loquit de elemētis: nam ibi loquit
de quiete terre: ſimplr igitur ſumēdo corpora: nõ ſunt nālia eodē mõ
vniuoce dicto: tñ ſumēdo corpora elementalia tantum: ſic talia ſunt
naturalia eodem modo. Et ideo. d. Cõmēta. in. 2. celi. cõ. 3. ꝙ motus
celi nõ eſt nālis: ſicut motus elemētorū: q2 nõ dr diffinitio nāe vniuo/
ce: ſed ſm prius ꝛ poſterius. 2. phy. cõ. 3.

¶ Elementa nõ habēt quātitatē terminatā inquit Cõmēta. in cõmē. Cõmē. 95
95. Hui⁹ tñ oppoſitū dicitur. 2. de aīa. tex. cõmē. 41. omniū nā cõſtan/
tium ꝛc̄. Si tenerem⁹ opinionē Egidij romani ponētis nõ dari mini/
ma ex parte forme in ſimplicib⁹ ſicut quidā tenēt etiā in via Auer. fa
cile eſſet tollere iſtam cõtradictionē. tñ Cõmenta. 6. phy. cõmē. 49.
videt ponere minimū tam in formis ſimplicib⁹ ꝙ in formis cõpoſito/
rum. niſi gloſaret quātuꝫ ad ſubiectū ipſum. ſed qcquid ſit de hoc ꝙ
preſens auctoritas nõ eſt cõtra ponētes minima: q2 Cõmēta. noluit
dicere ibi. ꝙ elemēta nõ habēt quātitatē determinatā: q2. vꝫ. non da
tur minimū vel maximū in eis: ſꝫ illud dixit ꝙ talia nõ ꝯſiſtūt in pun
cto: ꝛ in indiuiſibili. ꝛ iſtud fuit de intētiõe ei⁹ ſbi: ſic pꝫ ꝯſiderāti.

¶ Concordantie Auerrois ſuper. 3. celi.

N Cõmē. 6. tertij de celo. ſcribit Cõmē. ꝙ nālis dicē Cõmē. 6
ꝙ magnitudo eſt diuiſibilis ī ſp diuiſibilia. Hui⁹
tñ oppoſitū dic̄. 4. phy. 72. vbi. d. ꝙ linea mathema/
tice eſt diuiſibilis in infinituꝫ: nõ aūt linea terreſtris.
¶ Soluitur. magnitudo nālis dupliciter pōt conſide/
rari. Uno mõ: vt eſt in mā prima abſolute: ꝛ vt ſic na/
turalis. d. ipſam in infinitū eſſe diuiſibilē: q2 diuiſio in
infinituꝫ in cõtinuo inſequit materiā: ꝛ ex parte mãe eſt infinitudo: ex
parte forme finis ꝛ cõplemētū: ꝛ iſta fuit ratio quare magnitudo diui
ſibilis eſt in infinitū: nõ autē augmētabilis: q2 diminutio inſequitur
materiā: ꝛ augmētuꝫ inſequit formā ꝛ actum ꝛ perfectionē. Alio mõ
poteſt magnitudo nālis cõſiderari: vt eſt in aliqua mā ſenſibili exiſtē/
te ſub aliqua forma determinata: ꝛ ſic terminata eſt apud naturaleꝫ:
ſic pꝫ cõcordia. Pōt etiā ſolui ꝙ nālis. d. ꝙ magnitudo eſt diuiſibilis
in ſemp diuiſibilia: nõ q2 ꝓbet cõtinuū eē diuiſibile in infinitū ſicut

aliq tenēt: ſed qꝛ ꝓbat ꝙ magnitudo nō eſt cōpoſita ex indiuiſibilib⁹ ſicut in .3. phy. diximꝰ diffuſe ex intētiōe Cōmēta. ſup cō. 31.

Cōmē. 17. ¶ In cōmē. 17. dicit ꝙ Plato nihil ſciuit de ꝑma mā. Huiꝰ oppoſitū dixit ipſe ꝑ phy. cō. 81. ¶ Soluit. ꝙ nihil ſciuit de ꝑma mā: ita ꝙ qdditatē eius ſeu nām cognouerit: nā ſolus Ariſt. cognouit nām eius: ſed ante ipſuʒ nullus magis appropinquauit ad veritatē ꝙ̄ ipſe Plato. ⁊ ſic in cōparatiōe ſciuit: ⁊ tñ ſimplr ignorauit.

Cōmē. 51. ¶ In cōmē. 51. ipſius tertij. d. Cōmēta. cōpoſitū nō differre ab eln̄tis niſi q̄titate. Huiꝰ tñ oppoſitū expꝛſſe hʒ ipſe in cō. 60. ſeptimi meta. vbi. d. ꝙ caro nō eſt terra ⁊ ignis ex qbus cōponit: ſed eſt aliqd additum. ¶ Soluit. ꝙ dictū ſuū in hoc loco nō eſt ex intētione phi: nec de intētione ſua: ſed illud ſequit ad hoiem cōtra quē arguit.

Cōmē. 55. ¶ In cōmē. 55. d. corpus mathematicuʒ non eſſe in loco. Huius oppoſitū ptʒ. 4. phy. 76. ⁊. 47. ⁊ ꝑ de gñatiōe. cō. 44. ¶ Soluit. corpus mathematicū eſt in loco ſm imaginationē. Nō eſt in loco ſm rem. ſolutio eſt Auer. 4. phyſi. cō. 47. in fine cōmēti.

Cōmē. 67. ¶ In cōmē. 67. d. ꝙ ignis hʒ ambas q̄litates in fine. Huiꝰ oppoſitū tʒ. 4. meteoroꝝ. cō. 10. ¶ Soluit. veritas eſt iſta in elnto ſimplici a' be ſunt in fine: alr nō eēt ſimplex p̄cipue ſm ipſuʒ q tʒ tātā eē ꝯnexionē inter q̄litates elntoꝝ: ⁊ ſuas formas: ꝙ dixit eas intēdi: ⁊ remitti ad intēſionē ⁊ remiſſionē ſuaꝝ formaꝝ q̄litatiuaꝝ: q̄uo a ūt intelligatur dictum eius. 4. meteo. cō. 10. diximꝰ ſup cōmē. 54. ꝑmi phy. diffuſe: ⁊ ibi videbis: qꝛ nunc ad alia properamus.

¶ Concordantie Auerrois ſuper. 4. Celi.

Cōmē. 32. DIcit Auer. in cōmen. 32. quarti de celo: ꝙ ignem eſſe demonſtrat phs ibi: lʒ ſit ſp̄es ⁊ pars ſubiectiua illius libri. Oppoſitū habet ab ipſo ſcdo de aia. cōmen. 27. ⁊. 6. metaphy. cōmē. primo. vbi hʒ ꝙ neq; ſubiectū: neq; partes ſubiectiue ſubiecti pn̄t demōſtrari in ſciētia.

Digreſſio ꝯ modernos d ſbto ⁊ ptibꝰ ſbtiuis. ¶ Dicunt moderni ꝙ ideo ſubiectū in ſcia nō pōt demōſtrari: qꝛ eſt ꝑmo notū in ſcia: ⁊ eſt id quo cetera certificant: nihil. n. eſt in ſcia quo ſbm in ſcia certificari poſſit: ſp̄es vero ſbti/ qꝛ ſunt oībꝰ modis idē cū ſbto ⁊ ſbti exn̄tia: eſt vna cū eſſe ſp̄eruʒ: iō nec ipſe aliq pacto demrari pn̄t: ſed ꝑncipia ſubiecti hn̄t aliqd notiꝰ ſalteʒ quo ad nos: vt ſbm ipſuʒ ⁊ ptes eius: ⁊ alia multa virtute ꝑmi ſubiecti: qꝛ igitur ſbm nō pōt notificari per aliqd prius eo in ſcia: qꝛ eſt ꝑmū: nec per aliqd poſteriꝰ: qꝛ oē poſterius certificat p ipſuʒ tanq̄ per ꝑmo notum in ſcia: igitur eſt indemrabile. ⁊ lʒ nos fecerimꝰ prolixā ſatis q̄ōnē de hac mā: quātū aūt ſpectat ad pn̄s nō vr̄ mihi ꝙ iſta opio ſit vera. qd enim dicit ꝙ ſbm non pōt notificari: nec a priori: nec a poſteriori: qꝛ nō hʒ aliqd notius. dico: ꝙ hoc falſuʒ eſt quātum eſt merito iſtius cauſe. Nam ꝑncipia ſubiecti ſunt priora nature ⁊ notiora ꝙ̄ ſit ſbm: ſicut eē reſpectu cauſati: paſſiones ēt ſubiecti p̄cipue in rebꝰ ſenſatis notiores ſunt quo ad nos ipſo ſubiecto: vt in pluribꝰ. ſicut effectꝰ vt in pluribꝰ in talibus apud nos ſunt notiores. primo phyſi. tex. cō. 1. Ratio igitur ꝙ ſbm ſcie indemōſtrabile ſit p̄ciſe eſt ex ſua rōne formali qua ē ſbm: cū de illo opʒ ꝑſupponere qd ⁊ qꝛ: ⁊ nō eſt aliqua alia rō: qꝛ. vʒ. nō hn̄t prius nec poſteriꝰ quo ſic vel ſic certificari queat: vñ q̄libet ſcia dʒ cōcedere ſuū ſbm eſſe: vel qꝛ illud eſt notum in ſe vel qꝛ accipitur tanq̄

notum ab alia ſcia in qua declaratū fuit: ſicut dicit pulchre Cōmē. in
cō. vlti. pmi phy. Et hoc nulla alia rōne fit: niſi ex ratione ſua formali
qua ſubm eſt ſubiici eniꝫ illud opꝫ in ſcia tanꝙ baſim ⁊ fundamētuꝫ
totius ſcie. Illud ḋo qḋ dicit poſitio de partibꝰ ſubiectiuis pꝛſus error
eſt: qꝛ lꝫ eſſe ⁊ exiſtētia ſubiecti ⁊ partiū ſubiectiuarū eadem ſint: ſtat
tñ vnum eoꝝ notū eſſe: ⁊ aliud ignorari: ſicut licet eadē ſubiecto ſint
pꝛimus motor: ⁊ pma forma: tñ rationibus diſtinguunt: ⁊ ſtat vnum
ſub vna rōne cognoſci: ⁊ ignorari ſm aliā. Et hoc verificaꝛ in plerīſqꝫ
exemplis. vnde ptꝫ ꝙ ignis eſt pars ſubiectiua in libro de celo: cuius
ſubiectū adequatum eſt corpus ſimplex ſiue vniuerſum: vt aliis pla/
cuit: ⁊ tñ demonſtraꝛ non obſtāte identitate eadē: ⁊ exiſtētia cū ſub/
iecto ſuo cui ſubiicit. vnde ſcḋo de aīa: demonſtraꝛ eſſe ſenſus cōis: ⁊
tertio de aīa demonſtraꝛ eſſe intellꝰ poſſibilis: ⁊ eſſe intellꝰ agētis: lꝫ
ſint de potētiis aīe quas ſpecies ⁊ partes ſubiectiuas appellat Cōmē.
Dicamus ergo ꝙ ꝓpoſitio Auer. non eſt vliter vera ꝙ ſpecies ſubie/
cti in ſciētia non poſſunt demonſtrari: nec a pꝛiori nec a poſteriori: ſed
ſolum hoc verificatur: vt in pluribus. ſed fallit quandoqꝫ: ⁊ hoc quā/
do tales fuerint ignote. ⁊ hoc eſt qḋ ipſe dixit in ſcḋo de aīa. in pꝛinci/
pio cōmē. 29. inquit enim qꝛ vult ponere hic numerū iſtarum virtutū
ſm ꝙ artifex ponit ſubiecta ſue artis: non vult ponere: niſi illud qḋ
manifeſtū eſt per ſe: ⁊ dimittit alia: que non ſunt manifeſta quouſqꝫ
perſcrutetur de eis. Ecce igiꝛ ꝙ partes ſubiectiue per ſe note poni de/
bent in ſciā. ſicut poniꝛ ſubiectū artis: ſed ille que ſunt ignote poſſunt
demſ̄rari in illa ſcia: pcipue ſi ſcia illa habuerit aliqḋ mediū notius:
per qḋ illas poſſit illa ſcia demonſtrare: qḋ addo pp ſubās ſeparatas:
que ſunt partes ſubiue pncipales in metaphyſica: ⁊ q̄ nō demonſtranꝛ
ibi ſolū: qꝛ ſint partes: ſꝫ qꝛ nullū aliud eſt mediū efficax demſ̄ratiuuꝫ
eſſe ipſarū: niſi motus: ſicut ſcribit Cōmen. in cō. vlti. pꝛimi phy. ⁊ in
cō. 5. 12. meta. Et qꝛ ita eſt: ideo dixit Cōmē. ignē eē demonſtraꝛ hic:
⁊ eſt demſ̄ratio ſigni ad ſpēs ſubiecti: qḋ raro cōtingit in ſcia: dixit no
tāter raro: qꝛ vt in pluribus partes ſubiectiue in ſcia ſunt per ſe note:
aut ſumunt tanꝙ note ex alia ſcia: que ſoluꝫ pōt illas demſ̄rare: ſicut
metaphyſica ſumit eſſe ſbarū ſepatarꝫ: que ſunt pncipaliſſime ptes
ſubiectiue ſubiecti illius ſcie ſine demrōne: qꝛ cōcedit eas eſſe ſubii/
ciēs ſe in hoc artifici nāli qui eas demonſtrat: ſic etiā dicimus de pn/
cipiis ſubiecti pncipia ſubti non demſ̄ranꝛ in ſcia: qꝛ hñt ſubm ⁊ aliqḋ
pꝛius notū per qḋ demſ̄rari queant. Nam ſi pncipia ſubti in ſcia eſſent
per ſe nota in eē nec poꝛitas ſubti: nec poſterioꝛitas paſſionū ſubti ſuf/
ficeret ea demſ̄rare eē. ⁊ ratio eſt: qꝛ demſ̄ratio nō fertur ſuper re nota.
Et ideo pꝛincipia ſubti in ſcia pñt demonſtrari a poſteriori in ſcia illa
qñ fuerint ignota: ⁊ pñt illa pncipia a pꝛiori demonſtrari in ſcia ſupe
riori ſi habuerint alia pncipia pꝛiora in illa ſcia: que notiora fuerint:
⁊ hoc totū veritatē hꝫ qñ talia pncipia fuerint ignota. Et iſta eſt ſnīa
luci diſſima Auer. 2. phyſi. cō. 22. vbi poſtꝙ dixit pncipia ſubti poſſe
demſ̄rari a poſteriori in ſcia cuius ſunt pncipia: vel a pꝛiori ī alia ſcia
ſuperiori: ſi modo habeāt cauſas pꝛiores in illa ſcia: addit vnā limita/
tionē necciā: ſuper qua non cōſiderauerunt moderni: dicēs. Et hoc to
tum erit qñ cauſe ſubti latuerint. ſubm igiꝛ (vt colligamus fragmēta
ne pereāt) in ſcientia in qua eſt ſubm ſiue illa ſcientia vlis fuerit: ſiue

particularis non põt aliquo gñe demõſtrationis demonſtrari in tali ſcia ꝛ
rõ q2 ſub3 d3 ꝯcedi in ſcia: vel q2 eſt ꝑ ſe notũ: vel q2 ſumit tanq̃ notũ
ab alia ſcia demõſtrante ipſuz: ꝛ hoc eõpetit ſbto ex ſua rõne formali: q2
igit ſcia ſemper ſumit ſubm tanq̃ notũ: illd nullo pacto põt demõſtrare: ꝛ
q2 ad nota per ſe: vel ad ea: q̃ ſupponunt tanq̃ nota non eſt demõſtratio
in ſcia illa hñte illa ꝓ notis. Partes aũt ſubiue in ſcia: ſi fuerint igno
te: ꝛ illa ſcia habuerit mediũ notius per qd poſſit illas demõſtrare. dico ꝙ
demonſtrant in ſcia illa demõſtratione ſigni. ꝑncipia vero ſubti ſi ignota
fuerint in ſcia aliq̃: ꝛ illa ſcia habuerit mediũ per qd poſſit illa demon
ſtrare ꝙ ſit notius: qd dico ẽt pp ſbas ſeparatas: q̃ ſunt ꝑncipia ſub/
ſecti metaphyſice: ꝛ ſunt ignota. tñ nõ demõſtrant ibi ex defectu medij: ꝛ
non ex eo: q2 cũ hoc ꝙ ſunt ꝑncipia ſunt ẽt partes ſubiectiue: ſicut di/
xerũt cõiter oẽs moderni q̃ſi aliqd eẽ partẽ ſubiectiuã tollat ab aliq̃
demõſtrabilitatẽ de eo: qd tñ falſuz eſt: ſ3 ideo nõ demonſtrant ibi: q2 nõ
hñt mediũ ꝑ qd poſſit eas demõſtrare q2 nulla alia eſt via ad illd niſi via
motus. Cũ hoc ẽt ꝯcurrit ꝙ ſunt ꝑncipaliſſimũ ſbm/ tñ hoc nõ eſt ade
quata cauſa: q2 ſi mediũ eẽt ibi adhuc demõſtrarent talia in qua ꝑnci
pia ſubiecti: ſi ignota fuerint ſiue ſint ꝑncipia tm̃ ſiue ꝑncipia: ꝛ ptes
ſubiue ſimul pñt demõſtratione ſigni demõſtrari in ſcia in q̃ ſunt principia.
dũmodo ſcia illa habuerit mediũ ad illa. demõſtratio enim eſt quoꝝ eſt
altera cã vel in eſſendo vel in inferẽdo. Si vo ꝑncipia illa habuerint
ꝑncipia priora ꝛ notiora: ꝛ talia de ſe fuerint ignota. dico ꝙ poterunt
demõſtrari in ſcia ſuperiori cõſiderante de ꝑncipijs illoꝝ ꝑncipioꝝ. ꝛ iſta
oĩa ſi bene aduertis ſunt de intẽtione Auer. in locis alleg. l3 moderni
cõfidentes in ꝓprio ingenio non aduertant ad iſta.

Cõmẽ. 40. ¶ In cõmẽ. 40. dicit Cõmẽ. ꝙ nõ eſt impoſſe: vt cauſe ſbaꝝ ſint acci
dẽtia. Oppoſitũ p3. 5. phy. 10. vbi dr̃ ꝙ illud qd vni eſt ſba nõ eſt alte
ri accidẽs. partes inſuper ſbe debent eſſe ſbe: ſicut p3. 2. de aĩa. cõ. 2.
¶ Ad hoc dicendũ puto ꝙ ſicut p3 per Auer. ibi quãto aliq̃ forma fue
rit eſſe magis diminuri: tanto magis forma d3 per accidẽtia diffiniri.
Et quãto forma fuerit eẽ perfectioris tanto eſt oppoſito modo ꝙ acci
dẽtia debẽt diffiniri per formã: ꝛ non ecõtra: ꝛ q2 forme elemẽtoꝝ ſunt
imperfectiſſime: ideo ſunt cauſate reſpectu accidẽtiũ. Et ideo per illa
diffiniunt. per oppoſitũ aũt eſt in corporib9 aĩaliuz habentiũ formas
perfectas dicimus ꝙ iſte q̃litates ſunt cauſate. ꝛ aduerte bene hic ꝙ
gñaliter loquẽdo põt iſta via ſatis bene perſuaderi. Phs em̃ i ſcdo de ge
neratione: in tex. cõ. 6. d. ꝑmaz mãm: que eſt in potẽtia corpus ſenſi/
bile eẽ primũ ꝑncipiũ mãliũ. Scdm vo ſunt ꝑme cõtrarietates a qb9
non ſeparat ꝑma mã cũ ſemp ſit cũ cõtrarietate. Tertiũ aũt ꝑncipiũ
ſunt q̃ttuor elemẽta: que ad inuicẽ trãſmutant. vnde niſi aliquo mo/
do elemẽta cauſata eſſent ex qualitatibus cõtrarijs/ nõ bene g̃ nume
rum q̃ternariũ elñtoꝝ ꝓbaſſet ex cõbinationibus taliuz qualitatũ.
¶ Amplius aũt ex fundamẽto Auer. hoc idẽ põt cõfirmari: ipſe tenet
formas elemẽtoꝝ intẽdi: ꝛ remitti ad intenſionẽ ꝛ remiſſionẽ ſuaruz
qualitatũ. modo ſi forme elemẽtoꝝ non depẽderent a ſuis q̃litatibus
tanq̃ a cã: nullo modo ſequeret hoc: q2 variatio in effectu nõ eſt cauſa
variationis in cauſa: ſed eſt ſignuz tm̃: variatio aũt cauſe bene eſt cã
variationis effectus. ſic igit forĩas elñtoꝝ ꝛ ipſa elñta pñt dici cauſata
a ſuis q̃litatibus ꝓut iſta q̃litas reducit ad gen9 cauſe mãlis. diſpoſi/

tiones eniȝ nãles hñt reduci ad genus cauſe mãlis. ſi v̄o elnta cōſi/
derenť adinuicē: vt ſunt actiua ⁊ paſſiua adinuicē: ſic iteruȝ pñt dici
q̄litates elntoꝝ eſſe cauſe elementoꝝ. Nam cū actio ſit merito cōtra/
rietatis. elnta aūt non hñt cōtrarietatē rōne ſue forme ſbalis cū ſube
nihil ſit cōtrariū: ſed ſolū rōne ſuaꝝ qualitatū: iuxta illō phi in de ſen
ſu ⁊ ſenſato. ignis nō agit inquantū ignis: ſed inquātū calidus: ⁊ hoc
nō alia rōne dixit: qꝛ actio nō eſt: niſi rōne ꝯtrarietatis. p̄ de gñatiōe.
tex. cō. 51. ⁊ qꝛ ignis nulli cōtrariať rōne qua ignis: ſȝ rōne q̄ calidus:
ideo vt calidus agit: non vt ignis. Et ideo ſic cōſiderata elnta ſunt
cauſata a qualitatibus ſuis in gñe cauſe formalis: ⁊ q̄litates ſue ſunt
forme ipſoꝝ pro quāto a foꝛa ꝓuenit actio ⁊ motus. 3. phy. 17. Et hoc
etiā eſt de intentione cō. 4. meteo. cō. p̄. vbi hȝ ꝙ caliditas frigiditas
humiditas ⁊ ſiccitas ſunt v̄tutes elntoꝝ per quas elnta ſunt elnta. ⁊
hoc voluit phs in ſc̄do de gñatiōe. tex. cō. 7. ⁊. 8. ſine dubio: ſi bene cōſi
derenť v̄ba eius. Et forte hoc voluit Alex. qñ dixit ꝙ q̄litates elntoꝝ
ſunt ſiue forme: queȝ Auer. forte nō dānat: niſi in v̄bis: ⁊ mente tñ forte
cōcordes ſunt: ſi aūt elemēta cōſiderata fuerint: vt ſbe ſunt: que cōſi
deratio diuini eſt: ⁊ non nãlis: ſic minime pōt dici q̄litates elemētoꝝ
cauſas eſſe in aliquo genere reſpectu elntoꝝ non quidē mãlis: nec for
malis: qꝛ partes ſbe debēt eſſe ſube non efficientis. neqȝ finalis: qꝛ ele
mēta vt ſube hñt alia p̄ncipia prioꝛa iſtis q̄litatibus ſenſibilibꝰ: que
a diuino cōſiderari hñt: ⁊ ſic Cōmē. arguit cōtra Alex. 5. phy. 10. ⁊. 8.
meta. cō. 5. ꝙ q̄litates elntoꝝ nō ſunt vere forme ſbales elntoꝝ: qꝛ qđ
vni eſt accidēs alteri non eſt ſba in his: que vniuoce dicunť ſed cōſi/
deratio nãlis: que eſt infra iſtā cōſiderationeȝ coartata ad ſenſibilia
p̄ncipia cōſiderat elemēta vel vt ſunt ſube nãles cōpoſite ex mã ⁊ for
ma: ⁊ ſic ex ſubſtātijs cōponunť: ⁊ iſta cōſideratio ꝑtinet ad librum
phyſicoꝝ: ſicut colligi pōt ex mēte Cōmē. tertio celi. cō. 31. vel vt ſunt
partes mūdi: vt ſunt in libro celi cōſiderata: vel vt ſunt cauſe cōpoſi/
toꝝ. ſicut in lib. de gñatione ꝯſideranť teſte Auer. 3. celi. cōmē. p̄mo ⁊
vltimo. Et ſc̄do quidē mō nãlis ignorās vltimas eoꝝ dr̄ias circūlo/
quitur eas per q̄litates motiuas eoꝝ: que ſunt grauitas ⁊ leuitas ſim/
pliciter: ⁊ grauitas ⁊ leuitas in reſpectu: qꝛ elnta vt ſunt partes mun
di cōcernunt determinatū locuȝ: ⁊ ſitum in vniuerſo: ⁊ qꝛ leui ſimplr
debetur ſummus locus: ⁊ graui ſimplr debeť īfimus locus: inde eſt ꝙ
nãlis ea talr cōſiderans dicit ꝙ grauitas eſt forma terre ſubalis: ⁊ le
uitas eſt forma ignis. Et ideo Ariſto. in q̄rto celi. qꝛ ibi cōſiderat ele/
mēta: vt ſunt ptes mūdi diffinit ea per q̄litates localr motiuas tanq̄
per dr̄ias non vere ſubales: ſȝ circūlocutiuas. ſicut teſtať Cōmen. cō
men. 26. q̄rto de celo. qđqđ dicāt modernuli qui tenēt ꝙ ſint vere ſbe.
In lib. aūt de generatione Phs cōſiderat elemēta: vt ſunt mixtoꝝ cau
ſe. non ſunt aūt mixtoꝝ cauſe: niſi vt tranſmutabilia. non ſunt auteȝ
tranſmutabilia: niſi vt ſunt actiua ⁊ paſſiua. nō ſunt aūt actiua ⁊ paſ
ſiua: niſi merito q̄ttuoꝛ q̄litatuȝ primarū: ideo ibi circūloquiť veras
dr̄ias eoꝝ per q̄litates primas: que ſunt caliditas frigiditas humidi/
tas ⁊ ſiccitas: ⁊ ſic etiā in lib. meteo. cōſideranť. lȝ ſub ratione magis
ſpeciali q̄ in lib. de gñatione. Et ideo ēt ſic ibi diffiniunť. Sic igiť patȝ
quō qualitates ſunt cauſe elementoꝝ: ⁊ quō non: ⁊ que: ⁊ qualiter: ⁊
ſic ſolutio cōtradictionis liquet de ſe.

¶ Concordantie Auer. ſuper ꝑmo de gñatione ⁊ corruptiōe.

Dicit Auer. in cō. 14. ꝑmi de gñatiōe. ꝙ ſb̄a vtriuſq; mouētis a ꝑmo pħo cōſiderat. Et ibi fuit oppoſitū de ſc̄do mouēte qḋ eſt mouēs motū: ⁊ per ꝯñs a nāli nō a diuino dʒ cōſiderari. Soluit ꝙ ꝓncipia ſb̄e ſenſibilis taʒ generabilis ꝙ̄ eterne: ⁊ a nāli pħo ⁊ a diuino hñt cōſiderari: ſʒ differenter: q2 ꝓncipia q̄ inueſtigant a nāli inueſtigantur: vt ſunt ꝓncipia ſb̄e ſenſibilis: ꝓncipia aūt a diuino iueſtigata ſunt: vt ſūt ꝓncipia ſb̄e vel entis. entis eniʒ inq̄tū ens: ⁊ ſb̄e inq̄tū ſb̄e inueſtigant ꝓncipia: ⁊ cāe. 4. ⁊ 6. meta. vtrobiq;. tex. cōmē. ꝑmi. Et ideo. d. Cōmē. h. ꝙ duo ſunt modi mouentiū: quoꝝ vnus eſt qḋ mouet: ⁊ non mouetur. ⁊ talis motor vt ſcribit ipſe in ꝑmo phy. cōmē. vltimo. ⁊. 2. phy. 26. ⁊ tex. cōmē. 73. Non cōſiderat: niſi quātū ad ſi eſt: nō aūt quantū ad qd eſt: q2 in eo non eſt ꝓncipiuʒ motus: vt dr ibidē. Et ideo ſb̄a ⁊ q̄ditas iſtius primi mouētis a diuino cōſiderat: ſed eſt aliud ꝑmū mouēs motū: ⁊ eſt corpus celeſte: qḋ mouet iſta inferiora: ⁊ mouet ab intelligentia: ⁊ tale cōſiderat a nāli ⁊ a diuino: a nāli inq̄tū eſt ſenſibile ⁊ mobile: a diuino aūt vt eſt cātuʒ a ꝓncipijs ſb̄e inquātuʒ ſb̄a: ⁊ entis inquātuʒ ens. Solo eſt Auer. 12. meta. primo. 5. ⁊. 6. ⁊. 29. cōmē.

Comē.14. ¶ Cauſe gñatiōis ſunt due mā ⁊ mouēs. ſicut. d. Cōmē. in eodeʒ cō. 14. huius tñ oppoſitū inuenit. 2. phy. 27. ⁊. 28. vbi ponūtur quattuor cauſe. ſimiliter. 2. phy. cōmē. 70. d. ꝙ vbi eſt mā ibi ſunt oēs cauſe: ſi igit mā eſt cauſa gñationis. oēs igit cāe cōcurrēt nō due tm̄. Soluit. gñatio vt eſt motus q̄dā eſt de numero accidentiū ſucceſſiuoꝝ. Accidentia aūt q̄tenus accidētia ſunt neceſſo dependent a ſb̄a tanq̄ a ſubo ſicut ſcribit Cōmē. 4. meta. cō. 2. hoc enim cōe oibus eſt: q2 igit generatio motus quidā eſt: opʒ ꝙ ſit actus mobilis inquātuʒ mobile. tale aūt ſibi ꝓpriū eſt gñabile inquantū gñabile: ⁊ hoc eſt mā. Et ideo generatio ex parte q̄ accidēs eſt. ⁊ etiā ex parte q̄le acciñs reqrit ſubʒ qḋ mā eſt. Nā ſm Pħm ꝑ phy. 34. ⁊. 11. meta. ca. 5. oēs qui de nā loquuti ſunt in hoc cōuenerūt ꝙ ex nihilo nihil ſit. Ex parte autē q̄ gñatio eſt de numero accidentiū ſucceſſiuoꝝ. ſumo eniʒ hic gñationē pro aggregato ex alteratiōe preuia: ⁊ ſubito ꝑuenit forme. 6. phy. 59. ptʒ ibi ꝙ ſic pōt gñaq; capi. dico ꝙ ſub hac rōne maxie dependet a motore. Naʒ totū eſſe taliū accidentiū: ⁊ totū fieri depēdet a cā extrinſeca: q̄ eſt motor. ſicut declarat Cōmē. 12. meta. cō. 41. Cauſe igit maxime neceie ad gñationē: vt gñatio eſt motꝰ q̄dā: ſunt ſuū ſubʒ qḋ eſt neceiū ⁊ intimū ſibi: ⁊ rōne generis ⁊ rōne ſpeie ⁊ motor qui ſibi intimus eſt rōne ſpei. Accidētia eniʒ permanētia non depēdēt in eſſe: ⁊ in cōſeruari a cauſis extrinſecis: ſed ſufficit exiſtentia ſui ſubiecti ad hoc ꝙ talia ſint iuxta illud corruptis ꝑmis ſubſtātijs impoſſe eſt aliq̄d alioꝝ permanere. Forma aūt nō eſt intrinſeca gñationi: vt gñatio eſt motus: q2 in aduētu eius gñatio: vt eſt motus corrumpit iuxta illud phi. ꝑmo de gñatiōe. tex. cō. 55. habitibꝰ ꝑſentibꝰ in mā ceſſat motus: ⁊ Cōmen. 2. de gñatione. cō. 52. forma cū inuenit q̄eſcit traſmutatio: quō ergo pōt eē cauſa traſmutationis? Et ideo lʒ forma ſit intrinſeca gñato: non tñ gñationis eſt cauſa aut ꝓncipiū. ⁊ q2 forma ⁊ finis gñationis ideʒ ſunt. 2. phy. cō. 76. ideo dicimus ꝙ finis etiā nō eſt principiū ipſius genera-

tionis:ſic igiť ex intrinſecis cauſis mã:ex extrinſecis aűt motor gene
rationis cauſe ſunt neccie ꝛ pncipia.gñatum aűt ex intrinſecis magiſ
form.ã:ex extrinſecis magis finẽ:generatũ eñ cõpletũ a ſua forma eſt
id qđ eſt:qdqđ dicát alij.motore aűt cũ ſit extrinſecus nihil eo indi/
get amplius.maxime loquẽdo de ꝓpinquo motore.ad finẽ aűt gña/
te rei ꝓprie attributionẽ neccia3 hꝫ:qꝛ fruſtra eſſet res gñata: ſi omnĩ
actione careret. Et ideo licet q̈ttuor ſint cauſe:due illaru3 magis ap/
propriant gñatiõi:ꝛ due gñato magis. Et ideo bene dixit Cõmẽ. hic
ꝙ mã ꝛ motor cauſe ſunt gñatiõis. Et iſtud ſicut mihi vꝫ occulte ſen/
ſit Phs.ꝛ Cõmẽ.2.phy.tex.cõ.72.vbi ꝓbant nãlem debere cõſiderá
re de mã ꝛ motore:qꝛ cognitio gñationis nõ põt perfici:niſi dãdo has
duas cauſas. ¶ Sed cõtra ſolutionẽ iſtá ſubtilr arguit quidá ex pci/
puis ſcholaribus meis Petrus fides de maiorica ꝓbãdo ꝙ forma eſt
magis intima gñationi q̃ ſubm:aut motor qꝛ terminus ad quẽ eſt de
quiditate motus.ſicut.d.Cõmẽ.5.phy.cõ.3.ꝛ.48.ꝛ.3.phyſi.cõ.4.ꝛ
quinto phy.cõ.9.ſubm aűt non vꝫ eſſe de qditate accidẽtis.7.meta.
ſed ponit tanq̃ additũ. Cũ igiť forma ſit terminus gñatiõis erit igiť
magis cá gñationis q̃ mã:cuius oppoſitũ tu dixiſti. ¶ Silr cũ motor
nõ ſit de qditate motus:ſicut efficiẽs nõ eſt de qditate ſui effectus:mĩ
rominus igiť motor nõ erit ſic intimus gñatiõi:ſicut eſt finis genera/
tionis:qui idẽ eſt cũ3 forma ſola rõne diſtincta. ¶ Soluiť.terminus ad
quẽ ipſius motus ad duo põt cõparari.vel ad terminũ a quo:vel ad
ſubm. Et pmo quidẽ modo cõſiderauit terminũ ad quẽ Cõmẽ. quin/
to phy.cõ.48.vbi dixit ꝙ motus nõ cõſtituiť in ſuba ſua ex termino
a quo:qꝛ ille amittitur:ſed ex termino ad quem:qꝛ ille acquiriť:ꝛ eſt
pars ſue ſube. ¶ Alio modo põt cõſiderari terminus ad quẽ vt cõpa
ratur ad ipſu3 ſubm motus:ꝛ ſic pari ratione poteſt dici ꝙ reſpectiue
loquendo terminus ad quẽ non eſt ſic de ſuba motus ſicut ſubm.ratio
eſt:qꝛ ſicut terminus ad que3 acquiriť ſic deperdiť ꝛ entitas motus.
Et quãdo terminus ad quẽ eſt in acquiſito eſſe:tunc eſt totaliter de/
perditũ eſſe motus.ſi igiť terminus a quo nõ dicebať de ſuba motus:
qꝛ ille deperdebať multo magis terminus ad quẽ non erit de ſuba mo/
tus:cum per tale3 deperdatur entitas motus in ſeipſo.ꝛ hoc cõparan/
do terminum ad quem ad ſubiectũ motus.ſicut dixi:loquor aűt ſem
per hic de motu pro fluxu:ꝛ nõ pro forma fluente:qꝛ motus pro fluen
te forma non deſtruitur per terminũ ad que3:ſed perficitur:qꝛ taliter
ſumptus motus non diſtinguiť a termino ad quem:niſi ſicut pater á
viro:ꝛ vľter ſicut diminutũ a perfecto.motor etia3 vt dixi eſt totalis
cauſa a qua dependet in eſſe ꝛ fieri motus ipſe:qꝛ ſuum fieri eſt ſuum
eſſe.ꝛ ideo etiá magis intimatur motu q̃ forma.motus eni3 eſt actio
motoris in re mota:vt di.3.phyſi.20.ꝛ.22.vnde motor cadit in pmá
diffõne motus latenter:ſed eius cõpleta diffõ nõ ſolũ mobile:ſed mõ
tore3 capit:vt dicať motus eſt actus motoris in mobili inquantũ po
tentia motũ:nam perfecte diffõnes debẽt dari per oẽs cauſas.ſicut pꝫ
pmo phy.ad pncipiũ.ꝛ octauo meta.tex.cõ.12.ꝛ.13.qdqđ dicat Bur
leus in hoc:ꝛ ſeq̄ces. Ad formá igiť argumẽti qñ dicebať ꝙ terminus
ad quẽ eſt de ſba motus per Auer.3.cõ.5.phy. dico ꝙ illa tria dicunť
eẽ de ſba motus ibi pro quãto ponunť in diffõne motus.ſ.terminus a
quo:terminus ad quẽ:ꝛ ſub3:ꝛ l3 motor poni debeat ĩ diffõne cõpleta

motus:q2 tñ in quinto phy. nõ declaraſ an oẽ qð moueſ ab alio moue
tur: ſed hoc declaraſ in.7.ꝛ.8.phy. ideo ſicut mihi videſ ibi nõ memi
nit: niſi de iſtis tribus: ſi igiſ eſſe de qditate motus intelligaſ id qð in
diffõne eius poniſ: ſic oia p̃dicta ſunt de quiditate eius: ſi vero tu in/
telligas eſſe de quiditate ꝑ illo qð quiditatẽ cõſtituit in eſſe qditati/
uo. ꝛ eſt de intrinſeca rõne eius: ſicut aial ꝛ rõnale ſunt de qditate ho
minis: ſic dico ꝙ nec ſubiectũ mot⁹ nec termin⁹ ad quem: nec motos
ſunt de motus quiditate: q2 oia iſta ſunt extrinſeca ab ipſa quidita/
te motus: ſiue qditas motus ſit entitas abſoluta ſiue entitas reſpe/
ctiua: lz eniz habitudo ad terminũ ſit de quiditate reſpectus non' tñ
terminus: pz igiſ qño ꝛ qualr dicta noſtra ſunt rõni conſona ſicut vi
des. ꝛ nos. 2. hui⁹ ſup. 52. cõmẽ. cõfirmabimus iſta magis.

Cõmen. 25. ¶ In cõ. 25. primi de generatiõe. dicit Cõmẽta. ꝙ ptes moti circula
riter ſemp mouenſ in eodẽ loco: ex quo pz ꝙ nõ mouenſ ſm ſbm. ſed
huius oppoſitũ dicit Cõmẽta. 4. phyſi. cõ. 43. cõtra Themiſtiũ. vbi
vult ꝙ ptes corpis circulr moti mutãt locũ: ꝛ ſm ſbm: ꝛ ſm formam:
totũ aũt ſolum ſm formã: nõ ſm ſbm. Soluiſ. hoc intelligit tales ptes
nõ mutare locũ: ita ꝙ ſint in maiori aut in minori loco: ſicut eſt i aug
mento ꝛ diminutõe: ſed. 4. phy. loquiſ de loco abſolute.

Cõmen. 27. ¶ In cõ. 27. d. Cõmẽta. ꝙ ſbm gnãtionis eſt in loco. huius oppoſituz
hz. 5. phy. cõ. 8. Soluiſ. ſbm gnãtiõis duplex. primũ ꝛ ſcðm. primũ eſt
mã pria: ꝛ de illa logſ Cõmẽta. 5. phy. cõ. 5. ſbm gnãtiõis. ſcðm ẽ mã
trãſiens: ꝛ eſt mã hñs formã: ꝛ illa per ſe eſt in loco. prima aũt mã eſt
in loco per accñs: q2 rõne alterius. vide diffuſius pro hoc ſuper prima
contradictione quinti phyſicorum.

Cõmen. 29. ¶ In cõmẽ. 29. vltia nõ ſunt in loco: neqz per ſe: neqz per accidẽs: ſz
oppoſitũ habeſ. 5. phy. cõ. 22. Soluiſ. ibidem. ꝛ tu vide.

Cõmen. 30. ¶ In cõ. 30. dicit ꝙ faciens ptes magnitudinis eſt magnitudo. oppo
ſitũ habeſ. 4. phy. cõ. 84. vbi dr ꝙ magnitudo non eſt de principijs
actiuis. Soluiſ. intelligiſ ꝙ ipm agẽs eſt q̃ntũ: q2 actio ſit p cõtactuz:
nõ tñ vult ꝙ ſit q̃ntitas de principijs actiuis: niſi forte terminatiue nõ
formalr: nã illud in quo terminaſ actio: q̃ntũ eſt. formalr aũt nõ eſt de
pricipijs actiuis actõe realſ: ſz cõſequiſ potẽtias actiuas: ꝛ actiones
eaz: ſicut. d. Cõmẽ. ibi. de ſtn ẽt loco p̃alle. meminſ me dixiſſe.

Cõmẽ. 44. ¶ In cõ. 44. primi de genera. dr locũ inſepabilẽ eẽ a mathematicis
corpib⁹. Oppoſitũ p̃ celi. tex. 69. vbi phs. d. ꝙ oẽ qð eſt i loco eſt corp⁹
ſenſibile. Soluiſ p Auer. ibidẽ dicentẽ ꝙ phs ibi intellexit cõuerſaz ꝛ
eſt iſta: ꝙ oẽ ſenſibile corpus eſt in loco: ꝛ ſic phs ibi nõ contradicit
huic dicto Cõmẽta. hic: nota tñ locũ inſepabilez eſſe a mathematicis
corporib⁹ ſm imaginationẽ: ſm rem vero locus ſenſibilib⁹ corpibus
aſcribitur: ſicut pz. 4. phy. cõmen. 47.

¶ Concordantie Auer. ſuper ſcðo de generatione.

Cõmen. 3. IN ſcðo de gnãtiõe cõ. 3. dr ꝙ oẽ corp⁹ in actu nõ ab/
ſoluiſ a ɔtrarietate. Oppoſitũ hr p2io celi. cõ. 20.
de celo. ꝛ alibi infinities. Soluiſ. hic loquiſ ad hoiez. Ar
guit. n. ɔtra ponẽtes pricipiũ mãle oiuz eſſe corp⁹ infi/
nitũ. ꝛ. ex datis ab eis iprobat phs ibi ſuã poſitionẽ. Aut
alr oẽ corpus in actu qð eſt tãgibile hz cõtrarietatẽ: nã
ſicut dicit Phus ibidẽ tex. cõmen. 7. quoniã igiſ querimus corporis

ſenſibilis principia. hoc autem eſt tangibile: ⁊ celum autem non eſt
ſenſibile ſenſu tactus: ſicut ſupra dictum fuit.
¶ In cō. 4. dicit Cōmēta. ꝙ mā nō predicaſ de mãto in reb⁹ genera/
tis: ſed in reb⁹ alteratis. oppoſitū. 7. meta. cō. 24. Soluiſ. mā in reb⁹ Cōmen. 4.
gnãtis nō p̄dicaſ de mãto. ⁊ ſic itelligiſ dictū phi ⁊ Cōmē. ꝯtra Pla
tonē: qꝛ Plato videbaſ hoc velle: ſed ī rebus alteratis. nō negat hoc
phs. ⁊ ſic intelligiſ dictū ſuū in. 7. meta. loco alleg. nā iſto mō gloſat
illam ꝓpōnē phs hic. Et poſſet dici ēt ꝙ mā nō predicat in abſtra/
cto de mãto: qꝛ ps per modū ptis/ nō p̄dicaſ de toto. ſȝ ps p modū to/
tius cōcretiue ſumpta p̄dicat de toto: ⁊ iſta eſt gloſa Cōmēta. 7. met.
cō. 24. ⁊. 34. ⁊. 7. phy. cō. 15. Et pꝛio gdē mō loquiſ hic: qꝛ forte Pla/
to volebat mām p̄dicari in abſtracto: ⁊ p modū ptis de mãto. nam vt
appet ex dictis phi ⁊ Cōmēta. Plato dicebat ꝙ armilla eſt aurū: ſed
ſm phm dȝ dici ꝙ armilla eſt aurea. vnde Cōmētatoꝛ. 7. meta. cō.
24. dicit ⁊ etiā Phs in tex. idolum qd̄ fit ex lapide non diciſ lapis: ſȝ
lapideū. ⁊ hoc manifeſtius apparet in rebus naturalib⁹: qm̄ homo nō
diciſ caro: aut ſanguis: ſed ſanguineus: aut carneus.
¶ In cō. 8. ſcdi de gnãtiōe dr̄ ꝙ grauitas ⁊ leuitas nō ſunt actiue q̄li
tates neqȝ paſſiue. oppoſitū pȝ. 4. phy. 85. ⁊. 86. ⁊. 8. phy. 32. nam mo Cōmen. 8.
tus ſurſuȝ eſt a leuitate: ⁊ mot⁹ deoꝛſuȝ a grauitate. Soluitur. nō ſunt
actiue q̄tū ad formā: ſunt actiue q̄tum ad motū localem.
¶ In cō. 14. dicit ꝙ vnū opponiſ pluſq̄ vni. huius tn̄ oppoſitū diciſ
10. meta. tex. cō. 17. Soluiſ. vni vnū opponiſ eodē mō: ⁊ maxīa oppo Cōmē. 14.
ſitione: ſed diuerſis modis: ⁊ nō maxima diſtantia aliqd plurib⁹ pōt
ēt cōtrariū. gloſa eſt Auer. 8. phy. cōm. 62. Similr̄ in multiplr̄ dictis
vni plura opponunſ: vt graui opponiſ leue ⁊ acutū: graue. n. reperiſ
in ſonis. Et ſic acutū ſibi cōtrariaſ ⁊ graue: ēt repiſ in rebus mobili/
bus: ⁊ ſic leue dr̄ opponi ſibi: ꝑtȝ aūt ꝙ nō vniuoce: ſȝ multiplr̄ diciſ
graue ex hͦ ꝙ ſibi plura ꝯtrariant. Et hoc innuit phs hic ēt in tex. dicit
eniȝ. Diciſ aūt ſiccū ⁊ humidū multifarie: ⁊ reddēs caȝ. d. oppōiſ aūt
ſicco ⁊ humidū ⁊ vdum. Et vide in limitatōib⁹ nr̄is diffuſe de hoc.
¶ In cō. 21. dicit Cōmēta. ꝙ ignis ſupiōꝛ nō eſt in fine caloꝛis. hui⁹ Cōmen. 21.
tn̄ oppoſitū hȝ ipſe. 3. celi. cō. 67. ⁊. 8. meta. cō. 5. Caloꝛ maxim⁹ ⁊ mo/
tus ad ſupius eſt actio ignis. idē. 2. meta. cō. 4. ⁊. 12. meta. cō. 51. vbi
hr̄ ꝙ alia ſunt calida pticipatione ignis: hoc etiā eſt cōtra rōnē: quia
ſummus caloꝛ non debeſ: niſi elemēto ſimplici. 3. celi. 67. Soluiſ. in/
telligiſ q̄tū ad actū. dicit eniȝ ꝙ ignis qui eſt ſupius nō eſt in fine cali
ditatis ⁊ ebullitionis: nā nō calefacit aliquid ibi: ⁊ pcipue a pte cōue
xa in qua ꝯtāgit oꝛbē lune: in ſeipm̄ autē minime agere pōt: qꝛ forma
exn̄s in ſbto nō alterat ſbm: ſed in iſto igne inferioꝛi qui eſt in aliena
materia reperiſ ebullitio ⁊ caliditas q̄tum ad agere. ⁊ ſic etiā gloſaſ
dictū Auer. ſuper pꝛimo canticoꝝ. cō. 15. ⁊. 4. celi. cō. 32. ⁊ pꝛimo celi.
cōmen. 91. in quibus locis hȝ conſimilem ſententiam.
¶ In cō. 35. dr̄ ꝙ ꝯtraria adinuicē trāſmutāſ. ſȝ oppoſitū dixit ſupra
in cō. 6. huꝰ ſcdi. Soluiſ. trāſmutanſ terminatiue: qꝛ ois motus eſt ꝺ Cōmen. 35.
cōtrario in ꝯtrariū nō ſubiectiue: qꝛ vnū non recipit aliud.
¶ In cōmē. 52. forma cū inueniſ qeſcit mot⁹. huꝰ oppoſituȝ videtur
pꝛio phy. 62. ⁊. 64. Nō ceſſant ptes ſpermatis fieri ptes hois. Et ſol/ Cōmen. 52.
uiſ. qeſcit trāſlatio ſemꝑ ad inuentionē forme ſiue cōplete inueniaſ in

mā ſiue incomplete: vnde quando vnū minimū forme inixti fuerit i
tunc eſt aliqua pars anteꝙ aliud minimuȝ inducat: nec voluit dicer e
Auer. pmo phyſicoꝝ. cōmē. adductis ꝙ gñatio hoīs ſit motus conti/
nu⁹: ſed ſolū voluit dicere gñationē illaȝ fieri per minima: quoꝝ vnuȝ
inducitur poſt aliud in mā modo expoſito. Et hoc intellexit per partes
ꝛ in hoc Cōmē. manifeſte apparet veritas quā nos enuncupauimus
ſupra in cōmē. 14. pmi de gñatiōe. Naȝ Ariſt. arguit hic cōtra Plato/
nem ponētē ideas eſſe adequatū pncipiū productiuū formarū exiſtē/
tiuȝ in mā. Arguit eniȝ ſic: ſi ſi cauſa ſufficiēs effectiua gñatiōis ſemper
eſt: ꝛ ſīm recipiēs ſemper eſt: quare ergo nō generāt ɔtinue: ſed quꝫ
generant: ꝛ quādoqꝫ nō. Ecce ꝙ igit ꝙ reales cauſe gñatiōis ꝛ princi
pia ſunt ſolū materia ꝛ motor: ſicut diximus. Aliter argumentū phi
nullū eſſet. Ita arguit ēt Cōmē. 8. phyſicoꝝ. cō. 15. Si mobile ſemp
fuit ꝛ motor ſemper fuit: quare ergo motus nō fuit ſemper. ꝛ eſt etiam
argumētū phi ibidē. Et ſic videmus phm recitare in hoc tex. 52. duas
opiniones de cauſis gñationis: vna fuit eoꝝ qui locuti ſunt de cauſa
mouente. Alia autem de cauſa materiali tm̄: ꝛ vtraqꝫ eſt inſufficiens ſꝫ
ſed via Ariſt. eſt via media que ex extremis dr̄ eſſe compoſita. Quic/
quid igitur ſit de cauſis generationis in eſſe rationis: tamē in eſſe rea/
li ſolum iſte due ſufficiunt materia ꝛ motor.

Cōmen. 57. ¶ In cōmē. ꝛ tex. 57. habet ꝙ tēpus iuuētutis eſt equale tempori ſe/
nectutis: ex quo videt nō dari ſtatū ꝛ etatē cōſiſtentie. ſed oppoſituȝ
3. de anima. cōmē. ꝛ tex. 59. ¶ Solutꝰ. hic tēpus iuuentutis ſumit pro
toto tpe in quo res eſt in perfici vel in perfecto eſſe. Et ſic comprehēdit
non ſolum tempus argumēti rei: verū ꝛ ſtatus. Et ſic inter iuuentu/
tem ꝛ ſenectutē non apparet mediū. Tertio autē de anima. tempus
augmenti contra diſtinguit tempori ſtatus: ꝛ tempori decrementi: ꝛ
ſic inter iuuentuteȝ ꝛ ſenectuteȝ mediat etas conſiſtendi. Licet Egi/
dius argumēto ſophiſtico oppoſitū ibi teneat.

¶ Concordantie Auer. ſuper Primo de Anima.

Cōmē. 24. Auerrois primo de anima cōmēto. 24. habet ꝙ intellectus non codeȝ modo exiſtit in omnibus hominibus: iſtud autem videtur repugnare vnitati intellectus: quā ponit commento. 5. tertij hui⁹. ¶ Soluitur ſm ipſum. Nam hic loquitur de intellectu particulari qui eſt virtus cogitatiua: iſta enim nō codē modo preparata inuenitur in omnibus hominibus: ſꝫ
intellectus de quo loquitur commento. 5. dicens ipſum vnum eſſe/ eſt
intellectus abſtractus a materia vniuerſaliter comprehēſiuus. Et in
illo non eſt varietas: ſed ſi quandoqꝫ apparet varietas hoc eſt in re/
latione cogitatiue ſibi deſeruientis ad intelligere noſtrum.

Cōmen. 30. ¶ In cōmen. 30. ignem eſſe manifeſtū eſt. ſed oppoſitum. 4. celi. cō.
32. q: eſſe eius ibi demoſtratur. Soluunt aliqui eſſe ignis: manifeſtum
eſt ꝛ non demonſtrat: ſed eſſe ignis in loco ſuo pprio hoc latet: ꝛ hoc
eſt qḋ demōſtratur. Solutio nō ſapit viam Auerroiſ: q: Cōmentator
in cōmen. illo. 32. dicit. illam eſſe demōſtrationē ad demōſtrandū eſſe
ignis: qui eſt ſpecies ꝛ pars ſubiectiua ſubiecti illius libri: qḋ raro cō
tingit. Ideo aliter ſoluo. ignis duplex: teſte Auer. ꝛ Alexan. 2. de ge/
neratione. cōmē. 21. ꝛ. 4. celi. 32. ſ. inferior ꝛ ſuperior qui eſt in vltimo

cõtinẽtis. Et primus quidẽ ignis manifeſtus eſt ad ſenſum: ſed ſecundus nullo ſenſu cõprehẽdit: ſed rõne ⁊ diſcurſu demonſtratur.

¶ Nullus: inquit Cõmen. cõ. 32. ⁊ phs poſuit terram eſſe principiu. oppoſitũ habet de Heſiodo primo met. tex. cõ. 14. ¶ Soluit. intelligitur de naturalr loquentibus: quorũ nullus poſuit ſolam terra eſſe principiũ. inſtãtia de Heſiodo ceſſat: qꝛ ipſe fuit leges imitatꝰ: ⁊ theologiam metrice compoſuit: vt eſt famoſum. Cõmen. 32.

¶ Contradictio in. 37. cõ. qꝛ. d. ꝙ motus eſſentialr attribuit homini p pedes. oppoſitũ. 6. ph. 59. ⁊. 7. phy. cõ. 4. d corde ſolutũ fuit. 7. phy. cõ. 4. ſꝫ illi ſolutioni addo ꝙ licꝫ motus progreſſiuus attribuatur homini eſſentialiter per pedes: qꝛ motus progreſſiuus habet per pedes fieri: tamen radix iſtius motus eſt a corde. Cõmen. 37.

¶ In cõ. 43. motus eſt trãſlatio rei in ſui ſba. oppoſitũ prio phy. 53. ⁊ 5. phy. tex. cõ. 7. ¶ Soluit. argumẽtũ eſt ad hoiẽ. nã antiqui poſuerunt aiam eſſe motũ: ergo nõ niſi ſubſtantialẽ: qꝛ aia eſt ſubſtantia. Et iõ ↄtra illos ibi arguit: ⁊ dictũ Auer. ex ipſoꝝ ore ſequi ↄdicere. Cõmẽ. 43.

¶ In cõmen. 51. d. Cõmen. ꝙ cã ꝓpter quam celum moueri melius ſit ꝙ vt quieſcat: ⁊ ꝙ circulo moueatur melius ſit ꝙ motu recto prime philoſophie eſt. Sed oppoſitum ſecundi ptꝫ primo celi. tex. cõmẽ. 12. ¶ Soluit. quid incõuenit idem ingredi diuerſas ſcias ſpeculatiuas ſm diuerſas cõſiderationes: certe nihil: pꝫ. 2. phyſi. cõmẽ. 71. Dico ꝙ principia ſenſibiliũ a diuino conſiderantur ⁊ cauſe: ſed altiori modo ꝙ ſit modus naturalis: vnde quare aliquid melioris rationẽ habeat hoc põt conſiderari ab artifice conſiderante finem: ⁊ precipue primũ finem qui eſt ratio bonitatis in omnibus. talis autẽ a diuino conſideratur: naturalis autem aſſignat iſtorum rationes ſenſibiles ⁊ exiſtentes in motu. vide ergo bene ⁊ cõſidera dicta Cõmenta. 12. meta. com. primo. 5. 6. ⁊. 29. vide Cõmẽ. 5. ⁊. 9. ſeptimi meta. ⁊ cõmẽ. 3. tertij meta. ⁊ ſic intelliges qđ diximus tibi: ſufficit nobis loca tibi oſtendere non oportet ſcribere. breuitati indulgere volumus. Cõmen. 51.

¶ Motus ſenſationis finis eiꝰ eſt in aia: ⁊ principiũ eius eſt ab extra. oppoſitũ ptꝫ cõ. 3. huius primi de aia. ¶ Soluit. hic cõparat ſenſationes anime eiuſdẽ rõnis: nam ſenſatiões interiores quedã recte fiunt: ⁊ quedam reflexe: vnde prima incipit ab obiecto ⁊ terminat vltimate in vltima virtute ſenſitiua que eſt memoria deueniẽdo per ſenſus extrinſecos ⁊ intrinſecos tanꝙ p media: ſed ſunt quedã q reflexo gradu ac retrogradu ꝓcedũt. Et iſte incipiũt ab aia ⁊ terminat ad extra ſntm ꝙ vt. d. Cõmẽtator in. 3. colliget. cap. 38. ex hoc põt reddi ratio viſionũ q ↄtigũt melãcholicis ⁊ mulieribꝰ dicẽtibꝰ ſe videre mortuos aut demones: aut aliqđ hmõi: tñ hoc dixit ipſe: qꝛ nõ credidit deo: nec veritati ſit maledictus: qꝛ etiã vere viſiones angeloꝝ fuerunt nõ tm̃ imaginarie: tñ hoc qñꝙ poſſit eſſe ex ſola imaginatiõe ⁊ defluxu idoli formati vſꝙ ad exteriorẽ ſenſu. ſic ergo intelligit dictũ eius hic: ſꝫ in cõ. 3. primi huiꝰ cõparauit ſenſatiões diuerſaꝝ rõnu: quarũ quedam magis tenent ſe ex parte corporis: ſicut ſomnus ⁊ ſenſatio que in ſomno fit: iſta enim accidentia ligant animam: ⁊ ideo terminatur ad ipſam: qꝛ a re corporali effumante cauſatur ſomnus: ⁊ ligamentu fit in ſenſu cõi: ſimilr motus ille eſt a circũferẽtia ad cẽtrũ: vigilia autẽ eſt actio formaliꝰ, ⁊ ideo tenet ſe magis ex parte anime: qꝛ eſt ſolutio Cõmẽ. 64.

ligamentoꝝ ꝛ eſt ratio ꝓpter quā anima operatur: ꝛ in ea fit motus de centro ad circūferentiā. Et ideo. d. Cōmentatoꝛ ꝙ ſenſus ꝛ imaginatio que in vigilia fiunt incipiũt ab anima ꝛ redūdat in coꝛpus.

Cōmē. 69. ¶ In. 69. ſcribit ibi Cōmēta. ꝙ ſi in aliquo coꝛpe ſola q̄titas remaneat poſſe eſt ibi imaginari mouēs ꝛ motū. Huius oppoſitū ſequitur ex dictis ſuis. 4. phy. cō. 71. ibi eniꝫ dicit ꝙ elementa poſita in vacuo nō poſſent moueri. ꝛ tñ in caſu ibi eſſet quātitas. ¶ Soluit. dico ꝙ dictum ſuum hic ſequit̃ ad hoiem. nam illi cōtra quos arguit dicebāt ꝙ puncta illa erant coꝛpoꝛa: ꝛ cū nō ſint elemēta ſequit̃ ꝙ eſſent ex elemētis cauſata: talia aūt bene poſſunt imaginari poſſe remoueri ſola quātitate remanēte: cum habeāt intrinſecā reſiſtentiā. Motus etiaꝫ imaginari' eſt res ampla ſatis: dicūt eniꝫ mathematici pūctū ex ſui fluxu cauſare lineaꝫ. Et fluxus linee cauſat ſuperficiem: ꝛ ſuperficies fluens cauſat coꝛpus. omnia autem iſta ad imaginationē vera ſunt: non autem ſm rem ipſam.

Cōmen. 78. ¶ In cō. 78. dicit̃ ꝙ impoſſibile eſt vt ſbā ſit elementū alioꝝ. oppoſitum. 12. meta. 22. fulcit̃ etiā hoc idem. 4. meta. cō. 2. vbi dicit̃ ſbām eſſe cām oīuꝫ nō ſm agens ꝛ finē: ſꝫ ſm ſubiectū. ¶ Soluit̃. principia duplicia. ꝓpinqua ꝛ remota. principia remota poſſunt eſſe eadeꝫ reſpectu oīum pꝛedicamentoꝝ. ſed principia ꝓpinqua minime. gloſa Auer. cōmē. 22. iam allegato in. 12. meta. hic autē loquitur Cōmen. de principijs propinquis: quādo dixit ꝙ ſubſtātia nō eſt elemētum aliorum: ꝛ reddēs cām ſubdit dicēs: pꝛincipia enim nō ſbe ſunt nō ſbe.

¶ Concoꝛdantie Auerrois ſuper ſcdo de Anima.

In ſcdo de aīa. cō. 2. dicit̃ ꝙ per foꝛmā indiuiduū fit hoc. Oppoſitū appet. 12. met. 14. ꝛ pꝛimo celi. 92. ꝛ pꝛimo meta. cō. 40. vbi pꝫ ꝙ per māꝫ. ¶ Soluit̃. a foꝛma indiuiduali hr̃ principalr̃ indiuiduum hoc qḋ eſt. Et eſt iſta ſnīa eius manifeſte. 7. meta. cō. 5. vbi. d. ꝙ phūs loquit̃ de principio indiuiduitꝛ. d. ꝙ talis eſt ſubſtātia que eſt foꝛma: ꝛ ꝑ illam ſbe demōſtrate ſunt ſbe ꝛ vnuꝫ. Materia etiā cōcurrit: tamen minus principalr̃ q̄ foꝛma. Accedit ad hoc ꝙ vt declaraui prolixe in q̄ōne mea de pꝛincipio indiuiduationis: ꝛ alia eſt indiuiſio entitatiua: ꝛ alia quātitatiua: vnde entitatiuam indiuiſioneꝫ ꝑncipaliter hꝫ a foꝛma: q̄titatiuaꝫ aūt appꝛopꝛiate vr̃ habere a mā cum quantitas videatur mām conſequi: ſed de his latius dictum eſt a nobis in queſtione illa: ꝛ illic vide.

Cōmen. 3. ¶ In cōmē. 3. nō dicitur moꝛtuuꝫ niſi animal qḋ caret pꝛincipio nutrimenti ꝛ ſenſus inſimul. non pꝛincipio ſenſus ꝛ motus tm̄. Sed oppoſituꝫ videtur pꝛio de aīa. cōmē. vltimo. vbi. d. ꝙ non dicit̃ moꝛtuū: niſi animal qḋ caret pꝛincipio. ſ. vita: non pꝛincipio ſenſus ꝛ motus inſimul. In vno eniꝫ loco vult ex ſola carētia vite. ſ. vegetabilis aīal moꝛtuuꝫ dici. In alio vero ex carentia vite ꝛ ſenſus inſimul. ¶ Soluitur. ꝙ hic loquitur ſm ſuum idioma: q: d. in arabico ꝛc. ſed pꝛimo de anima ſm idioma grecoꝛum qui volunt moꝛteꝫ eſſe carentiaꝫ nutritiue aīe: vnde ꝛ in plantis moꝛs reperitur.

Cōmen. 3. ¶ In eodem cōmē. 3. ponderat Cōmētatoꝛ. quare phs dixit. ꝙ coꝛpora viua habent pꝛincipium eſſentialiter ſe augendi. dicit ꝙ illud dixit: ꝓpter aliqua que non ſunt viua: ꝛ in talib' videt̃ eſſe aliq̄d ſimile

augmēto

augmento.ſicut eſt lapis de quo ē pʒ primo celi.cō.22.ꝛ primo de ge/
neratiōe.3°.videt̄ igit̄ Cōmētatoꝛ velle aliq̄d eē qḋ habeat principiū
eſſentialr̄ ſe augendi.Sed huius oppoſitū pʒ infra.in tex.cō.39.pmi
huius:vbi habet̄ ꝙ nihil auget̄ eſſentialr̄ ex ſe.¶ Soluit̄.ꝙ ibi intel
ligitur ꝙ nihil auget̄ eſſentialr̄.i.ſine alio motu precedēte:qꝛ augmē
tatio debet̄ partibus per alteratiōnē ꝛ motū precedētē toti vero at/
tribuit̄ rōne partiuʒ:ꝛ hoc fuit ſatis Ariſto.cōtra Platonē ibi ꝙ aīa
nō eſt p:io mota in augmēto a ſeipſa.Jn hoc vero loco intēdit ꝙ coꝛ/
poꝛa viuentia habēt principiū eſſentiale.i.intrinſecū per qḋ augent̄
ꝛ ſic ſedatur diſcholia, ic ꝛ ibi.
¶ Jn cōmē.4.ſecūdi huius.d.Cōmētatoꝛ ſbm accidētis eſſe ens in Cōmē. 4
actu.Hui⁹ tñ oppoſitū ſentit ipſe pmo cap.de ſba oꝛbis.qui ponit di/
menſiōes interminatas fundari in mā pma:que eſt ens in pura potē/
tia.Dicendū ꝙ aliqui ex iſta auctoꝛitate moti ponere conati ſunt de
intentiōe Auer.formā coꝛpeitatis ſbalē materie pme coeternā:qꝛ vo/
lunt ſbm cuiuſʒ accñtis eſſe ens in actu.Et iſta poſitio bene fuit Aui.
vnde Cōmētatoꝛ.4.celi.cō.49.expſſe hʒ iſta verba:ꝛ ſilr̄ eſt de trib⁹
dimēſionib⁹ cū prima mā.ſ.ꝙ ſunt pme formaꝝ exiſtētiū in ea i actu.
Et ideo putauerūt quidā ꝙ coꝛpoꝛeitas eſt ſba.Ecce ꝙ ex intentiōe
alioꝛuʒ Cōmētatoꝛ dicit.primā formā materie eē coꝛpoꝛeitatē ſubſtā
tialem:ſed ſm ipſuʒ prima forma eſt coꝛpoꝛeitas que eſt trina dimen/
ſio.Dicam⁹ igitur ꝙ accñtia duplicia ſunt terminata ꝛ interminata:
tunc dico ꝙ dictuʒ Auer.hic hʒ locū de terminatis.Dictū vero ſuum
in pmo cap.de ſba oꝛbis.eſt de interminatis:cōueniēs.n.eſſet ꝙ ter/
minata nō habeant cōſimile ſubiectū quale habēt interminata:niſi
actus fieret potentia ꝛ forma eſſet mā:qḋ impoſſe eſt.Nam terminatio
inſequit̄ formā ꝛ actuʒ.7.meta.49.ſed interminatio potētiā ꝛ mām.
¶ Sed magnificētia tua fecit replicā ſubtileʒ meo iudicio hic:qꝛ tunc
ſaltē forma ſbalis nō differret ab accñtib⁹ iterminatis:qꝛ ſicut ſbʒ foꝛ
me ſbalis eſt ens in potētia:ita p te accñtiū interminatoꝝ eſt ens in po
tentia.Et ſic dr̄ia quā ponit Cōmē.inter formā ſbalem ꝛ accñtalē eſt
vr̄ vera tam de accidētibus terminatis q̄ de accidētib⁹ potentiali/
bus ꝛ interminatis.¶ Soluit̄.nam Auer.nō ſoluʒ ponit dr̄iam inter
formaʒ ſbalem ꝛ accidentalē penes hoc:verū etiā penes aliud qḋ eſt
ꝙ forma ſbalis eſt pars ſbe:nō autem forma accidētalis:per fundari
igitur in ſubiecto qḋ eſt pura potētia diſtinguit̄ ab accidētibus termi
natis forma ſubſtātialis.ꝛ per eē partē ſbe:vr̄ ab omnib⁹ diſtinguit̄:
ſiue terminata:ſiue interminata fuerint.
¶ Jn cō.7.ſcdi huius.d.Cōmēta.ꝙ ens ꝛ vnū per prius de forma dr̄ Cōmē. 7
q̄ de cōgregato.Hui⁹ oppoſitū dixit ſupra cō.3.¶ Soluit̄.cōpoſita
ſunt magis entia ſm famoſitatē:qꝛ oībus nota ſunt.ſed ſm veritatē
forma eſt p prius ens ꝛ vnū q̄ cōpoſitū.7.meta.tex.cō.7.nec videat̄
tibi hoc mirabile:qꝛ in ſili Cōmēta.2.meta.cōmē.16.dicit.ꝙ iſta infe
rioꝛa ſunt magis naturalia ſm famoſitatem:cuʒ tamē clarū ſit ꝙ ſm
naturam ſuperioꝛa ſint naturalia magis.
¶ Jn eodeʒ cō.7.ſcribit̄ ꝙ nō eſt dubiū quō ex aīa ꝛ coꝛpe fiat vnuʒ. Cōmē. 7
Sed oppoſitū fuit p tex.cō.92.vbi ɔtra Platonē fuit dubitatū quō ex
aīa ꝛ coꝛpoꝛe vnum fiat.¶ Soluitur.dubiū eſſet quō ex aīa ꝛ coꝛpe
vnum fieret ſi aīe plures eſſent in eodem diſtincte loco ꝛ ſubiecto:ſicut

imponiť Platoni. Dubiuȝ iterū eſſet ſi aīa ipſa eſſet corpus: ſed apud tenentē aīam eſſe formā nō cōpoſitā ex mā ⁊ forma. ⁊ per ꝯn̄s actuȝ: ⁊ tenēdo corpꝰ eē potētiā nullū eſt dubiū quō ex mā ⁊ forma vnū fiat: q2 hoc eſt: q2 hoc actꝰ: illud vero potētia. 8. meta. tex. cō. 15.

Cōmē. 8. ¶ In cō. 8. ſcribit Cōmētator ꝙ cū auferunť forme nāles auferūtur māe. Oppoſitū p̄ phy. 82. vbi dř ꝙ eſt eterna ⁊ nō deſtruiť deſtructiō formis: quaꝝ nulla eſt ibi poetua ō ſbalibus loquēdo. ¶ Soluiť. intelligitur de mā ſcdā que rectius ſbm ꝙ mā dř: talis. n. eſt hn̄s formā: ⁊ ideo talis nō eſt nā: ſed hn̄s nām. 2. phyſi. cō. 10. mā aūt prima q̄ vere mā dř non corrūpiť corruptiō formis particularibꝰ: q2 nō depēdet in eſſe ab hac forma vel illa: ſed a forma ſm ipēm ſucceſſiue in ea ſuccedente: ſemp enim ſtat cuȝ aliq̄: ⁊ ſi eſſȝ ſine oī forma: tunc nō ens actu eēt ens actu ſm viam eius. 2. phy. cō. 12. vn̄. 12. meta. cō. 14. mā ab oī forma ſepata nō eſt ens extra aīam: ſed eſt ens rōnis.

Cōmē. 8. ¶ Ibidem. d. Cōmentator ꝙ nomē in rebus artificialibꝰ primo diciť de mā: ſecūdo de cōgregato ex mā ⁊ forma. Oppoſitū huius habetur 5. meta. cōmē. 14. cōtra Auic. vbi vult ꝙ denoīatiua per prius ſignificant formas: ⁊ ſecūdario ſubiectuȝ. Cuius oppoſitū Auicē. dicebat. Aliqui dixerūt ſuper hoc ꝙ ibi loquiť de prima ſignificatiōe ex p̄mo modo ſignificādi: vnde cōcretū accidētale ex primo mō ſignificandi importat formā: ex ſecūdo mō ſignificādi importat ſbm: ⁊ hic loquiť de primo ſignificato: q2 primū ſignificatū eſt ꝯgregatū vel ipſuȝ ſbm: iſtā ſolutionē nō itelligo: q2 nō eſt mo duo ſignificādi: niſi reſpectu rei ſignificate. Et iō rn̄ſio iſta ſeipſaȝ interimit: ſicut vides: q2 nihil diuerſum. d. niſi quātuȝ ad verba. Ioānes aūt de iandnno multa ēt diciť in. 5. meta. q/ q2 ꝯfuſa ⁊ ſine fundamēto ex maiori ſui pte dicunť/ omitto. dico ꝙ ſi volumꝰ videre qd nomen ſignificet: opȝ nos cognoſcere actū ⁊ diſtinctionē actus. Nam vt ſcribiť. 9. meta. tex. cōmē. 7. venit autē actus nomē qui ad endelechiaȝ cōpoſitus ⁊ ad alia ex motibus maxime. ⁊. 8. meta. cōmē. 7. nomē imponiť rei ſm ꝙ eſt in actu. Actus aūt duplex eſt. accidētalis ⁊ ſubſtātialis. primꝰ dat eſſe ſimplr. ſecundus dat eē ſm qd. Accidētalis iterū duplex. quidaȝ a nā inductus: ⁊ quidam ab arte: nam ſm Auer. 2. phyſi. 13. omnes forme artificiales ſunt accidētia: in rebus igitur cōpoſitis ex mā ⁊ forma ſubſtātiali: nomen primo ſignificat formā ſbalē: per quā cōpoſitū eſt in actu ſimplr: ſecūdario aūt ſignificat cōpoſitū. Nomina aūt cōpoſitorū ex mā ⁊ forma accidētali a nā producta videnť p̄mo ſignificare formā: ſecūdario mām: q2 talia cōpoſita/ vt ſic nō hn̄t eſſe/ niſi per formā accn̄talē: nam lȝ ſortes ſimplr habeat eſſe per formā ſbalem: tn̄ eſſe albū habeť ab albedine que eſt actus ſm qd perficiēs. Et ideo noīa denoīatiua taliuȝ accidentiū cum importēt talem cōpoſitionē ex ſubiecto ⁊ accidente: ſicut ptȝ primo phy. cō. 25. albū ſignificat albedinē ⁊ recipiēs albedinem: ideo p̄mo ſignificat albedinē: ſecūdario ſubiectū. ſicut ptȝ ꝯtra Auicē. 5. meta. in cō. 15. ſed in noībus reruȝ artificialiū dubiuȝ eſt qd primo ſignificēt talia noīa. Nam ſi hoc fundamētuȝ imitari voluerimus ꝙ nomē imponiť rei ſm ꝙ eſt in actu: vr̄ ꝙ noīa artificialiū p̄mo importēt formā: ⁊ ſecūdario mām. Naȝ ſicut ſcribit Cōmē. in. 2. phy. ſup tex. cō. 13. vbi hȝ ꝙ forme artificiales: lȝ ſint accn̄tia in corpibus nālibus: tn̄ ꝯſtituūt res artificiales ſm ꝙ ſunt artificiales: quēadmo

duȝ forme nāles ꝯſtituūt res nāles: ⁊ ſubdit. Si igit̃ nālia ſunt ſbē: ne
ceſſe eſt vt forme nāles ſint ſbē. quēadmodū artificialia ſ3 ꝙ artificia/
lia ſunt accn̄tia: iō forme artificiales ſunt accn̄tia. ⁊ hoc apud me cō/
cludit: qcqd dicāt alij. dico de intētiōe Auer. artificiale duobꝰ modis
ꝯcipi poſſet: vno mō vt eſt indiuiduū ſbē: ⁊ vt h3 eē in actu ſimplr̄ ⁊ ab/
ſolute: naȝ hoc nomē ſcānū vr̄ importare ex cōi hoīuȝ acceptiōe aliqd
in actu: ſicut hoc nomē lignū ⁊ lapis. alio mō pōt ſūmi ſcānū/ vt ē res
artis: ⁊ ꝑ qdē mō loqtur Cōmē. 2. de aīa. cō. 8. qū. d. ꝙ noīa rex artifi
cialiū ꝑ ſignificāt mām: ⁊ ſecūdario formā artificialē: naȝ talia actua
litatē hn̄t de ſe vt qꝺ: ſ3 vt quo rōne forme ſbalis: ⁊ q: tale indiuiduuȝ
ſbē cōparat̃ ad formā artificialē: vt mā ad actū: q: forme artis fundā
tur in cōpoſito ex mā ⁊ forma a nā ꝑducto: iō noīa taliū artificialiū vt
ſunt noīa indiuiduox ſbē ꝑ ſignāt ſbam ꝙ̄ accn̄s: q: per ſbam talia
ſunt in actu ſimplr̄: non p accn̄s, ſed ſi talia noīa ſumant̃ vt ſunt noīa
rex artis: q: vt ſic qditatiue ſunt accn̄tia: ſic talia p̄io ſignāt formā
a qua hn̄t tale eē ſ3 qd ꝙ̄ ſbaȝ: nō. n. video quō forme artificiales cū
ſint de qditate rex artificialiū q̄re ergo nō īportabūt ꝑ eas: ⁊ dictuȝ
Auer. nō ꝯtradicit huic ſuie ſi bene aduertis. Nam hic dicit. in rebus
igit̃ artificialibꝰ ſignat nomē indiuiduū ſbē ſ3 ſuā ꝑmā ſignationē: q:
ſignat māȝ: ⁊ in rebꝰ nālibꝰ demr̄at ipſuȝ ſm ſuā ꝑmā ſignationē: qm̄
ſignat formā: ecce ꝙ cōſiderat nomē rei artificialis: vt eſt indiuiduuȝ
ſbē: cui forma artis inheret: ⁊ iſta eſt ſincera veritas: nec alr̄ dicere poſ
ſet ipſe Auer. ſi vult a ꝯdictiōe remoueri: et ſi ab inferis reuiuiſceret.
Dicta āt modernox hic nullā ꝓrſus viȝ hn̄t: ſicut tu poteris ex dictis
nr̄is iudicare. Rectuȝ. n. eſt iudex ſui ⁊ obliqui. ſicut. d. Phus.
¶ Uiuere dr̄ de nutrimēto ⁊ augmēto ſolū. Sed oppoſitū dixit ſupra Cōmē. 16.
tex. cō. 13. ¶ Soluit̃. hic ſumit̃ nomē vite preſſius: ibi vero latius.
¶ In cōmē. 20. d. ꝙ oē animal h3 imaginatiuā: Oppoſitum infra. Cōmē. 20.
156. ¶ Soluit̃. hic de imaginatiua abſolute ſiue pfecta: ſiue impfecta
ibi vero de imaginatiua perfecta tantuȝ.
¶ In. 22. d. ꝙ ſentire eſt actio. Oppoſituȝ infra cōmen. 52. vbi dicit̃ Cōmē. 22.
ꝙ eſt pati: niſi eſſet ꝙ ſumpſit actioneȝ pro paſſione: aut ſi verius di/
camus non eſt formalr̄ actio: neqȝ formalr̄ paſſio: ſed aſſimilat̃ illis: ⁊
hoc deo duce in. 3. de anima declarabimus. vbi videbimus in ſimili
quō intelligere ſit pati: ſed pro nunc recurre ad. 13. qſtioneȝ quolibe/
toruȝ Scoti. artic. 3. ⁊ ibi videbis veritatem.
¶ In cōmē. 24. hr̄ ꝙ actio attribuit̃ primitus forme. Oppoſitum eſt Cōmē. 24.
primo de anima. cō. 3. vbi dicit aliqua accn̄tia primitus attribui cor
pori ꝙ̄ aīe. ¶ Soluit̃. ꝙ illa accn̄tia q̄ dixit Cōmē. ꝑmitꝰ attribui cor
pori ꝙ̄ aīe nō itellexit de corpe in quo ē aīa: ſicut forma in mā: ſed de
corpe extrinſeco: ſicut ē vapor reſpectu ſomni: aut aliqd hmōi. Et ſic
nō ē ad ꝓpoſitum. Sed adhuc dubitat̃. q: actio vr̄ ꝑ cōpoſito attri/
bui in ꝓhemio meta. Et ꝑ de aīa. 64. ¶ Soluit̃. cōpoſito vt qꝺ: for/
me vt quo: ⁊ hoc non negat hic Cōmētator q:. d. ꝙ actio attribuitur
primitus enti propter formam.
¶ Artifex non pōt probare ſbm eſſe neqȝ ſpēs ſbti: Oppoſitum pri/
mi p3 primo elencox. vbi ꝓbat̃ ſylr̄ȝ elencū eſſe. Oppoſitū ſcdi p3. 4. Cōmē. 27.
celi. cōmē. 32. ¶ Soluit̃. diffuſe pertractaui iſta in ſpāli qōne quaȝ feci
de hac materia: pro nūc dico breuiter ꝙ aliqua ſbta adeo nota ſunt

ꝙ ſcie deſpiciũt ea: nullã proꝛſus mẽtionẽ faciẽtes de ipſis. aliq̃ vero ſb̃a nõ ſunt a deo ignota: ꝙ demr̃ari queant: q2 ſicut diximꝰ ſuperiꝰ in. 4. celi ſuper. 32. cõ. implicat ꝙ aliqđ ſb̃m demõſtretᷣ in ſcia: in q̃ eſt ſb̃m: tñ ſi fuerit aliqđ ſb̃m qđ indigeat aliqua modicula declaratiõe: tale bene ſufficiẽterꝰ a ſcia illa in qua eſt ſb̃3 põt notificari ⁊ pſuaderi: ſicut eſt ſyllˢ hypotheticꝰ p nãm. Et ſic eſt via inductiõis vel exẽpli: vñ Auer. p̃ prioꝛũ. cap. de ſyllo hypothetico. inq̃t ꝙ per ſyllos hypotheticos p nãm oſtẽdunt ea que ſunt minꝰ occulta q̃ ſint occulta per nãm: ſicut eẽ aĩe p ſuas opatiões: ſicut fecit Aui. in. 6. nãlium. qui ex opationibꝰ aĩe notificauit eſſe aĩe: nõ ꝙ illa ſit rõ demõſtratiua: ſ3 eſt ſyllus hypotheticꝰ per nãm: in quo añs eſt notu3 per ſe: ⁊ ꝯñs etiã eſt per ſe notu3: ⁊ ſequela eſt per ſe nota. Et talis ſyllus nihil ſimplr̃ probat: ſed eſt ſola perſuaſio quedã ⁊ ſupficialis notificatio. Et ideo dixit bene Cõmẽta. in. 4. celi. in cõ. 22. vbi dixit. ꝙ alia eſt latẽria que indiget ſyllo. v3. cathegorico. Et alia eſt latẽria que indiget inductione: vñ hoc idem ſentit Themiſtiꝰ ſup. 2. poſte. cap. 11. in ſua paraphraſi. Et ſic dico. ꝙ rõ illa phi in libro elencoꝝ nõ eſt rõ demr̃atiua ad ꝓbãdũ eſſe ſubiecti illius libri: ſed eſt quedã perſuaſio exẽplaris ⁊ ſimilitudinaria. De partibꝰ vero ſubiectiuis: an in ſcia poſſint demr̃ari: nec nec iam diximꝰ cõ. 32. quarti de celo diffuſe: ⁊ tu illuc recurras.

Cõme. 31. ¶ In cõ. 31. dicit Cõmẽta. ꝙ intellectꝰ ſpeculatiuꝰ non eſt aĩa: nec ps aĩe: ſed cõmẽto pmo. tertij de aĩa. d. oppoſitũ. ¶ Soluitᷣ. intellectꝰ ſpeculatiuꝰ ſm ipſu3 qñq3 ſupponit pro opatione aĩe que eſt intellectio: ⁊ talis: nec aĩa: nec ps aĩe: ſed eſt acciñs maxime de noua intellectione: qñq3 ſumitᷣ pro itellectu potẽtie q eſt pars aĩe nr̃e quo mediãte intelligimus ⁊ ſapimꝰ: p̃ mõ hic: ſcđo mõ ſumitᷣ ibi.

Cõme. 38. ¶ Dicit Cõmẽta. in cõ. 38. ꝙ caput eſt pncipiũ ſenſatiõis. Huiꝰ oppoſitũ habetᷣ in libro de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi dᷣ ꝙ coꝛ. ¶ Soluitᷣ. q̃cq̃d dicant alij veritas eſt iſta. coꝛ eſt pncipiũ oĩs ſenſatiõis: cerebrũ nulliꝰ ſenſatiõis pncipiũ eſt. ſed nã ꝓduxit ipſu3 ad cõtraopandu3 coꝛdi per ſui frigiditatẽ in contẽperãdo coꝛdis caloꝛẽ: iſta eſt Ari. via. iſtud ſentit Cõmẽta. in cõ. ſuo ſup libro de ſomno ⁊ vigilia. in ſcđa colũna. vbi declarat ꝙ ſenſus cõis oꝛganice eſt in coꝛde: ⁊ ꝙ cerebrũ nõ ꝯcurrit: niſi tanq̃ inſtr̃m ad contẽperandũ caloꝛe3 coꝛdis: vt ſit ꝓpoꝛtionatꝰ pro operatiõibꝰ ſenſitiuis: ſed medici inſtant rõne ſenſata ꝙ ſenſus ſint oꝛganice in cerebꝛo: q2 ſtante nocumẽto in pma parte cerebri ſit nocumẽtu3 in virtute imaginatiua ⁊ in ſenſu cõi: ſicut illo qui p̃cipiebat ꝙ ſibi ciues deberẽt excludi a domo pp impedimẽtu3 qđ ſibi inferebant: ſtante nocumẽto in medio ſit nocumẽtu3 in virtute cogitatiua: ſicut fuit ille qui pꝛoijciebat vaſa argẽtea per feneſtrã. quidã aũt hñt nocumẽtu3 in parte poſterioꝛi cerebri: ⁊ illi nõ poſſunt memoꝛari alicuius rei preterite: ergo vr̃ ꝙ iſta inſtrumẽta taliũ ſenſationũ ſunt in cerebꝛo: ⁊ nõ in coꝛde: hoc eſt argumẽtu3 cõtra phos. Nos dicimus pro phis ꝙ hoc nihil mouet. Nam iſta cõtingunt pp impedimẽtu3 qđ eſt in coꝛde: nam facta leſione in cerebꝛo in aliqua ſui parte impeditᷣ menſura illa caloꝛis deſeruiẽtis tali virtuti in coꝛde oꝛganice exiſtẽtis: vnde cerebꝛu3 ſm diuerſas ſui partes contẽperat caloꝛem coꝛdis tali vel tali virtuti deſeruientẽ: ⁊ inde eſt ꝙ facto nocumẽto in parte media cerebri impeditᷣ temperamẽtu3 ⁊ mẽſura caloꝛis nãlis exiſtẽ

tis in corde:qđ temperamētuꝫ/ꝛ que menſura eſt inſtrumētuꝫ virtu/
tis cogitatiue in corde organice exiſtētis:ꝛ iſta eſt ſentētia phī in.12.de
ptib⁹ animaliū.cap.7.ꝛ ſic de alijs dicas cōſequēter.iſta ſunt ex pre/
cordijs antiquorū peripatheticoꝝ.ꝛ a truffatorib⁹ minime intellecta:
quoruꝫ doctrina non cōſiſtit/niſi in multitudine verborū:volūt eniꝫ
facere nouas ſectas ꝛ miſcere greca latinis:ꝛ medicinalia ꝛ platoni/
ca cum Ariſto.ꝛ neutruꝫ attingunt:ſicut cuilibet paruꝫ exercitato in
phia Ariſto.patere poteſt.

¶ In cō.41.ſcđi de aīa.d.Cōmēta.ꝙ ignis dominaᷓ in corpibus nu/ Cōmē. 41.
tribilib⁹.Sed oppoſitū ptꝫ.2.đ gn̄atiōe.in tex.cō.49.ꝛ in.4.meteo.
vbi ſcribitur ꝙ oīa reſidentia circa mediuꝫ a p̄dominio ſunt terrea.
¶ Solvitur.ſm moleꝫ terra dn̄atur.ignis aūt ſm virtutē:ꝛ precipue
in nutribilib⁹:nam gn̄atio eſt prima participatio aīe in calido nālit
vita eſt eius permāſio.Et iđ dixerūt ſapientes ꝙ frigiditas nō ingre/
ditur opus nature ignee:nāqꝫ aīa oīa operatur.2.de aīa.tex.cō.41.ꝛ
130.replicari pōt.in maiori quāto eſt maior virt⁹:ſi igitur terra dn̄aᷓ
quātuꝫ ad molē/igitur quātuꝫ ad virtutē.¶ Solvitur.intelligiᷓ pro/
poſitio in his que ſunt eiuſdē ſpēi:ſicut plus ponderat gleba terre: ꝛ
velocius deſcēdit ꝙ̄ medietas glebe: fallit in his q̄ ſunt diuerſarū rō/
num.ſimilr intelligiᷓ ꝓpoſitio illa quo ad virtutē inſequentē talem
molem; nō autē quo ad alias virtutes que illaꝫ molē nō inſequunᷓ.
ſic dico ꝙ cum terra quo ad molē dn̄etur in mixtis talia mouetur ad
motuꝫ eius.Et ideo canis proiectus de turri deſcēdit virtute elemēti
dn̄antis in eo.ſed quo ad ſuum motum qui eſt ab aīa: ꝛ quo ad alias
operatiōes virtutis nutritiue ꝛ ſenſitiue ignis dominaᷓ: ſicut cōiter
cōceſſum eſt ab omnib⁹ ſani capitis.

¶ In cōmē.48.d.Cōmētator.virtutes corporum celeſtiū conſeruāt Cōmē.48.
ſm oēm diſpōnem eſſe:ꝛ ſm oēs partes.Oppoſitū videᷓ in vltio cap.
de ſbā orbis.vbi dicit ꝙ celi permanētia nō eſt a virtute.¶ Solvitur.
negat ibi virtuteꝫ extenſam ad extenſionē ſubiecti.cōcedit hic virtu
tem abſtractā: a tali enim eſt permanentia celi:ꝛ motus eternitas.2.
cap.de ſubſtātia orbis.Et.8.phyſi.cōmē.15.eterna eniꝫ hn̄t cām ne
ceſſariaꝫ cōſeruantē ꝛ dantem eſſe.

¶ In cō.52.dᷓ ſenſuꝫ eſſe de virtutib⁹ paſſiuis:vr̄ aūt oppoſitū pro/ Cōmē. 52.
baſſe phs ſupius in tex.cō.37.vbi declarat aīaꝫ effectiue ꝯcurrere ad
oēs mot⁹ tam veros ꝙ̄ extimatos:vt.d.ibi Cōmēta.in cō.¶ Solui
tur.Dico ꝙ opīo illa Alberti magni in ſcđo de aīa.iudicio meo eſt mul
tuꝫ rōni ꝯſona:ꝙ ſenſus:lꝫ vt eſt in potētia ad recipiēdū ſpēꝫ ſit paſ/
ſiu⁹:ſit aūt actiu⁹/poſteaꝙ̄ ſpē illa informat⁹ fuit reſpectu ſenſatiōis.
illi aūt q poſuerūt motorē ſeparatū ꝯcurrere imediate ad ſenſationem
cauſandā aliq̄ ſpāli influētia:multuꝫ(vt mihi vr̄)excedūt limites iſti⁹
artis:ꝛ lꝫ Cōmē.2.de aīa.cō.60.moueat iſtam q̄ōneꝫ que oīno dubia
eſt:ꝛ ab eo cū difficultate apparet ſolotn̄ talem motorē ſeparatū nō
ponit:ſicut expoſitores eius dicūt: impoſſe eniꝫ eſt ꝙ ſenſatio effecti/
ue ſit ab intelligētia tanꝙ̄ a cā efficiēte ꝓpinqua aliq̄ ſpāli influentia
ꝯcurrēte.Naꝫ ſm Auer.7.meta.cō.31.ad finē:qđ mouit Ari.ad ponē
dum mouēs ſeparatū a mā fuit factio virtutū intelligētiuꝫ: q: virtutes
intellectuales apud ipſuꝫ ſunt nō mixte cū mā:ḋ.n.nō mixtū cū mā
ſit a nō mixto cū mā ſimplr:quēadmodū oē mixtū cuꝫ mā generatur

a mixto cum mã. ⁊ pmo meta. cõ. 31. mã le nõ tranſmutaꝛ niſi a mãli.
¶ Et ꝯfirmaꝛ. Ariſt. in pleriſq; locis dãnat antiquos. qꝛ effectuũ ſen
ſibilium ponebãt cauſas inſenſibiles: ſicut pꝫ primo meta. 19. 21. 23.
25. ⁊. 26. Modo ſi Cõmẽtator ponat intelligẽtiã eſſe imediatã cãm
ſenſationis: tunc ipſe incidit in foueã quã fecit: qꝛ effectus ſenſibilis
erit imediate ab inſenſibili ⁊ abſtracta cã. Amplius quõ euadet: qꝛ
aliquid nouũ imediate pueniat ab antiquo? Forte dices ꝙ hoc facit
mediante obiecto: qd̕ cõcurrit diſpoſitiue ⁊ nõ effectiue. Cõtra: quia
tunc ſoluunꝛ argumẽta Ariſto. cõtra Platonẽ de ideis: ⁊ Auer. cõtra
Auicẽ. qui ponebat datorẽ formaꝝ: qꝛ tales etiã ponebãt iſta agentia
inferiora cõcurrere diſpoſitiue. Amplius. quõ cã vlis erit effect⁹ par/
ticularis eã imediata nõ video: hoc aũt ſequiꝛ euidẽter: ſi intelligentia
cõcurrat ſolum vt efficiẽs ⁊ obiectũ vt diſponẽs. Amplius. Ariſto. in
2. de aĩa. 52. 59. ⁊. 60. reddit cãm: quare nõ ſentiunt ſenſus ſe: ⁊ quare
nõ ſentim⁹ dum volum⁹. reducit hoc ad iſtam cãm: qꝛ ſenſus nõ pñt
ſentire ſine motore extrinſeco: tale aũt eſt obiectũ vt oẽs dicunt. Am/
plius. 59. ⁊ ſuper cõmẽ. libri de ſomno ⁊ vigilia habeꝛ ꝙ pᵐa imp̄fe
ctio ſenſuũ fit ab itelligẽtia agente que declaraꝛ in libro de aĩalibus.
ſed ipſa poſtrema perfectio fit a ſenſibilib⁹. hec ⁊ alia adduci pñt que
gratia breuitatis omitto. Dico igitur. ſiue ſpẽs ſenſibilis idem ſit cum
ſenſatiõe: ſiue nõ idem: qõnem iſtam ab Auer. motam eſſe pp ſpeciẽ nõ
pp ſenſationẽ: qꝛ miratur ipſe vñ hꝫ obiectũ producere ſpirituali⁹ eẽ
ꝙ ſit ſuũ eſſe nõ a medio: vel ab organo põt eſſe iſta maior ſpirituali/
tas in ſpẽ ꝙ in obiecto: qꝛ mediũ ꝯcurrit vt mã tm̃ in receptiõe ſpẽi:
effectus aũt potius inſequitur agens ꝙ mãm. ⁊ ideo vꝛ eſſe ponẽdus
extrinſece⁹ motor. Et hoc nõ põt negari: ſed nõ modo quo moderni po
nunt. Nam intelligẽtia ipſa ſm Ariſt. cõcurrit ad oẽ opus mundi hu/
ius: ideo enim mundum hunc opꝫ ſupioribus lationib⁹ cõtinuũ eſſe: vt
oĩs virtus eius guberneꝛ inde. meteoroꝝ primo. vñ ſicut in gñatione
aĩalis virt⁹ informatiua exñs in ſemine in virtute aĩati. ſ. celeſtis cor
poris ⁊ intelligẽtie nõ erratis a qua rememoraꝛ pducit aĩal: ſic obie/
ctum ſenſibile extra quãtũcq; mãle eſſe habeat in virtute intelligẽtie: cu
ius ipſum eſt quaſi inſtrm̃: pducit ſpẽm ſenſibilẽ hñtem ſpirituali⁹ eẽ
ꝙ habeat ipſa: ſenſus aũt ſpẽ informat⁹ virtute obiecti pᵐi fit actiu⁹
ad ſenſatiõis pductionẽ: ſenſibile. n. ſenſum agere facit ex mẽte phi in
lib. de ſenſu. ex obiecto enim ⁊ potẽtia pariꝛ notitie. Et hoc vꝛ velle Cõ
mẽta. 2. de aĩa. cõ. 37. vbi. d. aĩam eẽ cãm effectiuã oĩum motuũ tam ve
rorum ꝙ exiſtimatoꝝ exiſtẽtiũ in aĩato. Et iſta ẽt ſnĩa eſt eiuſdẽ. 2. de
aĩa. cõ. 149. ⁊ nõ habeo pro incõuenienti hoc ꝙ idẽ ſit actiuũ rõne al/
terius: ⁊ ſit paſſiuũ rõne ppꝛie: vñ ſicut intellus polis eſt actiu⁹ ⁊ paſ
ſiu⁹ teſte Auer. 3. de aĩa. cõ. 19. ſic imaginor de ipſo ſenſu. Et in hoc iu
dicio meo recte dixit Albert⁹. nec recti⁹ dici potuit. Et hoc fuit in cã:
ſicut mihi vꝛ: quare Ari. nõ poſuit expſſe motorẽ iſtũ extriſecũ in ſen
ſu: ſed bene i itellectu: qꝛ motor iſte ꝯcurrit vli influẽtia vna cum obto
qd̕ eſt cã pxima non diſpoſitiua: ſed effectiua pticularis reſpectu ſpẽi
ſenſibilis. In intellectiõe aũt in qua fit trãſit⁹ de ordine in ordinem: ⁊
ſunt potẽtia intellecta actu intellecta: fuit neceſſariũ ponere iſtũ intel/
lectũ agẽtẽ: qꝛ ibi manifeſtũ erat ꝙ pductio ſpẽi intelligibilis nõ po/
terat reduci ad phãtaſmata cũ exeat ordinẽ ⁊ latitudinẽ ſenſibiliũ: ſed

in ſenſu vbi manet ꝯſilis ordo nō vr̄ aliquē motorē ſeparatū appro
priatum ponere: ſed vlis eius influxus ſufficit: ſicut etiam in alijs eſt.
Et hoc voluit dicere Cōmē. vt mihi vr̄ duꝫ dixit: ſꝫ Ariſt. tacuit moto/
rem iſtū extrinſecū in ſenſu: ⁊ ꝑpalauit in intellectu: qꝛ in ſenſu latet:
⁊ in intellu manifeſtū eſt. ſic cognouiſti iam quō ſenſus eſt de ꝟtutib⁹
paſſiuis. ⁊ quō de actiuis ⁊ reſpectu cuius ⁊ qualiter.
¶ In cō. 52. ſcribit ſenſationē exterioris ſenſus nō poſſe fieri ſine pre Cōmē. 52.
ſentia obiecti. Huius tñ oppoſitū meminimus nos inueniſſe in dictis
ei⁹ ſup cōmēto libri de ſomno ⁊ vigilia: vbi dicit ĩ ſomno viſionē ⁊ gu
ſtus ſenſationeꝫ vel aliqd hmōi poſſe fieri. ¶ Soluit. ꝙ talis ſenſatio
nō eſt ſenſus exterioris: ſꝫ eſt ſenſus cōis q̄ vtit intētionib⁹ ꝓ reb⁹. vñ
illa ſenſatio nō eſt ſine pñtia obiecti: obiectū eñ pñs: eſt ſpēs in orga
no ſenſus exterioris: quā apphēdit ſenſus cōis: ⁊ nō ſenſus exterior:
qꝛ ſenſus exteriores ĩ ſomno ſunt ligati: naꝫ ꝑm Auer. in predicto tra
ctatu: ſomnus eſt ligamentū ſenſuū exteriorꝝ: ⁊ iſta eſt ſolo Gregorij
ariminēſis in p̄ ſñiarꝝ. 3. diſt. ꝑmi. q. ꝑma. arti. 2. in ſolone ſcdē exꝑrie
tie Aureoli. Et. d. iſtā ſolonē eſſe de mēte Cōmē. in pdicto loco. Miror
maxime de tāto doctore quō plerūqꝫ allegat tot ⁊ tātas Cōmē. aucita/
tes: quas aut nō intelligit: aut fingit ſe non itelligere. ipſe. d. in ꝑmis
ſenſationes iſtas non poſſe fieri a ſenſibus exteriorib⁹: qꝛ ſenſus exte/
riores ſunt ligati: ⁊ allegat Cōmē. ibi: ſꝫ cōtra ſenſus cōis ēt in ſomno
ligatus eſt: ⁊ ligamētuꝫ nō attribuit ſenſib⁹ exteriorib⁹: niſi ꝑp liga/
mentū prius exiſtere in ſenſu cōi. Naꝫ vt. d. phs ſomnus eſt paſſio pri/
mi ſenſitiui: ꝑmuꝫ aūt ſenſitiuuꝫ appellat ſenſuꝫ cōem. Dicamus igit
ꝓ nobis ⁊ ꝓ ipſo: ꝙ ſenſatiōes dupl̄r fiūt: qñqꝫ ꝑ lineā rectā: ⁊ iſta in/
cipit a ſenſibilib⁹ extriſecis: ⁊ terminat ad ꝟtutē rememoratiuā: alia
eſt ꝑ lineā reflexā ⁊ retrogradā. ⁊ iſta incipit a virtute rememoratiua:
⁊ terminat ad ſenſus exteriores. ĩ ſomno aūt pōt fieri retrograda ſen
ſatio. Nā ꝟtus imaginatiua ꝑ intētionē quā recepit ab obto extrinſe
co: vel a ꝟtute rememoratiua mouebit ſenſuꝫ cōeꝫ: ⁊ ſenſus cōis moue
bit ſenſuꝫ pticularē: ⁊ ſic fit talis ſenſatio: vñ iſta ſenſatio ē ſenſus par
ticularis tāq̄ ſubti: ⁊ nō eſt ſenſus cōis: niſi tāq̄ agētis: ſꝫ illō qđ dece
pit Gregoriū fuit: qꝛ nō potuit imagiari quō ſenſatio iſta poſſit eē ſen
ſus exterioris cū ipſi ſint ligati: ſꝫ vt dixi: ipſe incidit ĩ ſyllā cupiēs vi/
tare caribdiꝫ: nā quō pōt eē ſenſus cōis cū ipſe ſit ꝑmo ligatus? Sol/
uimus igit ꝙ in ſomno perfecto ligati ſunt ſenſus iſti ⁊ ſenſus cōis: ⁊
precipue a ſenſibilibus cōiter occurrētibus: ⁊ in tali ſomno non fiunt
iſte ſenſatiões. Eſt ⁊ alter ſomnus imperfectus: ⁊ in tali fiūt iſte ſenſa
tiones: ⁊ lꝫ ſenſus exteriores in tali ſomno ligati ſunt reſpectu ſenſi/
biliuꝫ exteriorꝝ cōiter occurrentiū ab extrinſeco: tñ reſpectu alterius
feneſtre: vt ita dicam: per quā itur ad ſenſum cōmuneꝫ non ſunt liga
ti: ⁊ reſpectu illius imitari poſſunt: iſtud ſentit Auer. ibi in littera. ⁊ ne
videar iſta ſtudio cōtradicendi dixiſſe. Adduco verba eius formali/
ter. inquit. quō autem accidit ꝙ homo in ſomno videt ꝙ ſentiat per
quinqꝫ ſenſus abſqꝫ eo ꝙ ibi ſit aliqđ ſenſibile extrinſecū: ⁊ ſoluit di/
cens: hoc accidit per cōtrarium motum ei qui fit in vigilia. In vigilia
eñ ſenſibilia extrinſeca mouent ſenſus: ⁊ ſenſus cōis mouet virtutē
imaginatiuam. In ſomno autem quando virtus imaginatiua imagi/
nata fuerit intentionem quam accepit ab extrinſeco: aut ex virtute

rememoratiua: reuertet᷑ ⁊ mouebit ſenſum cõmunem. ⁊ ſenſus cõmu-
nis mouebit virtutẽ particularẽ: ⁊ ſic accidit ꝙ homo cõprehẽdit ſen-
ſibilia: licet nõ ſint extrinſecus: q᷑ intentiones eoꝝ ſunt in interi᷑s ſen
ſuum: hec ille formal᷑r. Uide etiã pro hoc ipſum. 3. colliget. ca. 38.

Cõmẽ. 60. ¶ In cõ. 60. d. Cõmen. ꝙ melius eſt ꝙ diuerſitas forme ſit cã diuerſi
tatis mãe ꝙ̃ ecõtra. Sʒ hui᷒ oppoſitũ hᷓ ab ipſo. 8. phy. cõ. 46. vbi ex
diuerſitate mãe ꝓbat diuerſitatẽ formarũ. ¶ Soluit᷑. diuerſitas mãe
eſt cã diuerſitatis forme: ſed diuerſitas mãe eſt ſignũ diuerſitatis for-
me non cã. Ratio igit᷑ quã facit. 8. phy. 46. eſt a ſigno: nõ a cauſa.

Cõmẽ. 62. ¶ Senſibile non agit in ſenſum: niſi quãdo eſt cõtrariũ. Oppoſitum
ſcḋo de anima. 57. ¶ Soluit᷑. ſcḋo de anima. 57. tex. diſtinguit᷑ de dupli
ci alteratione perfectiua ⁊ corruptiua: lʒ igitur in ſenſatione nõ ſit ve-
ra cõtrarietas ad agendũ actione corruptiua: eſt tamen aliqualis ta-
lis qualis requiritur inter mouens ⁊ motũ ⁊ alterans ⁊ alteratũ alte-
ratione perfectiua: vide ibi ⁊ intelliges.

Cõmẽ. 65. ¶ In cõmen. 65. d. Cõmẽ. ꝙ ſenſibilia cõmunia ſunt ꝓpria ſenſui cõ
muni. Huius oppoſitũ patet infra: cõmẽ. 133. vbi dᷓ ꝙ nõ ſunt ꝓpria
alicui ſenſui. ¶ Soluit᷑. per ſenſuʒ cõmunẽ nõ intellexit hic virtutem
aliquã diſtinctaʒ ab alijs ſenſibus: ſicut imponit ſibi ſanctus doctor
hic: ſed intellexit cõmunitatem ſenſuũ: q᷑ ſenſibilia cõmunia poſſunt
ſentiri a pluribus ꝙ̃ ab vno ſenſu. Et ideo dixit ꝙ ſunt propria ſenſus
cõmuni. Et tu vide Themiſtiũ in. 2. de anima ſuper. 133. ⁊ ſic argumẽ-
ta ſancti doctoris nulla: ⁊ ſic etiã pʒ ꝙ nulla ſit cõtradictio.

Cõmẽ. 72. ¶ In cõ. 72. Cõmẽ. hʒ: ꝙ color nõ ẽ viſibilis niſi mediãte luce. Oppo-
ſitum. ſcḋo de aĩa. cõ. 67. vbi hᷓ ꝙ color nõ eſt viſibilis per aliquã for-
mam ſibi cõtingentẽ: ſed eſt viſibilis per ſe. ¶ Soluit᷑. viſibilis eſt co-
lor mediãte luce quantũ ad actũ imutandi dyaphanum ⁊ organum
ſenſus mediãte luce: lux igitur eſt dyaphani diſpoſitio pro formis co-
lorum recipiendis: ⁊ pro viſu: non enim colores in obſcuro videri poſ
ſunt: lʒ ſint actu colores ẽt in obſcuro exiſtentes: viſibilitas igitur cõ
petit colori per ſe/in ſcḋo modo: q᷑ forma coloris eſt cauſa viſibilitatis
eius: ſic igit᷑ pʒ cõtradictionis ſedatio ſi recte vides.

Cõmẽ. 72. ¶ In codẽ cõ. 72. d. ꝙ color vniuſcuiuſq; viſibilis vᷓ in luce: ſiue illud
viſibile videat᷑ in obſcuro: ſiue videat᷑ i luce: ſʒ ex verbis infra in codẽ
cõ. vᷓ oppoſitũ iſtius ſequi: q᷑ ibi hʒ ꝙ color nõ eſt viſibilis: niſi me-
diãte luce. ¶ Soluit᷑. dictũ ei᷒ verificat᷑ de viſibilib᷒ que vident᷑ in ob-
ſcuro ⁊ in medio illuminato: ſicut ſunt noctiluce ⁊ quercus putrefacta
que ⁊ die ⁊ nocte videri poſſunt: tamen rõne alterius vident᷑ in die: ⁊
rõne alterius vident᷑ in nocte. Nã in nocte vident᷑ merito lucis: in die
merito coloris: ⁊ nõ merito lucis ſubiectiue exiſtẽtis in viſibili: q᷑ lu-
men maius obfuſcat minus. Cum hoc tñ ſtat ꝙ talia videant᷑: vt co-
lorata in medio actu lucido ⁊ mediãte luce cõtinẽtis. ⁊ ſic ꝓpõ eſt vᷓr
vera ꝙ oĩs color in ꝗlibet viſibili exñs nõ vᷓ: niſi mediãte luce.

Cõmẽ. 76. ⁊. 79. ¶ In cõmen. 76. ⁊. 79. eſt cõtradictio: q᷑ in. 76. d. ꝙ medium in ſono
eſt aer: non aqua: ſed in. 79. d. oppoſitũ. ¶ Soluit᷑: in aqua non fit ſo-
nus realiter: ſicut fit in aere: ſed ſolũ ſpiritual᷑r: ⁊ ſic etiaʒ intelligitur
dictũ eius in cõ. 81. infra. in ꝑncipio cõmenti.

Cõmẽ. 84. ¶ Dicit Cõmẽ. in. 84. cõ. aereʒ in aure ſemꝑ moueri: ⁊ tñ in. 83. dixit
ipſuʒ quieſcere. ¶ Soluit᷑. in codẽ. 84. q᷑ motus aeris exñtis in aure

eſt motus ꝓprius: ſʒ motus in aere extraneo/ ⁊ nō organico eſt motus extraneus: eū ʒ hoc igiť ꝙ talis aer organicus moueť motu ꝓprio ſtat ipſum quieſcere quiete oppoſita motui extraneo: ſic ſoluitur vt vides inſtantia: ſicut etiaʒ ignis in ſphera propria poteſt dici motus/ ⁊ quieſcens diuerſimode.

℃ In cō.91.dř.ꝙ non hřē pulmonē ſit cā remota nō reſpirādi. Et tñ ꝑmo poſterio.dř ꝙ eſt cā ꝓpinqua. ℃ Soluiť. dictū eius in poſterioribus hʒ veritatē reſpectiue nō abſolute: q: non habere pulmonē eſt cauſa ꝓpinqua reſpectu nō alalis: tñ ſimplr ꝓpinqua non eſt. Cōmē.91.

℃ In cō.94. eſt cōtradictio ex vna parte: ⁊ in ꝓhemio meta. ex alia. Nā hic vř ſenſus tactus ꝓcedere alios ſenſus: ⁊ per ꝯñs viſus: ibi vo viſus alijs preferť ſenſib'. ℃ Soluiť. priora gñatione via ꝑfectionis poſteriora ſunt: ſic dicimus ꝑoritatē tactus ad alios ſenſus eē prioritatē ſm ſubm ⁊ mām: ſʒ prioritas viſus ad tactū eſt prioritas forme ⁊ finis. Et hoc etiā cōfirmat Cōmē. in.2.de aīa.cō.77. vbi.d.ꝙ Ariſ. vř ordinare cōſiderationē de ꝟtutib' ſenſus ſm nobilitateʒ: non aūt ſm naturā: prius enīʒ egit de viſu ꝙ̄ de alijs: ſed Auic.6. naturaliū: ordinauit talem cōſiderationem ſm naturam: q: prius egit de tactu ꝙ̄ de alijs: pro hoc vide.2.de gñatione ⁊ corruptione tex.cōmē.7. Cōmē.94.

℃ In cō.97.dř.ꝙ raritas ignis eſt maxima. oppoſitū.4.phy.72. vbi d.ꝙ creſcit in infinitū. ℃ Soluiť. eſt maxima ſm nām: ꝓut cōſequiť formā exñte in mā. terminatio eīn eſt a forma: ſed ꝓut in mā abſolute eſt in infinitū tendit cū infinitudo ſit a mā.3.phyſi.60. Cōmē.97.

℃ In cō.98.⁊.101. cōtradictio eſt: q: hic.d.ꝙ oēs ſenſus indigēt medio: ēt guſtus ⁊ tactus: tñ de guſtu ⁊ tactu oppoſitū appet in cō.101. ℃ Soluiť. ibi negat reqri mediū extrinſecū. ⁊ hoc per ſe. nā in ſenſu tactus ⁊ guſtus nō ꝯcurrit mediū extrinſecū per ſe: ſʒ p accñs. vide pro hoc cō.115. ſcdi de aīa. Et ideo Cōmē. in ꝑncipio cō.116. ſcdi de aīa.d.ꝙ aer ⁊ aqua in talib' ſenſib' ſunt media ſi debēt dici media: ex hoc eñ apparet ꝙ illa nō ſunt ꝟe media: ſʒ ſunt media per accñs: vt ipſe declarauit in cō.115. ⁊ eodē mō ſoluiť cōtradictio iudicis eius ſuper cō. libri de ſenſu ⁊ ſenſato. vbi.d.ꝙ ſenſus tactus ⁊ guſtus nō indigēt medio. ⁊ tñ in hoc.98. dicit.ꝙ indigēt medio. ℃ Soluiť. ibi negat tales ſenſus indigere medio extrinſeco in rōne per ſe ⁊ veri medij: ħ cōcedit eos indigere vero ⁊ per ſe medio intrinſeco: ſenſibile eñ poſitū ſupra ſenſuʒ nō cauſat ſenſationē ſm Ariſt. qequid dicat Auic. in hoc. Cōmē.98.

℃ In cō.100.d.ꝙ amplitudo venarū ⁊ viarū anhelitus eſt pp nēcitatem: ⁊ nō pp melius: oppoſitū in ſimili ſcribiť in.2.ph.82.⁊.88. cōtra antiquos: pondera. q: non aſſertiue: ſʒ dubitatiue loquiť ⁊ cogita. Cōmē.100.

℃ In cōmen.108.d. graue ⁊ leue eſſe ſbās: ⁊ quinto meta.18.d.ꝙ ſunt quātitates: ⁊ ꝑ celi.17.d.ꝙ ſunt ſbe: etiā in.2.de gñatione ⁊ corruptione: ⁊.7.phy.11.⁊.2.de partib' aīaliūʒ. cap.ꝑ.hř ꝙ ſunt q̄litates: vide que ſcripſi ſuper ſeptimo phyſi. in cōmē.11. Et ſi vis curioſus videre: vide Cōciliatorē in dřia.42. in tertio dicendoꝝ. Cōmē.108.

℃ In cō.116.d. carneʒ eſſe mediū: ⁊ nō inſtřm tactus: ſʒ in cō. ſuper libro de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ in.2. colliget. cap. de iuuamentis carnis: ⁊ in cap. de iuuamēto tactus.d. oppoſitū. vide Cōciliatorē dřia.42. in tertio dicendoꝝ. de hac materia: quia quando.d. Cōmen. ꝙ caro eſt organum tactus intelligitur de carne cordis: q: in corde ſm Phm eſt Cōmē.116.

radix iſtius ſenſus ⁊ organũ quãdo.d.ꝙ eſt mediũ loquit̃ de alia car/
ne. Alij per carnẽ intelligũt carnẽ neruoſam eſſe tactus inſtrm̃ ⁊ po/
nũt neruos eẽ partiale inſtrm̃ tactus: ſicut ipſemet Cõciliator tenet.
Et huic opinioni fauere vr̃ Cõmẽ. ſcdo de anima.cõ.108. vbi.d.ꝙ tpe
Ariſt. in quo ſcripſit librũ de aĩalibus: non erãt noti nerui. ſ꜠ poſt ano/
thomiã apparuit illud qd̃ ſciuit Ariſto. ratione: ſciuit poſt ſenſu: nam
vult ꝙ Phs per illud qd̃ eſt intus carnẽ itelligat neruũ: ⁊ tale eſt or/
Digreſſio ꝯtra Auer. ganu꜠ tactus partiale: ⁊ iſta eſt via Auer. ſine dubio. Sed ſalua reue
rentia Auer. eius poſitio non videt̃ eſſe de intẽtione Ariſto. Nam di/
cere ꝙ quãdo Ariſto. cõpoſuit librum de partibus animaliu꜠: in quo
expreſſe ponit organũ tactus in corde eſſe: ſicut eſt videre in ſcdo lib.
cap.10. Et in libro de ſenſu ⁊ ſenſato. ꝙ tũc nõ fuerũt cogniti ſibi ner/
ui: q: ſciã ſectionis erãt tũc ignota: iſtud in veritate eſſe vr̃ vnum ma/
gnum mendaciũ. Nam Phs plerũq꜠ de neruis loqui vr̃ in libro illo:
ſicuti cap.8. vbi agit de carne: ⁊ de his que vice carnis habeant̃. ⁊ in
libro de hiſtorijs aĩaliũ. plerũq꜠ de neruoſa carne meminit. ⁊.3. de na
tura aĩalium. cap.5. Nec eſt veriſimile ꝙ tantus phs: qui fuit ſolertiſſi
mus nature rimator: librũ illũ ſine anothomia cõſcriberet: quõ eni꜠
de cordis ventriculis: deq꜠ alijs minutiſſimis membris conſcripſiſſet
ita ſoleter: niſi proprijs oculis vidiſſet ſingula? Nerui autem nõ ſunt
adeo minutiſſima corpora: ꝙ ꝓpter ſui paruitatẽ nõ poſſent videri.
¶ Preterea ſnĩa phi fuit ſenſu꜠ tactus medietatẽ cõtrarietatu꜠ obti/
nere. Et ideo.d. in ſcdo de anima. in tex.cõ.114. plante nõ ſentiũt: q:
non hñt medietatẽ: ſunt eñ cõplexionis multũ terreſtris. ⁊.3. de aĩa.
tex.cõ.66. ait Phs. omniũ eni꜠ tangibiliũ tactus eſt: ſicut medietas
ẽ ſuſcepturus ſenſus. Non ſolũ quecũq꜠ dĩe terre ſunt: ſed calidi ⁊ fri/
gidi: ⁊ aliorꝫ oĩum tangi poſſibilium: ⁊ ꝓpter hoc oſſibus ⁊ capillis/ ⁊
hmõi partibus nõ ſentimus: q: terree ſunt: ⁊ plãte ẽt ob hoc: neq꜠ ſen
ſum vnu꜠ habent: q: terree ſunt. Arguit̃ ergo ſic. nerui ſunt terreſtris
cõplexionis: ſicut omnes medici ⁊ phi teſtant̃. ergo talibus non ſenti/
mus: patet ꝯñtia q: manẽte cauſa manet effectus: quõ ergo Auerro.
exponit ꝙ illud qd̃ eſt organu꜠ tactus eſt illud qd̃ eſt intus. ⁊ per illud
quod eſt intus exponit neruum: cum nullo modo neruo ſentiamus.
¶ Cõfirmatur auctoritate phi que non recipit gloſa꜠. ꝑmo de anima.
79. tex. in trãſlatione noſtra: ſcribit eni꜠ ibi phs: quecũq꜠ eni꜠ inſunt
in animalium corporibus ſimplr̃ terre: vt oſſa nerui pili nihil ſentire
videntur. Et hoc idem habet̃ in traſlatione Biſantij: quare dicendu꜠
eſt illud qd̃ intus eſt eſſe organu꜠ ſenſationis: ⁊ tale eſt ipſum cor: iſta
eſt veritas: ⁊ ita Simplicius ⁊ antiqui expoſuerunt locu꜠ illum: ⁊ in
hoc nolo cum Auer. eſſe: q: vt mihi videt̃ in hoc queſito dimiſit prece
ptore꜠ ſuum: ⁊ imitatus eſt potius medicos. Nam ſicut ſcribit Phs
ꝑmo ethicorꝫ. cap.7. pro defenſione veritatis: etiã ꝓpria impugnare
oportere preſertim phos magis exiſtimandũ eſt: nam cu꜠ ambo ami
ci ſint pium eſt veritatẽ in honore preferre: excuſare ipſu꜠ poſſum: de
errore defendere non poſſum. Nam littera ſua in primo de anima non
loquitur de neruis: ſed de oſſibus ſolũ. Similiter ſermones medicorꝫ:
in quibus etiã verſabatur: fecerunt ipſu꜠ a veritate deuiare: hec nota/
uimus hic ꝓpter errorẽ cõmunẽ imponentiũ Ariſt. illud qd̃ negat ex/
preſſe: ⁊ iſtud non ꝓuenit: niſi q: vidẽt expoſitores: ⁊ de tex. nihil.

¶ In cōmen.129.dicit.ꝙ demonſtratio illa phi fundaꝛ ſuper ꝓpoſi/ Cōmē.129.
tiones: quarū vna eſt ꝙ omne qđ ſentit animal: aut ſentit ipſuȝ per cō
tactum: aut mediante corpore extraneo. ſi iſta diſiunctiua datur per
oppoſita: ſequiꝛ aliquā ſenſationē ſine cōtactu fieri: cuius oppoſituȝ
patet.7.phyſi.tex.cō.12.vbi habeꝛ ꝙ oīs alteratio perfectiua fit per
cōtactū. ſi non datur per oppoſita non eſt diſiunctiua per Boetiū in
libro diuiſionū. ¶ Soluiꝛ. per cōtactū intellexit mediū intraneuȝ: ⁊
ſic ſenſus eſt ꝙ omnis ſenſatio aut fit per medium intrinſecū: aut per
mediū extrinſecū. Et iſta bene opponunꝛ ſicut video.
¶ In cō.133.d.ꝓuationeȝ eēntialr cognoſci: ſȝ ſupra.cōmē.120.dixit. Cōmē.133.
ꝙ accidentaliter cognoſcit. ¶ Soluiꝛ. ſupra dixit hoc cōparando ad
habitum: hic vero dixit oppoſituȝ cōparando ad potentiam. eadem
eniȝ eſt potētia reſpectu priuationis ⁊ habitus eſſentialiter: ſȝ habi/
tus per ſe cognoſcaꝛ: ⁊ priuatio illius habitus per accidēs.
¶ In eodem cōmē.d.Cōmentator.ꝙ id qđ inuenitur vni accidenta/ Cōmē.133.
liter: inuenitur alij eſſentialiter. Uide oppoſitū.2.phyſic.cōmen.48.
¶ Soluitur.ꝙ id quod eſt accidentaliter vni nature eſt eſſentiale al/
teri nature: ſed id qđ eſt accidentale vni nature non poteſt eſſe eſſen/
tiale alicuius eiuſdem rationis cum illa natura: primo modo intelli/
gitur auctoritas Cōmētatoris hic. ſcđo modo intelligitur auctoritas
eiuſdem in.2.phyſi.in cōmen.allegato.
¶ In cōmē.134.d.Cōmē.ꝙ virtus cōprehēdens iſtuȝ eſſe Socratē: Cōmē.134
aut filiū hoīs eſt ſuperior virtute ſenſus. Huius oppoſitū ſcribit ipſe
in ſcđo de anima: in cōmē.63.vbi.d.ꝙ cogitatiua hoīs cōprehendit
intentiones indiuiduales decem predicamentorū. Niſi eſſet ꝙ dictū
eius hic intelligiꝛ cōpletiue: ſed dictū eius ſupra in.63. intelligiꝛ ini/
tiatiue. Aut hic loquitur reſpectu ſenſus exterioris: virtus iſta eſt ſu/
perior qua cōprehendimus ſubſtantiam aut relationeȝ: ⁊ iſta virtus
eſt cogitatiua: ⁊ hoc nō cōtradicit Auer. in illo loco.
¶ Ibidem Auer. habet ꝙ quādo cōiunguntur duo ſenſus ad iudicā/ Cōmē.134
dum ſuper eandē rem ipſam eſſe eandem iudiciū eſt vtriuſqȝ ſenſus. ⁊
non alterius tantum. Sed vide oppoſitum infra/cōmen.⁊ tex.146.
¶ Soluiꝛ. dictū eius hic ꝓcedit de initio ⁊ occaſione iudicij: ſȝ dictū
eius infra ꝓcedit de cōplemēto iudicij: vnde ſenſus exteriores reſpe/
ctu ſenſus cōmunis ſunt ſicut teſtes qui examinanꝛ a iudice qui dꝛ au
dire iudiciū vtriuſqȝ partis: ⁊ poſtea ꝓferre ſententiā.
¶ In cōmen.153.d.virtutē imaginatiuā diſtingui ab alijs vtutibus: Cōmē.153.
in cō.20.huius ſcđi.d.oppoſitū. ¶ Soluiꝛ. hic loquiꝛ de perfecta ima/
ginatiua q̄ eſt in determinata parte corporis: ⁊ q̄ eſt non ſolū reſpectu
pſentis obiecti: verū etiā reſpectu abſentis. ſȝ ibi loquiꝛ de imagina/
tiua iperfecta: que ſolū in iperfectis animalibꝰ: ⁊ ſolū circa preſentia
obiecta actū hȝ: que diſſeminata eſt per totū animalis corpus.
¶ Ibideȝ.d.imaginatiuam differre ab intellectu ⁊ cōſilio: qꝛ imagi Cōmē.153.
namur quā volumus. Sed fuit oppoſituȝ ꝙ hoc eſt nihil: qꝛ a pari in/
telligimus cū volumus. ¶ Soluiꝛ. bene intelligimus quā volumus:
ſȝ nō itelligimus verū cū volumus: ſicut eſt de ſenſu ⁊ imaginatiua.
¶ In tex.cō.156.ponunꝛ quattuor habitus: ſȝ oppoſitū hꝛ.6.ethico. Cōmē.156.
cap.4.vbi ſex ponunꝛ habitus. Soluiꝛ. phs hic diſtinxit ſolum habi/
tus qui noti erant ab antiquis vſqȝ ad ſua tēpora: ſed in.6.ethicoruȝ

enumerat oēs habitus quos ipſe ex puris naturalibus nouit.
Cōmē.156. ¶ In codē cōmento dicitur ſenſus eſſe veros in maiori parte. Et tamen oppoſitū dixit ſupra in.152. vbi habet ꝙ ſunt ſemꝑ veri. ¶ Soluitur. ſupra loquebat de ſenſu: vt mouet a ſenſibili: hic vero loquit vt ex ſe cōponit. Sed cōtra. nam etiā ſenſus vt mouet a ſenſibili non eſt ſemper verus ſed frequēter: ſicut ptꝫ.2. de aīa. cō.63. Et ideo forte ſumpſit ſemꝑ ſupra.i. in maiori pte. vel ſi vis ꝙ ly ſemꝑ ſumat: vt diſtinguit cōtra frequēter. dicas ꝙ illud eſt verū ſeruatis illis trib⁹ cōditionib⁹ poſitis a Themiſtio in.2. de aīa. ſuꝑ tex.63. ⁊ Auer. ſeipm gloſat cōſimiliter. 4. meta. cō.26. vbi hꝫ hec verba. cōprehenſio aūt que fit vno ſenſu: ⁊ vno modo ſenſuum ⁊ in eadem diſpoſitione eſt vera ſemper: hec de ſcdō dicta ſufficiant.

¶ Concordantie Auerrois ſuper tertio de Anima.

Auerrois cōmēto.5. vbi repꝛehendit Alexādrū q ſicut ſibi imponit poſuit intellectū materialē cauſatū ex mixtione elemētoꝝ: ⁊ vl̄r oēs alias virtutes aīe dicit. ꝙ hoc eſt cōtra Ari. qꝛ ſnīa Ariſ. fuit primas pfectiones aīe eſſe a motore extrinſeco. Sꝫ ipſe nō recordat ſuimet ſuꝑ.7. meta. cō.31. vbi reprehēdit Auic. ponentē datorē formarū. Et Themiſtiū ponentē motorē extrinſecū reſpectu aīaliū ex putrefactōe generatoꝝ. ¶ Soluitur. memini me diffuſe dixiſſe de hac mā ſuꝑ qōne noſtra de ſpēbus intelligibilib⁹: ſed ꝓ nūc dico ꝙ via Auic. ⁊ via Alexādri ſunt due vie extreme: ſed via Auer. eſt media: ⁊ partiꝫ diſcrepat ab vtroqꝫ: ⁊ partim cum vtroqꝫ cōuenit. Auic. ponebat ſicut Plato in ſimili dicebat ꝙ motor ſeparat⁹ erat cā adequata ꝓductionis formarū. vnde Cōmen. ibi cōtra eos. d. ꝙ ſi ita eſſet: nō opus eſſet mā in gnātione: nam mā eſt ex qua fit aliquid inexiſtēte: ſi aūt tales forme nō educunt de potētia māe: ſed totalr̄ ſunt ab extrinſeco: vī ſꝫm ipm ꝙ mā ſupfluat: qꝛ ſequit ex poſitione tales formas eſſe p ſe ſubſiſtētes. Alexāder vero videt eſſe in alio extremo: vt ſibi iponit Cōmē. qꝛ ipſe voluit aīam intellectiuā hoīs ⁊ aīas brutoꝝ: ⁊ vniuerſalr̄ oēs māles formas eē cauſatas ex diuerſa mixtiōe elemētoꝝ tanꝗ̄ ex cā adequata: ſicut eſt de qualitatib⁹ ſecūdis: vt eſt color ⁊ ſuppō que cauſant ex primis qualitatib⁹ elementoꝝ. vn̄. d. Cōmēta. ꝙ iſta poſitio eſt quaſi poſitio negātium agēs: ⁊ ꝯcedentiū mām tantū: ⁊ ſunt illi qui ponūt caſum: ſicut ptꝫ.2. phy. ſꝫ via Auer. eſt in medio: qꝛ ipſe tenet ꝙ forme iſte aīatoꝝ ſicut eſt aīa cognitiua hoīs: ⁊ oēs inferiores aīe ſunt educte de potētia māe: nō tn̄ inſequunt mixtionē elemētoꝝ tāꝗ̄ cāꝫ effectiuā adequatā: imo elemētoꝝ mixtio cōcurrit in genere cāe mālis: ſꝫ illud qd ꝯcurrit effectiue eſt virt⁹ informatiua exn̄s in ſemie: ⁊ eſt motor extrīſecus qui eſt intelligētia ſeparata: a qua rememorat talis virt⁹: ⁊ ita Cōmētator mediū tenēs extrema dimiſit: ſibiipſi nō obuiādo.
Cōmen.5. ¶ In codē cō.5. ſcribit Cōmētator reddēs cām: quare ex intellectu ⁊ intelligibili fit maxime vnū. d. qꝛ illd qd fit ex eis nō eſt aliud ab eis: ſicut eſt cōpoſitū ex materia ⁊ forma: videt velle cōpoſitū ſubſtātiale dicere tertiā entitatē realiter diſtinctā a partibus. Cuius tn̄ oppoſitum videt ſentire primo phyſi.17. ¶ Soluitur ibi a me: ⁊ illuc videt dico enim ꝙ ibi loquitur de toto integrali vt ptꝫ in littera: ſed de cō

poſito ſubſtātiali nō poſſum videre quō nō habeat aliquā vnitatē per ſe ⁊ entitatē diſtinctā ab entitate partiū. Dicāt alij quicqd velint dico ꝙ mens Auer. eſt iſta: ſicut ibi late ꝓbatum eſt.

¶ In eodē cōmēto dicit̄ ꝙ in corporibus celeſtib⁹ nō ſunt plura indiuidua in eadē ſpecie. oppoſitū videt̄. 2. celi. cōmē. 59. vbi pōit omnia corpora celeſtia eſſe eiuſdē ſpeciei. ¶ Soluit̄. multotiens dixi tibi ſpēm aliam vniuocā aliam analogā eſſe: ſicut eſt de genere ⁊ differentijs: ſic in ꝓpoſito negat hic in corporibus celeſtib⁹ eſſe plura indiuidua in vna ſpecie vniuoce dicta: cōcedit tamen in talib⁹ eſſe plura indiuidua in ſpecie analogice dicta que eſt ſm prius ⁊ poſterius. Cōmen. 5.

¶ In eodē cōmē. 5. ſuperius vbi iam diximꝰ in ſolone ſecunde qōnis ipſe declarās quō ex intellectu ⁊ intelligibili fiat maxime vnū: dicit: q₂ nō fit aliud ab eis: ſicut eſt in cōpoſitis ex mā ⁊ forma. Sed huius oppoſitū ſentire videt̄. 12. meta. cō. 51. vbi h₃ ꝙ in ſolo intellectu diuino intelligibile ⁊ intellectū vnū ſunt. Dico quicqd dicant moderni ꝙ intellectus Auerrois iſte eſt: ꝙ ex intelligibili ⁊ intellectu fit maxime vnū: q₂ eſſe intelligibilis ⁊ eſſe intellect⁹ ſunt vnu₃ ⁊ fiunt vnum. Nā quid melius ꝙ̄ Auerroi₃ p Auerroi₃ interp̄tari? Dicit ſeipſu₃ declarādo. 12. meta. cō. 39. intellectū cu₃ intelligit̄ fit ide₃ cu₃ eo. ſ. cum intellectu. Et ſubdit. ⁊ intellectus eſt illud qđ intelligit̄. Et ꝓpter hoc dicit̄ ꝙ intellect⁹ ſit res intellecta. Et hoc eſt cōſonū vie Ariſtotelice: nam ipſe. 3. de aīa. habet ꝙ anima eſt quodāmodo oīa. 37. Cognitū eni₃ fit vnū cu₃ potētia cognoſcēte: ⁊ eſſe rei cognite: vt ſic eſt eſſe rei cognoſcētis. Iſta igitur idētitas vniuerſalr̄ reperit̄ in omni potentia cognoſcēte: ⁊ quāto potētia cognoſcēs abſtractior fuerit: tāto maior eſt idētitas cogniti cū natura que cognoſcit. Et ſuprema virt⁹ abſtracta a materia ⁊ a qualibet imꝑfectione eſt intellect⁹ primi entis. Hinc eſt ꝙ ibi intellectus ⁊ res intellecta ſunt idē oīb⁹ modis ſm viā Auerrois: vnde cum res intellecta ibi ſit diuina eſſentia in qua eſt oīs pfectio: oīs bonitas ſine aliqua depēdentia vel potētia: vel quaſi potētia illic eſt mare indeficiēs bonitatū ⁊ pfectionū: vnde ſpargunt̄ flumina ⁊ riuuli entibus ſm ꝙ vniuſcuiuſq₃ diſpoſitio requirit. Et hoc eſt qđ dixit Ariſto. in primo celi. in tex. cōmen. 100. Ideo intellectus diuinus eſſentiam diuina₃ aſpiciens omnia videt: q₂ videt illud quod eſt omnia eminenter. nam videt illud qđ eſt ens per eſſentiam. nil aliud videt ſm Auerro. perfidum: niſi ſuam eſſentiam: ſicut inquit ipſe. 12. meta. cōmen. 51. ſi quis cognoſceret naturam caliditatis exiſtentis in igne: non diceretur ignorare naturam caliditatis in alijs rebus calidis: vnde quarto phyſicoꝝ cōmēto. 102. d. Si illud qđ eſt calidum ſimpliciter eſt ignis ſimpliciter. illud quod eſt aliquod calidum eſt aliquis ignis. Sic cum deus ſit ēns per eſſentia₃: alia entia ſunt entia per participatione₃: alia entia aliqd diuinitatis participant: ſicut patet etia₃. 2. de aīa. tex. cōmē. 34. ⁊. 2. celi. tex. cōmē. 64. ⁊. ꝑmo phyſi. 81. Solum igitur in intellectu primi intellectus intelligibile eſt idem ſimpliciter ⁊ omnibus modis: q₂ ibi eſt entitas per eſſentia₃ ſolu₃ ⁊ in nullo alio intellectu: q₂ in alijs eſt participatio entitatis: ⁊ nō eſt fontalis plenitudo. Solu₃ eni₃ vnu₃ eſt ens ſimpliciter perfectu₃: ⁊ illud deus eſt. 5. metaphyſice. cōmē. 21. Noluit igitur Cōmēta. abſolute ꝙ intelligibile nō fiat ide₃ cū intellectu in alijs intelligētijs: ſ₃ voluit ꝙ

omnimoda ⁊ ſimplex idētitas non eſt niſi in ſolo primo intellectu. Et
ideo dixit .12. meta. ſ1. ꝙ deus intelligit entia eo modo quo nō eſt fa/
homini: imo eo modo quo nullus alius itellectus ea pōt intelligere: ⁊
diſputatiōe tertia in ſolutione .18. dubij cōtra Algazelē in lib. deſtru
ctionū. Et ideo fuit opinio eius: ſicut ibi patet ꝙ in alijs intellectibus
citra primū quilibet intelligit aliquid extra ſe: vnde intellect⁹ ſecun/
de intelligentie intelligit primū extra ſe: q2 ipſa prima intelligētia nō
eminēter continet in eſſentia ſecūde: ſed potius ecōtra. Et q2 ſecunda
intelligētia eminēter cōtinet poſteriores: imo omnia alia dicimus ꝙ
non intelligit ea ſm ipſam extra ſe: q2 vidēdo ſeipſum videt illud qḋ
eſt omnia infra ipſam. Et ideo voluit ſolū primū intellectum eſſe in/
cauſatū in quo intelligibile ⁊ intellectus ſunt idē per eſſentiā oibus
modis: ſed in alijs intellectib⁹ ex parte eſt idētitas: ⁊ ex parte diuerſi/
tas: ex parte eſt actualitas: ⁊ ex parte potētialitas: ſicut infra decla/
rabimus magis. Nota iſta q2 multi criſtato capite nō potuerūt aſcen/
dere ad hoc: vt intelligerēt quō ex itellectu ⁊ intelligibili nō fit aliḋ:
ſicut ex mā ⁊ forma: ⁊ quō ſolū in primo intellectu eſt verū oib⁹ mo/
dis ⁊ in alijs ſm quid: ⁊ hoc reſpectu primi: q2 igitur mā nunꝙ fit for/
ma: neq3 forma vnꝙ fit mā: ſ3 ex mā ⁊ forma fit aliud: qḋ non eſt neq3
mā neq3 forma. Et iſtud eſt cōpoſitū ex mā ⁊ forma: ⁊ q2 intelligibile
fit intellect⁹ ⁊ intellect⁹ fit intelligibile: iō nō fit aliud ab eis: iō fit ma/
xime vnū ex eis. Et l3 in oī intellectu locū habeat ſimplr de ſolo intel
lectu verificat̄ oibus modis. Et hoc declarabitur ſtatim quādo decla
rabimus quō in oib⁹ intelligētijs eſt potētia citra primā.

Cōmen. 5. ¶ In eodē cōmēto .5. eſt cōtradictio: q2 dicit intellectū agentem eſſe
quaſi formā: ⁊ intellectū paſſiuū eſſe quaſi mām. ſ3 oppoſitū ſcribit ip
ſe .12. meta. cō. 17. vbi d. ꝙ intellect⁹ poſſ reſpectu intellect⁹ agentis
eſt quaſi locus eius: ⁊ nō quaſi mā. ¶ Soluit̄. in mā due ſunt cōditio/
nes. vna ꝙ de potētia eius forma mālis deducat̄ ad actū. Et quantū
ad iſtā conditionē reſpiciēs dixit Cōmētator in .12. meta. in cō. 17. ꝙ
eſt locus nō mā intellect⁹ poſſ reſpectu agētis intellect⁹. Nam intel/
lectus agens nō eſt eductus de potētia intellect⁹ poſſ: ⁊ alia eſt condi
tio māe ꝙ ipſa ſit informabilis per formā ⁊ perfectibilis per eam. Et
quantū ad iſtam cōditionē intellect⁹ poſſ h3 rōnem quaſi māe: non
māe que formā mediantib⁹ dimenſionib⁹ ⁊ qualitatib⁹ recipit: ſed h3
ꝓportionē māe abſtracte: que cōparata ad ſuum actū eſt ſicut poten/
tia. nam via eius fuit ex intellectu poteſtatis. Et ex intellectu agente
vnam intelligentiā reſultare que merito itellectus poſſibilis paſſiua
eſt ⁊ receptiua: ſ3 merito intellectus agentis eſt productiua.

Cōmen. 5. ¶ In eodē cō. in ſolōne tertie qōnis. d. Nullā formā liberatā eē a po/
tentia niſi primū formā: ⁊ p ꝯñs in oib⁹ intelligētijs citra primā aliq̄
eſt potētia. Cui⁹ tñ oppoſitū hr̄ .3. phy. 32. vbi dr̄ ꝙ in eternis nō dif/
fert poſſe ab eſſe. ⁊ .12. met. cō. 30. vbi dr̄ ꝙ in ente eterno nulla eſt po/
tētia oīno. Et idē hr̄ ibidē .35. 41. ⁊ .44. ⁊ .2. celi .32. 33. ⁊ .34. vbi hr̄
ꝙ in ente eterno poſſ eſt neceſſitas. ¶ Soluit̄. potētia duplex pro
nūc. quedā realis ⁊ phyſica: ⁊ iſta ſemꝑ cū actu h3 cōpoſitionē facere:
alia eſt potētia q̄ nihil reale dicit: ⁊ iſta cōi vocabulo potentia logica
nūcupat̄. Dico aūt potētiā logicā ens rōnis p actū collatiuū intellꝰ
cauſatū ex nō repugnātia terminoꝝ ſm ꝙ nō repugnant. Dico nunc

quālibet intelligētiā citra primā duplr̄ conſiderari poſſe. Et ſub rōnē generis: ⁊ ſub rōne ſpēi. nā intelligētia ſaturni pōt cōcipi: ⁊ īnq̄tum ens: ⁊ īnq̄tum tale ens. Si aūt cōſiderata fuerit īnq̄tū ens eſt: ⁊ nō repugnat ſibi ꝙ maiorē pfectionē habeat: q̄ ſit illa quā actu poſſidet: qꝛ ſi ſibi latitudo maioris pfectiōis repugnaret īnq̄tū ens: ita ꝙ ratio formalis entitatis eſt pciſa cā iſtius repugnātie: tūc cuilibet enti iſtud repugnaret: ⁊ per ꝯñs primo enti qđ falſum eſt ⁊ impoſ. ⁊ eſt ſil̄r ſi talpe repugnaret viſio īnq̄tum animal: tunc cuilibet aīali repugnaret. Et iō ſub rōne generis ſcđa intelligētia potentiā ⁊ priuatiōnē aliquā includit: que tñ nihil reale. d. ſed ſolū nō repugnantiā. Si aūt cōſiderata fuerit ſub rōne ſpēi: īnq̄tū. ſ. eſt tale ens in tali gradu entitatis ordinatū: ſic ſm phos omnis pfectio apta nata ſibi cōpetere ſub rōne qua talis ab eterno ſibi ineſt. Et ſm hunc ſenſuz dixerūt in eternis nō differre potentiā ab actu. Et qꝛ ſola prima intelligētia hꝫ oēm perfectionē poſſibilē reperiri in habitu entis: cū ſit receptiuus entitas q̄ ens: vt videbim⁹ ſtatim: inde eſt ꝙ in ea nulla eſt potētia nec ratiōe generis: nec rōne ſpeciei: oēs aūt citra primaz priuate ſunt gradu aliquo entitatis ⁊ bonitatis ſub rōne entis: nulla autē ſub ratiōe talis entis potentiaz aliquā hꝫ ſub rōne qua talis: ſic igr̄ applica ſingula ſingulis: ⁊ ſolue ⁊ ꝯcorda ea que in apparētia diſſonare videnī.

¶ Ibidē dicit Auer. ꝙ ſoluz in prima intelligētia quiditas ⁊ eſſentia idē ſunt: in alijs aūt differt quiditas ab eſſentia. Sed huius oppoſituz nos inuenim⁹ in. 3. de aīa. t. cō. 9. vbi abſolute phs in abſtractis videtur vel̄r cōcedere quiditatē ⁊ eſſentiā idē eſſe. ⁊. 7. meta. tex. cō. 41. hoc idē hr̄. Debes ſcire ꝑ ſolone Auer. voluiſſe q̄ditatē ⁊ eſſentiā non eſſe noīa ſynonyma: qꝛ talia ſm ipm nō vſitanī in doctrina demr̄atiua: niſi forte ad exponēdū: tamen in pñti loco diſtinguūtꝛ qꝛ ſub proprijs rōnib⁹ ſumunī: vnde ſcias quiditatē eſſe abſtracti⁹ q̄ ſit eēntia: vnde quiditas ſolū actū dicit: ⁊ ab actu nomen q̄ditatis eſt deriuatū. vnde ſm ipm. 7. meta. 21. ⁊. 34. tota q̄ditas eſt a forma. Eſſentia aūt eſt maioris ambitus: qꝛ cōpetere pōt: ⁊ entib⁹ in actu: ⁊ entib⁹ in potentia. Et iō ſm principia ipſi⁹ habem⁹ cōcedere mām eēntiā eſſe/ ſeu nāz: q̄ditatē vero minime: ſil̄r habemus ꝯcedere mām eſſe de eſſentia cōpoſiti: nō habem⁹ aūt cōcedere mām eſſe de q̄ditate cōpoſiti. vnde primo phyſi. cō. 5. in fine cōmēti dr̄ ꝙ mā ⁊ forma ſunt ptes q̄litatiue. i. ptes eēntiales cōpoſiti: nō tñ taz mā q̄ forma ſunt ptes q̄ditatis cōpoſitis ſꝫ tota cōpoſiti q̄ditas forma ē: illud igr̄ qđ ī reb⁹ iſtis ex mā ⁊ forma cōpoſitis facit q̄ditatē ab eēntia differre ē mā q̄ eſt radix potētialitatis: ſic variformiter manuducā ītellectū tuū a ſil̄i ꝓcedēdo vt intelligas q̄ñ ſolū in pria ītelligētia eſt q̄ditas ⁊ eēntia vnū ⁊ idē oīb⁹ modis: reuoca ī memoria ea q̄ pauloāte dixi: vꝫ ꝙ ſola prima intelligētia ⁊ ſub rōne gñis: ⁊ ſub rōe ſpēi ꝯſiderata eſt act⁹ puriſſim⁹: ⁊ oēs alie citra pmā aliquā potētiā hñt: ſaltē ſub rōe gñis: qꝛ igr̄ rō ī reb⁹ mālib⁹ ꝑ quā q̄ditas ab eēntia differebat: erat potētia ānexa cū actu. Si igr̄ in ꝑ ſit act⁹ ſine potētia ſolū ſeqr̄ ibi ſolū q̄ditatē ⁊ eēntiā idē eſſe. In alijs aūt cū ſit cōpō ex actu ⁊ potētia: nō ſicut ex poſitiuo ⁊ poſitiuo: ſꝫ ſicut ex poſitiuo ⁊ ꝑuatiuo: vt ſupra declaratū fuit: ⁊ longe añ non ſubtiliſſim⁹ doctor in octaua diſtōne pmi. q. 2. pulcherrime declarauit: ſequit ergo ꝙ in talib⁹ q̄ditas ⁊ eſſentia quoquo mō: vt. d. Cōmētat.

Cōmen. 50

idem nō ſunt:ſed intellect⁹ ſubtilizans dubitare poſſet pp̄ quid dixit:
quoquo mō nō ſunt idē. ¶ Soluit. in rebus cōpoſitis ex mā ꝛ forma
ſimplr̄:ꝛ ſine additiōe aliqua. cōcedendū eſt quiditatē ꝛ eſſentiā nō
eadē eſſe. S3 in intelligētijs circa primā abſolute illud nō ꝯcedit Cō
mētator:ſ3 cū ly quoquo mō que eſt dictio diſtractiua. Et rō eſt iſta:
q2 in iſtis inferiorib⁹ eſt vera cōpoſitio ex potētia vera reali ꝛ forma:
ꝛ in talib⁹ ſequit ꝙ eſſentia ꝛ q̄ditas nō ſunt idē ſimplr̄:ſed in abſtra
ctis:q2 ibi nō eſt phyſica potētia:ſ3 logica tm̄:que eſt ens rōnis: pro
tanto dixit ꝙ quoquo modo in eis quiditas ꝛ eſſentia nō ſunt idem.
Dixit etiam quoquo mō: q2 in talib⁹ nō eſt potētia: niſi ſub rōne ge/
neris nō ſub rōne ſpeciei:ꝛ ideo aliquo mō in eis q̄ditas ꝛ eēntia idē
ſunt:ꝛ aliquo mō nō idē:ſ3 in reb⁹ mālibus tam ſub rōne generis ꝙ̄
ſub rōne ſpēi quiditas ꝛ eſſentia nō ſunt idē. Et q2 in ſolo primo ente
vt diximꝰ q̄ditas ꝛ eſſentia idē ſunt:iō dixit Auer. in lib. deſtructio de/
ſtructionū. diſpu. 6. in ſolone. 6. dubij. ꝙ prima eā eſt q̄ditas abſolu/
ta. ꝛ oīa alia entia quiditatē hābēt. Ex his applica ꝛ ſolue.
¶ In cō. 20. d. Auer. ꝙ intellect⁹ in potētia prius applicaf nobis ꝙ̄
Cōmen. 20. agens. Huius oppoſitū patuit cō. 18. ꝛ. 36. niſi eſſet ꝙ intellect⁹ poſſi/
bilis eſt prior origine:ſ3 intellectus agēs eſt prior prioritate pfectio/
nis:ꝛ aut aliter cū intellecto que fit in nobis duplex ſit:ꝛ p intellectum
ſpeculatiuū ꝛ p intellectū adeptū intellectus poſſibilis quo ad primā
intellectionē pcedit itellectū agētē quo ad ſcdā3:q2 ſcda primā ſuppo
nit. 3. de aīa. 36. l3 vt dictū eſt:ſcda lōge pfectior ſit pria ſm ipm.
¶ In cōmēto. 26. dr̄ ꝙ formatio intellect⁹ eſt ſemp vera. S3 oppoſitū
Cōmē. 26. habet i cōmē. 21. vbi dicif ꝙ formatio itellect⁹ nō eſt vera neq3 falſa.
Debes ſcire ꝙ Cōmētator p formationē hic intellexit primā operatio
nem intellect⁹:qua quiditas ipſa ſimplex in ſe apprehendit p intelle/
ctum:ꝛ q2 quiditas ipſa forma eſt:iō ab ipſa formatio dicif:ꝛ aut q2 in/
tellectio talis mediāte ſpecie fit:que apud arabes etiā forma nūcupa
tur:ſicut alſ declaraui. Circa aūt talē intellectionē diſtinguendū eſt:
nam aut illud qđ apprehēdit eſt cōceptus ſimplr̄ ſimplex: ꝛ talis in
ſe cōſideratus nō h3 aliquid per qđ poſſit ſciri:ꝛ aliquid per qđ poſſit
ignorari:ꝛ circa talē nulla pōt eſſe deceptio in intellectu:imo ibi veri
tas eſt:ꝛ talis aūt veritas in prima operatiōe intellect⁹ cōſiſtēs nō eſt
formalis veritas:que. ſ. in cōpoſitiōe vel in diuiſione cōſiſtat:ſ3 ſolū
cōſiſtit in hoc ꝙ obiectū ita ſe offerat potentie cognoſcēti ſicuti ipm̄ eſt
in ſe. ſi aūt cōcept⁹ fuerit ſimplex qui ſimplici actu intelligētie concipi
poſſit:ſit tn̄ cōceptus ille reſolubilis in quid ꝛ in quale. in talib⁹ pōt cō
tingere falſitas virtualis: puta ſi intelligeref hō irrōnalis:ꝛ d̄ hoc lo
quebatur phs. 5. meta. t. cō. 34. qn̄ dicebat ꝙ falſa in ſe rō nullius eſt
ſimplr̄ ratio. Ibi eni3 eſt falſitas virtualis:virtualē aūt falſitatē ap/
pello:quādo obiectū cōcipif in actu ſimplicis intelligētie ſub aliqua
ratione ſibi repugnante. Sed quādo eſſet copula formalis:tunc etiā
eſſet falſitas formalis. Ad propoſitum ergo prima operatio intellect⁹
eſt ſemper vera ſeruatis illis conditionibus: ꝛ veritas illa conſiſtit
in hoc ꝙ obiectum ita preſentet ſe intellectui ſicuti eſt:veritas eni3 eſt
adequatio rei ad intellectū. qn̄ aūt dixit Cōmē. ꝙ nō eſt vera neq3 fal
ſa:intellexit de veritate ꝛ falſitate:q̄ in cōpoſitiōe ꝛ diuiſione pſiſtit:
quia talia ſolum in ſecūda intellect⁹ operatione habent fieri.

¶ In cō. 27.

¶ In cōmento.27.ħʒ Auer.ꝙ ſcīa in potentia generaꝛ a ſcīa in actu. Cōmē.27.
Sed huius oppoſituʒ ħʒ.3.de aīa.cōmēto.5.in ſolutōe tertie qōnis.
vbi ħʒ hoc pro incōueniēti: qꝛ tunc ſcīa que eſt in magr̄o eēt gn̄ans
ſciam que eſt in diſcipulo:ſicut ignis generat aliuʒ ignem ſibi ſileʒ.
Debes ſcire ꝙ Auer.hāc ꝯn̄aʒ ⁊ rōnē accepit a The.ſup.3.de aia.ca.
32.⁊.33.Themiſti⁹ aūt vr̄ deduxiſſe illud ex ſnīa Plonis.inquit eniʒ
cap.32.Nō ſi cui extrema opinio incredenda videaꝛ:oēs hoīes qui
ex actu ⁊ potentia conditi dicimur ad vnicuʒ intellectū agētē referri
vn̄ cōſiſtimus ſumuſqꝫ hoīes.Nihil eſt:qͦobrē auerſari abſterrerive
debeat:vn̄ eniʒ cōes ille animi ꝯceptiōes p̄notiōeſqꝫ cōes oībus ha/
berent:vn̄ ingenita illa īpreſſaqꝫ oīuʒ mētibus ꝑmoꝝ notitia cōſtitiſ
ſet nā duce:nulla rōne:nulla doctrina:vn̄ poſtremo ītelligere mutuo
⁊ intelligi viciſſim poſſemus:niſi vnus ſinguliſqꝫ ītellect⁹ fuiſſet:quē
cōem oēs hoīes haberem⁹.Quocirca veriſſime illud apud Platonē
legiꝛ.Niſi īqͫt hoīb⁹ cōīa eſſent multa:ſed ꝓpriū qd aut ipromiſcuū
cōtineret in ſingulis:nō eſſet admoduʒ facile oſtendere ⁊ ſignificare
alteri voluntatē ſuam.hec ille. Nos aūt alꝭ declarauim⁹ Platonis
auctoritatē nō ꝓcedere de intellect⁹ vnitate:cū totū ſtudiū academi/
coruʒ ſit in plurificatiōe ⁊ īmortalitate animaꝝ humanaꝝ:ſed illud
dictuʒ Platonis erat ꝑꝑ ideas ponēdas:nam niſi eſſet vna cōis idea
in qua hoīes cōuenirēt:nō facile alter alteri ſuos cōcept⁹ poſſet expri/
mere.Iſta aūt rō Themiſtij ⁊ Auerrois vt alꝭ deduxi:multas ħʒ in/
ſtantias:ſed quicqd ſit pro nunc dico ſꝫm ipſuʒ:ſciaʒ nō poſſe gn̄ari a
ſcīa:ſicut ignis gn̄atur ab igne:hoc aūt ſequiꝛ ſꝫm ponētes pluralita
tem intellect⁹:vt ipſe opinaꝛ:qđ qūo declaraꝛ nō eſt p̄ntis negocij:ſi
qua tn̄ eſt decīo vide que.d.Themiſtius:⁊ iſto mō negauit ipſe gn̄ari
ſciam a ſcīa.Tn̄ ꝙ ſcīa abſolute alia via nō poſſit gn̄ari quātū ad in/
diuiduū nullibi ipſe dixit hoc:īmo p̄ns cōmētū eſt ꝯtra illos q̄ tenēt
nr̄m ſcire eſſe reminiſci ſꝫm Auerroē.ſed videāt queſo cōmētū ſcđʒ pri/
mi poſterioꝝ ⁊ cōmētū.48.⁊.49.p̄mi meta.⁊.7.meta.cō.58.⁊ in fine
ſcđi poſteriorū.⁊ in cōmēto ſup libro de ſenſu ⁊ ſenſato in colūna ter/
tia.⁊.3.de aīa.cōmē.5.⁊.20.⁊.6.ethicoꝝ.cap.4.⁊ tunc videbūt vtrū
iſta fuerit opinio Auer.nec ne.Iſta voluim⁹ notare:ne verboſitas ali
quorum mentē Auer.peruerteret.
¶ In cōmēto.29.habeꝛ ꝙ delectatio nō eſt in intellectu. Sed huius Cōmē.29.
oppoſitū habeꝛ.12.meta.t.cō.39.¶ Soluiꝛ.in ītellectu nō eſt delecta
tio eiuſdē rōnis cū illa q̄ eſt in ſenſu:ſʒ bene alteri⁹ rōnis pōt delecta/
tio eē:vide Themiſtiū in.3.de aīa cap.47.⁊ intelliges hoc.
¶ In eodeʒ cōmēto fuit oppoſitū nobis:nā ibi.d.Cōmētatoꝛ ꝙ pro/ Cōmē.29.
priuʒ appetitus ſenſitiui ⁊ deſiderij ſenſibilis eſt cuʒ preſentia obiecti
ſenſati.ecōtra aūt eſt de appetitu intellectuali.Sed hui⁹ oppoſitū in/
ducebaꝛ de aīalibus pfectis:qꝛ talia hn̄t imaginatiōnē ⁊ deſideriuʒ
reſpectu abſentiū ſenſatoꝝ:ſicut pꝫ.2.de aīa.156.⁊.20. Nec valet ſi
dicatur ꝙ ibi loquitur de imaginatiōe:non aūt de deſiderio:naʒ deſi/
derium cōſequiꝛ imaginationē:ſicut vmbra cōſequiꝛ corpus.¶ Sol
uitur.iſta differētia intelligiꝛ cū ꝑciſione:ſicut diciꝛ in ſimili de vlī ⁊
ſingulari:vt ſunt obiecta ſenſus ⁊ intellectus.
¶ In cōmento.33.dicit Cōmentatoꝛ ꝙ cogitatiua nō cōponit intel/ Cōmē.33.
ligibilia ſingularia.Huius oppoſitū pꝫ in hoc tertio cōmēto.21.⁊.20.

Confirmaꝛ.qꝛ cogitatiua apparet intellect' particularis: eo qꝛ hō p
ipſuꝫ particulr diſcurret. ¶ Soluiꝛ dictū Cōmētatoris hic.intelligiꝛ
ſano mōte ſenſus ē iſte:cogitatiua nō cōponit ſingularia.i.terminos
ſimplices:qui tñ vles ſunt:qꝛ hoc ptinet ad intellectū qui eſt ſupior
cogitatiua.ſingulare hic nō ſumiꝛ vt diſtinguiꝛ ɔtra vle:vt intelligit
ɔtradicēs.Sed vt diſtinguiꝛ cōtra cōpoſitum.

Cōmē.34. ¶ Dicit in cōmēto.34.ꝙ bonū ⁊ malū veꝝ ⁊ falſuꝫ ſunt in eodē gñe.
Sed oppoſitū hui' ptꝫ.6.meta.tex.cō.vltimi.vbi hꝫ ꝙ bonū ⁊ malū
ſunt in reb':ſed veꝝ ⁊ falſuꝫ ſunt in intellu. ¶ Soluiꝛ.ꝙ bonū ⁊ ma
lum duplr pñt ſumi.vno mō vt mouēt in gñe cāe efficiētis:alio mō vt
mouēt in gñe cauſe finalis:ſi pmo mō ſic bonū ⁊ malū:ſunt in ala ſicē
verū ⁊ falſuꝫ:⁊ ſic ſunt in eodē gñe:qꝛ vtrūqꝫ ē cognitio.nā.12.meta.
cō.36.balneū in aīa mouet vt efficiēs: ⁊ Balneū extra aīaꝫ mouet vt
finis:⁊ iō ſi cōſiderenꝛ vt mouent in rōne finis:ſic hñt eſſe in reb':de
hoc tñ latius dicem' in cōmento vltimo.6.meta.

Cōmē.36. ¶ Auerrois cō.36.in recitādo opionē Themiſtij.d.ꝙ ponēdū intellꝫ
abſtractū:tūc hoc veꝝ eſt ꝙ id qđ eſt magis viſibile magis cōprehē
ditur.Sed oppm̄ hui' ptꝫ.2.meta.cō.p.¶ Soluiꝛ.dictū ei' hic intel
ligiꝛ ſic.ꝙ ſi intell's abſtract' intelligit res mīles ipfectas:multoma/
gis apt' eſt intelligere res abſtractas pfectas:hoc tñ nō eſt ſibi facile
ſed difficile:⁊ ita dixit.2.meta.cō.p.ꝙ exēplū illud phi d viſu noctue
reſpeū luminis diei nō oſdit impolitatē:ſꝫ difficultatē:dico p locū a
minori ꝙ ſi itell's iſta ipfectiora intelligit:multomagis apt' ē intelli/
gere res ipſa pfectiores:ſicē de' eſt ⁊ abſtracte ſbe:hoc tñ nō eſt ſibi fa/
cile:ſed laborioſuꝫ pp ipſuꝫ in cognitōe nr̄a nāli depēdere a ſenſatis.

Cōmē.36. ¶ In eodē cō.36.in illa pte in qua rephēdit Alex.vr̄ hr̄e pro incōue/
niēti ꝙ eternū in ſua actiōe indigeat aliquo corruptibili: ita ꝙ ex eis
fiat vna actio.Sed hui' oppoſitū pꝫ.3.de aīa.cō.18.de intellu agēte
⁊ phātaſmate.ſilr.7.meta.cō.21.⁊.2.phy.tex.cō.26.vbi dr̄ꝙ ſol ⁊ hō
gñanꝛ hoieꝫ. ¶ Soluiꝛ.Cōmētator negat eternū nō poſſe cōiungi cor
ruptibili eo mō quo Alex.ponebat:qꝛ ſic ſibi ipſi ponit Auer.ipſe Alexā.
tenuit intelłm polem eſſe gñabileꝫ ⁊ corruptibilē:⁊ poſuit intellectuꝫ
agentē abſtractū eē qui apud Alex.deus eſt: ⁊ dixit ꝙ in copulatione
intellus adepti deus vniebaꝛ formalr intellectui poſi:hoc aūt nō pōt
intelligere Cōmētator:naꝫ ſi aliqđ abſtractū informaret corruptibile
aliquo mō a corruptibili dependeret: ⁊ ideo caueāt qui ad intentiōeꝫ
eius tenent aīam intellectiuā dare eſſe formalr homini.illud autē qđ
de phantaſmate ⁊ hoie allegabaꝛ nihil mouet:tum qꝛ phantaſma nō
eſt mā intellect' agentis:nec virtus informatiua hois eſt mā reſpectu
ſolis in hois productiōe:ſicut intellect' poſſibilis erat mā ſm Alexā/
drum reſpectu intellect' agentis in copulatiōe:tum ēt qꝛ phantaſma
Sortis ⁊ Platonis nō eſt primū inſtrumētū intellect' agentis:ſed ſe
cundariuꝫ ⁊ extraneum quoquo mō:ſicut ptꝫ.3.de aīa.ſ.19.⁊.20.cō/
mentis.Nam ſicut dicit Auicē.ſpēs eſt in prima intētione nature nō
indiuiduū niſi per accidens. Et ita dicēdū puto de ſole ⁊ hoie:ſed de
hoc latius vide.8.phy.cō.15.vbi declaraꝛ qūo nouitas ſit in effectu
deriuata a volūtate antiqua:⁊ qūo non.

Cōmē.36. ¶ In eodeꝫ cōmento.36.in illa parte in qua ponit opinionē ſuam.d.
ꝙ intellectus in habitu eſt per quem extrahūꝛ' intellecta. Huius ſh

oppoſituꝫ ſupra dixerat cōtra Alexandruꝫ hoc idez opinantē. ¶ Solvitur ibidez vbi cōtra Alexandruꝫ arguit ⁊ cōtra Auēpace tibi enim dicit. ⁊ etiā quomodo attribuit actio ꝓpria intellectui que eſt facere intellecta intellectui generabili ⁊ corruptibili. ſ. q̄ eſt in habitu. Niſi quis ponat ꝙ intellectus qui eſt in habitu ſit intellectus agens compoſitus cū itellectu materiali: vt. d. Themiſtius ⁊ aut ponat ꝙ forma poſtrema nobis qua abſtrahim⁹ itellecta: ⁊ intelligim⁹ ea eſt cōpoſita ex intellectu in habitu ⁊ intellectu agente ⁊ vt Alexander ⁊ Auēpace ponunt: ſicut nos etiam reputamus eſſe apparens ex ſermōe Ariſto. in intellectu in habitu: ergo nō diſcordat ab Alexandro: niſi ꝑ quāto ponebat intellectū materialez qui eſt pars ipſius eſſe corruptibilem: non autez in modo ponendi.

¶ Dicit Auer cōmento. 51. ꝙ bonuꝫ actuale cōe omnibus eſt laudabile. Oppoſituꝫ primo ethicoꝝ. cap. 16. ¶ Solvitur. ſumit laudabile ethicoꝝ primo ſtrictius q̄ hic: q2 ibi ſumit vt diſtinguitur cōtra honorabile: hic aūt lato vocabulo ſumptuꝫ eſt. Cōmē. 51.

¶ In cōmēto. 66. d. Cōmētator ꝙ tactus cōprehēdit ſenſibile ſuum ſine medio. Huius tn̄ oppoſitum pꝫ. 2. de aīa. cōmēto. 107. 108. 115. ¶ Solvit. tactus quātuꝫ eſt merito receptiōis nō indiget medio: ſꝫ ꝑ accn̄s ⁊ merito cōtract⁹ nihil ꝓhibet ipſ. ꝫ medio indigere. Cōmē. 66.

¶ Cōcordantie ſuper libro de ſenſu ⁊ ſenſato.

Scribit Cōmētator ſup cōmēto libri de ſenſu ⁊ ſenſato ꝙ virtutes diuerſificant adinuicez ſm fortitudinē ⁊ remiſſionem. Uide oppoſituꝫ huius. 7. phy. cōmēto. 20. ad finez cōmenti. ¶ Solvit. nō rōne ſui (q2 in indiuiſibili cōſiſtunt) diuerſitas virtutū eſt: ſꝫ eſt merito diſpōnuꝫ ⁊ merito ſui inſtrī: ſicut pꝫ ꝑ de aīa. tex. cō. 65. vbi dr̄. ſi ſenex accipiat oculū iuuenis: videbit vtiq3 vt iuuenis.

¶ Cōcordantie Auer. ſup ꝑmo caplo de ſbā orbis.

Dicit Auerrois in primo capite de ſbā orbis: ꝙ vnuꝫ cōpoſituꝫ habere niſi vnaꝫ formaꝫ eſt impoſſibile. Huius oppoſitū pꝫ ab ipſo in. 3. celi. cōmēto. 67. vbi ponit plures formas elemētoꝝ in eodez remanere. ¶ Solvit. ipſe ſentit loquēdo de formis ſubſtātialib⁹ perfectis ⁊ totalib⁹ ꝙ in vno cōpoſito nō eſt niſi vna tm̄: nam cū illa cōſtituat rem in actu ſimplr̄ quelibet ſupueniēs eēt accn̄s: fallit aūt de formis que nō ſunt vere ſbē: ſed ſunt quaſi medie inter ſbāꝫ ⁊ accidētia: quales ſunt forme elemētoꝝ apud ipſuꝫ: ⁊ iō caueāt ponentes formam corporeitatis in via eius: ⁊ multomagis caueāt tenētes in via eius aīaꝫ intellectiuā eē formā vere informātez: q2 iſta nunq̄ fuit opinio eius. Et ſi veritas ſit iſta vt catholice cōfitemur.

¶ Potentia eſt differētia ſubſtātialis materie. d. Cōmētator in eodē cōmento. Sed huius oppoſitū patet primo phyſi. cōmento. 70. vide primo phyſi. cōmēto allegato: q2 ibi diffuſe diximus.

¶ Super ſecūdo capitulo de ſbā orbis.

In ſcdo caplo. d. Cōmē. ꝙ celū indiget aīa mouēte ipſuꝫ in loco ⁊ virtute mouēte ipſuꝫ ſemp. Sed hui⁹ oppm̄ pꝫ 1. 2. celi. cō. 6. ¶ Solvit. negat. 2. celi. t. c. 6. celū hr̄e aīaꝫ qualē antiq ponebāt: q2 crediderūt ꝑmanētiā illi⁹ aīati corpis eē eiuſdē rōis cū iſtis q̄ ſunt hic: nō negat tn̄ celū aīatū eē pro q̄to hꝫ ꝑncipiū ſeparatū a quo mouet: ⁊ ꝑ qd̄ appetit: ſicꝫ pꝫ primo caplo de ſbā orbis in fine: vbi dr̄.

ē nō fuit celuꝫ dictū habere animā. Et hoc eſt rōnabile: nam vt ſcri/ bit Cōmētator.8.phyſi.cōmēto pmo.principiū motus de oībus mo/ bilibus eſt: ſicut aīa de rebus viuis: ⁊ hoc nō intelligunt moderni quī ponunt intelligētiaꝫ vere celuꝫ animare: qꝛ nō poſſunt eleuare imagi/ natiuam ſupra cogitatiuam.

¶ Ibidem Cōmentator dicit ꝙ celum de ſe hꝫ finitatē ſue actionis. Huius tñ oppoſitū ptꝫ ab ipſo in.3.caplo huius vbi dr̄. ꝙ celuꝫ reci/ pit actionū infinitatē: ſimilr̄ cōtradicit illi qđ imediate dixerat: ⁊ eſt ꝙ celū eſt ſimplex: ⁊ idō nō hꝫ potētiaꝫ ad corruptionē. ¶ Soluit. celū reſpectu mot⁹ localis de ſe finitatē hꝫ: qꝛ pōt quieſcere ſi pro orbe tm̄ ſumat celuꝫ: nam infinitas motus eius totaliter eſt ab extrinſeco mo/ tore. celum reſpectu ſui eſſe non hꝫ principiū intrinſecuꝫ per qđ poſſit nō eſſe: ſicut ſunt iſta generabilia: qꝛ tale principiū eſt mā̄ prima: be/ ne tñ celum hꝫ principiū extrinſecū dans ſibi pmanētiaꝫ eternā ⁊ cō ſeruans ipſuꝫ in ſuis diſpoſitionib⁹ neceſſarijs: ⁊ ſi tale principiū non eſſet: ita eſſet de ſubſtātia celi inquit Cōmētator hic: ſicut eſt de eius motu: ⁊ eſt locus iſte expreſſus cōtra Gregoriū ariminēſeꝫ qui voluit eterna ⁊ neceſſaria nō habere cām efficienteꝫ: celuꝫ igit̄ bene pōt reci pere actionē infinitā: cū eternū ſit: ſicut dr̄.3.cap. de ſbā orbis. ſed cā effectiua ſui perpetui motus nō eſt ipſuꝫ: ſed eſt abſtractū principiuꝫ: ſic igitur mens Auerrois ſibi cōcordat.

¶ Super tertio capitulo.

Dicit Cōmentator in.3.caplo de ſbā orbis. ꝙ celū eſt ſbm tantū non mā. Huius oppoſitū ptꝫ.9.meta.cōmēto.17. ¶ Sol/ uitur. nomē materie qñqꝫ diſtinguit̄ cōtra formā: ⁊ qñqꝫ diſtinguitur cōtra ſbm. Et primo quidē modo ſumpſit Auer.9.meta.cōmē.17.qñ dixit nihil phibet vt celuꝫ ſit mā: ſed prohibet vt ſit forma. Et rō hu/ ius eſt: qꝛ.2.de gñatiōe.53.textu. materie eſt moueri ⁊ pati: forme vero agere ⁊ mouere: qꝛ igit̄ celum mouet̄: idō pōt hr̄e rōneꝫ māe: vt ex eo ⁊ intelligētia ſit vnū motū ex ſe: qꝛ oē tale ex duab⁹ naturis cōponit̄. ſ. nā cauſante motū: que hꝫ modū forme: ⁊ ex nā recipiēte motū: que ē nā p modū māe: ſicut ptꝫ in pmo caplo hui⁹: ⁊ ex hoc pꝫ error multo/ rum Auerroiſtaꝝ qui vidētes ꝙ Cōmētator tenet celū ſecluſa intelli/ gentia nō eē cōpoſitū ex mā ⁊ forma: crediderūt celuꝫ eſſe formā ſim/ plicem de intentione eius. ⁊ hoc nunꝙ. d. Auer. bene dixit vltimo ca/ pitulo de ſbā orbis. ꝙ mediat inter purā potentiā ⁊ actū purū: nunꝙ tñ abſolute dixit celū actū aut formā eē. Sed bene qñ celuꝫ comparatuꝫ ad iſta inferiora dicit̄ quaſi forma: ſicut ptꝫ primo celi cōmēto.24. ⁊ ſcđo de generatiōe ⁊ corruptiōe. tex cōmēti.50. vbi dr̄ ꝙ forma ⁊ finis ſunt terminis diuꝫ. Si aūt materia ſumat̄: vt diſtinguit̄ cōtra obiectū ſic celum verius dicit̄ ſbm ꝙ materia: qꝛ materia iſto mō vt ꝯtra ſbm diſtinguit̄: dicit carentiā forme cum aptitudine ad illaꝫ: ſicut pulchre declarat Themiſtius primo phyſicoꝝ. in digreſſione ꝓpria quaꝫ facit de potētia materie: ⁊ qꝛ celum non hꝫ potentiaꝫ ad eſſe: ideo verius ſubiectuꝫ dicit̄ ꝙ materia: ⁊ ſic loquut⁹ eſt Cōmentator hic duꝫ dixit celum ſubiectum eſſe nō materiam.

¶ Super vltimo caplo de ſbā orbis.

In vltimo caplo de ſubſtantia orbis. d. Cōmētator ꝙ corpa celeſtia ſunt diuerſaꝝ ſpecieꝝ. Oppoſituꝫ hui⁹

ptȝ ſcḋo celi.cōmēto.39.ꝛ.49. ¶ Soluitur.duplex ſpēs.analoga ꝛ vniuoca: vt ſepe diximꝰ: corpa celeſtia ſunt eiuſdē ſpēi analogice: nō ſunt eiuſdē ſpēi vniuoce: ſȝ vt ſic ſunt diuerſaꝝ ſpēruȝ.

¶ Cōcordātie Auer. ſup metaphy. Ari. ꝛ primo ſup primo libro.

Aggrediamur nunc obſecro dicta Auer. in metaphyſicis. inquit ipſe cōmēto primo primi metaph. ꝙ materia nō vere generaꝶ neqȝ corrūpitur. Huius aūt oppoſituȝ meminimꝰ nos legiſſe ſup primo phyſi. cōmē.60. ¶ Soluiꝶ. materia vere generatur ꝛ vere corrūpitur ſubiectiue: motus eniȝ eſt in moto ꝛ nō in motore: ꝛ qꝛ ſḃm gīatiōis ꝛ corruptionis eſt mā: ꝓpterea dicimus nos ipſaȝ vere generari ꝛ vere corrumpi qꝛ.ſ. ſubiectuȝ eſt. Materia nō vere generaꝶ neqȝ vere corrumpitur tanꝙ generationis aut corruptiōis terminus. Primo modo loquiꝶ primo phyſi. cōmēto.60. ſicut ipſe ſeipſuȝ ibi declarat. Secundo mō loquiꝶ hic: ꝛ etiaȝ loquutus eſt phs primo phyſi. tex cōmē.82. Dicāt alij quicquid velint. diſtinctio vera eſt in ſe: nec alr dicta Auerrois adinuicem conciliari poſſunt. Cōmē. p.

¶ In cōmēto tertio primi huius/ dicit Auer. ꝙ forma hominis non eſt homo. Huius oppoſituȝ ptȝ per ipſum.7.meta.34.ꝛ.21. Dico ꝙ ſolo pȝ ex cōmēto.21. ſeptimi metaphyſice: qꝛ ibi diciꝶ ꝙ homo poteſt duplr ſumi. vno mō pro ſui quiditate: ꝛ cū ſua quiditas ſit ſua forma. nā materia nec eſt ꝓprie quiditas: nec quiditatis eſt pars: ſic forma hominis homo dici poteſt: ſi aūt homo ſumatur pro eēntia hominis que qꝛ compoſita eſt ex materia ꝛ forma: ſic hominis forma non eſt hō: qꝛ forma eſt altera pars eſſentie hoīs; ꝛ altera eſt materia. eteniȝ materia ꝛ forma ſunt partes eſſentiales cōpoſiti: ſicut pȝ primo phy. cōmēto.5.ꝛ.7.meta.37. ꝛ ideo refert dicere in via Auer. aliqd eſſe de eſſentia alicuiꝰ: ꝛ aliqd eſſe de q̄ditate illius: ſicut ſupra declaraui in tertio de aīa. ſup cōmēto primo. quiditas eſt quid magis abſtractuȝ ꝙ eſſentia. Conſimilr materia benē diciꝶ eſſentia quedaȝ aut natura quiditas: tamē ꝓprie loquēdo dici non oȝ: ſed ſi quādoqȝ dicitur ſumit pro eſſentia: ꝛ ideo aliquid pōt eſſe de eſſentia; qḋ tū non erit de quiditate illius: ſed ſoluȝ vehiculuȝ quiditatis: ꝛ tale eſt materia ſm ipſuȝ: ꝛ per iſtaȝ diſtinctioneȝ ſoluunꝶ omnia argumēta Subtilis doctoris in.7.meta. ꝛ in tertio ſententiarum diſtinctione.22. queſtione vnica: ſi bene aduertis: ꝛ etiaȝ per iſtaȝ diſtinctioneȝ ſoluiꝶ cōtradictio: qꝛ forma hominis eſt hō vno mō: ꝛ forma hominis non eſt homo alio modo. vide cōmētuȝ.21. ſeptimi meta. ꝛ intelliges totum/ qḋ diximus eſſe de intentione Auerrois. Cōmē. 3.

¶ In cōmēto.12. videꝶ ponere formas mixtoꝝ diſtinctas eſſe a formis elementoꝝ: ꝛ per cōſequēs ponit pluralitateȝ formaruȝ. Huius tamen oppoſitum ptȝ primo capitulo de ſḃa orbis. Solōneȝ quere ibidem. nam ſuper illo loco diffuſe dixi. Cōmē. 12.

¶ Raritas ꝛ denſitas ſm Auer.15. cōmēto primi metaphy. ſunt de predicato ſitus. Huius tamē oppoſituȝ diciꝶ.7.phy. cōmēto.15. vbi diciꝶ ꝙ ſunt qualitates: ꝛ.4.phy. cōmēto.84. vbi diciꝶ: ꝙ ſunt quātitates. ¶ Soluiꝶ. ſupra.4.phy.84. dixi de hoc. ꝛ ēt.7.phy.15. nō opȝ igitur tertio repetere. nō te pigeat reuoluere chartas. Cōmē. 15.

Cōmē. 15. ¶ In eodem cōmento.15.dicit̄ ꝙ impoſſibile eſt vt idē recipiat paſ/
ſionem ⁊ transmutet̄ de cōtrario in cōtrariū. Huius tn̄ inſtantia ptꝫ
primo phy.63.de materia prima: ⁊ p̄io de ſubſtātia orbis. ⁊ in ꝗ plu
ribus alijs locis. ¶ Soluitur.intelligitur dictum eius de ente in actu
non de ente in pura potentia: ſicut eſt prima materia. Nam ſi ens in
actu inquātum in actu idem manēs mutaret̄ de cōtrario in cōtrariū:
tunc ſimul ⁊ ſemel eſſet in actu ⁊ in potentia reſpectu eiuſdem: quod
non capit intellectus philoſophorum.

Cōmē. 17. ¶ In cōmēto.17.dicit ex ſententia Alexādri gen⁹ a mā differre. Hui⁹
tn̄ oppoſitū videt̄.decimo meta.tex.cōmē.24. ¶ Soluitur.gen⁹ nō
eſt vera materia: vt dicit Cōmētator hic: q: materia talis nō eſt act⁹
aliquis: nec actū habēs: neqꝫ vniuerſalē: neqꝫ particularē: ſed eſt pu
ra potentia: ⁊ ideo caueant ponentes formā corporis ſubſtātie mate/
rie prime coeternā eſſe: tunc enim mā eſſet corpus aliquā formā vni/
uerſalē habens: ⁊ ita nulla eſſet differētia quā ponit Auerrois hic
inter genus ⁊ materiā. Genus enim nō dicit puram potentiā: ſicut pri
ma mā: ⁊ per hoc a mā differt. nec dicit vltimū actum nō cōtrahibi/
lem per alium actū quidditatiuū: ſicut differētia ſpecifica dicit. Sed
d. quādā formā generalē: que mediat inter puram potentiā ⁊ actū
completū: qualis eſt vltima differētia. ⁊ ideo genus poteſt predicari:
non autē mā: q: predicatū vt dicunt logici ħꝫ modū forme: ⁊ q: gen⁹
aliquā formā dicit: non aūt mā. inde eſt ꝙ illud predicatū eſſe pōt:
illud vero minime. Tamē lꝫ genus vera mā non ſit: tn̄ eſt materie pro/
portionale: ſicut dicit Porphyrius capitulo de differētia: nam quē/
admodū ex mā ⁊ forma fit vnum per ſe cōpoſitū: ſic ex genere ⁊ dif/
ferentia fit per ſe vna ſpecies: ⁊ q: ſicut mā in phyſica cōpoſitiōe cō/
trahitur qualificat̄ ⁊ perficitur per formas: ⁊ ſubſternit̄ forme tanꝗ̄
ſubiectū: ſic genus perficit̄ cōtrahitur ⁊ actuat̄ per differētias ⁊ ſub/
ſternitur eis: ſicut perfectibile ad perficiēs: ⁊ ſicut ſubiectū ad formā:
⁊ inde fuit ꝙ modus predicandi generis fuit in quid: ⁊ modus predi/
candi differētie fuit in quale: q: gen⁹ predicat̄ per modū per ſe ſtan/
tis: differētia aūt per modū informātis: ⁊ alteri adiacētis: ⁊ per mo/
dum qualificantis predicat̄: ⁊ ideo genus in quid: ⁊ dr̄ia predicat̄ in
quale. ¶ Solutio ergo cōtradictiōis ſtat in hoc puncto. genus nō eſt
vera mā. genus tn̄ eſt materie ſimile.

Cōmē. 28. ¶ Uniuerſale intellectū: inquit Cōmētator cōmēto.28.primi meta.
eſt prius ſm eām/eo qđ eſt ſub eo. Huius tn̄ oppoſitū ptꝫ p̄io de aīa.
cō.8. ¶ Soluit̄.iſtud dictū procedit de vl̄i Platonico/qđ erat per ſe
exiſtens ſeparatū a ſingularib⁹: ſed dictū primi de aīa cōmē.8.locū
ħꝫ de vl̄i Ariſtotelico: ſicut ptꝫ etiā.12.meta.cōmē.4.vbi dr̄ ꝙ vl̄ia
apud Ariſt. ſunt collecta ex ſingularibus ab intellectu qui accipit in/
ter ea ſimilitudinē: ⁊ facit ea intentionē vnam.

¶ In cōmento.39.dicit̄ ꝙ nl̄l mediat inter māle ⁊ abſtractū. Oppoſi
Cōmē. 39. tum ptꝫ.2.phy.tex.cō.26.de forma hōis vltima. ¶ Soluit̄.auctori/
tas eius ſic intelligit̄: nulla nā eſt in re extra que nō ſit: aut a mā ſepa
rata: aut in mā imerſa. De forma aūt hōis vltima nō dicim⁹ ipſā me
diam eſſe p abnegationē vtriuſqꝫ extremi: ſed dr̄ media ſm ſilitudinē
⁊ ſm cōparationē: nam pro quāto in aliquo cōuenit cum formis mā/
libus/mālis eſſe videt̄: pro quāto rō cōuenit cū abſtractis: aliquo mō

abſtracta eſt: et ideo forte dixit Themi. ſcientiā de aīa mathematicam eſſe ſcīam et mediā: ſicut etiā nos ſuperiori anno. 1506. declarauimus pulchre: dum librum de anima interpretaremur.

¶ In cōmē. 50. ſcribit antiquos quattuor cauſas cognouiſſe. Huius oppoſitū patet ſcdo phyſi. cōmen. 9. vbi dicit eos ignoraſſe formā. Soluit. hoc habet locū de antiquis qui fuerunt Ariſto. tempore: et ita gloſat Cōmen. hic ꝓpoſitionem iſtam. Sed ſcdo phyſic. cōmen. 9. loquitur de alijs antiquis qui longe ante tempora Ariſto. de cauſis rerū diſputabāt: illi enim ſolum materiā cognouerunt: phia enim balbutiendo incepit: ſicut dicit in hoc primo. Et ideo diſtingue tpa et cōcordabis ſcripturas: ſicut inquit diuus Hieronymus. Cōmē. 50.

¶ Concordantie Auer. ſuper ſcdo metaph.

Auerrois in cōmen. ꝑmo ſcdi meta. facit iſtam ꝯñtiam: q ſi intellꝰ noſter nō intelligeret abſtractas ſbas: tūc aliquid natura feciſſet fruſtra: q: feciſſet illud qd eſt in ſe nāliter intellectū / non intellm ab alio. Sed oppoſitū huius ſequit ex dictis eius. ſeptimo meta. cō. 58. vbi dicit hec verba: eſſentie rerum intelligibiliū ſunt exiſtentes licet non intelligant. Confirmat auctoritate eiuſdem ibidē cō. 46. ſube ſunt ſube: et nō diffiniant: nō enī diuerſant in ſuis ſubſtātijs quādo diffiniunt et quādo non diffiniunt: ſicut eſt diſpoſitio in viſibilibus: qm̄ ipſa non ſunt minus viſibilia qñ vident: q quādo non vident. Et cōfirmat. nam Phs ſcdo de aīa. tex. cō. 142. reprehendit antiquos opinātes ſenſibile et ſenſum eſſe relatiua ſimplr: q: tunc nullus eſſet actu color ſine viſu. ſed idem eſt iudiciū de ſenſibili reſpectu ſenſus: et de intelligibili reſpectu intellꝰ. tertio de aīa. tex. cōmē. 3. ſicut ergo ſenſibile non hz eſſe per ſenſū: ſic nec intelligibile per intellectū. Et cōfirmat. q: intelligibile intellm natura precedit: prius aūt inquātū prius nō depēdet in eē a poſteriori. ¶ Preterea. Ratio Auer. vt. d. ſanctus doctor hic. et doctor ſubtilis in ſcdo meta. q. 3. vr̄ peccare per fallaciā cōſequētis: q: arguit ſic: ſi ſubſtātie abſtracte non ſunt intelligibiles ab intellectu noſtro: ergo a nullo: ac ſi ſic argueret hoc nullus homo currit: ergo nullū aīal currit. Preterea. peccat ſcdo in hoc qd ipſe dicit q eſſent fruſtra. Sed hoc non ꝓcedit: q: fruſtra vt dicit ſcdo phyſi. eſt quādo aliquid eſt reſpectu alicuius finis quem nō includit. Manifeſtū eſt aūt q finis intelligentiarū non eſt vt a noſtro intellectu intelligant: q̄re multiplicit peccat ratio Auer. ſicut vides. Com. ꝑmo

¶ Soluit. multi modernoꝝ laborauerunt in deducendo ꝯñtiam iſtā Auerro. vt talia incōuenientia euitaret: et q: dicta eorum vana ſunt. ideo pono modū ſm quem Cōmen. in via ſua hz defendi. Dico q ſm ipſum in tertio de anima. in infinitis locis q intellectus noſter cum ſit virtus ſeparata a materia eſt totius entis: et iſta fuit prima ratio phi ad ꝓbandū immālitatem eius: nam materia eſt ſicut opacitas quedam obtenebrās lucē: et ideo quāto virtus aliqua fuerit magis immerſa materie: tanto magis eſt a cognitione deficiens: et per ꝯñs quanto magis ad immaterialitatē accedit: tanto magis ad cognitionem tendit: et ideo non incōuenienter dictū eſt quālibet intelligētiā eſſe plenam formis: pro quanto quelibet intelligētia cum ſit a materia ſeparata eſt omniū cogitatiua: qd quō cōtingat non eſt preſentis negocij. ¶ Auer. igitur ſermo ſicut mihi videtur innititur huic fundamento. Digreſſio ꝓ defenſione auer. ſꝫ ſua fundamēta

nam ſi ſubſtantiarū abſtractaꝝ cognitio noſtro intellectui repugna/
retaut hoc eſſet inquantū mālis:aut inquātū humanus:aut inquan/
tum abſtractus:⁊ inquantū intell's eſt.non inquantum mālis eſt: q̄r
demonſtratū eſt in tertio de anima.ſm ipſum ꝙ intell's eſt virtus ab/
ſtracta a materia.Nec inquantū humanus: q̄r vt humanus pōt in/
telligere res materiales:que ſunt potentia intellecte:ergo multo ma/
gis poterit intelligere abſtracta:que ſunt actu intellecta:licet non ita
faciliter. Naꝫ ſicut dicit Cōmē.cō.36.ſuper tertio de anima. vbi exa/
minat dictū Themiſ.ſi poſuerimus ꝙ intell's mālis non eſt admixtus
materie:tunc ille ſermo erit verus.ſ.ꝙ illud quod eſt magis viſibile
magis cōprehēdit:qm̄ qđ cōprehēdit minus perfectuꝫ ex eis cōpre/
hendentibus que nō ſunt admixta materie:neceſſe eſt vt comprehē/
dat perfectius:⁊ non econtra. Et confirmatur:quia aliter deſiderium
naturale eſſet ad impoſſibile:naꝫ ſi intellectui humano inquātuꝫ hu/
manus eſt repugnet abſtractorū cognitio:cuꝫ homo naturalr ad talē
cognitionem inclinetur teſte pho in ꝓhemio meta.ſequitur ergo tale
deſiderium ad impoſſibile ferri. Nec valet ſi dicať talem cognitionem
eſſe poſſibileꝫ pro alio ſtatu:quia licet ita ſit ex parte rei: tamē apud
Ariſto.non inuenit̄ aliquis locus in quo ponat aliuꝫ ſtatū:imo oppo/
ſitum poteſt colligi ex dictis eius in primo ⁊ decimo ethicoꝝ.vbi po/
nit ꝙ felicitas mortuis contingere non poteſt. Relinquitur igitur ꝙ ſi
intellectui noſtro talis intellectio repugnaret: ꝙ hoc eſſet inquantuꝫ
abſtractus:⁊ inquantum intellectus eſt:ſed qđ repugnat intellectui
inquantū intell's eſt:illud repugnat cuilibet intellectui.ſequit̄ ergo ꝙ
ſi ſubſtātie abſtracte a noſtro intellectu non eſſent intelligibiles: ꝙ a
nullo intellectu eſſent intelligibiles:nam in his que ſunt eiuſdē natu
re:aut vniuoce:aut analogice quicq̄d per ſe repugnat alicui rōne na/
ture/repugnat omnibus exiſtētibus ſub illa natura:ſicut per oppoſi/
tum:ſi quid per ſe competit alicui rōne nature per ſe/cōpetit omnibus
illius nature.2.celi.59.⁊ iſta ratio Cōmen.eſt a ſigno non eſt a cauſa ſi
ſi bene aduertis. ⁊ ex hoc etiā ſequit̄ per locū a ſigno:ꝙ tūc natura fe/
ciſſet aliquid ocioſum:nam cum eſſe ſubſtātiarū ſeparataruꝫ ſit vita
intellectualis.12.meta.39.Si a ſe nō intelligerent̄ fruſtra eēnt:q̄r fru
ſtra eſt eſſentia que caret ꝓpria operatione:modo ſubſtantia intelle/
ctualis non habet aliquam operationē inſequentē formā materialeꝫ
inquantū materialis eſt:vt calefacere inſequit̄ caloreꝫ:nec operatio/
nes anime vegetatiue:aut ſenſitiue:nec etiā intellectiue: vt diximus
in deducēdo.Forte dices ꝙ adhuc haberēt operationē:q̄ eſt ſm locuꝫ
mouere.Sed cōtra motio preſupponit in intelligētijs ipſum intellige.
re ⁊ velle.12.meta.cōmen.36.ſi igitur intelligere carerent:carerent ⁊
mouere ipſo:⁊ ita eſſent fruſtra: q̄r cum ſint naturaliter intellecte ⁊ a
nullo ſint intellecte:carerent ergo ſua naturali operatione:ergo ocio/
ſe eſſent in natura:⁊ ſicut diximus.⁊ omnia iſta ſequunt̄ a ſigno non a
cauſa:⁊ ſic ſicut vides tollunt̄ oīa argumenta latinoꝝ contra Auer.
¶ Ad cōtradictionis aūt formā ſoluentes dicimus rerū eſſentias poſ
ſe exiſtere:eſto ꝙ non intelligantur loquēdo de eſſentijs rerum in qui/
bus ſuum eſſe non eſt ſuum intelligere:ſed tale intelligere eſt ſibi aduē
titium ⁊ extraneuꝫ:ſicut accidit lapidi ꝙ ſit intellectus/⁊ habeat eſſe
cognitū:ſed in eſſentijs rerum quaꝝ eſſe eſt ſuū intelligere in talibus

fallit ppoſitio Auerro. ſicut eſt in propoſito de abſtractis ſubſtantijs: ſi enim tales non eſſent actu intelligentes et intellecte tales non eſſent: quia ſuum eſſe eſt ſuum intelligere: et econtra ſecundum philoſophos: modo autem iſtud ſequitur ex hypotheſi data: vt deduximus per locum a ſigno: non autem a cauſa.

¶ In cōmen. 11. Auerro. videtur ponere diſſolutionem fieri a priori ad poſterius. Oppoſitum autem videtur dicere ipſemet in cōmen. 23. ſeptimi metaph. magna fuit queſtio de hac materia apud Pluſq̄ Cōmentato. ſuper primo tegni et Cōciliatorem in differentia. 8. et omnes ſequaces an reſolutiua via fieret ab effectu ad cauſam: an econtra: et Pluſq̄ Cōmē. voluit quod fieret a cauſa ſuper effectū: Cōciliator autem voluit et oēs moderni quod fieret oppoſito modo. Nos autem in hac mā mediādo dicimus cōpoſitionē et reſolutionē dupliciter fieri poſſe: vno modo ſecundum rationem. et alio modo ſecundum naturam et tūc dicimus quod reſolutio que fit ſecundum rōnem procedit a cauſa ſuper effectū: vnde The. primo poſte. analeticorum. cap. 26. inquit reſoluere appello vera cōcluſione poſita cauſas ex quibus cōfecta eſt cōcluſio exquirere: et illud maximo argumento eſt. nam liber poſteriorum reſolutorius apparet: eo quod de poſteriori reſolutione agitur in eo: que eſt penes materiam neceſſariam: talis autem reſolutio eſt circa demonſtrationē: que eſt ibi ſubiectū. demonſtratio autem de qua agitur ibi principaliter eſt demonſtratio ſimpliciter que a cā ſup effectū procedit: quia per illā acquiritur ſcire ſimpliciter diffinitū in illo libro: nō autem per demonſtrationē quia. quia illa non facit ſcire ſimpliciter: ſed ſecundum quid: nam ſcire ſimpliciter eſt rem per cām cognoſcere: et quoniam illius eſt cauſa: et quod impoſſibile eſt aliter habere. Cum igitur reſolutio illa: que ſecundum rōnis diſcurſum penes cauſas attenditur ſupra effectus: ſequitur ergo Pluſq̄ Cōmē. rectius ſentire in hoc quam moderni: ſcire enim reſolutorie aliquem effectum et intelligere eſt cum cognouerimus cauſas eius ſimplices et principia prima vſque ad elementa: vt dicitur primo phyſi. tex. cō. primi. Et hoc etiā Auer. cōfirmat in preſenti loco: quādo dixit quod ſi poſtremū non fuerit et prius fit non pōt fieri ſuā diſſōnem: que per diſſolutionem habetur. Et cōfirmatur. nam clarū eſt quod in mathematicis ſciētijs eſt maxima certitudo per reſolutionē: patet autem quod ibi nō fit demonſtratio quia: et per conſequens reſolutio ſecundum rōnem non fit ab effectu ad cauſam: ſed potius ecōtra. Et iſtud apud me non eſt dubium: dicant alij quicquid velint: et alia eſt reſolutio que fit ſecundum naturā: et talis fit ab effectu ad cauſam: nā enim reſoluit mixta in quattuor elementa. et elemēta in mām et formā: et de iſta reſolutione loquitur Cōmen. 7. meta. cōmē. 23. quia ibi loquitur de diſſolutione: que fit attendendo penes illud quod eſt a nā: non autem a rōne. Et iſtius etiā ſententie eſt beatus doctor in. 3. meta. in expoſitione ſcdi textus: ſicut videre potes ibi euidenter.

¶ In cōmen. 16. dicitur quod mathematice demonſtrationes ſunt in primo ordine certitudinis: et nāles ſequuntur eas in hoc. Huius oppoſitum dicitur Cōmē.16.
primo de aīa tex. cō. primi: vbi dicit quod ſciētia de aīa excedit oēs alias ſcientias nobilitate ſubiecti: et certitudine demonſtrationis preter diuinā.

¶ Soluitur. multe ſunt et varie expoſitiones illius loci ſicut noſti: ſed illud quod nobis videtur eſſe dicendū pro nūc: eſt iſtud quod notat hic Cōmenta. in cōmē. iſto: dicit enim quod in eadē ſciētia ſi diuerſatur certitudo ſecundum magis et minus: multo magis diuerſatur in diuerſis ſcientijs ſecundum genus: pro quo debes ſcire: vt ſcribit Cōmenta. primo celi. cōmen. 22.

qm̄ aūt differentes ſunt ꝺemonſtrationes quaꝝ alteri atteſtat̃ ſenſus ⁊ alteri non: aut qꝛ non eſt innata ſentiri: aut quia non eſt poſſibilis vt ſentiatur. Fides pꝛime ꝺemonſtrationis erit magis perfecta. vnde ex hoc colligo ꝙ ꝺemonſtratiōes nāles quibus plures ſenſus atteſtā-tur ſunt maioꝛes certitudines q̄ ꝺemōſtrationes/ quibus pauciores ſenſus atteſtātur. ⁊ ſi certitudo mathematicaꝝ ſcientiaꝝ compararet̃ certitudini ꝺemōſtrationū nāliū penes hoc: dico ꝙ ceteris paribus ſemper ꝺemonſtratiōes nāles eſſent certioꝛes ꝺemōſtrationibus ma-thematicis: qꝛ nāles cauſe ſunt magis ſenſate q̄ cauſe mathematice: nālis em̄ ꝟſat̃ circa ſenſibilia ꝓpꝛia: ⁊ mathematicus circa ſenſibilia cōia. Si vͦo certitudo ꝺemr̃atiōis attendat̃ penes abſtractionē ⁊ ſim-plicitatē ſubiecti: ſic mathematice excedūt nāles ſciās: qꝛ vt dicit̃. 3. ꝺe anima. ⁊. 3. celi. ⁊. 2. phyſi. nālia ſe habēt per additionē ad mathe-matica: vn̄ ſicut ariſmetica certioꝛ eſt geometria: qꝛ eſt ꝺe paucioꝛibꝰ: vt dicit̃ p̄mo poſterioꝝ. cap. illo. certioꝛ aūt eſt ſcientia altera: altera. Iſta aūt ꝓpoſitio ſic intellecta hꝫ veritateꝫ vt in pluribus: fallit aūt quātum ad librū ꝺe aīa. p̄cipue quo ad tertiū librū: in quo agit̃ ꝺe in-tellectu q eſt ens magis abſtractū q̄ q̄libet mathematicuꝫ: qn̄qꝫ aūt certitudo attendit̃ penes iudiciū potētie apprehēdentis talem certitu-dinem: ⁊ penes hoc ꝙ ſcia oſtēdit illud a quo eſt fons ⁊ oꝛigo cogita-tionis omnis ⁊ pꝛincipioꝝ oīum in alijs ſciētijs: ⁊ in qualibet ſciētia. Et ſic ſcia ꝺe aīa cum tractet ꝺe intellectu agente: ⁊ poſſibili quo diſtin-guit ⁊ iudicat quālibet veritatē in qualibet ſciētia: certiſſima eſt oīuꝫ ſcientiaruꝫ preter diuinā: ⁊ iſta fuit mens Themi. ibi: ⁊ Auer. in cō. 2. p̄mi ꝺe aīa. ad calcē cōmēti ſi bene aduertis. ¶ Sꝫ dices replicādo ꝙ ſi iſto modo ſcia ꝺe anima eſſet certioꝛ alijs ſciētijs nobilitate ſubiecti ⁊ certitudine ꝺemr̃ationis: a parte diuina ſcia ſaltē quantū ad ſcōm eēt certioꝛ. Soluo. ſcia ꝺe aīa nō eſt nobilioꝛ neqꝫ certioꝛ diuina quā-tuꝫ eſt merito ſubti. Nā illa diuina dr̃ eo qꝛ circa ꝺeū verſatur ⁊ abſtra-ctas ſbās: que nobilioꝛes ſunt aīa intellectiua: teſte Auer. in. 3. ꝺe aīa. cō. 19. neqꝫ etiā rōne certitudinis oſtenſe pōt eſſe certioꝛ ſcia ꝺe aīa: qꝛ lꝫ ſcia ꝺe aīa oſtēdat eſſe intellc̃s agētis a quo eſt certitudo pꝛincipioꝝ ſcientiarū oīum tn̄ diuina etiā cōſiderat ꝺe ꝺeo qui eſt altioꝛ cauſa ve-ritatis ⁊ certitudinis q̄ ſit intellc̃s agens: nam vt. d. Cōmen. in ſcōo meta. cō. 4. oīa entia acquirūt eē ⁊ veritatē a p̄ma cauſa: ⁊ ideo bene dixit Cōmē. cōmē. p̄mo. ꝙ ſcia ꝺe aīa in nobilitate obiecti excedit oēs alias ſciētias: ⁊ etiā in certitudine ꝺemr̃ationis preter diuinā. Atten-ditur etiā certitudo ꝺemr̃ationis ex eo: qꝛ paucioꝛes dubitationes cō-tingunt in eis ⁊ minoꝛ eſt difficultas reſoluendi q̄ in alijs. Et penes maioꝛē euidentiā illuminationis eſſe ſuper effectū: ⁊ ſic loquit̃ Cōmē. hic dum. d. ꝙ ꝺemonſtrationes mathematice ſunt in p̄mo oꝛdine cer-titudinis: ⁊ nāles ſequunt̃ eas in hoc: ⁊ poſt nāles/ ſunt diuine ⁊ hoc quo ad certitudinē ꝺemonſtrationis quo ad nos/ que attendit̃ penes maioꝛē euidentiā cauſe ſuper effectū: lꝫ ſi loq̄mur ꝺe certitudine quo ad nos que eſt penes obiectū magis nobis notum: vt ſic nāles ſunt in pꝛimo oꝛdine ⁊ mathematice in ſcōo ꝯ illa ſunt ꝺe ſenſibili ꝓpꝛio: ille aūt ꝺe ſenſibili cōmuni. Diuine aūt ēt vt ſic ſunt in tertio oꝛdine. Sed ꝺe oꝛdine nature diuine ꝺemonſtrationes ſunt in pꝛimo oꝛdine. Natu-rales in ſcōo cum ſint ꝺe ſubſtātia. Mathematice in tertio cū ſint ꝺe

accidētibus: ſba aūt natura prior eſt accidēte.7.meta.tex.cō.4.Nolo tñ abſolute cōcedere q̄libet cōſideratū in nāli phia eſſe priꝰ natura quolibet cōſiderato in mathematica; q: hoc falſuʒ eſt.ſed quo ad hoc ꝙ demōſtrationes mathematice ſunt de accidētibus preter aſtrologiā: ſicut pʒ in.12.meta.44:⁊ q: accidens poſterius natura eſt ſbaſit quo ad hoc ſunt in tertio ordine quo ad naturam.Sed ſunt in primo ordine quo ad nos penes euidentiā illuminatiōis eſſe ſup effectū. Et ad hunc ſenſum primo poſterioruʒ multuʒ phs laudauit mathematicas demonſtrationes.⁊ etiam in preſenti textu qñ.d. ꝙ attribologia mathematica non eſt expetēda in omni re:na3 ſermones fiunt ſm exigentiā materie ſubiecte: cogita bene ⁊ pondera: q: pauci vel nulli potuerunt hoc intelligere: ſicut paſſim videre poteris.

¶ Cōcordantie Auer.ſuper.3.metaph.

Inquit Auer.cōmen.ꝑmo tertij metaphy.ꝙ cōſuetudo Ariſto. fuit inducere ſermones diſputatiuos in queſtionibꝰ difficilibus. Huius tamen oppoſitum videt̄ dicere primo celi. cōmen.2. ⁊ primo de anima.cōmento.65.Solutio huius patet ex cōmento.85. primi de celo.vide ibi ⁊ conſidera. Cō.ꝑmo.

¶ In cōmen.16.dicit Cōmen.ꝙ nomina denominatiua ſignificant vnum cōpoſitum. Huius tñ oppoſitū pʒ.5.meta.cō.14.vbi vult ꝙ noīa denominatiua ſignificāt ꝑmo formā.⁊ ſeptimo meta.cō.18.⁊ in predicamentis.cap.de ſuba.vbi dicit̄ ꝙ albuʒ non eſt in genere propter ſuum duplex ſignificare.⁊ ſeptimo meta.cōmē.allegato.d.ꝙ qñ accidētia per accidēs ſumpta fuerint in ſuis ſubiectis eſſentialibus: tunc habebunt nomina ſignificantia vtrūq3.De hoc vide que ſcripſi ſuper cōmē.8.ſcdi de anima.tamen diffuſius dicā infra.5.meta.ſuper cōmen.14.q: ibi eſt locus ꝓprius. Cōmē.16.

¶ Concordantie Auer.ſuper.4.metaph.

Dicit Cōmen.in cōmen.ꝑmo quarti meta. ꝙ ſciētia de natura eſt de ente mobili. Huius tamen oppoſitū videt̄ dicere.12. meta.cōmē.5.vbi.d.ꝙ eſt de corpore mobili.⁊ in ꝓlogo ſuo ſuper primo phy.dicit res ſenſibiles eſſe ſubiecta ſciētie nālis. ¶ Soluit̄.nō eſt cura phis de nominibus vt ipſemet dicit ſuper cōmen.ꝑmo.primi phyſi.idem intelligit apud me Cōmen.per corpus mobile/⁊ per corpus naturale/per res ſenſibiles/ per ens mobile:⁊ per ſubſtātiā mobilem: nec īuenio aliquam diſcordiaʒ inter antiquos de ſubiecto phie: ſʒ latini fuerūt auctores illiꝰ difficultatis. ¶ Illud igit̄ qđ ego dico in hac mā eſt iſtud ꝙ Cōmē.idē intellexit per iſta noīa: ⁊ ideo in hoc nō eſt inſiſtenduʒ: de rōne aūt formali ſubiecti nālis phie: lʒ Cōmē.dicat qñq3 mobilitatē eſſe: qñq3 ſenſibilitatē: tñ iſta ſi adinuicem cōparent̄ indubitāter credo nālitatē eē rōnē formalē ſubiectiuā ⁊ q̄ditatiuā totius nālis habitꝰ. Rō q̄ me mouet eſt iſta. q: mobilitas ⁊ ſenſibilitas hñt reduci ad illā:nā eſt ē ꝑncipiū motꝰ. Ampliꝰ mobilitas eſt ꝓpria paſſio: ⁊ nulla talis pōt eē ꝑma rō ſbiecti ſcie: q: q̄libet talis eſt demrabilis aut demratione ſimplr: aut ſaltē demratiōe q̄a tñ: ſtat eñ aliquā paſſionē eē p ſe notā quo ad ſimplicē inherentiā ad ſbm: que tñ nō ſit euidēs euidētia cauſe: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito: q: lʒ motū eē ſit de ꝑncipijs cognitionis ſcie nālis: ⁊ nō poſſit demrari demratione q̄a aut demonſtratione dante cām ⁊ eſſe nihil tñ ꝓhibet poſſe demōſtrari demrōne Digreſſio de rōne formali ſbti adeq̄ti nālis phie.

ſauſe tm̄. Amplius illa eſt prima rõ. forma ſubiecti adequati nālis ha
bitus qua primo poſita aliquid reponit ſub tali habitu: ⁊ qua primo
remota aliqd remouet a tali habitu. hmōi eſt naturalitas. naȝ oīa ha
bētia principiū motus ⁊ quietis ſunt phyſice cōſiderationis: ⁊ omnia
carētia hmōi principio nō ſunt amplius phyſice cōſiderationis: ſicut
pꝫ. 2. phy. t. c. 71. ⁊ cōfirmat̄ p phm ⁊ Cōmētatorē ibidē. t. c. 73. vbi
ꝓbant primū motorē nō eſſe nālis cōſiderationis: q: in eo nō eſt princi
piū motus: tale aūt natura eſt. Confirmat̄ per Auer. in ſecūdo prime
phie. t. c. 16. vbi phs. d. Ideo primo ꝑſcrutandū nobis eſt de nā quid
ſit: ita nāqꝫ ⁊ de quib' eſt phyſica manifeſtū erit. ⁊ Cōmētator in com
mento ſuper iſtis verbis inqt. qn̄ homo ſciuerit nām qui ſit declara
bunt ei naturalia a nō nālib': quid clarius dici potuit. Sȝ fuit dubi
tatū ſimilr per magnificentiā tuā ꝓpter quid eſt qd cum Ariſto. dicat
primo poſter. ꝙ ſubiectū in ſcia ſit p ſe notū. interim ꝙ Auer. prio phy.
cō. vltimo. ⁊. 2. phy. 22. ⁊. 26. ⁊. 2. de aīa. 27. ⁊ in pleriſqꝫ locis alijs te
net ſubiectū nō poſſe in ſcia demrāri: nec a priori nec a poſteriori: ⁊ tn̄
nos videm' tēporib' noſtris ſemꝑ in principijs librorū primā qōnem
fieri de ipſo ſubiecto. Nec valet ſi dicas ꝙ illud intelligit̄ quo ad nām
nō quo ad nos: ſaltē demō
ſtrabile eſſet demrātione q: ⁊ iſtud lꝫ a latinis teneat̄ apud Auer. tn̄
vbiqꝫ hoc negatū eſt. Dico ꝙ dubitatio pulchra eſt ⁊ ſubtilis: ſȝ illud
qd pro nūc occurrit mihi eſt hoc: ꝙ refert aliqd eē notū in ſe ⁊ refert il
lud notū eſſe in ordine ad aliqd ꝑdicatū attributū ſibi ab intellectu: ⁊
vnde dico ꝙ aliquid prio mō pōt eſſe per ſe notū: ⁊ tn̄ ſecūdo mō ſtat
iſtud dubiū eſſe ⁊ ſatis ignotū: ens eſſe notū eſt: nec intellect' circa cō
ceptū entis in ſe errare pōt: cū nō habeat aliqd p qd ignorari queat: ⁊
q: cōcept' eius eſt ſimplr ſimplex. ⁊ talis aut totalr ſcitur: aut totalr
ignorat̄: vt dr̄ nono meta. t. c. 22. tn̄ vtrū ens ſit vniuocū deo ⁊ creatu
re: ſimilr vtrū ens dicat ꝯceptū p ſe tertiū a ſuis inferiorib' dubiū eſt
ſatis ⁊ ignotū: ⁊ id lꝫ diuina ſcia ſit de traſcēdētibus ⁊ cōiſſimis que
valde notiſſima ſunt in ſe: pñt tn̄ de iſtis formari ꝓpōnes difficillime
pp quas ſcia illa erit ignota ſatis: ⁊ ſatis difficilis: facilitas eniȝ ꝓpō
nis nō orit̄ ex notitia ſbi tm̄: ſȝ ex inherētia ꝑdicati ad ſbȝ: vñ qñ ta
lis inherētia nota eſt: tūc tota ꝓpō nota eſt: vnde phs qrit in. 12. ⁊. 7.
metaph. vtrū ens ⁊ vnū hēat aliquā īrētionē vlꝫ actu extra decē ꝑdi
camētate iſta qſtio pꝫ ꝙ difficillima eſt. ita in ꝓpoſito dicim' nos quā
tūcūqꝫ ponat̄ ſbm phie nālis ſiue ens mobile: ſiue corpus mobile: ſiue
ſba ſenſibilis: vel aliqd hmōi dico qdlibꝫ iſtorū notū eē in ſe: ⁊ nullū
vt ſic demrāri pōt aliquo gn̄e demrātiōis in ſcia nāli: ſȝ qrere poſtea
vtrū corpus mobile ſit ſbm in ſcia nāli: iſtud nō eſt cōſiderare corp'
in ſe: ſȝ eſt ꝯſiderare ſbm in ordine ad aliqd ꝑdicatū attributū ſibi a
rōne: ſicut eſt iſta intētio ſbi: ⁊ ſic ſtat illud ignotū eē: vñ iſta nō im
plicat mihi notum eſſe corpus mobile eſſe: ⁊ tamen ꝙ me lateat vtrū
conditiones ſubiecti ſcie competant corpori mobili: vt ad totū phyſi
cum negocium pertinet: iſta eſt extemporanea ſolutio: tamen magnifi
centia veſtra ſuper hoc cogitabit.

¶ In cō. 2. quarti meta. d. Cōmēta. ꝙ ſba eſt cā accñtiū nō ſm finē ⁊
Cōmen. 2. agēs: ſed ſm ſbm ⁊ mām tm̄. Dui' tn̄ oppoſitū ſcribit phs in. 2. de aīa.
t. cō. 36. vbi. d. aīaȝ eē cāȝ corporis animati in triplici gn̄e cāe formalis

finalis ⁊ efficientis. Et ad hoc mihi vr̄ dōm eſſe: ꝙ ſb̄a cōpoſita reſpe/
ctu accidentiū exiſtentiū in ipſa cōcurrit tanꝙ mā ⁊ ſb̄m: talia enim
ſunt terminata: ⁊ nō hn̄t mā3 in qua ſubiecten̄t pzimo: niſi cōpoſitū:
talia aūt nō ſunt ab ipſo cōpoſito tanꝙ ab agēte: q2 cū mā ⁊ efficiēs
non coincidāt in idē: dicimus ꝙ ab ipſo vt ab agente: impoſe ē talia
accidētia depēdere: ⁊ ideo talia depēdere ab extrinſeco motoze in
genere cauſe efficiētis: ſz tamen agens ꝗtum dat de forma: tantū dat de
cōſequentibus ad formā mediāte forma: ſicut colligit ex. 8. phy. 32. ⁊
3. celi. cōmē. 28. ſz dices quō cōpoſitū eſt cauſa taliū accidentiū: cum
phs pzimo phy. 82. dicat mām cum forma cām eſſe oium eoꝝ3 q̄ ſunt
ſicut mater. Solutur. lz cōpoſita ſint mā in qua accidētia iſta ſubie/
ctātur: tn̄ in rei veritate ratio ꝓpter quā3 recipiant in gñe cāe mālis
eſt mā: ⁊ rō ꝓpter quā recipiant in compoſito in gñe cauſe finalis eſt
ipſa forma: ſicut p3. 2. caplō de ſb̄a ozbis. ſb̄a igitur cōpoſita quōcūq
diſtinguatur a materia ⁊ forma rōne qua cōpoſita eſt reſpectu taliu3
accidentiū ſubiectiue in ea exiſtētiū non cōcurrit vt agens nō vt for
ma neq finis: ſed ſolum vt materia: illud autē qd̄ adducit de ſecūdo
de anima p3: qd̄ non eſt ad propoſitū: q2 non negamus ſubſtantiam
que eſt forma poſſe eſſe cām finalē ⁊ agentē reſpectu accidentiu3: ⁊
iſto modo patet mens Auerrois in hoc loco. Qd̄ autem quidā dicere
voluerunt hic ſubſtantiā eſſe veram cauſam materialem accidētiu3:
non autem cauſam agentē veram: ſed pullulatiuā ⁊ ſimilitudinariā:
ſic etiam finalem: iſta non ſunt Auerroiſtica ſicut diximus alīs: ſed ve
ritas in via eius iſta eſt.

¶ In cōmēto tertio quarti meta. dicit Cōmētator ꝙ ens ⁊ vnū vnā Cōmen. 3.
naturā ſignificat ſubiecto. ſed diuerſis modis. Huius tamen oppoſi/
tum h3 in. 12. meta. 21. ⁊. 22. cōmētis. vbi hab3 ꝙ ens nō ſignificat ali
quā nām. ¶ Solutio. qui ponūt vniuocationē entis ⁊ vnitatē cōce/
ptus entis per indifferentiā: dicunt cōceptū entis nō dicere rem ali/
quā neq realitatē aliquā: ſz dicūt ꝙ dicit quandā formalitatem que
h3 modū intētiōis pzime: ⁊ ita gloſat Cōmētatorē. 12. meta. cōmētis
21. ⁊ 22. q2 ibi Cōmētator nō negat abſolute ens nō ipoztare aliquē cō
ceptum: ſz ſolum negat ꝙ nō dicit aliquā nām. i. aliquā rem vel reali
tatē diſtinctā a ſubſtātia ⁊ ab accidēte a deo ⁊ a creatura: ſz ꝙ ens nō
dicat aliquē cōceptū realē obiectiuū hoc nunꝙ Cōmētator (vt aiūt)
negauit: nobis autē cū ſuppoztatiōe iſtoꝝ/ vr̄ oppoſitū de intētiōe ei᷒.
na3 ego teneo ꝯceptū entis ſcd̄3 ipm nō eſſe aliqd tertiū vniuocū di/
ſtinctū a ſuis partib᷒ ſubiectiuis neq nā3 neq formalitatē ipoztāo.
vnde ipſe. d. in. 10. meta. cō. 8. ens ſignat decē p̄dicamēta pria ſignifi
catiōe ⁊ ſine medio: nō q2 ens ſit cōe cōitate nōis ⁊ imediate ſignat
ſua ſignata: ſicut dixerūt vulgares: ſz ſignat decē p̄dicamēta ſine me
dio ꝓ ꝗto deſcēdit nō p̄ dr̄ias vniuocās: ſicut gen᷒ in ſpecies: q2 tunc
ens eſſet ſicut canis: ⁊ p̄ ꝯn̄s nō poſſet ſb̄m eſſe in aliqua ſciā ⁊ ꝙ non
dicat aliquā nām diſtinctā a decē p̄dicamētis. patuit ēt in cōmētis al
legatis. 21. ⁊. 22. 12. meta. ſz illud qd̄ intēdim᷒ ꝓbare eſt videre vtrum
dicat aliquē cōceptū tertiū diſtinctū a decē p̄dicamētis: ⁊ ad hoc di/
cimus ꝙ bene ipoztat vnum cōceptū cōem cōitate analogie reſpectu
decē p̄dicamētoꝝ: q̄ dr̄ ſm pri᷒ ⁊ poſteri᷒. ſi. n. nullā vnitatē hr̄et nō
eſſet de eo ſcīa. ⁊ iſta eſt ſnīa eius expſſe in. 4. meta. cōmē. 2. iſte autē

cōceptus ſm ipm nō eſt diſtinctus a ſuis inferiorib⁹: vt dixerūt ſubti/
les: vñ. 4. meta. cō. 6. dicit Cōmentator ꝙ ens ⁊ vnū nō ſignificant
vnā intentionē in oībus rebus: neqꝫ intenitionē diuerſam ab oīb⁹ re/
bus. Et ſic pꝫ qualr ſm Auer. ens nō dicit aliquā rem nec realitatem
nec formalitatē tertiā vniuocā diſtinctā a deo ⁊ a creatura ⁊ a ſbā ⁊
ab accñte. Sꝫ dices quō ad cōtradictōis formā dicet? Dico ꝙ Cōmē
tator cōtra Aui. tenet in. 3. cōmento q̄rti meta. ⁊ ēt in. 10. meta. cō. 8.
ꝙ ens ⁊ vnū ſignāt vnā nām. i. vnū cōceptū: non tñ diſtinctū realr
vel ex nā rei: ſed ſola rōne a cōceptib⁹ ſuoꝝ inferioꝝ: ſꝫ diuerſis mōis:
vnitas enīꝫ nō iportat aliquē cōceptū vel formalitatē poſitiuā: vt di
xerūt poſteriores diſtinctā a conceptu entis: ſꝫ ſolaꝫ indiuiſionē ſup/
addit vnum ex modo ſignificādi ad ipm ens: ſꝫ in re ſignificata cōue
niūt ⁊ ideo. d. ꝙ ens ⁊ vnū ſignāt vnā nām in ſbtō: ſed dr̄nt ſm mo
dum ſignādi. Auic. aūt voluit cōuerſuꝫ. vꝫ. ꝙ tam ens q̄ vnum im/
portarēt de p ſe vnūqꝺqꝫ aliquē cōceptū poſitiuū: quorū vn⁹ erat ab
altero diſtinct⁹. ſic igit Auer. ponit ens ⁊ vnū idē ſignificare: ſꝫ quā/
do dixit ꝙ ens ⁊ vnū nō ſignāt aliquā nām intellexit ad modū plato
nicoꝝ: ꝙ. vꝫ. illa nā ſit nā tertia a ſuis inferiorib⁹ ſepata ⁊ diſticta. vñ
ipſe dicit. 12. meta. cō. 21. ens ⁊ vnū ſunt ex reb⁹ vlibus que nō habēt
eſſe extra aīam. Et idem hꝫ. 10. meta. cōmē. 6. ſitr ens ⁊ vnū nō dicūt
vnā intentionē vniuocā tertiā ab intētionib⁹ decē predicamētorū: ſꝫ
ſolū eſt indr̄ns p analogiā vt diximus ex intētione eius. 4. meta. cō.
6. ⁊ cō. 2. vñ etiā. 10. meta. cō. 6. dicit. impoſſe eſt vt aliqd cōe plurib⁹
ſit ſbā: niſi ſm ꝙ eſt in aīa tm̄. ⁊ ſubdit parum infra. ꝙ ens ⁊ vnū ſunt
de intētionibus vlibus que nō hn̄t eſſe niſi in aīa. vnitas igit cōcept⁹
entis ⁊ cōitas eius eſt cōitas ⁊ vnitas analogie ⁊ nō vniuocatiōis nō
diſtincta ſm eſſe vel ex nā rei a ſuis inferiorib⁹: ſꝫ ſolū in aīa ⁊ in cōce
ptu. Et nota bene iſta: qꝛ multi laborauerūt in vidēdo veritatē in via
Auerrois: ⁊ nō potuerūt. Et ꝙ hoc ſit veruꝫ pbat rōne duplici. ſi ens
inquātū ens nō diceret vnū cōceptū analogū diſtinctū rōne a conce
ptibus ſuoꝝ inferioꝝ: ſequeret ꝙ nō poſſet de eo aliqua demonſtra/
tio fieri. ꝯñs eſt falſum: qꝛ bonitas demonſtrari pōt de ente mediante
veritate/ nō rōne alicui⁹ inferioris ad ens: ſꝫ rōne ſui: ergo ens inquā
tum ens. d. aliquē vnū cōceptū. Confirmat: qꝛ ſi ens inquātū ens nō
diceret aliquē conceptū ꝓpriū rōne diſtinctum a ſuis inferiorib⁹: ſed
ſolum cōitatē noīs importaret: ſequeret ꝙ nullū predicatū eſſentiale
⁊ p ſe de eo diceret: ꝯñs eſt falſum. nam dicim⁹ ꝙ iſta eſt p ſe. ens eſt
vnum. pbat cōſequētia: qꝛ ſm Auerroiꝫ. 4. metaphy. cōmē. 2. de ter/
mino equoco bene aliqꝺ predicatū accidētale pōt verificari vlr: ſicut
illa ꝓpō eſt vlr vera: oīs canis eſt pulcher: nulluꝫ tñ predicatū per ſe de
tali pōt verificari: cum igit vnitas ⁊ bonitas primo verificet de ente
rōne ſui: ⁊ non rōne alterius: demōſtratiue ſequi vr̄: ꝙ ens inquantū
ens eſt cōe deo ⁊ creature: ſubſtātie ⁊ accidēti: non ſola cōitate vocis:
ſed cōceptus diſtincti rōne a cōceptibus inferioribus: ⁊ hec non pñt
negari ab hoīe habente intellectum habilitatum ad bonum.
Cōmen. 4. ¶ In cōmēto. 4. huius enumerat ſciās medias Cōmētator in nume
ro ſcientiarū mathematicaliuꝫ: ſicut eſt perſpectiua ⁊ muſica. Huius
tamen oppoſitum videt ſentire phs. 2. phy. t. c. 20. vbi habet. demō/
ſtrant aūt ⁊ que magis phyſice q̄ mathematice: vbi loquitur. vt. d.

Cōmētatoꝛ: ⁊ vſr oēs expoſitores: de ſcientijs medijs. Soluit. q̄ quid
dicant alij ſciētie medie vt eſt muſica aſtrologia ⁊ ꝑſpectiua: ⁊ que
aſſimilant̄ his: ſunt potius inter mathematicas ſciētias enumerāde
ꝙ̄ inter phyſicas: ⁊ rō eſt iſta: nam habitus ſcientificans ſpecificat̄ a
medio: ita eniꝫ phs poſuit diſtinctioneꝫ inter ſpeculatiuas ſcias in. 6.
meta. t. cō. 2. q2 aūt media talium ſciaruꝫ ſubalternataꝝ mathemati
ca ſunt: lꝫ applicata ſint materie ſenſibili: dicimus ꝙ eū dnoīatio in/
ſequat̄ formā ⁊ nō māꝫ: actum ⁊ nō potentiā: ſicut eſt de intentione
phi. 2. phy. t. c. 11. ⁊. 9. meta. t. c. 7. ꝑpter hoc ⁊ ſi māle in talibus nāle
ſit: cum formale ſit mathematicū: potius ergo mathematice ꝙ̄ natu/
rales debēt nūcupari: ⁊ iſtius etiā opinionis eſt beatus doctoꝛ: qui ⁊
ſi in. 2. phy. ſuper allegato textu oppoſitū dicat: tñ ſeipm retractauit
in qōnibus ſup Boetio ꝺ trinitate. ¶ Ad auctoꝛitatē aūt phi dico ꝙ
illa eſt multiplex ſm amphibologiam: q2 vnus ſenſus eſſe pōt: ꝙ duo
ſint cōparata: ⁊ vnuꝫ ſit illud ad qḋ ſit cōparatio: vt ſit ſenſus ꝙ ma
thematice pure ⁊ ſcie medie cōparent̄ ad phyſicas tm̄. Et tūc ſenſus
eſſet iſte ꝙ ſcie medie ſunt magis phyſice/ ꝙ̄ mathematice pure ſint
phyſice: ⁊ iſte ſenſus verus eſt: ⁊ ſic intellexit phs: vñ trāſlatio arabi
ca ibi claroꝛ eſt noſtra: ⁊ ſonat hoc qḋ diximꝰ: ⁊ hoc eſt rōni cōſonū:
mediū eniꝫ magis cōuenit cum extremo ꝙ̄ vnum extremū cum alio
extremo. cum maioꝛ ſit diſtinctio extremi ab extremo ꝙ̄ extremi a me
dio: ſeu medij ab extremo. Alter ſenſus pōt eſſe: vt vnū ſit cōparatum
⁊ duo ſint ad que fiat cōparatio: ⁊ tunc ſenſus eſſet iſte: vt ſcie medie
comparate ad mathematicas ⁊ ad phyſicas ſcientie medie ſunt ma/
gis phyſice ꝙ̄ mathematice: ⁊ iſto modo intellecta ꝓpoſitio phi fal
ſa eſt ꝑpter rōnem quam adduximus.

¶ In cōmēto. 21. d. Cōmētatoꝛ ꝙ nullus intellectꝰ intelligit cōtraria Cōmen. 21.
eſſe ſimul: ſꝫ opponebat̄ ibi in margine de vnitate intellc̄s. naꝫ cū opi
niones de cōtradictoꝛijs ſint cōtrarie teſte pho in. 2. pihermenias: ſi
vnus eſt oīuꝫ intellc̄s: vt ipſe poſuit: tūc cōtraria erūt in eodē ſimul: ⁊
cū intellectꝰ poſſit itelligere oīa q̄ ſunt in eoꝝ igit̄ tales opiones con
trarie ſunt in ipſo: ipſe poterit itelligere ꝯtraria ſimul eſſe. Ad hoc aūt
videt̄ Auer. reſpōdere in. 6. meta. cōmen. vltimo. vbi. d. ꝓpōnem illā
non tenere in anima: ſed ſoluꝫ in mā: nam lꝫ mā extra animā nō poſ/
ſit recipere duo cōtraria in ſimul: tamen anima bene poteſt: de hoc tñ
videbimus infra in ſuo loco: ideo pro nunc dimittatur.

¶ Concoꝛdātie Auer. ſuper quinto metaphyſice.

Quinto metaph. cō. 3. dicit Cōmēta. ꝙ ꝓncipiū māle eſt illḋ qḋ
denīat̄ eū hac ꝑpōne/ ex. Huiꝰ tñ oppoſituꝫ vr̄ ſentire
ipſe in ꝑ phy. cō. 58. vbi. d. ꝙ in ſito dicimꝰ ꝙ hoc ſit hoc: in ꝓuatione
aūt ꝙ ex hoc ſit hoc. Soluit̄. vt ipſemet Cōmēta. d. in hoc. 5. meta. cō.
29. famoſioꝛ ex ſignationibꝰ ex. eſt qñ īpoꝛtat genꝰ cāe mālis ⁊ hoc eſt
rōnabile. mā. n. ſic deſcribit a pho in. 2. phy. 27. Mā eſt ex quo ſit ali
quid cū inſit: qḋ aūt dr̄ de p̄imo: ⁊ quoꝝ priuatio eſt manifeſta genera
tio attribuit̄ priuationi: cū illa ꝑpōne ex: aut ēt in recto: gnātio eniꝫ
ſit ex nō eſſe: ⁊ nō ex eſſe. Et ideo magis dicimꝰ ꝙ infirmꝰ ſit ſanus: ꝙ̄
ꝙ hō ſanus fiat: ſꝫ in ſubiectis quoꝝ ꝓuatio latet gnātiōes ſubiectis
attribuunt̄: ſicut dicimꝰ ꝙ domus ſit ex lateribus. pro hoc vide cōmē
tum. 25. ſeptimi meta. ⁊ nos ibi etiam dicemus magis.

Cōmen. 5. ¶ In cōmēto. 5. q̄nti meta. dr̄ ꝙ nā prius de forma dr̄. ſꝫ. 2. phyſi. cō.
prīo. dicit. ꝙ pri⁹ dr̄ ð cōpoſito: q2 inq̄t ꝙ illa ſunt magis naturalia.
Soluit. nam ſm ipm. 2. phy. cō. 3. ⁊. 4. non dr̄ vniuoce nec equoce de
mā ⁊ forma ⁊ cōpoſito. Sed analogice: ſꝫ cōpoſitum ꝓprie loquendo
verius naturatū / vel hñs nām dicat ꝙ̄ nā: ſicut ptꝫ ibidē: vñ vl'r apð
ipſum nil vniuoce dr̄ de cā ⁊ cauſato: pcipue in p̄dicatis / q̄ ſunt primo
intellecta: ⁊ hñt modū intētiōis prime. Ulteri⁹ debes ſcire ꝙ analo/
gia duplex: q̄dā eſt ſm famoſitatē: ⁊ quedā ſm veritateꝫ. vñ cōpoſita
exiſtimant̄ cōiter eſſe magis entia ⁊ magis ſbe ꝙ̄ forma aut mā: quia
talia noſtre prime cognitiōi nāli ſunt notiora: ſicut eſt de intentione
eius primo phy. cō. 3. vbi p cōfuſa magis exponit compoſita cāta ex
elemētis. ſꝫ ſm veritatē nā per prius dr̄ de formā ꝙ̄ de mā: aut de cō/
poſito: q2 pp qð vnūquodqꝫ tale ⁊ illud magis.

Cōmen. 6. ¶ In fine cōmēti ſexti. d. Cōmētator ꝙ eterna nō hñt eſſe neceſſariū
ab alio. Huius tñ oppoſitū ptꝫ ſcðo ca. de ſba orbis. Et. 2. met. cō. 4.
¶ Soluit. eterna citra primū nō habēt eſſe neceſſariū ab alio forma/
liter: hñt tñ eſſe neceſſariū ab alio vt a fine ⁊ ab efficiente. rō primi eſt
iſta: q2 ſi aliq̄d nō eſſet formalr̄ ex ſe neceſſariū: ſꝫ ꝯtingēs tale nullo
pacto poſſet ab alio ſortiri neceſſitatē ſm ipm. 2. phy. cōmē. 48. ꝯtra
Auic. niſi tu ponas nām corruptibilē ꝯuerti in nām eternā. vñ q̄ðlibꝫ
eternū caret mā que radix eſt ꝯtingentie ⁊ poſſibilitatis. Et ideo ſm
phos q̄ðlibet eternū formalr̄ eſt neceſſe eſſe ſeipſo: effectiue vero ⁊ fina/
liter talia eterna ſunt a deo ⁊ pp deum. ſicut demōſtrauimus in q̄ōne
noſtra de triplici cauſalitate intelligentie.

Cōmē. 14. ¶ In cōmē. 14. q̄nti meta. nomē accidētale prīo ſignāt accidens: ⁊
ſecūdario ſbm. Huius tñ oppoſitū dicere vr̄. prīo phy. cō. 25. vbi hꝫ
ꝙ ſignāt nomē cōcretū duo. ſ. ſbm ⁊ formā: q2. d. ꝙ albū ſignāt albe/
dinē ⁊ receptiuū albedinis. ⁊. 2. de aīa. cō. 8. dicit ꝙ noīa rerū artifi/
cialiū q̄ accñtia ſunt prīo ſignāt ſbm: ⁊ ſcðario formā. Soluit. nomē
ſignāt rem ſm ꝙ eſt in actu: actus aūt duplex eſt: ſbalis ⁊ accñtalis:
ſbalis dat eſſe ſimplr̄. ⁊ accñtalis dat eſſe ſm q̄d. Et ideo cū cōpoſita
ſbalia ſint in actu ſimplr̄: nomē taliū primo ſignāt formā: q2 forma ē
rō pp quā cōpoſitū eſt in actu ſimplr̄: ſcðario aūt īportat cōpoſitum.
In compoſitis vero per accidēs noīa taliū in cōcreto ſumpta primo
formā ſignāt ⁊ ſecūdario ſubiectū: q2 a forma fit denoīatio nō a mā:
⁊ q2 ſbm reſpectu accñtis eſt ſicut mā. 4. meta. cō. 2. ideo dicim⁹ noīa
ꝙ talia primo ſignāt formā per quā ſunt in actu ſm q̄d: ꝙ̄ ipm ſbm.
Accedit ad hoc ꝙ ſi talia pri⁹ ſignificarent ſbꝫ ꝙ̄ formā: tūc ſequeret̄
ꝙ eſſet negatio dicēdo hō albus: ſicut deducit pulchre Cōmēta. hꝫ cō/
tra Aui. de noībus aūt rerū artificialiū q̄d prīo ſignāt an formā an
ſbm dixi in cōmē. 8. ſcði de aīa. Et iō illuc recurre: quātū ad ꝓpoſitū
ſpectat dico nullā eſſe cōtradictionē in Auerroi: ſi q̄nqꝫ dicit nomen
cōcretū accñtale duo ſignificare. ſ. ſbm ⁊ formā ſeu cōpoſitū ex forma
⁊ ſbto: ſicut ipſe hꝫ. 3. meta. cō. 16. vbi hꝫ noīa denoīatiua ſignificare
vnū cōpoſitū. Qñqꝫ aūt. d. talia ſignificare formā prīo ⁊ ſecūdario
ſbm: aliud. n. eſt ſignificare abſolute: aliud eſt prīo ſignificare. dicim⁹
talia noīa cōcreta ſignificare vtrūqꝫ: nō tñ prīo ſignificare vtrūqꝫ di
cim⁹. ſꝫ talia prīo formā ſignāt denoīatio ab actu ſit nō a potētia. 2.
ph. 11. ⁊. 9. met. t. c. 7. ⁊. 8. met. cō. 7. ⁊ p phy. 63. ⁊ prīo ca. ð ſba orbis.

nam q̄ñ

nā qñ amittitur forma ſbalis rei ſbi materia amittit nomen ꝛ diffōnem rei. cū aūt deſtruit forma accñtalis: ibi ēt amittitur denoiatio quo ad eſſe ſm quid: qđ erat a tali forma: lȝ eē ſimpliciter qđ eſt a forma ſub/ſtantiali non amittatur per amiſſionē accidētalis forme. Sic igitur ſolutio ad oēs auctoritates patet.

¶ In cōmē.16. inquit Cōmētator ꝙ in intellectu vlē notius ēſt pti/culari. Huius tñ oppoſituȝ ſequi vr̄ ex dictis eius in.12.meta.cōmē. Cōmē.16.
4. vbi hȝ ꝙ vlia intellecta apud Ariſt. ſunt collecta ex ſilitudine quā accipit intellectus ex pticularibus. Et facit ea intentione vnaȝ: ꝛ per ꝯñs ſingularia notiora intellectui eſſe videntur. ¶ Niſi eſſet ꝙ auctori/tas iſta in oppoſituȝ adducta ꝓcedit de vniuerſali pro ſcđa intētiōe: nō autem pro prima: qꝛ vlē vt eſt de primo intellectus precedit cogni/tioneȝ ſingularis. Singularis enim cognitio repugnat intellectui vt intellectꝰ eſt. ſm ꝓhos nō inquātuȝ ſingulare. ſed inquātuȝ māle. Et ſi intellectui noſtro cognitio ſingularis attribuitur. hoc eſt vt hȝ reſpe/ctuȝ ad materiā ꝛ ad ſenſuȝ ex ſui impfectōe: cū ſit vltimus in genere abſtractoꝝ.3.de aīa.cōmē.19. ꝛ iō Cōmēta. ſup cōmēto libri de diui/natione. dicebat: ꝙ ſi ſbe abſtracte ſingulare māle cognoſcerent: cō/tingeret illas māles eſſe: ꝛ ideo intellectus noſter primo aſpectu vlē cognoſcit: qꝛ hoc cōpetit ſibi rōne qua intellectus eſt: cum ſit abſtra/ctus a materia: ꝛ habeat oppoſitū receptiōis modoȝ mō/quo mā re/cipit: nā materia ſingulariter: ꝛ intellectus vlr ꝛ abſtracte recipit. ſic ergo directe vlē cognoſcit ab intellectu. ſingulare aūt cuȝ non cogno/ſcatur ab intellectu niſi vt ipſe inclinationeȝ hȝ ad mām. ſic dicimus tale cognoſci ab intellectu: vt ſup phantaſmata ſe cōuertit: ꝛ iſta co/gnitio reflexa eſt ꝛ nō cōpetit intellectui niſi mediante ſenſu: ſicut pȝ. 3.de aīa cōmē.9. Caueāt ergo nominales ꝛ Burleiſte tenētes ſingu/lare eſſe primo cognitū ab intellectu. Sed de hoc in queſtione noſtra de primo cognito diximus ſatis.

¶ In cō.18. qnti meta. ſcribit Cōmē. graue ꝛ leue ꝗtitatēs eē. Oppm̄ tñ ſcribit.2.de aīa.cō.108. ꝛ.4.ce.cō.2. vide ibi: qꝛ fuit ſolutū clare. Cōmē.18.

¶ In cō.19. ſcribit Cōmētator bonū ꝛ malū eē ī aīatis. Sȝ oppoſitū pȝ.6.meta.t.cō.8. vbi dr̄ ſolū veꝝ ꝛ falſuȝ eē ī aīa: ſȝ malū ꝛ bonū eē in rebus. De hoc dicemꝰ ſtatiȝ in cō.8. ſexti meta. vbi declarabimus illud dictū nō hr̄e veritatē eū pciſiōe ꝛ qualr̄ ꝛ quō ibi dicet. Cōmē.19.

¶ In Cōmē.22. hȝ ꝙ diffō eſt finis in cognitiōe. Sȝ huiꝰ oppoſitū pȝ prio de aīa.cō.11. in quo dr̄ ꝙ eſt principiū. ¶ Soluitur. eſt principiū co/gnitiōis demōſtratiue. eſt finis ſimplicis ꝛ intuitiue cognitiōis. Cōmē.22.

¶ Dicit Cōmēta. in cō.25. ꝙ cōpoſitio eſt in poſitiōe partiū adinuicē. Huiꝰ tñ oppoſitū hȝ ꝑmo de generatōe. tex.cō.85. ¶ Solutio eſt iſta ꝙ poſitio ptiū reqrit in mixtiōe ipſa tanꝗ cōditio neceſſaria vt pȝ ex 89. eiuſdē ꝑmi de gña. nō tñ formalr̄ eſt ipa. ꝛ ad iſtuȝ ſenſuȝ negatiuū fuit ꝑmo de gñatiōe.85. hic vero cōcedit ſm primū ſenſum. Cōmē.25.

¶ Cōcordantie Auer. ſup.6. metaphyſice.

Sexto metaphyſice cōmē. primo hȝ: ꝙ ens diuidit pria ſui di/uiſiōe in p ſe ꝛ p accñs: ſȝ in.5.meta.t.c.14. Ens primo diuidit in deceȝ pdicamēta. ꝑmo vero phy.tex.cō.6. ꝑmo diuidit p fi/nitū ꝛ infinitū.3.phy.t.c.3. ꝑmo diuidit p actū ꝛ potētiā. ¶ Soluit. plures ſunt diuiſiōes entis ꝑme: tñ quelȝ eſt primo in ſuo gñe: quedaȝ

eſt diuiſio entis in ptes ſubiectiuas: ſicut eſt diuiſio entis in decẽ p̄dĩ
camẽta: q̄dã eſt diuiſio entis in paſſiões: ſicut diuiſio entis per vna &
multa: p neceſſariũ & ꝯtingẽs: q̄dã eſt diuiſio entis p modos ſeu ana
logas dr̄ias mõ loquẽdi Auer. ſicut eſt diuiſio entis p actũ & potẽtiã.
Et iſte diuiſiões ſunt entis qđ eſt ſb̃m in metaphyſica qđ ſm Auer. hʒ
vnitatẽ cõcept⁹ analogice dicti nõ vniuoce. eſt &̃ diuiſio entis in aĩa
& ex̃ aĩaʒ: & iſta diuiſio (vt pitiſſimis in hac arte vr̃:) eſt vocis equoce
in ſuas ſignificatiões: nõ eſt igit̃ habẽdum pro incõueniẽti plures di
uiſiones entis primas eſſe modo declarato: ſicut nõ incõuenit plura
eſſe genera prima: teſte Porphyrio. capitulo de ſpecie. dicente decem
p̄dicamenta eſſe tanq̃ decem rerum principia.

¶ In cõ. p̄ eiuſdẽ ſexti. inquit Cõmẽta. ꝙ nõ eſt demr̃atio ad gen⁹ ar
Cõmẽ. p̄. tis: neq; ad ſp̃es illius. hoc ideʒ hʒ ſc̃do de aĩa. cõ. 27. Sed oppoſituʒ
fuit adductũ p nos in margine de eẽ ignis qđ demr̃atũ eſt. 4. celi. tex.
cõ. 32. cũ tñ ignis ſit ps ſubiectiua illi⁹ libri. Soluũt aliq̃ ꝙ ibi nõ de/
monſtrat̃ eſſe ignis: ſed demr̃at̃ ignẽ eſſe in loco. iſta ſolo nõ eſt de intẽ
tiõe Auer. q2 ipſe hʒ ibi i cõmẽto. vbi demr̃at̃ ſp̃es ſb̃ti artis. ĩõ dica/
mus nõ incõuenire demr̃ari ſp̃es ſeu ptes ſubiectiuas: qđ idem eſt & in
ſc̃ia: vbi ille ignote fuerint: & nulla alia rõne mouemur ad hoc aſſeren
dum: niſi in caſu quo ille fuerint ignote: naʒ q̃d phĩbet eas in ſc̃ia de/
monſtrari poſſe demr̃atiõe ſigni vbi in tali ſc̃ia fuerint ignote. & cum
hoc in tali ſc̃ia fuerit mediũ notius per qđ in illa ſc̃ia demr̃ari queãt:
qđ dico pp ſb̃as ſepatas: que lʒ ſint ptes ſubiectiue entis inq̃tuʒ ens:
qđ eſt adequatũ ſb̃m metaphyſice: nõ tñ pñt demr̃ari ex defectu me/
dij: q2 nullum aliud eſt mediũ. vt. d. Cõmẽtator ad probãduʒ ſubſtã/
tias ſeparatas eẽ niſi mot⁹. vt. d. Cõmẽtator. 12. meta. cõ. 5. hoc aũt
raro ꝯtingit in ſc̃ia ꝙ tales ptes ſubiectiue in ſc̃ia demr̃ant̃: vel q2 raro
ꝯtingit ꝙ ſint ignote: vel q2 raro ꝯtingit illam ſc̃iam hr̃e mediũ noti⁹
in illa ſc̃ia ad illas demõſtrãdas. vñ Cõmẽtator. 4. celi. 32. expſſe. d.
Raro iſtud ꝯtigere. Et vt ego puto/ hoc nõ ꝯtingit: niſi pp alterã iſta/
ruʒ duaꝝ cauſaꝝ. ppõ igit̃ iſta Auer. nõ hʒ veritatẽ: niſi vt in pluribꝰ
nõ ſemp. Et ita eſt de multis ppõnib⁹ nãlibus: que non ſunt vere: niſi
vt in plurib⁹. & de hoc nõ debem⁹ admirari. naʒ. 2. phy. 48. ea q̃ ſunt
a nã/ aut ſunt ſemp: aut ſunt vt in pluribus.

Cõmẽ. p̄. ¶ In eodẽ p̄mo cõ. dr̃ ꝙ eiuſdẽ ſc̃ie eſt ſcire q2 eſſe rei: & q̃d ſit res illa.
Huius tñ oppoſitũ ſequit̃ ex dictis Auer. 2. phy. cõ. 26. vbi hʒ ꝙ ſc̃ia
nãlis bene cognoſcit eẽ abſtractoꝝ: nõ aũt cognoſcit q̃ditatẽ. ¶ Sol
uitur. dictũ vbi hʒ locũ hic q̃ñ ſi eſt inueſtigatum fuerit a priori: fallit
aũt q̃ñ tale ſi eſt inueſtigatũ fuerit a poſteriori: ſicut pcedit inſtantia
ex. 26. ſc̃di phy. Et iſta gloſa eſt ipſius Ariſt. 2. poſterioꝝ. & Auer. tex.
cõ. 8. ſicut clare videre poteris.

Cõ. vltimo ¶ In cõ. vltio qđ eſt octauũ in ordine. d. Cõmẽta. ꝙ aĩa põt ſil̃ oppo
ſita recipe. Hui⁹ tñ oppoſituʒ hʒ. 4. meta. tex. cõ. 9. vbi Cõmẽtator &
Phs pbãt p deductionẽ ad impoſſ: ꝙ ſi p̄mũ p̄ncipiũ nõ eẽt veꝝ: tũc
opiones ꝯtrarie i eodẽ eẽnt. & Cõmẽtator in cõ. dicit. ꝙ q̃ dicit aliqđ
intelligibile ponit hoc fundamẽtũ: ꝙ duo oppoſita nõ ꝯgregant̃ in ſil̃.
memini me ſupius difficultatẽ iſtã in hoc loco diſcutiẽdaʒ fore polli/
citũ eẽ: q2 videbat̃ loc⁹ iſte ppius eẽ huic mãe. Dico & ĩntẽtiõe ſapiẽ
tum ea que diſperſa ſunt in inferiorib⁹ vnita eẽ in ſuperiorib⁹: vñ Cõ/

mēti.12.meta.cō.18.d.oēs formas in potētia eē in pma mā:actu vero
ſunt in pmo motore:ꝛ illud forte intēdebat Plato in poſitiōe ideaꝝ:
ſicut.d.Cōmēta.ibi.ſilr dico ꝙ ea que ꝯtrariant in rebus īferiorib⁹:
ē mālib⁹ in ſupiorib⁹:ꝛ in mālibus nō ꝯtrariant: vñ ſicut.d.Cōmē.
hic albedo ꝛ nigredo quo ad eſſe qđ hñt extra aīam in mā ꝯtrariant.
Et ideo mā ſimul nō pōt hře iſta:ſed ſucceſſiue:maxime quo ad gra/
dus ſm quos ꝯtrarietatē hñt.qđ dico pp colores medios q ſz Auer.
in plib⁹ locis actu cōponunt ex extremis:tñ ſpēs albedinis ꝛ ſpēs ni
gredinis nullā hñt ꝯtrarietatē in viſu vel in ſenſu cōi vel in intellu.de
iſtis igit ꝯtrarijs incōplexis iudico dictū Auer. veritatē hře ſine du/
bio:ſed de ꝯtrarietate/q̄ eſt inter cōplexa difficultas eſt:ꝛ aliq ad pau
ca reſpiciētes voluerūt ēt pdictā Auer.ſniaz ſe extēdere ad cōplexa
ita ꝙ dicūt opionē de ꝯtradictorijs non eē ꝯtrarias in intellu. Et iſta
opio falſa ē: ꝛ ipoſſis ſine dubio:ſalua eoꝝ pace:tū qꝛ ſnia phi expſſa ē
in ſcđo pihermenias ꝯtra hocitū qꝛ opio iſta redit ad opionē negātiū
pmū pncipiū.nā ſi opiones ē ꝯtradictorijs nō ſunt ꝯtrarie.gd ḡ phi
bet vnū ꝛ eūdez ꝯtradictoria vere opinari:ſz iſtud iconueniēs ꝯtingit
eis:pp vnitatē intellꝰs ſuſtinēdā quā recti⁹ finitiōez/ꝛ fatuitatē dicere
fas eſt:ſz vt dixi ad pauca reſpicientes de facili enūciāt:ſi tñ eſt tibi ſcu
re iſta ſoluere:qꝛ fides nō hꝫ meritū vbi humana rō pbet expimentū:
dicas opiones ꝯtradictorioꝝ ꝯtrarias eſſe:tñ eſto ꝙ ſit vnitas itellꝰs:
diceret Cōmēta.pp hoc non ſeq aliqđ incōueniens. Nā quēadmodū
eadem orō veri.ꝛ falſi ſuſceptiua eſt ad variatiōez factā in re: qꝛ in ea
nō eſt niſi tanꝗ in ſigno:in re aūt eſt tanꝗ in cā:ſic ēt veritas ꝛ falſi/
tas ppōnū ꝯtradictoriaꝝ exñtiū in itellu ꝯſiſtit in relone ad diuerſa
phātaſmata.ꝛ reſpectu illoꝝ nō ſunt ꝯtraria:ſz reſpectu vni⁹ ꝛ eiuſdē
hōis ꝯtraria ſunt:qꝛ in virtute ei⁹ cogitatiua nō pñt eē due opiones
pticulares ꝯtradictorie.ꝛ qꝛ intētiōes intellecte: ſic ipſe.d.3.de aīa.
cō.30.ſunt colligate cū intētionib⁹ imaginatis:ſic igit reſpectu vnius
ꝯtraria ſunt:ꝛ nō reſpcū diuerſoꝝ.ſz iſta ſolō:ꝛ ſi de intētiōe Cōmēta.
ſit:tñ multas hꝫ inſtātias:q̄ ad tertiū de aīa dimittāt diſcutiēde: vbi
in qōne de intellꝰs plurificatōe multa dicere meminim⁹.¶ Ad formā
igit ꝯtradictiōis dicēdū puto ꝙ lōge aliter Auer.exponit textū illuz
nonū.q̄rti meta.ꝙ exponūt nři latini:nā ſm latinos Ari.ibi ſm eoꝝ
expōnē pbat ꝙ duo ꝯtradictoria nō pñt ſil vera eē:qꝛ ſi qs opinar eē
oppm pmi pncipij ſeq̄ret ꝙ cū opiones de ꝯtradictorijs ſint ꝯtrarie:
tūc accideret ꝯtraria in eodē eē:ſz longe alr exponit locū illū Cōmē.
ꝛ ſua expō talis eſt.ꝙ ſi dictū Heracliti eēt veꝝ cū ꝯtingat duos di/
uerſos hoīes dicere ꝯtradictoria:ꝛ exiſtimare ea va eſſe:ſeq̄ret ḡ duo
ꝯtradictoria eē va ſil:qđ nō eſt poſe.gcgd ſit de h iaz dixim⁹ quō ꝯtria
in intellu pñt ſilr recipi:ꝛ quō nō:de dictis aūt alioꝝ nō ſit nobis cu/
re.iuxta illud.Arbitrij nři nō eſt qđ quiſqꝫ loquat.
¶ Ibidē dr falſuz ꝛ veꝝ in aīa eſſe.bonū aūt ꝛ malū eſſe in mā.Sed Cōmē. 8a
oppm hui⁹ appet.3.de aīa.34.ꝛ.5.meta.t.cō.19.vbi dr ꝙ maxie bo/
nū ꝛ malū tale q̄le in aīatis.Dico ꝙ Cōmēta.3.de aīa.cō.34.dicit ꝙ
ens in intellectu eſt bonuz ſimpliciter.ſed ens extra intellectuz eſt bo
num in reſpectu.intelligitur ſic dictum iſtud.ens in intellectu eſt bo/
nuz ſimpliciter.i.in quātū ens abſolute.iuxta illud philoſophi: ſimpli
citer dico qđ nullo addito dico:ſed ens extra intellectū eſt bonū in re/

ſpectu:qꝛ eſt bonū in reſpectu opantis. Et iō dixit ſm ꝙ mihi vr̃ Cō/
mētatoꝛ.12.meta.cō.36.ꝙ balneū in aīa mouet vt efficiēs:ſ3 balneū
extra aīam mouet vt finis:qꝛ cū finis habeat rōne3 boni:iuxta illud
pħi in ſcdo meta.tex.cō.8.qui dicūt infinitū auferunt boni nām.ꝛ.5.
meta.tex.cō.3. ꝛ qꝛ bonitas balnei in reſpectu opantis nō eſt ſm eſſe
qd̄ h3 in aīa:ſed ſm eſſe qd̄ h3 extra aīa3.pp hoc dixit ergo Cōmētatoꝛ
balneū extra aīam mouere vt fine3.quātu3 aūt ad intētionē Pħi hic
ſpectat dicendū puto/cum beato doctoꝛe in pma parte ſumme.q.16.
articulo pmo.ꝙ ſicut bonū noīat id in qd̄ tendit appetit⁹.ita verum
noīat id in qd̄ tendit intellꝰ.hoc aūt diſtat inter appetitū/ꝛ intellꝰ3ꝛ
ſiue quācūqꝫ cognitionē:nam cognitio eſt ſm ꝙ cognitū eſt in cogno/
ſcente. Appetit⁹ aūt eſt ſm ꝙ appetēs inclinat in ipſa3 rem appetitā:
ꝛ ſic termin⁹ appetit⁹ ꝙ eſt ipſu3 bonū eſt in re appetibili:ſed termin⁹
cognitiōis.qd̄ eſt verū eſt in ipſo itellectu.ꝛ ſicut bonū ē in re inquā/
tum h3 oꝛdinē ad appetitū:pp hoc rō bonitatis deriuat a re appeti/
bili in appetitū ſm ꝙ appetit⁹ dicit bonus put eſt boni:ita cū ver ſit
in intellectu ſm ꝙ cōfoꝛmat rei intellecte neceſſe eſt ꝙ rō veri deriuet
ad rem intellectā:vt res intellecta vera dicat ſm ꝙ h3 oꝛdinē ad in/
tellectū:ꝛ hoc foꝛte voluit dicere pħs ꝙ bonū ꝛ malū:ſunt in reb⁹:ſ3
verū ꝛ falſu3 ſunt in aīa:pp hoc tn̄ nō excludit quin in reb⁹ aīatis rō
boni ſit:cum aīata ēt res ſint:ꝛ veriores res ꝙ inaīata.teſte pħo in ſe
cundo de gnātiōe aīaliu3.cap.p.ꝛ ēt Auguſtino.15.de trinitate.c.4.
viuentia nō viuētib⁹:intelligētia nō intelligētib⁹:iniuſtis iuſta:Bea
ta miſeris pferēda iudicam⁹. Et iō tenendū eſt maximū bonū in aīa/
tis eſſe cū maxime res ſint.vt dicit Pħs.5.meta.19.

¶ Concoꝛdātie Auerrois ſup.7.metaphy.

Cōmē. 5. **Auerrois** ſeptimo meta.cō.5.h3 ꝙ oēs antiqꝫ de qbus me/
minit pħus ibi nō pceperūt/niſi mā3 ex quattuoꝛ
cauſis. Sed hui⁹ oppoſitū h3 ex hoc qd̄ dicā:nā Anaxagoꝛas cogno/
uit intellectū abſtractū.p de aīa.80.ꝛ pmo phy.39.ꝛ pmo meta.tex.
cō.2.qui ſm ipſu3 erat ſegregās oīa que in ſuo chaos cōmixta erant.
ſimilr̃ inſtātia eſt de Empedocle:ipſe ei3 poſuit vltra quattuoꝛ elm̄ta:
que ſm ipſum concurrebāt in genere cauſe materialis:litem ꝛ amici/
tiam que cōcurrebāt in genere cauſe efficiētis:ſicut pt3 pmo phy.tex.
cō.41. ¶ Soluit. ppoſitio iſta h3 veritatē de oībus alijs antiqs lōge
ante Arī.exiſtētib⁹:pterꝙ de Anaxagoꝛa:ꝛ Empedocle:ſicut ſcribit
Cōmētatoꝛ in ſcdo phyſice auſcultatiōis.cō.75.Dixi aūt notabilr̃ de
antiqs longe ante Arī.exiſtētib⁹:pp Socratē ꝛ Platonē:na3 tpe iſto
rum fuit cognita rō finis:ſicut.d.Cōmētatoꝛ pmo meta.cō.50.qꝛ iſti
inſtituerūt reſpublicas pp bonum.ſimilr̃ Plato ideas poſuit:que in
Cōmē.10. genere cauſe efficientis cōcurrunt.
¶ In cōmēto.10.h3 ſingularia notioꝛa eſſe vlibus. Huius oppoſitū
h3 pꝛimo phy.tex.cō.4.ꝛ cōmē.5.ꝛ.57.ꝛ alibi infinities. ¶ Soluit.
ſingulare de quo loquit hic eſt notius vli in cauſando iuxta illd̄ Pħi
in pꝛohemio meta.vlia ſunt maxime difficilia ad cognoſcēdū.aut lo
quitur hic quātum ad cognitionē complexā:ſingulare eni3 ꝛ ſi de eo
ſciētia nō ſit:tn̄ eſt pꝛincipiū ſciētie pꝛo quāto ex ſingularib⁹ per indu
ctione3 ſumitur vle:qd̄ eſt pꝛincipiū artis ꝛ ſciē:aut loquitur de con/
fuſa cognitione ſingulariū ꝛ de diſtincta vniuerſaliū:ſed iſtud vltimū

nō placet multū;qꝛ tunc abuſiua ſatis eēt iſta cōparatio:ſicut intuēti
patere poteſt: aut aliter ſingularia ſunt notioꝛa nobis in cognitione
in genere ſumpta: vt eſt cōmunis ad ſenſitiuā ⁊ intellectiuā:naꝫ pma
noſtra cognitio naturalis ſenſitiua eſt.
¶ In cōmēto vndecimo.ſcribit Cōmētatoꝛ ꝙ ſbe cōpoſite hñt diffi/ Cōmē. 11.
nitionē. Huius tñ oppoſitū expꝛeſſe hꝫ infra.in cōmēto.37. ¶ Solu
tio eſt iſta.qñ infra.d.cōpoſitoꝝ nō eſſe diffinitiōes:per cōpoſita in/
tellexit ſingularia:⁊ de talib⁹ nō eſt ſciētia:neqꝫ p diffinitionē:neqꝫ p
demonſtrationē.7.huius tex.cō.35.⁊.53.ſed ſoluꝫ ſenſus.hic vero ſu/
mit cōpoſita vlia.⁊ taliuꝫ bene diffōnes eſſe pñt: ſilr talia ſbta demō
ſtrationū ſunt.⁊ hoc eſt qđ dixit Cōmē.p meta.cōmē.27.ſenſibilia hñt
duos modos cōpꝛehēſionis:vnū qui nō eſt ſciētia eoꝝ ſꝫ imaginatio:
vt ſunt ſingularia.⁊ moduꝫ qui eſt ſciētia eoꝝ:⁊ ſunt intellecta vlia.
¶ In cōmēto.12.hꝫ Cōmēta.ꝙ diffinitū eſt vnū actu: ⁊ duo poten/ Cōmē. 12.
tia.Sed huius oppoſitū hꝫ infra tex.cō.43.vbi hꝫ ꝙ gen⁹ eſt in potē
tia.⁊ dñia eſt actus.⁊ ita diffinitū nō eſt duo in potētia:ſed vnū in po/
tentia:⁊ aliud in actu. ¶ Soluit.diffinitū eſt vnū in actu:quātuꝫ ad
conceptū cōfuſum:ſed quātuꝫ ad ↄceptū diſtinctū eſt duo in potētia:
qꝛ pōt reſolui in duos cōceptus:qui cōceptus tñ ita ſe hñt ꝙ vnus eſt
potentialis ad alterū:ſicut cōceptus generis ad cōceptum dñie:⁊ ita
ſedaꝫ ↄtradictio clariſſime:ſicut vides.
¶ In cōmēto.13.hꝫ Cōmētatoꝛ ꝙ diffinitio non eſt oīs ſermo ſignifi/ Cōmē. 13.
cans illud qđ ſignificat nomen. Huius tñ oppoſitū pꝫ. 4.meta.tex.
cō.28.vbi habeꝫ ꝙ ratio quā ſignificat nomen eſt diffinitio. ¶ Sol/
uitur.in habētibus quid rei rō quid rei ⁊ rō quid noīs coinciduntꝛnō
tñ abſolute rō quid nominis quelibet eſt diffinitio quid rei:multa.n.
hñt quid nominis:que tñ quid rei carent.
¶ In cōmēto.14.ſeptimi metaph.hꝫ Cōmentatoꝛ ꝙ priuatio non Cōmē. 14.
eſt nō ens ſimplr.Sed huius oppoſitū pꝫ pꝛimo phyſi.79.cōmēto.
¶ Rñdetur.priuatio foꝛmaliter eſt nō ens.ſed cōnotatiue aliquid
entitatis habet:ſic loquitur hic rōne cōnotati:ſed in alijs locis loqui
tur reſpectu ſue pꝛime ⁊ foꝛmalis imaginationis.vide cōmētū vnde/
cimuꝫ duodecimi meta.⁊ cōmētuꝫ.60.pꝛimi phy.
¶ In cōmēto.18.hꝫ Cōmētatoꝛ ꝙ accidentia per accidēs nō habēt Cōmē. 18.
diffinitionē oīo. Huius tamē oppoſituꝫ pꝫ ſupꝛa cōmēto.14.⁊.15.
¶ Soluitur.intelligitur dictum eius hic iſto modo.accidentia per ac/
cidens non habent diffinitionē oīno:que.vꝫ. habeat habitudinem
per ſe:⁊ eſſentialem:⁊ hoc manifeſtant verba eius ſequentia:qꝛ red/
dens cauſam ſui dicti:ꝓpter quid accidētia iſta nō habent omnino
diffinitionem inquit: diffinitio enim ſignificat res terminatas.Aut
aliter ſolui poteſt: accidentia per accidens duplici ſubiecto compa/
rari poſſunt eſſentiali:ad qđ pꝛimo cōſequunꝫ: ⁊ accidētali cui p ac/
cidens attribuunꝫ:⁊ tunc diceretur ꝙ talia accidētia in cōparatio/
ne ad ſbta quibus per accñs attribuunꝫ/nō hñt diffinitionē:ſꝫ bene
in cōparatione ad pꝛima ſbta diffiniri pñt.⁊ iſtā ſolōnē ētlatēter in/
nuit Cōmētatoꝛ in hoc loco:ſicut mihi videtur.
¶ In cō.23.dicit diſſolutionē fieri a poſterioꝛi ad pri⁹. Hui⁹ tñ oppo Cōmē. 23.
ſitaꝫ pꝫ ſcđo meta.ↄmē.vndecimo.vide ibi:qꝛ ſoluta fuit.
¶ Ibidē hꝫ:ꝙ mā denolatiue pdicaꝫ de eo: cui⁹ eſt mā oppoſitū pꝫ

ſcđo de generatiōe.tex.cō.4.cōtra Platonē vide ibi:q̄ ſoluta fuit.

Cōmē. 25. ¶ In.25.cōmēto.ſcribit Cōmētatoꝛ ꝙ generatio magis attribuitur priuationi q̄ ſubiecto. Huius tamē oppoſitū ptꝫ primo phy.cōmē. 60.vbi hꝫ ꝙ illud qđ vere generat/ſdm eſt. ¶ Soluit.ſdm mot⁹ vere moueri dicit:q̄ motus eſt in moto nō in motoꝛe.& iō ſdm gn̄ationis veriſſime gn̄ari dr̄.vt Cōmēta.dicit ꝑ phy.cō.60.ſꝫ in talib⁹ nō ſolemus niſi rariſſime loqui cū iſtis ꝓpoſitionibus/ex:vel/ab.in ſbtis.vt dicamus ex hoīe fit muſicus:vel ab hoīe fit muſicus:ſed talibus modis loquēdi vtimur in priuationibus:ſolemus eniꝫ dicere ex īmuſico muſicum fieri.& hoc maxime ꝓpriū eſt idiomati grecoꝝ: ſicut ſcribit Cōmēta.primo phyſi.61.cōmē.& ideo dixit hic generationē magis attribui priuationi q̄ ſbto ad modū declaratū:& de hoc clare vide cōmētū.61.primi phy.& inuenies illud qđ dicimus.

Cōmē. 29. ¶ In cōmēto.29.habꝫ Cōmētatoꝛ ꝙ quēadmoduꝫ eſt in mobilibus localiter ꝙ quedā moueatur ex ſe& quedā ex alio. ita eſt in generabilibus:videt ergo ꝙ aliqua ab intellecto alterari queāt & generari. Cuius oppoſitū ptꝫ ſcđo phy.cōmēto primo. Ibi ſoluit:q̄ lꝫ in corporibus ſimplicibus nō inueniatur corpus qđ alteretur ex ſe:ſicut inuenitur corpus ſimplex qđ mouetur in loco ex ſe:tamē in compoſitis hoc/vt ipſe dicit fallit:q̄ talia poſſunt habere principiū intrinſecū effectiuū reſpectu ſue alteratiōis & partialis generatiōis: ſicut eſt in nutritione que fit in aīalibus & plantis reſpectu illoꝝ que adueniūt ſuis corpibus ab extrinſeco:ſicut eſt cibus & potus.

Cōmē. 32. ¶ In cōmēto.32.dicit ꝙ in generatione ſubſtantie/opꝫ ꝙ preexiſtat agens qđ ſit ſubſtātia:ſed inſtātia eſt de igne qui/ſcđo celi.cōmē.42. & primo meteoꝛoꝛū:generat a motu.¶ Soluitur.in cōmē.illo.42. Nam ſubſtātie imperfecte que quodāmodo mediant inter ſubſtantiā & accidens: quales ſunt ſubſtantie elemētoꝛū indifferenter poſſunt & ab vniuoco/& ab equiuoco generari.

Cōmē. 37. ¶ Auerrois cōmento.37.huius.d.ꝙ diffinitio eſt forme vniuerſalis nō compoſiti ex materia & forma. Huius oppoſitū ptꝫ cōmē.vltimo octaui huius vbi habet diffinitiones eſſe compoſitoꝛū. ¶ Soluitur. ſumpſit hic cōpoſitū ex materia & forma.vt eſt ſingulare diſtinctum cōtra vle. Et de tali nō eſt diffō: ſꝫ ſenſus:ſꝫ cōmē.vltio octaui hu⁹ ſumpſit cōpoſitū vle:ꝫ nā tale ex mā in cōi/& forma in cōi cōponit: & iſtius diffinitio eſſe pōt teſte pho hic.7.meta.tex cōmē.37.

Cōmē. 37. ¶ Ibidē ſcribit ꝙ forme nāles ab intellu nō pnt ſepari a mā in imaginatione. Huius tn̄ oppoſitū ſcribit.4.phyſi.cō.37.&.8.meta.cō.8. ¶ Soluit.oē qđ intelligit/intelligit ſm ꝙ eſt in actu:ſic ptꝫ.9.meta. tex.cō.20.Et iō cū mā ſit pura potētia pro occurſu ab itellectu nō pōt apprehēdi ſine forma:ſed eſt ꝑ analogiā ad formā cognoſcibilis:ſicut ptꝫ ꝑ phy.tex.cō.69.ſed ſic cognita mā:intellect⁹ actu ſcđo pōt māꝫ ſine forma intelligere/intelligēdo.ſ.mām nō eē formā: & formā nō eſſe mām. Nam vt ſcribit Cōmētatoꝛ.12.meta.cō.39.intellect⁹ natus eſt diuidere adunata in eſſe in ea ex quibus cōponunt:quāuis nō diuidātur in eſſe:ſicut diuidit mām a forma.

Cōmē. 44. ¶ Dicit Cōmēta.cō.44.ꝙ in īdiuiduo nō eē:niſi forma ꝑticularis & mā ex qb⁹ cōponit. Sed hui⁹ oppoſitū ptꝫ.5.meta.cō.6.vbi hꝫ ꝙ in indiuiduo demrāto eſt nā addita nāe cōponētiū:& eſt illud qđ ſit ex

cōpoſitione. In oī em̄ cōpōne ad aliquā vnitatē deuenire neceſ ē.
¶ Soluit̄ cō.ſtitutiue ꝛ integratiue nihil eſt in indiuiduo ꝙ mā ꝛ fōa. ſic intelligit̄ dictū eius hic. entitatiue aūt aliqd tertiū pōt eſſe qđ nō eſt nec mā nec forma: ſed eſt ſbā cōpoſita: qcqd dicāt nouelli negan/tes tertiā entitatē ſm pricipia Auerro. Aut aliter dici poteſt ꝙ dictū eius hic ꝓcedit cōtra Platonē: qui poſuit ideam ſeparatā neceſſariā ad generationē indiuidui: ꝛ ad eius cōpoſitionē. ſicut pōt patere tibi ex cō.45. huius ſeptimi: ꝛ ita iſta auctoritas nō eſt cōtra ipſū in pre/allegata auctoritate quinti metaphyſice. ſicut vides.
¶ Auer. cō.57. huius. dicit ꝙ nullū cōe eſt ſbā. ꝛ idē hꝫ.45. Sꝫ huius oppoſitū patet hic in cōmen.46. vbi hꝫ ꝙ diffōnes vliū hn̄t aliquā diſpōnē diſpoſitionū ſubſtātialiū: ꝛ qualitatē accn̄tē eis. ¶ Soluit̄. Cōmen. in iſta auctītate.46. allegata exp̄ſſe innuit duplicē vlis acce/ptionē. ſ. pro intētione ſcđa: que eſt quedā qualitas. i. quoddā accn̄s a rōne cauſatū ꝛ attributū vli pro pma intētione: ꝛ qđ vle pro pma intē/tione appellat ipſe diſpōnē ex diſpoſitionibꝰ ſubalibus. i. habētibus eſſe citra actū aīe: ꝛ qđ aūt dr̄ ab ipſo in pn̄ti cōmento ꝙ nullū cōe eſt ſuba: hoc dicit ad modū quo poſuit Plato: vlia enī apud Ariſto. non hn̄t eſſe extra aīam: ſicut poſuit Plato. 3. de aīa. cō.18. ꝛ primo meta. cō.45. Ariſt. opinabat̄ ꝙ intellecta rerū notificāt ſubas earū: ꝛ non ſunt ſube earū: ſic igit̄ vle pro pma intētione non. d. aliquā formā rea/lem diſtinctā a forma particulari realiter: vt quidā voluerūt: ſed di/cit cōceptū realē qui eſt notio ſingulariū: ꝛ eſt fōa declarās nō dans eſſe. tenemus enī formā generis ſpēi ꝛ indiuidui vnā eſſe ſm rē ſolū rōne differētes: ꝛ ſic gloſo auctītatē eius. pmo meta. cōmen.17. qn̄. d. ꝙ mā prius recipit formas vles ꝙ minus vles. ꝛ eis mediātibus reci/pit indiuiduales: nō ꝙ in mā ſit multitudo formarū correſpondentiū multitudini p̄dicatoꝝ quiditatiuoꝝ factorū ab intellectu: ſed vna ꝛ eadē forma ſm modū intelligēdi noſtrū prius itelligit̄ informare ma/teriā quo ad gradū ſbalitatis ꝙ corporeitatis: ꝛ prius quo ad gradū corporis ꝙ viuentis: ꝛ ſic deſcēdēdo quo ad vltimū indiuidualē gra/dum: quicqd dicat Joānes de ianduno in hoc ꝛ ſequaces eius.
¶ In cōmen.58. hꝫ Cōmen. ꝙ eſſentie rerū ſunt exiſtētes: licet non intelligant̄: ſed opponebat̄ per nos ibidē per cōmentū primum. ſcđi meta. vbi hꝫ ꝙ ſi ſube intellectuales a nobis nō eſſent intellecte: tūc eēnt fruſtra in nā: ꝛ per ꝯn̄s nō eſſent: cum nā nihil agat fruſtra. pmo celi.32. ꝛ.3. de aīa.45. vide in cōmē. pmo. ſcđi metaphyſice: qꝛ fuit ibi ſoluta iſta inſtantia diligenter. Cōmē.57. Cōmē.58.
¶ In cōmen.60. habet̄ ꝙ cōpoſitū per ſe eſt aliud a cōponentibus. Huius oppoſitū ſcribit Cōmen. in primo phyſi. cōmen.17. ꝛ ſupra. cō.44. vbi dicebat ꝙ in cōpoſito non eſt niſi mā ꝛ forma particula/ris ex quibꝰ cōponit̄. ¶ Soluit̄. in omni p ſe cōpōne ſm oēs ſapiētes neceſſario ad aliquā per ſe vnitatē deuenire. Et huius oppoſitū non poteſt imaginari ab intellectu diſpoſito ad bonū. cum igit̄ cōpoſitio ex mā ꝛ forma ſit per ſe cōpoſitio: opꝫ igitur iſtam terminari ad ali/quā per ſe vnitatē: iſtud non eſt niſi tertia entitas. ſi enī in mixtio/ne elemētoꝝ nō dicimus mixtū eſſe oīa quattuor elemēta ſimul ſum/pta. nam tūc mixtio eſſet partiū iuxta poſitio cōtra phm pmo de gnā/tione.85. Et Cōmen. hic expreſſe. caro non eſt terra ꝛ ignis ex quibus Cōmē.60.

cōponit̄:ſed eſt aliqđ additū:q̄re ergo etiā mā cū forma nō ſunt cau/ſantes aliqđ tertiū aliđ ab eis nō video. De aucītate aūt Cōmē. p̄mo phy.17.ꝓcedit de toto integrali ⁊ cōtinuo:q2 ſic etiā loquit̄ ibi Phs. tale eñ ſm rem nō dicit aliquā formā tertiā diſtinctā ab eſſe partiū ſimul ſumptaꝝ:lʒ ego teneā tale ſm rōnē dicere formā aliquā diſtinctam ab eſſe partiū ſimul ſumptaꝝ:nā ſm p̄hm quinto meta.tex.cō. 19.ſenarius numerus nō eſt bis tria:ſed eſt ſemel ſex. Si aūt velis illā ꝓpoſitionē Cōmen.17.primi phy.dilatare ad totū eēntiale dicas ꝙ totū nihil aliud eſt q̄ partes ſimul ſumpte integratiue ⁊ cōſtitutiue:⁊ ſic ad aucītatē eius ſupra in.44.huius dicas ꝯñr. Et vide ſupra vbi etiā diximus in illo loco.ꝙ aūt iſta ſit opinio Cōmē.credo me diffuſe ꝓbaſſe ſuper p̄mo phyſi.cō.17.⁊ tu illuc recurras.

¶ Cōcordantie Auer.ſuper.octauo p̄me p̄hie.

Cōmē.4. In cōmento q̄rto iſtius octaui meta.d. Cōmen.ꝙ oppoſitio eſt p̄ in loco. Huius oppoſitū vr̄ velle.8.phyſ. cō.16.Soluit̄.refert dicere oppoſitionē p̄mo eſſe in loco: ⁊ refert illā motui locali ineſſe:⁊ ꝙ hoc ſit notū primū verū eſt ꝙ p̄ma oppoſitio in loco reperiſ:nā cum de rōne oppoſitoꝝ ſit diſtātia:maxima aūt diſtā/tia reperit̄ in loco. Ideo. Tñ non eſt per ſe notū ꝙ omne qđ eſt mobile motu locali talē oppoſitionem habeat.quare.

Cōmē.10. ¶ In cōmē.10.inquit formā ſubſtantialē non recipere magis nec mi/nus:inſtantia eſt de formis elementoꝝ.tertio celi.cōmē.67. de formis elementoꝝ. Soluit̄.hʒ locum in verſo formis ſubalibus:fallit in his: que ſunt medie inter ſubam/⁊ accidens:gloſa Auer.vbi ſupra.tertio celi.cōmento allegato. Non tñ ꝙ licet forme perfecte non recipiāt ma/gis/aut minus in ſua eſſentia:tñ vt ſunt forme in materia bene: vt ſic recipere poſſunt magis/aut minus: ſicut innuit Cōmenta. hic in iſto cōmen.inquit enim. vnus homo nō eſt maioris humanitatis q̄ alter. ſm formam:ſed ſi fuerit erit ſm ꝙ eſt forma in materia. Nam forma humana ſm diſpoſitionē māles in quibus exiſtit ſic pōt magis ⁊ mi/nus recipere in tantum ꝙ a p̄ho in ethicis aliqui hoīes arborei:ali/qui brutales:aliqui intellectuales:⁊ quaſi terreſtres dij nuncupant̄. Aliqui enim vt dicit Heſiodus ad ſciās capeſcēdas per ſolā naturā ſunt apti ⁊ perfecti ex bonitate cōplexionis:ſicut fuit Hippocrates:⁊ Ariſto. Aliqui vero non per naturā:ſʒ per doctores excitates mentes coꝝ.quidā vero neutro modo apti ſunt. Et iſti oīno ad diſcernendū verū a falſo oīno inutiles ſunt.patet aūt ꝙ totalis iſta diuerſitas nō ꝓuenit niſi ex diuerſitate cōplexionis ⁊ diſpoſitionū in quibus forma exiſtit.theologi etiā noſtri dicūt ꝙ in puris naturalibus anima Chri/ſti fuit;⁊ eſt perfectior anima iude.

¶ Concordante Auer.ſuper nono prime p̄hie.

Cōmē.2. Auerrois nono meta.cōmē.2.dicit ꝙ forme liberate a ma/teria ſunt tantū agentes:nullo modo patientes:neq3 eſſentialiter:neq3 accidētaliter.ſed opponebat̄ ibi de aīa intellectiua q̄ recipit intellectionē ⁊ ſpēs intellectas. ¶ Soluit̄.dictū Auer. veritatem hʒ ſm p̄ncipia p̄hi.pro quo debes ſcire ꝙ actus ⁊ forme eſt agere ⁊ mouere.ſcđo de gñatione.tex.cō.53.⁊ nono meta.tex.cō.20. ⁊.3.phy.17.mãe aūt eſt moueri ⁊ pati:vnde q̄libet forma ſiue mālis ſiue ſeparata fuerit actiua eſt:nec aliqua ſub hac rōne qua forma eſt;

eſt paſſiua⁊qꝛ paſſiuū eſſe inſequiť potentiā:q̄ eſt ꝓmo diuerſa ab actu. ſi igiť aliqua forma paſſiua fuerit iſta paſſibilitas cōpetit ſibi ratione qua potētia participat⁊ paſſibilitas aūt iſta duplex eſt⁊quedā ſignata⁊ realis⁊ ⁊ iſta inſequiť ꝓmo ſm ph̄os materiā quantā:vnde ſi qua forma paſſiua fuerit paſſione ⁊ receptione ſignata ſiue realis⁊ſiue ſpiritualis fuerit hoc eſt rōne materie. ſicut ſcribit Cōmen. cō. 5. 3. de aīa. ad ꝑncipiū cōmēti:⁊ cō. 38. alia eſt paſſio ⁊ receptio vlis ⁊ abſtracta: ⁊ iſtius rō eſt intellꝰ poſſibilis qui nullā aliā naturā h̄z:niſi qꝛ poſſibilis vocatus eſt. ⁊ iſte intellꝰ eſt mā intelligibiliū:⁊ eſt quartū genus entiū:ſicut dicit Cōmen. tertio de aīa. cō. 5. in ſolutione tertie q̄onis. ſi forme igiť exiſtētes in mā reali paſſione patianť:hoc eſt rōne materie:vnde Cōmē. q̄rto celi. cō. 21. dicebat. forma in motu elemēti mouet:ſed vt eſt forma in mā moueť:ꝙ etiā ſenſitiue v̄tutes ſignate recipiant eſt⁊qꝛ ſunt in mā. Sequiť igiť ꝙ cum oēs forme a mā ſeparate preter aīaꝫ noſtrā intellectiuā⁊que infima eſt ſꝫ ipſuꝫ inter abſtracta. tertio de aīa. cō. 19. nullo modo paſſiuas eſſe non eſſentialr̄:qꝛ cuilibet forme/ vt forma eſt repugnat eſſentialr̄ pati:etiā mālibus: vnde Cōmen. quinto ph̄y. cō. 5. qui dixerit formas per ſe moueri nō eſt amplius loquendū cū eo in hac ſcīa:neqꝫ etiā accidētalr̄: qꝛ forma accidētalr̄ patitur ratione potentie que vel eſt mā/ vel eſt intellꝰ poſſibilis. In talibus aūt non eſt mā⁊ideo non pn̄t pati paſſione reali ⁊ ſignata ſm ph̄os:neqꝫ etiā paſſione ſpūali⁊qꝛ nō intelligūt per receptionē: nec in eis eſt vere intellectus poſſibilis(licet Cōmen. videať illud dicere.) Sed ſm rationē:vt alīꝗ declarauimus. Nullo igiť modo pati pn̄t tales forme:neqꝫ per ſe:neqꝫ per accidēs:nec paſſione reali: nec ſpūalr̄: cū intelligāt per eſſentiā:⁊ nō per ſpēs ſm ph̄os. aīa aūt intellectiua: cū ſit infima inter abſtracta:cū ſit cōpoſita ex itellectu poſſi dere:⁊ ex intellectu agēte:rōne poſſis paſſiua eſt:rōne vero agētis eſt actiua:ſꝫ paſſio iſta eſt alterius rōnis a paſſione māe:ſicut ſcribit Cōmē. tertio de aīa. cō. 38. vbi formalr̄ poniť iſta ſolutio ad inſtantiā motā a nobis hic:ſicut tu diligenter poteris ibi videre.

¶ In cōmē. 19. ſcribit Cōmen. ꝙ potētia ad ſanitatē ⁊ ad egritudinē eſt eadē. oppoſitū patet tertio ph̄y. tex. cō. 10. vbi h̄z ꝙ ſi potētia ad ſanitatē ⁊ egritudinē eſſet vna:tunc ſanitas ⁊ egritudo eſſet vnum ⁊ idē. ¶ Soluiť. loqť hic de potētia ſubiectiua:qꝛ eadē eſt mā cōtrarioꝝ. ſed tertio ph̄y. loquiť de potētia reſpectiua. idē aūt eſt ens in potētia reſpectiua ad actuꝫ:⁊ ens in actu. vnde Cōmen. dicit. 8. meta. cō. 15. agens extrahēs aliq̄d de potētia ad actū non largiť multitudinē:ſed perfectionē. ⁊. 12. meta. cōmē. 18. iuxta dimidiū. agens nāle nō cōgregat inter diuerſa. Nota tn̄ hic ꝙ potētia iſta ſubiectiua: ⁊ reſpectiua vna ⁊ eadē eſt realr̄:ſicut mihi vr̄ pro nūc:ſed ſortiunť tales potētie diſtinctas denominationes in ordine ad diuerſa: ſicut eſt de actione ⁊ paſſione:vnde pluralitas entiū eſt euitanda inquantū eſt poſſibile. Dico ꝙ vna ⁊ eadē forma⁊vt eſt in potētia māe approbať: vt ſic eſſe in potētia ſubiectiua⁊ſꝫ eadē forma vt eſt in potētia actiua agētis dr̄ eſſe in potētia reſpectiua in ordine. ſ. ad actū:vnde cum ſm Auer. 12. meta. cōmē. 13. cū oēs forme ſint in potētia in ꝓma mā. ⁊ ſint in actu in ꝓmo motore:tales ſunt in potētia ſubiectiua ⁊ paſſiua materie:cū aūt potētia paſſiua ſit principiū trāſmutandi ab altero inquantum Cōmē. 19.

alterũ: vꝛ mihi ꝙ ſit vnus reſpectus realis q̃ reſpicit tam ſubm ꝙ̃ for
mam: vt in ſubto inducit ab agẽte: ſʒ diuerſas ſortit denominatiões:
vt ad diuerſa extrema cõparat: ſicut eadẽ eſt diſtãtia inter ſupꝛius ⁊
infrrius inter Thebas ⁊ Athenas: non tñ eſt idẽ diſtare: ⁊ ita ego ca
ueo ponere potentiã obiectiuã realr̃ diſtingui a ſubiectiua ĩ via Auer.
lʒ multi teneãt hoc. tñ mihi vꝛ in via eius: ⁊ forte etiã in via Ariſt. illã
nõ diſtingui a re ſubiectiua: q2 eſt ꝑncipiũ ꝑ ſe notũ: ⁊ ab oibus peri
patheticis cõceſſum: ꝙ q̃cq̃d eſt poſſe reſpectu agẽtis eſt poſſe reſpectu
patiẽtis: ⁊ quicquid eſt poſſe reſpectu patiẽtis etiam illud poſſibile eſt
reſpectu agentis: ⁊ hoc loquẽdo de vera potẽtia. Naʒ aliter aliq̃d eẽt
ocioſuʒ in nã: ⁊ fruſtratoꝛiũ cõtra phm. pmo celi. 32. ⁊ ideo recte dixi/
mus nos entitates pluralitatẽ entiũ iuxta ꝯſuetudinẽ ꝑncipis noſtre
militie Ariſt. inquantũ eſt poſſe: ꝙ reſpectus ille ad ſubm ⁊ ad formã
vt eſt ab agẽte vnus ⁊ idẽ eſt re: ſed rõne diſtinguit: ſed theologi no/
ſtri qui hñt ꝑncipia oppoſita ꝑncipijs phoꝝ tenẽt aliq̃d eſſe poſſe reſpe
ctu agẽtis: qḋ non fuit poſſe reſpectu paſſi. ideo hñt de neceſſitate pone
re iſtos reſpectus realr̃ diſtingui. vnde mũdus ante ſui creationẽ erat
in potẽtia actiua agẽtis. ſ. dei creatoꝛis: nõ erat aũt in potẽtia ſubie/
ctiua alicuiꝰ paſſi: cũ ex nihilo creata ſit. ſilr̃ angeli ante ſui creationẽ
erant in potẽtia actiua dei: non aũt erant in potẽtia paſſiua alicuius
cũ ex nihilo ſint creati: imo mã pꝛima fuit in potẽtia ante ſui creationẽ
actiua dei: in nullius tñ potẽtia ſubiectiua fuit: q2 primũ potẽtiale in
nullius eſt potẽtia ſubiectiua: aliter eſſet pꝛmũ ⁊ nõ primũ. ⁊ ideo theo
logus diſcrepãs a phis in ꝑncipijs hʒ etiaʒ diſcoꝛdare in cõcl'onibus ⁊
ſed velle tenere cõcluſionẽ phyſicã ꝑ ꝑncipia theologica diſtincta a
phyſicis vel ecõtra ridiculũ eſt. ⁊ ideo ſubtiliſſimꝰ Scotus vidẽs iſta
vera eſſe theologice voluit ponere potentiã obiectiuã diſtinctã a ſub/
iectiua motus: vt mihi vꝛ ꝑ iſta fundamẽta. de Ariſ. in hoc tm̃ cura/
bat. inquantũ auctitates eius gloſare poſſet ne veritati theologice ob/
uiarẽt: qḋ aũt hoc nõ poſſit ipſe tenere in fundamẽtis phi mihi vꝛ hoc
poſſe rationibus cõuinci ſic: naʒ fm te Ariſt. ideo ponit potẽtiã obie/
ctiuaʒ: q2 diuiſio bona dʒ euacuare totã naturã diuiſi: ſed ſi Ariſt. di/
uidẽs ens per potentiã ⁊ actũ intellexiſſet potẽtiã ſubiectiuã tm̃: ⁊ nõ
obiectiuã: tũc ſub tali diuiſione nõ cõpꝛehenderet oẽ ens: ſicut pʒ de
angelis de mũdo ⁊ mã pꝛma ante ſui creationẽ que erãt res in potẽtia
nõ ſubiectiua: nec erãt res in actu foꝛmali vel exiſtẽtie. ergo opʒ dicere
potentiã/q̃ eſt dñia entis eſſe potentiã obiectiuaʒ. Amplius. 9. meta.
tex. cõ. 13. actus ⁊ potẽtia ſunt eiuſdẽ gñis: ſed hoc non põt de potẽtia
ſubiectiua verificari: q2 ſbã põt eſſe potentia ſubiectiua quãtitatis: ⁊
pʒ ꝙ iſta ſunt diuerſoꝝ generũ. Trahit illud ſic ꝑ Auer. 8. meta. cõ.
15. agens extrahẽs aliq̃d de potẽtia ad actũ non largit multitudinẽ ⁊
ſʒ ꝑfectionẽ. ⁊ hoc idẽ hʒ. 12. meta. cõ. 18. vbi hʒ ꝙ agẽs apud Ariſt.
non cõgregat inter diuerſa. ⁊ hoc idẽ habet. 5. phy. cõ. 9. ꝙ potẽtia ⁊
actus ſunt eiuſdẽ generis. ⁊ pʒ iſtas auctitates non poſſe ſaluari de po
tentia ſubiectiua: ſed de neceſſitate ſunt vere de potentia obiectiua. ⁊
intantũ ꝓceſſerũt: cũ hmõi auctitatibus pleriq3 nõ modice auctitatis
viri: vt de intẽtione Auer. ſubſtinere auſi ſint potẽtiã obiectiuã diſtin
gui ab actiua ⁊ a paſſiua potẽtijs: necnõ a logica potẽtia que nil aliꝰ
eſt ꝙ̃ reſpectus rõnis ex non repugnãtia terminoꝝ cauſatus. ⁊ iſta ꝑ

vitã meã non pñt ſuſtinerí de mente phoꝝ. Et vt egritudini eoꝝ ſuc/
curramus oñdamus eis cãm erroris eoꝝ. ⁊ eſt: qꝛ ponẽtes potentiaꝫ
obiectiuã coacti ſunt ad illd ex pͥncipio repugnãte phie: ⁊ eſt ꝙ aliqd
eſt in potẽtia reſpectu agẽtis tm qd nõ eſt in potẽtia paſſi. ⁊ hoc nõ cõ
cedit a phis in rebus nouis. imo ipſi dicũt oẽ qd eſt in potẽtia actiua
agẽtis eſt in potẽtia paſſiua alicui⁹ ſubti. iuxta illd Cõmentatoris al/
legatũ ſupra. oẽs forie ſunt in potẽtia paſſiua materie: ⁊ ſunt in potẽtia
actiua pͥmi motoris: pꝫ modo ꝙ ſm theologos aliqua forma ante ſuã
pductionẽ eſt poſſibilis poſſibilitate qua reſpicit agẽs tantũ. Et ideo
iſtã potentiã a qua polis denominaẽ nũcupauere obiectiuã: ſed Phs
dicẽs oppoſitũ huius opꝫ negare ipſuꝫ talẽ potentiã diſtingui a potẽ/
tia paſſiua: qꝛ per potentiã paſſiuã forma eſt poſſibilis ex parte ſubie
cti cũ reſpectu ad agẽs: qꝛ nono meta. tex. cõ. 2. potẽtia paſſiua eſt pͥn/
cipiũ trãſmutãdi ab altero inquantũ alterũ. potẽtia eñ paſſiua diffi
niẽ per actiuã ⁊ ecõtra. vñ. 2. phy. 48. ⁊. 8. phy. 79. ⁊ ĩ pleriſqꝫ locis ĩ
loco deſtructionũ ꝯtra Alga. qcqd eſt poſe p pͥncipiũ paſſiuũ intrinſe/
cuꝫ eſt poſe p pͥncipiũ extrinſecũ actiuũ. ⁊ ꝙ ens nõ diuidaẽ p potẽtiã
obiectiuã: ſed per potẽtiã ſubiuã oſtẽdiẽ ſic: Phs. 12. meta. tex. cõ. 8. vo
lens declarare qd ſit eẽ mãe diuidit ens p potẽtiã ⁊ actũ: ⁊ ibi declarat
mãm cõtineri ſub potẽtia: ⁊ nõ ſub actu: qꝛ eſt illud ex quo oĩa fiunt
per trãſmutationẽ. Manifeſtũ eſt aũt potẽtiã ex qua aliqd trãſmutaẽ
eſſe potentiã ſubiectiuã nõ obiectiuã: itqꝫ entis diuiſio per potentiã ⁊
actũ non eſt ſm phos per potẽtiã obiectiuã: qꝛ tũc argumentũ phi ad/
ductuꝫ eſſet in qͣttuor terminis. Amplius Cõmen. in. 12. meta. cõ. 26.
declarãs intẽtionẽ phi. inquit ꝙ ibi intendit inducere aliũ modũ quo
pͥncipia oĩum predicamẽtoꝝ ſunt eadẽ: ⁊ eſt pro quãto actus ⁊ potẽ/
tia ſunt in oĩ gñe: ⁊ ꝙ actus hꝫ reduci ad formã. ⁊ potẽtia ad mãm: ⁊
ꝙ potẽtia ⁊ actus ppinqui ſunt diſtincti in diſtinctis predicamẽtis.
vult ḡ potentiã ſubiectiuã ⁊ actũ eẽ pͥncipia pdicamentoꝝ oĩuꝫ: ⁊ nõ
obiectiuã cũ dicat potentiã reduci ad mãꝫ/ ⁊ actũ ad formã. Amplius
ipſe in. 5. meta. cõ. 14. vbi declarãs quõ actus ⁊ potẽtia ſunt in oĩ pdi/
camẽto exponẽs exẽplũ phi in pdicamẽto ſbe de forma mercurij. d. ꝙ
in lapide eſt eadẽ forma mercurij: ⁊ in actu: ⁊ in potẽtia: ⁊ declarãs
quõ ſit in potẽtia dicit ꝙ eſt in potẽtia: qꝛ hꝫ nãm recipiẽdi eaꝫ. Actu
vo hꝫ eã qñ actu recipit eam. vbi pꝫ de intẽtione eius potentiã in qua
mercurius eſt ſubiectiuã eẽ nõ obiectiuã: nec valet dicere obiectiuaꝫ
debere poni pter reſpectum ad agẽs: qꝛ iſte reſpectus importaẽ per
ſubiectiuã cũ ſit pͥncipiũ trãſmutãdi ab altero inquantũ alterũ: ⁊ ita
nõ opꝫ entia/ ſine neceſſitate multiplicare. ⁊ ideo ſicut mihi videẽ ſal
uo ſemper meliori iudicio de intentione phi potentiã iſtã obiectiuã non
eſſe diſtinctã re a potẽtia paſſiua: qꝛ iſta potentia obiectiua ſi poniẽ/ nõ
eſt pp aliud niſi pter reſpectũ quẽ ĩportat forma ad ipſuꝫ agens: ſed
cũ iſte reſpectus ſufficienter importeẽ per potentiã ſubiectiuã ſeu paſſi/
uam: ſicut clare pꝫ ex diffõne potẽtie paſſiue poſite in nono meta. ⁊ in
quinto: pter hoc dicimus de intẽtiõe phi nõ dari potentiã obiectiuã
tanqͣ reꝫ diſtinctã a ſubiectiua. Et dicimus ꝙ diuiſio entis per actuꝫ
⁊ potentiã eſt per potentiã ſubiectiuã: ⁊ ſic dicimus agẽs exhẽs aliqd
de potentia ſubtiua ad actũ nõ largiri multitudinẽ: ſꝫ perfectioneꝫ: qꝛ
vna ⁊ eadẽ eſt res: qͥ eſt ĩ potẽtia ſbiua mãe ⁊ ĩ potẽtia actiua agẽtis

cum re que actu ꝓducta eſt.⁊ ſic agen s apud Ari.nō cōgregat inter
diuerſa.Et ſic dicat̃ ꝯñter ꝙ potētia ſubiectiua ⁊ actus ſunt eiuſdem
gñis:loquēdo de potētia ſubiectiua ꝓxima.naꝫ vt dicit Phs ⁊ Cōmē
tator.12.meta.t.cō.22.lꝫ principia oīum decē ꝑdicamentorū remota
poſſint eſſe eadē:q꞉ principia ꝑdicamēti ſubſtātie ſunt ꝑncipia oīum
ꝑdicamentorꝫ:tñ principia ꝓxima vniuſcuiuſqꝫ ſunt ſibi ꝓpria:⁊ ſic
pꝫ quō actus ⁊ potētia circuūt oē genus:⁊ quō ſunt eiuſdē gñis.iſta
eſt mens phi.Et Auer.12.meta.26.qꝫ autē dr̃ de angelis:⁊ de mā ⁊
corpibus celeſtibus:q꞉ nō ſant in potentia ſubiectiua:ſed obiectiua
pꝫ ꝙ hoc nihil eſt cōtra phm ⁊ Cōmētatorē:ſed apud theologū bene
illud haberet vim.Cogita ergo ⁊ cōſidera ꝙ ex diuerſis principijs di
uerſa ſequunt̃ principia.Et iō Auer.plerūqꝫ dānauit Auicēnā in hoc.
appellans ipm mediū inter peripateticos ⁊ loquentes.

Cōmē.19. ¶ Ibidē dr̃ ꝙ in abſolutis a motu reperit̃ melius.oppoſitū pꝫ.3.me/
ta.t.c.3.vbi dr̃ in imobilib᷒ nō eſt rō finis:neqꝫ boni.¶ Soluit̃.imo/
bilia duplicia:quedā ſm eſſe ⁊ diffōneꝫ:ſicut ſunt ſubſtātie ſeparate:
⁊ quedaꝫ ſola diffōne:tunc dico ꝙ in imobilibꝫ ſola diffōne qualia
ſunt entia mathematica:nō eſt in eis rō boni:neqꝫ finis:q꞉ talia ſm
eſſe ſeparata nō ſubſiſtūt:q꞉ ſi ſubſiſterēt eſſet in eis bonū.ſ.ipm eſſe
ipſorꝫ:ſed talia ſola rōne a motu ſeparata ſunt:⁊ ſic abſtrahunt a ra/
tione finis/qui hꝫ rōneꝫ mouētis:nec eſt incōueniēs ꝙ in aliquo ente
ſm rōneꝫ nō ſit bonum vel ratio boni:cū rō entis ſit prior ꝙ̃ rō boni.
Loquit̃ igit̃ Cōmentator hic de rebus ſeparatis ſm eſſe ⁊ diffōneꝫ a
motu:q꞉ in talib᷒ bene pōt eſſe rō boni:imo ſummi boni.

¶ Concordātie Auerrois ſuper decimo metaphy.

Cōmen.6. Decimo metaphyſice inuenim᷒ cōtradictionē ſatis apparen
tem in cōmēto ſexto.q꞉ ibi Cōmen.dicit in cōmē.ꝙ
hoc nomē ens de plurib᷒ dr̃ ꝙ̃ vnum.Duſus tñ oppoſituꝫ legimus in
q̃rto meta.t.cō.3.Solui pōt ſic ꝙ ens de plurib᷒ dr̃ q̃ditatiue ꝙ̃ vnū.
nam ens q̃ditatiue dr̃ de ſuis partib᷒ ſubiectiuis:nō aūt vnū ꝑcipue
ſm viam cōem:ꝙ̃tūcunqꝫ beatus doctor ſup.4.meta.hoc idē de vno
tenere videat̃.Et tunc ſm iſtā ſolutioneꝫ auctoritas Cōmēta.taliter
hꝫ interꝑtari.ens dr̃ de plurib᷒ ꝙ̃ vnū:vt cū dr̃ de ſignato rei.i.ꝙ̃tuꝫ
ad q̃ditatē rei:ſeu q̃ditatiuā ꝑdicationē.ſed quantū ad ꝑdicationem
identicā de quot dr̃ ens de tot etiā dicit̃ vnū:q꞉ ens ⁊ vnū vnā ⁊ ean/
dem nām ſignant ſm Cōmenta.cō.3.quarti meta.⁊ cō.8.decimi hu/
ius.Aut alr̃ ⁊ ſubtilius meo iudicio.ens dr̃ de plurib᷒ ꝙ̃ vnū qñ dr̃ de
ſignificato rei ꝓp hoc:q꞉ ſtat multa eē vnū ſubiecto:que tamē in ſigni
ficato rei ſunt diſtātia:⁊ ſm diffōnem ipſam:ſicut pꝫ expreſſe primo
phy.t.c.21.vbi phs reprehēdit antiquos ſm expōneꝫ Cōmentatoris
in hoc:q꞉ credebāt ens ⁊ vnū ſemꝑ idē ſignificare ad modū dictuꝫ:
⁊ ſic pꝫ qualr̃ cōtradictionis ſolo pꝫ.Nam ens ⁊ vnuꝫ:aut ſumuntur
quo ad nām ſignificataꝫ:⁊ ſic ideꝫ ſignāt:vt patuit:aut ſumuntur
quo ad ſignificatiōes ⁊ rōnes rerū:⁊ ſic de plurib᷒ dr̃ ens ꝙ̃ vnū:q꞉
ſtat aliqua vnū eſſe ſubiecto:⁊ talia eſſe plura ſm rōnes ⁊ ſignificatio
nes.vide vt dixi cōmētū.21.primi phy.⁊ ſic Cōmentatorē per Cōmē
tatorē expone:q꞉ nil melius ꝙ̃ ipſummet auctorē ſuimet interpretē
eſſe:q꞉ nemo nouit melius ꝓpriā mentē ꝙ̃ ipſemet auctor.

Cōmen.7. ¶ Auerrois in cōmēto.7.dicit.nō eſt dicendū colorē cōponi ex albo

& nigro tanq̃ ex duob⁹ principijs. Dui⁹ tñ oppoſitũ ſcribit ipſe expſſe 5. phy. 6. 19. 52. & hic cõmento. 23. ¶ Soluit. forte pp iſtá auctoritatez motus fuit Burleus & multi Auerroiſte ad tenendũ de intẽtiõe Auer. duo cõtraria nõ poſſe eſſe ſimul in eodez ſubiecto: & qd magis auget difficultatẽ hanc etiá eſt auctoritas eiuſdez in quarto meta. in. t. cõ. 26. vbi aſſignat cãm quare cõtraria nõ pñt eſſe in eodẽ: & eſt q: vnuz cõtrariũ eſt priuatio alterius: & hoc etiá dicit ibi phs in lr̃a. & parũ infra Cõmẽtator. d. q in cõtrarijs imediatis talia nõ pñt eſſe in eodem ſubiecto ſimul: ſed ſucceſſiue. Cõtraria vero habentia mediũ pñt eſſe in medio potẽtia nõ actu: nec pfecte. & hoc videt fauere opinioni iſtorum qui dicũt talia media inter cõtraria eſſe compoſita ex extremis quantũ ad denoiationẽ: nõ aũt quantũ ad eſſe: pro quanto medium cõparatũ vni extremoꝝ ſortit nomen alterius: ſicut pallidũ reſpectu nigri albũ dicit: & reſpectu albi dicit nigrũ: ſed pculdubio iſta nõ fuit mens Auer. q: tũc periret motus inter cõtraria habẽtia mediũ: ſicut ipſe deducũt. 10. huius cõmẽto. 23. nam in omni motu vnitatis prius mutat in medio q̃ in extremo: & iõ ſi in tali medio nõ eſſet formalr ſm aliquẽ gradũ forma ad quá fit motus: tunc talis motus nõ poſſet eſſe ſucceſſiu⁹ neqꝫ vn⁹. ¶ Dicam⁹ igit ad auctoritates in oppoſitũ adductas. Ad primá hic qñ dr colores nõ eſſe cõpoſitos ex extremis: verũ eſt tanq̃ ex duob⁹ principijs mẽſurantib⁹ perfectionẽ & eſſe ipſorũ. nã cum ſemp vnũ cõtrariũ ſit: vt dicit in littera: ſicut priuatio alterius: ideo impoſſe eſt ambo rõnez menſure hẽre q: ratio menſure attribuit habitui nõ priuatiõi. vñ phs in lr̃a vult pbare inductiue: qualr in oĩ gñe eſt vnũ primũ qd eſt mẽſuratũ & mẽſura oĩum exiſtentiũz in illo gñe: & ſic in gñe colorũ eſt albedo: colores igit medij nõ cõponunt ex extremis tanq̃ ex duab⁹ mẽſuris. ¶ Ad auctoritatẽ aũt phi & Cõmẽtatoris. 4. meta. t. cõ. 26. dico q cõtraria nõ pñt eſſe ſimul in eodem: q: vnum eſt priuatio alterius. Soluit. verũ eſt de ꝯtrarijs in illis gradibus cõſideratis in quib⁹ cõtrarietatẽ hñt. nõ eniz tenemus albedinem ſub quolibet gradu nigredini cõtrariari: nec calorez frigiditatis ſed ſub eſſe actuali & pfecto cõtrariant: & vnũ/ vt ſic ẽ priuatio alteri⁹. ¶ Ad auctoritatẽ Auer. in eodẽ cõm. qñ dicebat q in ꝯtrarijs mediatis talia pñt eſſe in eodẽ potẽtia nõ actu nec pfecte. Dico q per potentiam ibi nõ intellexit puram potentiã: q: tũc nulla eſſet dria inter cõtraria mediata/ & imediata penes doctrinam ẽt cõtraria imediata pñt eſſe in eodẽ ſbto in potẽtia pura: per potentiá igit intellexit potẽtiã actui admixtã: ſicut in ſimili ipſe dixit in fine primi de generatõe. vbi exponit quõ elemẽta ſunt potẽtia in mixto. per potentiã exponit pro quanto nõ ſunt in mixto in ſuo eſſe pfecto: ſed refracto: & ideo caueat Burleus & alij ad pauca reſpiciẽtes de intẽtiõe Cõmẽtatoris negare cõtraria nõ poſſe ſimul eſſe in eodẽ ſub aliq ẽẽ refracto: q: tũc ẽt oporteret dicere elemẽta nõ eſſe formalr in mixto ſm ipm Auer. diſcordat igit in principio & volũt cõcordare in ꝯcluſione. & hoc non eſt poſſe. ſiẽ etiá exponit ſeipm Cõmẽtator cõmẽ. 6. ſup. 5. phyſi. ſicut videre poteſ. vides ẽt qualr gloſa Burlei nõ põt ſtare: q media iter ꝯtraria cõponunt ex extremis quantũ ad denoiationẽ: nõ quátũ ad actualẽ cõpoſitionẽ. Nam quarto celi. cõmẽ. 26. Auer. diſtiguit de duplici medio ſm cõparationẽ & ſm cõpoſitionẽ: media ſm cõparationẽ cõpoſitiõis

ex extremis quãtū ad denoīationē: ſicut ipſe dicit: nõ quãtū ad eſſe:
ſicut dicimus aerē eſſe mediū inter ignē ⁊ aquam ſm cõparationē: q̈r
reſpectu ignis eſt grauis: ⁊ reſpectu aque eſt leuis: nõ tamen cõponi
dicit̃ ꝓpter hoc ex graui ⁊ leui: ſed media ſm cõpoſitionē/ ſunt illa in
quibus extrema actu ſunt in eſſe nõ in cõparatione tm̄: ⁊ ideo diſtin/
ctio Cõmētatoris nulla eſſet: q̈r mēbra coinciderēt: ſi aliqua media ex
extremis/ cõtrarijs nõ actu ꝑmixto tamen potētie eſſent compoſita ex
talibus extremis. ⁊ hoc eſt certum: nec alicui parum exercitato in via
iſtius hominis dubium eſſe poteſt.

Cõmen. 10. ¶ Auerrois cõ. 10. ſcribit ꝙ linea arcualis nõ põt equari linee recte.
oppoſitū ſequit̃ de q̈dratura circuli: ſicut pꝫ in predicamētis. ¶ Sol
uit. aliqui nõ mediocris auctoritatis viri tenuerūt quadraturā circu
li minime dari poſſe: nam cū figura circularis ⁊ figura recta ſint al/
terius rõnis: minime vident̃ cõparabiles adinuicē: p regulā phi poſt
tam. 7. ph. t. cõ. 31. Et cõfirmāt hoc ſic. equalia per cõem animi conce
ptionē ſunt que adinuicē ſuppoſita nõ ſe excedunt adinuicē: nec exce
dunt̃: modo curuū ſuperpoſitū recto nunq̄ equari põt remanēdo in
ſua curuitate: ſicut patet. Et ↄfirmat̃ auctoritate phi. 7. phy. t. cõ. 21.
vbi probat motū circularē nõ eſſe cõparabilē motui recto: q̈r tūc ma
gnitudo recta eſſet cõparabilis magnitudini circulari: qḋ falſum eſt
⁊ impoſſe apud Ari. ꝓpter ſuperius adductā rõnē. ¶ Ad auctoritatē
aūt phi in predicamētis dum dicit in caplo de ad aliquid/ quadratu
rā circuli ſcibilē eē. dicūt ꝙ Ari. loquit̃ ibi ſub ↄditione ⁊ nõ aſſerti/
ue: ⁊ quātū ad hoc verū dicūt: q̈r lr̃a taliter iacet: ſcia ↄ ſi nõ ſit: nihil
ꝓhibet ſcibile eſſe: vt q̈dratura circuli ſi eſt ſcibilis: ſcia q̄dē ei⁹ nõdū
eſt. Boeti⁹ aūt vir ſūme auctoritatis in oī ſcia ⁊ latinoꝝ gloria aſſeuerat
ibidē ſciā illā poſt Ari. tpa inuētā fuiſſe: ſꝫ ipſe breuitati ſtudēs voluit
ſupſedere a tali demrãtõe. Nos igit̃ dicam⁹ nõ icõuenire aliq̄ cõueni
re magnitudib⁹ mathematice cõſideratis: q̄ tñ repugnāt magnitudi/
nib⁹ eiſdē vt a nāli ↄſiderāt̃: ſicut pulchre dclarat Cõmē. ꝑ celi. cõ. 32.
vbi dicit motui circulari mathematice aliqd ↄtrariati: nõ nālr: ſilr. 4.
ph. 72. linea mathematica in īfinitū põt diuidi: nõ aūt vt eſt terreſtris
vel ignea: ſic ēt naturalr cõſiderādo magnitudinē circularē ⁊ rectā
nõ ſunt cõparabiles: q̈r iſte ↄſiderat res vt ſunt ī motu ⁊ in re extra:
⁊ q̈r vt dicebat̃ cū eq̄lia ſint illa q̄ inuicē ſuppoſita nõ ſe excedūt nec
excedūt̃ a ſe inuicē: ⁊ iõ ſm rē curuū ⁊ rectū nõ pñt eq̄rī: q̈r tūc curuū
nõ eſſet curuū: ſꝫ mathematic⁹: cui⁹ ꝓpõnes oēs ſunt vere ad ima/
ginatiõē. 3. phy. 60. tenet figurā rectā cõparabilē eſſe figure circula/
ri: q̈r ipſe imaginat̃ qḋ eſt poſſe ꝙ linea recta incuruet̃/ ⁊ fiat circula/
ris: ⁊ iõ ipſe etiā dicit ꝙ linea recta eſt breuiſſima: q̄ duci põt iter duo
puncta: ex hoc pꝫ ꝙ geometra cõparat lineā rectā curue: cū tñ eq̄litas
ſm rem dicat fere equoce: ſed iſtud dictū eſt large verū: ⁊ ad imagi/
nationē: ⁊ ita etiā ad imaginationē. d. figuraꝝ poligoniā cõparabile
eſſe figure recte: ⁊ iſta eſt ſolo Auer. exp̄ſſe. 7. phy. cõ. 29. ſicut vidēre
poteris: ⁊ p hoc poſſum⁹ modernos cū Boetio ↄcordare de q̈dratura
circulari: qḋ eſt pólis mathematice: ⁊ ſic locut⁹ eſt Boeti⁹ in p̄dicamē
tis. naturalr aūt dictū modernoꝝ ꝓcedit: nõ aūt abſolute ⁊ ſimplr.
⁊ iſtud multotiēs eſt qḋ ducit doctores ī graues errores: q̈r neſciūt di
ſcernere ↄſiderationē a ↄſideratiõe: ⁊ ſic q̄ repugnāt vni ↄſideratiõi

credũt aliȷ̄ repugnare:ſ nõ ẽ ita ſicut vides.⁊ ħ forte fuit ĩ cã ꝙ Ari. in ꝑdicamẽtis locut⁹ eſt ſub ꝯditione dũ dixit: ſi ſcibilis eſt:q: ipſe videbat nõ ſm quãlibet ꝯſiderationẽ ſcibilẽ eẽ talẽ circuli q̃drationẽ.

¶ In cõmẽto.13.decimi meta.dicit Cõmentator ꝙ cõtrarietas in loco eſt cauſa cõtrarietatis in ſubſtãtiȷ̄s. Huius tamen oppoſitũ ptȝ 5.phy.cõmẽ.10.vbi hȝ cõtra Alexandrũ in ſubſtãtiȷ̄s nullã eſſe cõtrarietatẽ. ¶ Soluit.in ſubſtãtiȷ̄s eſt cõtrarietas quantũ ad qualitates ſuas.ideo phs in ſcđo de generatiõe ⁊ corruptione.t.cõ.49.ꝙ igni cõtrariat aqua:vt cõtingit ſubſtantiã ſubſtãtie ꝯtrariã eſſe:⁊ hoc nõ ꝓp aliud dixit:niſi q: videbat formas ſubſtãtiales ſm ſe nõ habere cõtrariũ:ſ rõne ſuaꝝ qualitatũ:ſicut ipſemet ſeipm̃ declarãdo in eodẽ ſcđo in.t.cõ.24.dicit.elemẽta oĩa habẽt ꝯtrarietatẽ adinuicẽ:q: dr̃ie cõtrarie inſunt his:ſic igit cõtrarietas in loco eſt cã cõtrarietatis in ſubſtãtiȷ̄s nõ quãtũ ad eſſe ſbale:ſed quãtũ ad eſſe qualitatiuũ.

¶ In cõmen.22.hȝ Cõmentator ſciam eſſe in q̃litate/⁊ ſcitũ in ſba. ſed ſeptimo phy.20.dr ꝙ ſciã eſt in relatiõe. ¶ Soluit.nõ inconuenit idẽ in diuerſis ꝑdicamẽtis eſſe ſm diuerſas rõnes:ſic ſciã noſtra que cauſat a rebus qualitas eſt:ſ eſt relatio ſm dici:q: ad ſcibile refertur:⁊ licet ſcibile ad ſciam:aut non referatur:aut relatione rõnis refertur. Aſſimilatur etiam ſciẽtia relationi inquantum in indiuiſibili conſiſtit:⁊ inquantum in ea non eſt per ſe motus. Cõmen.22.

¶ Ait Cõmentator in cõmento.23.decimi meta.ꝙ partes in cõpoſito ſunt in potẽtia.ſed oppoſitũ dixit ipſe.5.phy.6.19.⁊.59.⁊ nos paulo ante oppoſitũ determinauim⁹ in cõmen.7. ¶ Soluit ſic.ibi per potentiã nõ intellexit potentiã purã abiȷ̄cientẽ oẽm actũ:ſed potentiaȝ actui ꝑmixtã:⁊ vnde partes vt ſunt in toto nõ hñt tantã actualitateȝ quantã habẽt ipſe cũ ſunt totũ:⁊ ideo vt in toto inexiſtũt dicunt eſſe in potentia.i.in quodã mõ potentie:qui modus ꝑmixt⁹ eſt actui. Cõmen.23.

¶ In cõmen.24.dicit Cõmentator ꝙ gen⁹ ſignat mãm. Huius oppoſitũ primo meta.17. ¶ Soluit.aliud eſt gen⁹ eſſe mãm:aliud ipm̃ mãȝ ſignare:⁊ a mã ſumi.primũ eſt falſuȝ:vt ipſe ꝓbat ꝑ meta.17.⁊.12.meta.cõ.14.ſcđm aũt verũ eſt.vide.2.celi.cõ.49.⁊.7.meta.43. Et hoc eſt rõnabile:nã ſicut dicit Cõmẽtator ꝑ de aĩa.cõ.qnto.ptes diffõnis ſumunt a principiȷ̄s q̃ ſunt in re. Et iõ a principio potẽtiali ſumit genus.⁊ ab actuali differentia.ideo dixit Porphyri⁹ in caplo de dr̃ia. ꝙ gen⁹ eſt ꝓportionale mãe:⁊ differentia forme. Cõmẽ.24.

¶ Concordantie Auerrois ſup.12.metaphy.Ariſto.

Auerrois in ſuo vndecimo ſup.12.meta.Ariſt.cõmen.6.inquit ꝙ nãlis cõſiderat cãs mouentes ⁊ mãles ipſius ſenſibilis ſubſtãtie:formales aũt ⁊ finales cõſiderare non poteſt. Huius oppoſitũ legimus.2.phy.70.vbi hȝ ꝙ naturalis oẽs cauſas cõſiderat. ¶ Soluit.memini me dixiſſe in ꝑ phyſi.cõmen.primo.⁊ in ꝓlogo Auer.duiã eſſe dicere nãlem oẽs cãs cõſiderare:⁊ dicere ipm̃ conſiderare oẽs primas cãs.primũ eſt verũ.ſcđm vero falſum. duas primas cãs ꝯſiderat nãlis:⁊ duas alias prim⁹ diuinus:primũ motorem:⁊ primã mãm naturalis ꝯſiderat:ſ diuin⁹ primã formã:⁊ primũ finem.vnde loco allegato ſuper primo phyſi.q: late diſputaui:vide cõmẽtũ tertiũ tertiȷ̄ meta.⁊ cõmẽtũ.5.⁊.9.ſeptimi metaph.⁊ in ꝓlogo ſuo ſuper primo phy.⁊ in quarto meta.cõmẽ.primo. Cõmen.6.

Cōmen. 9. ¶ In cōmēto nono duodecimi meta. d. Cōmētator ꝙ Democrit⁹ fuit ꝓpingor in aſpiciēdo mām: ſed oppoſitū legim⁹ primo phy. cōm. 79. vbi iſtd Platoni attribuit nō Democrito. ¶ Soluit. ꝓcedit dictū ei⁹ de illis quos enumerat phs hic: ⁊ vl̄r de his qui fuerūt ante Ariſt. ſed Plato qui fuit in eodē tpe cū Ari. fuit ꝓpingſſimus in inſpiciēda nā mãe: ⁊ ſic intelligit dictū Auer. in primo phy. cōmē. 79.

Cōmen. 12. ¶ In. 12. cōmēto inqt Cōmentator ꝙ nec forma nec mã generat. ſed oppoſitū pȝ de mã primo phy. cōmē. 60. vbi hȝ ꝙ mã vere generat. ¶ Soluit. mã ⁊ forma nō gnãnt: vt terminus p ſe totalis gnãtionis. Nam ex ꝓhemio metaphyſice actus ⁊ generationes oēs circa ſingularia ſunt. ⁊ ideo dixit Cōmētator ad iſtuȝ ſenſuȝ hic ꝙ ſi mã ⁊ forma generarent iſto modo: tunc materie eſſet mã: ⁊ ſic in infinitum. ⁊ ita etiā de forma ꝓcedit ꝙ illius eſſet forma: ⁊ ſic in infinitum. mã tamē vere gnãt ſubiectiue ſicut ipſe dicit in cōmē. 60. primi phyſicoꝝ.

Cōmen. 14. ¶ Forma nō cōprehendit ſenſu: ſicut dicit Cōmentator in. 12. meta. cō. 14. ſed oppoſitū huius pȝ ſcđo de aīa. 63. vbi dicit ꝙ cogitatiua hois cōprehendit intētiones indiuiduales decē pdicamētoꝝ. ¶ Soluit. forma nō cōprehendit a ſenſu in eo ꝙ ſenſus: ſic intelligit dictum eius hic: tū forma cōprehēdi pōt a ſenſibus hois in eo ꝙ ſenſus hois ſunt. ſic intelligit dictum eius. 2. de aīa. 63. ſicut ipſemet ſeipm gloſat ibidē in cōmē. 65. illi⁹ ſcđi. ⁊ hoc ēt ipſe aſſeuerat in cōm. ſuo. ſup libro de ſenſu ⁊ ſenſato ad finē. vbi dicit. ꝙ homo cōprehēdit drĩas rerū: ⁊ intētiōes earū ꝓprias: q̄ ſunt in re ſenſata quaſi medullā d fructu. In animali autē bruto cōprehēdūt ea que ſunt extra que ſunt quaſi cortices fructuū. ¶ Alia etiā ſolo dari poſſet quā etiā in ſimiliter tigimus in alijs locis: ſed breuitatis gratia ad preſens dimittatur.

Cōmen. 16. ¶ In cōmēto. 16. Cōmētator dicere vr̄ mām ꝑcedere formaȝ. Huius tamen oppoſitū vide. 9. meta. t. cō. 15. vbi dicit actū ꝑcedere potētiā. Rn̄det. ꝙ mã ꝑcedit formā que prioritas eſt prioritas nãe. teſte Auer. cōmēto. 7. ſup ſcđo de generatione ⁊ corruptione: qđ aūt dr̄ per phm actū nā ꝑcedere potētiā. ¶ Soluit. nā illud dictū hȝ veritatē de actu agentis: nō aūt de actu cōpoſiti producti ab agente. lȝ etiā ſi vere loqui velimus nō ſit ſimplr̄ reſpondendū ad queſtionē querentē an mã precedat formā: ſicut colligi pōt ex ſnia ipſius. 7. meta. cōmento. 35. vnde mã via generationis precedit formā: qr forma educit de potentia mãe: ſed forma precedit mām via perfectionis.

Cōmen. 18. ¶ In cōmēto. 18. habet Cōmēta. calorē ignē nihil gnãre. Hui⁹ oppoſitū memini me legiſſe ab ipſo in cōmēto. 15. ſup prio cātice cāticorū Aui. dixi alias In hac mã calorē celeſtē ⁊ calorē elementalē nō differre abinuicē: niſi ſicut calor ignis: ⁊ calor fabrilis. manifeſtū eſt aūt calorem artis ⁊ elemētalē vnū ⁊ eundē ſubiecto eſſe: ſȝ nō differunt: niſi rōne tm̄. nā forma caloris vt regulat ab arte eſt res artis: ſed vt ē regulata a forma ignis eſt res nãe: ſicut mihi videt idē ſbto eſt calor elementalis: ⁊ calor celeſtis: qr ſenſus tactus rectus eſt iudex de qualitatibus tāgibilibus: ex ſcđo de aīa. nullā aūt drĩam ꝑcipit tactus inter vtrūqȝ calorē: ſed iſte calor vt eſt regulatus a corpibus celeſtibus ⁊ cōmenſuratus ſic celeſtis dr̄: ⁊ dr̄ eſſe generationis inſtrm̄ effectiuum. ſi autē calor iſte regulatus fuerit a forma propria ignis: ſic dicit calor igneus: ⁊ qr vt ſic diſproportionatus eſt vite ⁊ generationi: ſic nō dr̄

calor

calor viuificās:ſed reſoluens igneus ⁊ elemētalis. ⁊ tamē ſm rem ſunt vnum ⁊ idem: ⁊ ſic etiā teneo calorem nālem in aialib⁹ ⁊ plantis eundem eſſe realr cū calore igneo ⁊ elemētali: qcqd dicat Bērlis ſpeculator in hac mā ſup ꝑma quarti ad ꝑncipium: qui voluit multiplicare entia ſine neceſſitate imaginādo calorē nālem: ⁊ calorē ꝑter nām eſſe duos calores realr ⁊ eſſentialr diſtinctos: ſed nobis tuti⁹ vr̄ eē dictu ꝙ vn⁹ ⁊ idem calor eſt nālis ⁊ ꝑter nām: nam vt regulaẗ ab aīa nālis dr̄: vt vero regulaẗ a forma ignis ſic appet elmtalis ⁊ igne⁹. Et hoc voluit Gal. medicoꝝ ꝑnceps dum dixit febrem eſſe calorē nālem cōuerſum in igneū. ⁊ hoc vt mihi vr̄ ſicut Cōmētator. 2. de aīa. cō. 41. ſic igiẗ ſedaẗ ꝯtradictio in dictis eius: qꝛ vtrūqꝫ verum eſt. ⁊ ꝙ calor ignis generat: ⁊ ꝙ calor ignis nō generat mixta. nam eſt eoꝝ generatiu⁹ vt regulaẗ a ſuperiorib⁹ latiōib⁹. iuxta illud Phi meteoroꝝ p̄. ad ꝑncipiū. oꝫ mūdum iſtum inferiorē ſuꝑiorib⁹ lationib⁹ eſſe cōtinuū: vt oīs eius virt⁹ inde guberneẗ. ſed iſte idem calor vt regulatus a ſua forma ſic mixta corrumpit. ⁊ hoc nō incōuenit ꝙ ab vna forma proueniāt oppoſiti effect⁹ prout reſpectu vnius effectus concurrit vt agens principale: ⁊ prout reſpectu alterius ipſa efficiẗ inſtrumētū: ſicut dixit ſubtiliſſim⁹ Scot⁹ meus in theorematibus: actio cuiuſcūqꝫ qñ ipſum ſit inſtrm̄ ſpē differt ab actione eiuſdē vt principalis agentis. ¶ Sed cōtra iſtam ſolonem ſilr tu dixiſti ꝙ calor celeſtis ⁊ calor ignis/ſunt idem eētialr: ſed huꝰ oppoſitū apparet expreſſe in ſcdo caplo de ſba orbis: ab ipſo Auerroi. vbi tenet ꝙ ſpē diſtinguunt: ⁊ cōfirmaẗ. ille forme ſpecifice diſtinguūtur que hñt opatiōes ſpē differētes. Operatio enim fecit cognoſcere formam: ⁊ tranſmutatio mām: ſed opationes iſtoꝝ duoꝝ calorū ſunt ſpē differētes: ſicut pꝫ ex quarto meteoroꝝ: ⁊ ex ſcdo de gñatione aialiū. cō. 3. nam calor celeſtis generat: ꝯſeruat: viuificat: digerit. calor igne⁹ corrūpit: mortificat: ſeu cōburit: putrefacit: dſtruit: ergo videẗ ꝙ ſint ſpecie differētes. ¶ Ad hoc ego memini me als dubitaſſe ſatis pp auctoritatē illam Auer. ⁊ tñ ſicut mihi videẗ pōt dici ꝙ diſtinctio ſpecifica/quādoqꝫ eſt accidētaliter: ⁊ ab accidentali oriat qñqꝫ vero eſſentialiter. Dico ergo calorem celeſtē ⁊ elemētalem differre ſpecie accidentali abinuicē rōne diuerſoꝝ regulantiū: tñ eſſentialr ſunt vnus ⁊ idem calor: qꝛ nō eſt multiplicāda rerū entitas ſine neceſſitate. ¶ Ad rōnē autem pꝫ ſolo ꝙ nō oportet ſemp oppoſitos effectus arguere oppoſitas formas. imo quādoqꝫ effectus oppoſiti proueniūt ab vna ⁊ eadem forma oppoſito mō ſe habēte. Idem enim inquātum idem ſemp eſt aptū facere idem: ſicut pꝫ. 2. de gñatione. tex. cō. 56. ſed idem inquātum diuerſum pōt diuerſa facere: ſicut ibi dr̄ de ſole qui per acceſſum gñat: p receſſum corrūpit. ſilr. 2. phy. 30. nauta ſui abſentia eſt cā ſubmerſiōis nauis: cui⁹ pñtia erat cā ſalutis: ſic forma cū ipſa ſit inſtrm̄ ſua actio ſpecie diuerſaẗ a ſeipſa: vt erat principale.

¶ Auerrois in cōmento. 23. exponēs ꝓpoſitionē Phi quā etiā pꝛimo phy. ad principiū adduxit ſibiipſi cōtradicit in exponēdo quid noīe cauſe importeẗ. ꝓpoſitio autē eſt iſta. oīa habētia principia: aut cās: aut elemēta nō cognoſcunẗ niſi ex horum cognitiōe. Ibi aūt expoſuit cauſas. i. finales: principia aūt dixit accipi pro agente ⁊ mouente: ſed per elementa intellexit cauſas māles: ⁊ finales. hic vero dicit ꝙ per cauſas Phs intēdebat illud qđ eſt cōe illis quattuor. per ꝑncipia aūt Cōmē. 23.

cauſas mouētes: per elemēta aūt cās: que ſunt ī re. ⁊ vult ꝙ ꝓpō iſta
in phyſicis adducta iſto mō intelligi dʒ. Ecce igit̃ manifeſtiſſimā cō/
tradictionē. ¶ Solui͂t. forte littera eſt corrupta: aut forte peccauit per
obliuionē: aut forte hic exponit illam ꝓpōnē ex ſnīa ꝓpria: ſed pmo
phy. dedit illā expōnē ex ſnīa Alexādri: ſicut ipſemet fatet̃ in illo lo
co. ⁊ iſta ſolō eſt verior apud me. aut forte fecit hoc: vt oſtenderet illa
tria principiū cām ⁊ elemētuʒ ſynonima nō eſſe: nō curauit autē ad
hoc declarandū vt eodē mō illa v̓ba fuerint expoſita ibi. ⁊ hic iuxta
illud doctrinalis. Ad placitū poni ꝓprioꝝ multa notaui.

Cōme. 29. ¶ Inquit Cōmēta. cō. 29. duodecimi meta. ſb̄a eterna ꝙ ſit pōt decla
rari ꝓpōnibus cōibus vtriuſqʒ ſcie. ſ. diuine ⁊ nāli. Sed huius oppoſi/
tum dixit ipſe pmo phyſi. cō. vltimo. ⁊ hic cō. 5. vbi dixit ſolum ꝓpoſi/
tionibus nālibus iſtud declarari poſſe. longa eſt diſcordia. varij mo/
di dicendi in hac mā reperiunt̃: an ſolū nālis ſb̄as abſtractas decla
ret: an cū hoc ēt diuin⁹. dic reſolute in hac mā: duas ɔclōnes ab alijs
forte nōdum intellectas: nālis purus eſſe abſtractorū a poſteriori de/
monſtrat via motus. rō eſt: q2 nulluʒ aliud eſt mediū per qđ demon/
ſtrari queāt: niſi motus. Iſtud (vt mihi videt̃) eſt potiſſimū Auer. fun/
damentū ſup hoc. ſicut mihi vr̃ pmo phy. cō. vltimo. ⁊. 12. meta. cō. 5.
¶ Scđa cōcluſio: metaphyſic⁹ purus habito pro cōſtāti ſb̄as abſtra
ctas eſſe a nāli pōt eſſe illaruʒ nō demonſtrare: ſed declarare aliqua
ſuperficiali via ꝙ ſint entia pmaꝛ ꝙ ſint forma prima ⁊ finis omniuʒ ꝓ
cedēdo a ſubſtātijs: nō vt ſunt ſubſtātie ſenſibiles: ſʒ vt ſunt ſb̄e tm̄ ⁊
hoc dixit cō. nono. 7. meta. Cōmētator: qñ dicit ꝙ cōſideratio de for/
ma vt eſt ſubſtātia perducit ad cognitionē prime forme ⁊ primi finis.
⁊ iſta ſecūda cōcluſio eſt de mente Cōmentatoris. 12. huius cōmento
5. ſicut potes videre. ¶ Adde tertiā cōcluſionē. metaphyſic⁹ induens
habitū naturalis phi/ aliquid addens etiā de ſuo ad bene eſſe pōt de/
monſtrare ſubſtātias abſtractas eſſe: ſed vis medij demonſtrationis
eſt a naturali: nō ab illo addito tali demōſtrationi a ſeipſo. Iſtā con/
cluſionē probo auctoritate eius. ſcđo meta. cōmēto. 6. vbi Phs pro/
bat via motus ꝙ in cauſis mouentib⁹ non eſt proceſſus in infinituʒ:
ſed eſt deuenire ad vnuʒ primū motorē non motum. ⁊ Cōmētator in
fine illius cōmenti ponit quoddā documētuʒ in quo docet quare Ari.
multas rōnes/ quas fecit in naturali phia adducat in metaphyſica. ⁊
inquit: ⁊ Ariſto. quāuis vtatur hic demonſtrationib⁹ naturalib⁹: tñ
inducit eas vniuerſali⁹: quoniā quāto fuerit demonſtratio vniuerſa/
lior: tanto erit magis propria huic ſciētie. ⁊ Ariſto. ſe obſeruat in hac
intentione. ſ. in inducendo demonſtratiōes vniuerſales alio modo ꝙ̄
in ſciētia naturali. Et hec eſt cauſa in iteratione illaruʒ demōſtratio/
num in hac ſciētia. ſimiliter Cōmentator in ſcđo celi. cōmento. 61. de/
clarat in exemplo manifeſto: quō aliqua demonſtratio pōt fundari
ſuper propoſitiōes vtriuſqʒ ſciētie. Dixit enī ꝙ Philoſoph⁹ in illo
textu induxit demōſtrationes q2/ ad probandū celum animatū eſſe ⁊
ſed demonſtratio ſimpliciter in hac ſciētia fundata eſt ſuper propoſi
tiones phyſicas: ⁊ ſuper propoſitiōes acceptas ex ſcientia diuinali.
Declaratuʒ eſt enim in ſciētia naturali in libro phyſi. ꝙ motor corpo
rum celeſtium nō eſt in materia: ⁊ declaratū eſt in libro de anima: ꝙ
illud qđ eſt hmōi eſt intellectus. ⁊ declaratuʒ eſt in. 12. meta. ꝙ forma

intellectualis nō mouetur niſi ſm deſideriuȝ qđ ſit a ſuo intellectu
quapꝑ neceſſe eſt/vt habeat ſuum imaginatū:ꝛ eſt corpus celeſte ha/
bens deſideriū. Ecce igitur quomō ſubſtātia eterna corporis celeſtis
declarat eſſe animata per ꝓpoſitiōes cōes vtriuſq; ſcientie.ſ.nālis ꝛ di/
uine.ſic intelligitur dictuȝ Cōmentatoris hic in iſto cōmento.29.ſed
hic eſt locus dubitationis.nam per Phm poſteriorū primo media ꝛ
extrema oportet in eadeȝ proximitate eſſe.ergo videt ꝙ nō poſſit fie/
ri demōſtratio ex propoſitionib⁹ cōmunib⁹ ſcientie nālis ꝛ diuine:cui⁹
oppoſitū Cōmētator dicit. Et cōfirmat:qꝛ ſm ipſuȝ ſcđo celi.cō.59.
demonſtratiōes doctrinales.i.mathematice non ſunt inate poni in
ſcientia nāli. Ergo a pari nec nāles in ſcientia diuina:qꝛ non magis
videt rō de vna ꝙ̄ de alia. ¶ Soluitur.vt mihi videt demonſtratio/
nes iſte:ꝛ ſi nāles ſint:qꝛ vis medij eſt a nāli ſcīa:qꝛ oē mediuȝ efficax
demonſtratiuū ad eſſe abſtractoꝝ ꝛ eternoꝝ demōſtrāduȝ initit mo/
tui. Tamen tales demōſtratiōes:vt fiunt in metaphyſica pñt ēt initi
veritati alicuius ꝑncipij diuinalis:qđ in virtute intrat tales demſa/
tiones:ꝛ ſic pñt induci cōſimiles demōſtratiōes in ſcīa diuina ꝛ nālis
ſed in diuina abſtractiori mō ꝙ̄ in nāli.ſicut demonſtratio illa ſecūdi
metaphyſice initit huic ꝓpōni diuine:que dicit qđ mediorum extra
que eſt aliqđ vltimū ꝛ primū oportet eſſe illud qđ eſt primū cām illoꝝ
que ſunt poſt:ptȝ aūt ꝙ iſta ꝓpō diuina eſt:qꝛ initit rōni pmi ꝛ vlti/
mi ꝛ rōni cauſe:ꝛ rōni ordinis:ꝛ iſta nō ingredit demſatione illaȝ in
ſua ipſa maxima cōitate ſumpta niſi in virtute tm̄. Nālis aūt accipit
mediuȝ iſtud ad motum coartatū tm̄ non in ſua maxima cōitate:ſic
intelligis mō illud qđ forte adhuc ab alijs nōdum eſt intellectū:quō
diuinus pōt aliquid adminiculari in declaratiōe eterne ſubſtātie:ſed
hoc nō tollit quin mediū demōſtratiōis efficaciā habēs ſit naturale.
Et iſte modus eſt valde ſubtilis:ſicut vides:ꝛ ꝯſonus doctrine Auer.
in locis adductis. Aliter etiā pōt dici ꝙ ſubſtātia eterna pōt dclarari
ꝙ ſit per propoſitiōes cōes vtriuſq; ſcientie:nō qꝛ in vna ꝛ eadē demon/
ſtratiōe accipiant due premiſſe:quarū vna ſit a nāli ſciētia accepta:
ꝛ alia a diuina:ſed poſtꝙ̄ diuinus accepit a naturali pro conſtāti ſub/
ſtantias abſtractas eſſe. Declarat ipſe poſtea qualiter prima ſubſtan
tia eſt finis ꝛ forma oīum entiuȝ:ꝛ ſic etiam ſubſtātie eterne principia
declarant a diuino eſſe principia ſubſtātie eterne inquātuȝ ſba eſt in
rōne finis forme ꝛ efficientis.ꝛ iſtum ſenſum videtur ſentire Auer.in
cōmēto.5.duodecimi meta.ſi recte inſpicias:eligatur alter iſtorū mo
dorum:qꝛ ſicut mihi videt vterq; verus eſt.
¶ In eodē cō.29.ſcribit Cōmētator ꝙ ſine tpe impoſſe eſt imaginari Cōmē. 19.
motuȝ. Huius tñ oppoſitū ptȝ.4.phy.cō.97. ¶ Soluit.dictum eius
hic intelligit de ſcđa opatione intellect⁹:que ab Auer.3.de aīa appel
latur fides vel credulitas. Sed dictū eius.4.phy.cō.97.procedit de
prima opatione intellus que ab ipſo appellat formatio naȝ cū tps nō
ſit de qditate motus:intellect⁹ pōt intelligere motū nō intellecto tpe:
lȝ ſine tpe verus motus eſſe non poſſit.
¶ Cōmētator in cō.30.dicit ꝙ oē eternū ē actio pura:ꝛ oē qđ ē actio Cōmē. 30.
pura nō hȝ potētiaȝ:ex hoc igit vr̄ velle Cōmētator nullū eternū ha
bere potentiā. Hui⁹ tñ oppoſitū hȝ ab ipſo.3.de aīa:cōmē.5.in ſolone
3.qōnis. Et in cōmēto.14.vbi hȝ in omni intelligētia citra pmaȝ eſſe

potentiã. ¶ Soluit. potẽtia duplex. logica: ⁊ phyſica. potẽtia phyſi/
ca cõſequit mãm: ſiue ſit mã in potẽtia ad eſſe: ſiue ſit mã que ſit in po.
tentia ad vbi: ſiue ſit mã que ſit in potẽtia ad intelligibilia: de tali po
tentia i ſubſtãtijs eternis nõ eſt potẽtia ad eẽ: ſiue ille ſint corpa eter
na: ſiue ſint motores eterni: vt ptʒ. 8. phy. ⁊ in lib. d ſba orbis. ⁊ p̃ ce.
infinities. potẽtia ad vbi bñ eſt in corpib⁹ eternis: q2 talis conſequit
mãm in actu: q̃ eſt ipſe orbis. Mã aũt intelligibiliũ eſt intellꝰ poſis.
Et iſta mã repit in aĩa intellectiua vere: cũ ipſa ſit ſm Cõmẽtatorẽ cõ/
poſita ex intellꝰu agẽte: ⁊ poſi tanq̃ ex duab⁹ ptib⁹ eẽntialib⁹: p q̃ruʒ
alterã creat intelligibilia: ⁊ per alterã recipit ea: ſed in alijs intelligẽ/
tijs nõ eſt intellꝰs poſis vere: cũ in eis nõ ſit intellectio recipiẽdo: ſicut
ſit in nobis: vñ nulla potentia phyſica in alijs intelligentijs excepta
aĩa intellectiua vere reperit: nõ potentia ad eſſe: q2 ille inſequit mãm
pmã: nõ potẽtia ad vbi: q2 illa inſequit mãm in actu: q̃ eſt corp⁹ ſim/
plex nõ cõpoſitũ ex mã ⁊ forma: intelligentie aũt oẽs/ nec ſunt corpus:
nec ſunt virtutes in corpib⁹: nõ eſt ẽt in eis potentia ad itelligibilia:
q2 in eis nõ differunt intelligẽs/ intellectũ/ ⁊ intellectio ſicut eſt in aĩa
noſtra in ordine ad nos cõſiderata: vt ipſe tʒ: nulla igit eſt ſm Auer.
vera potentia in eternis ſubſtantijs. alia aũt potentia logica eſt: que
nihil reale dicit: ſed dicit ens rõnis. nam potẽtia logica apud me nil
aliud eſt q̃ ens rõnis cauſatũ ab intellꝰu ex nõ repugnãtia terminoꝝ:
inquãtũ nõ repugnãt. Pro quo debes ſcire q̃ ſolũ vnũ eſt ens ſimplr
pfectũ in quo eſt tota pfectio poſis reperiri in habitu entis: ⁊ iſtud eſt
ſolus deus: ſicut ſcribit Cõmẽtator. 5. meta. cõ. 21. Et tale verius dicit
eẽntia q̃ eius: cũ ſit ens p eẽntiã. Alia vero ſunt entia p pticipationẽ:
ſic ſcribit Cõmenta. 2. meta. cõ. 4. ⁊. 12. meta. cõ. 51. omnia aũt entia
citra pmũ deficiunt aliquo gradu perfectiõis poſſibilis reperiri in
habitu entis: q2 oĩa emanãt a primo/ eõ mõ quo apta ſunt emanare:
nullum aũt ens aptum natũ eſt emanare a primo in equali gradu pfe.
ctionis primi: cuʒ impoſſibile ſit dari duo prima eque perfecta in ge/
nere entiũ: quorũ vnuʒ ſit ab alio. imo nullo modo: ſicut oſtẽdit phs
12. meta. ad finem: ⁊ etiã pulchre deducit Scotus primo ſententiarũ
diſtinctõe. 2. q. 3. Et ideo q2 ſecũda intelligẽtia emanat a pma in alie/
tate nature. ⁊ cuʒ eſſentiali dependentia a prima: lʒ ſm phos iſta in/
telligentia ſit ab eterno habẽs oẽm pfectionẽ poſem ſibi: inquãtum
talis intelligẽtia eſt in tali reꝝ ordine cõſtituta: q2 ibi nõ differt poſſe
ab eſſe: ſicut ptʒ. 3. phy. tex. cõ. 32. poſſibilitas eiʒ in eis eſt neceſſitas:
ſicut ptʒ. 2. celi. cõmento. 34. vnde Cõmẽta. ibi dicit. poſſibile in re/
bus eternis eſt neceſſariũ: cum nihil ſit poſſibile in eis vere. Notanter
dixit vere: q2 nulla vera potẽtia in eis eſt: vt deduxi. tñ iſta intelligen
tia inquãtũ ens reperit priuata aliqua perfectiõe: q2 ſibi inquãtũ ens
nõ repugnat habere maiorẽ perfectionẽ q̃ ſit illa quã actu hʒ: q2 ſi ſic
ſibi repugnaret: cuilibet enti hoc repugnaret: qđ falſum eſt: ſicut ſi tal
pe repugnaret viſio inquãtuʒ aĩal: cuilibʒ animali viſio repugnaret:
iſta autẽ potentia nõ eſt vera potentia: q2 nihil reale dicit. ſed ſolum
eſt ens rõnis fictũ ab intellectu ex nõ repugnãtia talium terminoꝝ:
ſicut diximus: ⁊ de iſta potentia loquebat Cõmentator. 3. de aĩa. cõ.
5. in loco allegato quãdo dixit: in omni intelligẽtia citra pmã repe
riri potentiã. Et ego addo q̃ etiã in omni ente abſolute citra primum

eſt potentia: ⁊ ideo opinio illa Subtilis doctoris in.8.diſtinctiōe p̄mi q.prima: vbi tenet quālibet creaturā cōpoſitā eſſe ex actu ⁊ potētia: tanꝗ̄ ex priuatiuo ⁊ poſitiuo. eſt opinio veriſſima: ⁊ de intentione Auerrois ſine dubio: ſic igitur de potentia prefata diſtinctio contro/ uerſie nodum ſoluit.

¶ In cōmēto.36.duodecimi inquit Cōmētator ꝙ forme mālēs actu ſunt in mā: ſed potentia: ſicut in primo motore. Huius tñ oppoſitum inuenim⁹ in cōmēto.18.ad finem in eodē libro. ¶ Soluit. qñ forma mālis eſt actu in mā talis potentia eſt in deo: q: eminēter in deo con/ tinetur: nō actu formali. Sed qñ potētia eſt in mā: tunc actu virtuali eſt in deo ⁊ iſta nō cōtradicunt ſicut vides. Cōmē.36.

¶ Auerrois in cōmēto.37.inquit deū ſollicitari circa indiuidua ſub rōne ſpeciei: nō ſub rōne indiuidui. Huius oppoſitū hꝫ ab Ariſtotele ⁊ ab ipſo decimo ethicoꝝ caplo.10.vbi dicit: circa ſingularia: ⁊ vt ſin/ gularia: ſunt deū ſollicitū eſſe: inquit enī ibi: ꝙ viſitat deus ſapien/ tem: ſicut facit amic⁹ cū amico. ¶ Soluitur ibidē. q: dicit in textu: nam ſi dij curam aliquā habent humanarū rerum: vt exiſtimat ⁊ cre ditur: rōnabile eſt eos gaudere optimo ⁊ cognatiſſimo: ptꝫ ꝙ ibi loq/ tur probabiliter: nam ſermones fiunt ſm mā3 ſubiectā: ⁊ q: ibi erat in moralibus: cōgruū fuit vulgo perſuadere hoc: ſed in ſciētia diuina tex.cō.51.determinat Phs ſm propriā intentionē deum circa ſingu/ laria: ⁊ ſingularia mālia ſunt/ nō habere ſollicitudinē. ſic diceret: vt mihi videt Auer. in iſta cōtradictiōe. Sed iſta opinio falſa eſt ⁊ here tica ⁊ cōtra fidē noſtrā que falli non pōt: cum ordine infallibili rega/ tur: nec rōnes phoꝝ cogunt cōtra nos. imo ipſemet Cōmētator ab ipſa quaſi veritate coact⁹ dicit ſe quādoqꝫ a deo illuſtratū fuiſſe in ſo/ lutione alicui⁹ difficultatis ⁊ multa cōſimilia. ¶ Sed hic eſt locus du bitationis quid eſt hoc dictu deū intelligere entia ſm ſpēm: ⁊ ſollici tari de entibus ſm ſpēm: ſi enī intelligat deum cognitionē habere de Socrate ⁊ Platone vt cōueniūt in natura humana: multiplex videt ſequi inconueniēs: tum q: talis cognitio eſſet vlis: q: cognoſcere ſor/ tem/ vt ē homo eſt habere cognitionē vniuerſalē: ⁊ per cōſequēs potē tialem: cum ſcire in vniuerſali ſit ſcire in potētia.12.meta.cōmē.14. cōſequēs aūt falſum eſt: nam ſm ipſum.12.meta.cōmēto.51.ſcientia t ei non eſt vniuerſalis neqꝫ particularis. Amplius. accideret poſitio idearū in mente diuina: q: nō eſt maior rō ꝙ ſpecies humana cogno ſcatur ab intellectu diuino/ ꝙ̄ alie ſpecies: ⁊ ita rediret opinio Plato/ nis que ſm excellentes Platonicos fuit ꝙ idee eſſent in mente diui/ na: iſtud autē videt repugnare dictis peripatheticoꝝ dicentiū deum tantū vnum intelligere. Iſta ſunt que diu agitaui in via eorū: ⁊ tan/ dem deueni ad hoc ꝙ ſm ipſius Auer. ſnīam.12.meta.cō.51. Deus ſublimis tantū vnum intelligit: ⁊ illud intellectū eſt ſua eſſentia que eminēter eſt oīa: cū (ſicut ſupra dictū fuit) nulla ſit ibi potentia neqꝫ imꝑfectio aut defect⁹: ſequitur aūt ex hoc omnia alia entia ſuppoſita eſſe reſpectu eſſentie diuine per participationē dicta: ſicut ptꝫ ſecūdo meta.cōmento.4. Deus igitur intelligens ens per eſſentiā intelligit omnia ſm ſpectē: q: omnia entia ſunt quaſi ſuppoſita per participa/ tionē dicta in ordine ad eſſentiā diuinam: non ꝙ diuina eſſentia for/ maliter ingrediat conſtitutionē alioꝝ entiū: ſed iſta participatio.

eſt talis:ꝙ eſſentia aliorū entium eſt quedā participatio dependētie
reſpectu diuini eſſe:pro quāto quelibet talis fuit extrema nā a natura
diuina/dependēs tamē ab ipſa:ꝛ ſm ꝙ tales creature magis ꝛ min⁹
diſtanter dependent ſm hoc dicunt̄ magis ꝛ minus perfecte:ꝛ ſic in/
telligitur dictum Phi ſcđo de aia.34.vbi habet:ꝙ omnia appetunt
participare diuinū eſſe eo modo quo poſſunt.ꝛ primo celi.tex.cō.100.
hꝫ.his quidē cōmunicatū eſt eſſe:alijs quidē clarius:alijs vero ob/
ſcurius. Nulla igitur ſm ipſummet Ariſto.ꝛ Auer.eſt alia idea:nullū
exemplar:nulla alia forma niſi diuina eſſentia:que taliter ab oībus
participat̄. Et ideo dicit Cōmentator cōmēto.51.huius.ꝙ ſiquis co/
gnoſcat caliditatē ignis talis nō dicitur ignorare naturā caliditatis
exiſtentis in alijs entibus.ꝛ ſic dei intellectio eſt per ſpeciē:pro quāto
cognoſcendo ſe cognoſcit illud qđ eſt oīa:q꞉ cognoſcit ens per eēntiā:
ens autē per eſſentiā ſpecies eſt participata ab entib⁹ per participa/
tionē dictis. Iſtud aūt verificari poteſt per dictū Auer.quarto phyſi
ce auſcultatiōis.cōmēto.102.vbi habet:ſi illud qđ eſt calidū ſimplici
ter eſt ignis ſimpliciter:illud qđ eſt aliqđ calidum eſt aliquis ignis:
vbi patet manifeſte ſm ipſum ens participatiue dictū eſſe:quaſi ſup/
poſitū entis per eſſentiā.ꝛ iuxta hoc cōſimili mō poſſumus arguere ſi
ens ſimpliciter perfectū eſt deus ſimpliciter:ꝛ eſt eſſentia ſimplr̄:ergo
ens aliqualiter perfectū eſt aliquis deus vel aliquid deitatis habēs:
ꝛ eſt aliqđ ens vel aliqđ entitatis habēs.ſic igitur deum oīa cognoſce
re ſm ſpēm:intellexit Cōmētator.ſicq; deū ſollicitū eſſe ad extra:in/
telligendū deum.pro quāto ad gradū entitatis in quolibet concurrit
tanꝙ ad effectū primū ꝛ vniuerſaliſſimū:qui vniuerſaliſſime ꝛ prime
cauſe attribui dꝫ:iuxta illud Philoſophi.in ſcđo phy.tex.cō.38. Effe/
ctuum vliū cauſe ſunt vles.ꝛ ideo recte dixit auctor de cauſis.pro/
poſitione quarta.dum dixit primā rerū creatarꝫ eē ipſum eſſe:ꝛ nihil
ante ipſū cauſatū eſſe:ſic ēt verificant̄ dicta Phoꝝ dicentiū res mū/
di huius eſſe in intentiōe nature ſub rōne ſpeciei:nō ſub rōne indiui/
dui niſi per accidēs:pro quāto deus ꝛ intelligētie concurrūt per ſe ad
gradus nature cōis. Ad gradū aūt materialē cōcurrit agens mālē.
ꝛ ſic ſollicitudinē habēt circa iſta:quo ad ea/que ſunt nature:ſꝫ quo
ad ea que ſunt indiuidui mā relinquūtur:ponētib⁹.n.nobis duo ex/
trema latitudinis entium:primā mā.ſ.ꝛ primo motore.12.meta.cō.
18.cōgruū eſt materiales formas/que ſunt in potentia in prima mā/ꝛ
ſunt in actu in primo motore in aliquib⁹ diſpoſitionib⁹ talia attribui
māe:ꝛ in aliqbus attribui primo motori:ꝛ in alijs abſtractis ſubſtan
tijs:que cū pmo cōcurrūt inſimul:vt ex eis fiat vnus act⁹:ꝛ ſcđo cap.
de ſbā orbis.ꝛ.12.meta.cō.44.ꝛ ſcđo celi.cō.42.ex iſtis iā ptꝫ intel
lectionē dei actualiſſimā eē:eū ſit tm̄ p ſui eēntiā:que eſt ipſa actuali/
tas:ptꝫ ēt qualr̄ non eſt ibi vle nec particulare:nec potentia aliqua:
nec multitudo idearū ſm viam Auer.ꝛ Ariſto.vt ego puto.lꝫ nos ve/
ra hec eſſe minime fateamur:q꞉ catholice cōfitent̄ deum oīa intellige/
re:iuxta illud Hieronymi. Ne minimū quidē foliū cadens in terra ca
dit abſq; nutu dei:nec pp hoc ſequit̄ intellectū diuinū vileſcere:quia
tunc intellect⁹ aliquis vileſcit ex perceptiōe rei vilis:qñ talis eſt cau/
ſatus a re vili.ꝛ qñ diſtrahitur a perceptiōe rei nobilis ꝓpter rei vilis
conſiderationē. Iſta aūt deo benedicto non attribuim⁹:tum q꞉ ipſe

non eſt cauſatus:ſed cauſa:tum qꝛ percipiēdo alia a perceptione ſui/
ipſius non diſtrahit:cū alia nō percipiat niſi in ſeipſo.naꝫ ſua eēntia
eſt ſuū obiectū pmo motiuū:⁊ pmo terminatiuuꝫ reſpectu ſue intelle/
ctiōis:alia aūt obiecta ſunt ſecūdaria terminātia tm̄ nullo modo mo
uentia dei intellectū:lꝫ igit̄ Ariſto.iſta nō viderit:nec phi: viderūt tm̄
iſta pphete:qui in ſuperiori gradu ſunt cōſtituti ꝙ phi ſm ſapiētes:⁊
ideo ſtante diſcordia in talibus potius pphetis credendum ꝙ philo
cum ipſi intentiores deo ſint ꝙ fuerint philoſophi.

¶ In cōmen.38.ait Cōmenta.ꝙ forma hominis inquantū homo eſt intellꝰ. Sed huius oppoſitum patet tertio de anima.cōmen.5.vbi vr̄ — Cōmē.38.
velle ꝙ anima intellectiua non ſit forma dans eſſe homini. ¶ Defen/
ſores Auer.in qōne de vnitate intellꝰ non potētes euadere argumēta
a ſancto doctore in tractatu de vnitate intellꝰ:⁊ in queſtionibꝰ diſpu/
tatis de aīa.⁊ in ſumma cōtra gentiles.deuenerūt ad hoc: vt dicerent
animā intellectiuā eſſe verā formā dantē verū eſſe ſubſtantiale homi
ni ad intentionē Auer.⁊ ſic volunt hominē intelligere formaliter per
animā intellectiuā tanꝙ per pncipium formale cōiunctū homini ſm
eſſe:⁊ ſic vnitatem intellꝰ volunt ſuſtinere de mente Ariſto.⁊ incōue/
nientia multa euadunt poſito iſto fundamēto. Nos aūt volumus ve/
ritatis amore aſtricti ⁊ xpiane religionis vinculo coacti:oſtēdere opi/
nionē iſtam minime fuiſſe de intentione Auer.vt deſtructo fundamē/
to ſuper quo iſti innitunt̄/deſtruat̄ poſitio vnitatis intellectus. Licet
enim veritas iſta ſit animā intellectiuā eſſe formā ſubſtantialeꝫ homi
nis. Dico tm̄ Auer.iſtam veritatem non vidiſſe. Moueor aūt ad hoc
rationibus ⁊ auctoritatibꝰ eius. ¶ Preſuppono de intentiōe eius for/
mam hoīs per quā homo eſt generabilis ⁊ corruptibilis eſſe animā co
gitatiuam que ſm ipſuꝫ educta eſt de potētia mãe:⁊ eſt multiplicata
gñabilis ⁊ corruptibilis:ſicut pꝫ cō.5.⁊.20.ī tertio de aīa. ¶ Preſup/
pono ſcdo aīam iſtā cogitatiuā prius nā aduenire hoī ꝙ aīam intelle/
ctiuā:ſicut pꝫ ſcdo de generatiōe animaliū.cap.3.⁊ eſt etiā hoc de men/
te eius.tertio de aīa.cōmē.5.in ſolone ſcde qōnis. ¶ Tertio preſuppo/
no de mente Auer.animā intellectiuā eſſe quandā intelligentiā vnaꝫ
numero in oībus hoībus a mā ineſſe non dependentē eternā a parte
ante:⁊ a parte poſt.his ſtātibus arguo Auer.nullo pacto poſuiſſe ani
mam iſtā intellectiuaꝫ eſſe formā dantem eſſe intrinſece ⁊ formaliter
ipſi homini:qꝛ dato hoc ſequeretur ꝙ ex duobus entibus in actu fie/
ret per ſe vnum:qđ eſt cōtra philoſophum: ⁊ cōtra ipſum in.8.meta.
tex.cōmen.15.⁊ ſeptimo metaphyſice.cōmen.⁊ tex.49.⁊ ſecundo de
anima.tex.cōmē.7.cōſequentia probatur:qꝛ cum anima intellectiua
ſit quoddam ens actu:per tertium ſuppoſitum: ⁊ homo cōſtitutus ex
materia ⁊ aīa cogitatiua:que eſt perfectiſſima forma inter formas edu
ctas de potētia materie/ſit etiā quoddā ens actu.cū igit̄ aīa intellecti
ua adueniat materie poſterius aut nā:aut nā ⁊ tpe reſpectu cogitatiue
forme:ſequit̄ igit̄ ex duobus actu exiſtētibus fieri vnū per ſe formalr
⁊ intrinſece quantū ad eſſe qđ eſt cōtra oēm phiam:nec pōt cauillādo
dici ꝙ forma cogitatiua non dat eſſe ſimpliciter homini:qꝛ vt dictuꝫ
eſt:ipſa eſt vere forma ſubalis nō intēſibilis nec remiſſibilis. vt ſunt
forme elemētoruꝫ ſm Auer.neqꝫ eſt forma aliqua generica qualitercūqꝫ
diſtincta a ſpecificaꝫ ſed eſt forma ſpecifica completa. ergo dabit eſſe

ſimplr: ⁊ anima etiam intellectiua dat eſſe ſimplr. ergo etiā ſequitur non ſolū ex duobus actu entibus fieri vnū ens ſimplr. Jnmo ſequit ꝙ vnius rei erūt duo eſſe ſimplr. qḋ nō capit intellꝰ: ſꝫ dicebat ꝙ aīa intellectiua eſt forma dans eē nō educta de potētia mãe: ſꝫ aīa cogitatiua eſt forma dans eſſe educta de potētia mãe: que qꝛ ordinabilis eſt ad aīam intellectiuā tanꝙ̄ ad poſtremā formā: ideo vtraqꝫ vniri pōt mãe vna immediate: ⁊ alia mediāte alia: ⁊ ꝙ ex eis fiat vnū ſimplr: ſꝫ ſi iſte due forme eēnt eiuſdē ordinis bene hoc incōueniret. Cōtra. ens actu inquantū actu nō eſt ordinabile ad aliḋ ens actu inquātum ens actu: ſiue ille actus ſit alterius rōnis ſiue eiuſdē: ita ꝙ ex eis fiat per ſe vnū: qꝛ ſemꝑ opꝫ: vt inqt Phs in talibꝰ vnuꝫ eſſe potentiā: aliḋ vero actū. ſed hō ɔſtitutus: vt dixi per aīaꝫ cogitatiuā hꝫ eē actu ſimplr per aīam cogitatiuā: alr illa nō eēt forma dans eē ſimplr: qḋ eſt falſuꝫ: nā ſi alie forme mixtoꝝ inanimatoꝝ ⁊ animatoꝝ dant eē ſimplr: quāto magis cogitatiua hoīs: q̄ eſt ſuprema? ergo aīa intellectiua nō dat eſſe ſimplr ſm ipſum. Alr eniꝫ ſequit idē hr̄e duo eſſe. Et cōfirmat: qꝛ aut talia eē ſimplr ſunt duo: aut vnū. ſi duo habeo intentū: ꝙ tūc idē eēt bis hō ſimplr: qḋ eſt abſurdū. ſi vnū: cōtra. qn̄ vnū eſſe ſimplr attribuit vni ſuppoſito rōne duarū formaꝝ: quaꝝ vna eſt ordinabilis ad aliā: illḋ eſſe ꝑncipalr attribuit vltime forme: que eſt actualiſſima. ſi ergo aīa cogitatiua ordinat ad intellectiuā tanꝙ̄ ad poſtremaꝫ hoīs formā: tūc eſſe ſimplr hoīs inquantū hō ꝑncipalr eſſet ab aīa intellectiua. ⁊ tūc ſequeret ꝙ hō non eſſet gn̄abilis ⁊ corruptibilis inquātū hō: ſed inquantū aīal: ita arguit Comē. 3. de aīa. cō. 5. ꝓbat ſequelaꝫ qꝛ hō intrinſece ⁊ formalr eſt homo per ſe. per aīaꝫ intellectiuā. ſꝫ aīa intellectiua nō eſt gn̄abilis: neqꝫ corruptibilis. ergo hō non eſt gn̄abilis inquātū hō: qḋ eſt abſurdū. ¶ Amplius tu eſſes per eē mei: ⁊ ego eſſem per eſſe tuū: ꝫ nā ſi eſſe ſimplr hoīs: ⁊ platonis ſit per aīam intellectiuā: cū illa ſit vna numero erit in vtroqꝫ. ergo idē eſſe ſimplr numero erit in vtroqꝫ. Aut igit opꝫ te cōcedere aīam intellectiuaꝫ nō dare eſſe ſimplr: aut oportebit te īcurrere in iſta incōueniētia. Et cōfirmat: qꝛ ſi aīa intellectiua vniret homini per informationē: ſequit eā eē multiplicatā ⁊ diuiſaꝫ. Cuius oppoſitū tenet Comē. ꝓbat ſequela: qꝛ oīs forma dans eſſe materie aduenit mãe median: ibꝰ quātitatibꝰ interminatis. ꝑmo cap. de ſba orbis: ſed oīs talis extendit ad extenſionē materie: ergo aīa intellectiua erit extēſa. ita arguit Comen. ꝑmo cap. de ſba orbis: ſi intelligētia vniret orbi mediāte dimēſione interminata eēt diuiſa: ſꝫ dicebat ꝙ eſt rō diuerſitatis: qꝛ itelligētia aduenit orbi nō preexiſtēte aliq̄ ali: forma ſbali: ⁊ ideo ſi mediāte dimēſione vniretur per informationē ipſi mãe: cū omne receptū recipiat per moduꝫ recipiētis: ſequit intelligentiā eſſe extēſaꝫ. Sꝫ aīa intellectiua vnitur homini mediāte alia forma ſubſtātiali: qꝛ mediāte aīa cogitatiua: que ſufficiēter terminat quātitatū interminataꝝ īterminationē: ne ꝓgredi poſſit vſqꝫ ad aīam intellectiuā. ¶ Sꝫ cōtra. qn̄cūqꝫ eſt aliqua per ſe ratio adequata alicuius effectus facta quacūqꝫ variatiōe i accn̄talibus cauſis reſpectu illiꝰ effectꝰ: ille effectus remanet remanēte ſua per ſe ⁊ adequata cauſa. pꝫ iſta ex terminis: ſicut in exēplo dicimus: ſi rōnalitas in hōie eſt per ſe ⁊ adeq̄ta cauſa reſpectu riſibilitatis hōis: eſto ꝙ rōnalitas cōiungeret vel albedini vel nigredini: adhuc ma/

nente rationalitate maneret riſibilitas. ſꝫ tūc ſic. ratio per ſe adequa/
ta extēſionis formaꝝ in mā inductarū eſt ipſa quātitas ſꝫ Auer. pmo
capi° de ſbā orbis. ⁊ nō eſt preexiſtētia vel non preexiſtētia forme pre
cedētis in materia. Aliter enīꝫ forme mixtoꝝ ⁊ forme accidētiū adue
nientium ipſis mixtis nō eſſent diuiſe cū tales aduenīāt materie poſt
aduentū aliarū formarū: ſꝫ dicebat ꝙ hoc eſt veruꝫ de formis eductis
de potētia materie. fallit aūt de formis dantib⁹ eſſe māe nō eductis tñ
de potētia materie. Sed cōtra tu negas ergo Cōmentatorē tuuꝫ: quē
defendis: qꝛ a pari ſibi dicā in ꝯñtia quā facit in pmo cap. de ſbā orbis
de intelligētia ꝙ eſto ꝙ illa vniretur orbi mediāte dimenſione pp̄ hoc
non ſequit̄ ipſam extendi: qꝛ dicāt ſibi ꝙ non valet hoc in formis nō
eductis de potētia materie. Sꝫ dicebat ꝙ ꝓcedit de intelligētia: ⁊ nō
de anima intellectiua: qꝛ vna aduenit mediāte priori forma alia non.
Cōtra. cōſimilis rñſio exigit cōſimilē replicam. Cōmētatoris rō ſoluꝫ
innitit̄ rationi quātitatis preciſe tanq̄ medio. qꝛ. d. ſi vniret̄ orbi me
diante dimēſione: nullā faciens mentionē de preexiſtēti forma ſubſtā
tiali vel nō preexiſtēti: qꝛ videbat ꝙ illud nō erat niſi accidētale reſpe
ctu diuiſibilitatis. preterea ſi tu dicis. ideo animā intellectiuā nō ex/
tendi: lꝫ ſꝫ eſſe vniat̄ materie: qꝛ talis aduenit poſt formā cogitatiuā
que ſufficiēter terminat materiā ⁊ interminationē quātitatū exiſten/
tium in ea ꝫ vt vlterius ꝓgredi nō poſſint ad ſubſequētē formā. Cōtra
ergo aīa intellectiua aduenit materie ſufficiēter terminate per prioreꝫ
formā. ergo ſi vnit̄ materie informate per cogitatiuā: tūc ipſa erit acci
dens. Sic arguit Cōmē. cōtra Auic. pmo phy. cōmē. 63. qui ponebat
formā corporeitatis vniri materie per informationē ante aduentū alia/
rum formarū. deducit enim eū ad hoc ꝙ oēs ſubſequētes forme eſſent
accidētia: qꝛ aduenirēt materie exiſtēti in actu ſimplr̄. Et ſi ratio iſta
apud Auer. cōcludit de forma corporeitatis: que ſm Auic. erat imper/
fectiſſima forma; quare igitur argumentū cōſimile non ꝓcedet cōtra
ipſum de aīa cogitatiua: que eſt formarū perfectiſſima; ſꝫ dicebat ꝙ in
formis dantibus eſſe māe: que ſunt educte de potētia māe incōueniēs
eſt duas formas ſbāles perfectas nō intēſibiles/ neqꝫ remiſſibiles eſſe
in eodē ſubiecto: qꝛ ſic vt aiunt intelligit̄ dictū Auer. pmo cap. de ſbā
orbis: dicētis vnū ſubm habere niſi vnā formā/ impoſſe eſt. Dicit̄. intē
ſibilitate carētes ꝓpter formā elemēti: dī eductis de potētia materie:
qꝛ in talib⁹ que non ſunt educte ſtat vnū ſubm hēe plures ſbāles for/
mas: quarū vna dat eſſe ⁊ eſt educta de potētia māe: ⁊ alia ēt nō edu
cta de potētia māe dat eſſe ēt ſicut eſt de facto in hoīe qui hꝫ eē a dua/
bus formis ſbālibus. ſ. a cogitatiua ⁊ ab intellectiua. Sꝫ cōtra. a pari
dicā pro Auic. ꝙ eſto ꝙ forma corporeitatis ſbē preexiſtat in mā: non
ſequit̄ alias formas accidētia eſſe: qꝛ ſꝫ Auic. alie forme: que de nouo
inducunt̄ in mā non ſunt educte de potētia materie: ſꝫ ſunt ab extrin/
ſeco motore: quē datorē formarū appellat ſeu colcodea: ſicut inquit
de ipſo Cōmen. 7. meta. cō. 31. Et cōfirmat̄ qꝛ dato ꝙ iſte forme adue/
nientes poſt formā corporeitatis eſſent educte de potētia materie: tūc

Nam Ariſto.cōmen.⁊ tex.45.ſeptimi metaph.arguit cōtra Platonē
ꝓbando ideam non eſſe cauſam formalē indiuiduoꝝ cōſtitutorū ſub
ipſa.Cauſaꝫ inquā formalē dantē eſſe nō declarantē quiditatē:vt ex/
ponit ibi Cōmē.Et ratio ſua cōſiſtit in hoc.ſuba vniuſcuiuſqꝫ indiuidui
eſt ſibi ꝓpria.quodlibet vl'e eſt cōmune pluribus.ergo vl'e nō eſt ſub/
ſtantia ꝓpria alicuius.Et inquit ibi Cōmen.ꝙ cū oia indiuidua cō/
ueniunt in vna ſuba numero ſunt vnuꝫ numero. Modo a pari:ſi ſm
ipſum oia indiuidua ſpeciei humane cōueniūt in vna forma numero
que eſt anima intellectiua tanꝗ in forma dante eſſe ſimpl'r materie:
ſicut iſti ſim ponūt Auer.demonſtratiue ſequit' oia indiuidua eſſe vnū
numero.Et ita argumētū qđ ipſe facit in cōmē.5.vbi difficultat' ſcđaꝫ
qōnem de vnitate intellꝰ:in quo.d.ꝙ ſi vnus eſt omniuꝫ intellꝰ.tūc
tu eſſes per eſſe mei.⁊ ego eſſem per eſſe tui.⁊ ꝙ hō non eſſet gnābilis
inquantū hō:ſed inquātū aial euidēter demonſtraret:ſi ipſe tenuiſſet
intellectiuā aiam eſſe formā intrinſece cōſtituentē hoīeꝫ.⁊ illud maxi/
mo argumēto eſt ꝙ Cōmē.in illo cōmē.nō ſoluit iſta argumēta:q2 iā
ſolutionē patuiſſe ſupponit ex his:q̄ declarauerat in illo cōmē.⁊ eſt ꝙ
aia intellectiua non dat eſſe formal'r ⁊ intrinſece hoī:ſed aſſiſtit ſoluꝫ
ſicut motor mobili:vt nos infra declarabimꝰ de intētiōe eius.Al'r eniꝫ
diminutus fuiſſet:ſi ipſe tenuiſſet oppoſituꝫ:q2 argumēta iſta ſunt in
ſimili caſu cōtra Platonē:⁊ ſi cōtra Platoneꝫ demonſtrāt/ demoſtra
bunt ⁊ contra ipſum. Confirmatur.q2 tertio celi.cōmē.61.principia
propinqua reruꝫ corruptibilium ſunt corruptibilia:ſi igit' aia intelle/
ctiua eſſet forma dans eſſe homini formal'r:tunc ergo eſſet ꝓpinquuꝫ
⁊ imediatuꝫ principiū per qđ homo eſt homo:⁊ ita eſſet corruptibilis.
Et ideo Cōmē.vidēs hoc dixit.3.de aia cōmē.33.ꝙ homo nō eſt gene
rabilis ⁊ corruptibilis:niſi per virtutē cogitatiuā:q2 iſta ſm ipſum eſt
forma per quaꝫ homo intrinſece ⁊ formaliter eſt homo.Amplius homo
eſſet in duplici ſpecie ſi haberet duplicem formam ſubſtantialem in
eſſe perfecto.ſic arguit Cōmen.cōtra Auic.3.celi cōmē.67.ponentē for
mas ſubſtātiales elemētorū formal'r in mixto remanere.Nec valet ſi
dicat' ꝙ homo per aiaꝫ cogitatiuā nō eſt in ſpē ſed in genere:ſꝫ per ani/
mam intellectiuaꝫ homo eſt in ſpecie.Contra q2 iſti quorū iſta eſt poſi/
tio:tenēt ſicut tenēdū eſt de mente Cōmē.eſſe vnaꝫ ⁊ eandē formā per
quaꝫ aliqđ eſt in gñe ⁊ ſpē:ergo ſi per cogitatiuā hō eſt in gñe erit etiā
⁊ in ſpē. ¶ Amplius ſi aia intellectiua eſſet forma dans eſſe formal'r
homini ſm Cōmē.ſequeret' ꝙ nō eſſet idē agēs diſponēs māꝫ.⁊ indu/
cens formaꝫ cōtra ipſuꝫ.7.meta.cōmē.31.Probat' aūt ſequela.uā in
inſtāti gnātiōis in quo hō hꝫ primū eſſe hoīs:opꝫ ibi eſſe aiaꝫ intelle/
ctiuaꝫ.al'r eniꝫ hō eſſet hō ſine forma ſua ſbali per quā eſt formal'r hō:
qđ implicat ꝯtradictionē:ſicut īplicat albū eē ſine albedine.Quero
igit' in illo inſtāti an virtus informatiua q̄ eſt in ſemine attingat aiaꝫ
intellectiuā:vel nō:ꝓmū dari nō pōt:q2 aia ītellectiua nō eſt in ptāte
agentis nālis:q2 ab extrinſeco aduenit teſte pho in.2.de gnātiōe aia/
liuꝫ.cap.3.⁊.12.meta.tex.cō.17.ſi.n.cōſequeret' trāſmutationē:tunc
eſſet gnābilis ⁊ corruptibilis:ſic arguit ꝯtra Platonē phs.⁊ Cōmen.
7.meta.51.dē mixtū cū mā fit a mixto cū mā:qđ ſi dicas aliud eſſe di/
ſponēs:⁊ aliud eſſe inducens formā:tunc cōſequētia cōtra Auic.facta
nulla eſt.Forte dices ꝙ ratio Cōmē.cōtra Auicenā ꝓcedit de formis

eductis de potẽtia mãe qualis nõ eſt aïa intellectiua. immo in talibus non incõuenit aliud eſſe diſponẽs: ⁊ aliud inducẽs: ſicut colligit ex intẽtiõe eius. 8 phy. cõmẽ. 62. vbi h3 ꝙ nõ ceſſant partes ſpermatis recedere ⁊ fieri partes hoïs: ⁊ hoc ſi forma humana recipit partitio/ne3: ſi vero non: iſtud nẽcio erit in diſpõnibus ꝓpriorũ accidẽtiũ for/me gnãte. Sed cõtra hoc nõ euadit: qr quãtũcunq3 forma nõ aḡgrat partibilr: ſed ſue diſpõnes partibilr aḡgrant: pp hoc tñ non ſequit ꝙ aliud ſit diſponẽs mãm: ⁊ aliud ſit inducẽs formã: nec valet cauilla/tio tua data: qr a pari Auic. diceret ad argumẽta ei9 ꝙ ſi forme quas ipſe ponebat aduenire materie ab extrinſeco motore eſſent educte de potẽtia mãe/ bñ incõueniret aliud eſſe diſponẽs mãm: ⁊ aliõ inducẽs formã: modo ſ3 Auic. oẽs iſte forme ſbales rex mãliũ ſunt a datore formax infundẽte eas in mã diſpoſita p agẽs nãle. ¶ Preterea. incõ/uenientia illa q̃ adducit Cõmẽ. ibi ẽque ꝓcedũt de forma educta: ſicut de fõia non educta: ⁊ ecõuerſo. ¶ Amplius accideret aïa3 intellectiuã moueri localr ſaltẽ per accidẽs: qd Cõmen. h3 p incõueniẽti de quoli/bet abſtracto: patet ↄña: nam motis nobis mouent oïa que ſunt for/maliter in nobis: ſi igit aïa intellectiua eſt forma hoïs: igit mouebit ad motũ formati: qr non põt ſine implicatione contradictionis intel/ligi aliquã eſſe formã dantẽ eſſe: ⁊ ꝙ formatu3 moueat: ⁊ ꝙ ſua forma non moueat ſaltẽ per accidẽs. Sed dicebat dando inſtantiã de polis mũdi: qui ſunt formalr ⁊ actualr in orbe: ⁊ tñ orbe moto ſunt ſimplr imobiles ta3 per ſe ꝙ̃ per accñs: ſed cõtra qr quies polox eſt trãſum/ptiua: ⁊ nõ eſt ṽa quies: ſ3 hoc qd dicũt mathematici polos qeſcere eſt ad imaginationẽ: ſicut ſunt ꝓpoſitiones mathematicox: ſ3 nãlr hoc nõ eſt verũ: ſicut expſſe dicit Cõmẽ. in. 2. celi. cõ. 16. ⁊. 4. phy. cõ. 118. qd aũt implicet cõtradictionẽ: ego ſic deduco: nam ſumpto hoc hoïe quero an in illo loco ĩ quo eſt ipſe ſit ſua fõia per quã ipſe eſt hõ vel nõ: ſi ſic: habeo intentũ: ꝙ eſt in loco per accidens: qr locat ad locationẽ totius. ſi non eſt in illo loco: tũc igit ibi erit hõ ſine ſua forma ſbali per qua3 homo eſt homo: nec põt dici ꝙ anima intellectiua ſit in loco per operationẽ: qr opatio ei9 non eſt mouere ſm locũ: ſed intelligere. licet eni3 intellrs practicus cõcurrat: vt dicit in tertio de aïa. ad motũ pro/greſſiuum. tñ illud qd exequit motũ eſt a cauſa cogitatiua mediante virtute motiua que eſt in mẽbris. Et ideo poſito ꝙ Plato quieſcat a motu ꝓgreſſiuo querendu3 eſt: vt prius an illo loco in quo eſt Plato ſit aïa intellectiua in q̃ eſt Plato: aut non ⁊ deducat vt prius. ¶ Am/plius ſi aïa intellectiua eſt formalr vnita corpori ſm eſſe: ſequit ope/rationẽ eius: que eſt intelligere eſſe ſignatam ⁊ mãlem patet ſequela: qr non põt eſſe operatio ꝓpria alicuius forme magis abſtracta: ꝙ̃ ſit eſſentia a qua ꝓuenit operatio. ſi igit anima intellectiua eſt forma in materia ſm eſſe: ergo ⁊ intelligere. Cõfirmatur: quia tertio de anima. tex. cõmen. 4. demonſtrat intellectum poſſibilem eſſe abſtractum ſm eſſe a materia: ⁊ non eſſe corpus: neq3 virtutem in corpore. Forte di/

in diffinitione anime vniuoce dicit: ideo tenuit animā intellectiuā ſƺ ꝙ ſibi imponit Cōmentator eſſe formā eductā de potentia materie: qꝛ actus ⁊ finis ⁊ perfectio cōuertuntur: ſi igitur omnis anima eſt actus corporis: ergo nulla eſt a corpore ſeparabilis. Cōmenta. autem. d. ꝙ actus poſitus in diffōne anime dicitur equiuoce: oportet autez ſi ipſe intendit Alexādro cōtradicere: vt ipſe ſumat actum equiuoce dictuz modo oppoſito quo Alex. ſumebat ipſum vniuoce dici: ſed Alexā. omnem animā appellat actū pro quāto quelibet aīa ſm ipſum eſt perfectio ⁊ finis corporis: hoc autē nō cōpetit aīe inquantum eſt educta de potētia māe: qꝛ vt ſic ɔſiderata forma potius eſt cauſata a mā in gñe cāe mālis ꝙ ꝙ ſit cā eius. ſi igit aīa eſt actus: eſt pro quanto quelibet ſm eſſe vnita eſt māe: ergo ſm Auer. ſi menti Alex. vult obuiare non oīs aīa eſt actus vniuoce dict⁹: qꝛ nō oīs dat eſſe: qꝛ aīa intellectiua ſƺ ipm eſt actus vtens corpe: nō pficiens corpus: ſicut ēt Simplici⁹. d. in. 2. de aīa in expōne illi⁹ diffōnis. ¶ Et ɔfirmat auctoritate Cōmē. 2. de aīa. cō. 22. vbi hƺ hec verba. ex ſermonib⁹ predictis manifeſtū eſt ex diffōne aīe: ⁊ ꝙ alie ptes aīe nō ſunt abſtracte. Et reddēs cām huius dicit: declaratū eſt eniz in vnaquaqꝫ iſta ꝑ ꝙ eſt pfectio corpis organici: pfectio eniz eſt finis ⁊ cōplemētū pfecti. Finis aūt nō ſeparatur a finito: vnde neceſſe eſt vt ille ſint nō abſtracte: ecce manifeſtū locuz in quo Cōmen. declarat qualr actus poſitus in diffōne aīe ſit equoce dictus. Nam vult aīam vegetatiuā ⁊ ſenſitiuaz eſſe corporis organici pfectionē. Et ideo nō eſſe ſeparabilem a corpe: qꝛ finis ⁊ cōplementū non ſeparatur ab eo cuius eſt finis: manifeſtū eſt autē ſm ipm Auer. tales formas nō habere rōnem finis ⁊ complementi reſpectu corporis organici: niſi pro quāto dant eſſe: non qꝛ ſunt educte de potentia māe: qꝛ vt ſic potius dicunt conſtitute in eſſe per ſubiectuz apud ipm ſm iſtā rōnem: materia eniz eſt cā forme. 2. phyſi. 30. cō. pro quāto ſuſtentat eam: ſed forma appellat perfectio ⁊ finis māe ꝑ quāto ipſa eſt cā māe dans eſſe ſibi: vt ibi vr. Ergo ſi aīa intellectiua eſt ſeparabilis a corpe: opƺ ipſaz nō eſſe pfectionē ⁊ cōplementuz organici corpis per informationē ⁊ vnionē formalez: ſed dicebat ꝙ forma quelibet dr ab informādo: ſi igit aīa intellectiua apud Auer. dr forma hoīs: igit dat eſſe formaliter homini. Et iſta ratiōe innixi dicūt etiaz intelligentias dare eſſe formalr orbibus: ſed nos cōtra hos fecimus plixaz queſtionez de triplici cauſalitate intelligētie in annotationib⁹ noſtris cōtra Joānē de iāduno ſup ſua meta. ſed pro nūc volo de intentione Auer. luce clari⁹ oſtēdere nō oēm formā eſſe per informationē dictaz. Nam Cōmētator. 12. meta. cō. 37. hƺ ꝙ perfectionū ꝑpter quas mouet pfectuz: quedā ſunt qualitates quib⁹ perficit illud qḋ mouet: vt illud qḋ mouet ꝑpter ſanitatē. Et quedā ſunt ſibe extrinſece a re que mouetur ad eas: vt aſſimilet eis: vt ſunt actiones oēs ſeruoꝝ: qm̄ ſunt erga genera intētionū dñi ſui: hec Cōmē. ¶ Ampli⁹ ſi oīs forma eēt īformās fruſtra igit phs queſiuiſſet in. 2. de aīa in. t. cō. 11. an aīa ſit actus corporis: ſicut nauta nauis. ¶ Confirmat. nam Cōmē. 2. de aīa. ſup tex. cō. 21. vbi phs loquēs de intellectu dicit ꝙ videt eſſe alterū gen⁹ aīe: ⁊ hƺ ꝙ aīa intellectiua nō dicit aīa niſi equiuoce: ⁊ rectius dr de ipſa ꝙ ſit nō aīa. Et ſeipſuz declarādo in eodē ſcḋo de aīa. cō. 32. dicebat aīaz intellectiuā eſſe de natura ſuperiori natura aīe: pro quo debes ſcire ꝙ

ordo entium eſt iſte.nã: aĩa: intelligentia ⁊ deus. Nã eſt inferior aĩa: ⁊ aĩa inferior ad intelligẽtiã: intelligẽtia aũt inferior deo: vnde Cõmẽ. in libro deſtructio deſtructionũ. diſputatiõe. 11. in ſolutione pmi dubij. inquit. Et id qđ ipſe dixit noie phorũ. vz. q id qđ pcedit ab ipſo deo procedit modo nãe / falſuz eſt: imo dicũt peripathetici ſm veritatem loquẽtes q entia pcedũt ab eo altiori mõ q̃ ſit nã: ⁊ q̃ ſi humana vo/ luntas. Scias etiã apud arabes aĩam ab animãdo dictã: vñ Aui. lo/ quẽs in 19. ſue metaph. ca. 4. de aĩa imaginatiua orbis que ſm ipſum non erat educta de potẽtia mãe ſz ſolũ creata ab intelligẽtia vnita tñ formalr ſm eſſe. inqt hec verba. Nos autẽ iaz oſtẽdimus q aĩa vniuſ/ cuiuſqz celi eſt eius perfectio: ⁊ ei9 forma: nec eſt ſbã ſeparata: alioqn eẽt intelligẽtia nõ aĩa. a pari dico q ſi aĩa itellectiuã apud Auer. dr me/ lius nõ aĩa: hoc nõ eſt pp̃ter aliaz cãz: niſi qz nõ eſt vnita ſz eſſe dans pfectionẽ corpi formalr: vt iſti ſibi imponũt. ¶ Ampli9 Cõmẽ. vult. 3. de aĩa cõ. 5. 19. ⁊. 20. aĩaz intellectiuã pmo vniri hoi ſm ſpẽm q̃ hoi ſm indiuiduũ: hoc aũt nõ eẽt: ſi aĩa eẽt forma dãs eẽ formale hoi: qz act9 ⁊ gnãtiones oẽs ſunt ſingulariũ ex prohemio meta. ¶ Ampli9 Cõmẽ. 3. de aĩa. cõ. 5. tenet animaz intellectiuaz non vniri hoi: niſi medianti/ bus phãtaſmatib9: ⁊ hõ aũt phãtaſiari incipit qñ deuenit ad diſcretio/ nis annos. hoc aũt nõ eſſet ſi ipſe tenuiſſet aĩaz intellectiuã dare eẽ for maliter hoi: qz tunc a pñcipio vniret ei: qz nullũ formatũ põt eſſe ſine ſua forma intriſeca: etiã per diuinã potẽtiã: vt noſtri theologi dicũt: cũ nõ poſſit deus vicẽ cauſe intrinſece ſupplere. ¶ Et cõfirmat. naz ſi teneamũs aĩaz cogitatiuaz eſſe in hoie: ⁊ teneamus aĩaz intellectiuaz eſſe vnam intelligentiãz numero ſeparataz ⁊ eternaz oĩa ſaluari poſ/ ſũnt: q hõ nõ habeat animã iſtam intellectiuã: niſi poſt annos diſcre/ tiõis: ⁊ qz hõ omnes operatiões vitales ⁊ nãles ⁊ animales habere põt ſine aĩa intellectiua: qz aĩa cogitatiua ſz Auer. oĩa iſta ſupplere põt: ſi igit aĩa intellectiua ipſi hoi vnit nulla alia eſt neceſſitas: niſi pp̃ter intellectiõnẽ: ſz intellectio non requirit formalẽ vnionẽ cũ corpore ſm Auer. qz potius iſtã vnio impedit: vt diximus: intelligere enim non fit mediante organo corporeo: quare igit coguntur ponere de intentione eius aĩaz iſtã corporis organici actum eſſe intrinſecũ: nõ video: vnde iſti ſunt medij inter Auer. ⁊ chriſtianos. volũt eni tenere vnitatẽ itel/ lectus cum Auer. ⁊ volũt eã defendere cũ pñcipijs chriſtianorũ: ⁊ iſta non poſſunt ſtare: qz ex oppoſitis principijs ſequunt oppoſite conclu/ ſiones. Erubeſcant ergo mendacio velle tueri vnitatẽ intellectus im/ ponendo ei illud qđ non dixit. Sz potius dicant ipſum mentitũ fuiſſe ſicut rei veritas eſt: q̃ noua figmẽta ⁊ mõſtra parere in via eius. Naz vt luce clarius patet: non minora incõuenientia ſequunt contra hoc qđ dicunt q̃ contra vnitatem intellectus: ⁊ illud maximo argumẽto eſt: q oẽs latini noſtri: ſicut Albertus cognomẽto magnus: qui opi/ nionum arabum / ⁊ precipue Auer. fuit fideliſſimus interpres. Et bea tus doctor: inſuper ſubtiliſſimus Scotus ac Egidius roman9: quorũ

ſecus deueniūt ad hoc: ſed volentes euitare incōuenientia cōtra vnitatem intellectus deueniūt ad hoc: vt dicant animā intellectiuaꝫ: ⁊ ſi vnica ſit: ipſam tamen dare eſſe aſſeuerāt. Aliter enīꝫ nō poſſet hō intelligere per aliqđ principiū ſeparatū. Et ideo propoſitū noſtruꝫ fuit declarare oppoſitū de mēte eius: vt ab ipſa tandē veritate coacti nullo pacto defendant vnitatē immo potius fatuitateꝫ intellectus. ¶ Ad formā igitur contradictionis dicamus ꝙ Cōmen. ſeipſum declarat quō eſt anima intellectiua forma hoīs in iſto cō. 38. q̄r. d. ꝙ eſt forma inquantū eſt agens nos: qr intelligētie abſtracte duobus modis ſunt principia eoruꝫ quoruꝫ ſunt principia: ⁊ ſm ꝙ ſunt mouētes: ⁊ ſm ꝙ ſunt fines: et eſt igiť forma nō perficiēs intrinſece ſm ipm: ſed extrinſece tm̄: ⁊ ideo appellat Cōmen. etiā formas abſtractas poſtremas perfectiones ⁊ nō primas reſpectu orbiū. 2. met. cō. vltimo. ⁊ anima intellectiua rectius apud ipſum diciť actus ſecūdus ꝙ̄ primus: ſicut pōt colligi ex cōmē. 5. ſecūdi de anima. ⁊ ex cōmēto. 5. tertij eiuſdē.

Cōmen. 39. ¶ In cōmē. 39. hꝫ Cōmētator ꝙ intellectꝰ diuidit mām a forma. oppoſitū pꝫ primo phyſi. 69. ⁊. 4. phy. 16. ⁊ prio cap. de ſubſtātia orbis. vbi diciť. ꝙ impoīe eſt intelligere māꝫ abſqꝫ forma. ¶ Soluit. quicquid intelligiť: intelligiť ſm ꝙ eſt in actu: ⁊ cū materia nō ſit in actu niſi ꝓpter formā: ideo mā intelligiť per formā: nam cum mā ſit purū potētiale: caret de ſe principio formali quo aliud cognoſci pōt. Et iō dixit phus in. 7. meta. in tex. cō. 35. ꝙ mā ſm ſe ignota eſt. Intellecta autē ſic materia in primo intellectus occurſu pōt intellectus diuidere materiā a forma: ⁊ intelligere māꝫ non eſſe formā: nec aliquā habētem formā: ⁊ iſto modo cōſiderata materia nō hꝫ eſſe extra animā: qꝛ non poteſt ſm ipſum. 2. phyſi. cō. 12. exiſtere ſine forma: qꝛ tunc qđ non eſt in actu eſſet in actu: ſed ſolū vt ſic hꝫ eſſe in anima: ⁊ eſt ens rōnis: vt dixit Cōmētator. 12. meta. cō. 14. pro quāto vt ſic ſolius rōnis pōt eſſe obiectū: nō aūt nāe vel agentis nālis: qꝛ ſi mā extra aīam eēt ſine omni forma: nō poſſet aliquā recipere in actu: vt ſcribit Cōmēta. in 8. phy. cō. 4. ſic pꝫ qualiter intellectus mateꝛ aꝫ a forma diuidere poteſt: ⁊ in quo actu: ⁊ qualiter non.

Cōmē. 41. ¶ Auer. in cō. 41. duodecimi metaphy. hꝫ ꝙ in celo nulla eſt alia potentia niſi ad quietē. oppoſitū pꝫ per ipm. 6. phyſi. cō. 15. ⁊. 7. phyſi. cōmē. 2. ⁊ nono meta. cō. ⁊ textu. 17. vbi diciť ꝙ nō eſt timēdū ꝙ corpora celeſtia ſtent. ¶ Magna fuit magnifice domine altercatio inter nos hoc āno in exercitationibꝰ ⁊ diſputationibꝰ quas habuiſtis vos nobiles inuicē. Et magnificus ac ꝑfectiſſimi iudicij dn̄s Gaſpar cōtarenus amiciſſimus tuus: ⁊ ſtudioꝝ meoꝝ collega dubitauit acutiſſime contra Cōmentatorē in preſenti paſſu. Nam dictuꝫ eius ꝙ in celo nō eſt potentia ad corruptionē: ſed ſolum eſt in potentia ad quietem: aut hoc intelligiť de celo inquantū celum: aut hoc intelligitur de celo inquātū corpus: ſi de celo inquantū celum / hoc eſt falſum: qꝛ p ipſum Cōmen. 2. ſeptimi phyſi. celū inquantū celum non pōt quieſcere. Si vero dicas ꝙ dictū Auer. intelligiť de celo inquātuꝫ corpus: tūc nulla vt ſic eſt ꝯria in dicēdo celum eſſe in potētia ad quietē: ⁊ dicere ipſum eſſe in potētia ad corruptionē: ꝙ ſi forte dicas celum inquātum corpus poſſe corrūpi: celum aūt inquantū celum poſſe quieſcere: tunc cōparatio erit in equiuoco: ſimilr. vt dictū eſt: tunc Cōmētator cōtra-

diceret ſibiipſi: qꝛ ipſe minime vult celum inquantũ celum poſſe ge/
ſcere. Argumentũ eſt ſatis difficile: ſicut vides: ſed vt mihi videt᷑ dici
põt ꝙ celum põt ſumi tribus modis: vt ſcribit Cõmentatoꝛ in pꝛimo
celi. cõ. 76. ⁊. 96. vno modo pꝛo oꝛbe qui mouet᷑: alio modo ꝓ toto ag
gregato ex oĩbus oꝛbibus: qđ vt ſic animal magnũ dicit᷑: ⁊ dicit᷑ etiaz
celum aggregatũ ex intelligentia ⁊ oꝛbe. Tunc dico ꝙ celuz pꝛo oꝛbe
tantũ non hꝫ potentiá ad coꝛruptionẽ inquantuz oꝛbis talis eſt: qꝛ
eſt coꝛpus ſimplex carens materia: lꝫ inquãtũ coꝛpus abſolute: vt ly
coꝛpus dicit aliquid indifferẽs ad coꝛpus generabile ⁊ eternũ poſſit
coꝛrũpi potentia logica: que nihil aliud eſt: niſi nõ repugnãtia q̃daz:
⁊ nõ implicatio cõtradictiõis cauſata ab intellectu ex terminoꝛũ ra/
tionibus: inquantũ nõ repugnant. Celum autẽ pꝛo oꝛbe tm̃: põt ge/
ſcere: ⁊ inquantũ coꝛpus: ⁊ inquantũ celuz: qꝛ ſucceſſio ⁊ fieri motus
nõ depẽdet in eſſe: niſi ab ipſa intelligẽtia tanꝙ a cã extrinſeca tota/
liter cauſante entitatẽ motus: ſicut. d. Cõmentatoꝛ in pꝛeſenti cõ. Et
ideo celuz pꝛo oꝛbe ſumptũ ꝙ ſit in motu nõ hꝫ a ſe hoc: ſꝫ ab ipſo mo
toꝛe: ideo vt ſic etiá ſolitarie cõſideratũ abſq; intelligẽtia nõ implicat
ꝯtradictionẽ ipm̃ poſſe eſſe in quiete. Et iſto modo ſumpſit celuz Cõ/
mẽtatoꝛ hic dum dixit celum nõ habere aliam potentiá inquantum
celum ſic ſumptũ: niſi ad quietẽ: qꝛ vt ſic nõ hꝫ potẽntiam ad coꝛru/
ptionẽ: vt dictũ eſt. Sꝫ. 7. phyſi. comen. 2. ⁊. 6. phyſi. 15. Et nono me/
taphy. tex. cõ. 17. quãdo dr̃ celum nõ poſſe quieſcere inquãtuz celum
ibi ſumit᷑ celuz ꝓ aggregato ex intelligẽtia ⁊ oꝛbe: qꝛ vt ſic ſtat ſub mo
toꝛe: ⁊ vt ſic nõ põt nõ moueri: qꝛ ibi nõ eſt cõtingẽtia: qꝛ eſſe ⁊ poſſe
nõ differt in talibus: tamen inquantũ coꝛpus tale celum cõſideratuz
nõ repugnat ſibi quies: qꝛ tunc cuilibet coꝛpoꝛi repugnaret quies: qđ
eſt abſurdũ. argumentũ igit᷑ ex equiuocatione celi pꝛocedit: qꝛ aliter
ſumit᷑ celuz ibi ⁊ aliter hic: ſicut pꝫ ex declaratis. Et ſic ſit finis oĩum
ſolutionũ ad cõtradictiones Auer. ſuper tota phĩa naturali: ⁊ ſuper
tota metaphica ad laudẽ omnipotentis dei ⁊ glorioſiſſime virginis:
in quibus ſi quid dictũ eſt: qđ a veritate fidei noſtre diſſonare vr̃: illđ
ex phoꝛũ mente ⁊ Auer. cuius nos interpꝛ̃tes fuimꝰ dictũ ſit. Ego autẽ
in oĩbus romane eccleſie me ſubmitto ꝓ veritate fidei noſtre pꝛo qua
bis patiar moꝛi: pꝛo qua bis moꝛiar libens.

¶ Expliciũt ſolones ꝯtradictionũ Auer. ſup tota phia nãli: ⁊ ſup tota
metaphica: edite ꝑ ſolertiſſimũ phm Marcũ Antoniũ Zimará de
ſancto Petro de galatinis phiam nãlez Padue publice ꝓfitentez.

¶ Papie per Jacob de Burgofranco/impꝛeſſe. Anno do/
mini. 1521. die vltimo Apꝛilis.